پنجابی کلاسیکی لُغت

جمیل احمد پال

عزیز بُک ڈپو چوک اردو بازار ○ لاہور

پنجابی کلاسیکی لغت

(بابا فریدؒ توں خواجہ فریدؒ تک دے کلام دی لفظاولی)

جمیل احمد پال

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

پہلی وار ـــــ ۱۹۹۳ء پنجابی سائنس بورڈ

دوجی وار ـــــ ۱۹۹۵ء

طابع ـــــ عزیز بک ڈپو لاہور

مطبع ـــــ علی پرنٹرز موہنی روڈ لاہور

مل ـــــ

عزیز بک ڈپو۔ اردو بازار۔ لاہور

سخن کلام جو شاعر کردے سخن نہ ساتھیں آیا
جہیا کو عقل شعور اساڈا اساں وی آکھ سنایا

حضرت ہاشم شاہ

لگھو ناں

حضرت بابا فرید	(بف)	باوا گرو نانک جی	(نانک)
حضرت شاہ حسین	(حُ)	حضرت سلطان باہو	(باہو)
حضرت وارث شاہ	(وا)	حضرت بلھے شاہ	(بلھا)
حضرت ہاشم شاہ	(ہا)	ہدایت اللہ	(ہدا)
صدیق لالی	(لا)	میاں محمد بخش	(محم)
خواجہ فرید	(خفؑ)	نوشہ گنج بخش	(نوشہ)
غلام رسول عالمپوری	(غر)	احمد علی سائیں	(احمد)
دمودر داس	(دمودر)	لطف علی بہاولپوری	(لط)
علی حیدر	(علی)	سچل سرمست	(سچل)
چراغ اعوان	(چر)	نجابت	(نج)
حافظ برخوردار رانجھا	(حافظ)	پیلو	(پیلو)
محمد بوٹا گجراتی	(بوٹا)	سید فضل شاہ	(فضل)
بہدا پشاوری	(بہدا)	حاجی محمد صفوری	(صفوری)

مذکر (مذ)، مونث (مث)، غلط املاء (غ۔ا)،
وشیا روپ (و۔ر)، مصدر/کن (ک)

بولیاں دے لگھو ناں

عربی (عر)، سنسکرت (سنس)، ہندی (ہ)،
سندھی (س)، فارسی (فا)

شکر گزار آں

لغت دی ترتیب کاری وچ میرے مہاناں نے جدوں ودھ کے ساتھ نبھایا جس پاروں ایہ
اوکھا کم میرے لئی بڑا سوکھا ہو گیا۔ نوجوان پڑھیار محمد تنویر عظمت نے کارڈ لکھن وچ ہتھ ونڈایا'
نکے ویراں اعجاز احمد جوزی تے جلیل احمد پاشا نے بڑے چنگے مشورے دتے۔ جیون ساتھن عطیہ
جمیل نے جو کم میں ذمے لایا' کھڑے کتھے کیتا۔ میرے معنوی استاد محمد آصف خاں ہوراں اپنے
وس دیاں ساریاں کتاباں میرے سپرد کرن دے نال نال پوری ڈکشنری نوں الف توں ی تک
پڑھن دی ہامی بھری' بھاویں اوہ پہلے کجھ اکھر ای پڑھ سکے پر ایہدے وچ دی میرے ولوں ای
ڈھل ہوئی۔ جناب سبط الحسن ضیغم ہوراں اپنا پنجابی نوازی دا روایتی وکھالا کردیاں اپنی لائبریری
دیاں ساریاں کتاباں میرے ناں لا دتیاں۔ بعض کتاباں میں اک اک سال کول رکھیاں پر اوہناں
دے کتھے وٹ نہیں آیا۔ میرے کار سنگی الیاس گھمن ہوراں نہ نرا پروف پڑھے سگوں اعراب
لاون وچ وی اینی محنت کیتی جنی اوہ اپنی کتاب اُتے وی خورے نہ کردے۔ بجرع اقبال قیصر ہوراں
دی پروف پڑھے سگوں ڈکشنری دی تجویز وی اوہناں دی دتی ہوئی سی۔ محمد افضل ساحر نے کجھ
پروف پڑھے تے مفید مشورے وی دتے۔ پنجابی سائنس بورڈ دے اکٹھ وچ جدوں ڈکشنری چھاپن
ذکر ہویا' تاں سارے سجناں بیلیاں نے دل کھول کے دان دِتا' خاص کر میں ڈاکٹر پروفیسر محمد ا
رانا' پروفیسر غلام مصطفیٰ کھوکھر' میاں محمد ظہیر اختر' الیاس گھمن' اقبال قیصر' سعید فارانی' صد
بابر' عباد نبیل شاد' ایم اشرف سہیل' نثار احمد منہاس وغیرا دا بڑا شکر گزار آں۔ اسلم رانا ہورا
نے ڈکشنری نوں اک باہری پبلشر دے تعاون نال چھاپن لئی بھرپور جتن کیتے۔ جناب سید ا
حسین اختر ہوراں وی ڈکشنری لئی فنڈ مہیا کرن دی ولوں پیش کش کیتی۔ ایہدا "ا" والا حصا جو
مرگ محمد ادریس ہوراں کمپوز کیتا سی جد کہ باقی دا سارا عبدالحفیظ ہوراں بڑی محنت تے پیار
کمپوز کیتا۔

ایہ ڈکشنری ہُن پنجابی سائنس بورڈ ولوں ای چھپ رہی اے۔ میں جناب میاں محمد ظہیر
تے عبدالستار ہوراں دا ولوں شکر گزار آں جنہاں ایہدے لئی فنڈ مہیا کر کے ایہدی چھپائی
ممکن بنایا۔ اُپر ذکر کیتے سارے سجناں دا شکریا ادا کرنا رسمی گل ہووے گی' حقیقت وچ میرے کول
لفظ نہیں جنہاں نال اُہنے خلوص تے پنجابی پیار دا شکریا ادا کیتا جا سکے۔

کجھ آپنے وَلوں

پنجابی کلاسیکی لغت تہاڈے ہتھ وچ اے۔ ایہدی ترتیب کاری دی نیہہ میں اج توں ترن چار سال پہلاں اوددوں رکھی سی جدوں نوکری دے سلسلے وچ مینوں ساہیوال جانا پیا۔ ایس توں دی دو ورھے پہلاں جناب اقبال قیصر نے گلّاں گلّاں وچ مشورا دتا سی کہ دووَیں رَل کے پنج پنجابی شاعران بابا فرید، وارث شاہ، بلھے شاہ، میاں محمد بخش تے خواجہ فرید دے کلام دی لغت بنائیے۔ صلاح چنگی سی پر کسے سبب نال ایہدے اُتے عمل نہ کیتا جا سکیا تے گل آئی گئی ہو گئی۔

گورنمنٹ کالج ساہیوال وچ تعلیمی رُجھاں سے روز لہور توں ساہیوال آونا جانا پیندا سی۔ گھٹو گھٹ ست گھنٹے دے روز دے سفر وچ ریل گڈی ای میرے کول سفر دیلا ہوندی سی تے کتاب سفردا اِکو اِک ساتھی۔ اتفاق دی گل اے کہ اینہیں دِنیں کسے جناب کول "کلاسیکل انگلش ڈکشنری" دیکھن دا اتفاق ہویا تاں خیال آیا کہ ایس طرز اُتے پنجابی وچ دی کم ہونا چاہیدا اے۔ ایہ خبط کیہ دل وچ آیا، بس کم شروع ہو گیا۔ مَیں کارڈ کٹوا لئے۔ کلاسیکی شاعری دی کوئی کتاب تے کارڈاں دا تھبا پھڑ کے گڈی بہ جاندا تے آندیاں جاندیاں کارڈ تیار کروا رہندا۔ رب کیتا دناں وچ ای 4 x 3 سائز دے اِک مَن دے لگ بھگ کارڈ تیار ہو گئے۔ مگروں ایہناں نوں ترتیب دین دا ویلا آیا تے اخیر میں کارڈاں نوں اوہناں دے ترتیبی روپ وچ سانبھ کے اگلیاں گرمائی چھٹیاں وچ کاغذاں اُتے مسودا لاہ لیا۔ ایس دوران ایہدے وچ وادھے دی ہوندے رہے تے اخیری شکل تہاڈے ساہمنے اے۔ ڈکشنری دی ترتیب کاری وچ بہتیاں اوکڑاں نے خاص تنگ کیتا اوہناں وچ معیاری املاء دی اَن ہوند، تے چھپیاں کتاباں وچ پروفاں دیاں غلطیاں دی بھرمار خاص کر ذکر جوگ نیں۔

املاء دے معیاری ہوون دا مسئلا کوئی اَینا گمبھیر نہیں سی پر پچھے جیہے پنجابی وچ کجھ لہجیاں دے پرچارک املاء دے معاملے وچ اپنے لہجے نوں ٹکسالی پنجابی توں جان بجھ کے دُور کری جا رہے نیں جویں کہ بعض سجن "وِنجنا" نوں "وِنجنڑاں" یاں "آونا" نوں "آونڑاں" لکھ رہے نیں' دوجے پاسے کجھ ہور سجن "پہلا" نوں "پیلا" تے "محلا" نوں "مہالا" لکھ کے اپنے ولوں زبان دی "سیوا" کر رہے نیں۔ ظاہر اے انج دے جتن زبان نوں نقصان اپڑاندے نیں۔

چھپیاں کتاباں وچ پرُوف دیاں غلطیاں دا وی انت شمار کوئی نہیں۔ انج کسے لفظ بارے ایہ جاننا کہ اوہ واقعی کسے باہری زبان دا اے' پنجابی دا ای اے یاں پرُوف دی غلطی اے' ممکن نہیں رہندا۔ ایس ڈِکشنری دی ترتیب کاری وچ کوئی ڈیڈھ سو لفظ آجیہے سن جہناں دی اصل بارے اُکا کوئی تھوہ پتا نہیں لگ سکیا۔ ایہدے بارے پنجابی سیانیاں نال وی گل کیتی گئی تے ڈِکشنریاں وی پھولیاں گئیاں پر گل نہ بنْی۔ ایہ لفظ وکھرے نوٹ کر لئے گئے نیں۔ رب چاہیا تاں اگلے ایڈیشن وچ ایہناں نال دی نبیڑ لیا جاوے گا۔

ایس لغت دی ترتیب کاری وچ اَیہناں گلاں دا خیال رکھیا گیا اے۔

☆ جیہڑا کوئی لفظ ہر شاعر نے اکو معنے وچ ورتیا اے اوہدے معنیاں اگے شاعر دا ناں دین دی کوئی لوڑ نہیں سمجھی گئی پر جتھے کوئی لفظ کسے شاعر نے مخصُوص معنیاں وچ ورتیا اے اوتھے معنیاں اگے بریکٹ وچ شاعر دا اوہ۔ناں لکھ دِتا گیا اے جویں کہ "خامی" لفظ دے معنے عام پنجابی وچ کجھ ہور نیں پر ہاشم شاہ نے ایہنوں "خام" دے معنیاں وچ دی ورتیا اے۔ ایس لئی "خامی" دے معنیاں اگے بریکٹ وچ (ہا) لکھ دِتا گیا اے۔

☆☆ تلفظ دے معاملے وچ "پنجابی اصول" ساہمنے رکھے گئے نیں۔ املاء وچ پنجابی سائنس بورڈ نے جو اصول متھے سن' ڈکشنری وچ سنے وسدیاں اوہناں اصولاں نال ای املاء کیتی گئی اے البتا مُڈھلے لفظ کیوں جے ہور کتاباں توں لئے گئے سن ایس لئی اوہناں دی املاء نوں نہیں چھیڑیا گیا۔ فیر دی جتھے کدھرے املاء بُہتی فرقی سی اوتھے

بریکٹ وچ (غ.ا) یعنی غلط املاء لکھ کے نکھیڑ کر دِتا گیا اے۔ اڑنوںَ دے سلسلے وچ وی پنجابی سائنس بورڈ والی "ݨ" ورتی گئی اے کہ ایہ ایس اکھر دیاں رائج شکلاں وچ سبھ توں مناسب اے۔ انج ایہ گل منّن والی اے کہ پنجابی دے جنہاں لہجیاں وچ ایہ اکھر بولیا جاندا اے اوتھے وی بعض لوک ایہدا اُچارن "ݨ" کردے نیں سو میں ایہ منّاں آں کہ ن تے ݨ وچ میرے کولوں کدھرے کوئی بُھل رہ جاتا کوئی وڈی گل نہیں۔

☆ بعض لفظ تِناں اعراباں نال ورتے جاندے نیں جویں کہ سٹ نوں "س" اُتے زبر، زیر تے پیش تِناں نال بولیا جاندا اے۔ انج دے لفظاں وچ اکھراں اُتے اِک توں ودھ اعراب پا دِتے گئے نیں۔ ایہنوں کمپوزنگ دی غلطی نہ سمجھیا جاوے۔

☆ سبھ توں اہم گل ایہ کہ لغت ترتیب دین دا مقصد پنجابی دے پڑھیاراں لئی اک اجہی لغت تیار کرنا سی جہدے راہیں اوہ کلاسیکی ادب دی کوئی کتاب پڑھدیاں کسے لفظ دے معنی لبھنا چاہون تاں لبھ سکن۔ ایہو کارن اے کہ معنے مختصر رکھے گئے نیں تے بے لوڑ ویروے دین توں پرہیز کیتا گیا اے۔

سجن ایس لغت وچ کسے قسم دی کوئی اونتائی یاں تھوڑ ویکھن تاں اِک خط لکھ کے ترتیب کار نوں ضرور ایہدے توں جانُو کروان تاں جے اگلے ایڈیشن وچ سودھی ہو سکے۔

جمیل احمد پال
پوسٹ بکس نمبر 1131،
لہور

دُوجی چھپت

رب دا لکھ شکر کہ "پنجابی کلاسیکی لغت" دا پہلا ایڈیشن آس توں پہلاں ای مُک گیا۔ ایہدا دُوجا ایڈیشن عزیز بکڈپو ولوں چھاپیا جا رہیا اے۔ پہلا ایڈیشن تجرباتی سی' دُوجی دار چھاپن سے پہلے ایڈیشن وچ رہ گئیاں بھُلاں تے غلطیاں دے سودھی بہت ضروری سی۔ میں دُوجے ایڈیشن نُوں غلطیاں توں پاک کر کے پیش کرنا چاہندا ساں پر کئی وجھاں پاروں ایہ ممکن نہیں ہو سکیا۔ ایہدے وچ کجھ تاں ویلے دی تھوڑ تے کجھ میریاں رُجھتاں دا ہتھ اے۔ البتا ایس دوران جو غلطیاں ویکھیاں گئیاں تے جھناں ول سجناں نے دھیان دوایا اوہناں دی سودھی کر دِتی گئی اے۔ ایس سلسلے وچ جناب عبدالحمید آصف ہوراں بڑی محنت کیتی اے جس پاروں میں اوہناں دا بڑا شکرگزار آں۔

مینوں سید عزیز شاہ بخاری ہوراں دا وی شکرگزار ہونا چاہیدا اے جھناں پنجابی سیوا پاروں ایس اوکھے کم نوں ہتھ پایا تے دُوجا ایڈیشن چھاپن دی ہامی بھری۔

ہر قسم بھُل چُک تے غلطی ول توجا دواون لئی کھُلے متھے درخاست اے۔

ترتیب کار

ا — پنجابی دی فارسی لپی دا پہلا اکھر، ویروے لئی ویکھو "الف"
آ (امر) : بلاوݨ دا بول "آوݨ" توں
– آبݨنا : مصیبت آ پَینا
آب : (1) پاݨی (2) لشک (3) تلوار وغیرا دی دھار، تیزی تے ڈاڈھ
آباں : "آب" توں، ویکھو "آب"
– آب انگور : انگور دا پاݨی یعنی شراب
– آب حیات : جیوݨ پاݨی، اجیہا پاݨی جو پیوݨ والا سدا جیوندا رہندا اے
– آب حیوان : آب حیات، جیوݨ پاݨی
– آب خور : دانا پاݨی، قسمت
– آبخورہ : گلاس، پیالا۔ پاݨی پیوݨ دا بھانڈا
– آبدار (آب دار) : لشکواں، چمکیلا
– آبداری : لشک، چمک دمک
– آب زلال : ٹھنڈا مٹھا پاݨی
– آب صفا : اتھرو، ہنجو
– آبوں : "آب" توں
– آبی : پاݨی دا (جنور)، نیلا
آبادی : وسوں، وسّوں رونق
آبرو : عزت
آبق : بھگوڑا غلام
آبنوس (آب– نوس) : کالے رنگ دی لکڑ والا اک رُکھ (کالے رنگ پاروں مذاق نال حبشیاں نُوں وی آکھ لیندے نیں)
آبھو : کنک دے دُودھیا سِٹے جو بھُن کے کھاندے نیں۔ اوہ بھُجے دانے
آپ : اپنا آپ، مَیں، خُد
– آپ ڈُھڈرے : آپ لبھے، آپ ویکھے بھالے
– آپ مہارا : اپݨے آپ، مَن مرضی کرݨ والا
آپت : آپس، آپسی
آپݨ : اپݨے
آپو دھاپ : اپݨے آپ، خُدبخُد، کسے حکم ہدایت توں بنا
آپوں گلا گھٹݨ : اپݨی گردن آپ وڈھݨ، آتم گھات، خُدکشی
آپھر : "آپھرݨ" توں، پھُل کے، موٹے ہو کے۔
آپھرݨ : (ک) ڈھڈ دا پھُل جاوݨ، پھُوک چڑھݨ، بہت اپھریواں ہووݨ (2) گھمنڈ کرݨ
آت : بُت (2) اک قسم دی پُوجا (3) لوڑ (4) جتن، کوشش (5) اُٹھی، اُباک
آت محمدن الوسیلہ : محمدؐ نُوں وسیلا عطا کر
آتش : (آ– تش/ فا) اگ، چہرے دی لاٹ (2) شیطان دی ناری فطرت
– آتشباز : اگ دا کم کرݨ والے (2) آتشبازی بناوݨ والے
– آتش رُخاں : بھکھدے چہرے والے، سوہݨے لوک
– آتشیں : اَگی، آتش فشاں
آتم : آتما، روح، اپنا آپ

آتن : ترنجن' ویڑھا' صحن' کڑیاں دی محفل
آتے : آوندے
آتھرن : (ک) (1) ڈڈرا ہوون' گلی شے دا سکن دے نیڑے ہوون (2) زخم اُتے انگوری آون
آثار :(ع) اثر نشانیاں' رہتد کھوہتد
آجڑی : اجڑ والے' چھوا ہے' چھوال' بھیڈاں بکریاں چارن والا' ایالی
آجرن : (ک) کماون' رجن' دولتمند ہوون (2) سجا' جیون ڈھنگ
آچھن : (ک) اچھن' آون (2) ہوون
آحد : "احد" ویکھو (بُلھے شاہ نے شعری لوڑ پاروں آحد بنھیا اے)
آخرش : (آخ-رش/ فا): آخرکار' اوڑک
آخن : استاد (لہ)
آد : ازل' ازلی' مُڈھ' شروع
- آدانت : (آد- انت) ازل توں ابد
آدر : عزت' احترام' ادب' سلوک' ورتاو' سبھا' ساکھ
- آدربھاو : آدر بھگت' عزت نال سلوک
آدر گلے : دیوان عام
آدرن : (ک) آدر کرن' عزت کرن' مان دیون
آدمؑ : دنیا اُتے سبھ توں پہلے انسان، رب دے پہلے نبی (2) بندا' (مجازن)
- آدم جے : آدم جائے' انسان' بندے
- آدم خوار : آدم خور' بندے کھاون والا / والی
- آدم زاد : بندے' انسان' آدمی
- آدم زادی : عورت
- آدم کھانیاں : بندے کھاون والیاں' ظالم
آدمی : آدم دی اولاد' بندا' انسان (2) نوکر چاکر' ملازم
- آدمی گری : انسانیت
- آدمے : آدم دی اولاد' بندے

آدم جام : سسی دے پیو دا ناں
آدی : آد توں' ازلی' (ویکھو "آد")
آدینہ : جمعہ
آدینہ بیگ : پنجاب دا اک حاکم جو 1755ء وچ پنجاب دا صوبیدار بنیا۔
آدھان : عمل کرکے
آدھن :(ک) مالش کرن' تیل وغیرا جھسن
آدھین : دشمناں' حملے' تلے
آڈ : باغ نوں پانی دیون والی نکی نہر' کھالا
آڈی : کھوہ دی آڈ
آڈے : آڈی' کھوہ دا حوض
آر : (مث) لوہے دی کِل' اک قسم دی سوئی' موچی دا چمڑے وچ موری کرن والا رنبا
آرارا : خرد برد' کھوہ
آرامی : ارام پسند' سُست' کاہل
آرائش (فا) : سجاوٹ
آرد : لیایا
آرزو (آر-زو / فا) : اچھیا' خواہش' چاہ
- آرزو مند : اِچھک' چاہوان
آرسی : شیشا۔ انگوٹھی وچ نگ دی تھاں لگا شیشا جو عورتاں دے مونہہ ویکھن دے کم آوندا اے۔
آرسیاں : آرسی دی جمع' شیشے
آرے : ہاں' ہامی بھرنا' اچھا
آریاں : آری دی جمع' کلوتر
آڑا : بھیڑا' جھگڑا (2) ترچھا' آڑا
آز : حرص
آزار : تکلیف' دکھ' روگ
آزار بندے : ازار بند' نالا' ناڑا
آزردہ : غمگین
آزمودے : ازمائے ہوئے
آزی : عاجزی
آس : امید' آرزو' بال جمن دا اِمکان' سدھر
آس مند : آس وند' امیدوار' تانگھ وان

آس وان : امیدوار (ہا)
آس ور آون : امید پوری ہوون
آسا : آس، امید
آسانی : سوکھ
آساونتی : امید بھری، آس ونت
آساونتر : آس ونت، امیدوار
آساں : آس دی جمع، امیداں (2) آواں گا (3) اسان، سوکھا
آستان : استانا، گھر، مکان، دربار
آسرا : امید، سہارا، پناہ، سرلکاون دی تھاں
آسن : بیٹھن دی چوکی، جسم نوں کسے خاص شکل وچ موڑ کے کھلوون، بیٹھن، لیٹن (2) تھاں، بھما
آسودہ : سوکھا
آسونی : آس، امید
آسی : (1) آوے گا (2) آس ونت، امید رکھن والا
آسے : آس وچ، امید وچ
آسے آسے : امیداں وچ
آسے پاسے : ایدھر اودھر
آسیب (آ سے ب) : پرچھاواں، جن بھوت وغیرا
آشا : آس، امید
آشفتہ : (آ شف تا) پاگل، جھلا، جھلوں بن
آشک : اشک، اتھرو
آشکار : ظاہر، کھلا
آشنا : (آش - نا / فا) اشنا، جانو، واقف، متر
آشوب : رنج، تکلیف، درد، دکھن
آشیانہ : (ند / فا) آلھنا
آصف : حضرت سلیمانؑ دے وڈے وزیر دا ناں (2) ہر لائق بندا (مجازن)
آفات : (مث / ع) آفت دی جمع، ویکھو "آفت"
آفاق : (ع) افق دی جمع، کنارے، حداں، دِسہدا
آفت : مصیبت، مشکل، دکھ، اوکھ

آفتاب : سورج
آفرید : پیدا کیتا (اسم)
آفرین : (مث / فا) شاباش، دعا دا بول
- آفرین باد : جیوندا رہو
آفرینش : (فا) جمن، مڈھ
آکا باکا : بالاں دے کھیڈ (دو آکے باکے)
آکار : شکلاں، روپ
آکاس : اکاش، اسمان، فضا (2) ربی طاقت
آکڑ خاں : آکڑ وچ رہن والا، گھمنڈی، مغرور
آکڑسی : آکڑے گا، گھمنڈ کرے گا، سرکشی کرے گا
آکڑن : (ک) سخت ہوون، تن، انگڑائی لین، غرور کرن، تڑن، کھرہوا بولن
آکھ : کہہ، آکھن توں امر تے حاصل مصدر
- آکھ بچے ! اوجنوں آکھ کہ بچ جاوے (محم)
آکھن : (ک) کہن، بولن، دسن، گل کرن
آکھنا : آکھیا (2) قول، کہن
آکھو ہور آگاہی : ہور جانکاری دیو (محم)
آکھوڑی : آکڑی (بیڑر)، کواچی
آکھے باجھ دھکانے : بنا آکھے، زبردستی (کم کرے)
آکھیرا : آلھنا، گھونسلا
آگا : اگا، اگلا جہان، اگلی زندگی، مستقبل
آگاہ : وادھو، بُہتا (2) جانو
آگاہی / اگاہی : جانکاری
آگرن (ک) : گنے دے بُہتا پکن پاروں پُھل نکل آون
آگرا : آگرا دا شہر جو ہندستان وچ اے
آگو : لیڈر، رہنما
آگن : آنگن، ویہڑا
آگیا : اجازت، حکم
آل : اولاد، ٹابری (2) لال رنگ
- آل اہل : خاندان، قوم، قبیلا، پیروکار

آلا : کندھ وچ اِک خانے والی الماری
آلس : آ ہلکس، سستی، ماندا ہوݨ
آلکساوݨ (ک) : ڈھلا پیݨ، ست ہوݨ
آ لنگݨ (ک) : مشکݨ، مستی تے آوݨ
آلوچ : الوچا، اِک قسم دا آلو بخارا
آلول : " آل " توں، آل اولاد وچوں
آلی : وتری، گلی، مرطوب، ولھی
آلے : (1) آل، اولاد (2) اوازاں، بلاوݨ
آلھنا : گھونسلا، آشیانا
آلھے : الھے، تازے، کچے (پھٹ)
آلھیاں : الھیاں، ویکھو " الھ "
آماج : (فا) نشانا، ہدف
آمادہ : مائل، فوج تے تیار
آمدرفت / آمدورفت : آواجائی، آوݨ جاوݨ
آمدن : آونا، کمائی
آمر : بادشاہ، حکم دیوݨ والا
آمن : امن وچ آوݨ والا
آمیز : رلاوݨ
آمیں : آمین، دعا توں بعد دا بول
آں (فا) : اوہ
آنا : اکو دا ڈیلا
آنا / آنہ : آنڈا
آنچ : گرمی، سیک
آ نجھل : پرچھاواں، جادو تعویذ دا اثر
آندریاں : آندراں
آندس : آنداسو، لیاندا سو
آندوس : اوہنے لیاندا، آندا
آندوئی : لیاندا ای
آندی : لیاندی
آنڈڑا : آنڈا
آنست (فا) : آں است، اوہ اے
آ نکݨ (ک) : نشان کرن، جانچݨ، تولݨ، اندازا کرݨ
آنگݨ : ویڑھا

– آنگݨ پوں چیسی : ویڑھے پیر پاوے گا، آوے گا
آنوݨ : (غ.ا) آوݨ
آنویں : (غ.ا) آویں
آنیاں پساراں : اکھاں پاڑ پاڑ دیکھݨ
آں : (امر) لیا، آ کے (2) راہ، رستا
– آں وکوئیاں میں : میں سدھا راہ بھل گئی آں
– آں لتھا : آگیا، وارد ہویا
– آں کے : لیا کے
آݨ / آنݨا (ک) : لیاوݨ
آنو : لیاؤ
آنی : آݨ، پل (ہر آنی : ہر آن)
آنتے : لیاندے، لیاوے
آنیں : لیاویں
آنیندڑے : لیاوندے
آنوے : لیاوے
آوا : کمہار دی بھٹھی جس وچ اوہ بھانڈے پکاندا اے، تکا بھٹھا
آواداں : آباد، خوشحال، رونقی
آوازہ : اواز، شہر
آواگون (سنس) : آوݨ جاوݨ، روح دا دنیا اُتے 49 وار آوݨ جاوݨ (ہندو دھرم)
آوائی : خبر، اطلاع، سار
آوائیاں : آوائی دی جمع، خبراں، اطلاعواں
آود : ہتھیار
آوگ : آوے گا / گی، آوسی
آوم : میرے کول آیا، میں آیا، میرے کول آوے
آوندا : جاپدا، محسوس ہوندا
آوسی : کسے دن آوݨ بارے فال، اونسی
آوݨ (ک) : اپڑݨ، پہنچݨ
آوے بدھو دسے : بدھو دا آوا، انجینئرنگ یونیورسٹی لہور لاگے اک تھاں

آوے پیش تباہی : تباہی نال واہ پوے
آویزاں : (فا) لمکدا
آویں نہ ہا : توں نہ آوندا
آہ اوازا : آہ و زاری' رووݨ دھووݨ' فریاد
آہا : ہے سی' آہیا' ہا
آہدا : آکھدا
آہر : اُدم' کوشش' جتن' تیاری' پہل (کرݨ)
آہری : آہر کرݨ والا
آہس : (ملی) ہاں
آہ فغاں : آہ و زاری' رووݨ دھووݨ
آہلک : سستی' ڈھل
آہلنا : ویکھو "آلھنا"
آہمو سامھی : آہمو سامھنے دے
آہن : سن' ہن
آہن : (مذ/ فا) لوہا' فولاد
– آہنگر : لہار' لوہے دا کم کرݨ والا
آہنگ : سر' لے' کسے تار نال اواز
آہنگی آہاں دی : آہاں دا سر' مسلسل ہاواں
آہو : ہاں' ہنگارا بھرݨ دا بول
آہو : (مذ/ فا) ہرن
– آہو چشم : ہرن دیاں اکھاں والا (بندا یاں سوانی)
آہو خاطف : دیو دا ناں جو سیف الملوک شہزادے نوں شارستان لے کے گیا سی
آہوں : سیں' توں آہیا
آہوں : آیوں' توں آیا
آہی : سی
آہے : سن' سی (زمانا ماضی)
آہیاں : ساں' ہے ساں' سن
آہیں : ہاواں
آہیوں : ہے ساں' وجود' سیں' سائیں' توں ہے سیں
آ گھیں : میرے کول آیا

آؤ : آ کے
آئی بگتی : آ چکے
آئین : دستور' طریقا
– آئینی : دستور دا' فطرت دا' دستور مطابق' رب دا "حکم"
آئینا : ان دے بھڑولے دا مونھ
آیات : آیتاں' آیت دی جمع' نشانیاں' قرآن شریف دے فقرے
آیڑیاں : آئے ہوئے
آیس : آیو سو
آیم : میں آیا' میتوں آیا' میرے آیا

ا

اب : (عر/ مذ) پیو' باپ
ابا : پیو
ابار : رسا توڑ کے دوڑے ہوئے اوارا گھوڑے
ابالے : ابال' جوش
ابابل : کالر' تیزی' اتاول
ابابلیاں : ابالمیاں' ابتولیاں' کالمیاں
ابت : میرے پیارے باپ
ابت بیکو : توں رات گزار' تسیں رات گزارو
ابقاہ اللہ : اللہ اوہنوں جیؤندا کرے گا
ابتع : (ک) الٹی کرݨ
ابجد : حروف تہجی' اکھر' کسے بولی دی لپی دے پہلے توں اخیری تک دے اکھر
– ابجد ہوز : ابجد' اکھرالی "ا" توں "ی" تیکر اکھر
ابد : کائنات دا سبھ توں اخیری دن جہدے بارے رب توں سوا کوئی نہیں جاندا۔ اخیر' انت' انجام
ابدال : تصوف دا اک درجا (ہر سمے وچ 40 ابدال ہوندے نیں)

ابر : (اب – ر) بدل
ابرار : (اب – رار) نیک لوک
ابرس : اِک قسم دے گھوڑے
ابرن (اب رن) : دوھن' وادھو ہوون' بیج (2) بولن' پرتاوا دیون
ابرو : بھروٹے
ابریشم : ریشم
ابلن (ک) : بیبا ہوون' سڑن' ترکن' بُسن
ابکم (ص) : خموش' گنگا
ابکن (ک) : (اب – کن) ابھاک کرن' قے کرن' اوکن (2) ابھرن' اُٹھن' غوطا کھا کے اُپر آون
ابھت : اچانک' اچن چیت
ابلاق : ابلق گھوڑا
ابلق : (اب – لق) پنجکبرا گھوڑا' کرڑ بگے رنگ دا گھوڑا
ابلن : (اب – لن / ک) : اُتانہ آون' جوش کھاون' کھولن
ابلیس : (اب – لی – س) شیطان' ٹھگے باز' دھوکے باز
ابلیس ملعون : کھُا شیطان' اندروں شیطان
ابنان : (اب – نان) بن دی جمع – پُتر
ابن العربی : اک فقیہ جس دی کتاب "احکام القرآن" مشہور اے
ابن عربی : مشہور فلسفی' جہناں وحدت الوجود دے سوچ دی نینہہ رکھی
ابن النبی : نبی دا پتر
ابوکھن : (ا –بو– کھن) کھریاں لاون لئی ڈنگر دے پیر بنھ کے انج ڈیگن کہ اوہدا مُونہہ اُتانہ رہوے
ابوجہل : رسول کریمؐ دا اِک وَیری' اصل ناں امیر بن ہشام سی' اوہناں کرتوتاں پاروں ابوجہل اکھوایا
ابودرداؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی
ابوہریرہؓ : لفظی معنے بِلیاں دا پیو' رسول کریمؐ دے اک صحابی' اصل ناں عبدالرحمان بن صخر سی
ابونیک : تیرے دو پیو (حضرت ابراہیمؑ تے حضرت اسحاق)
ابہام : شک شبہا' بے یقینی
ابیلی : نازک اندام سوانی' ابلا
اُبھا : شمال
– اُبھے : شمال والے پاسے
اُبھارن (ک) : ابھرن (2) بھڑکاون' چُکن' جوش دواون
اُبھاری : اُچا' اُبھار دل
اُبھاسرن (ک) : بولن' گل کرن' جواب دیون' اواز کڈھن' دل دی ہواڑ کڈھن
ابھت : غیر موجود' ناموجود شے' جو نہ ہووے
اُبھرن (ک) : اُتانہ چڑھن' ابھلن' چڑھن' نکلن' طلوع ہوون
اُبھرواہے : ویکھو "ابھڑواہے"
ابھڑواہے : اچانک' اک دَم' اچن چیت
ابھڑوایا : ابھڑواہے
ابھمان : (ابھ – مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اُبھے : ابھا توں' شمال
اُبھے ساہ : اوکھے ساہ' ہاواں
ابھیکن (ک) : (اَبھے کن) اوکن' الٹی کرن' اُبھاکن
ابھیمان : (ابھ – مان) غرور' تکبر' وڈیائی' کبر' گھمنڈ
اپار : (ا– پا– ر) بے انت' جس دا پار نہیں' لامحدود' ودھ کے (2) بے حل' لاثانی
اپارا : اپار – حد تے گنتی توں ودھ کے
اُپانگ : اپ + انگ – کے انگ دے چھوٹے حصے (ہتھ انگ اے تے انگلیاں اُپانگ)
اپاون : (ک) سرجن' تخلیق کرن' پیدا کرن' بناون
اُپاؤ : اپاء' مسئلے دا حل
اُپایا : کھلیا' بنایا' تخلیق کیتا' ویکھو "اپاون"
اپٹن (ک) : ابھن' اگن' پیدا تھیون' ظاہر

ہوون، پترن، اُتے آون، جمن
اپٹھ : خلاف ورزی، برخلاف
اپٹھن : (اپٹھ ـ ٹھن) اچاٹ ہوون، اکتاون، بیزار ہوون
اپٹھی : (ا ـ پٹھ ـ ٹھی) پچھی، الٹ
اپٹھے : پٹھے، الٹے
اپجن : (اپ ـ جن) اپجن، پیدا تھیون، جمن، اگن
اپجے : پیدا ہوئے، جمے
اپدیش : (اپ دے ش) نصیحت
اپرادھ : (اپ را ـ دھ / د) : گناہ، ظلم، جرم
ـ اپرادھن : مجرم، عورت گناہگار
ـ اپرادھی : مجرم، گناہگار (مرد)
اپرادھن (غ ا) : ویکھو "اپرادھن"
اپرالے : (اپ ـ را ـ لے) تلافی، نقصان پورا کرنا
اپراون : (ا ـ) اوپرا محسوس کرن، جھاکا آون
اپراہاں : (اپ را ہاں) اپر، اُتے
اپرم : روحانی، اعلا، اچیرا، اچا
اپڑ : پہنچ
اپڑن : (اپ ـ ڑن / ک) پجن، پہنچن، ڈھکن
اپلاون : (اپ ـ لا ـ ون / ک) اُتے آون، ترن، اچن چیت اُٹھ کھلوون
اپنی : (ا ـ پن ـ نی) جی، بی
اپنی اور نبھاون : اپنے ولوں فرض پورا کرن
اپناون : (اپ ـ نا ـ ون) اپنا بناون، اپنے ورگا کرن
اپنے آہر اہی آوندا ہے : آپ ای کم کرنا ہے (کسے نہیں آکھنا)
اپنے ناؤں دا نیاں : اپنے ناں دی لج
اپوڑن : (ا ـ پو ـ ڑن / ک) بیر نال کھڑاک کرن، ناجائز لڑائی لڑن
اپوڑیاں : (ا ـ پو ـ ڑی ـ آں) ہچھل پیریاں، تھچھی عقل والیاں عورتاں
اپھارا : ڈھڈ پھلن، معدے دی خرابی (د ـ ڈھ اپھارے)
اپھل : (اپھ ـ پھل) پھل نہ دیون والا، بانجھ، رکھ، بے ثمر، اوترا
اپھلن : (اپھ ـ لن) ابھرن، اپراٹھن، اپھلن، امنڈن
اُپھنن : (اپھ، نن / ک) اپھلن، ابھرن، امنڈن، ابلن، اپھلن
ات : انت، اخیر، اخیری حد، بہت زیادا
ـ ات چتارن : رنگاں نال بہت زیادا سجاون، پینٹ کرن
اِت : ایس، ایدھر
ـ اِت بدھ : انج، ایوں، ایس پاسے، ایدھر
ـ اِت بھت : انج، ایہراں، ایس طرحاں
ـ اِت کاری : ایس کم
اُت : اوس، اودھر
اتا : دھوبی دا ناں جینے رڑھدی جاندی سسی نوں دریا وچوں کڈھیا تے پالیا
اتارم : مینوں لاہوے (گا)، مینوں اتارے گا
اتارن : لاہون، نقل کرن، اتصحیح
ـ اتارے : لاہے، نقل کیتے، لکھے
اِتاں (غ ا) : اِتانہ، اُتے
اِتانہ : اتے، اپر
اتانیاں : اتا، اُتے نوں موڑ کر کے لینا
اتاولا : (ا ـ تا ـ و ـ لا) تجسس، کوئی کم کرن لئی بے تاب، بے قرار، جوشیلا، جلد باز، کاہلا
ـ اتاولے : کاہلے، "اتاولا" توں
اُتر : شمال
اُترن (ک) : لتھن، لہن، تھلے آون
اتق فتق : بنھن تے کھولن
اِتفو : قسمت توں بچ
اتلا : (ات ـ لا) اپر والا، اتوں، ظاہری
اُتم : (اُت ـ تم) اچا، پاک، شریف، اصیل، قیمتی، سبھ توں اچیاں اعلا

اتم القصص: قصیاں وچ سبھ توں کمل
اتمامی: مکاون والا، ختم کرن والا، اخیری
اتنج: (ات- نج / ک) تانا تنج، تالا پراندا وغیرا بنج
اتن: ترنجن، اتن، عورتاں دے جمع ہوون دی تھاں، ترنجن دا گیت (مراد ایہ دنیا)
- اتن پاون: ترنجن وچ کٹھا ہوون
اتوڑتی: اک توں بعد اک، مسلسل
اِتول: (اِت- ول) ایس پاسے، ایدھر
اُتول: (اُت- ول) اوس پاسے، اودھر
اتولویں: (ا- تو- ل - وی- ں): بے تول، بناتولے، بے حساب
اِتویلے (اِت- وے- لے): ایس ویلے، ہُن
اِتہاکیں (اتھا- ای- ں): غلط املاء، ویکھو اتھائیں، اتھایں
اتی: اپنے
اتیت (ا-تی-ت): سیلانی، سادھو، تیاگی، وراگی
اُتیرے: اُتے
اتیاں (ا- تی- ا- ں): ستیماں، ماپے مٹرلاں
اتیں (ا-تی- ں): اتے
اُتیول (اُ - تے- ول): اُتے ول، اودھر، اوتھے، اوس پاسے
اِتھ: ایتھے
اُتھ: اوتھے
اِتھاں: ایتھے
اُتھاں: اوتھے
اتھاہ: جدی تھاہ نہ ہووے، بہت ڈونگھا
اتھایں: ایتھے ای، ویکھو اتھائیں
اتھایں: اوتھے ای- ویکھو "اتھایں"
اتھائیں: ایتھے، ایس تھاں، ایتھے ای
اتھائیں: اوس تھاں، اوتھے، اوتھے ای
اتھرا: من موجی، منہ زور، گل نہ منن والا
اُتھل (اُتھ- تھل- / امر): پلٹ، اُتھلن توں

اُتھلن (اتھ- لن / ک): پرتاون، الٹاون، ہیٹھ اُتے کرن، پاسا پلٹاون
اتھمن (اتھ- تھمن / ک): سپرد کرن، سنبھال وچ دے دیون
اتھمن (اتھ- تھمن/ک): چکن، اچھل دیون، ابھارن
اتھوری (اتھ- تھو- ری): تھوری، ترکار، کھوتے چلاون والے
اُتھے: اودھے
اِٹ: پکی ہوئی مٹی نوں چوکور شکل وچ بنا کے اگ وچ پکایا ہویا، جدے نال عمارتاں اسارن دا کم لیا جاندا اے
- اِٹ کھڑکا: مقابلا، ٹاکرا، دشمنی
اٹاری: چبارا، اُچی ماڑی
اٹالے / اوٹالے: سفری سامان
اٹک: رُک (2) سندھو ندی دا اک ناں
اٹکاون (اٹ- کا- ون / ک): ڈکاہون، اچھالن
اٹکل: اندازا
اَٹکن (اٹ- کن / ک): کھلوون، ٹھہرن، رکن
اُٹکن (اُٹ- کن / ک): اچٹن، اکڑن، اچاٹ ہوون، نہ رہن، دھیان ہور پاسے ہو جاون
اٹکی (اٹ- کی): جاگ آئی، نیندر وچ خلل آیا
اٹل: آئے، تھے، اودھرے
اٹلن (ک): الرن، گھر کے آون
اٹن: بھرن، لبڑن، الودا ہوون
اٹن: اتن، ترنجن
اٹی: (1) دھوڑ نال بھری ہوئی، لبڑی، تمر پتھر (2) سوتر دا لچھا
اٹیرن (اٹے- رن/ ک): (1) چکر دیون، گھماون، سوتر ولیٹن (2) دھوکے وچ پھساون، ہتھیاون، ولا کے نال لیجاون (3) چرخے دا اک حصا
اٹیری: چکر
اٹھ (امر): اٹھن توں

ـ اٹھ کھلووے : پڑھیا جاوے ("حرف اٹھانا" محاورا اے)

ـ اٹھ وگن : تڑپن

ـ اٹھن (ک) : کھلون' آمادہ ہون' نکلن

اُٹھ : اونٹھ (جمع : اٹھاں)

ـ اُٹھ جٹیا : اونٹھ دے کوڈے منھ وتے (اونٹھ نوں بٹھاون مگروں کوڈے منھ ویندے نیں تاں سے اٹھ نہ کھلووے)

ـ اٹھاں دے : اونٹھاں دے

اٹھاراں : کوروواں تے پانڈوواں دے لشکر

اٹھال : اٹھا' اٹھا کے' چک کے

ـ اٹھالی : چکی' اٹھائی

ـ اٹھاواں : چکاواں

اٹھادی / اٹھاویہ : اٹھائی'28

اٹھایم : میں چکیا/ چکے

اٹھتری (ا۔ ٹھت۔ ری) : اٹھتی' تریہ تے اٹھ

اٹھکاٹیاں (اٹھ۔ کا۔ ٹی ۔ آں) : اوکھے تے چکری راہ' ایسی چڑھائی جس اُتے چڑھنا اوکھا ہووے۔

اٹھکیلا : شوخ' چنچل'

اٹھکیلڑو (اٹھ۔کھے۔ل۔ ڑو) : اٹھکیلی' نخرِیلی' (مراد ہیر)

اٹھلاون (اٹھ۔ لاون / ک) : اتراون' ناز کرن' نخرا کرن' گھمنڈ کرن' مٹکن

اُٹھم : میرے (وچوں) اٹھن

اٹھن : جاگن

اٹھوارا / اٹھوارہ : (اٹھ۔ وا۔ را) اک ہفتا' اٹھ دن

اٹھوین : ٹھوٹھے' بچھو

اٹھیاں : تیار کھلوتیاں

اثبات (اس۔ بات) : ہاں' ہون' وجود رکھن

اثنیت (اس۔ نی۔ یت) : ثانی' دوجا' شریک ہون دی حالت' دوئیت

اجابت : قبولیت' لوڑ پوری ہون

اجارا : "ویکھو اجارہ"

اجارہ : ملکیت' ٹھیکا' کرایا' محصول چنگی' ذمے واری

اجاڑ : اجڑی دنیا یعنی اگلا جہان (الف) (2) اجڑی ہوئی تھاں' ورانی' (و۔ ر اجاڑے)

ـ اجاڑی : وران کیتی

اجاڑن : برباد کرن' وران کرن

اُجاگر : نتروان' سامنے

اُجالا : (1) روشنی' چانن (2) لشکواں' چلکدا

ـ اجالے : لشکارے' چمکارے

اجاں : اجے' حالے

اجاں : ضائع' زیاں' نقصان وچ

اجان : ان جان' انبھول' نہ جانن والا

اجائی : (1) ضائع' رائگاں' بے فائدا' فضول (2) ایویں' خواہ مخواہ (و۔ ر : اجائے)

اجائیں : (1) ضائع' رائیگاں' اجائی' (2) مارے گئے

اجایا: ضائع' بے فائدا' فضول' بے نتیجا

اجدائی : اجداد مطابق' اپنی نسل اُتے

اجر : بدلا' اجرت' معاوضا' صلا' ثواب

اِجڑ (اِج۔ جڑ) : بکریاں بھیڈاں دا گلا

ـ اجڑ چارن : بکریاں بھیڈاں چارن' (کئی پیغمبر اجڑ چاردے رہے' وارث شاہؒ نے ایس گل ول اشارا کیتا اے)

اُجڑ : اجڑن توں' وران' برباد' اجاڑ' ویکھو "اجڑن"

ـ اجڑ گیاں دے : اجڑے ہوئے لوکاں دے' اوہ لوک جو دنیا چھڈ کے آخرت قبول کردے نیں۔

اُجڑن / (ک) : جڑھوں پٹیجن' برباد تھیون' تباہ ہون' بے گھر ہون

اجڑے : برباد ہوئے' وسدے توں اُوسدے ہوئے

اُجڑیاں منگاں : مانگ دا اجڑن (جو کنگھی لئی ورتیندا ہے)
اجگّل وِچ : تھوڑے دناں توں' اِک دو دِن توں
اَجل : (مث / مر) موت ' وقت 'مُدت
اجلاں : اجے' حالے
اجلڑے : ویکھو "اجل"
اجلن :(ک) لشکن' چمکن' نکھرن' صاف ہوون
اجلوں : اجل توں' موت توں
اجناس : جنس دی جمع' غلا' اناج
اجنے : اجے' اجے تیک
اُجو : اج ای
اجو : وضو
اجودھیا : رام چندر دا جنم تھاں
اَجوڑ : نااتفاقی' دوری' جوڑ دے اُلٹ
اجوڑاں : اجوڑ توں' دور کرن' نکھیڑ
اجوڑن :(ک) وگاڑ پیدا کرن' بے اتفاقی ہوون' توڑن
اجوکا : اج دا' جدید' ادھونک' ایہ (و۔ر: اجوکی' اجوکے)
اجوکڑی : اجوکی' اج دی' جدید
اجی : اجیت' جو فتح نہ ہو سکے' (2) بلاون دا بول
اجے : اج ای' (2) ہاری ہوئی

اجھکن (اجھ- کن / ک) : (1) رکن' کھلوون' ٹھہرن' اٹکن (2) سنگن' جھکن' ہچکچاون
اجھلن (اجھ- لن / ک) : اِک بھانڈے توں دوجے وچ پاون' لدن
اجھن (ک) : بیہن' بہن
اجھو : اج ای
اُچ : اُچائی' بلندی
اچاچیت : اچن چیت' فورن' اِکدم' اچانک
اچاچیتی : اچن چیتی' اِکدم' بے خبری وچ'

اچار : کچے انب' نمبو تے ہور شیواں وچ مسالے تے تیل پا کے بنائی وست جو سالن دے طور لئی ورتی جاندی اے۔
اُچاک : اچاٹ' دل بھرن' (و۔ر : اچاکے)
اچالا : چلیا جاون' چلانا کرن' مرن
اچالن :(ک) ادھالن' نٹھاواں کرن' پٹ سٹن
اُچاواں : اچا
اُچاہتی : چالاکی' کمینی حرکت
اُچٹن :(ک) اکن' اکتان' اکن' اچاٹ ہوون
اِچر : اِینا چر' اچراں' اینے چر
اچرج : عجیب' انوکھا' نرالا' نویکلا' جو کدی ویکھیا سنیا نہ ہووے
اِچرک : اونے چر تیک' اونا کو چر
اچرن (اچ- رن / ک) : بولن' کہن' آکھن' گل کرن' جواب دیون
اچڑ : "اچڑن" توں' ویکھو اچڑن
اچڑن (ک) : (1) اکڑن' اچٹن (2) ادھڑن' نسن' کھل لہن' کھل جاون' زخمی ہوون
اُچڑے : اُچے
اچکن : (اچ- کن / ک) : وتد کڈھ کے ہسن
اچکن (اچ- کن / ک) : (1) ابھرن' اچھلن' کُدن' چھال مارن' (2) من دا اکڑنا' اچٹن' اُچاٹ ہوون (3) چکن' کھسکاون
اَچل (ا- چل) : نہ چلن والا
اچلن (اچ- لن / ک) : اکڑن' اچٹن' اچرن' جھ تسمن
اچی (اچ- ی) : غلط اچارن' ویکھو "اچیں"
اچن چیت : اِکدم' اچانک
اچیں (اچ- وی- ں / مث) : جلون' خارش' کھجلی' کھرک' کے گل دے تجسس پاروں تکلیف یا بے چینی' پریشانی' اچوی
اچیتے : اچن چیت' اچانک' اکدم
اچیڑن (ک) : زخم دا کھرنڈ چھلن

اچھاڑ : غلاف' اُلٹا پرت'
اچھڑن : (اچھ ڑن / ک) اکھڑن' اچڑن
اچک : خوشحال' بے فکرا
اچھکن (اچھ- کن / ک) : اچھلن' کدن' اکھڑن' اچڑن' نسن'
اُچھل : کدّ' اُبل
اچھلن (اچھ- لن / ک) : کدن' ٹپن' پھلانگن' چھال مارن
اچھن (ک) : آون
اچھن (ک) : اچڑن' اچٹن' ماس وغیرا تھمن
اچھیدن (ک) : کھٹن' پٹن' کھودن
احاد : احد دی جمع
احاطہ : حاطا' گھیرا' گھیرا کرن' ولگن
احباب : عزیز' متر' پیارے' سجن' محبوب' بیلی' سنگی' ساتھی
- احباباں : "احباب" نوں
احتیاج : لوڑ' ضرورت
احد : اک (رب)' کلم کلا
- احد وچ میم رلایا : احد لفظ وچ "میم" اکھر دا وادھا کر کے "احمد" بنایا۔
- احدیت : احد ہوون دی حالت یاں صفت' رب دا اِکو ہوون توحید
احد : مدینے لاگے اک پہاڑ جتھے دی جنگ سے رسول پاکؐ دا دند مبارک شہید ہویا۔
- احدی / احدیا : ریزرو فوجی—— مغل دور دا فوجی پنشنر جو ویہلا رہندا سی تے لوڑ ویلے بلایا جاندا سی' ایہ فوجی سُستی تے حرام خوری دی مثال بن گئے سن
احرام (ز) : حج دا خاص لباس' جو دو (بِنا سِلائی دِتن) چادراں دا ہوندا اے۔ ایہ بنھن مگروں بعض حلال کم وی منع ہو جاندے نیں۔
احسن (اح- سن / ع) : بہت چنگا یاں سوہنا
احقر (اح- قر / ف) : سبھ توں گھٹ' حقیر' نکما

اکاروں : اہکاروں' تکبر پاروں' گھمنڈ پاروں' غرور پاروں
احمدؐ : سبھ توں ودھ صفت جوگ' رسول کریمؐ دا اوہ ناں جو اوہناں دی ماں نے رکھیا۔
- احمدؐ پور : احمد توں' یعنی رسول کریمؐ دا شہر' مدینہ (ملی)
- احمدؐ شاہ رسولاں دا : حضرت محمدؐ۔ رسولاں نبیاں دے بادشاہ' نبیاں دے سردار
احمر (اح- مر / ک) : سُرخ' سُوہا' لال' رتا
احوال : حال دی جمع' حالات' ورتی'
- احوالوں : احوال توں
اخبار : خبراں' خبر
- اخباراں : مراد خبراں (الالی)
- اخباروں : خبر توں (2) لکھت وچوں۔ ایتھے مخصوص معنیاں والا "اخبار" مراد نئیں۔ میاں محمد بخش ہوراں نے "فارسیوں اخباروں" دی ترکیب ورتی اے جدا مطلب اے کہ اوہناں سیف الملوک قصہ فارسی دی کتاب وچ پڑھیا تے فیر پنجابی وچ لکھیا۔
اختر : ستارا' تارا
اخراج (اخ- راج) : باہر کڈھن یاں ہوون
اخفش (اخ- فش) : اک عالم تے فلسفی دا ناں جو سبق یاد کرن لئی اپنی بکری نوں وار وار سناوندا سی۔ (بزِ اخفش : اخفش دی بکری)
اخفی (اخ- فی) : لکیا ہویا
اخلاص : خلوص' سچائی (2) قرآن شریف دی اک سورۃ دا ناں
اخلاصی : اخلاص والے' مخلص
اخلاط : بدن دے رس
اخوان : (ع) اخ دی جمع' بھرا' عزیز
اخولنہ : بھراواں دی' اخوان
اخوکم (ع) : تہاڈا بھرا
ادا : بھرا' ویر (سندھی)

اداسی : اداس (2) فقیراں ورگا لباس

اداسے : دوالے' آس پاس

ادنی ربی : میرے رب نے مینوں علم تے راز دے۔

ادر : ڈھڈ' پیٹ

ادراک : ورک توں' سمجھن' محسوس کرن

ادریسؑ : حضرت ادریسؑ نبی

ادریسی : حضرت ادریسؑ نبی دا

ادعونی : مینوں پکارو

ادماد : جنسی خاہش' پاگل پن' مالیخولیا

ادمت : ادماد دی حالت وچ' پریم خماری نال مست

ادنیٰ : ادنا' گھٹیا' نیویں درجے دا

ادوالے : دوالے' ارد گرد

ادہم : اک قسم دے گھوڑے

ادی : بھین' سیلی' (سندھی)

ادے : اودھر' اوتھے' اوس پاسے

ادیان : ناراض ہوون

ادیان : ابادی توں دور' ورانے دا ڈیرا

– ادیان باشی (ند) : شہر توں دور ورانے وچ ڈیرا جماون والا فقیر

ادیساون (ک) : دوھن' جھلن' نرویا ہوون

ادھ (ند) : مُورکھ' مجھیاں کماون والا اک پکھیرو' (2) ادھا' اک شے دے دو برابر حصیاں وچوں اک

– ادھ پُجدھ / پجدھا : ادھ دے نیڑے' تقریبن ادھ

– ادھ ونڈا : ادھا ونڈ لیندی اے

اُدھال : اغوا' اُدھالن توں امر تے حاصل مصدر

ادھالا : اغوا' نساون

ادھرالن (ک) : چکی وچوں آٹا سا نبھن

ادھرالے : چکی دیچ گھروں آٹا کڈھن

ادھریج : ادھ راج' راجا' بادشاہ

ادھرنگ (ند) : فالج

ادھڑن (ک) : (1) ٹانکے کھلن' سیون کھلن (2) اچٹن' اکھڑن' کمل تھمن

ادھل : اغوا' نکلن' کڈھن

– ادھل گئیاں : اغوا شُدا

ادھلاک : ادھلن نوں تیار

ادھلن : اغوا ہوون' نکل جاون

ادھم ابراہیم : حضرت ابراہیمؒ ادھم۔ بلخ دے بادشاہ جنہاں فقیری لے لئی تے ولایت دے درجے اُتے اپڑے

ادھو : شری کرشن چندر جی دا رتھ وان

اُدھوانے : اُدھ وچ' ادھ وچکار' ادھ راہ

ادھوت : نڈر' بے خوف' بہادر (2) بھبھوت ملن والا ناڈا سادھو

اڈار (مث) : اڈان' اڈاری

اڈارن (ک) : ابالن' اکالن

اڈانا : عزت مٹی وچ ملاون' بدنام کرن

اڈانے : بندوبست' حالات' پربندھ (لہ)

اڈاون : بھار چُکن (ہا)' فضول خرچی نال پیسے ضائع کرن'

اڈاہے : امید' تسلی

اڈر : اڈ کے' اڈاری مار کے'

اڈرن (ک) : اڈن' پرواز کرن

اڈ کیندی (اڈ۔ کے۔ ل ۔ دی) : اڈیکدی

اڈمبر : ٹھاٹھ باٹھ' ظاہری نمائش' سازوسامان' شان شوکت' دِکھن والا اسباب' سنگھار' گہنے' ڈھول نقارے وغیرا دی اواز

اَڈن : پسارن' کھلارن' تانن

اُڈن : اڈرن' پرواز کرن

– اڈن کھٹولا : اُڈن والی منجی' خیالی منجی جو لوکاں نوں اُڈ کے سفر کروندی اے

– اڈن ہارے : اڈن والے' جاون والے' ٹرن والے' (فانی انسان)

اڈنا بھونڈ : اُڈ کے حملا کرن والا

اڈول : نہ ڈولن والا' پکا پیڈھا' ملکڑے
اڈی : پیر دا پچھلا گول حصا' جتی دا پچھلا حصا
۔ اڈی مارن : نچن
اُڈیا آ ہنس : ہنس اُڈ گیا' جسم وچوں روح نکل گئی
اُڈیک : انتظار
اُڈیکیگ : اُڈیکے گا' راہ تکے گا
اُڈیکن : (ک) کسے دا رہ تکن' انتظار کرن
۔ اڈیکے : انتظار کرے' راہ تکے
اڈینی : دکھ بھری' اداس کرن والی
اڈھائی : ڈھائی' دو تے اَدھ
اِذازلزلت : تے جدوں زمین ہلائی جاوے گی (القرآن)
اذائیں : ویکھو "اجائیں"

اذفر : خشبوئی کماء' خس
اذن : (اذ۔ ن) اجازت (2) کن
اذیت (اذی۔ یت / ع) : دکھ' تکلیف' تسیہا
ار : اور' تے (2) جسے دا گز
ارادت : عقیدت' عقیدت مندی
ارادا : کوئی کم کرن دی نیت
ارار : اُرانہ' شہر وغیرا دے ارلے کنڈھے
اراک (ع) : اک رکھ جہدیاں ٹاہنیاں مسواک دے طور تے ورتیندیاں ہن۔
ارامی : ارام وچ' سکون وچ
ارائیں (مذ) : اک ذات' سبزیاں وغیرا بیجن دا کم کرن والے۔ بلھے شاہؒ دے مرشد دی ذات ارائیں سی ایس لئی بلھے شاہؒ کول "ارائیں" توں مراد بلھے شاہؒ دے استاد شاہ عنایت قادریؒ نیں۔
ارباب (مذ) : وڈیار' چودھری
اربادن : (ک) برباد ہون
اربع / اربعہ (ع) : چار' چوتھا
اربع عناصر : پرانے زمانے وچ سمجھیا جاندا سی کہ کائنات دی ہر شے چار تتاں (عناصر) نال رل کے بنی اے۔ اوہ عناصر ایہ نیں : اگ' پانی' ہوا تے مٹی۔ نویں سائینس ایہناں وچوں کسے نوں وی عنصر نہیں مندی۔ ایس ویلے تیک کائنات وچ 92 عناصر لبھے نیں تے 25 دے نیڑے مصنوعی عناصر دی تجربے گاہ وچ تیار کیتے گئے نیں۔
اربلی : شوخ' البیلی' چنچل
اربن : نذر' بھینٹ
اِرتقاء (ارت۔ قاء / ع) : نسارا' ترقی کرن۔ ڈارون تے اوہدے ہم خیالاں دی سوچ جس مطابق ہر شے ویلے دے نال نال ترقی کردی تے روپ وٹاوندی رہندی ہے تاں جے حالات دے مطابق چل سکے۔
ارتکاب (ارت۔ کاب / ع) : کوئی (مندا) کم کرن
ارتھ (سنس) : (1) معنے' مقصد (2) جائیداد' مال دولت
ارتھ کرن : جتھی تھاں یاں ویلے ملن دا وعدا کرن
ارتھ ہوون : پکا وعدا ہوون
ارتھی : سانڑن لئی مُردا لجاون والا ڈھانچا یاں منجی
ارٹھ : رہٹ' ہرٹ
ارث : ورثا' میراث
ارجمند (ارج۔ مند) قابل' عزت والا' شان والا (ارج معنے قدر' قابلیت' عزت)
ارجواں : حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں
ارحم : رحم کر
ارحم : سبھ توں ودھ رحم کرن والا
اردو بازار : چھاؤنی' فوجی کیمپ دا بازار
اردوبیگی : شاہی حرم دی ہتھیار بند پہرے دار سوانی
اردا بیگناں : وردی والیاں عورتاں جو شاہی حرم سرا دے بوہے اُتے پہرا دیندیاں سن
ارداسی : بنتی کار' درخاست کرن والا' درخاست کرندا

اردق (فا) : ازرق، ودھیا نسل دا گھوڑا

اردل : اردلی، سپاہی، اردلی دا کم

اردی ترکاں : ویکھو "اڑدو"

اردھ تپ : آسان ول مونہہ کر کے باہواں کھلوا کے ورزش، زمین اُتے قائمہ زاویہ بنا کے کھلوون

ارڑاون (ک) : چیکن، اڑاڑن، اچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن

ارزاں (صفت) : سستا، سستی، گھٹ مُلا

ارزانی (مث) : سستائی، سست جائی، عام ہوون

ارزوئی : (مث) عرضوئی، عرضی

ارژنگ (مث) : مانی مصور دی تصویراں دی کتاب

ارس: (ا+رس) رس توں بنا، بے خشبوئی، بے سواد، جہڑے بندے اُتے کسے دا اثر نہ ہووے

ارسال : گھلن

ارسطو : یونان دا مشہور عالم تے فلسفی جو سکندر دا استاد وی سی۔

ارشاد : آکھیا، کسے بزرگ یاں وڈے دا فرمان

ارض : زمین، بھوئیں، دھرتی

– ارضی : زمینی، زمین دا

ارغنون : اِک قسم دا واجا

ارغوان : ارغوانی رنگ، نارنجی، جوگیا رنگ

ارغوانی : سوہا رنگ، رتا، لال، سنہری

ارک : کہنی، کہنی دا جوڑ

ارکان : رکن دی جمع، ساجھی، بندے، جتھے

ارکھر (مث) : جھیڑ جھاڑ

ارکاون (ک) : چپ وٹن، خموشی اختیار کرن

ارل : چکنی جو لکڑی دی ہووے

– ارل کھوڑ : بوہے نوں مضبوطی نال بند کرن لئی بوہے مگر لکڑ دا ڈنڈا (ارل) پھساون لئی کھوڑ

ارلی (مث) : پنجالی دے سرے تے پھسائی جاون والی لکڑ جو جنور نوں باہر نکلن توں ڈکدی ہے۔

– ارلی بھن : ارلی بھنن والا، اَدھ رکھیا

ارلیاں لاہن / لہن : پشو نوں ہل پنجالی توں ازاد کرن

اِرم (مث) : شداد بادشاہ دی بنائی ہوئی جنت

ارمان (فا) : (1) خاہش، اچھیا، سدھر (2) کسے شے دے نہ ہوون دا دُکھ

اَرِنی : مینوں اپنا آپ وکھا (حضرت موسیٰ)

ارواح : روح دی جمع

اروار : دریا دا اُرلا کنڈھا

اروپ : بے روپ، جنوں اکھاں نہ ویکھ سکن، رب۔

اروڑی (مث) : کوڑا، بیکار شیواں

– اروڑیاں : اروڑی دی جمع

ارے اریرے : ہور اُراں، ہور نیڑے ہوون

اریڑی : کھوہ دا اِک حصا، اوہ تخ جو مالھ وچ جوڑ پاندی اے

اڑ : جھگڑ، اڑن توں حاصل مصدر

اڑاپ : اڑن دی حالت، روک، رکاوٹ

اڑانگے : اوکھ، اوکڑ، مشکل، اڑیکے

اڑاون (ک) : اڑگن، اچی بولن، سنگھ پاڑ کے بولن (2) بچہ یاں کسے جنور دا بکرن

اڑاہ : نچا، اگ دا بھانبڑ

اڑاہیں : اڑانگے، مشکلاں

اڑایم : اڑایا، پھسایا

اڑب : ضدی

اڑبنگے : ضدی، نصیحت نہ منن والے

اڑتنے پڑتنے پاڑن : بے لحاظی نال سبھ راز فاش کرن، فحش کلامی کرن

اڑچکری : پھس گئی

اڑدو : لشکر، وحشی لوکاں دا ٹولا۔ ڈاکو لٹیرے، منگول حملاور جو گھوڑیاں اُتے بیٹھے بیٹھے ٹٹی پیشاب کر لیندے سن

اڑکب (نا): اڑن والا' نہ چلن والا (2) والاں
منج کنبھل

اڑکن (ک): اڑن' رُکن' پھسن' اَٹکن

اڑن (ک): رُکن' اَٹکن' جم کھلوون' (2) ضد
کرن (3) محبوب (س)

اڑن (ک): (1) رِنّن' جھکن' اُرن' لِفن (2)
اڑن

اڑی: ضد

اَڑیا: مخاطب کرن دا بول

اُڑیا (اُڑے-آ): جھکیا

اڑیاں (اڑی-آں): اڑی دی جمع' ضِداں' انکار

اڑیجے (اڑی-جے): اڑے

اڑیساں: پاداں گی

اڑیے: اڑیا توں' اڑی' نی-کڑیاں دا اک
دوجے توں بلاون دا آپسی بول

اڑھیوں: چالو کردے نیں-سوکاندے نیں

از: توں' تھوں' ولوں

ازائیں: اجائیں' ضائع

ازبک: ازبکستان دا بندا / زنانی

ازخود: اپنے آپ

ازار: چادر' سلوار (2) دُکھ' تکلیف

ازاری: دکھی' ازردا

ازارے: ازار بند' نالا' ناڑا

ازرق (نا): گھوڑے دی اک قسم

ازل: مُڈھ' کائنات دا سبھ توں پہلا دِن۔ بہت پرانا
جس بارے رَب توں بِنا کوئی نہیں جاندا۔

-ازلی: ازل دا' مُڈھوں

ازماون: جانچن' تجربا کرن

ازمائش: جانچ' امتحان' تجربا

ازواج (مث / ع): زوج دی جمع' ساتھی' جوڑا'
دہاتھا ساتھی

اژدر (نا): لوک کہانیاں دا فرضی سپ جہدے
موہوں اگ نکلدی اے۔

اژدھا (نا): وڈی جسم دا سپ' اژدر

اژگر: اجگر' اژدھا

اس: اساں' اسیں

اس: ایس

-اِس دم: ایس ویلے' ہُن' ہُنے

اساتھوں: ساڈے تھوں' ساڈے توں

اساتھیں: اساں تھوں' ساڈے کولوں

اساڈڑا: ساڈا

اُسار (نا): تعمیر' بناوٹ

اسارن (ک): تعمیر کرن' عمارت بناون

اسارے: (ک) صلاح' مشوارا

اساس: بنیاد' نینہ

-اساسی: بنیادی

اساس: ایہے ساہ

اساطیر: اسطورہ دی جمع' من گھڑت قصے' داستاناں

اسامی (مث): سامی' قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا
رکھدے نیں۔

اساتوں: اساں ول' ساڈے ول

اسانے: اسان' سوکھا

اساں پر: ساڈے اُتے

اساون: (ک) چھج نال چھٹ کے صاف کرن

اساہاں: (1) سانوں (2) اساں دا' ساڈا

اساہی: ارام' افاقا

اساہیں: ساڈا' سانوں

اساہیں: اوہنوں

اسایا: اختیار کیتا'

اسباب (نا): سبب دی جمع' کارن' وجھا (2) مال
اسباب' سامان

اسپ (فا / نا): گھوڑا

اسپات (نا): فولاد' ودھیا قسم دا لوہا

است (فا): ہے' اے' ہے اے

استاد: سکھاون والا' ماہر' چالاک
استاکار (نذ): کاری گر' گنی' ماہر
استاوا (نذ): سقاوا' مٹی دا لوٹا
استاوڑا (نذ): نکا سقاوا' لوٹا
استجب: استجاب' قبولیت
استخارہ (نذ / ع): بھلائی چاہون' کم کرن توں پہلاں ربی اِشارا لبھن
استخوان (اس- تخ-وان): ڈھانچا' پنجر' ہڈی
استر (اس-تر / نذ): اندرس' رضائی یاں کوٹ دا وِچلا کپڑا (2) ترنجر
استرا (منس): وال کپن والا تیز ربچھ
اِستری (منس): عورت' بیوی
استدلال (نذ): دلیل
استسقاء (نذ): اک روگ جیدے وچ تریہ بہت لگدی اے تے ڈھڈ ودھ جاندا ہے۔
استعارہ (نذ): ادھار لینا' ساہت وچ کسے لفظ دا اصل مطلب دی تھاں مجازی معنے وچ ورتنا
استعمال (نذ): ورتوں (ود: استعمالاں)
استغاثہ (نذ): اپنے نال ہوئی زیادتی بارے انصاف چاہونا
استغفار (نذ / مث / ع): مغفرت منگن' گناہ بخشاون
استغنا: بےنیازی' لاپرواہ ہون۔
استقلال (نذ / ع): پکیائی
استنجا (نذ / ع): پچھے انگ نوں پانی نال دھو کے پاک کرنا
استین (مث): آستین' قمیض دی بانہہ
استینے: آستین وچ (سپ استینے: آستین وچ سپ)
استھر (نذ): نہ ہلن والا' قائم' لافانی
اسد (نذ / ع): شیر
-اسدُ اللہ: رب دا شیر' حضرت علیؓ دا خطاب

اسری: اسیر دی جمع، قیدی، بندی
اسرار (نذ / ع): "سر" دی جمع' راز' بھیت' گجھ

اسرارے: اسرار' راز' بھیت' گجھ
اسراف (نذ / ع): فضول خرچی' کُورتوں
اسرافیل (نذ / ع): اک فرشتے دا ناں جو قیامت دے دیہاڑے ناد پھوکے گا جیدے نال مُردے جی اُٹھن گے۔
اسرالاں: اسرال توں- افسانوی سپ جو ساہ کھچ کے بندا مار دیندا
اسرائیل (نذ): حضرت یعقوبؑ دا لقب
اسرائیلی (نذ): حضرت یعقوبؑ دی اولاد وچوں' یہودی
اسرایم: میں اسرایا' تعمیر کروایا
اسرگے: اسرن توں' تعمیراں' بنیاں عمارتاں' ترقی

اُسرن (ک): تعمیر ہون' اُچا ہون' بنن
اسریساں: اساراں گا' تعمیر کراں گا
اسریل: ویکھو "اسرائیل"
اسفندباش: قصا سیف الملوک وچ اک قلعا جیدے وچ ملکا خاتوں قید سی۔
اسفندیار: ایران دا اک بہادر سیانا
اِسقاط (ع): ساقط کرن' روکن' ڈگن' کھلواون'(2) بال دا ویلے توں پہلاں ڈگن یاں ڈگایا جاون
اسکندر: سکندر یونانی' مشہور حملاور
اسکندری (مث): سکندھری' منگنی دیاں والیاں
اسکن (ک): ہوکا بھرن' لما / ٹھنڈا ساہ لین
اسلاف (نذ / ع): سلف دی جمع' وڈ وڈیرے
اسلوب (نذ / عر / اس-لوُ-ب): طور طریقے' چال چلن' ڈھنگ' رسم (2) بیان یاں لکھن دا ڈھنگ
اسم (نذ / ع): ناں

۔ اسم اعظم : رب دے 99 ناواں وچوں اِک ناں جو لئے کے کم شروع کرن نال کامیابی ہوندی اے
۔ اسم ستودہ : احمد' تعریف کیتا گیا ناں
۔ اسم یزدانی : رب دا ناں
اسماء : اسم دی جمع' ناں
اسماعیل : حضرت اسماعیلؑ رب دے نبی' حضرت ابراہیمؑ دے پتر

اسو: اک قسم دا گھوڑا
اسوار (مذ / فا) : سوار' سواری کرن والا' سوار ہو کے
اسوانگہ: اِک قسم دا گھوڑا
اسود (اس-ود / ع) : کالا' سیاہ
اَسوں / اَسوشہ : دیسی سال دا ستواں مہینا جو ستمبر دے اَدھ وچ شروع ہوندا ہے
اسہ (ا-سہ) : ناقابل برداشت' جو سہاریا نہ جا سکے
اِسی : ایہو' ایہی
۔اِسی بھانت سوں : انجے' انج ای
اسیڈی : ساڈی
اسیر (اسی-ر / ع) : قیدی
۔اسیراں (اسی-راں) : اسیر دی جمع' قیدی
۔اسیرے (اسی-رے) : اسیر یعنی قیدی
اسیری : بے قناعتی' کسے شے دے حصول لئی کڑھنا
اسیس : دعا' (2) امید (3) اڈیک
اسیسے (اسی-سے / مث) : اسیس توں' آس' اُمید' اڈیک (2) دعا
اشارت (اشا-رت) : اشارا
اشارا (اشا-را / مث / ع) : رمز' بولے بنا' سمجھان دا ڈھنگ
اشباح : شبح دی جمع' جسم' ظاہری شکل یاں روپ

اُشتر (اش-تر / ع) : اونٹھ
۔اشتر گاڈی : اونٹھ گڈی
اشتراک (اشت-راک / ع) : سانجھ' بھائیوالی' ساتھ
اِشتہار (اش-تے-ہار / مذ / ع) : مشہوری
اشنڈ (اش-ٹ-ڈ / مذ) : اشٹ + انڈ یعنی اونٹھ دا آنڈا-بے معنی' چلاکی لئی ورتیندا اے-بے بہر پیر گل
اشجار (اش-جار / مذ / ع) : شجر دی جمع' رُکھ' درخت
اشخاص (اش-خاص / مذ / ع) : شخص دی جمع' لوک' بندے
اشد (مذ / ع) : شدت والا' کرڑا' ڈاڈھا
اشراف (اش-راف / مذ / ع) : شریف دی جمع' خاندانی' اُچے طبقے توں
اشراق (مث / ع) : اک نفلی نماز جو سورج نکلن مگروں پڑھی جاندی ہے (2) ٹلی چیتی
اشرف : سبھ توں زیادا شریف یاں شرف رکھن والا
اشرفی (مث) : سونے دا سِکا' جو انگریزی سمے توں پہلاں چالو سی
اشعار (اش-آر / مذ / ع) : شعر دی جمع
اشغال (اش-غال / مذ / ع) : شغل دی جمع
اشک (اش-ک / مذ / فا) : اتھرو' ہنجو
اشکار : شکار (دا)
اشکارا (اش-کارا) : اشکار' ظاہر
اشن : گرمی' طبیعت دا جوش
اشنا (اش-نا) : آشنا' جانو' بیتر' دوست
۔اشنائی : آشنائی' جان پچھان' دا تعلق
۔اشنائیاں : اشنائی' دا تعلق' جان پچھان' تعلق' لگ لاگ
اشناک (اش-ناک / مذ / مث) : صاف ستھرا'

چالاک، ہُشیار، صفائی پسند، ہوشناک
۔اشناکی: صفائی، قابلیت
اشنان (سنس / مذ): نہاون، غسل
اشہب: (اش۔ہب) گھوڑے دی اک قسم
اشیر: سویر، تڑک
اشیاء (مث / ع): شے دی جمع، وست، چیزاں، شیواں
اصالت (مث / ع): اصل توں، اصل ہوون توں، آپ
اصحاب (مذ / ع): صاحب دی جمع (2) رسول کریمؐ دے ساتھی، صحابیؓ
۔اصحاب کہف: دقیانوس بادشاہ دے زمانے دے ست بندے جو بادشاہ دے ڈر توں اپنے کتے سنے کہف (غار) وچ جا لُکے تے سوں گئے۔ جدوں جاگے تاں زمانا بدل چکیا سی
۔اصحاباں: صحابیاں
اصداف (اص۔داف / ع): صدف دی جمع، سپیاں
اصفہاں: اصفہان شہر جو ایران وچ ہے۔
اصفر: زرد رنگ، پیلا رنگ
اصل (اص۔ل / ع): جڑھ، بُنیاد، نِینہ، نقل دا اُلٹ
اصلاں: اصل کتاب، فقہ دی کتاب
اصلوں: مُڈھوں، اُکا، بلکل، ہرگز
اصنام: صنم دی جمع
اصیل: اصل دا، اصل نسل دا، چنگی نسل دا
۔اصیلاں: اصل دی جمع
اصلی دیس: اگلا جہان
اضافت (مث / ع): وادھا، کسے اک شے دا دُوجی نال تعلق جوڑن۔ مثلن اسلم دی کتاب وچ "دی" اضافت اے۔ فارسی وچ ایہو کم زیر نال لیندے نیں مثلن کتابِ اسلم
اضافہ: وادھا

اضحیٰ: حج مہینے دا دسواں دن۔ وڈی عید
اضطراب (مذ / ع): سَتوڑ، اچوپن
اضطرار: بے وسی
اضغاث (ع): شک، شُبہا، توہم
۔اضغاث احلام: پریشان تے کھلرے سُفنے
اطلاع: پتا، خبر، سُوہ
اطلاق: مطلق توں، پابند نہ ہوون
اطلس: اک چمکدار ریشمی کپڑا، ساٹن
اطوار: طور دی جمع، طریقے، رسم، عادتاں
اطوال: طول دی جمع، لمائیاں
اطہر: پاک
اعادہ (اے۔عا۔وا / مذ): دہرائی
اعانت (اے۔عا۔نت / مث / ع): مدد، سہائتا
اعتبار (اے۔تبا۔ر): یقین ہوون یاں کرن۔ عربی وچ عبرت دے معنیاں وچ وی آوندا اے
اعتدال: وچکارلا، درمیانی
اعتراض: نکتہ چینی، نقص کڈھن
اعتراف: منو
اعتقاد: عقیدا رکھن، یقین رکھن
اعتکاف (اے۔ت۔کاف / ع): رمضان مہینے دے اخیری دس دن مسیت [illegible] کے عبادت کرن
اعتماد: بھروسا، وساہ
اعجاز: معجزا، حیران کرن والا کم
۔اعجاز مسیح: حضرت عیسیٰ (ع) دا معجزا (مردے زندا کرن والا)
اعداد: عدد دی جمع، ہندسے، شیواں، چیزاں، گنتری، گنتی
اعراب (مذ / ع): وزن، قول نال گل کرن (2) بتاں، لکھت وچ اکھراں اُتے یاں ہیٹھاں علامت تاں جے درُست پڑھیا جا سکے (زیراں زبراں)
اعراض: مُونہہ پھیرن، گریز
اعصاب: پٹھے، جسم دے ریشے

اعضاء (مذ / ع) : عضو دی جمع' انگ' جسم دے حصے
اعظم (مذ / ع) : وڈا' بہت وڈا
اعظم : امام اعظم' امام ابو حنیفہ
اعلام : (1) عَلم دی جمع' جھنڈے
اعلام : جانو کرن' جانکاری دیون
اعلان (مذ / ع) : کسے گل یاں اطلاع نوں سبھ تائیں اپڑاون دا عمل
اعلم من اللہ : بے شک میں رب ولوں جانناں
اعمال (مذ / ع) : عمل دی جمع' کارے' کیتیاں
اغراض : غرض دی جمع' غرضاں' مقصد' مطلب
اغلاط (ع) : غلط دی جمع
اغلال (ع) : زنجیراں' ہتھ کڑیاں
اغن : سوہنی اواز والا اک پکھیرو
اغیار (اغ-یار / ع) : غیر دی جمع' اوپرا' بگانا' اوبڑ
-اغیاراں : غیر نوں' بگانے' اوبڑ' اوپرے
اغیانہ : غنڈا
افتراء (اف-ترا / ع) : بہتان' تہمت' بہانا
افراد : فرد دی جمع' بندا (2) تصوف دا اک درجا
افراط (اف-رات) : ودھ' ودھاوں
-افراطوں تفریطوں : افراط تفریط' گھاٹا وادھا' کسے شے دا اعتدال توں ودھ یاں گھٹ ہوون
افرنجی : افرنگ' یورپ
افزائش (اف-زائے-ش / فا) : ودھاوں
افسانہ (ع) : قصا' کہانی' بات
افزونی : زیادتی' حملا
افسردہ (اف-سر-دا / فا) : اُداس' دکھی
افسوس (فا) : اُداسی' دکھ' رنج
افشاں (فا) : چھڑکن' چھنڈکن' چھنڈکن والی شے
- افشانی : چھڑکن' چھڑکیا

افضال (ع) : وڈیائی والا
افضل : (ع) وڈیائی والا' واوھو' بہتر' اگیرے
افطار (ع) : روزا کھولن
افعال (ع) : فعل دی جمع' کم' عمل' کارے
افغان : افغانستان واسی' پٹھان' پختون
افق (ع) : بنّا' حد' کنارا' دمحاذ-جتھے زمین اسمان رلدے دسدے نیں۔
افکار (اف-کار / ع) : فکر دی جمع' سوچ' خیال
افگار (اف-گار / فا) : زخمی' پھٹڑ
افلاس (اف-لاس / ع) : بھکھ' غربت
افلاطون (اف-لا-طون) : قدیم یونان دا فلسفی جو سقراط دا شاگرد سی۔
افلاک (ع) : فلک دی جمع' اسمان' انبر
- افلاکی : اسمان دا' اسمانی
افلح من زکھا : (سورۃ آیت : قد افلح من زکھا) اوہ پاک ہویا جنھے نفس نوں پاک کیتا
افواہ (اف-واہ / ع) : فوہ دی جمع (فوہ : مونہہ) اُڈی اُڈائی گل' پنجابی وچ واحد دے طور تے ورتیندا ہے
افیم : پوست دے ڈوڈے دا سُکایا رس جو نیندر لیاوندا ہے۔ ہفیم
افیون : افیم
اقارب (ع) : اقرب دی جمع' نیڑلے' رشتے دار وغیرا
اقبال (اق-بال / ع) : (1) مرتبا' وڈیائی' آدر (2) قبول کرن' من لین' اعتراف کرن
اقتباس (ع) : کجھ لینا' لکھت وچوں کوئی ٹوٹا کڈھن
اقتلوالموذیات : موذی نوں مار چھڈو (ایس توں پہلوں کہ اوہ نقصان اپڑاوے)
اقدس : بہت زیادا پاک
اقرار (اق-رار / ع) : گل منی' ہنگارا بھرن' ہاں وچ جواب دیون

۔ اقرار باللّسان: جیبھ نال اقرار (ایمان دا پہلا درجا' دوجا درجا دلوں تصدیق ہے)

۔ اقراری: اقرار کرن والا' رب دی ذات دی گواہی دیون والا

اقرب: بہت نیڑے

اقرب حبل الورید: شاہ رگ توں وی نیڑے (قرآن) "اسیں شہ رگ توں وی نیڑے آں"

اقصیٰ: بیت المقدس وچ اک مسیت' مسجد اقصیٰ

اقطاب (اق۔ طاب / ع): قطب دی جمع' اللہ والے لوک

اقلیدس: اک جامتی دان

اقوال: قول دی جمع' کتھن' آکھن

اقوام: قوم دی جمع

اَک: اَکتا' اکن توں

اَک: اک مشہور بوٹا جِدا دُدھ زہری ہوندا ہے بعض دواواں وچ ورتیندا ہے

اِک: مُراد رب تعالیٰ۔اک جانے: کلی جان نے

۔ اک تھوں چار: چگنی ترقی

۔ اک تھیں اک چڑھندڑے: اک توں ودھ کے اِک

۔ اِک کر: اک سمجھ

اِکا: اکو' اک' ہک

اُکا: بالکل' پورا' سارا

اکابر (ع): اکبر دی جمع' وڈے' وڈیرے

۔ اکابری: وڈیائی' عظمت

اکار (مذ): ہوند' وجود' جُسا' جسم

اکارا: اکارت' ضائع

اکارا / اکارہ: اِکلا' اکو' وحدت' کلا' (2) اکہرا

اکاس: ویکھو "آکاش"

اکاش (سنس): اسمان' انبر

اکاش ویل: اکاس ویل' دھاگیاں ورگی اک ویل جو دُوجے رکھاں اُتے چلم کے اوہناں دا رس چُوپ کے پلدی ہے۔

اکال: کال توں ازاد' سے توں باہر' امر' رب

اکلاوݨ: تنگ کرن' مجبور کرن' ستاوݨ

اکاہرا: اکہرا' اِک تہ والا' اِک پرت والا

اکبر (اک۔بر / ع): وڈا' سبھ توں وڈا

اکت: اک ہووݨ دی حالت' اکو' اک

اِکتساب (مذ / ع): لوݨ' حاصل کرݨ

اِکٹھ (مذ): اک تھاں تے جمع ہووݨ' جوڑ میل

اکٹھی (ا۔ کٹھ۔ ٹھی): غلط' گمراہ

اکٹھیاں وگݨ: رل کے صلاح اُتے ٹرݨ

اکثر (ع): چوکھا' عام کر کے

اکثریت (مث): چوکھا ہووݨ' بہو گنتی

اِکدھر: اِک دھر' اک پاسے

اکذب: سبھ توں جھوٹھا

اَکر: نیچی دشتی

اُکر: اکرݨ توں' کسے سخت دھات' پتھر وغیرا وچ کھدائی دا کم

اکرا: قیمتی' مہنگا

اکرت گھن: احسان فراموش' ناشکرا

اکرم (اک۔رم / ع): وڈا بزرگ

اکری شتراہ: اوہناں دی مہمانی چنگ نال کرو

اُکرݨ: کندہ کرݨ' اُبھری ہوئی کڈھائی کرݨ' سخت شے وچ کھدائی دا کم کرݨ

اکروں بھکروں: ٹکراں دھندے

اکڑا: اُکا' بالکل' قطعی' سارے دا سارا

اکڑݨ (اک۔ڑݨ / ک): لپکݨ' جھپٹݨ

اکڑیواں (مذ): پالے' بخاریاں تھکیویں پاروں جسم دی آکڑ

اِکس: اِکو' اِک' ہک

اکساوݨ (اک۔سا۔وݨ / ک): ابھارݨ' مشتعل کرݨ' بھڑکاوݨ

اِکسے: اکو

اکسیں: اِکناں وچ' بعض وچ

اِکل: کلا ہووݨ دی حالت' تنہائی' اکلاپا

اِکلا : کلا، اِکو، تنہا
اکلاوݨ : یاد کرݨ، چیتے رکھݨ، چتارݨ
اکلڑی : اکلی، کلی
اکلݨ (اک-لݨ / ک) : اُبلݨ، جوش کھاوݨ، اُبل کے ہانڈی توں باہر ڈگݨ
- اکلیا : جوش ماریا
اکلیاں : بے چین ہو گئی، زور وچ آ گئی
اکلینڈا : یاد کروا
اکݨ (اک-کݨ / ک) : اُکتاوݨ، تھکݨ، سوڑیاں پیݨ، تنگ آوݨ
اکݨ : ایویں، ہنج، اکیݨ
اکݨ (ک) : تھمݨ، ہلݨ، نشانا خطا جاوݨ
اِکناں : بعض، کئی اک
اِکواسا : اک پاسے ول، کواسا، جھکیا
اِک وِیہ : اکی، ویہ تے اک
اِکی : 21، ویہ توں اک ودھ، (2) اِکو، اک
- اِکی پَتاں : جٹ دی عزت نہیں لہندی کیوں جے اوہدیاں اِکی پتاں ہوندیاں نیں۔(ڈھیٹھ پُنا)
اُکے : اکتاوے
اکے : یاں، نہیں تاں (2) اک تے، اک پاسے تے
اکٹھیݨ (ک) : اکٹھا کرݨ، جمع کرݨ
اکیواں (اکے-واں) : اُکتاہٹ، اکݨ دی حالت
اکھ : و یکھݨ دا انگ
- اکھ آوݨ : اکھ دا روگی ہووݨ
- اکھ لگݨ : نیندر آوݨ
اکھاڑا : کشتی لڑن دی تھاں، اوہ تھاں جتھے پہلوان کشتی لڑدے یاں زور کردے نیں، سنت سادھو دا ڈیرا
- اکھاڑے : اکھاڑا
اکھاں : اکھ دی جمع، و یکھݨ انگ
- اکھاں وچ سماوݨ : بہت پسند آوݨ
- اکھاں نال ٹھکر لاہوݨ : دور کھلو کے سوہݨے لوک تاڑݨ (2) مادہ پشوآں دا جنسی کم ول مائل ہووݨ
اکھاݨ : آکھی گئی گل، کہاوت
اکھاتے : اکھواوݨ، منݨ
اکھائیں : آکھاں
اکھٹڑا (اکھٹ-ڑا) : سخت، جو کھودیا یاں پٹیا نہ جا سکے
اکھٹݨ : ٹھوکر کھاوݨ، ٹھیڈا لگݨ
اکھٹݨ : کھٹݨ، مکݨ
اکھر (اکھ-کر / سنس) : اچھر، حرف
اکھڑ : اُجڈ، اڑیل، کھرہوے مزاج دا
اُکھڑ : اکھڑن توں، پٹیا جاوݨ، اپنی تھاں چھڈݨ
اکھڑیں : اکھاں
اُکھل (اُ-کھل) : دانے چھڑن والا لکڑی دا چٹو، وڈی اکھلی
اکھلݨ (ک) : اکھڑݨ (ودھ اکھلی)
اکھنڈ (ا-کھنڈ / سنس) : کھنڈ نہ ہووݨ والا، جو وکھ نہ ہو سکے، اٹٹ
اکھݨ : کھوݨ، پٹݨ، کھٹݨ، اکھوڑݨ
اکھیوے : اکھواوے
اکھوت (ا-کھو-ت / مث) : آکھی گل، اکھاݨ
اکھوڑݨ : کھوݨ، پٹݨ، اکھݨ، اکھیڑݨ
اکھیاں : اکھاں، اکھ دی جمع
- اکھیاں نیرے : اکھاں وچ اتھرو
اکھیڑا : اکھاڑا، پڑ
اکھیڑݨ : اکھوڑݨ، جڑھ توں پٹݨ
اکھیں : اکھاں
- اکھیں ڈِٹھی : اکھاں ویکھی
- اکھیں روہ : اکھاں وچ غصے دے اتھرو
اگ (مث) : بالݨ پاروں بلݨ والی روشنی تے سیک
- اگ اڑیساں : اگ وچ پا دیاں گا

- اگ دا عذاب : دوزخ
اگا : اگلا پاسا' ساہمنا پاسا
اگاڑ : اوہ تھاں جتھے گاں بجھ بنھدے نیں
اگاڑن : اگراہون' وصُولن
اگاڑی : اگلا حصّا' ساہمنے' اگے
(پیٹ اگاڑی دھریا : ڈِھڈ باہر کڈھیا)
اگاس : اسمان' اکاش' انبر
- اگاسی : اسمانی
اگال : کڈھی ہوئی شے' اُگلی ہوئی شے
اگالے : ساڑے
اگاہاں : اگانہ' اگے
اگاہوں : اگوں
اگاہیں : اگے' اگانہ' اگے دی
اگتھو : طُفان' انھیری تے بارش دا طُفان
اگدا : پہلاں دا
اگدوں : پہلاں' اَگے' پیشگی
اگر (مذ / سنس) : اک رُکھ جھدی لکڑ بالن نال خشبوئی دھُواں بِھلا ہے
اُگراہی : وصول کیتے جاون والے پیسے
اگراہون (اگ-راہ-ون / ک) : لین' وصولن
اگرن (اگ-رن / ک) : اُگن' چمکن' (2) اُلٹی آون (3) مارن لئی ڈانگ وغیرا اُتانہ چکن
اُگڑے : اگلے
اگل : اگے دا' اگلا
اگلا (اگ-لا) : اگے دا' پہلا
اگلا : چوکھا' کُلّی' ڈھیر سارا
اگلن (اگ-لن / ک) : باہر کڈھن' اُلٹی کرن (2) سیونگ پاروں فصل دا سُک جاون
اگلے : بے انت' اَن گِنت' بے شمار
اگلیاں : بُہتیاں' چوکھیاں
اگم : پہنچ توں باہر' ناقابل رسائی' جھدے تیک اپڑیا نہ جا سکے' راز' (2) عیب' (ج)
اگمن (اگ-من / ک) : اُگن' چمکن' اُتانہ اُٹھن' اُبھن
اَگن : اگنی' اگ
اَگن : سُریلی اواز والا اِک پکھیرو
اَگنی : اگ (2) جنوب' مشرق
اُگن (ک) : پیدا ہوون' جمن' اُبھرن' بی دا پُھٹن' سُورج دا نکلن' طلوع ہوون
اگواڑ / اگواڑی : اگلا حصا
- اگواڑی بھنن : شیر دا غصے نال زمیں تے پنجے مارن
اگوچر : سوچ توں اُچا' حس توں باہر' عجیب
اگولن (ک) : لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن (2) راکھی کرن' سانبھن' دھیان رکھن
اگولیں : بھالن گلیاں
اگوں : اگلے پاسیوں' موت دلوں' اگلی دُنیا
اگوہاں : اگے' اگے دا
اگی : اگ
اگے : اگ (مم)
اگیاں : بُہت پہلاں
اگیان : اگل' آبجڑا دی
اگیانی : گیانی دا الٹ' بے گیان' بے علم' جاہل
اگیترا : پہلا' شروع دا' اگیتا
اگیتری : وقت توں پہلاں بیجی جاون والی فصل
اگیں : اگاں
اگھ : بھاء' نرخ
اُگھ : اتا پتا' خبر (اگھ سُگھ)' کھوج
اگھاڑ : کھولھ' واضح
اگھالن (ک) : کھنگھالن' پانی نال دھوون' انگھالن
اگھانے : تُل وٹے
اگھلاون (ک) : رجن' ڈِھڈ بھر کھن
اگھرن (ک) : اگرن' وار کرن لئی چکن
اگھڑن (ک) : ظاہر ہوون' نترن' کھُلن
اگھرو : بے قصور نوں مجرم بنا دیون

اگھن (ک): پُونجھن، صاف کرن
اگھور: اُگھاڑ، کھولہ (اکھ)
اگھوڑن (ک): اکھیڑن، ظاہر کرن
ال: کدو، لوکی (2) پیا ہویا ناں
ال: گرجھ ورگا اک پکھیرو، چیل
الا (امر): "الاون" توں، بول
الا اللہ: "سوائے رب دے" (کلمے ول اشارا)
الابرار: ویکھو "ابرار"
الاپن (ک): بولن، گاون، سُر ملاون، راگ چھیڑن
اُلار: الریاں، جھکاء
الارن: کلارن
الارے: جھکے، کسے پاسے جھکاون لئی زور لاوے
الانجرا: الاما، الہنا، الزام، دوش، طعنا، شکایت
الا باللہ: سوائے رب دے
الاحزان (عر): حزن دی جمع، غم
الاعمال بالنیات: اعمال دا دارومدار نیتاں اُتے ہے
الانگھ (مث): کرو، دو پیراں دا درمیانی فاصلا (2) الانگھن توں، ٹپن، حد پار کرن، ٹپن
الاشہ: بولیا، الاا
الاول: ج
اَلاون (ک): بولن، کہن، آکھن، دسن
الاون (ک): سیکن، چاون
الاہ: لاہ، اُچھاڑ دا ریشمی کپڑا (2) اُچیائی، اسمان
الاہما: شکایت، طعنا، دوش، سہتا
- الاہے: طعنے، مہنے، شکایتاں
- الاہمیں: غلط املاء، ویکھو "الاہے"
الاہن / الاہنا: ماتمی گیت گاون
الاہنی: ماتمی گیت، وَین، مرثیا
الاہوں: رَب ولوں (حکم الاہوں: رب دے حکم پاروں)
الاکسی: سدے گا، بلاوے گا

الاؤ: بولو (2) اگ
الائے: گل کرے، !
البت: ضرور (2) ا،
البرز: اک پہاڑ دا ناں
البیلا (مذ): شوخ شنگ، مدن پلیا، جوانی دے نشے وچ مست، نخریلا، چھیل
البھل: پکھا، پکھے دے جھل
التا: کلال
التجا (مث / عر): عرض، عرضوئی، ارداس، پناہ
التفات (ال-تفات / عر / مث): کسے ول تکن، توجا کرن، مہربان ہوون
التھن (ک): بدلن، پرتاون، نقل کرن، اک لپی توں دوجی لپی وچ اتارا کرن، تھن
- التھے: تھے، اترے
اُلٹا: الٹ پلٹا، مونڈھا
اُلٹا پوے ستارا: ستارے دی چال پُٹھی ہو جاوے، بدقسمتی آ جاوے
الٹاون (ک): اِک توں دوجے برتن وچ لدن، پرتن (2) ترجما کرن
اُلٹن (ک): پرتن، مونڈھا کرن، پلٹن
اُلٹے: پُٹھے
الثریٰ: تحت الثریٰ یعنی پاتال
اُلجھن (ال-جھن / مث): سوڑ، کھنجل، رکھ، اڑچن، جھمیلا (وچ پھسن)
الحاد (ال-حاد / مذ / عر): رب توں اِنکاری ہوون دی حالت، دہریاپن، بے مذہبی
الحاح: جھرن، گڑگڑاون
الحان: لحن، آواز، گلے دا سُر تان
الحب یعلیٰ: محبت اُچی ہوندی ہے
الحمد (مث / عر): حمد-رب دی تعریف، شکر الحمد للہ، رب دی ذات حمد (تعریف) دے لائق ہے
الدنیا سجن المومن: دنیا مومن لئی قید خانا ہے
الدن (ک): الٹاون، دو لحن

الرن (ال رن / ک) : جھکنا، اِکواسا ہوون، مائل ہوون

ـ الریا : جھکیا، اُلریا

الڑے : الھے، کچے، تازے

الڑے گھاہ : کچے زخم جہناں اُتے کھرنڈ نہ بجھیا ہووے

الزام (ال-زام / ع) : تہمت، کوئی گل کسے دے متھے لاون

الس : جُوٹھا

السانوں (ک) : انگھلاون، سُست ہوون، ڈھلا ہوون

الست بربکم : "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" پہلا دیہاڑا جدوں رب نے رُوحاں نوں جمع کر کے ایہ سوال کیتا۔(قرآن پاک دی آیت)

الستوں : الست، سوالیا فقرا، کیہ میں نہیں؟ ویکھو "الست بربکم"

الستی : الست توں، روز ازل توں، ویکھو "الست بربکم"

السیٹے (ال-سے-ٹے) : تنگی، مار، تکلیف

السیف قاطع : تلوار کٹن والی ہے

الصدقہ ترد البلاء : صدقہ مصیبت دا توڑ ہے

الطاعۃ : اطاعت

الطاف : لطف، کرم، مہربانی

العشق نار : عشق اگ اے

الغرضی : مطلبی، پتا

الغوزہ : وانسری ورگا اک ساز

الغیبوں : غیب توں

الف : ہزار، فارسی لپی دا پہلا اکھر، اکثر صوفی شاعراں نے "اللہ" لئی ورتیا ہے

الف حسینی : امام حسینؑ دی اک تلوار دا ناں

الف میم / الف تے میم : اللہ تے محمدؐ

الف والف جتوسے : الف توں الف وسیا، تکمیرڑ کے وسیا

الفت (مث / ع) : پیار محبت

الفقر فخری و الفقر منی : فقر میرا فخر ہے تے فقر میرے وچوں ہے (حدیث پاک)

الفوں : الف توں

الفوں ے تیک : سارا، پورا، مکمل

الفی : فقیری چولا، کفنی، بنا سیتا ہویا کپڑا جہدے وچ گریبان دی تھاں پاڑ کے گل پا لئی دا ہے

القا (مذ / ع) : ربی خیال، دل وچ رب ولوں کوئی خیال پے جاون

القارعہ : قرآن شریف دی ایسے ناں دی صورت جس وچ قیامت بارے دسیا گیا ہے

القصہ (ال-قص-صا / ع) : قصا ایہ ہے، کہانی انج ہے

القہار (ال-قہا-ر / ع) : ہواون ہار، رب دا اک صفاتی ناں

الکاون (ک) : السانون، الکساون، سُست تھیون

الکس (مث) : سُستی، آ بلکس

الکساون (ک) : سُست ہوون، الکاون، ڈھلا پین

الکھ : حواس توں پرانہ، بے رُوپ ہستی، رب، سارے دا سارا۔اخیری سرے تیک، جو دیکھیا نہ جا سکے، بے حد و حساب

ـ الکھ لاہن : پُورا تباہ کر دیون، جسم توں روح وکھری کرن، جان توں مارن

ـ الکھ وجاون : ناد وجا کے، "الکھ الکھ" دی اواز پیدا کرن

الگ : وکھرا، علیحدا، نویکلا

الم (مذ / ع) : دکھ، درد، غم

ـ الماں : الم توں، غم، دکھ

الم ترکیف : "کیہ توں نہیں ویکھیا؟" قرآن شریف دی اک سورت جس وچ ابرہہ دے ہاتھیاں نال مکہ اُتے حملے دا ذکر ہے۔

الماس (مذ) : اک قیمتی پتھر

المجاز قنطرہ الحقیقہ : مجاز حقیقت دا پُل اے

الم نشرح : کیہ اسیں کھول نئیں دتا ؟ (القرآن)
النبہ : لانبو' بھانبڑ' شعلا
-النبیاں : ویکھو "النبہ"
النذیر (ان-نذی-ر / ع) : نذیر' ڈراون والا
النظر الی حسن الوجوہ : چہریاں دی خوبصورتی ول ویکھن
النگھن (ا-ل-گھن / مذ) : نافرمانی' ٹپن' (ک) حد ٹپن' اصول بھنن' خلاف ورزی کرن' مکرن
الوان (ع) : لون دی جمع' رنگ
الوف (مذ / ع) : الف دی جمع' ہزاراں
الوف مآت : سینکڑے' ہزاراں
الوں (مذ) : الواں' جہدے چہرے اُتے اجے دال نہ آئے ہوون' کولا' کچی عُمر دا
الونا (مذ) : پھکا' لون توں بغیر' بے سوادا
الول (ا-لو-ل / مث) : گنگتاری' گھوگھری
ال دلی : جھل ولی
الوداس : اُجاڑ' جتھے الوواں دا ڈیرا ہووے
اللہ (مذ / ع) : رب' خدا' حقیقی معبود' کائنات دا سرجنہار
-اللہ اکبر : اللہ سبھ توں وڈا ہے
-اللہ الصمد : اللہ بے نیاز ہے
-اللہ بھانا : رب دی مرضی' جو رب چاہے
-اللہ راسی : جہدا رب توں سوا کوئی نہ ہووے' محتاج
-اللہ نور السموات والارض : اللہ اسماناں تے زمین دا نور ہے
الہام (مذ / ع) : رب ولوں بندے دے دل وچ کجھ پاون' ربی دس
آلی : کالی' شے رکھے رہن پاروں لگیا زنگال
اِلیاس : اک پیغمبر دا ناں
الیاں : کپڑے دے کنڈھے اُتے پائے گئے پھُل بوٹے
الیرھن (ک) : کپڑے دی ... موڑ کے سیون' لیرھن
الیکن (ک) : لکھن' لیکن
الیکھ : نہ لکھن جوگ' نہ ویکھن جوگ
الیل : سوچ' لہر' مستی' خبط' جذبا
الیندا : الاندا' بولدا
الیوم : اج دا دن' خاص دن
الیوم بصر حدید : اج اکھاں لوہے (وانگوں تیز) ہو رہیاں نیں
الیہن (الے-ہن / ک) : بولن' الاون
الما : کچا (زخم' پھٹ)
الہڑ : انجان' انجھول' ناواقف
الہڑے : الھے' کچے' تازے (زخم)
-الھڑیں بھٹڑیں : الھے پھٹ' کچے زخم
الھے : کچے' تازے (زخم)
ام (مث / ع) : ماں
امادہ : کوئی کم کرن نوں تیار' آمادہ
امادیاں : امادا' تیار
امارت (ع) : امیری
امارہ (مذ / ع) : حکم چلاون ہار
امارہ نفس : ویکھو "نفس امارہ"
امام (مذ / ع) : آگو' اگے لگن والا' مذہبی وڈیرا
امام حنیفہ : ابو حنیفہؒ النعمان ابن ثابت' اہل سُنت دے چار اماماں وچوں پہلے امام
امامت : امام ہوون دی حالت یاں کم
امان (مث / ع) : پناہ' رکھی امانت
-امانے : امان وچ' پناہ وچ
اماں بابا : اماں حوا تے بابا آدم
اماہ : بے خودی' امنگ
اماہ : اماوس' انھیری رات جدوں چن نہ ہووے
امبر / انبر : اسمان
امری : لوئی
امبڑ / امبڑی : امڑی' ماں' امی
امبڑی جایا : ماں دا جمیا' سکا بھرا

امسن (ک) : پراٹا ہوون
اُمت (مث / ع) : گروہ' ٹولا' جماعت' کسے نبی نوں منن والے
امتحان (اِم-تے-حان / ع) : جانچ' پرکھیا' ازمائش' کسے دی قابلیت دا اندازا لاون لئی کیتا گیا جتن
اُمتی : اُمت دا اک بندا (2) میری اُمت (ع)
امتیاز : وکھریواں' نکھیڑ
امداد : مدد' سہایتا
امڑن (ک) : چھاون (بدل دا) چڑھن
اَمر : گل' حکم' ربی حکم' ایسا فعل جندے وچ کسے کم کرن دا حکم دتا جاوے-عام کر کے مصدر دے اخیر وچوں 'ن' یاں 'ون' لاہ کے امر بندا ہے-(کھاون توں کھا' دوڑن توں دوڑ)
امر (ا-مر / سنس / مذ / مث) : نہ مرن والا' لافانی' لازوال
امر : امراء' امیر
امرا (ء) : (اُم-راء / ع) امیر دی جمع
امرت : ایسی شے جو مرن توں ڈک لوے' جیون پانی' آب حیات
-امرت منڈل : بہشت' جنت الفردوس
-امرت ویلا : سرگھی ویلا
امرتی (مث) : جلیبی ورگی اک مٹھیائی
امڑی : ماں' امی
اُمسن (ک) : ملسن' مرن' ترکن
امگ : امنگ' جوش' ترنگ' خاہش' اچھیا' ریجھ' چاہ
اِمکان (اِم-کان / ع / مذ) : ممکن ہوون'
اِملاء (مث / ع) : لکھن دے ڈھنگ' لپی' بولے گئے نوں لکھنا
اِملا (اِ-مل-لا / مذ) : بنا گل' جدا مل نہ پایا جا سکے
اِملاک (اِم-لا-ک / ع) : ملک' ملکیت

املتاس (اِم-ل-تاس / مذ) : اک رُکھ جندے اُتے عنابی رنگ دیاں دو تن گٹھ لمیاں پھلیاں لگدیاں نیں-ٹہنی وچ پیلے رنگ دے پھلاں دے خشبوئی گچھے لگدے نیں-پھلیاں تے پھل دوائیاں وچ ورتیندے ہن
املن (ک) : دنداں دا کھٹا ہوون
املی (اِم-لی) : اک رُکھ تے اوہدیاں پھلیاں جو بڑیاں کھٹیاں ہوندیاں ہن
امن (مذ / ع) : بے خوفی دی حالت
اُمنا : (ع) میں ایمان لیایا' میں منیا
اُمور : امر دی جمع' حکم
امونڑ : جنوں موڑیا / ٹھاکیا نہ جا سکے
امولویں (امو-ل-ویں) : بہو ملے' قیمتی
اُمی : اَن پڑھ' (مراد رسول کریمؐ)
امید (فا / مث) : آس' توقع
-امیدا (فا) : امیداں' آساں (جمع دا صیغہ)
امیر (مذ / ع) : امر والا' حکم چلاون والا' دولت وند
امیر حمزہؓ : رسول کریمؐ دے اِک چاچا جی دا ناں
امیز : رلاون' آمیز
امین (مذ / ع) : امانت دار' جس اُتے وساہ کر دوں لوک اپنیاں چیزاں اوس کول رکھن
اَمہلن (ک) : امڑن' ڈُلھ ڈُلھ پین' ڈُھکن
اَن : اناج' غلا' رزق
اَن دھن : جنس مال' غلا' جائیداد وغیرا
اِنَّ (ع) : بے شک
-اِن ابواب الرزق : بنا شک رزق دے بوہے...
-ان الجنتہ : بنا شک جنت ہے...
-ان الشیطان : بنا شک شیطان...
-ان القلب الیہ منیب : تحقیق دل اوسے دل رکھیا جا رہیا ہے
-ان مع العسر یسراً : بنا شک اوکھت دے

بعد سوکھت ہے (القرآن)

اَن : والاں دا موٹا دھاگا' موٹے ریشے دا دھاگا جھدے نال سویٹر جرسیاں بندے نیں

اُنَ : اوہناں' اوہناں نوں' اوہنوں

اُن ساں : اوہناں وچوں

اَنا (مث / ع) : میں' تکبر' غرور' خودی' گھمنڈ

انا : اناالحق (میں رب آں)

انا : میں'

انا احد : میں احد آں' میں رب آں

انا عرب : میں عرب آں

انا عرب بے عین : میں عرب آں' عین توں بغیر یعنی رب (ملھا)

انا اللہ : میں رب آں

انا النار : میں اگ آں

انا الحق : میں رب آں' حسین بن منصور حلاج دا نعرا جس پاروں اوہ سولی تے چاڑھے گئے

اناخیر : میں چنگا آں

انا لا خرقہ : میں کجھ نہیں

انا للعبد ارحم : اپنے بندے تے رحم کر

انا الیہ : انا للہ والی آیت دا مخفف

انا اعطینا : ان اعطینک' بنا شک اساں تینوں عطا کیتی (القرآن)

انا اعطینک الکوثر : بنا شک اساں تینوں کوثر عطا کیتی (القرآن)

انا للہ : اسیں اللہ دے آں تے اوس ول مُڑ کے جانا اے

اناتھ : بے آسرا' یتیم

اناج (مذ) : اَنّ' غلا' پیہ کے آٹا بنا کے کھادے جاون والے دانے

اناد : ازلی' مُڈھ قدیم توں' دُھروں' رب

انار دانے : انار دے دانے (وانگوں رنگ)

اناڑی : کسے کم نوں نہ جانن والا

انانیت : انا دا مسئلہ' ذاتی وقار یاں ضمیر دا فیصلا' اپنے ہوون دا ثبوت' خود پسندی

اناہاں : اوہناں

انب : اک مشہور رُکھ تے اوہدا پھل

انب : ویکھو "انبھ"

انبار (ام-بار) : ڈھیر' بوہل

انباراں والا : ڈھیراں والا' امیر

انبان (ام-بان) : تھیلا' جھولا

انبر (ام-بر) : اسمان' اکاش

انبرس : (انب-رس) انب' لب نال تشبیہ

انبڑ / انبڑی : ماں' امڑی

انبلتاسے : ویکھو "املتاس"

انبوہ : ہجوم' بھیڑ' ڈھیر

انبوہی : انبوہ' ہجوم' بھیڑ' ڈھیر

انبے : انبھے' ویکھو "انبھ"

انبھ : ہنب' ہف' تھک (2) کنبنی' بھچال' زلزلا

انت (ان-ست) : اخیر' انجام' بھیت' بھیتا' حد

-انت شمار : گنتری توں باہر' بہت زیادا

اِنتخاب (مذ / ع) : چون' چھانٹا

انتر (ان-تر) : بل' اندر

انترا (ان-ترا) : کسے راگ دا مکمل اندرونا' گیت دی استھائی چھڈ کے باقی سبھ مصرعے (2) راز دی گل

اُنتریہ : اُنتری' اُنتی' بیہ جمع نوں

انتقال : چلانا' اک تھاں توں دوجی تھاں جاون' تبدیل ہوون یاں کرن' مرن

انجام (مذ / ع) : انت' اخیر' مکن

انجان : نہ جانن والا' انبھول

انجان جہان : نکی دُنیا' بچے

انجم (ان-جُم-مذ / ع) : نجم دی جمع' تارے

انجمن (مث / ع) : مجلس' اکٹھ' تنظیم

انجوڑے (ان-جو-ڑے) : انجوڑ' ان جوڑ کیتے' جوڑے دے اُلٹ' دوُر کیتے' جُدا

اِنجیر (مذ / فا) : اک رُکھ تے اوہدا پھل

اِنجیل (مث / ع) : عیسائیاں دی مقدس کتاب' چار الہامی کتاباں وچوں اِک

انچلا : آنچل' چادر' اوڑھنی

انحراف (مذ / ع) : لِڑن' دُوجے راہ پَین' موڑا کھاون

انحد : ویکھو "انہد"

اند : ویکھو "اندر"

اندام : انگ (و-ر : انداموں)

اندر : دِل' مَن' اندروں

-اندر جھاتی : اپنے اندر ویکھن' اپنے آپ نُوں جانن دا جتن کرن

-اندر خانے : وِچوں وِچ ' اندروں

-اندر دُھکھ بیاپی : اندر پِیڑ پسری ہوئی ہے

-اندر دی : گُجھی' اندرلی

-اندر وقت تیمی : بے سارا ہوون سے

اِندر (اِں-در) : اکاش دا دیوتا' سورگ دا راجا

-اندرانی : راجا اِندر دی رانی

اندرونہ : اندر' جسم دا اندرلا حصا

اندری جھاڑ : مثانے دی صفائی لئی پیشاب لیاون والی دوا

ان دن : روز' متواتر' سدا (نانک)

اندوہ : غم' رنج' دکھ

اَندھ : انھا پن

اَندھ راجیہ : انھی سرکار' بے اصُول سرکار

اندھار : انھیرا' انھیری

اندھارا : انھیرا

اندھاراں : انھیرے

اندھاری : انھیری' انھیرا

اِندھکار : انھیرا' انھیر' غبار

اندھیاری : انھیرے والی' تاریک

انڈیاون (ک) : آنڈیاں اُتے بہن (2) ڈھکے حصے نُوں چھیڑن

انڈیں پاون : دوپٹے یاں چادر پُرانی ہو جاوے تاں لمائی دے رُخ پاڑ کے کنارے سیوں لین (انج اوہ ہور ہنڈ جاندی اے)

انس (مث / ع) : اولاد' حصا' جمیا' بندا' انسانی نسل دا' انسان

اُنس : محبت

انسرن (ک) : پِچھے لگن' پیروی کرن' (2) سنا نکلن

اِنشا اللہ (ع) : جے رب چاہیا

انصار (ان-صار / مذ / ع) : مددگار' مدد کرن والے

انصاف : نیاں' حق سچ' عدل

-اِنصافی : انصاف دل' انصاف کرن والا

انفاس : نفس دی جمع' ساہ

انفس : نفس دی جمع' جاندار

انقلاب (اِن-قلا-ب / مذ) : تبدیلی' اُلٹن پلٹن

اِنکار : نہ کرن' کفر

انکڑن (ک) : سُکن' آکڑن' خستا ہوون

انکسار : عاجزی' نِمرتا

اِنکشاف (مذ / ع) : ظاہر ہوون' ساہمنے آون

انکن (ک) : آنکن' کِنن' گل دا اندازا لاون

انگ : جسم دے حصے' حصے (2) دوستی' محبت دا رشتا

-انگ انگ : جسم دے ہر انگ' اِک اِک انگ

-انگ ترٹن : انگ ٹُٹن' بدن دا بیماری یاں تھکیویں پاروں ٹُٹن

-انگ سہیلی : گُوڑھی' رازداں سہیلی

-انگ لاون : دُوجے دے جسم نال اپنے جسم دا کوئی حصا لاون

-انگ موڑن : مُڑن' ڈرن' پرتن

-انگ وناون : پھڑے جاون دے خوفوں چور دا بھیس وٹاون

انگاراں : انگیارے، بھکھدے کولے
انگاری : انگیاڑا، بھکھدا کولا
انگاس : اکاش، اسمان
-انگاسی : اسمان دا
انگروع (ک) : اگن، ہنگرن، پھٹن، جمع
انگشت (مث / فا) : اُنگل
انگشتاں : انگشت دی جمع، انگلاں
انگشتری (مث) : مُندری، چھاپ، انگوٹھی
انگرع : آ نکھ، گنّ، جانچ، اندازا لاون
انگن / انگنا (انگ-نا) : ویڑھا، آنگن
انگور : مشہور پھل تے اوہدی دَل
انگوری (ان-گو-ری) : زخم دا بھرن، زخم اُتے کھرنڈ آون (2) کروتبل (3) کھیت وچ بی دا پُھٹن (4) انگور توں، انگور دا، انگور رنگا
انگی : چولی
انگیار / ڑ : چنگاری، بھکھدا کولا، انگیارا
انگھالن (ک) : کھنگالن، دھوون (بھانڈے) ہنگالن
انّت (ان-انت) : گنتی تے حد توں اُتے
انڈ : موج، خُشی، سُکھ
انوار : نور دی جمع، چانن
انواع : نوع دی جمع، قسماں
انواع شریف : مولانا عبدی دی اک کتاب
انوُپ : بے مثل، بے نظیر
انور : لشکواں (نور توں)
انوسار : مطابق
انوُں : اَن توں، اناج وچوں
انوواد : ترجما
انوہاں : بے پرواہ، چنچل، شوخ مزاج
انہٗ کان ظلوما" (بھولا) : ہنا شک (امانت چکن والا) دن رات سخت مجاہدا کرن والا تے بے پرواہ (ہر کے مخلوق لئی ہر قسم دیاں قربانیاں کرن والا) سی
انہار : نہر دی جمع، نہراں
انہار : پرکار، طرحاں، وانگ

انہت : دیکھو "انہد"
انہد : بنا پھوک وجن والا نرسنگھا-ازل توں آ رہی الوہی اواز جو ابد تک چلے گی
اُنی : برچھی، تیر، نیزے وغیرا دی نوک (2) بلاون دا بول، نی
انی جہات : بالاں دا کھیڈ، تک کے جہات آکھنی
انی عَبد : میں اوہدا بندا آں (رسول کریمؐ دا فرمان)
انی لاعدریح یوسف : بنا شک مینوں یوسفؑ دی خشبو آوندی پئی ہے
انی لیحزنی : بنا شک مینوں غمگین کردی اے
انیاں : انی دی جمع، چنجم، نیزے، تیر وغیرا دی چنجم
انیاوں : انیاں، بے انصافی، اناتی
انیڑے : دور، نیڑے دے اُلٹ
انیک : اک توں ودھ، بہت سارے
انیندرا : نیند نہ سونا، بے خوابی
انھا : و-یکھن ہین، نابینا
اُنھال : گرمیاں دی رت
انھی چوہی تے تھوتھے دھاگیں : ایہناں دھاناں وچوں امیں پہلاں ای چاول کڈھ لئے نیں-بیوقوف نوں بے بنا کم کریاں دیکھ کے آکھدے نیں-
انھے : جنسی جذبے دی بہتاتی پاروں ہوش حواس گنواون والے (2) انھا دی جمع
انھے کھوہ : بے اباد کھوہ، مشہور ہے کہ اجے کھوہ وچ وٹے سٹن والے نوں جن جھپڑ جاندے ہن
انھے ماورزاد : مادر زاد انھے، جاندرُو انھے
انْ : بنا، بِن، نہ ہوون، لفظ توں پہلاں اکثر دے طور تے لگ کے معنے اُلٹا دیندا ہے
-انْ بھاتا : ناپسندیدا
-انْ بھول : معصوم، ایانا

-ان بھومی : نہ جائی ہوئی
-ان بجدرے : اوہ لوک جنہاں کول دولت یاں وسیلے نہ ہوون
-ان پوتہ : ان ودھا
-انچھوت : جنوں اجے چھوہیا نہ گیا ہووے' پاکدامن' کواری
-انحد : بے حد تے بے حساب
-اندھر (ان دھر) : بنا کسے دھریاں ست
-ان ڈٹھیاں : بھڑیاں و یکھیاں نہ ہوون' بنا ویکھے
-ان ساہا : بنا ساہ' تھکیا ٹٹیا
-ان سوہاں : اویڑ' ناواقف
-ان سنگ : بنا جھاکے' بنا شرمائے
-ان گل : بنا گل' ان ملا
-انمنے : ان منے' بے انت' بے شمار
-ان ودھا موتی : اوہ موتی جو پرویا نہ گیا ہووے (کواری عورت)
-ان ہنڈڑ : بے ہنری
-ان ہونڈ : نہ ہونڈیاں' غیرموجودگی وچ' نایابی
اناون : منگواون' سنیہا گھل کے بلاون
انایا : منگوایا
انن (ک) : بنن' بنائی کرن' (2) اون
انکھیلیاں : خودی والیاں'غیرت وند'انکھ والیاں
انوائے : منگوائے
انوپ : سوہنا' سُندر' اپنی مثال آپ
انی : اڑی' نی' کڑیاں دا بلاون بول
انیڈرے : انڈے
او (ق) : اوہ
اواز : اُرلے پاسے' اُرار' ایدھر
اوارجے : روزنامچے' ڈائریاں
اواڑا : چنگیاڑا
اوازار : بے زار

اواسارا : بے ٹھکانا' بے گھر
اواگت : اچن چیت' اچانک
اواگون : آواگون' آون جاون دا چکر' روح دا وار وار مختلف شکلاں وچ جنم لین
اواگھ : موج' لہر
اواتا : اپنا' کاروبار' لاتا' اکاتا
اواہنے : پیروں ننگے
اوائل (عر) : مڈھلی (عر) شروع دی' بالپن دی
اوائی : افواہ' اڈدی (2) آمد' آون
اوبال : ویکھو "ابال"
اوبھ : مرضی (2) اسان
اوبھڑ : نواقف' اوپرا' پرایا
اوبھڑ (ک) : غشی پین' اکتاون' بیزار ہوون
اوپاوشار : اُپاوشار' ویکھو ہیٹھ "اپاون" تے "اپایا"
اوپایا : اپایا' بنایا' تخلیق کیتا
اوپترے : نپتھے
اوپرا : اویڑ' اجنبی' پرایا' ظاہری' وکھاوے دا
اوپرے : "اوپرا" توں' اجنبی' نویں طرحاں دے لوک
اوپنگ : اک ساز
اوت (او-ت) : اوس' اوترا' بے اولاد
-اوت نکھتری : بے اولاد' بے مراد' نامراد' جہدے نصیب وچ ویاہ تے اولاد نہ ہووے
اوت (مذ / عر) : احمق' بیوقوف
اوتاد (مذ / عر) : وتد دی جمع' رب دی راہ اُتے ثابت قدم
اوتار (مذ / سنس) : رب دا انسانی روپ وچ اتارا کرن جویں کرشن تے رام
اوتارا : اتارا' اترن
اوتارے : اتارے (غلط املاء) لاہے' لاہوے
اوتاولا : غ، ا، ک اتاولا
اوتاہاں : اتاہاں' اُتانہ

اوتر : عربی "ابتر" توں وگڑیا' بے اولاد
اوترا : ویکھو "اوتر"
اوتے : غلط املا' اُتے' اُپر
اوتے ول : اُتے ول' اوسے پاسے' اودھر
اوتھ : اوتھے
اوتھے : اُتھے' اگلے جہان
اوٹ : اوہلا' سہارا' مدد' آسرا' پردا' پناہ
او ٹکھ : اک دوجے توں دکھ ہوونا
اوٹن (ک) : سہارنا' جھلنا' ذمے واری لینا
اُوٹھ : اونٹھ' مشہور ریگستانی جنور
-اُوٹھ بلیدے دا ساتھ : ناجنس دی صحبت'
اونٹھ تے واتڑ دی رفتار اِک نہیں ایس لئی ساتھ
نہیں ہو سکدا' بے جوڑ ساتھ
-اوٹھ قطارے : اونٹھ دی قطار وانگ
(محم)
اوٹھے : اُٹھے' اُٹھ بیٹھے' آمادا ہوئے
اوج : اُچیائی' بلندی' عروج
اوجالا : غلط املاء' اُجالا' چانن
اوجر / اوجڑ : ویکھو "اوجھڑ"
اوجھا : اوہو جہیا' انج دا
اوجھڑ : جھاڑیاں' جنگل بیلا' جھاڑ بوٹے جتھوں
لنگھنا اوکھا ہووے
اوچا : (1) اُچا (2) کولے پھڑن والا چمٹا
اوچک : اچن چیت' اچانک
اوچھک : تن درست' خوش باش
اودا (مذ) : جامنو رنگا
اوداس : اداس
اودر : اداس' کسے دی یاد ستاونا
اودرن (ک) : اداس ہونا' اچاٹ ہونا
اودریا : اداس ہویا
اودیاں : اودے (جامنو) رنگ دیاں
اودھ : گارنٹی' معیاد' حد
اودھ دلت مصری : مصری دی اِک تلوار جو سورج دی

وڈھ دیندی ہے
اودھر : ہمت ہار کے (2) اوس پاسے
اودھر : ورندا
اوڈار : اُڈار' اُڈان' اُڈاری
اوڈوں : اودھروں
اوڈیل : دھندلا عکس یاں پرچھاواں
اوڈھرن : اکھوں اوہلے ہونا' غائب ہونا
اوڈھڑ : اڈرا' وکھرا
اور (ہ) : پاسے' ول' سمت' طرف
اورا : جلاہے دا اِک سند' اوہ چرخی جدے اُتے
سوتر ولھیٹیا جاندا ہے
اورا (فا) : اوہنوں
اوراد (ع) : ورد دی جمع' دعا' ذکر وغیرا
اوراں : ہوراں' دوجیاں
اورے : (غ ا) اُرے' اُرانہہ
اورے رے : غلط املاء' اُریرے' اُرانہہ
اوڑ : خشک سالی' سوکا' بارش دی کمی
-اوڑ دے بدل : اوہ بدل جو ورھدے نہیں

اوڑک : انجام' انت' اخیر' آخر کار' قیامت
(مجازن)
اوڑن (ک) : اوڑ لگنا' سوکا ہونا (2) مُھن'
کہن نوں لفظ لبھن
اوڑے : اوڑ' خشک سالی' سوکا
اوڑے باڑے : ایرے غیرے
اوڑیاں اوریاں : عجیب عجیب گلاں' پُٹھیاں
سدھیاں گلاں
اوزار (مذ / فا) : رَنبہ' سند
اوزان (فا) : وزن دی جمع' بھار (2) شاعری دیاں
بحراں یاں عروض
اوساط (عر) : وسط دی جمع' وچکارلیاں' نہ نکیاں نہ
وڈیاں
اوستا (اے-وَس-تا / مث / فا) : پارسیاں دی

مذہبی کتاب

اوستھا (ا ـ وس ـ تھا / مث / سَس) : حالت کیفیت

اوستھوں : اوس۔تھوں، اوہدے کولوں

اوسر (مذ) : ویلا، موقعا، سما

اوسط (مث / عر) : وچکار، وچکارلا (وسط توں)

اوسطؒ : حضرت زین العابدینؒ دا ناں

اوسݨ (ک) : بھنّݨ، تڑکݨ، سڑݨ

اوسیاں : اوتّسیاں (پاوݨ)۔لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لینا

ـ اوسیاں گھتری : اوسیاں پاوندی

اوضاع : وضع دی جمع، بناوٹ، بنتر، شکل شباہت

اوقات (مذ / مث / عر) : وقت دی جمع، حالت، کیفیت

اوقاف (عر) : وقف دی جمع، اوہ شے جو لوک بھلائی لئی وقف کردِتی گئی ہووے

اوکا : اُبھاک

اوکانہ : اِک رُکھ تے اوہدی لکڑ، اُکانہ

اوکڑ : مشکل، اوکھا ویلا

اوکڑݨ (ک) : جُھکݨ، لفݨ، نِوݨ

اوکݨ (ک) : اُلٹی کرݨ، قے کرݨ

اوکوکو : دُور تیک اپڑاوݨ لئی اُچی سد، بلاوا

اوکھ : مشکل، مصیبت

اوکھ : گنا، کماد

اوکھا : مشکل، اوکھ والا

ـ اوکھے پالݨ بول : گل پوری کرنی اوکھی ہوندی ہے

اوکھد : اوشدھ، دوا

اوکھڑی : اوکھی، مصیبت، مشکل

اوکھلی : اُکھلی، چھٹو

اوکھیرڑا : اوکھیرا، بہتا اوکھا

اوکھیں سوکھیں : اوکھ سوکھ، دُکھ سکھ

اوگار : گوہیا، پاتھی

اوگاہ / اوگاہا : گواہ، شاہدی

اوگاہی : گواہی

اوگت : امر، غیرفانی، رب

ـ اوگت جاوݨ : ضائع جاوݨ، رب کول جاوݨ

اوگت : بگلے تے ٹٹیہری دی اواز (2) بے قاعدا

اوگُݨ (او۔گُݨ) : گناہ، عیب، خامیاں، تھوڑاں، گناں توں بغیر

اوگنہار : نرگن، جس وچ کوئی گُݨ نہ ہووے، غلطیاں کرݨ والا

اول : (او۔وّل / عر) پہلا

اول سٹوں پھٹوں : سٹ تے پھٹ توں پہلاں

اولا (او۔ولا) : نوِیکلا، عجیب، بے ڈھبا

اولا گھولا : قربان

اولاد (مث / عر) : جم جا، دِھیاں پُتر، بال بچے

اولارے : اُلارے، اُلار یعنی جُھکاء

اولاہنگ : غلط املاء، اُلانگھ

اولڑے (ا۔ول۔ڑے) : اوتلے، عجیب

اولو : جنور مادہ دا شان لدواندیاں یاں تھݨ بھُہاندیاں بے قراری

ـ اولوہاری : کواری عورت جو مرد دے چھوہݨ پاروں بے چین ہووے

اولو : کھوہ دا اوہ حصا جتھے پاڑچھے دا پانی پیندا اے۔

اولہ : اولھا، اوٹ، پردا

اولی (ا۔ول۔لی) : مشکل، مصیبت، دکھری، عجیب

اولی سولی : اوکھے سوکھے دیہاڑے، نرمی سختی

اولی الابصاراں : نظر والیاں، بصارت والیاں

اولے : بے تھاں، کتھاں، ہور ویکھو "اولا"

اولیاء (مذ / عر) : ولی دی جمع، رب یار

اولیل : الیل، موج، لہر، مستی، نیندر، ترنگ

اوہلے : اوٹ وچ' پردے وچ' کسے شے دے پچھے جتھوں نظر نہ آوے' اوجھل

اوم : برہم' شو تے وشنو دا سانجھا ناں

او کھن (ک) : ہلن' حرکت کرن' اگے ودھن

اوں : اوہ' اوس

۔اوں جگ : اگلے جہان

او ٹن (ک) : ابلن' کھولن' جوش کھاون

اونجا : اوتھے' اوس تھاں

اوندے : اوہدے

اوندھی : نیویں' شرمندا

اونسیاں (پاون) : لکیراں پا کے کسے کم بارے شگن لین' ہور ویکھو "اوسیاں"

اونکار (ند/ سنس) : بے جسم' بے روپ' رب

او نگھن (ک) : اونگھلاون' نیندر وچ ہوون

او نیہندی : اوہناں دی' اوہدی

اونیاں : گھاٹاں' تھوڑاں

اوویں : اینج ای' ایسراں ای

اوں : ہاں' آہو

اوہ : دوسرا کوئی' رب

اوہ جانے : کسے معمولی نقصان اُتے کہیا جاون والا بول

اوہا : اوہ' اوہ ای' اوہی' اوہ والی

اوہام : وہم دی جمع

اوہجڑ : ویکھو "اوجھڑ"

او ہجیں : اوہو جہے' اوجہیں

اوہدڑے : اوہدے

اوہر : اک قسم دا کھٹا ساگ' رائی دا ساگ (2) معمولی روگ

اوہڑن (ک) : سجھن' پھرن' چیتے آون

اوہلاں : اوہلے' لک کے

اوہلے : ویکھو "اوہلے"

اوہے : اوہو

اوہیندا : اوہدا' اوس دا

اوہینڈیہنہ : اوہیں ڈینہ' اوس دن' اوس دیہاڑے

اوئی : اوہ

اویر : دیر

اویڑا : انوکھا' نرالا' بے ڈھبا' گنجلدار (و۔ر : اویڑے)

اویل / اویلا : کویلا' بے وقتا' چر' دیر

اویہا : ایہہ' ایہو' اجہیا (و۔ر اویہی' اویہے)

اہار : خوراک' کھاون

اہانت : ہتک' بے عزتی

اہبڑے : غلط املاء' اُبھے' اوکھے' اکلے ساہ

اہرام : ہرم دی جمع' پرانے مصری بادشاہاں دے پچھمی شکل دے مقبرے

اہل : جوش جوانی' بہار دی خُشی (2) قابل (3) رہن والا (4) نویں جوش جذبے والا جوان

۔اہل بصیرت : نظر والے لوک' سیانے

۔اہل جمال : جمال والے' سوہنے لوک

۔اہل جوانی : بھرجوانی' جوانی والے

۔اہل خزینیاں دے : خزانے والے لوک (لوبھی اصل راہ توں بھٹک جاوندے نیں)

۔اہل عیال : گھروالے' آل' اولاد

۔اہل نجوم : نجومی' ستاریاں دا علم رکھن والے یاں جانن والے

۔اہل ولایت : ولایت والا' ولی

اہلاں : اہل دی جمع

اہلیا : ارام کیتا' مُکیا

اہناں : (غ ا) اینہاں'

اہم : اہمیت والا' ضروری

اہولن (ک) : قبول کرن' پروان کرن

اہولیا : قبولیا' قربان کیتا

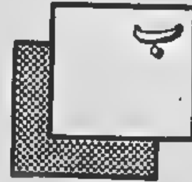
اہیں : اینے

اے : ایہہ

ایاز : محمود غزنوی دے خوبصورت غلام دا ناں' جو اوہنوں بڑا پسند سی (و۔ر : ایازے)

ایاغ : پیالا، جام
ایال : گھوڑے دی گردن دے وال
ایالی (نا) : آجڑی' چھیڑا' بکریاں بھیڈاں چھیڑن والا
ایام : یوم دی جمع' دیہاڑے'
ایامِ صغیری : بالپن دے دن
ایانڑ : نا سمجھ' ایانا' نکی عمر دا
ایانا : ویکھو "ایانڑ"
ایانے : "ایانا" دی جمع' نا سمجھ' بال
ایاری : وچولا پن
ایت : ایس' ایہنا
استفسار : وار وار پاخانا آون دی بیماری
ایتکاں : ایس واری' ایدکیں' ایس وار
ایتھوں : ایس جہان توں' دنیا توں
ایتھے : ایس گھر' ایس تھاں' ایس جہان وچ
ایجاب (مذ / ع) : قبول کرنا' ہاں کرن
ایجاز : نکا کرن، چھانگن
ایچی بیچی (مث) : بالاں دا گنڈیریا
ایدل : غلط املاء' انے بِل
ایدم : ایس دم' ایس ویلے
ایڈ : ایڈا' ایتا' ایہنے' ایڈے
ایڈک : ایڈا کو' ایتا کو' ایہنے' ایڈے
ایڈو : ایتا
ایڈوں : ایدھروں
ایذائیاں : ایذا' تسیہے
ایر : تھوڑے چانن وچ کسے دا جھولا' عکس
ایرغیر : اجنبی' اوپرا
ایرا : اِندر دیوتا دے ہاتھی دا ناں
ایرا ایریں : ایرا ایری رلنا' سویریاں شام دا ویلا جدوں دن تے رات ملدے نیں
ایرو : نشان' متھے دا تلک
ایڑ : اجڑ' وگ' گلا
ایڑھے : ایہے' اینج دے' ایہو جے

ایزد (ای-زد / مذ / فا) : رب
-ایزدی : ربی' خدائی
ایس : شوقی
ایسا ویسا : ایویں جیہا' ایہو جیہا' ماڑا' گھٹیا
ایساں : شمال مشرق
ایصال (مذ / ع) : پیوند' جوڑ' اپڑاون
ایکا : اتحاد' اکٹھ
ایکھ : (ای-کھ) گنا
ایلچی : قاصد
ایما (مذ / ع) : اشارا' نیت
ایمان : منن' تسلیم کرن
-ایمان شرابیاں دے : نشے ویلے شرابی دا ایمان کوئی نہیں ہوندا (دا)
-ایمانے مارین : ایمان دی حالت وچ جان لویں
ایملی : فصل دا لگان ادا کرن دا اقرار نامہ' پٹا' ونڈائی
ایمن وادی : اوہ علاقا جتھے "طور" پہاڑ اے
ایناس : انس پیدا کرن' محبت پیدا کرن
ایں (فا) : ایہہ' ایس
-ایں جگ : ایہہ دنیا' ایہہ جہان
-ایں طرحاں : انج' ایسراں' ایس طرحاں
این (مث) : حکم' قنون' قاعدا
ایویں : انج' ایسراں' ایس طرحاں ای' انج دا
ایویں گئی : بے فائدا گئی' بے حاصل گئی' رائیگاں گئی
ایوین (ک) : دیکھن' تکن
ایہہ : انسان
ایہہ سن : دن رات' سدا (نانک)
ایہا : اجیہا' ایہو' ایہی
ایہڑا : ایہو جیہا' انج دا
ایہن : اولے' گڑے' ڈالا باری
ایہی : ہے ای' ایہہ ای' ایہو ای

ب: پنجابی دی فارسی لپی دا دُوجا اکھر ایہدا وناندرا کدی کدی "و" نال ہو جاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل ب(ਬ) اے
ب: غیر اللہ' ماسوا' کوئی ہور' دُوجا
با: (ف) نال (2) والا' اُتے' اُپر' واسطے
- با آرام: ارام نال' سکھی
- با اخلاصا: با اخلاص' خلوص والا
- با تعظیم: ادب دے نال
باب: (مذ/ع) بوہا' دروازا' (2) کتاب دا حِصّا (جمع: باباں)
- باب کشورِ علم: علم دے شہر دا بوہا (مراد حضرت علی)
باب: ویلا' حال
باب: بابت' بارے متعلق
- بابوں: بابت' باب وچ' معاملے وچ' سلسلے وچ
باب بنان/کرن: مندا سلوک کرن
باباں: ویکھو ہیٹھ باب' (2) نکا فوجی ساز

بابت: بارے' سلسلے وچ' متعلق
بابری: سر دے سے والاں دا جھنڈ
بابڑا: جین مت دا فرق والا' جیہنی ہندو' وِشنو' گوشت نہ کھاون والا
بابل: پیو' باپ
بابل: عراق دا اک قدیم شہر'
(چاہ بابل: بابل شہر وچ اک کھوہ جس وچ ہاروت ماروت دو فرشتے نافرمانی پاروں لٹکائے گئے
بابوں: بابت' بارے' باب وچ' معاملے وچ' سلسلے وچ
باپو: پیو' والد' وڈی عمر دا کوئی بزرگ

بات: (مث) قصا' کہانی
-بات سمھالن: راز دی راکھی کرن
-باتاں: بات دی جمع' گلاں' کہانیاں' قصے
باتا: بات' گل (2) تھتھا
باتل: بیہودا بولنہار' (2) باتاں پاون والا' (3) اک ٹبر وای قوم
باتی: (مث) بتی' مشال
باتے: نکت والے
باتھو: (مذ) اک آپ جمی بوٹی جیہدا ساگ پکا کے کھاندے نیں تے کچے فرش اُتے وی پھیردے نیں
باٹی: (مث) باڑی' گھر (2) سالن پاون والا چِتّل دا بھانڈا' چلپچی (3) کچا راہ (4) دلگیر (5) پاندھی
باج: وج' بول (2) خراج' لگان' محصول
باج: باز' (مراد موت دا فرشتا
باجرا: اناج دی اک قسم جو ساونی فصل وچ اُگدی اے' پنجاب وچ عام اے
باجھ: (غ ا) باجھ (بنا' بغیر)
باجی: بازی
باجھ: پناہ دی تھاں' گھر' رہائش
باجھ/باجھوں: بنا' بغیر
-باجھ شمار: گنتی توں اگے' بے شمار

-باجھ میںیاں دے: بنا تنخاہ
باجھوں: باجھوں، بغیر، بنا
باچھن / باچھنا: (ک) پڑھن، بھن، بھیت جانن
باچھی: (مث) باچھی، جباڑا
باخہ: کچھو کما، کچھوا
باد: (فا) ہوا، ساہ، واء
-باد بہاری: (بادے بہاری/فا) بہار دی ہوا
-باد سموم: زہری ہوا
-باد شمالے: شمالی ہوا (جو ٹھنڈی ہوندی اے)
-باد فرنگ: آتشک (دا روگ)
بادبان: کشتی نال لائے جاون والے کپڑے جو ہوا پاروں کشتی نوں تیز چلاندے نیں
بادر: ہمت، جرأت (2) بدّل
بادل: بدّل
بادلا/بادلہ: سُنہری یاں چاندی دیاں تاراں والا کپڑا
بادنگ: بھیڑا، بحث
بادہ: (فا) شراب
-بادہ الم افروز: دُکھ ودھاؤ شراب
-بادہ پرست: شرابی
-بادہ فروش: شراب دا ویچنہار، کلال
-بادہ کشی: شراب پیون
بادیا/بادیہ: (فا) پیالا
باذل: سخی
بار: (فا) کسے محفوظ تھاں دا بوہا جتھے رکاوٹ لئی سنتری بیٹھے ہوون، بوہا، دروازا، دہلیز، فصیل، چار دیواری (2) بوجھ، بھار، سامان، پھل، پھل، انبار، ڈھیر (3) اعتبار، وساہ
بار: بھار (2) فصل دا حاصل، کھیت دی پیداوار (3) رستہ علاقا (4) جیون دا حاصل (5) فکرمند (6) سنجیدا (7) پانی دا چشما
-بار ڈیون: آدر کرن، عزت کرن
بار: جنگل (لطف علی نے نواب بہاول خان دا قصیدا لکھدیاں "بار" توں "نیلی بار" مراد لیا اے)

بارا: تار کشی دا رچھ، ایہدا مونہہ تنگ ہوون پاروں تاراں پتلیاں ہوندیاں نیں۔ (2) بڈھے دے مرن اُتے ونڈی جاون والی روٹی (3) بھارا
-بارا کھلن: مشکل سوکھی ہوون، تنگی دور ہوون، چنگے دن آون
باران/باراں: (فا) ورکھا، مینہ، بارش
-بارانی: بارشی، مینہ والا، مینہ توں سیراب ہوون والی زمین
باراں: بارھاں، دس تے دو
-باراں دری: باراں بوہیاں والی عمارت
بارگہ: (فا) بارگاہ، دربار
بارو چل: بروچل، بلوچ، پنوں، محبوب
باری: کھڑکی، جھروکھا (2) بار، جنگل
باری: (فا/ع) سرجنہار، پیدا کرن والا، رب دا اک صفاتی ناں
بارے: بار، جنگل
باڑ: ہتھیار دے دھار (2) راکھی لئی بنایا گیا جنگلا یاں ولگن (باڑھ)
باڑی: واڑی، پیلی
باز: (فا/فا) مشہور شکاری پنچھی (2) ٹھاکن، منع ہوون (امر)
بازرگانی: (مث) وپار، تجارت، سوداگری
بازو: (فا/فا) بانہہ، ارک توں مونڈھے تک دا حصا
-بازو بند: تعویز، بانہہ نال بدھا زیور یاں تویت
بازی: کھیڈ (2) کسے قسم دی عادت یاں چسکا
-بازی دینا: ہرا دیون، مات دیون
-بازی لے جانا: جت جاون، اگے ودھ جاون
باس: واشنا، خشبو، بو
باسط: کھلائی دیون والا، وچھاون والا، رب دا اک صفاتی ناں
باسک: ویکھو "باشک"
باسم: (ع) بہ اسم، ناں نال
باسن: بھانڈا، برتن

-باسیئوں: برتن وچوں
باسو: اک راجے دا ناں
باسوں: باس توں' واشنا' خشبو
باسی: واسی' وسنیک' رہن والا
باسے: باس توں' واشنا' خشبو
باش: محصول' چندا' لگان' مالیا (2)ونڈ' چوݨ
باشک: باسک' دھرتی نوں سارا دیوݨ والا سپ' سپاں دا بادشاہ
باشہ/باشا: (مذ/فا)باز توں نکا اک شکاری پنچھی (2) مسخرا' سانگ بھرݨ والا' نقلیا
باشے: باشا توں
باطل: (مذ/ع) جھوٹھ' کوڑ' حق دے الٹ' بے بنیاد' کفر
باطن: (مذ/ع) اندر' اندرونا' اوہلا' دل
باطنیہ: (با-طنی-آ) امام جعفر صادق دے پتر اسماعیل نوں امام منن والا فرقا' حسن بن صباح نوں منن والے
باعث: وجھا' کارن' سبب
- باعث خلق تماماں: وجہ تخلیق کائنات- جہناں' پاروں ساری کائنات بنائی گئی' رسول کریمؐ
- باعث کون و مکان: جس' دی خاطر کون و مکان بنائے گئے' رسول کریمؐ
باغ: زمین دا اجیہا ٹوٹا جتھے پھُل یاں پھل لائے گئے ہوون' اکثر شاعراں نے باغ توں مراد ایہ دنیا لئی اے' (2) جنت
-باغ بہاراں: جنت دیاں بہاراں (1) باغ تے بہار دا موسم (محم)
-باغو باغ: باغ باغ' خوش
باغی: نابر' نہ منن والا' انکاری'
باف: بنن ہار' جلاہا
بافتہ: خالص سوتر یاں ریشم رلے سوتر دا کپڑا (2) اُنیا ہویا
بافندی: بافندا' باف' جلاہا

باقاعدہ: قاعدے مطابق' مسلسل
باقر: وڈا عالم یاں مالدار (2) شیر
باقرخانی: میدے دا بنیا رس' اک مرتی قسم دی روٹی جو تندور وچ لائی جاندی اے۔
باقی: قائم رہن والا' عارضی دا الٹ' جس نوں بقاء ہووے' رب (2) رہ گیا' بچ جاوݨ والا
باک: (فا) ڈر' خوف' (2) اواز' دہائی (جمع: باکاں)
باکرہ: (مث/ع) کواری' اَن ویاہی کڑی (2) بکری دا گوشت
باکن: (ک) بھیڈ بکری دا بولن' میاں' (2)گل کرن' بک بک کرن(3) دردیلی اواز نال رووݨ
باگ: (مث) واگ' چمڑے دی پٹی جس نال گھوڑے نوں درستی نال ٹوردے نیں (3)باغ
باگڑ: تیر دا پچھلا حصا' (2)کنڈیالی' واڑھ (3) ہرناں دا اجڑ (4) نہرلاگے دی زمین
باگھ: (مذ) بگھیاڑ
باگھا: (مذ) زور نال منہ اڈ کے رووݨ (باگھاوݨ)' منڈیاں دا رونا
باگھا اُتے ڈوہے: باگھے پاوندے تے دوہڑے گاندے (دمو)
باگھی: اک طرحاں دا ناچ
بال: بچے کی عمردے کڑی منڈے' اولاد
- بال بریلیں: آل اولاد
بال: (امر) جلا' بال کے' جلا کے
- بال بچہ وچ پائی: چھاجلا کے وچ پائی (1)
بال: دالی (احمد)
بالا: (مذ/فا) اچا
- بالا بولا: بول بالا' اچا ناں' شہرت ہووݨ
- بالا نشین: اُتے بیٹھن والا' اچا' اُچیرا
- بالائی: بالا توں' اچیائی' عروج' اچیرتا
بالتن: بالپن' بچپن (نانک)

بالڑے : بالے' جلائیے (علی)
بالغ: جوان' بچپن توں بعد دی حالت' نیہر
بالفرض : فرض کیتا
بالک: چیلا' مرید' شاگرد (2) بچہ' بال
بالکا: بالک' چیلا' مرید' شاگرد' منڈا
بالکاں: ویکھو بالک
بالم: (مذ) محبوب' پیارا' ماہی
بالناتھ: اوہ جوگی جس کول جا کے رانجھا مرید ہویا
بالن: (مذ) ایندھن' بلن والی وست
(ک)جلاون' ساڑن
بالیں: (مث/فا) سرہانا' سر والا پاسا
بام: (فا) چھت (دا اگلا پاسا)
بامبا: بام بھی' سپ ورگی اک مچھی' ایل مچھی
باند/باندھ: گرفتار' قیدی' غلام (لط)
باندا: کنارا' بنھ (2) بجھا' بنھیا ہویا
—باندا پھٹ: پٹی بنھیا زخم
باندی: تنگی' اَن ڈھکی (مجم) (2)کنیز' غلام عورت'
نوکرانی (3) خالی
باندے: ساہمنے' ظاہر'باہر (مجم) (2) باندا' غلام
بانڑسے: اک مخلوق جویں جن چڑیل وغیرا
بانس: وانس' گنے وانگوں پوراں والا بوٹا
بانسری: ونجھلی' بنسری' بانس یاں کانے دا بنیا
اندروں کھوکھلا ساز جو مونہہ تے انگلاں نال وجاندے
نیں
بانک: (مث) اک قسم دا زیور (2) اک سند جو
لہار تے سنیارے شے نوں جکڑن لئی ورتدے نیں
(3) بانکا (4)شرارت' فریب' دھوکھا (5) کمان
ورگی چھری
—بانک چھلا: مکھی دی انگوٹھی
بانکا: شوخ' شریر' فیشنی' اچھے روپ والا' البیلا'
طرحدار
—بانکی: بانکا توں مونث' سوہنی' چاک چوبند
—بانکے: "بانکا" توں

بانگ: اذان
بانگا: بانگیا' بانگ دیون والا
بانگاں ملیاں: اذاناں ہویاں
بانورا : باولا' پاگل' کملا' مست' عاشق
بانوئی: ویکھو "باوئی"
بانہہ: بازو' موڈھے توں ہتھ تیک دا انگ (2)
بانہہ اُتے آون والا چوڑا یاں کنگن
بانہہ بیلی: مددگار
بانہا: غلام' خادم' نوکر (مشتہ بانہی)
—بانہیں: غ ا. بانہے (بانہا دی جمع)
—بانہیاں: کنیزاں
بانہاں: بازو' (2)بکرا (مجازن)
— بانہاں بنھ کھلوون : ہتھ جوڑ کے کھلوون'
عرضی نال کھلوون (علی)
— بانہاں ترٹیاں: باہاں ٹانیاں
بانہی : نوکرانی' خادما' غلام عورت
بانی: بناونہار' سرجنہار' خالق' موڈھی
بانہہ : بانہہ' بازو
بانہپ : غلامی (گل)
بان: تیر (2) کوشش (3)نشان (4)عادت' ڈھنگ'
سبھا' چلن' واری
بان بچہ: موٹا تازا جانگلی یاں شکاری کتا
بانا: لباس' کپڑے (2) بنا' دھاگے یاں کھڈی وچ
چوڑے داء دے دھاگے یاں ریشے (لمائی والے
ریشے یاں دھاگے "تانا" اکھواندے نیں)
بانی: گل' گل بات' (2)معاملا
بانیا: بنیا' ہندو دکاندار
بانیں: غ ا. بانے' لباس' کپڑے
باور: یقین' اعتبار
باوری: باتوری' بھاوی
باول : کملی' جھلی
باولا : کملا' جھلا' باورا
باولے : "باولا توں" بھاوے' کملے' جھلے' پاگل

باونی: 52 پنڈاں دی جاگیر
باون گیز:
باولا: باؤلا، کملا، جھلا
بادیہ: (با-دی) باگی، دیہ جمع دد
باہا: دریا وچ رلن والا ندی نالا
باہاں: بانہہ دی جمع، امدادی، حمایتی، دوست
باہاں بدھ: باہاں بنھ کے
باہجوں/باہجھوں: غ ا. باجھوں (باجھ، بنا، بغیر)
باہجھ: غ ا. ویکھو باجھ
باہراں: بنا، بغیر، باہر
باہرویں: غ ا. بارھویں
باہرے: باہردے، بہتی (2) ودھ کے
باہڑیاں: باہواں (بف)
باہلا: بہتا، کافی، ودھ
باہلی: قمیض دی بانہہ، ہور ویکھو "باہلا"
باہلیے: حیلے بہانے
باہمن: ہندواں دی سبھ توں اُچی جاتی، برہمن
باہنڈرے: بھنڈے، بیٹھنڈے، (2) باندے، غلام
باہن: بیٹھن
باہنو: کھدر دی چادر (2) ضمانتی، ذمے وار (3) ہنڈی (4) خاص ڈھنگ نال کنڈھاں ماریا ہویا دُپٹا
باہنوں: بہن توں، بیٹھن
باہولی: بانہہ
باہوڑن: (ک) بوہڑن، پرت کے آون، مصیبت ویلے مدد کرن
باہوڑی: باہوڑن، بولن، جواب دیون، لوڑ ویلے اپڑن (حل) مصیبت وچ مدد لئی بہنچی
باہوڑے: بوہڑے، بولے، اپڑے
باہولیاں: باہواں
باہوں: بانہہ توں
باہی: پاسا، منجے دی دکھی (2) بانہہ دا گہنا
باہیاں: باہواں

باہیں: باہواں (تال)
باہیں: سجے کھبے، آل دوال، پاسے، دوالی
بائب: شمال مشرق (ا)
بائڑ: بیڑ، چرخے دی اوہ رسی جو دووہیں پھٹ جکڑی رکھدی اے تے جس اُتے مالھ چلدی اے۔ چرخے دے وڈے پہیے دے دو تھال جس اُتے مالھ کسی جاندی اے
بائع: (ع) بیع کرن والا، ویچنہار
بائن: (مش/ع) طلاق دی اوہ قسم جو واپس نہیں لئی جا سکدی
باؤ: واؤ، واء، ہوا
بائی: عورتاں دے ناں دا اخیری حصا
بائے: واء، ہوا
بایزید بسطامی: ابویزید طیفور بن عیسیٰ بسطامیؒ۔ اک اُگھے مسلمان صوفی، جہناں نال کئی کراماتاں وی منسوب نیں۔
بایدہ: (فا) چاہیدا
بیان: اُڈن کھٹولا
بیانہ: بابل دا، ماپیاں دا
- بیانی: ماپیاں دی، بابل والی، پیکے دی
ببرا: ٹھیکرا، مٹی دے ٹٹے بھانڈے دا وڈا ٹوٹا
ببلاء بلا دوا: بلا دوا مصیبت وچ
ببول: اک کنڈیالا رکھ، کِکر

بھکن: (ک) بولن، گجن، دھاڑن
بپاری: دپاری، کاروبار کرن والا
بپاری: کالمہ، ولی عورت
بپھرا: (سُپھ-ڑا) وچارا، نماتا، نکوتا، حقیر، مسکین، بھولا بھالا، معصوم
بپھڑے: بپھڑا توں
بپھرن: (ک) بھڑکن، جھڑکن، وسوں باہر ہوون
بت: ہمت، طاقت، قوت، زور، بل، تران

بُت: ڈھانچا' جسم' سرُپ' قد' پوجن لئی بنائی گئی کسے جسم یاں دیوتا دی شکل
بُتا: دھوکھا' فریب' جھل
بتال: بتا' دس' اَتا پتا
بتاون: (ک) دسن' گل کرن' بیان کرن
بتاون: گزارن' لنگھاون
بتائن: بتاون' گزارن
بتائیاں: دسیاں
بتخانے : بُت گھر' بتاں دا گھر' غیر مسلماں دی عبادت گاہ' (مراد انسانی دل جس وچ کوئی بُت وسدا اے۔
بترّ: بدتر' مڑیڑا
بتکیاں: بتکی' پنج روپے دے تُل دی اشرفی
بتلاویں: (بت- لا- وے-س) دسیں
بتن: گل ہوون' بجھن
بتیاں نک دے وچ رکھنا: جن وغیرا کڈھن لئی نک وچ رُوں دیاں بتیاں دا دھواں دیون
بُتے باز: فریبی' دھوکھا باز
بتیست: سرگزشت' بیتی' ورتی
بتیرہ: بتھیری
بتیرا: بتھیرا' کافی
بتیرے: بتھیرے' کئی' کافی
بتھا: بھوگ' ہم بستری
بتھاڑن: (ک) کُٹن' مارن' بھنناون
بتھکن: (ک) گھابرن' ڈرن' خوف کھاون
بتھن: (ب- تھُن) بے ڈول جسم والا بندا
بتھیرا: (بتھے- را) کافی' بہت' ضرورت توں ودھ
بُٹ: وٹ' راہ (2) اک ذات
- بٹ پال: ڈاکو' لٹیرا' راہ وچ لٹن والا' راہزن
- بٹ مار: لٹیرا
بُٹنہ: بے وقوف' احمق
بُٹنہ: مسوڑھے

بٹاکی: تیزی
بٹنک / بٹنگ: پہاڑی جانگلی ناکھ' بل
بٹن: (ک) نک' کن وغیرا دا بند ہوون' ہوا رُک جاون
بٹورن: (ک) مانگن' واہ لاون
بٹوون: اکھاں دا مچ جاون
بٹیر / بٹیرا: (بٹے- را) چڑی ورگا اک پکھیرو جو لڑاون تے کھاون دے کم آوندا اے۔
بٹھ: بھٹھی (لٹا)
بٹھ جاون: کھسک جاون
بٹھل: لسی وغیرا پاون والا مٹی دا بھانڈا
بج: (مث) کسے قسم دا سریک عیب جس پاروں بندا کوجھا لگے' عیب' کھاٹ
بج: بجلی (2) کوجھی شکل (3) عذاب' مصیبت
بجا: (ب- جا /قا) قائم' اپنی تھاں اُتے' ٹھیک' درست' مناسب
بجا لیاون: شکر ادا کرن' حکم منن
بجاماں : بہ جاماں (جام نال' پیالے نال)
بجز: (ب- جز) سوائے' ماسوا
بجگ: (ب- جگ) بلاء' مصیبت' مشکل
بجو: بلی ورگا ک بدشکل جنور' جو قبراں وچ رہندا اے اتے مردے کھاندا اے۔
بجواڑا: (بج-وا-ڑا) ضلع ہشیارپُر دا اک قصبا جتھے دیاں بچاں مشہور نیں۔
بجوڑیاں: باجوڑ دا علاقا جتھے دیاں داکھاں کسے زمانے وچ بڑیاں مشہور سن۔
(داکھ بجوڑیاں: باجوڑ دے علاقے دیاں داکھاں (الف)
بجوگ: (۰) وجوگ (1) منحوس تاریاں دا اک برج وچ کٹھے ہوون (2) دُوری' جدائی
بجھ: بجا دی جمع' رُوں جو اواز نہ سُنن لئی کناں وچ ٹُن لیندے نیں۔
بجیا: بھنگ' سکھا

بجھ: بدھ، بنھیا جاوݨ، پکا ہووݨ، قید
بجھ: (1) اک یاں جانݨ دا کَم، (2) بدھ، عقل،
بجھݨ توں، سمجھ، جاݨ
بجھارت: پہیلی، بُجھا
بجھاوت: (مث) بجھارت
بجھدی: بنھی جاندی
بجھکݨ: (ک) بچکݨ، ڈرݨ، گھابرݨ، سہمݨ، خوف
کھاوݨ
بجھݨ: (ک) جکڑیا جاوݨ، قید ہووݨ، پھسݨ، بنھیا
جاوݨ
بجھݨ: (ک) جانݨ، سمجھݨ، قیاسݨ، کوڑݨ (2)
گُل ہووݨ، مِٹݨ، ختم
بجھے: بجھیا جاوے، بجھے
بچ: (مذ) کیڑیاں دے آنڈے تے بھر جے بچے
بچت: منافع، نفع، بچاء
بچݨ دا: جیوݨ دا
بچار: بہانا
بچڑی: (1) نِکا بھیا گٹھا، چار جے شیواں دا پراگا
(2) بوٹی، چڑی
بچی: بچے گا
بچکݨ: (ک) ڈرݨ، گھابرݨ، نسݨ، بچݨ، نامید
ہووݨ
بچلݨ: (ک) مچلݨ، بھڑکݨ، بدکݨ، ضد کرݨ،
وگڑݨ، خراب ہو جاوݨ
بچݨ: (ک) وکھ رہݨ، پرے رہݨ، دور رہݨ (2)
باقی رہݨ، ودھݨ، منافع ہووݨ
بچݨ: (ب-چ/ک) ریوڑݨ، جھنجھ
بچھاڑ: پچھے بھجݨ والا، تعاقب کرݨ والا
بچھڑا: وگڑیا، مندا، تباہ، پچھے بھجݨ والا، تعاقب
کرݨ والا
بچھڑت: (ف) وچھڑ کے
بچھول: بچھولے: بچھوے: نموجھے، بچھو،
انھوں بنے

بچھیاں: حملاور ہوئیاں، دھائیاں، حملا کیتا
بچھیندا: وچھاندا
بحر: (مذ/ع) سمندر، دریا، (2) شعر دا وزن
-بحر ذخار: ڈونگھا سمندر
-بحر عرفت: (ع) عرفان دا سمندر- "من
عرف نفسہ" ول اشارا اے- (تجل)
-بحر وچالے: سمندر وچ
-بحروں: بحر توں، بحر وچوں
-بحری: سمندری، سمندر دا
بحران: (مذ/ع) اجے حالات پیدا ہووݨ جس دی
بھتری نہ دسدی ہووے-
بخار: (مذ) بھاپ، بخارات، انھیری، گرمی، سیک،
غُصا
بخاری: (1) بخارا شہر دا واسی، (2) اناج رکھݨ
دی کوٹھی (دا)
بخارے آلو: آلو بخارا، مشہور پھل (مم)
بخت: (مذ/فا) نصیب، قسمت، بھاگ، حصا
-بخت بخیل: منصبے لیکھ، بری قسمت
-بخت بھڑایو: نصیب نے یاوری کیتی
بختاور: (بخت- آور) بخت والا، خوش قسمت
بخشیں: (بخ- ش- ں) قسمت نوں/ نال، بختاں
توں/نال
بخرا: (بخ-را) حصا
-بخرے: حصے، ٹوٹے
بخش: گناہ معاف کر، قسمت، دولت (اپڑوں حصا)
دے، (بخشݨ توں)
-بخش لئے: معاف کر دے
بخشم: میتوں بخشے
بخشندگی: بخشنہار (بخب)، بخشݨ دا کم
بخشنہار: بخشݨ والا، رب دی صفت
بخشنہارا: بخشنہار
بخشیسی: بخشے گا
بخشیندوں: توں بخشدا، بخشدوں

بخشی: فوج وچ تنخاہ ونڈن والا' اکاؤنٹنٹ جنرل

بخیڑے: (ع ا) ویکھو "بکھیڑے"

بخیل: (بخ-ل /مذ-ع) بخل کرن والا' خسیس' کنجوس

بخیلی: کنجوسی (2) اجہی چغلی جس نال کسے دا بندا بندا کم رُک جاوے۔

بُد: بھیڑا' بُرا' ناپسندیدا' بھیڑے کم کرن والا' سُور

- بد افعالی: بھیڑے کارے' مندے چالے

- بدبخت: بدقسمت' بھیڑے نصیباں والے

- بدبختی: بدنصیبی' بدقسمتی

- بدخبر: بُری خبر' بدخیری

- بدخواہ: برا چاہن والا

- بدخوئی: بُری عادت' چغلی کھاتا

- بد ڈول: بدشکل' بھدی' بھیڑی شکل

- بد راہی: غلط راہ' کراہے- غلط راہ وسے کراہے جاون

- بدرنگ: بھیڑے رنگ دا' مندے حال دا

- بدطینت: بُری خصلت والا

- بدعمل / بدعملی: بھیڑے عمل کرن والا' برا عمل کرنا

- بدکار: بُرے کم کرن والا / والی' برا' بری

- بدکیری: نمک حرامی

- بدناموشی: بدنامی (مم)

- بدنامیں: بدنامی

بدا: پہلاں توں مُقرر ہویا (دا)

بدارن: (س) چیرن پاڑن' [illegible]' دکھرا کرن

بدان: جان' سمجھ

بداوی: بدوی' بدوواں دے متعلق

بدائی: ودائی' رخصتی' الوداع کرن

بدبداون: (ک) (1) آہلن' بلبلے اٹھن (2) بوبڑاون' مونہہ وچ بولن

بدخشاں: اِک علاقا جِتھے دے لعل مشہور نیں۔

بدر: (مذ/ع) چودھویں دا چن

- بدرِ منیر: چودھویں دا روشن چن

- بدروں صاف پیشانی: چودھویں دے چ... نالوں لشکواں متھا۔

- بدرے وانگن چیریا نال اشارت: شق... القمر دے معجزے ول اشارا اے جدوں چن رسول... کریم دے اشارے نال دو ٹوٹے ہویا سی (مم)

بدرقہ: (مذ) دوائی دا بندا اثر مٹاون لئی دوا... دے نال کھائی جاون والی شے۔

بدرہ: (ہ) بدل

بدرہ: (ع) روپے رکھن دی تھیلی

بدک: بلخ (جمع = بدکاں)

بدکن: (ک) ڈرن' ترٹھن' بھجن' ڈر کے کدن

بدلن: (ک) وٹن' وٹاون' تبدیل ہوون' پرتن

بدن: (ک) پہلاں توں فیصلا ہوون' ازلاں لکھیا ہویا ہوون

بدن: (ک) شرط لاون' (2) ضد کرن' اڑی کر...

بدماتی' اڑی سنگ

بدو: جانگلی' اُجڈ بندا' عرب دا پینڈو

بدوح: دشمن نوں زیر کرن دا اک نقش

بدوح قہار: اِک جلالی عمل جو دشمن اُتے ... پاون لئی پڑھدے نیں۔

بدوقاں: بندوقاں' رائفلاں

بدی: (مث) برائی' مندیائی

- بدی دیون: الزام لاون' برائی سِمّے لاون...

بدیا: (بد-اے-آ) چاچا

بدیس: (ہ) پردیس' ودیش' غیرملک

بدیع البانو: بدیع الجمال' لطف علی دے ... "سیف الملوک" وچ شہزادے سیف الملوک ... پرستکا

بدیع الجمال: سیف الملوک دی محبوبا دا ... (مم)

بدیع بانو: بدیع الباتو

بدملعل: (لا)
بدبندے ناہیں: اپنے تک نہیں جاندے
بدھ: بنھ، بنھ کے
بدھ: طرف، ولے
بدھ: حکم، قنون، قاعدا، مبارک کم (دا)
بُدھ: عقل
- بدھ سدھ: سدھ بدھ، عقل، سمجھ
- بدھ سولیے: عقل مند
بدھا: بنھیا، بنھیا ہویا
بدھائی: ودھائی، مبارک
بدھڑی: بدھی، بدھی ہوئی، بنھی ہوئی
- بدھڑی مٹھ: مٹھی بنھ کے، رازداری نال، چپ چپیتے
بدھن: بنھن
بدھن: بنھدیاں
- بدھیندے: بدھدے، بنھدے
- بدھیاں باجھ: بنا دیاہ، بنا جھگڑی لائے.
- بدھیاں کمراں: کمر بنھن، کسے کم لئی تیاری کرن
بدھن: ودھیا جاون (2) اثر کرن
بدھو: بنھیا
بدھوا: بدھوا
بدھولے: بدھے ہوئے (ڈگر)
بدھی: گلے دا ہار
بُڈ: ڈب
بڈا: وڈا
بڈرن: (ک) کھلرن، وکھرن
بُڈن: (ک) ڈبن، غرق ہوون
بڈہنس: راگ وڈہنس- راج ہنس
بڈھا: وڈیری عمر دا
بڈھاوے: ہنڈھاوے
بڈھائی: بڈھیپا
بُڈھڑے: بڈھے

بڈھیاون: (ک) بڈھیاں ہوون، بڈھیپا آون
بڈھیپڑے: بڈھیپا
بذریعہ: (فا) راہیں، ہتھیں، وسیلے نال
بر: کپڑے دا عرض، چوڑائی
بر: جنگل، خشکی، زمین
- براں: "بر" دی جمع، خشکی، برِاعظم
بر: ور، ساتھی، خاوند، محبوب
- بروا: (بر- وا) ور دا، ساتھی دا (ا)
برر تکدا: بٹ بٹ تکدا
بر: بجھا
برا: برائے، لئی، واسطے
- برا خدائی: برائے خدا، رب دے ناں تے، رب واسطے، رب لئی
برا: فصل دا لگان جو جنس دے روپ وچ وصولیا جاوے۔
- برا خدائی: خدائی ٹیکس، زبردستی، دھرو
بُرا: (مث) مندا، ماڑا، بھیڑا (2) پولی کھوکھلی شے دا اندرلا حصا
- برا لگاون: الزام یاں تہمت لاون، بدنام کرن
- بُرا طور نظر آون: کسے بندے دے بُرے چالے دسن
برات: تحفا، قسمت، حصا (خف)
براجا: (ہ) بیٹھا، براجمان ہویا
برادر: (فا) بھرا
براجن: (ک) بیٹھن، ٹوہر نال بیٹھن، تشریف رکھن
براق: اوہ گھوڑا جو رسول کریمؐ نوں معراج دے موقعے اُتے عرشاں نوں لے گیا سی۔
براقے: ویکھو "براق"
براگی: بیراگی، وراگ وچ
برالی: بھڑولا، مٹی دی الماری
براہنہ: برہنہ، ننگا

بربط: اک قسم دا ساز
برت: روزا، بھکھا رہن
برتن: بھانڈا
برتن: (بر- تن)، تن یعنی جسم اُتے (لط)
برتی: برت (روزا) رکھن والا
برتھا: ضائع، اجائیں، بے معنی، فضول
برج: ستمرا، منار (2) اسمان دے باراں حصیاں وچوں اک، ستاریاں دا مجموعا
برجاس: نشانا
برجن: بہادر،
برچھ: رُکھ، درخت، برکھ
برچھ بھوگن: رُکھ دی لکڑ ساز کے سیکن
برچھا: نیزا، بھالا، سنبا (مث- برچھی)
برچھن: (ک) جھیتی جھیتی کھاون، ان ہتھیاں کھاون
برچھی: نیزا، بھالا، (جمع: برچھیاں)
بُرحال: بُرے حال
بُرحالا: بُرے حال وچ (لط)
برحق: حق اُتے، ٹھیک، درست
برخاست: کم یاں نوکری توں کڈھن (2) محفل دا اٹھن، مکن، توڑن، ختم کرن
برخوردار: (فا) کامیاب، محنت دا پھل پاون والا، اپنے توں نکے نوں آکھدے نیں۔
- برخورداری: برخوردار ہوون دی حالت، فرمانبرداری
برخیزی: جاگن، اُٹھن (مگل)
بردہ: چدر
بردہ: شرط (2) لے گیا، حوالے، اُٹھن
بردا / بردہ: (بر- دا) غلام
برڈے: بڑا، ویکھو "بریڈا"
برز: اک پہاڑ، البرز
برزخ: (مذ / ع) وچکارلی شے، وچکارلی حالت- دنیا تے آخرت وچکارلی تھاں جو قیامت آون تیک روحاں دی عارضی رہن دی تھاں اے۔
برس: ورھا (جمع برساں) (2) ورھن (مینہ)
برساں: ورس، ورھے، سال

برست: وسدا اے، ورھدا اے
برسر: (فا) اتے
- برسر آیاں: پورا ہو کے (لط)
- برسر چشم: اکھاں اُتے
- برسن: (ک) ورھن، وسن (مینہ)
برطرف: اِک پاسے، پاسے، وکھرا (مم)
برعکس: اُلٹ
برق: (ع) بجلی
- برق نشانی: بجلی ڈگاون
- برق تک: بجلی ورگی ویکھنی
- برق وش: بجلی ورگے
برقنہ: ......
برقعہ: برقع، پردا، نقاب
برک: وڈی برکی، وڈا گراہ (وا)
برکت: (مث / ع) وادھا
برکتی جوان: جیدے دم نال برکت ہووے۔
برکن: (ک) بولن، اواز کڈھن
برکن: (ک) مونہہ مارن، کھاون (2) ترو تکا چھنڈکن، دھوڑن
برکنا: ہتھ نال پانی ترونکا، چھڑکنا
بُرکی: گراہ، لقما، گراہ
بُرکے: چھڑکے، ترونکے، دھوڑے
برکے برکے: آہستا آہستا
برکھا: ورکھا، مینہ، بارش
برکھن: ورھن، برسن، وسن
برگ: (بر- گ / فا) پتر، پتا
- برگ ریز خزاں: پتے سٹن والی خزاں
برگاں: برگ دی جمع، پتر، پتے
برگزیدہ: (فا) مقبول، محبوب، پہنچیا ہویا، د

معتبر، معزز آدمی
برگشت: (فا) برگشتہ، پھریا ہویا، پلٹیا ہویا،
برلا: بکی قسم دی اک دھوڑی
برلاتا: زخمی، اوکھا، بے چین
برلاواں: برلاون توں، ویکھو "برلاون" (ملتا)
برلاون: (ک) بڑبڑاون، ڈرن، سُتے ہوئے ڈرن، بے چین ہوون، ارڑاون، مونہہ وچ بولن
برلائی: برائی
برم: بلم
برما: برما، دنیا دا بناون والا دیوتا
برما: (برما) ساڈے اُتے، ساڈے لئی
برماوم: مینوں وِنھدا اے، مینوں موہندا اے
برماون: (ک) بھرماون، موہن، پرچاون
برمائے: محبت پیدا کرے، پرچائے
برمایو: پرچالیا، برمالیا
برملا: ظاہر، کھلا، کھول کے
برنا / برناں: ورھنا (عم)
برنج: (برن۔ ج / فا) چاول
برنجن: کڑا، چوڑا
برنجی: اک قسم دا گھوڑا
بروت: مچھاں
بروچل: بلوچ، محبوب
بروتا: بوٹا
بروچنا: ڈھکن
برور: "بُمورن" توں امر تے حاصل مصدر
بروراں: (ک) دھوڑن، چھڑکن
بروشہ: دلہیز، سردل، ٹھاٹھ
بروہاں: بروشہ دی جمع، دلہیز، بُوہا
برہ: برہا، جدائی، جدائی دی پیڑ، وچھوڑا
برہ: عیدُو
برہا: برہ، وچھوڑا
برہان: (عر) دلیل (برہانی: دلیل والا، مدلل)
برہاں: برہا توں

برہم: ناراض، نراض، اوازار، غصے وچ
برہم: (ہ) "برہما"
برہما: تخلیق کرن والا دیوتا، ہندو مذہب مطابق کائنات تے انسانی زندگی اُتے تِن طاقتاں حکمران نیں۔ تخلیق، پرورش تے موت لئی وکھو وکھ دیوتا نیں۔ ایہناں وچوں برہما موت دا دیوتا اے۔
برہمچاری: (ع) پڑھیار، وید دا پڑھیار، (2) کوارا، تارک
برہمن: باہمن، ہندوواں دی سبھ توں اُچی ذات جو مذہبی آگو دا کم کردی اے۔
برہمن: برہا دی ماری ہوئی
برہنہ: (فا) ننگا
برہنیاں: برہنہ توں، ننگے، ننگیاں
برہوں: برہا، ہجر، فراق
- برہوں ڈنگے: برہا دے مارے ہوئے
برہے: برہ، وچھوڑا، جدائی (دی حالت وچ)
برئیاں: بریاں، برائیاں (ملتا)
بری: ازاد
برے: پرے
برے تے لاگی: زنا دی عادی رن
برے کھن: منحوس پل، برا ویلا
بریار: بری، برا، برائی دی راہ چلن والا
- بریاراں: برے لوک
بریاں: (فا) بھجیا ہویا (گوشت)، برہوں دا سڑیا
بریانی: (مث/فا) پلاؤ، گوشتی چاول
بریائی: برائی
- بریایاں: برائیاں، بریائیاں
بریت: (بری۔یت) وکھریواں، وورِی، ازادی، چھٹکارا
- بریتیاں: بریتی دی جمع
بریتا / بریتی: پانی کنڈھے دی ریتلی زمین، دریا وچ ریت دے ڈھیر
بریڈ: (برے۔ ڈا) چیتا، چرا

برلیس : رلیس نال' کسے دے کم دی نقل
بریشاں : (ب۔ ریشاں) داڑھی نال
بریشم : ابریشم' ریشم
بریں / برین : زمین' دھرتی
برحدے : (غ ت) ورحدے' وسدے
برھمنگ : برہما' رب
برھیا : برہ' محبت' جدائی' غم دی ماری' بمار' غمگین عورت
بڑاڈوائی : کمارے چاڑھن
بڑاکے : بیڑکے
بڑاون : (ک) نیندر وچ بولن' بڑبڑاون
بڑبولا: وڈے بول بولن والا' شیخی مارن والا' طعنے دیون والا' بُہتا بولن والا (مونث ۔ بڑبولی)
بڑبوندی : دکن وچ اک قلعا (ج)
بڑچھاں : برچھیاں
بڑچھن : (ک) ربوچن' بوچن
بڑک : قدماں دی اواز' آہٹ' (جمع بڑکاں)
بڑلاوے : بڑلاون توں
بڑن : (ک) وڑن' داخل ہوون
بُڑن : (ک) ڈبن' بڈن
بڑھکن : اُبلن' جوش کھاون' کھولن (2) ڈکراون' بڑھک مارن' اُچی اواز نال بولن
بڑھکیا : نڈر ہو کے ونگاریا (دا) ویکھو "بڑھکن"
بز : (فا) بکری
بزاز : کپڑے ویچن والا' کپڑے دا کم کرن والا
بزرگ : (ب۔ زر۔ گ / فا) وڈیرا' وڈی عمر دا' عزت دار
بزغالہ : (بز۔ غا۔ لا /فا) بکروٹا' بکری دا بچا
بزگاڈی : بکرا گڈی
بزم : (فا) مجلس' محفل' سنگت
بس : کافی' بجت' کسے کم توں ٹھاکن دا بول
بس : وس' زہر
۔ بس بسی ہوون : اندرو اندر وس گھولن
بسن : زیور توں خالی (2) ہور ویکھو "بسن"
بساتی : مشال چکن والا' بُتا' بسی
بساط : (مث /ع) توفیق' اپڑ' قابلیت (2) کھیڈن نئی فرش
بساطی : خیاری دا سامان ویچن والا
بساکھ : ویکھو "وساکھ"
بساکھی : وساکھ دے مہینے دا اک تہوار۔ ویکھو "وساکھی"
بساون : بے حوصلا کر دیون' بد دل کرن یاں ہوون
بُستاں : (مذ/فا) بوستاں' باغ
۔ بستانوں : بستان وچوں' باغ توں
۔ بستانی : باغ دا' جانگلی دا اُلٹ (پھل وغیرا)
بستہ : (مذ/فا) بدھا ہویا' بند' بدھے (ہتھ)
بسرہ : ویکھو "وسر" (بجل)
بسرا : بسا' بجھیا ہویا' دھوڑ پیا ہویا
بسرام : دیرا' رات گزارن' وسرام' وقفا
بسرت : بے سرت' بے خبر' بے ہوش
بسط : کھلھائی' وسعت' تفصیل (" بسط" دی جمع)
بسط : کھلھائی' وسعت' تفصیل
بسطامی : حضرت بایزید بسطامیؒ
بسکن : (ک) رووݨ' ڈسکن' مونہہ بسورن
بسکنا : ویکھو بسکن
بسلا : بس والا' زہری' وس بھریا
بسم اللہ : (ع) رب دے ناں نال (شروع)' مسلمان لوک کوئی کم چھوہن توں پہلاں ایہ بول آکھدے نیں
۔ بسم اللہ۔ اللہ اکبر : (ع) حلال کرن دی تکبیر' رب دے ناں نال شروع' رب بہت وڈا اے۔
۔ بسم اللہ مجریہا : اللہ دے ناں توں جو چلاندا (تے ٹھہراندا) اے
بسمل : ذبح' جھٹکہ' ادھ وڈھیا' تڑفدا' ذبح ہوون

گھروں ترتھدا

بلسن: بسترا

بلسنا: (ک) ٹھُس، برباد ہوون، ٹوٹے ہوون (2) وسمن

بسنت: (بسن-ت) بہار دی رُت، بہار دا اِک تہوار جدوں گڈیاں اڈائیاں جاندیاں نیں

۔ بسنتی: جو کیسے رنگ دا، زرد

۔ بسنتی رُت: بہار دی رت

بستر: اگ

بلسن: (ک) خراب ہوون، ترتھن، کھاون والی وست دا خراب ہوون

بسورن: (ک) روون، مونہہ بناون، ڈسکن

بسوگرن: (ک) بسورن، اداس ہوون، مونہہ لکاون

بسولا: (مذ) دُکھی کرن والا (2) تیسا

بسولا: زہری، وِس والا

بسوے: زہری

بسے: جے تیرے وِس ہووے (بف)

بسیار: (بس-یا-ر/فا) کافی، بہت (ود- بسیارے)

۔ بسیاراں: بسیار توں، کافی، بہت

بسیرا: (بسے-را) ویرا، وسن توں، رہنا، ٹھکانا (کرن)

بسیط: (بسی-ط) بہت کھلا، وسیع، کھلاڑواں.

بسیکھ: وشیش، خاص

بسیں: (بسے-ں) وسن، رہندے نیں (بلھا)

بسیئر: (بِس-یر) وِس والے جنور، سپ، ٹھونہے (وا) (2) بشیئر، سپ دی اِک قسم (خف)

بشارت: (مث/ع) خُش خبری، چنگی سار

بشر: (ع) انسان، آدمی، بندا، لوک

۔ بشریت: بشر ہوون دی حالت، بندا

۔ بشری: انسانی

بشرہ: (بش-را/ع) چہرا

بشریٰ: (مث/ع) خش خبری دیون والی

بشن: وشنو، ہندوواں دا اک دیوتا جو پرورش کرن والا منیا جاندا اے

بشن پدے: تعریفی گیت، ویکھو "بشن"

بشوا متر: (بش-وا-مت-ر) رگ وید دا اِک رشی۔ ویکھو "وشوا متر"

بشیر: (بشی-ر/ع) خش خبری دیون والا

بشیئر: (بش-یر) سپ دی اِک قسم

۔ بشیئر زلفاں: بشیئر سپ ورگے وال

بصارت: (مث/ع) نظر، بینائی، ویکھن شکتی

بصر: بصارت والا

بصیر: داناء، بینا، رب دا اِک صفاتی ناں

بصیرت: (بصی-رت) سیانپ، دانائی، سیانف

بضاعت: راس، پونجی، سرمایا، تجارت دا مال، موڑی

بط: بطخ (مم)

بطحاء: (ع) مکہ شریف دی اک وادی دا ناں

بطلیموس: پرانے یونان دا اِک فلفی

بطن: (مذ/ع) ڈھڈ، اندر

بطون: بطن دی جمع، ڈھڈ، اندر

بعث بعد الموت: (ع) موت توں بعد جیون

بعد گزشتن ساعت: (فا) ویلا بیتن مگروں

بُعد: دوری، وِتھ، جدائی، فاصلا

بعید: (ع) دور

بعین: (ع) عین نال، عین: اکھ

بغچہ: نکا بکسا، ڈبا

بغداد: عراق دی راجدھانی

بغدادی: بغداد شہر نال تعلق رکھدا

بغض: ناراضگی، عداوت، کینا.

بغلیں پائے وتدے: بغلاں وچ (سپ) رکھ کے لئے جاندے نیں (علی)

بقا: باقی، باقی رہن دی حالت، ہمیشگی

بقال: (ع) کسے قسم دا دُکاندار' سبزی و بیچن والا
بقاؤں: بقا توں' بقا چوں' باقی رہن وچوں
بُقچہ: مُسافر دی گنڈھڑی' موڈھے نال لٹکاون والی
گنڈھڑی' جو لک تھکا دیندی اے
بک: بکواس' یاوہ گوئی
بکت: ہرن دا بچّا' ہرنوٹا
بک: دو ہتھاں نوں جوڑ کے پیالے ورگی شکل
بناون' دو ہتھاں جنی شَے' کانی (اجازن)
بُک بُک والیاں: کناں وچ بُہت ساریاں موریاں
کر کے والیاں پاون' بُک بھر کے والیاں
بکار: بے کار
بکار: وکار' انسانی تتّاں دا وگاڑ جو بیماری دا کارن
بندا اے
بکارا: کمزور' ماڑا' مریض (2) ہرکارا
بکارت: (مث/ع) دوشیزگی' نیارپنا' اَن ویاہی
ہوون
بکاں: ہرنیاں دے بچے' ہرنیاں
بکائن: بکیَن' ٹھنڈی چھاں دیون والا دھریک دی
نسل دا اِک رُکھ (دھریک بِنا تناسب دو ھدی اے
جد کہ بکائن دا رُکھ چھتری ورگا ہوندا اے)
بکبکا: الُونا' بِنا لُون مرچ' پھکا تے بے سوادا
بکت: بخت' نصیب' قسمت
بکٹ: خوفناک شکلاں (دا)
بکر: (مث/ع) کوار' اَن ویاہی' باکرہ
۔ بکراں: کواریاں' باکرہ
۔ بکریں: باکرہ' کواریاں
بکرالن: (ک) بُہت تریہایا ہوون' گھابرن
بکرماجیت: دیس پنجاب دا اک پرانا بادشاہ'
چندرگپت موریا
بکرماجیت دے سار: بکرمی سن مطابق
بکرن: (ک) لنگور دا بولن
بکروال: بکریاں والا
بکروٹا: بکری دا بچّا
۔ بکروٹے: بکروٹا دی جمع' بکری دے بچے
بکسن: ملاں کے' رلاں کے
بکسن: (ک) کھڑن' مسکاون (2) بھلن' نور پَین
بکل: کمبل چادر وغیرا نوں گردن توں بیٹھاں
باہاں دوالے ولھیٹن (بکل مارن)
بکلن: (ک) بکبکا ہوون' مُونہہ دا سواد وِگڑن' پھَل
دا بے سوادا ہوون (2) تریہہ نال بوندلن
بکم: گونگا
بکن: (ک) بکواس کرن' ٹیمھلیاں مارن' بے
معنی گل کرن
بکن: ختم کیتا ہوون
بکن: (ک) رِنڈ بیٹھن' ساواں ہوون (2)
جھبرن' اِک بک ہوون
بکن: دھاڑن' گجن' شیر دا بولن
بکوات: بکواس' بے معنی گل
بکواس: بے معنی بول' فضول گل
بکی: (مث) مرزا صاحباں دے قصے وچ مرزے
دی گھوڑی (2) بگے قد دی تیز دوڑن والی گھوڑی
بکے: بکہ توں' بکہ' مکہ شہر دا دُوجا ناں اے
بکے: بک توں
بکیاں: کردے
بکھ: ریشمی کپڑے' باریک کپڑے
بکھ: وِس' زہر (نانک)
بکھرن: (ک) کِھلرن' بِکھرن
بکھڑا: وکھڑیا' کھلریا' بکھل دار' مشکل' دشوار
گزار (و.ن: بکھڑی)
بکھڑی: (بکھ۔ڑی) بکھیڑا' مذاق' ہاسے والی گل
بکھسنہار: بخشنہار (نانک)
بکھل: بکھر' ڈنگر بنھن دا مکان (دا)
بکھن: (ک) ہٹکن' لشکن' ظاہر ہوون (2)
ہکمن' دھکمن
بکھیاری: بھکھیاری' فقیر (لا)
بکھی: دُکھی

بکھیری : کھلاری
بکھیڑا : کھلارا، اوکھا، ہور ویکھو " بکھرنا" (2) مذاق
۔ بکھیڑے : مذاق
بگ : (مذ) بگلا
بگا : چٹا، سفید
بگلاں : بگ دی جمع، بگلے
بگتن : (ک) دکتن، وگڑن
بگتی : خرابی، خراب، وگڑی
بگی : (ب-گ-ی) وگوچی، گواچی، تباہ ہوئی، کرابے چی
بگدا : بغدا، قسائی دا ٹوکا
بگروے : گرد (دوال) توں تابع مہمل (گرد بگروے)
بگڑیاں : بگیاں، سفید
بگل : بگلا (نانک)
بگلا : (مذ) لمی دھون تے لمیاں لتاں والا (عام کر کے چٹے رنگ دا) اک پکھیرو
بگلا بھگت : دکھاوے دا بھگت، بناوٹی بھگت
بگو : (قا) کہہ، آکھ
بگی : چٹی، سفید
بگے : چٹے، سفید
بگو : بگ، بگلا
بوکھلائے : بوکھلایا ہویا
بوکھن : بولن، گڑھکن، اونٹھ دا بولن
بگنے : " بگنا" توں، گھڑے ورگا مٹی دا بھانڈا (2) بے وقوف
بگھی : (مث) تانگے ورگی اک سواری
بگھیاڑ : بگھیاڑ، بھیڑیا
بگھیلو : بگھیاڑ، باگھ دا بچہ
بل : طاقت، تران (2) محلا (3) قربان، صدقے، بلہاری (4) بلن توں
بل بل : اُبل اُبل کے

بل ونّت / بلونت : طاقتور
بل : بلکہ، سگوں
بل : بلور، کچ (باہو)
بلا : مصیبت، آفت، اک فرضی جنور، چڑیل
بلاد : (ع) شہر
بلادی : شہری
بلارے : بولن
بلاغت : (مث/ع) اپڑاء، گل یاں شعر دے پڑھن سنن والے تیک اپڑن دا گُن
بلاق / بلاک : ایسی نتھ جو نک دے وچکار پائی جاندی اے
بلالؓ : رسول کریمؐ دے اک صحابی جو نبوی مسیت دے بانگے وی سن
بلاول : اک راگ دا ناں
بلاون : گواچن، گھن (2) کوکن، رووَن، جھکن
بلائیں : بلاواں
بلائیاں لینا : صدقے واری جاون، دوجے دی بلا اپنے سر لین
بلبلاون : (ک) جوش اُٹھن، خمیر اُٹھن (2) اونٹھ دا بولن (3) رووَن، گڑگڑاون
بلبلاون : (ک) بے چین ہوون، گھابرن (2) منت کرن، ترلا مارن
بلپون : (ک) رووَن، ولکن، ڈسکن
بلپی : بلپون توں، رووے (ج)
بلٹرن : (ک) پرتن، مکرن، وگڑن
بلخ : روس وچ آمو دریا دے کنڈھے دا اک شہر
بلخ بخارا : روس دے شہر جتھوں عزت بیگ (مہینوال) سوداگری کرن آیا سی
بلخی : بلخ شہر دا (2) تماکو دی اک قسم
بلد : (ع) شہر
۔ بلدیدی : شہردی
بلد : ڈانگر، ڈھگا، بولد
بلدی بال : بلدی اگ توں بلدا رکھ (للہ) (بجھی

اگ نوں بالنا اوکھا ہوندا سی)

بلدیو: (بل-دے-و) رام چندر جی دے وڈے ویر

بل دھن: بالپن

بلسن: (ک) خش ہوون' عیش ہوون' مانن (2) ورتوں وچ لیاون

بلسیں: (بل-سے-ں) بلیں گا (عم)

بلشیا: (ب-لش-ی-آ) اِک گِٹھ لما سپ (وا)

بلعم: بلعم بن باعور' اک یہودی عالم جہدیاں دعاواں قبول ہوندیاں سن۔ بعض گناہاں پاروں رب نے اوہدا چہرا سور ورگا کر دتا' مگروں قتل کیتا گیا

بلغار: اواز' رولا گولا (2) ہرباول (3) اک قسم دا چمڑا

بلغاروں: ویکھو "بلغار"

بلقیس: سورج پوج ملکا سبا جو حضرت سلیمانؑ دے سمجھان تے مسلمان ہو گئی

بلک: بلکہ

بلک: پنجا' پنجڑ' چمٹاء

بلکار: (بل-کار/ہ) طاقت' زور' بل

بلکاری: طاقت' زور

بلکت: ولک ولک کے

بلکن: (ک) وِلکن' رون

بلکن: (ک) بولن' بڑبڑاون

بلکن: (ک) جرلاون' کیڑیاں دا کلبلاون

بلکہ: (بل-کے) سگوں' سگوں

بلکے: بلکن توں' وِلکے' فریاد کرے

بلم: نیزا' برچھی

۔ بلم باز: نیزا چلاون والا

بلند: (فا) اُچا

بلندیاں: بلدیاں' جگدیاں (بف)

بلن: (ک) جلن' دھکھن' روشن ہوون' سڑن' کولا ہوون (2) غصا ہوون' (3) کڑھن' وِچو وچ سڑن

بلن: (ک) دُھیل جنور نہ بلن پاروں اوہدی یونی

وچ پھوکاں مارن (2) خفے دے زور نال سوٹے لاون

بلوا: (ف) ہنگاما' فساد

بلوان: (بل وان) طاقتور' پہلوان

بلوٹ: بلوچستان دی اک پہاڑی

بلوچ: بلوچستان واسی' پنوں' محبوب (مجازن)

بلور: کچ' شیشا

۔ بلوری: شیشے دا' کچ دا' بلور دا

۔ بلوریں: بلوری' بلور دا بنیا

بلورن / بلورنا: (ک) نہوواں نال کھرچن

بلوغ: (فد/ع) اپڑن' جوانی دی عمر' بال توں پکا ہوون

بلونت: (بل-ونت) بہادر' طاقتور

بلہار: ویکھو "بلھار"

بلہاری: ویکھو "بلھاری"

بلہایا: بٹھایا' بہایا (لظ)

بلھو گھاٹ: اک تھاں دا ناں

بلے: کے پاسے' مچھے' دھر

بلی سندھ: سمندر دا بلوان (مراد راون/دا)

بلی: ویکھو "قالو بلی"

بلیاں چھپالیاں: تھاں تھاں اگ دیاں ڈھیریاں (بچ)

بلیانی: سہیلی' جتر' محبوبا

بلیدا: بلد' واقد

بلیغ: اپڑیا' ا جہیا کلام جو چھیتی سمجھ وچ آوے

بلیل: اواز' بلاوا' بول

بلینڈیاں: بلدیاں' جلدیاں

بلیو: بولے (لظ)

بلیوے: مال اسباب' ولیوے (2) بولن توں

بلھار: (ک) قربان' صدقے' واری

بلھارن: (ک) قربان ہوون' صدقے جاون' وارے جاون

۔ بلھاری: قربان' صدقے جاواں' واری

جاداں

- بلھاریا: قربان کیتا

بلھارن: (ک) کھلن، ٹھیہن (2) بٹھاون

- بلھائے: بٹھائے

بلھن: اک قسم دی بہت وڈی مچھی

بلھیسی: بٹھائے گا

بما: ساتوں

بمب: بم، پاشتہار وست دا بنیا لموترا گولا جو تباہی کھلارن لئی ورتیندا اے۔ (2) وڈا وانس، تانگے دے اگے لگے لموترے وانس

بمبل: (بم-بل) سُر (سروٹ) دے بوٹے دا اُپرلا بٹا

بملا: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک)

بن: جنگل

- بن واسی: جانگلی لوک، جنگل واسی

بن: بنا، بغیر

- بن شاموں: شام (شیام) توں بغیر

- بن نکسے: نک کٹی (سری رام چندر نے راون دی بھین سروپ نکھا دا نک کپ دتا سی) (وا)

بن: (ع) پتر

بن مسعود: ابن مسعودؓ۔ رسول پاکؐ دے اک صحابی (لط)

بناء: (بن-آ) مُڈھ، بنیاد، عمارت

بنا: (بن-نا) لاڑا، دولھا

بنا: (بن-نا) حد، وٹ، کنارا (بنہ) ونڈا

بنا: بن، بغیر ("بناں" غلط املا اے)

بناء: حکمت، سائنس

بنات: اک ریشمی کپڑا

- بناتی: بنات دا

بنات النعش: قطبی تارے دے نال دے ست تاریاں دا جھمکنا، پلنگھ پیڑھی

بناں: (غ.ا) بنا، بغیر

بناوٹ: نقل، منتر، وکھاوا، ظاہرداری

بنبولاں: ببول، جھاڑیاں (دی اگ)

بنیبا: بپیہا، اک پکھیرو

بنت: (ع) دھی

بنت: (مث) منتر، بناوٹ

بنٹا: (مذ) کچ دی گولی جو کھیڈن دے کم آوندی اے۔ پرانے سوڈے دیاں بوتلاں دا موہنہ بند کرن دے کم دی آوندی سی

بنسن: (ک) تباہ ہوون، ناس ہوون

بنجارا: ویکھو "ونجارا"

بنجر: (ک) وران، اجہی زمین جتھے کجھ نہ اگے

بن جھے: جانگلی جنور، چرندے

بند: مشکاں، بنھ (2) انگ (3) بندی خانا، قید، جیل

بند بند: جسم دا ہر انگ

بند ہوون: قیدیاں وانگوں رہن، زندگی دے سارے سواد تیاگ دیون (وا)

بند: پل، تھوڑا ویلا

بندبست: بندوبست، پربندھ، آہر

بندبستہ: بندوبست، پربندھ

بندر: بندرگاہ، کنارا، جزیرا، ساحل، ٹاپو

بندرابن: جمنا ندی کنارے متھرا ضلعے وچ اک جنگل جتھے سری کرشن نے جنم لیا تے گاواں چراندے رہے

بندڑا: بندا، غلام، داس

- بندڑی: بندڑا توں، بندی

- بندڑے: بندے، غلام

بندش: بنھن، خیال یاں مضمون نوں شعر وچ بیانن (احمد) لفظاں دا جوڑمیل، بند ہوون

بندگی: (مث) عبادت، رب دے حضور اپنے بندا ہوون دا اظہار، غلامی (2) سلام

بندوں: بند توں بندی پنے توں، قید توں

بندوئے: قیدی (دمودر)

بندی: بندا دی مونث

بندی: قیدی

- بندی وساں: قید وچ پائے (دمودر)

- بندی وان: قیدی

بندی: نقطا، تل

بندی: لال کسے رنگ دا (عموماً سوہے) گول نشان جو متھے اُتے لایا جاوے

بندے: کناں دے کانٹے

بندپچھے: بند رہوے، قید ہووے

بندھ: بنھ، بنھ کے

بنڈڑ: کُرلے، چُوکلے، چُوکٹے، چُترڑ

بنڑا: بنا، دولہا

بنسی: واشری، بنسری، وانس دا بنیا ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے

بنفشہ: (فا) اک پھُل جو بعض دواواں وچ ورتیندا اے

بنکارن: (ک) اُچا بولن، چیکن، بکن (2) بہت کھولن (3) گپ مارن

بنکائے: لشکائے، چمکائے، لہرائے

بنگالی لکڑ: جادو دا ڈنڈا

- بنگالی لکڑ پھیرن: بنگال دا جادو کرن

بنگاہ: وانس دا سوٹا جو ڈاٹ ڈکے لئی ورتیا جاوے (2) فوج دا پچھلا حصا، فوج دا سامان

بنگری / بنگڑی: ونگ، چوڑی (خف)

بنوٹا: ڈانگ نال لڑن دا اِک فن، بنوٹ (چ)

بنولی: سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (خف)

بنولے: بنولی، سونے دے موتیاں نال بنیا زیور (لط)

بنولیس: (قسمت وچ) لکھی ہوئی

بنی: اولاد

بنی آدمؑ: آدمؑ دی اولاد، لوک، بندے

بنی اسرائیل: بنی اسرائیل، یہودی، حضرت یعقوبؑ دی اولاد (ہا)

بنیامین: حضرت یوسفؑ دا سبھ توں نکا ویر جو ماں ولوں سکا سی

بنی: کنارا، بنا، بنھ

بنے: بنا توں، دولہا، لاڑا (مم)

بنے: پاسے (با)

بنئیں: (غ ا) بنیے، بانیے، دکاندار

بنیرا: وکھن، کوٹھے دی کندھ

بنھ: بنھن توں امر، ویکھو "بنھن"

- بنھ پنڈاں: پنڈاں بنھ کے، بہت زیادا (مم)

- بنھ لیاون: پھیرے دے کے دولہا دا دولہن نوں گھر لیاون، نکاح کر کے لیاون (دا)

بنھا ٹنگا شاں: ہتھ پیر بنھا کے رکھ نال ٹنگوا دیساں (وا)

بنھ: بند، سیلاب روکن لئی لایا گیا ڈکا (2) مصیبت روکن والا جوان

بنھو: بنھو (چ)

بنھاں: نالوں

بنھن: (ک) جکڑن، کسن، گنڈھ پاون، قید کرن، پابند کرن، پانی ڈکن لئی بنھ مارن

بنھوڑا: چھپڑ، ٹوبھا

بنا بناتا: کسے کم دا مڈھ رکھن، بنا بناون

بناتا: سجانا، تیار کرنا

بنتا: مناسب لگن، پھبن

بناوٹ: بنی ہوئی شے، اساری، ہنر، تعمیر، دنیا دی بنی ہوئی ہر شے

بنسن: مکن، ختم ہوون، مرن، تباہ ہوون، گمن، غائب ہوون

بنن: اُنن، وُنن، بنائی کرن

بنیوں: توں بنیا

بو: (امر) بیج، بی، اُگا، کاشت کر (احمد)

بو: خشبو، بو، واشنا

بوالہوس: (ع) ابوالہوس، حرصی، ہوس والے

(احمد)

بواہ: بیاس دریا

بوائے: بیٹے

بوبک: گھٹ عقل والی' کواری کڑی

بوپاری: وپاری' تاجر

بوپڑا: (بو-پ-ڑا) بپڑا' معصوم' وچارا' نماناں' ویکھو "بپڑا"

بوتا: جوان اُوٹھ (2) بُت' پُتلا (3) بُتا' دھوکھا (4) نِکی عمر دا۔

۔ بوتی: بوتا توں مونث' جوان ڈاچی

بوتے: اکّ مخلوق' جِن بھُوت وغیرا

بوتھرن: (ک) مُوتھا مُوتھ بھرن' تھُوترے' بھرن

بوٹ: وڈی بوٹی

بوٹ: بجر جیا ہویا پکھیرو جہدے اجے کھنبھ نہ اُگے ہوون

بُوٹا: نکا رُکھ

بوٹی: گوشت دا ٹوٹا (2) مرد دا لنگ جو جوگی لوک گیان دھیان وچ خلل پیدا کرن والا سمجھدے نیں

۔ بوٹی وچ اگّ: اگ وچ بوٹی (پاون)' لنگ توں نجات

بُوٹی: نکا بوٹا' اجیہا رُکھ جہدے وچ لکڑ نئیں ہندی' بھنگ دا بوٹا

بوجھ: بھار' وزن

بوجھے: بجھے' جانے پچھانے (عم)

بوچ: بوجھ توں امر تے حاصل مصدر' دبوچ' پھڑ

بوجھا: جیب' کیسا

بوجھارت: بُجھارت' پہیلی' مُعما (بلھا)

بُو: (فا) ہوا

بودا: جوڑا' گُت

بودلا: بلکے کُتے دے وڈھے دا دم کرن والا فقیر' اِک ذات' بودی والا' بے آسرا

بودلی: بودلا توں' مرداں دا لباس پاون والی فقیر عورت

بودوباش: (فا) رہن سہن' رہتل

بودی: سر دے وچکارلے لمے وال' بودا

بودیوں: بودی توں' (بودی: سر دے وال)

بوڈن: (ک) بُڈن' ڈُبن' ڈوبن

بوڈی: بودی' گُت' پراندا (خف)

بور: گھوڑے دی اِک قسم

بُور: رُکھ نال پھل لگن توں پہلاں دا عمل' مُڈھلے مرحلے دا پھُل' زردانے

بور بور کرن: ٹوٹے ٹوٹے کرن' پُرزے پُرزے کرن

بُور دے لڈو: اجیہا کم جہدا کرنا یاں نہ کرنا اِکو جیہا ہووے

بور گھوڑی: چٹے یاں ہلکے بدامی رنگ دی گھوڑی

بُورا: ادھ رڑکا دُدھ' گھرڑ

بوراون: (ک) جھلا ہوون' بھاوا ہوون

بورن: (ک) بُور آون' پھُل لگن توں پہلاں زردانے لگن

بورے: تور بھر جاون

بوڑ: ڈبو' ڈوب کے

بوڑا: جہدے ساہمنے دے دند نِکل گئے ہوون

بوڑن: (ک) ڈوبن' پانی وچ غرق کرن

بوڑیو: ڈوبیا' ڈبویا

بوڑیوے: ڈوبے' ڈبووے' بوڑے' بڈاوے

بوڑھ: بُرگد دا رُکھ

بوڑھ: بوڑھن توں' ویکھو "بوڑھن"

بوڑھن: (ک) اپڑن' ویلے سر مدد لئی آون

بوڑھیں: ویکھو "بوہڑیں"

بوڑھیساں: صاف کرساں' جھاڑساں (خف)

بوز: چلاک' تیز آدمی (2) بھنوّرا

بوزنہ: بوزنہ' باندر' شیطان

بوزنہ: (فا) باندر

بوزنیاں: بوزنہ دی جمع' باندر

بوزے: بوز توں' بھنوّرے

بوزیندا : بوزیں دا' باندراں دا (لظ)
بوستان : شیخ سعدی دی اِک مشہور فارسی کتاب (گلستان تے بوستان)
بوسرن : (ک) غروریاں غصے پاروں نک موٹہ وٹن (2) پھٹن' سوتا ہوون
بوسہ : چُمن' چمی
بوطالب : ابوطالبؑ' رسول کریمؐ دے چاچا جی
بوغازہ : آبنائے' پانی دا تنگ راہ
بُوک : فوارا
بوک بند : بوغ بند' رضائی نوں میلا ہوون توں بچاون لئی اُچھاڑ
بوکن : شیر دا بولن' گجن' دھاڑن
بوکا : کھوہ وچوں پانی کڈھن والا چمڑے دا ڈول
بوکے : بوکا دی جمع (لوشہ)
بوکیندا : بوکن توں' شیر بولدا
بوکھلاون : (ک) بوترن' بوندلن' گھابرن
بوگ بند : بوغ بند' رضائی تلائی دا اُچھاڑ' دیکھو "بوک بند"
بول : (مذ) گل' غصے دے فقرے' بولی' میہنے' کسمن
ـ بول اُتے پہرا دیون : کیتے قول نوں پُورا کرن' آکھی ہوئی گل پُوری کرن
بَول : (مذ/ع) پیشاب' مُوتر
ـ بَول دا بھانڈا : اِستری لنگ' عورت دی یونی
بول : نک دا زیور' نتھ' بلاق
بولا : بول' نتھ
بولا بینسر : نک دے دو زیور
بولاق : بلاق' نک دے وچکارلی نتھ
بولن : (ک) مُونہوں گل کڈھن' الاون' میہنا مارن' مادا جنور دا ملاپ لئی تیار ہوون' گالھاں کڈھن
بولنا : گالھاں کڈھنا' دیکھو "بولن"

بولی : میہنا' طعنا' بول' طنزیا فقرا (بولی مارن)' وعدا
بوٹھی : سُوں گئوں ڈنگر دا پہلا دُدھ
بوُم : (ف) اُلو (2) بنجر زمین
بوترن : (ک) بوندلن' بدحواس ہوون' بوکھلاون
بُوند : قطرا (مم)
بوند بہودی : برہا دی بارش' عشق دا مینہ
بوندڑیاں : بُونداں' بارش دے قطرے
بوندلن : (ک) بوترن' بوکھلاون
بوندیاں : کنیاں' قطرے' بُونداں (لظ)
بونگا : (مذ) جھلا' بے وقوف' جھُدو
بوُکن : (ک) بُکن' شیر دا دھاڑن' گجن (2) بے فکری وچ وسن
بونہنا/بوہنا : بانہہ دا زیور
بوہ : (غ/ا) بُو' بَو' بیٹھ
بوہٹی : ووہٹی' (مم) چیز ووہٹی
بوہٹے : دیکھو "بونہنا"
بوہڑ : ویکھو "بوڑھ"
بوہڑلو : بوڑھیو' پرتھو
بوہکر : جھاڑو
بوہکراں وچ ہیٹیاں : گلیاں لمیاں ہوون پاروں زمین اتے گھسرن جویں جھاڑو دتا جا رہیا ہووے (وا)
بوہل : بولہ' فصل دی جنس دا ڈھیر
بوہلی : (مش) دیکھو "بوٹھی"
بوہنی : (مش) دکانداری وچ دن دی سبھ توں پہلی ونک
بوہی : بوائی' کاشتکاری (خف)
بوہے دیاں مہریاں : گھربار سانبھن والیاں' بندوبستی عورتاں
بوہیوں کڈھنا : وحی نوں گھروں کڈھن
بوئی : کپاہ ورگا اک ریگستانی بُوٹا
بوئیں : بو دی جمع' خشبوواں (مم)
بوئیت : بو' خشبو

بہانا: (مذ/فا) جھوٹھا عذر
بہادر شاہ: اورنگزیب دا سبھ توں وڈا پُتّر جِہدا لقب شاہ عالم سی۔ لہور دا شاہ عالمی دروازا اوہدے ناں اُتے اے
بہار: پُھل کھڑن دا موسم' موسم' سواد' مزا' خُشی
بہارن: بہاری پھیرن' جھاڑو دیون' جھاڑو نال کٹھا کرن' صفائی کرن
بہاری: بہار' بہار دا (ا/ مم)
بہاری: جھاڑو
بہال: بٹھا' بٹھا کے' بہا کے
بہالاں: بٹھاواں' بہلواں
بہالو: بٹھاؤ
بہان: دو درمے دی وچھیری جنھے نَر نال ملاپ نہ کیتا ہووے
بہائم: عربی بہیمہ توں جمع' پشو' حیوان
بہائی: بٹھائی
بہائیاں: نداں بالاں نوں سواون رواون والی بدروح (دا)
بہایم: بہائم۔ بہیمہ (ع) توں جمع' بے عقل جنور
ببل: (بب-ل) ببل لہوری (ختم 1751ء) پنجابی دا اِک کلاسیکی شاعر جِنھے سی حرفی "ہیر رانجھا" لِکھی
بے بیں: (فا) بے بین' بہترو بیکسہار
بہتات: (مث) بُہتائی' زیادتی' بہُت ہوون
بہتان: (مذ/ع) تہمت' جھوٹھا دوش
بہتھ: بیٹھ
۔ بہتھا: بیٹھا (اف)
بہج: پہنچ' حد (مم)
بہجت: خُشی' تازگی' سیج
بہر: (فا) لئی' برائے' کان
۔بہر خدا: (فا) رب دے لئی
بہرام: ایران دا ساسانی خاندان دا اک مشہور بادشاہ' بہرام گور
بہرم: بھرم
بہرم گلہ: ضلع میرپور وچ اِک مشہور تھاں

بہرہ: فائدا (2) حاز (3) حصا بخرا
بہری: (مث) اک شکاری پنچھی' کرہی
بہزاد: ایران دا اک مشہور چترکار
بہشت: (فا) (ب-ہش-ت) جنت' فردوس بریں
۔ بہشتوں: جنت توں' بہشت توں
بہشتی: بہشت دے' جنتی (2) پانی بھرن والا
بہکران: ویکھو "بوہکر"
بہکنا: (بہک-نا) دھوکھا کھاون' پُٹھے پاسے ٹرن' نشے دی لور وچ ہوون
بہگاں مارن: ہتھ دا پچھلا حصا مونہ نال لا کے للکر مارن
بہگنے: اک سوڑے مونہ دا برتن جو گھی کھان لئی ورتیندا سی۔
بہل / بہلی: (مث) دانتر گڈی' گڈ
۔بہلاں: بہل دی جمع
بہمن: ایران دا اک بہادر (2) باہمن' برہمن
بہن: (غ ا) بھن (توڑ)
بہنورا: (غ ا) بھنورا' بھورا
بہن: (ک) بیٹھن' اجھن
بہو: بیٹھ' بہہ (2) بہون دا اوُدھ جو لفظاں نال اگیتر دے طور تے ورتیندا اے۔ (جویں کہ بہوٹلا' بہوگنی) بہو
بہو بھیسیا: بُہتے بھیس وٹاون والا (وارث شاہ نے کیدو لئی ورتیا اے)
بہور کر: بھور کے
بہوگنے / بہگنے: بہت گناں والے
بہول: بہتا' بہت' کافی
بہول: دھوئی' دابجھی ہوئی (اف)
بہی: باسی' اک سجری (2) بہتر (ب) (3) اِک پھل
بہیر: (غ ا) ہنیو (ہ) ہویا (بلھا)
بہیوے: بھوے' بیٹھے
بی: دُوجی
بیجے: دُوجے
بی: بیں' بیج

بے: (ق) بغیر، بنا۔

بے آب: بنا لشک، بے چمک، بے عزت

بے آساں: نا امید (لوکاں توں)

بے اخلاصاں: اخلاص بنا، مطلبی، بنا خلوص

بے ارمانی: بے ارای، بے سکونی

بے امر: نافرمان، حکم نہ منن والا، شیطان

بے انت شماری: بے شمار، اَن گنت

بے اوڑا/اوڑے: بے شمار، بے حد حساب، بے انت

بے بصراں: جو بینائی دی نعمت توں محروم ہوون، نہ دیکھ سکن والے

بے بنیادی: فانی

بے بہا: بہت زیادا

بے پت: بے عزت، کمینا

بے پرواہ درگاہ: رب دی ذات دی بے پرواہی۔ "اللہ الصمد" ول اشارا (باہو)

بے پرواہ: بے پرواہ، رب

بے پرواہی: رب دی بے نیازی، اللہ الصمد

بے پرواہی دے وچ نیرے: بے پرواہی دے پانی یاں سمندر وچ، رب دی بے پرواہی تے بے نیازی ول اشارا اے (مم)

بے پرواہی کولوں: رب دی بے نیازی توں

بے پیر: جہدا کوئی پیر نہ ہووے

بے پیڑ: جہنوں کوئی پیڑ نہ ہووے، بے درد، دُکھ دا احساس نہ کرن والا

بے تاب: بے قرار، بے چین

بے ترسی: بنا ترس دے

بے تکرار: اِکو واری

بے تمائی: لاپرواہی، بے دھیانی

بے جا: غلط تھاں، بُری تھاں، ضائع، اجائیں، بنا لوڑ

بے جند: بے جان، مرا

بے چون: بنا مثال، لاثانی، بنا شکل، بے رُوپ

بے چونی دا چون بنایا: بے مثال دی مثال پیدا کیتی، بے روپ توں روپ وٹایا

بے حدا: بے حد، حد توں ودھ کے

بے خود: بنا ہوش حواس، مست، نشے دی لور وچ

بیداد: بے داد، داد نہ دیون والا، بے انصاف

بے داد نگری: بے انصافاں دا شہر، جتھے کوئی فریاد نہ سُنی جاوے

بیدادی: بیداد، ظلم

بیدادی: ظالم، بے انصاف لوک

بے دستور: رواج دے خلاف، رسم دے الٹ

بے دستیم و بے پاستے: میں بے دست و پا آں، میں بنا ہتھاں پیراں دے آں، میں مجبور آں (خف)

بے دل: جو دل دے پکیا ہووے، جہدا دل اوہدے کول نہ ہووے

بیدوس: بے دوس، بے گناہ، بنا الزام

بے راہ چلن: عام راہ توں ہٹ کے چلن، دستور دے خلاف کم کرن

بے رُوپاں: بے رُوپ، روپ بنا، کوجھے

بے ریشے: بے ریش، بنا داڑھی، الوہیں (مم)

بے زور: بنا دھوکے فریب (وا)

بے ست: ست دے بنا، کمزور

بے سحر شب ہجراں: ہجر دی اجہی (لی) رات جہدی سویر نہ ہووے

بے شبیہ: جہدا پرچھاواں/عکس نہ ہووے، بے شکل

بے عیب: خامیاں توں پاک، عیب توں

پاک، اللہ پاک دی ذات

-بے فرمانی: نافرمانی، گل نہ منن

-بیکس: بے سہارا

-بے کناراں: بے کنار، اینا چوڑا پئی دوجا کنارا نہ دِسے، بے حدوحساب

-بے کیف: بے سوادا، بدمزا

-بے مایا: بِنا دولت، غریب

-بے مت: بے عقل، بے وقوف، ناسمجھی والی (مت: عقل)

-بے مثال: جِدی مثال نہ ملے، لاثانی

-بے مراد: نامراد، جِدی آس پوری نہ ہووے

-بے موجب: بِنا لوڑ، بِنا وجہا، بِنا مطابق

-بے نرواری: ناانصافی

-بے نظیر: لاجواب، جِدی مثال نہ لبھے، لاثانی

-بے نوائی: بے نوا ہوون، بے اواز ہوون، جِدی کوئی نہ سُنے

-بے نہایت: بہت زیادا، بہت ودھ

-بے واہا: اِکلا، بے سہارا

-بے وارثی: جِدی واہ نہ لگے، لاوارث، بے آسرا، بے کس، بے وسیلا

-بیوس: بے وس، جِدا وس نہ چلے

-بے وسا: وس توں باہری کم، اوکھا کم، بے وس

-بے ہراس: نڈر

-بے ہودہ: بے معنی گل، بِنا سیانف، بکواس، لغو

بیا: دوجا، ہور

بیاپن: (ک) کھلارن، پسرن، کھلرن

بیاپے: دوجے کماں وچ پے گے، ہور ویکھو "بیاپن"

بیاض: (مث/ع) شاعری جوگی کاپی

بیاج: سود

بیاس: (مذ) پنجاب دا اِک مشہور دریا

بیائیاں: (مث) نیراں دیاں تلیاں دیاں تریڑاں

بیان: (مذ/ع) کسے خاص معاملے بارے کوئی گل، عدالتی گواہی

بیاں: باہاں

بیبے: بھین (نانک)

بیباک: (فا) دلیر، نڈر، اتھک

بیباکی: بیباک ہوون دی حالت یاں صفت

بیبو: صاحباں دی پھپھی جنے صاحباں نوں وِیاہ سے مرزے نال ملایا

بی بی: (مث/فا) عورت لئی آدر دا بول، بھین، ماں

بی بی وار گھتی: بھین صدقے جاوے، ماں صدقے جاوے

بیپاری: (مذ) وپاری، کاروبار کرن والا

بیت: (مذ/ع) گھر

-بیتاں: بیت دی جمع، شعراں، گھراں

-بیت الرب: رب دا گھر، خانہ کعبہ

-بیت العتیق: پرانا گھر، خانہ کعبہ، سبھ عبادت گھراں توں پرانا

-بیت المعمور: خانہ کعبہ جتھے حج کیتا جاندا اے۔

-بیت اللہ: رب دا گھر

-بیت حزن: غم دا گھر

-بیت معمورہ: ویکھو "بیت المعمور"

بیت: شعر، بینت

بیت: سوئی، والس ورگا پر چِکلی نکر والا اِک بوٹا

بیت: (اِی-ت/ہ) گزر

-بیتا: گزریا، بیتیا (خف)

بیتار: بے تار، بے سُرتا

بیتن: (ک) گزرن، لنگھن، ورمر ہوون

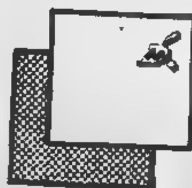
بیتی: گزری، لنگھی

بَیتے: بیت' شعر (عم)
بیٹ: (بے-ٹ) نشیبی دریائی زمین' دریا کنڈھے دی زمین یاں جنگل
بیٹ دے دھائیں: دریا کنڈھے بیٹ وچ جمن والے دھان جناں دا سٹا لکا ہوندا اے
بیٹا: (بے-ٹا) پُتر
بیٹھ: بیٹھن توں امر' بہہ
-بیٹھ پنجر وچ دھس کر: جسم اندر روح دا واڑن (بلھا)
بیٹھن: (ک) بہن' بیٹھن
بیٹھے من رضائیں: رب دی رضا نوں من لیا
بیجن: (ک) بوون' زمین وچ بی لان
بیحدا: بے حدا' بے حد' بے انت
بیج (بے-ج' بی-ج) جڑ' بنیاد
بیجاں: بیج دی جمع' جڑاں
بیخود: بے خود' بنا ہوش و حواس' نشے دی لور وچ
بید: (بے-د) وید' ہندواں دیاں چار پوتر کتاباں رگ وید' سام وید' اتھروید تے یجروید (2) نصیحت
بید: ویس وٹاون' مکر کرن
بید اچھرے: ویداں دے اکھر' ویداں دی لپی' ہندی' گرمکھی وغیرا دی لکت
بیدار: (فا) جاگدا ہویا
بیدل: بے دل' جہنے دل دتا ہویا ہووے (عم)
بیدن: ویکھو "ویدن"
بیر: (بی-ر/ہ) بہادر
-بیر کھیت: لڑائی دا میدان
بیرا: (بے-را) ٹوٹا' بوٹی' ٹکڑا
-بیرا لاہ دا: بیج توں لاہی بوٹی
بیراجا: بیٹھیا
بیراگڑے: وراگی' وراگ وچ
بیراگن: وراگن' بیراگی' فقیر عورت
بیرائی: تج کے' چھڈ کے

بیرک: جھنڈیاں' پرچم
بیرے: بیرا دی جمع' ٹوٹے
بیر بتیالا: جن بھوت دا اثر لاہن والا عامل
بیر بلیاں: ہیرے موتی دیاں نکیاں والیاں
بیڑا: (بے-ڑا) کشتی' سمندری جہاز
بیڑا: (بی ڑا) پان دی گلوری (2) جُٹ
بیڑن: (ک) تیار کرن' منظم کرن
بیڑی: کشتی
بیڑے: (بے-ڑے) کشتیاں تے سمندری جہاز
بیڑے: گدام' جتھن
بیڑے واؤ گھوڑے چاڑھے: (1) بیڑے ہوا دے گھوڑے اُتے سوار کیتے (2) ہوا نے بیڑے تیز چلا دتے (عم)
بیڑھا: "بیڑھ" توں' پشو تُس لئی پشو مالک نال مقابلا' گھیرا پا کے کیتا گیا حملا
بیڑھی: پیچیدار' خم دار' دل رکھن والا' مکار
بیساکھ: وساکھ
بیسنتر: بسنتر' اگ' بھاہ
بیسن: (ک) بیٹھن' بہن' اجھن
بیسنا: بہنا
بیسیں: بیسن توں' توں بیٹھیں
بیش: (فا) ودھ' بہت' زیادا
بے شبہت: بنا شبہا' بناشک
بیشم: بے وس' بے حال' پریشان
بیضادست: ویکھو "یدبیضا"
بیضہ: (فا) آنڈا' آنڈڑا
بیعت: کسے قسم دا اقرار' عہد دا وعدا
بیغم: بے غم' بے فکر (عم)
بیک بیکاں: بیکابیک' رنگارنگ' ون سونا' طرحاں دا (عم)
بیکابیک: ویکھو "بیک بیکاں"
بیکس: بے سہارا
بیگ: (بے-گ) ترک سردار

بیگار: وگیار' وگار' بنا مل مزدوری
بیگاناں: بگانے' پرائے' کسے ہور دا' بگانا
بیگانی: اوپری' بگانی
بیگانے: اوپرے' پرائے' بگانے
بیل: متی
بیلا: انسانی پہنچ توں ازاد جنگل
بیلا جنگلا: جنگل بیلا' بیلے دے پچھلاں دی واڑھ
بیلن: "بیلی" توں' محبوبا
بیلنیاں: بیلنا' ویلنا دی جمع' گنے وچوں رس کڈھن والی مشین' روں وڑیویں وکھ کرن والی مشین
بیلوا: ڈونگے وچوں تھالی وچ سالن پاون والا چمچا
بیلی: (بے-لی) دوست' متر' سجن' ساتھی' سنگی
بیلیں: (بے-لے-ں) بیلے وچ' جنگل وچ
بین: وچکار' انتر
بین اللہ و بینی: میرے تے رب وچکار
بین: (بی-ن) موہنہ نال وجایا جاون والا اک ساز جو سپیریاں کول ہوندا اے۔
بینہ: نکھ
بینا: ویکھن ہار' اکھاں والا' نظر والا
بینتی: (بے-ن-تی) گزارش' درخاست' التجا
بینڈا: (بی-ں-ڈا) لکڑ دا ان تراشیا ٹوٹا' لکڑ دی چونکی جو بیٹھن دے کم آوندی اے۔ (2) اک ساوتی کیڑا
بینسر: اک قسم دی نتھ
بینسریوں: دانسری توں
بینی: (فا) نک
بینی چند: اک بھگت دا ناں
بیناں: متھے دا زیور' جھومر
بینی: وینی' کلائی' گٹ' بانہہ
بینے: متھے دا زیور
بیو: بے' وجے' اوپرے
بیو: (بے-او) اوس توں سوا (خف)
بیوپار: وپار' کاروبار' لین دین
بیور: (بے ور) دو کپڑے' قمیض تے دوپٹا
بیوگل: (بے-او-گل) باقی سبھ' دوجا سبھ
بیوہار: وہار
بیہ: بہ' بیٹھ
بیہہ: (غ۔ا) بہ' بیٹھ
بیہا: بہا' باسی' غیر تازا' بسا
بیہار: وہار
بیہودہ: بے معنی' بنا سیانف گل' بکواس' لغو
بیہی: باسی
بیہیاں: بہی دی جمع' اک پھل
بیئوں: (بی-اوں) بی توں' بیج

بھ : پنجابی دی فارسی اکھرہٹی دا تیجا اکھر جو خالص
لیی اکھر اے۔ عربی فارسی وچ ایہ نہیں ہوندا۔
دیکھو پی وچ ایہدے قبال بھا (ड) اے

بھا : بھاگ، نصیب، مقدر، حصہ، قسمت

بھا : بھائے، خیال وچ، سمجھ وچ، بھاویں

بھا : ل، ریٹ

بھابڑا : جین [illegible]

بھابی : (مث) بھرا دی بیوی، بھرجائی

بھابھرا : (مذ) بھنورا

بھات : (مذ) ابالویں چاول، بھت

۔ بھات کھائی : ویاہ دے دوجے دن ووہٹی دی
ماں ولوں منگی دی وال دی کھچڑی دی دعوت

بھاتی : (مذ) بھات کھاون والا، ساتھی

بھاتی : دھونکھنی، لہار دا اک بھڑکاون والا آلا

بھاٹے : تھلساء (2) بھٹ، ریتلے ٹیلے

بھاج : (مث) بھانج، شکست

بھاجڑ : (مث) بھج دوڑ، جلدی، سوڑ

بھاجی : (مث) بھُرجی، بھوجی، سالن (2) ویاہ دی
مٹھیائی

بھادرا / بھادروں / بھادوں : (مذ) دیسی سال دا
چھیواں مہینا جو ساون دے مگروں آوندا اے

بھار : بوجھ، وزن، ذمے واری، احسان

۔ بھار تھیے : بوجھ بن گئے

بھار : اک وزن جو سو میر دا ہوندا اے

بھارا : ذمے واری، احسان دا قرض (2) وزنی،
موٹا، قیمتی

بھارڑی : بھاری، بھار والی

بھارڑے گورڑے : گھمبیر، سنجیدا، غم سہن
والے

بھاروں : بھار، آکڑ

بھاری : بہتا، کافی، قیمتی، سخت

بھاری : کپی تھاں جتھے جن بھوت دا قبضا د
جاوے

بھارے : بھار، وزن، سامان (2) زیادا، مہنگے
قیمتی (3) ماہر

بھاڑ : (مذ) بھٹھی، تندور

بھاڑا : (مذ) کرایا (2) ولجت، مشکل، اوکھت

بھاڑی : (مث) دانے بھنن والی وڈی بھٹھی

بھاڑے دا ٹٹو : پیسے بنا کم نہ کرن والا

بھاسرن : (ک) بولن، کھنگن، ابھاسرن، دل د
بھڑاس کڈھن

بھاسن : کھنگن، جھکن، دس، جاپنا

بھاسنا : دسنا

بھاکھا : بھاشا، بولی بھاکھیا (عم)

بھاکھن : (ک) بولن، کہون، کھنگن (2) جان
پچھانن

بھاکوں : بھاکھیا (عم)

بھاکیا : بولیا، آکھیا

بھاگ : (مذ) حصہ، بخت، بخرا، قسمت، نصیب
ہویا، لیکھ، خوش قسمتی (2) اک دھری دا زاویا

- بھاگ بھری : بختاور، نصیباں والی، خوش قسمت عورت
- بھاگ جاگن : نصیب چنگے ہوون
- بھاگ لگن : قسمت دا چنگا پھل کھاون
- بھاگ مستھورے : متھے (اُپر) لکھے بھاگ، قسمت جو متھے اُپر لکھی ہووے
- بھاگی : حصا لین والی (کسے منڈے کم وچ)

بھاگ : بھنگ، بھانگ
بھاگا : بھجیا، بھج گیا، نس گیا (لہ)
بھاگاں : بھاگ، نصیب، قسمت
بھاگوں : (د) بھجاں، نساں
بھاگی : بھاگ، بھاگ والا، خوش قسمت
بھاگے : بھجے، نسے
بھاگیں : بھاگ نال، قسمت نال
بھال : بھالا، نیزا
بھال : تلاش (امر) لبھ، تلاش کر
بھالڑ : وڈا برچھا
بھالن : (ک) ڈھونڈن، لبھن، ٹولن، ٹولن، تلاش کرن
بھالو : رچھ
بھالے : لبھے، تلاش کرے، توجا کرے، ڈھونڈے
بھالیں : کھلیاں اکھاں
بھالیاں : تلاش کیتیاں، لبھیاں، ویکھیاں
بھالیاں : بھالے، برچھے (2) جھناں نوں عشق دی برچھی لگی ہووے، بھٹڑ
بھان : کملا، دیوانا، پاگل
بھان : ٹُٹی رقم، پیسے
بھان : تھکیواں، ٹُٹ، مار
بھاں بھاں کرنا : وِران، سنسان
بھانبڑ : (بھاں-بڑ/ند) اگ دے شعلے، لانبو، بھانبڑ
بھانبڑ باغ : اگ وچ باغ، حضرت ابراہیمؑ دے واقعے ول اشارا
بھاں بیلی : بالاں دی اک کھیڈ

بھانت : طرحاں، وانگ، ہار
بھانج : شکست، بھاج
بھانگا : فرق، گھاٹا، کسر، کسارا
بھانوریاں : (غ ا) بھاوندیاں، پسند آوندیاں
بھان : اوہ تھاں جتھے جنور بنھے جاندے نیں (2) حویلی (3) سوہن
بھان مینساں : مالدار لوکاں دی رہائش گاہاتاں گا (خف)
بھانا : (مذ) خیال، چاہیا، مرضی، رضا، پسند، تقدیر، رب دی مرضی (2) سورج
بھائیں : (مث) پسند
بھانے : بھاون توں، پسند، مرضی، خوشی، خیال وچ
بھانیاں : پسند
بھاواں : پسند آواں
بھاوت : پسندیدگی، بھاون
بھاوس : بھاوے سُو، اوہنوں چنگی لگے، بھاوندا سُو
بھاولی : بھولی، ونڈائی
بھاوم : مینوں بھاوے
بھاون : (ک) پسند آون، سکھاون، چنگا لگن
بھاونے : خیال، خاہش، سوچ
بھاوے : پسند آوے
بھاویں : خواہ، چاہے (2) چنگا لگیں
بھاہ : اگ
بھاء : بھاگ، نصیب، حصا، قسمت
بھائت : بھائی چارا
بھاؤ : پریم، محبت، پیار (2) حصا
بھائی : (مذ) بھرا، ویر

- بھائی چارے : برادری، نیڑلے رشتے دار
- بھائیوالی : بھائی چارا، سانجھ، شراکت

بھائی : پسند آئی
بھائے : پسند آوے
بھائیں : بھاہ، اگ
بھایا : پسند آیا

بھباں مارن : ڈھاواں مار کے رووݨ
بھبک : (مث) شیر دی گج
بھبکݨ : (ک) بھڑکݨ' بو اٹھݨ
بھبکی : (مث) دھمکی
بھبل : (بھب-ل/ مث) گرم سواہ' گرم ساہ
بھبلاݨ : (ک) جھلسݨ' بھبل وچ بھنݨ
بھبوت / بھبھوت : سواہ ملݨ' ویکھو "بھبھوت"
بھبوت بھسم : سواہ جو جوگی اپنے سرے اُتے ملدے نیں
بھبھوت : نفس کُشی لئی کولے دی سواہ جسم اُتے ملݨ جس نال کالا چٹا رنگ اِکو جیہا ہو جاندا اے
بھپا : (مذ) اُبلے ہوئے نرم چاول' بھت
بھت : جیسے (2) وانگ' طرحاں' جویں (3) ورگا
بھت : بوہا' دروازا' کواڑ
بھت : اعراب' علامتاں جو درست املاء لئی ورتیندیاں نیں
بھتا : (بھت- تا/مذ) کھیت وچ کم کرݨ والیاں لئی ناشتا یاں دوپہری کھانا' سفر خرچ' اک دیہاڑی دا خرچا
بھتار : خاوند' کنت
بھتاوݨ : (ک) بھوترݨ' بھوئے ہووݨ' گھبراݨ
بھتری : (مث) بھرا دی دھی' بھتیجی
بھتی : (مث) گوڑا وٹا' مرن دی روٹی
بھتے ہارے : بھتے ویلے' سویرے ای
بھٹ : بھٹ یاہمن (وا)
بھٹ : لعنت' بدقسمتی' پھٹکار (2) بھٹھی
بھٹ / بھٹھ ہستی : اپی ہستی نوں بھٹھ وچ پا
بھٹ : (مذ) غار' کھوہ' جانگلی جنوراں دا ویرا (2) ریت دا ٹیلا (سندھی)
بھٹڑے : بھٹ' ریت دے ٹیلے
بھٹڑے واہن : بھٹھ واہن' ضلع بہاولپور دا اک قصبا (خف)
بھٹڑیں : بھٹ وچ' ریت دے ٹیلے اُتے

بھٹکدے : رُلدے' گمراہ ہوئے' گواچے
بھٹکݨ : (ک) گمراہی پوݨ' رُلݨ' گواچݨ' راہ بھلݨ' کُراہے پیݨ
بھٹکنا : ویکھو "بھٹکݨ" نبض دا تیز چلݨ' چاہت' آرزو' تریہ
بھٹݨ : (ک) ناپاک کرݨ' بھرشٹ کراݨ
بھٹیاں : بھٹھ
بھٹھ : بھٹھی' تندور' بھاڑ' جوں بھنݨ والی وڈی بھٹھی' (2) بھٹھی وچ پوے (یا)
ـ بھٹھ اساڈا آیا : ساڈے آوݨ دا کیہ فائدا
ـ بھٹھ رناں دی دوستی رناں دی یاری بھٹھ پوے (کیوں جے نقصان دہ ہوندی اے)
ـ بھٹھ گھتاں : بھٹھی وچ پاواں' ساڑاں
بھٹھیارے : بھٹھی والے' ماچھی
بھٹھی : بھٹھ' دانے بھنݨ والا نکا تندور
بھج : دوڑ (2) ٹُٹ (3) بانہہ' بازو
بھجائیاں : بھرجائیاں
بھجنگا : کالا سپ (2) جسم اُتے کالکھ ملݨ والا فقیر' بھجنگ
بھجݨ : (ک) دوڑݨ' نسݨ (2) ٹُٹݨ' تڑکݨ
بھجݨ : (ک) گِلا ہووݨ' بھجݨ' دُھلݨ' تر ہووݨ
بھجݨ : (ک) سڑݨ' پکݨ' اگ دے سیک نال رنگ بدلݨ
بھجو : بھاویں بھج جاوے
بھجے : ٹُٹے
بھچال : (مذ) زلزلا' زمین دی کنبنی
بھچکݨ : (ک) بھچݨ' بھیڑݨ (2) گھابری' ڈرݨ' تھمکݨ
بھچلݨ : (ک) ڈنڈلݨ' بدحواس ہووݨ' ورغلایا جاوݨ
بھچݨ : (ک) کراہے پاوݨ' ورغلاوݨ
بھچیا : بھچݨ توں (2) گھٹ کیتا' سمیٹیا
بھچھ : پچھا' تعاقب

بھماون : (ک) چکھن' کھاون (2) بھڑکاون' اکساون

بھمن : (ک) ٹکرلاون' کٹھے پاون' سہیڑن

بھمنا: کھانا

بھمیا : کھا لیا (زہر) چُوپ لیا

بھمیا : بھکھیا' بھکشا' خیرات' بھیکھ

بھدرکا : اِک دیوی' دُرگا

بھدرا : (مذ) چَن دی وَدھی' ستویں تے بارھویں تریخ جو منحوس سمجھیاں جاندیاں نیں۔

بھَر : بھرن توں' کراح' بھورا بھورا ہو کے ڈِگن

بھرا : (مذ) ویر' ماں پیو جایا (2) بھراون توں امر

بھراکتی : بھرپن' پیار

بھرانڈ : (مث) شک' شبھا' بھرم' علیکھا

بھراویں : بھرا توں

بھرائی : ڈھول وجاون والا (2) بھراون دی خیرات

بھربھار : پوری ذمے واری

بھربھٹیاں : بھروٹے

بھرپور : بھرواں' نکو نکو موتہ بھریا' مکمل

بھرت : بھری جاون والی شے' خالی تھاں جنھوں بھریا جاون ہووے (2) چنی' جرمانا (3) دو دھاتاں ملا کے بنائی گئی تیجی دھات پِتل' سٹین لیس سٹیل وغیرا

۔ بھرت بھرن : ڈن دیون' پیسے ادا کرن' کسے دا خرچ سہن

بھرتی : (مث) بھرت بھرن والی شے (2) کمکی نوکری

بھرٹ : (مث) اک کنڈیالی جھاڑی

بھرجائی : (مث) بھرا جائی' بھرا دی ووہٹی

بھُردا : بھرن توں' ریت وانگ ذرا ذرا کردا' تھلڑا' بھورا بھورا کردا

بھرڑاون : (ک) بھڑاون' جھگڑے دا اواز پیدا کرن' بڑبڑاون

بھرڑن : (ک) گھٹے وچ رلن' مٹی وچ لبڑن

بھرسوں : بھراں کی (2) مرسوں نال تالع مہمل

بھرم : ساکھ' اِعتبار' وقار' عزت' ظاہری حالت' وہم' بنی ہوئی گل

بھرمار : (مث) کثرت' بہتائی' زیادتی

بھرماون : (ک) لبھاون' پرچاون' پسماون' دھوکھا دیون' کراہے پاون' قابو کرن

بھرمائے : "بھرماون" ویکھو

بھرمایا : اپنے دل متوجا کیتا' ہور ویکھو "بھرماون"

بھرمردانا : مرد' مردانگی' مردانگی دیاں صفتاں نال بھرواں

بھرمنا : بھرمن' یقین کرن' وساہ کرن' فریب وچ آ جاون

بھرمی : (مث) شکی' وہمی' بے اعتبارے' غم وچ پئے

بھرمے : بھرماون توں

بھرمیاون : (ک) بھرم وچ پاون' اعتبار دیون' بھرماون

بھرمیو : بھرمایا' اکسایا

بھرنگ : (بھور-رنگ) بھور' بھنورا (تانک)

بھرنے : بھار دل' سہارے (سربھرنے : سر دے بھار)

بھرن : پُر کرن' لبالب کرن' پُر ہون' بھرپیج' مکمل کرن

بھرن : چُورا ہوون' بھورا بھورا ہوون' کِرن

بھرو : دُہراؤ' پُورا کرو' پڑھو

بھرواسا : وساہ' بھروسا

بھرواسڑا : بھروسا' بھرواسا

بھروٹا : (بھرو-ٹا/مذ) کنک دے ناڑ' کھجور دے پتراں یاں دریا کنڈھے اگی کُجھی دی بنی ڈھکن والی ٹوکری' نکی بھری' گوٹھا' گٹھ

بھروٹا : (بھرو-ٹا/مذ) ابرو' اکھاں دے اُپرلی ہڈی اُتے اُگے وال

بھروٹری : (مث) نکی گنڈھڑی (ذمے واری /وا)

بھروٹی : (مث) گنڈھڑی' نِچھی' ٹوکری
بھروَٹے : (بھر-وٹے) بھروٹا دی جمع' اکھاں دے اُپرلی ہڈی دے وال
بھروڑن : بھورن' مَیدا کرن' چوری بناون
بھروسا : (مذ) یقین' تسلی' وساہ' اِعتبار' آسرا
بھروہن / بھروھون : دھروہن' چھِچھن' سوتن
بھرویں : (مث) بھرپور' بھرویں' پوری' مکمل
بھری : (مث) گھاہ یاں پٹھیاں دی پنڈ
بھرے : بھرن توں' پاوے' دیوے
بھرے چنگالی : جیبھی پاوے
بھرے دیس : سارے علاقے وچ' سارے پنڈ سامنے
بھرے شہادت : گواہی دیوے
بھریاں : چھالاں' مٹی دے تودے
بھریجے : بھریے ہوئے' بھرے
بھریرا : (مذ) بُہتا بھار' بھولا (جمع بھریرے)
بھریے : بھرن توں' ٹیکس وغیرا ادا کریے
بھڑاسن : (ک) بھڑاس نکلن' تپی ہوئی زمین اُتے پانی پین نال بخارات نکلن
بھڑاکے : لڑاکے
بھڑاویں : لڑاویں
بھڑائی : لڑائی' کوشش کیتی' ٹکرائی
بھڑایا : ٹکرایا
بھڑبھڑاون : (ک) ہِلکن' خوشی نال سوہا ہوون' تپن' ہِلن
بھڑتھا : بھرتا' بینگن وغیرا نوں تندوری وچ بھُن کے سالن بناون
بھڑتھو : نکما ناچ' رولا گولا' بھاجڑ' افراتفری
بھڑک : اگ' بھڑکی' لاٹبو
بھڑکار : بھڑکن' شعلے' لاٹبو' بھڑکار' تریہ
بھڑکن : (ک) بلن' اگ لگن
بھڑکن : (ک) اُچھلن' کُدن (2) غصے نال رتا ہوون

بھڑکی : (مث) تریہ
بھڑکیراں : بھرک
بھڑگڑا : ویکھو "تنک بھرگڑا"
بھڑن : (ک) لڑن' کھلن' مارکٹائی کرن (2) بند ہوون' ڈھویا جاون
بھڑولا : (مذ) اناج سانبھن والا مٹی دا بنیا گول مٹکا۔ اجکل پترے دے بھڑولے وی ملدے نیں۔ بے ڈول بندے نوں وی طنزن آکھدے نیں
بھڑولی : (مث) نِکا بھڑولا
بھڑولے : "بھڑولا" توں
بھڑوی : بھڑوا عورت' دلی
بھڑیساں : لڑاں گا/گی' بھڑاں گا/گی
بھس : سواہ' راکھ' عنبل' کھیہ' مٹی
- بھس سرِ : سر بھس پاون
- بھس ہنیدا : سواہ والا (س)
بھس : سواہ' چسکا
بھسڑ : سواہ' بھس
بھسکن : (ک) سدوان' ڈسکن
بھسم : سواہ
بھسم لا کے بھسم ہوون : بھبھوت مل کے جوگی بنن
بھسما : جوگی دے بھانبڑ دی سواہ
بھسن : بے دم ہوون' دل چھڈن' نکام ہوون
بھسوڑی : (مث) سَوڑ' مشکل' اوکھت' بھاجڑ
بھکاری : بھکھیاری' فقیر
بھکانا : غبارا' ربڑ دا پھوک نال پھلاون والا کھڈونا' بھکانا مثانا
بھکشا : بھلیکھا' خیرات
بھکن : دھوڑن' بھڑن' چھڑکن
بھکھ : روشنی' چانن (ہوون' بلن) بھکھن توں (2) بھکشو' درویش' فقیر
بھکھ : روٹی یاں کھاون دی اِچھیا
بھکھارے : بھکھے' منگتے

بھکرال: بڈھی عورت
بھکرا: بھاکھڑا، اک کنڈیالہ پھل جو پیہ کے آٹا بھلاون دے کم آوندا اے
بھکڑے: بھکے
بھکھن: (ک) بھجن، بلن، دہکن، سڑن
بھکنا: حسن دے رعب نال گرم ہوون، شعلے نکلن
بھکسنا: (کابی) کھالین، کھانا لنگھاون، بھکشن
بھکھیا: خیرات
بھکھیاری: (بھکھ-یا-ری) منگتا، فقیر
بھگ: بھج، دوڑ
بھگا: کھکھ کھادا، کھوکھلا، پولا، اندروں خالی (2) اک قسم دی پنیری
بھگارن: (ک) تڑکن، تیل یاں گھیو گرم کر کے دال وچ پاون
بھگارے: جرھا بھلا دیون
بھگت: (مذ/ہ) درویش، اللہ لوک، نیک (2) ناچ
- بھگت کبیر: اک مشہور بھگت جہناں دی بانی گرنتھ صاحب وچ شامل اے
بھگتی: عبادت، اک مذہبی لہر جو رب تے بندیاں نال پیار دا درس دیندی سی
- بھگتی بھگت نتارو ناہیں: عبادت توں کوئی نہیں کیتا جا سکدا (خورے کہڑے بھگت دی عبادت رب نوں پسند آ جاوے)
بھگتا: تختشار
بھگتن: (ک) سہن، برداشت کرن، بھوگن، گواہی دیون، بیتن، گزارن
بھگتے: مراسی، بھگتے
بھگل: (مذ) کمبل، بھورا، گرم چادر
- بھگل لہ جانا: راز فاش ہو جاون، اصل حقیقت کھل جاون
بھگوا: (مذ) گیروے رنگ دا، جوگیا رنگ
بھگوا بھیس: جوگیاں والا روپ

بھگوان: (مذ/سن-ہ) رب، اپاونہار
بھگوی: بھگی، غیبت، گلا، شکایت، چغلی
بھگوے: گیروے رنگے، جوگیے
بھگی: کھوکھلی، ویکھو "بھگا"
بھگیاڑ: بھیڑیا، گرگ
بھگیاں: بھگی توں (2) بھجیاں، دوڑی آں
بھل: پر (2) شک شبہا، بے یقینی (3) چنگا
- بھل منسائی: چنگیائی، چنگے بندیاں والا کم
بھلا: چنگا، نیک
- بھلیاں دے: چنگے لوکاں دے، نیک لوکاں دے (مم)
- بھلیاں نال بریاں: بھلے لوکاں نال برائیاں، لوک چنگے لوکاں نال برا کردے نیں (وا)
- بھلڑا: بھلا، چنگا (خف)
- بھلڑے: بھلڑا توں، چنگے، بھلے
- بھلی: چنگی، بچی، نیک
- بھلی بری: چنگی مندی، ہر اک عورت (وا)
بھلے: بھلے لوک، چنگے (2) بھلائی
- بھلے بھلیرے: چنگے چنگے
- بھلیائی: نیکی، چنگیائی، نیکی دا بدلا
- بھلیائیاں: نیکیاں، چنگیائیاں (2) وکھاوے دیاں عبادتاں تے نیکیاں (وا)
- بھلیرا: بھلا، چنگا بھلا، بہت چنگا
- بھلیری: "بھلیرا" توں
بھل: غلطی، بھلیکھا
- بھلیرے: (بھل-اے-رے) بھل وچ، بھلیکھے نال
- بھلی وسری: بھل گئی ہوئی (2) گمراہ (وا)
- بھلی ویندی: بھلی پھردی، بے عقلی دی حالت وچ
بھلاوا: بھل، بھلیکھا، بھلن (2) بھلاون لئی کسے قسم دا کوئی کم کرن
بھلاوڑے: بھلاوا، بھل، بھلیکھا (جلی)

بھلانیاں: بھلاوہار، بھلیں بھاون والیاں دھوکھا دیوک
بھلاوڑا: بھلاوا، دغا، فریب، جادو
بھلاں: بھلیکھے (2) بھلا دیوے
بھلس: (ک) جھلس، جھلاس، جھل وچ بھجن، سڑن
بھلک: (مث) آوندی کل، مستقبل
بھلکے: بھلک، آون والی کل، مستقبل، موت دا دیہاڑ
بھلن: (ک) وسرن، چیتے نہ رہن، اکن، بھلیکھا کھاون
بھلو: بھلا، بھل وچ
بھلو بھلی و یکھن: چنگی توں چنگی و یکھن دنیا و یکھن (جتھے ہر بھلی توں بھلی شے موجود اے/وا)
بھلوان: پہلوان، جسم بناون تے کشتیاں لڑن والا
بھلویاں: (بھل-وی-آں) بھلاوا، دھوکھا
بھلے: بھل، بھل وچ
بھلیاں لاون: غلطیاں دی معافی منگن، غلطیاں سودھن (دا)
بھلیرے: چنگے دین والے، شوبھا دیون والے
بھلیں: غلطی نال
بھلیکھا: (مذ) غلطی، بھل، وہم، غلط خیال یاں گویڑ
بھمبھ: زلزلا، بھچال
بھمکے: بھڑکے (اِ)
بھمنیاں: بھمنی دی جمع، اکھاں دیاں
بھن: بھنڈ، بندیاں، برائی (2) توڑ
بھن دتا: توڑ دتا
بھن گھڑ: مڑ اُساری، توڑ کے بناون
بھن: اَڈ، وکھ، مختلف
بھن: اگ وچ سیکن، تلن، بنا پانی یاں تھوڑے پانی نال پکاون
بھن کھانا: بھانے کر کے رقم وٹورن
بھنا: ٹٹیا، بھجیا، بکیا
بھنا: معیاری شکل توں وکھرا، گھٹیا سکا
بھنا: بھجیا، سڑیا
بھنبیری: (بھم-بی-ری/مث) گھمن والی شے، کاغذ تے کانے دا بنایا گول چکر جو واء نال گھمدا اے۔
بھنبٹ: (مذ) پتنگا، پروانا
بھنبھرے: (بھں-ب-رے) بھنورے، عاشق (دا)۔
بھنبھور: سسی دا شہر
بھنبھیری: بھنبیری (پیلو)
بھنت: بھانت، طرحاں، وانگوں، ہار
بھنجے: زمین اُتے
بھنجیں: غلط املاء، ویکھو "بھنجے"
بھندے: توڑ دے
بھنڈ: (بھں-ڈ) نقلیا، نقلاں لاہ کے روٹی کماون والا (2) بھنڈی
بھنڈا: (مذ) بھنڈار، خزانا، لنگر خانا
بھنڈار: (مذ) گدام، ذخیرا، خزانا، اکٹھا، کٹھا ہوون، دنیاوی رونق (2) ترنجن، کڑیاں دے چرخا کتن دی تھاں
بھنڈارا: (مذ) لنگر توں ملن والا کھانا، پیر فقیر دے دربار دا کھانا
بھنڈن: توڑن والا، بھنن والا، خراب کرن والا (وضو وغیرا)
بھنڈڑا: بھنڈ، ڈوم (علی)
بھنڈن: (ک) بندن، بھنن، بدناں کرن، ہجو کرن
بھنڈی: (مث) جھگڑا، کھپ رولا
بھنڈی: (مث) بھنڈی توری، کپاہ دے خاندان نال تعلق رکھن والی مشہور سبزی
بھنڑا: (مذ) بھجیا ہویا، گلا، رنگیا ہویا
بھنڑی: (بھن-ڑی) بھجی، سڑی (2) بُھرجی، بھوجی
بھنساں: بھناں گا، توڑاں گا (2) رد کراں گا

بھنڈاں گا
بھنسی: بھنساں توں (مونث)
بھنگ: بھن، توڑ (2) وگاڑ
بھنگ: مشہور نشیلی بوٹی
بھنگ چھڈاونی: بھنگ دا نشا لاہن، ہوش لیاون
ـ بھنگ گھتنی وچ یاری: یاری وچ خرابی
پاون، یاری رولن
ـ بھنگ گھتنا: رنگ وچ بھنگ بھاون، بنیا
بنیا کم خراب کرن
ـ بھنگ لاہنا: مار مار کے نشا لاہن
بھنگروان: (ک) بوھک بارن، للکر مارن
بھنگڑا: (بھنگ۔ ڑا) پنجاب دا قومی ناچ جو فصل
کٹائی دے موقعے اُتے خاص کر نچیا جاندا ہے۔
بھنگور: ہمجے جھولے
بھنگوڑے: ہنگھوڑے، جھولے (علی)
بھنگی: بھنگ پیون والا (2) جماوار
بھنگیاں: سکھاں دیاں باراں مسلاں وچوں اِک دا
ناں۔
بھنن: (ک) توڑن، ٹوٹے کرن
بھنن: (ک) ساڑن، بنا پانی پکاون، تلن
بھنوالی: (بھ-وا-لی) بھوانٹی، چکر، بھوالی
بھنواون: (ک) چکر دیون
بھنی: بھجی، روڑی (2) توڑی
بھنی: بھٹھی، چلھا، تندور (لہ)
بھنی: بھجی
بھنے: توڑے
بھنے: بھجے، بھجے، گلے، خشبو وچ وسے
بھنے وانے بیجن: لاحاصل کم کرن، بے فائدا کم
کرن
بھناون: (ک) بھن بھن کرن، بھنکن (2) ہٹنا
چین، جھلاون، غصے آون
بھنبھناون: (ک) بھنکن، نک وچ بولن
بھنک: خبر، اطلاع، راز دی گل دا پتا

بھنکارون: بھنکن، کھیاں دا بولن
بھنکائے: مارنے
بھنکن: (ک) بھنبھناون، کھیاں دے اڈن دی اواز
بھنوگی: منگدا ہے (دمودر)
بھو: ڈر، خوف، اندیشا
بھوا: (امر) گھما، موڑ، پھیر
بُھوآ: (بھو-آ) پھپھی
بھوآتما: دھرتی یاں دنیا دی بھکھ، ہستی، ہوند دی
خاہش، انسانی جذبات (وا)
بھواں: بھروٹے
ـ بھواں چاڑھن: غصے وچ آون
بھوانٹی: چکر، گھمن، پھیری
بھواون: گھماون
بھوائے: چکر دیوے
بھوایا: گھمایا
بھوت: (نا) اَن دِسی مخلوق، جن
ـ بھوت مساں: مساں دے بھوت (وانگوں
ہنبرن والا/وا)
ـ بھوت منڈلی: بھوتاں دا اکٹھ، بدفطرت
لوکاں دا گروہ (وا)
بھوترن/بھوتن: (ک) بھتاون، مچلن، مستی
ہوون، بھجرن، چا ملن
بھوتنا: (نا) بھوت، بدشکل
بھوٹن: (ک) ماٹھن، وتورن، تھکن
بھوج: راجا بھوج، ریاست اجین دا مشہور راجا
بھوجن: (نا) خوراک، غذا، کھانا
بھوچھن: (نا) دوپٹا، سر تے لین والا کپڑا
بھوڈا: (نا) بنا سنگ جنور، بِنے سنگاں والا
بھوڈی: (ث) "بھوڈا" توں
بھور: بھورا، نکا ٹوٹا (خف) چورا (2) بھنورا،
پھلاں اُتے اڈن تے رس چوپن والا کیڑا، پتنگا (3)
فجر، سرگھی، تڑک، پربھات (4) بھنورا صفت، ازاد
منش، فقیر، سیلانی (وا)

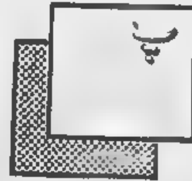
- بھور رہانا: روح (شع)
- بھور گلّاں دا میلا: بھنورے تے پُھل دا میل جو بڑا عارضی ہوندا اے۔ (ہا)

بھور: گھوڑے دی اِک قسم
بھور: بھورے رنگ دی گرڑ بکی (ہف)
بھورا: رتا' تھوڑا جہیا' ذرا وی' ذرا ماسا
بھورا: تہ خانا (لد) (اصل املاء "بھوہرا" اے)
بُھورا: (مذ) بھورے رنگ دا' اُن دا موٹا کمبل
بھُورل: بھُورے رنگ دا' معشوق (خف)
بھورن: (ک) اُگن' چڑھن' نمودار ہوون
بھوری: گھمن گھیری' بھنور' گرداب
بھوری: گھوڑے دے متھے اُتے بِکے والاں دا چکر جو منحوس سمجھیا جاندا اے۔
بھوری: بھورا' رتا' ذرا' تھوڑا
بھوری: بھورا' کمبل
بھوریاں والے: سِکھ سپاہی جو جنگی بانے وچ موڈھے اُتے بھورے بنھی پھردے سن۔
بھوسلا: (مذ) بھورے رنگ دا بھجے ماردا
بھوک: (مذ) گنڈھے دا پُتر (2) اندروں خالی تے پھوکی شے (مجازن)
بھوکل: بھوک والا' گنڈھا
بھوکن: (ک) وتد کھوبھن
بھوکنا: بھونکنا' کُتے دا بولن (ہف)
بھوکھڑا: نابرداشت جوگ بھکھ' اَنت بھکھ
بھوگ: (امر) سہ' برداشت کر' بھگت' اُپاہ
بھوگ: کھاون پیون' مانن' سواد لین (2) دیوتا اگے رکھیا کھانا (3) جنسی عمل
بھوگن: (ک) بھگتن' عذاب سہون' جھلن' ورتن' سہارن' ہنڈاون' مانن' گزارا کرن' جیون دا انند مانن
بھوگنا: ویکھو "بھوگن"
بھوگی: بھوگ والا' بھگتن والا' اُپاہ کرن والا (2) جوگی دا اُلٹ' جیون دا سواد چکھن والا' کامی'

شوقی' دنیادار
بھوگے: سے' جھلے' جرے
بھوگیساں: بھگتاں گی' جھلاں گی (لد)
بھوگینڈی: بھوگڑی' سہنڈی' جردی (خف)
بھول: بِھلیکھا' شبھا' بُھل' فرق' بُھلاوا
بھولا: سدھاسادا' معصوم
- بھولارام: معصوم' بے گناہ بال (2) سری کرشن جی دا خطاب (وا)
- بھولے بنن: تجاہل عارفانا کرن' جان بجھ کے بھولا بنن
بھولاوا: بُھلیا ہویا' بھلیکھے وچ' بھلیکھا
بھولایا: بھلایا
بھولڑی: بھولی
بھولے: شک شبے
بھولی: جھلی' کملی' بے وقوف
بھوم: زمین' علاقا' تھاں' دھرتی' بھومیں
بھومارا: بھو' ڈر' خوف
بھومی: جاتی' ہوئی (2) دھرتی' زمین' بھوم
بھوں: چکر' چکر لا (امر) کرن' بھرن
بھونٹے: چکر' بھوانٹیاں
بھوندا: گھمدا' چکر لاوندا' پھردا (بھوندی' بھوندے' بھوندیاں)
بھونڈری: بھوندی' چکر کھاوندی
بھوندلن: (ک) بوندلن' بونترن' بدحواس ہوون' گھابرن
بھونری: بھنورے دی مادا
بھونڈ: (بھوں-ڈ) ویکھو
بھونکن: (ک) کُتے دا بولن' بکواس کرن
بھون: (ک) پھرن' چکر لاون
بھونا: بھون' پھرن' چکر لاون
بھوون: (ک) پھرن' چکر لاون' گردش کرن
بھوہ: توڑی' کنک گاہ کے دانے کڈھن مگروں' بچ کھچ

بھوہ کھل بھرنؔ: مار کے کھل وچ بھو بھرنؔ مار مُکاونؔ' سِدھا کر دیونؔ
بھوہرا: = ٹاٹا (وا/ لظ)
بھوہ: بھوئیں' زمین (لف)
بھوئے ہوونؔ: مستی وچ آونؔ' اُت چکن
بھوئیاں: بھوئی آں' چکرائی آں (ملما)
بھوئیں: (بھو-اے-ں) دھرتی' زمین
- بھوئیں وچ وڑی: دفن ہو گئی (خف)
- بھوئیں وڑاں: دفن ہوواں' زمین وچ تکھراں
بھویاں: بھِلیاں
بھویوم: میں گھمیا آں' میں پھریا آں (لف)
بھوین: بھرین' گھمیں' گاہویں
بھوین: مڑ آ گئی
بھئے: ہوئے
بھی: وی' فیر وی' ہور' مزید
بھے: ڈر' خوف' بھو
- بھے صاحب: رب دا ڈر
بھیا: (بھے-آ/ا) ہویا
بھے آ: بھرا (ناٹک)
بھیت: راز' بھیت' گجھی گل' رمز
- بھیت پھارنا: راز کھولن' نشر کرن
بھیت: (بھی-ت) بھیتر' وچ
بھیٹ: (مث) بھٹ' کسے ناپاک شے نال لگ کے ناپاک ہوونؔ (2) نذر نیاز' بھینٹ
بھیٹک: بھینٹ' نذرانا
بھیٹیا: چھوہ گیا' نال لگ گیا
بھیجن: (ک) گھلنؔ' بھیجنؔ' ٹورنؔ' روانا کرنؔ
بھیجے: بھیجا دی جمع' مغز' دماغ (2) گھلے' بھیجن توں
بھیڈ: (مث) مشہور چوکھر جو اُن تے دُدھ لئی پالیا جاندا اے
بھیڈو: دُنبا
بھیرو: لا' چھوہ (پہلو)
بھیری: ہکل وجاونؔ والا (2) مونہ نال وجاونؔ والا ساز
بھیروں: اِک سُر دا ناں' بھیرویں
بھیڑنؔ: (ک) لاونؔ' چھوہنؔ
بھیریں: نوتاں (ج)
بھیڑ: (مذ) مقابلا' ٹاکرا' لڑائی' اوکھ' مصیبت
- بھیڑ مچاونؔ: جوراں دا ٹکراں نال مقابلا کرنؔ
بھیڑو: برائی' گناہ' خرابی
بھیڑا: بدکار' فاسق' شور' نجائز' لڑن بھڑن والا
بھیڑو: (مث) مصیبت' پڑا
بھیڑ کچی گل لایا: نری محبت نال گلے لایا
بھیڑنؔ: (ک) مقابلا کرنؔ' ٹکراونؔ' بحث دا جواب دیونؔ (2) بند کرنؔ
بھیڑی: میلدی' چھوہندی
بھیڑے پٹیاں: بھراواں نوں نچن والیاں (بددعا)
بھیس: (بھے-ی-ں) بھیس وچ
بھیکھ: (بھے-کھ) مکر' چلتر' بھیس
- بھیکھ بھرنؔ: سوانگ رچاونؔ' بھیس وٹاونؔ
- بھیکھ چترنؔ: بھیس وٹاونؔ' جوگیاں والا روپ بدلن
بھیکھیا: بھیکھ وٹاون والا' بہروپیا
بھیکھم: بھیشم' خوفناک' ڈراونا
بھیکھی: منگتا (2) پکھنڈی
بھیل: برصغیر دے پرانے واسی- کوہ وندھیا چل وِچ وسدی اِک اُجڈ قوم (2) لٹیرا' ڈاکو
بھیلا: (مذ) لسی' دہی' بڑکا
بھیلی: (مث) گڑ وغیرا دی روڑی روڑنی' گڑ دی روڑی نوں "بھیلی" کہندے نیں
بھیم: (مذ) قوت' دہشت' جرئت' بھرم
بھیم بھرم: عزت' آور' بھرم
بھیمے: کالے پہاڑ

بھیں: پانی کنارے دی تھاں
بھین: (مث) ماں جیو جائی
بھیناں: نی بھین، بھینے، بلاون دا بول
بھینیں: بھیناں
بھیے: ہویا، ہاں پے گیا
بھیوے: ہووے

پ: پنجابی دی فارسی لپی دا چوتھا اکھر۔ ایہدا وٹاندرا "و" تے "ب" نال ہوندا اے۔ عربی وچ "پ" نہیں ہوندی ایس لئی پ نال شروع ہوون والے باہری اکھر ہندی سنسکرت تے فارسی توں آئے ہوئے نیں۔ گرمکھی وچ ایہدے تبادل چپا (ਪ) اے۔

پا / پاء: چوتھائی، چوتھا حصا، ربع
- پا پڑھے: تھوڑا پڑھے، کم ظرف عالم (بلھا)
- پا پڑھیاں: پا پڑھے، تھوڑا پڑھے ہویاں، کم ظرف عالماں
- پا توں منگدی سیر: تھوڑا دے کے بہتا لیندی (حافظ)
- پاؤں سیر بناؤن: گل وچ وادھا کرن

پا: ۔وں تور امر ڈال
پا گل: گل وچ پا کے، گلے پا کے (خف)
پا وچ گھمن گھیرے: گھمن گھیر وچ پا کے، مشکل وچ پھسا کے (غ)

پا: (فا) پیر
پابند: بدھے پیریں، حکم منن اتے مجبور، باندھواں
پاپی: حق، اکھاں دا چانن
پاپ: (لا) گناہ، بدعمل
- پاپ تے پن: گناہ تے ثواب
- پاپ لگاؤن: متھے گناہ مڑھن، بدنام کرن، تہمت لاون
- پاپن: گناہ گار (مونث)
- پاپی: گناہ گار
پاپڑ: ماہ دے آٹے دی پتلی کاغذی روٹی جو عام طور سیک کے یاں تل کے کھادی جاندی اے۔
- پاپڑ ویلن: اوکھا کم کرن، مشکل جرن
پاپڑا: (مذ) کاجری پتراں والی اک بوٹی
پاپڑی: کن دی لو
پاپوش: جتی
پات: پتر (2) اڈن ڈگن والی شے (3) کتاب دا ورقا
پاتا / پاتہ: پایا ہویا، حاصل کیتا (لط)
پاتال: (مث) پتال، زمین دی انتہائی ڈونگھیائی
پاتر: پتر، چٹھی، خط (2) کردار، ڈرامے دا کاما
پاتشاہ: (مذ) بادشاہ
پاتن / پاتنی: (مذ) ملاح، مہانا
پاتو: پایا، لیا، لبھیا، نصیب ہویا، پاتا
پاتھر: (مذ) پتھر، وٹا (نانک)
پاتھی: (مث) تھاپی، گوہے دا پالن
پاٹ: دریا دی چوڑائی (2) پاٹن توں، وتھ، پھٹ
پاٹن: (ک) پھٹن، لیراں ہوون، پچھن، وگاڑ پین، بداتفاقی ہوون، دوری پین
پاٹک: پھٹ، پاڑ
پاٹے خاں: آکڑ خاں، کھڑ پینچ
پاٹھ: سبق، کسے اک ویلے کیتی گئی عبادت
- پاٹھ شالا: مدرسا (2) عبادت گاہ (غیر مسلماناں دی)

پاٹھک: قاری، پڑھنہار
پاج: عیب، بدمعاشی، لچ پنا، خرابی، مندا کم
- پاجی: نِیچ، بدمعاش، پاج کرن والا
پاجھا: وڈیائی دیاں گلاں کرن والا
پاچھی: باتی، لوڑ توں ودھ، بچیا، رہند کھونددھ
پاچھے: پچھے
پاداش: (مث / فا) بدلے
پادری: عیسائیاں دا مذہبی آگو
پار: پرانہہ، شہر وغیرا دے پارلے کنڈھے (2) پچھلے ورھے
- پار اتارن: دوجے کنڈھے اپڑاون (2) مار دیون
- پاروں: پار توں، دریا وغیرا دے دوجے کنڈھے توں
پارا: اک چمکدار ترل (دھات)
پاربتی: (مث) پربت اُتے واساں رکھن والی شو جی دی بیوی
پارچا / پارچہ: (فا) ٹوٹا، کپڑا
پارس: فارس، ایران (لا)
پارس: اک روایتی پتھر جس بارے مشہور اے کہ ایہدے نال جو شے رگڑی جاوے اوہ سونا بن جاندی اے۔
پارسا: (مذ / فا) پرہیزگار
پارک: (مذ / انگ) بغیچا
پارکھ: (مذ) پرکھ کرن والا پرچولیا، جانچن ہار
پارلا: (مذ) پرلے پاسے دا، پرلا
پاروں: پرلے پاسیوں (2) کارن، وجہ نال، سبب توں
پارہ: (مذ) ٹوٹا، ٹکڑا (2) قرآن پاک دا 30واں حصا، سپارہ (3) ویکھو "پارا"
پارے: "پارا" توں، ٹوٹے، حصے، بیرے
پاڑ: بیج و بن، کُمہ، جڑھ (2) پاڑن توں امر، مورا، موری (3) تریڑ (4) بھربھروکیتنا، تیرا، زمین وچ حدبندی دی ڈونگھی لائن
- پاڑ چیر کرن: بدسلوکی کرن، نفاق کرن (وا)
- پاڑ لاون: عمارت وچ نقب لاون (وا)
پاڑا: گوانڈھی، محلا، گوانڈھ (2) وتھ، تریڑ (3) ہور ویکھو "پاڑ"
پاڑتی: توں پاڑدی ایں (لف)
پاڑچھا: کھوہ یاں چھت دے پانی دا نکاس راہ، پرنالا
پاڑنا: دیوے دی کالکھ لاہن، اکھاں وچوں سرما کڈھن
پاڑنا پاڑنا: کسے مشکل دا حل لبھ لیں (وا)
پاڑنے پاڑنا: مصیبتاں جرنا
پاڑن: (ک) چیرن، دکھ کرن، کٹن، ٹوٹے کرن
پاڑوں: جڑھوں، مڈھوں
پاڑے: فاصلے، وتھاں، دوریاں (2) اک محلے وچ، گوانڈھ وچ
پاڑھا: پڑھاک، بہت پڑھیا ہویا (2) ہرن دی اک قسم
پاڑھی: پڑھائی (2) ہرنی، باراں سنگی
پازی: (مذ) پاجی، زناکار
پازیب: پیراں دا اک زیور
پاس: چوکیداری، راکھی (2) کامیاب، اجازت نامہ (انگ) (3) کول (4) لحاظ، ادب (5) ویلا (6) 3 گھنٹے دا چر (وا) (7) پاسا، پہلو، بکھ (لف)، تیز (8) پاسے، ول، طرف، سمت
پاسا: طرف، سمت، دل
- پاسا کرن: کنارا کشی کرن، مونہہ موڑن
- پاسا مارن: تعلق پیدا کرن
- پاسے: ول، طرف
پاسا: لڈو، چوسر کھیڈن دا 6 بکھی ٹرما، ہار جت دی کھیڈ (2) خالص سونا
پاسہ: ویکھو "پاسا"
پاسبان: (فا) راکھا، چوکیدار

پاخ: جواب
پاسک: ترکڑی نوں سلواں کرن لئی کسے پلڑے یاں چھابے نال بنھیا معمولی وزن، پاسکو، مراد بہت تھوڑا
پاسکو: پاسک، تھوڑا بہیا، معمولی، پاسنگ
پاسنگ: پیر برابر، پاسکو، مقابلے وچ بہت گھٹ
پاسن: پاون گے
پاسنا: جتی دی اڈی (چور کرا ہے پاون لئی جتی نوں وکھری اڈی لا لیندے سن / وا)
پاسنہ / پاسنا: پاشنہ، اڈی، پیر دی تلی، گھوڑے دے سم تے گئے وچکارلا حصا
- پاسنے چھٹن: گھوڑ دوڑ شروع ہوون
پاسو: پاؤ گے، حاصل کرو گے
پاسوں: ولوں، کولوں
پاش پاش: ٹوٹے ٹوٹے، کیروں کیروں
پاشویہ: (مذ / فا) گرم پانی وچ لون یاں کوئی دوائی رلا کے پیراں نوں ڈبوون دا کم (2) صاف، ستھرا (3) پیپ
- پاک دامن: ست ونتی، پارسا عورت
- پاکی: پاک ہوون دی حالت، جسم دے فالتو وال صاف کرن
پاکھ: چونڈی، لتی (2) سوئی دی موری جہدے وچ دھاگا پاوندے نیں
پاکھر: گھوڑے دی اک قسم (2) ساز سامان سمیت گھوڑا (3) ہاتھی دا ہودا (4) گھوڑے دی جھول، یاں کاٹھی (5) لڑائی وچ ورتیندی لوہے دی زرہ جو گھوڑے ہاتھی اُتے پائی جاندی اے
پاکھڑن: (ک) ٹھوکر کھاون، ٹھیڈا لگن
پاگن: (ک) ولیٹن، لپیٹن، شیرے وچ غلافن، لتھیڑن، لبیڑن
پال: (مث) قطار، بھانڈیاں نوں ہیٹھاں اپر قطار وچ رکھن (2) ادھ پکے پھل توں پکاون لئی توڑی وغیرا وچ دبن

پالا: (مذ) سردی، ٹھنڈ (مجازن: کفر دی حالت)
- پالے: پالا، سردی
پالا: ناکرا، داو (پیچ)
پالان: (مذ / فا) گھوڑے کھوتے دی کنڈ اُتے دب توں بچاون لئی پایا جاندا کپڑا.
پالتو: پالیا ہویا (جنور)
پالک: پالکی (2) اک قسم دا ساگ
پالکی: ڈولی دی طرز دی سواری
پالن: (ک) پرورش کرن، راکھی کرن، حفاظت کرن
پالو پالی: پال وچ، قطار در قطار
پالی: (مث) بھانڈیاں دی لگی پال (2) بیڑے، ٹکو لڑاون دی تھاں (3) بدھ مت دی مذہبی زبان
پالے: "پالا" دی جمع، ٹھنڈک، سردی
پالے: پرورش کرے
پامال: (فا) پیراں ہیٹھ روندن، کاہج
پان: پیپ (2) اک جلدی روگ، کھاج
پان: کلف، آکڑا، غرور
- پان چڑھاون: کسے شے دی = چڑھاون
پان: ہرے رنگ دا اِک پتا جو سپاری وغیرا پا کے چبن دے کم آوندا اے
پانچ سکھی: پنج حواس
پاند: کنارا، پلا، داون، کپڑے دا پلا، اخیری حد، حول (2) کملو دا پتراں والا حصا جو بے سوادا ہوندا اے
پاندھا: (مذ) قسمت دا حال دسن والا، جوتشی (2) پاندھی (3) پڑھاون والا، پنڈت، استاد
پاندھی: (مذ) پندھ والا، راہی، مسافر
- پاندھیا: (مذ) مسافرا، اے مسافر (بلاون بول)
پاندھیڑا: پاندھیا، مسافرا
پانڈ: (مث) پانت، قطار، پنڈ دے مکاناں دی قطار
پانڈی: (مذ) پنڈاں چک کے روزی کماون والا،

تلی

پانسی: (ا) پاسی، تاڑ دے رس توں شراب بناون والا، تاڑ پیون والا

پانوت: (پان-وت) پا کے

پانول: (پان-ول) پالیا ہویا (کُتّا)

پانودیاں: (غ.ا) پاوندیاں

پانویں: (غ.ا) پاویں، پاون توں، حاصل کریں، لمیں، لویں

پاݨ: (ک) پاون، حاصل کرن

پاݨ: جوگیاں دا روزا کھولن لئی نرم کھاون

پانی: پیون تے تریہ بجھاون والی شے جو ہر تھاں ملدی اے

- پانی بند کیوں کردے: کربلا واقعے ول اشارا اے جدوں یزیدی فوج نے امام حسینؑ تے ساتھیاں لئی فرات دریا دا پانی بند کر دتا سی (با)
- پانی بھرن: خدمت کرن، سیوا کرن
- پانی پانی ہوون: شرمندا ہوون
- پانی رڑکن: بے ہتا کم کرن
- پانی وچ جالی: جالی اُتے پانی پاون (جو رُڑھ جاندا اے / غ)
- پانی وچ مدھانی پاون: بے مطلب تے بے فائدا کم کرن
- پانی ہارن: پتلا، بے معنی، بے گل، ہولا (2) پنہاری، پانی بھرن والی
- پانی ہلیکیاں: دیکھو "ہلیکیاں" (وا)

پاوا: منجی، کرسی یاں ہور فرنیچر دی لت (2) کمروڑا، پشو دا گوڈے توں ہیٹھلا حصا

پاواں: حاصل کراں

پاواہے: راہے

پاوگے: پاوے گا

پاولی: جُلاہا، کپڑا اُنن والا

پاونگ: اک قسم دا گھوڑا

پاون: (ک) داخل کرن، لیمن، جڑن، ملن، پا

کھوج لگن

پاہ: پگڈنڈی، پیراں نال بنیا راہ

پاہ: سُکا گوہیا

پاہ ہتھاہ: گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہرا: پہرا دیون والا

پاہرو: (ا) پہرا دیون والا، راکھا

پاہرو: دیکھو "پاہرا"

پاہڑے: پاڑے، ہرن دی قسم دا جنور

پاہن: پتھر دی مورت، پتھر

پاہندا (ے): دیکھو "باندھا"

پاہہ ہتھاہہ: پاہ ہتھاہ، گوہیا جو بالن دے کم آوے

پاہی: مزارع، کاشتکار جو زمین دا مالک نہ ہووے

پاہی: کسان، مزارعا (2) کرائے دار (3) شریک (4) نیڑے (5) گوہیا، مینگناں، دیکھو "پاہ"

پاہے: پہے، راہ

پائل: جَل (مور دا پَل پاون) (2) پیر دا اِک زیور

پائمال: پامال، پیراں ہیٹھ مدھن

پاؤں: پیر

پاؤں سیر بناون: پاہ دا سیر بناون، گل وچ وادھا کرن، گل دا گلان بناون

پاؤں سیر بناویں: وادھا کریں

پاؤنٹا: پھلاں نال بنیا پیر دا زیور

پائی: اناج ناپن والا اِک برتن

پائے: دیکھو "بے دستیم و بے پائے"

- پائے خاکے: پیراں دی مٹی، پیراں دی دھوڑ

پائیدار: پکا، مضبوط

پائیک: پیادا، پیدل

پائل: بچے قدماں دا ناچ (2) پیر دا اِک زیور

پائم: میں پائی

پائین: پاوندے نیں

پایا: لبھیا، لیا (2) پایہ: مرتبا، درجا، پاوا

پائم: میں پائی
پابوس: پایا سُو' اوہنے پایا
پایہ: مرتبا' درجا' پاوا
پب: قدم' پنجے' پیر
پیک: قاصد
پبن: اک قسم دا گھوڑا
پبی: میدانی تے پہاڑی علاقے وچکارلا اُچا نیواں علاقا
پپ: پِپل دا پُھل
پپال: افتراء' دھوکھا (خف)
پِپل: مشہور رُکھ جو ہندو دھرم وچ پوتر سمجھیا جاندا اے
- پپل پت: پپل دے پتر
پِپلا / پپلاہ: تلوار دا اگلا نوکدار سرا
پپنی: پلک
پپنیاں: (پ-پ-نی-آں) پپنی دی جمع' پلکاں' جھمنیاں
پپیہا: اِک پکھیرو جو ساون وچ "پی کہاں" دی اواز کڈھدا اے
پپیڑے: (پ-پی-ہڑے) پپڑے
پَت: اِعتبار' یقین' عزت
- پت رہ آئی: عزت رہ گئی
پَت: پتر' پتے
پَت جھڑ: خزاں' پتے جھڑن دا موسم
پتال: پتراں
پت: گرم موسم وچ جسم اُتے نکلن والے نکے نکے دانے
پتا: (پت-تا) ڈھڈ اندر اک انگ' پِت' کالجا
- پتا ساڑن: گالھاں یاں میہنیاں نال کسے دا جی ساڑن
پُت: پُتر
- پُتا: اے پُتر' پُترا
- پتال: پُتراں
پتاسہ: کھنڈ دی بنی اِک مٹھیائی جو خوشی دے موقعے اُتے ونڈی جاندی سی۔
پتال: پاتال' ہندو دیو مالا مطابق زمین ہیٹھ سبھ توں تھلواں پرت (ونڈ پتالوں)
پتال: پتراں
پتاوا: جتی اندرلا چمڑا جو تلے کیدا اے
پتاون: (ک) آکڑیا رہن' مغرور ہوون (وا)
پتاوے: "پتاوا" توں' جتی وچ رکھن دا چمڑا
پَتر: پتا (2) کاغذ دا پرت (3) رسالا اخبار' پرچا
- پتر پاناں: پان دا پتر (جنوں دھپ توں بچاونا پیندا اے۔ بچاون کڑیاں: وا)
پترا: سونے دا پرت جس نال ہر زیور بن سکدا اے (2) دستاویز' کاغذ' پتر
- پتری: کتاب' پوتھی (2) فال والا کاغذ (ویکھن' کڈھن)
پتراون: (ک) ازماون' پرکھن' ازمائش کرن
پتراون: (پت-را-ون / ک) پتر بناون' متبنٰی بناون
پتراہون: (ک) ننگے پیریں جاون
پتراہونا: پتراہون' چھیتی کھسک جاون (دا)
پترائی: پتر جمیا اے (دموور)
پترن: (ک) اتھن' تھلن' اٹھن
پتری: جیوتش دی کتاب' پوتھی
پُتریا: (پت-رے-آ) چاچا
پُتریلا: پتر' پُت
پتل: پتر جس اُتے کھاجا رکھ کے کاواں نوں کھواوندے نیں۔ بھوجن کرن دا پتا
پتل: اک مشہور دھات' مرن کرلیاں رساں
پتلا: (نا) سکھنا' کدھرے کدھرے
پتلی: (پت-لی / مث) تکڑ' کانے یاں کاغذ دا کھڈونا جو دھاگیاں نال نچاوندے / کھڈاوندے نیں۔
پتنگ: پتنگا
پتن: دریا دا کنڈھا' گھاٹ' جتھے دریا گھٹ چوڑا

ہووے۔ دریا لاگے ابادی
پتنی: بیوی، دھرم پتنی
پتیوں: رجیا، تسلی ہوئی
پتیناں: رجیاں، پتیجیاں
پتوسے: پتوسے، اوہناں پتی
پتہ: پتا، ٹھکانا
پتی: خاوند
پتی: حصا
پتے: پتا توں، کالجے
پتیاں: جانکاری، واقفی، پتا
پتیاں: (پت-یاں) پیت، پرتیاں
پتیاون: (ک) عزت کرن، مان دیون، آدرن، کم کڈھن لئی چلاکی ورتن
پتیاون: (ک) پھساون، موہ لین، گلاں نال راضی کرن
پتیجن: (ک) رجن، تسلی ہوون، محبت دا اعتبار کرن
پتیر / پتیرا: خمیرا نہ ہویا آٹا
پتیسا: (پی-سا) کھنڈ گھیو تے میدے دی بنی اک مٹھیائی
پتیسیاں: کمزور ہو گئیاں
پتھر: پہاڑی بِل یاں اوہدا ٹوٹا، وٹا (2) سخت دل والا
پتھر چٹہ: اک بوٹا جدا پتا دی اک چیندا اے۔
پتھراون: (ک) پتھر ہوون، گم سم ہو جاون (2) وٹے مارن
پتھرولن: پتھر مارن، پتھراؤ کرن
پتھری: گردے یاں مثانے وچ کیلشیم دی بہتائی پاروں بنن والے نکے نکے روڑ
پتھلا: (پے-تھل-لا) چوکڑی، نچھ کے بیٹھن
- پتھلن: (ک) اتھل پتھل کرنا، الٹ پلٹ کرن
پتھلنا: پتھلن، اے، تھلے کرن، پھرولن، اتے

ٹچک کے ڈگا دیون
پتھن: (ک) تھیپن (پاتھیاں یاں اٹاں وغیرا)
پٹ: ریشم (2) لت دا گوڈے توں اُتلا حصا، ران (3) سانگا، پٹنا
پٹ / پٹہ: اکھاڑ، چک، اکھیڑ
پٹارا: (نر) وڈی پٹاری، ڈھکن والا گول ٹوکرا
پٹاراں: پٹاری
پٹاری: تیلیاں دی گول ٹوکری
پٹاس: اُسترا تیز کرن والا چمڑا
پٹاکہ: ڈکو دی اواز، تڑاکا
پٹاکن: (ک) بہتا بولن، اُچی بولن (2) بٹیرے دا بولن
پٹاکلے: شوخ
پٹال: پٹ (جیوں پٹال: پٹ وانگوں نرم)،
پٹانگل: پٹ، ریشمی کپڑے
پٹپٹی: (پٹ-پی / مث) پٹپڑی، کنپٹی (2) سر درد (3) پٹکا
پٹپڑی: کنپٹی، چہرے اتے کناں دے نال دی تھاں
پٹکا: (پٹ-کا) نکی پگ، صافا، موڈھے اُتے رکھن والا کپڑا یاں چدر (2) پٹکن توں، پٹک (ورنہ پٹکے)
پٹکاماری: پٹک کے پراشستی، سٹ ماری (مثل)
پٹکن: سٹن، دگاہ کے مارن
پٹکے: سٹے، پٹاکے
پٹن: پاک پٹن (وا)
پٹنہ: پٹنا۔ بھارتی صوبے بہار دی راجدھانی جتھے اک وار بھچال پاروں بہت سارے لوک مر گئے سن
پٹن / پٹن: (ک) کھودن، اکھیڑن، اکھاڑن (2) خراب کرن، گراہے پاون، وگاڑن
پٹن: (ک) ماتم کرن، سیاپا کرن
پٹو: (نر) نکے بر دا کمبل
- پٹو پاون: اپنے وس کرن، بیوقوف بناون
پٹوار: پٹواری دا کم

پٹواری: زمین دی مالکی' پیداوار تے نہری پانی دے ورتے جاوݨ دا حساب کتاب رکھݨ والا سرکاری ملازم

پٹوسی: چھال (مار مار کے ٹرݨ)

پٹولا: پٹ' ریشمی کپڑا (2) گڈیاں دے کپڑے

پٹویں: پٹ دے' ریشمی (جگل)

پٹی: تختی' سبق دی سطر' سبق' حرف تہجی (2) سر دے والاں وچکارلا راہ' مینڈھی (3) راہ' لما راہ' پگڈنڈی

- پٹی پڑھاوݨ: سبق دیوݨ' بے ایمانی سکھاوݨ

- پٹیاں: اکھراں' حرف' پٹی دی جمع' پٹی' پگڈنڈی' وڈے راہ توں ہٹ کے رستا

پٹے: پٹ' ریشم

پٹے: اکھیڑے' پٹے

پٹے باز: گتکے یاں لکڑ تلوار نال فن وکھاوݨ والا

پٹیہرے: (پ-ٹے-ہر) پٹ (ریشم) رنگݨ والے

پٹیل: چودھری' نمبردار (2) ہندوواں دی اک ذات (3) موٹا ڈھکݨ دا کپڑا

پٹیں: پٹی' اکھیڑی

پٹھ: کنڈ' پشت

پٹھ: اثر

پٹھ: (مث) پشت' کمر

پٹھا: کسے پہلوان دا شاگرد (2) جوان جنور (3) اعصاب' ریشا

پٹھا: الٹا

پٹھارے: پٹھورے' لیلے

پٹھایا: کھلیا

پٹھرا: (پٹھ-ٹھرا) پٹھا

پٹھری: پٹھی' الٹ

پٹھن: (ک) کھلݨ' بھیجݨ' ٹورݨ

پٹھنا: کھلو' پٹھن

پٹھور: (مث) جوان ہوندی بکری

پٹھورا: (مذ) جوان ہوندا بکرا

پٹھی: کھلی' بھیجی

پٹھی: کمر' لک' کنڈ (2) الٹ

پٹھیس: اوہنے کھلیا

پٹھیت: ثابت کر دیندا اے

پج: بہانا' حیلہ

پج: اپڑ' پہنچ' اپھار' توفیق

- پج کے: پورے طور نال

پچاڑ: پہاڑ

پچال: "پچالݨ" توں' پورا کر' ختم کر (2) پوجا کرا

پچالے: ساڑے

پچالیاں: ساڑیاں

پچاویں: پوجا کرادیں

پچدا: اپڑدا' وارا کھاندا' حیثیت مطابق

پچڑیاں: اجڑیاں نال تالع مہمل (اجڑیاں پچڑیاں)

پچل: سست ٹور والا (2) بہانے باز

پچلݨ: (ک) بلݨ' سڑ کے سواہ ہووݨ (لط)

پچلی: سڑ گئی (لط)

پچݨ: (ک) اپڑݨ' پہنچݨ (2) قبول ہووݨ' وارا کھاوݨ

پچار: عیب جوئی' نکتا چینی' مذاق اڈاوݨ' شکایت

پچارو: پچھ پچھ کرݨ والے

پچاڑی: چادر نوں تہی کہنی دشمنوں تے موڑھے اتے لیا کے بنھݨ (داقݨ)

پچاس: (ع) پنجاہ

پچاوݨ: (ک) اپڑاوݨ' پہنچاوݨ

پچاویں: پچا لیں' ہضم کر لویں

پچائیں: پچائی (اوہنے)

پچ پچ: حسد نال

پچدا: پچݨ توں' ہضم ہوندا

پچریاں: پچر' لکڑ وغیرا دا ٹوٹا' کل' جتی دی اڈی دا چمڑے دا ٹوٹا' جوڑے گنڈھ

پچکار: (مث) پچک' کتے نوں پچ پچ کر کے بلاوݨ

پچکارن: (ک) بال یاں پشو نوں سدن لئی مونہہ توں چچ چچ دی اواز کڈھن' لاڈ پیار کرن
پچکاری: ٹیکا' عشق دے رنگ دا داغ' ہولی دے تہوار اُتے رنگ سٹن
پچکن: (ک) چکڑ وچ ترن کارن چچ چچ دی اواز پیدا ہون
پچکوں: (ک) داب نال دبن یاں سکڑن
پچن: (ک) ہضم ہون' رچن' سکھاون' راس آون
پچن: اپڑیاں نمی
پچھ: شرمندا (2) "پچن" توں
پچھ: زخم' کٹ دا نشان
— پچھاں تے لون لاون: زخماں اُتے لون لاون' دکھدی رگ چھیڑن' جذبات مجروح کرن
پچھ: (مث) اُبالویں چاولاں اُتوں لاہیا ہویا پانی (2) پچھے
پچھ: پوچھل' دُم
پچھا: پچھے ہون دی حالت' وارث' ساتھ' حمایت
— پچھا تے: جہناں دی حمایت کرن والا کوئی نہ ہووے
— پچھا دیون: حمایت کرن توں نہ کر دیون' ساتھ چھڈن' مونہہ موڑن' کنڈ کرن
— پچھا رات: پچھلی رات
پچھاپن: (ک) پچھا' جاون' سہاپن' پچھاتیا جاون
پچھاتوس: پچھاتیا
پچھاتوئی: توں پچھاتیا
پچھاتی: پچھاتی گئی
پچھاڑی: پچھے' مگرے' پچھا' پچھلا حصّا
پچھاک: پچھے رہن والا' پچھے
پچھان: سیہان' سنجان
پچھانن: سیانن' سنجانن' جانن
پچھاواں: پرچھاواں' چھاں (2) آسیب دا اثر
پچھاوندیاں: پچھوں حملا کردیاں

پچھلویں: پرچھاویں
پچھاہاں: پچھانہہ' پچھے
پچھتاون: (ک) پچھوتاون' جھرن' ہتھ ملن' ہرکھ کرن' افسوس کرن
پچھڑن: (ک) پچھے رہ جاون' دیر ہوون' سا تنگھ جاون' پسماندا ہوون
پچھلگ: پچھے لگن والا' پیروکار
پچھلی رات: رات دا پچھلا پہر
پچھم: مغرب
پچھنڈن: (ک) پچھنڈا مارن' دولتی مارن
پچھن: (ک) پچھ لاون' چیرن' ٹکن
پچھنا: پچھ لاون' خون کڈھن لئی اُسترے نال گھاہ لاون
پچھن: (ک) سوال کرن' خبر لین' کھوترن
پچھواڑا: (پچھ- وا- ڑا) گھر وغیرا دا پچھلا حصّا'
پچھوتاون: کم وِگڑن مگروں افسوس کرن' جھرن' ہتھ ملن' ہرکھ کرن
پچھوں چکن: حاشیا برداری کرن' ناجائز خُشامد کرن' ہاں وچ ہاں ملاون
پچھی: ٹوکری
پچھے پایا: پناہ دتی
پچھیاں: پچھی دی جمع' ٹوکریاں
پچھیتر: پچھے لگن والی' مگرلی' پچھیتی فصل' لفظ مگر لگن والا لفظ
پچھیرے: پچھے
پچھیندا: پچھا کردا' مگر لگدا
پچھیوے: پچھا جاوے
پخ: دھڑا- سُلجھدے کم نوں الجھاون دا کم
پختہ: پکا' پکے' یاد
پختن: پکا
پختی: پختا' پکی (مم)
پد: تھاں' مقام
پدا: (پد-دا / ند) چڑی نالوں نکا اک پنچھی (بجاون:

نا' بنگے قد دا)

پدارتھ: شے' وست' مادا' سامان

پداتا: کھیڈ وچ ہراون

پداوی: ڈراونہار

پدبھیڑا: سپ دی چھتری' کھُمبی دی نسل دا اک

اکھن جو ساون وچ اگدا اے پر کھاون دے کم دا

نہیں ہوندا۔

پدرن: (فا) پیو' والد' باپ

پدم: (پدسوم) گنتی دا اک وڈا ہندسا (100

کھرب = اک نیل۔ 100 نیل = 1 پدم)

پدمنی: عورتاں دیاں چار قسماں وچوں سبھ توں

اعلا (2) کنول دے پھلاں دا جھرمٹ

پدن: (ک) کھیڈ وچ ہارن' دوڑ پچھے ہون

پدیچن: (ک) ریوتت بناون' خاکا تیار کرن۔ ڈولن

پدیچے: ویکھو "پد یچن"

پدید: (فا) ظاہر

پدیداں: ظاہر ("پدید" توں)

پدیڑن: (ک) اوکھا کرن' کھپاون' ڈراون

پدھ: پندھ' سفر

پدھارن: (ک) آون' براجن

پدھاڑی: پندھ کرن والا' پاندھی

پدھالی: پردھان' وڈی (2) اچھاڑ' خول' چھِکا

پدھاوں: پاندھی' پندھ ہیڑو

پدھر: سطح' معیار' ہمواری

پدھرا: ہموار (2) ساہمنے' ظاہر

پڈھن: (ک) پڑن' چُبھن

پذیر: (فا) کردا ہویا' ہوندا ہویا

پذیری: پذیر ہوون' ویکھو "پذیر"

پر: اُتے (2) مگر' لیکن

پر: کھنبھ

- پرعتّر چنتھم بیر دساون: دُکھ اُتے بیٹھے

توتے دے کھنبھ ٹُٹراں وانگ تے چنتھم بیراں

وانگ لگدے سن تے اوہ بیری دے دُکھ وچ لک

چاندا سی۔

پر: پرایا' کوئی ہور' اوپرا

- پرمال: پرایا مال (وا)

- پر ملکیں: دور دیس' پردیس (ا)

- پرنار: بگانی زن

پر: پیارا' خاوند' محبوب

پر / پری / پرے: پریا' محبوب' پیارا' خاوند

پر: بھری' بھرویں' بھریا ہویا' بھرے ہوئے

- پر آب: پانی نال بھریا (ا)

- پر تھیے: بھرے گئے (خف)

- پر کرن: بھرن

- پر گوہر: موتیاں نال پروچے' موتیاں والے

- پر مغز: مغز توں بھریا' گُجھ' سیانف بھریا'

ٹھوس

پرا: قطار' ٹولی' منڈلی' جتھا

پرا: چڑھدے ولوں آون والی واء

پرا: قلعا' قصبا' وڈا پنڈ' کوٹ

پراپتی: (پراپ-تی) حصول' لبھت' دستیابی

پرات: (مٹ) دھات دی سحنک' وڈے تھال ور

تے ڈونگھا اک بھانڈا' سانہکد

پراتم: پرانا' پہنچیا ہویا

پراٹھا: گھیو والی روٹی

پراجی: جیتو' فتح مند

پرار: پچھلے توں پچھلا ورھا

پراکرت: (پراک-رت) پرانے سمے دیاں بھار

بولیں جو اج دیاں بولیاں دی ماں نیں۔

پراگا: پُور' اک وار دے بھڑے یاں بھجان

جھمکنا' مرُپ' جھُنڈ

پرال: کٹے نوک دیلیے وچوں کڈھن مگروں رہ

پھوک

پرالی: دھان دی جھنڑائی مگروں رہ گئی توڑی' پھکا

پراں: "پر" دی جمع' کھنبھ (علی)

پران: (ند / سنس) روح' جند' ہوش حواس'

پُکر

پران: پُرانیاں' قدیم' ہندوواں دیاں 19 مذہبی کتاباں

پراتا: بھرنا' پُورا کرنا' پُر کرنا' جنسی محبت

پُراتا: قدیم' چِراں دا

پرانی لعنت: زمانے دیکھیا' تجربے کار' جانثار

پراہوتا: (ع ا) دیکھو "پروہتا"

پرائی: دُوجے دی' کسے ہور دی' جو اپنی نہ ہووے' اوپری' بگانی' اوبڑ

پرائے: اوپرے' کسے ہور دے' اوبڑ

پرائیے: پرائے' اوپرے

پرایا: دُوجے دا' اوبڑ' کسے ہور دا' اوپرا' بگانا

پربت: پہاڑ' چڑھدا' شمال

– پربت دھاراں: پہاڑی سلسلے

پربلتا: پہلوانی دکھاون' زور ازمائی کرن' طاقت دکھالن

پربھو: رب' مالک' وڈیرا' پربھُو

پربھات: (مث) سویر' سرگھی (سحری)' تڑک' سحر' فجر

پربھت: پربت' پہاڑ (لط)

پربھو: رب' اللہ

پرت: پرتن توں' مُڑ' واپس' واپس ہو (2) کاغذ وغیرا دا اک پاسا یاں پدھر (3) نقل' اُتارا

پرتا: رد عمل' جواب' پرتن توں امر تے حاصل مصدر

پرتاب: سخی' سخاوت

پرتاپ: پرتاب' پچھتا

پرتاپن: (ک) بُہت دُکھی ہوون (2) خاہش ہوون

پرتاسی: افسوس کرے گا' پچھتاوے گا (2) پرتاوے گا

پرتالے: پرتاوے' موڑ لیاوے

پرتالے: بھالے' تلاش کرے

پرتایم: میں پرتائے' توبا کیتی

پرتجھ: صاف' ظاہر' ساہمنے' پرتکھ

پرتل: پشو اُتے لد' لدیا مال

پرتم: پریتم' محبوب

پرتم چندری: شودی کوجھے مدوپ دی بیوی

پرتن: (ک) اُلٹن' الٹاون' اتھلن' پاسا بھرن' بدلن' بدلاون' واپس آون

پرتو: تسیں پرتے' مُڑے

پرتو: پرچھاواں' نُوری ہالا' چھاں' جھلک' لشکار

پرتی: حساب دا لاہیا چٹھا

پرتے: مُڑے' واپس آئے / آونے

پرتیت: پچھ' جھکن' آور (2) پریت' محبت (3) اعتماد' بھروسا' محسوس' احساس (4) اندازا' کھیرا' ظاہر

پرتیتن: (ک) معلوم ہوون' پتا لگن' جاپن (ہور دیکھو "پرتیت")

پرتھم: پہلا

پرتھمی: پرتھوی' دُنیا' پہلی

پرتھی: دھرتی' زمین' جگ' دُنیا' جہان

پرجا: رعایا' جنتا' لوکائی' عوام' رعیت' محکوم لوک (محکم)

پرجنس: دُوجی جنس وچ (پری انساناں وچ) (عم)

پرچ: چینی مٹی دی گول رکابی جو چاہ دی پیالی ہیٹھ رکھی دی اے

پرچار: (مذ) تبلیغ' سوچ یاں وچار نوں اگے کھلارن دا کم

پرچارک: پرچار کرن والا

پرچاون: (ک) گلاں وچ پھسلاون' گلاں نال راضی کرن (2) مرن والے دے ساکاں نال مکانے جا کے افسوس کرن

پرچنڈ: ڈراونے' غصے وچ' جوش جذبے نال (وا)

پرچن: (ک) ورچن' جی لگن' گلاں وچ آون

پرُچن: (پ–نُچ–چن / ک) پروِیا جاون' ونھیا جاون

پرچولن / پرچولنا: (ک) پرچول کرنا' پرکھن' بھال کرن' لبھن' ٹوہنڑں

پرچہ: بیج' پرچاوا' پرچا (2) کاغذ' رشتا' ناتا' تعلق (3) اخبار' رسالا' امتحان دا سوال' کاغذ (4) تھانے وچ شکایت (5) بد دعا

پرچے: (پ-چھ) پرچیا جاوے' دل بہلے

پرچھاواں: چھاں' روح' آسیب' عکس

پرچھت / پڑچھت: چھت اُتے چھت' چبارا (2) پرچھتی

پُروو: موتی نال پُر (2) امید نال (لظ)

پرودں: پرے

پردہ: (فا) پردا' اوٹ' اوہلا

– پردہ نشین: پردے وچ بیٹھن والے

پردیس: بدیس' بگانا دیس (مراد لیہ دُنیا / توشہ)

پردھان: وڈا' وڈیرا' معتبر' آگو' صدر

– پردھانیاں: پردھان' صدر' آگو' وڈیرے (احمد)

پرڑن: (ک) لتھڑن' ذلیل کرن

پرزہ: (فا) پرزا' ٹوٹا' ٹکڑا' ہیرا' مشین دا کوئی انگ

پرزے: پرزا توں' ہیرے' ٹوٹے (غز / محم)

پرس: اِک پری دا ناں (لظ)' فرس' اِک قسم دا گھوڑا (لظ)

پرس: پُرش' بندا

پرست: (پ-رس-ت / فا) پُوجا کرن والا

پرستا: شتل

پرستار: (فا) پُوجنہار' عاشق

پرستان: پری دیس' پریاں دا دیس

پرستش: (مث / فا) پوجا' عبادت

پرسجن: (پر-سج-جن / ک) سجن' بھلا ہوون' ترہوون' پسیجن

پرسدھ: (ہ) مشہور

پرسش: (مث / فا) پچھ' اگلے جہان دا حساب کتاب

پرسنیا: پرسن ہویا' رجیا' مطمئن ہویا

پرشاد: رکابی' بھانڈے وچ کھانا چُنا' پروسن

پرسول: بیتے کل توں پہلا یاں آوندے کل توں اگلا دیہاڑ

پرسیج: پرائی سیج' کسے غیر مرد دی جھولی

پرسیوں: پرسینا' مُڑھکا

پرسیوں: پرسینا' مُڑھکا

پُرش: (سنس / مذ) مرد

پرشاد: کھانا

پُرشان: شان والا

پرشن: سوال

– پرشن لاونا: جیوتشی حساب کتاب نال سوال دا جواب دیون

– پرشن لگن: کسے سوال دا جواب نجوم راہیں لبھن

پرکار: جامتی (جیومیٹری) وچ اک سند جو دائرے وغیرا واہن دے کم آوندا اے (2) طریقا' ڈھنگ' انداز

پرکارن: (ک) نکھیڑن' وکھراون' اڈ کرن' دو چیزاں دا فرق نکھیڑن

پرکاس / پرکاس: ویکھو "پرکاش"

پرکاش: ظاہر' روشن' رنگ' چمک' آب' سورج

– پرکاش سروپ: سورج ورگا روشن' ظاہر تے سوہنا (محبوب)

پرکالا / پرکالہ: چنگیاڑا (2) لیر' کھدی دا کپڑا (3) اناج رتی دا اک ناپ (4) اک قسم دا گھوڑا (5) حصا

پرکرت: بُنیادی مادا' عادت' نسل' فطرت' نیچر (Nature)' نمونا' مثال

پرکش: بھیتی' ترت

پرکھ / پرکھا / پرکھے: مرد (نانک) بندے' وڈکے

پرکھن: (ک) جانچن' پرچولن' پرکھ کرن

پرگٹ: پیش' ظاہر' بے اوہلا

پرگٹن: (ک) پرگٹ ہوون' ظاہر ہوون' پرگٹاون
پرگنا / پرگنہ: ضلع
پرلا: پرلے پاسے دا' دریا وغیرا دے پار دا (ہف)
پرم: محبوب' پریہ' اعلا' سبھ توں پہلا' اُچا
- پرم: پریم' پیار محبت (ہف)
- پرم بھتے: محبت دے فتّے
- پرم کٹوری: محبت دا سیک' محبت دی ٹکور (لا)
- پرم جوت: محبت دی جوت' ربّی نُور
- پرم کٹوری: محبت دا جام
- پرم متیاں: اُچے ذات دے نشے وچ مست
پرمیہ: گرمی' جریان' مل کے موتر آون
پرنا: (نا) موڑھے دا کپڑا' رُمال (2) آسرا' سہارا
پرنا: پرناء' ویاہ' ویاہ کے
پرنار: (مث) بگانی رَن' پرائی عورت
پرنالا: (نا) چھت توں پانی کڈھن دا راہ
پرناون: (ک) ویاہون' شادی کرن
پرناہ: ویاہ کے
پرنائیوں: ویاہیا گیا ایں (غر)
پرنائی: ویاہ (لا) ویاہ کیتا
پرند / پرندہ: پنچھی' پکھیرو' پنکھی
پرنگت: ہور رنگ' بدلی ہوئی رنگت
پرنے: (غ ا) بھرنے' سہارے
پرنیا(ا): ویاہیا ہویا
پرنیوسی: پرناون' ویاہ ہوون
پرنیون: (ک) پرناون' ویاہے جاون
پرنیمیاں: (پر+ نینہ توں) نینہ یعنی یرقان توں اگے۔ یرقان وچ رنگ زرد ہو جاندا اے پر عشق اوس توں وی اگے دی شے اے۔
پرناہ: پرناہ' ویاہ کے (ہف)
پروار: (نا) کنبا' کوڑما' خاندان' پریوار' نوکر چاکر' تابری
پروارن: (ک) پروارِیا جاون' جمّن دوالے دا ہالا
ہنّن' سکتا ہوون
پروان: اُڈان' اُڈاری
پراولن: (ک) پالن' پوسن' پرورش کرنا
پروالیا: پالیا' پرورش کیتا ہویا
پروان: معیار' منظور' تسلیم
پروان کرن: منن' تسلیم کرن' من لین
پروانڑا: پتنگا' پروانا' اے پروانے
پروانہ: (نا) پتنگا (2) حکم چٹھی' پتر
پروانے: پروانا' خط' چٹھی' سنیہا
پرواہ: (فا) فکر' خیال' دھیان
پروائی: احتیاط
پروائے: پرواہ اے
پروبھرا: ڈراڈے' دُور (خف)
پروتا: پرویا (گیا' ہویا) (ا)
پروتی: پروتی ہوئی
پروڑا / پروڑہ: پونیاں دی پچھی
پرور: پالنہار' پالن والا
پروردگار: پالنہار
پرورد: پالیا ہویا تے پلیا ہویا' پل گیا' پُھلیا پُھلیا
پروردے: پالے ہوئے
پروسن: (ک) تھال وچ کھانا رکھن' ونڈن
پروکھنا: ڈراڈا
پرُولی: ولاں نال بھریا ہویا (غر)
پرولا: جھاڑن والا کپڑا
پرولے: اُلجھے وال
پرول: پُر' بھرے ہوئے' لدے ہوئے (لا)
پروون: (ک) پرچون' نوکیلی شے نال ونھ کے ڈورا پاون
پرویزائی: پرویز بادشاہ نال تعلق رکھدا
پردیس: پردیش' گھروں دُور رہن
پروین: (پر-وی-ن) ستاریاں دا اِک جھُرمٹ
پرہ / پرہا: کھیڈن لئی بنایا گیا گول دائرا
پرہ پواہی: سرحدی علاقا

پریہڑی: پیار، پریت
پرہوحہ: بھرواں، بھر جوان، پورا جوان
پرہے: (غ ا) پرے، پراںہ، ہور ویکھو "پرھے"
پرھے: پیارے (2) پرھیا، کچہری، پنچایت
- پرھے وچ پگ مارن: مدعی دا ایس دعوے نال پنچایت وچ آون کہ جے میں جھوٹھا ہوواں تاں تہاڈیاں جُتیاں میرا سِر
پرھیا: پرا، پنچایت، برادری
پری: پیارا، محبوب، سجن، خاوند
پرے: پراںہ، دُور
پریاں: پر والی مخلوق (2) میاں محمد بخشؒ نے تکمیرہ کیتا اے کہ سیف الملوک وچ چار پریاں توں مُراد چار اسمانی کتاباں نیں۔
پریانی: پری بارے (لا)
پریت: پیار، محبت، پریم
پریت: (پرے-ست) بھوت، آسیب، بدروح
پریرا: پراںہ
پریرن: (ک) امادا کرن، تیار کرن، اُکساون، رغبت لاون
پریرے: ہور پراںہ، پراںہ
پریڑستے: پریرے
پریشان: کھلریا ہویا، مُنتشر، فکرمند
پریم: محبت، پیار، پریت
پریم شاہی: عشق دا مُرید، پریم دی بادشاہت
پریتڑے: پریتم دے، محبوب دے، پری دے
پریول: پریا، پریت
پریہ: محبوب، پی، جانی یار
پریہن: (ک) ونڈن، تقسیم کرن، پروسن، کھانا ورتاون
پریھوز (فا) پراںہ رہون، نقصان دیوک شے توں دُور رہن دا کم
پڑ: قبر دی سِل (پڑی)، تیجی پیڑھی (پڑدادا)
پڑگولی: غلاماں دی غلام

پڑ: پڑ حدے نیں
پڑ: مقابلے دا میدان، جنگ دا میدان (2) جن ...
ہالا
- پڑ کھڑیا: میدان مار لیا، جت لیا (مم)
- پڑے: پڑ، جنگ دا میدان
پڑ: پلے
پڑپچے: پلے پے، سرپے، ہتھ آئے
پڑ: (نا) چکی دا پتھر، وڈی سِل
پڑاء: (نا) ٹھہرن، قیام

پڑتال: پرچول، جانچ
- پڑتالے: پرچول کرے، پرچول کیتی
- پڑتالیو: پرچولو، پرچول کرو
پڑتل: پٹی، تسما (2) ت، حصا، پرت (3) چک...
اک واندر اُتے لدیا جاون جوگ سامان۔
پڑتلاں: پڑتل دی جمع
پڑتے پاڑن: رکاوٹ چیر کے آون، پردے فا...
کرن
پڑچھ / پڑچھا: رکھ دا وڈا سکڑا، کھل دا ٹوٹا، پاڑ...
پڑچھتی: چھت توں کجھ تھلے کندھ نال بنی چھتی بھانڈے وغیرا رکھن دے کم آوندی اے۔
پڑچھن: (ک) بوجھن، دلوجن، سمجھن
پڑچھواں: پاسے توں لنگھ گیا
پڑسی: پوے گا
پڑنا: ڈِنا نال تابع مہمل (ڈِنا پڑنا)
پڑن: (ک) پین
پڑن: (ک) ہلن، ہِڑیا جاون، نِچوڑن
پڑن: (ک) چھجن، گھمن، پڑن (کنڈا، سُو...
وغیرا)
پڑوال: اکھ دا اِک روگ جس وچ ہیٹھی د...
وال اندر نوں مڑ جاندے نیں۔
پڑوتا: نکی ٹوکری جس وچ پُونیاں وغیرا رکھد...
نیں۔

پڑھتی: مقابلا' دھکو ندری
پڑی: رکی چھپی' وانس دی کی جھی پٹاری
پڑی: نکا پڑ' مدان (2) ڈبے
پڑے: پڑ' رکھے
پڑے: پڑ' جنگ دا میدان
پڑیا: ٹھیا
پڑیاں گھتن: دوائیاں کھواون
پڑیوس: پڑ گئی' چھپ گئی
پڑیئے: جیئے' بچیئے
پڑھن: واچن' گھوکھن' سکھن' تعلیم حاصل کرن
پڑھیندڑی: پڑھدی (علی)
پڑھیوں: توں پڑھیا
پژمردہ: (فا) مرجھایا ہویا
پس: (فا) پچھے' اوہلے' رہ گیا' بچیا
- پس پردہ: پردے پچھے
- پس پردے: پس پردا' پردے پچھے' اوہلے
- پس و پیش: اگا پچھا' ماپے تے اولاد' بہانے

بازی

- پس خوردہ: کھاون توں بچیا ہویا' جوٹھا
پسار: کھلار (2) گھر دا وڈا کمرا
پسارا: کھلارا' وسعت' وشالتا
پسارڑے: کھلار (2) تھبے دی حد بندی (وا)
پسارن: (ک) کھلارن' کتاب کھولھن' کھولھن' وکھیرن
پسارہ: (غ ا) ویکھو "پسارا"
پساری: پنساری (2) "پسارن" توں' کھلاری
پساٹ: پسار' کھلار' کھلارا
پساون: (ک) گلا کرن' بھیوون
پست: نکے قد دا' نچ' نیواں
پستارا: لدا' گنڈھ' بھار
پستان: (فا) چھاتیاں' ممے
پستک: (پس-تک) کتاب' مقدس کتاب
پت: (پس-تا / فا) رنگدار ریشم (وا) (2) بدام

ورگا اک گری دار پھل (3) نا' بکے قد دا
پستی: پست توں' نیوائی' نیواں پن' زوال (مجاز: دنیا)
پسشتا: (پ-سٹ-آ) سٹ کے' کالم نال' بے تیجی نال (سٹ پسشتا)
پسجن: (ک) پرجن' بھجن' گلا ہوون' ترہوون
پسر: (فا) پتر
- پسراں: پسر دی جمع' پتراں
پسرن: (ک) کھلرن' پھیلن' کھنڈن
پسلی: سینے دی ہڈی' سینے دیاں ہڈاں دے پنجر وچوں اک
پلسمن: (ک) دودھیل جنور دے تھناں وچ دودھ آون' امادا ہوون
پسندا: پسند' من بھاوندے (محم) (2) گوشت دا پارچا
پسندہ: پسند' پسندیدا
پسمن: (ک) بھجن' گلا ہوون' بھجن' دل نرم ہوون
پسیری: پنج سیر دی (دٹی) پنج سیر وزن تولن دا وٹا
پسیلہ: پاسے بھرنے' کوئی رخ' پہلو
پشاکاں: پوشاکاں' کپڑے' لباس (محم)
پشت: پٹھ' اوٹ' پناہ' کنڈ' حوصلا افزائی
پشتارہ: (فا) پٹھ دے چکیا ہویا بھار' پنڈ' گٹھا
- پشتارے: پشتار توں' پنڈ
پشتاں: پشت دی جمع' کنڈ' پٹھ
پشتانان: پچھتایا (نوشہ)
پشتلے: (غ ا) پچھلے' پیچھے' گزری رات
پشم: نرم ملائم اُن (2) دُھنی دھلے دال
پشمینہ: پشم' قالین
پشنگ: موری کرن دا سند
پشواز: لہنگا
پشہ: (فا) مچھر
پشیمان: (فا) شرمندا' پچھتاونہار

پیغمبر: پیغمبر، نبی، رسول
پکّ: پکا، یقین، پکن دا عمل
پکا: مضبوط (2) ساؤلا
- پکا پکانا: تاکید کرن، پکا کرن
- پکا رنگ: ساؤلا رنگ
پکار: پکارن توں، فریاد، کوک، بلاوا، سدا
پکارن: (ک) کوکن، بلاون، سدن
پکاروڑ: پکروڑ، تجربے کار، ڈھیٹھ، مستقل مزاج، زمانے دا بھنیا ہویا
پکایا: پار کیتا
پکاین: پکیاں دی
پکھنٹ: پکی عمر والا، تجربے کار
پکرو: بولدا، پکاردا
- پکردے: پکاردے، بولدے
پکرن: (ک) اڑن، بولن، پہنچن، مدد لئی اپڑن، کوشش
پکروڑ: تجربے کار، پکا، مستقل مزاج
پکری: بولی، بلایا، پکاریا
پکڑ: پھڑن، گرفتاری، پہلوان دی ہتھا آزمائی، پرچھاواں، گرفت
پکڑن: (ک) پھڑن، قابو کرن، پھڑن
پکندی: پک گئی
پکن: (ک) پکا ہوون، رِجھن، اگ دے سیک نال گلن، میوے دار پھل دا رسن
پکوان: پکی ہوئی شے، کھاجا
پکے: سدا لئی (2) پکن توں، پک جاوے (3) مضبوط
- پکے گھر: اگلے جہان
پکیرا: پکا
پکھ: (ن) بانہہ، کنتمہ (2) پاسا، پہلو (3) حمایت، ساتھ (4) جُتّی دا پندر رحوارا
پکھا: (ن) ہوا جھلن لئی کھجور وغیرہ دے پتراں دی بُنتر (2) مکھیاں دا چھتا (3) سپ دا پھن

پکھار: لکیر، کھال، نالا
پکھان / پکھان: پتھر، مورتی
پکھاوج: ڈھولکی دی اک قسم
پکھرو: گر کانے جو چھت وچ بالیاں اُتے پاوندے نیں
پکھراج: نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر
پکھرا: پکھی، پکھا
پکھڑے: "پکھڑ" توں، حصا، چوکھا، بھاگ
پکھنڈ: دھوکھا فریب، وکھاوا، مکر
- پکھنڈی: پکھنڈ رچاون والا، فریبی، مکری
پکھنو: پکھی، پنچھی، پرندا (پکھ والا)
پکھی: دو عمودی ڈانگاں اُتے افقی بانس رکھ کے پائی ڈھلویں چھت، کٹیا، جھونپڑی
پکھی: پنچھی
پکھے: حصے، بھاگ
پکھیرو: پرندا، پکھ والا، پنچھی
پکھیرو: پنچھی، پرندے
پکھی واری: پکھی واس، پکھی واس قبیلے دی کڑی
پگ: سر اُتے ولھیٹا جاون والا کپڑا (2) قدم، پیر
- پگ ڈنڈی: پیراں دا بنیا راہ، ڈنڈی، کچا راہ
پگّ: کھیڈ وچ جتن
پگایا: پکایا، تپایا
پگت: پکڑ، پھڑ، پھڑ کے
پگٹ: (پگ-گٹ) وڈی پگ
پگڑا: (پگ-گڑ) وڈی پگ
پگڑن: (ک) پکڑن، پھڑن، قابو کرن
پگڑی: پکڑی، پھاتھی (2) نکی پگ
پگڑیو: پکڑیو، پھڑیو
پگسی: پکے گی، پوری ہووے گی
پگن: (ک) وارا کھاون، منظور ہوون (2) سرے چڑھن، کامیاب ہوون، پورا ہوون، جتن، منزل اُتے اپڑ جاون

پکنا: پکنا
- پکے: توڑ چڑھے، پوری ہووے، ویکھو "پکن"
پکیاں: پوریاں ہوئیاں
پکھارا: مُڑھکا، پسینا
پکھارے: پکھارا، مُڑھکا
پکھرن: (ک) پنگھرن، پگھلن، کھُرن، نرم ہوون
پَل: (مذ) اکھ جھمکن جنا ویلا، لمحا
- پَل چھِن: تھوڑی دیر
- پَل چھِن دا ساہ: عارضی تے تھوڑے چِر دا وسن، فانی وسوں، ایہ دنیا
پُل: (مذ) دریا وغیرا دے آر پار جاون لئی پانی اُتوں بنایا گیا راہ
- پُل صراط: جنت نوں جاون والا وال ورگا پُل جو تلوار نالوں تِکھا اے
پلا: (پل-سلا) پردا، ڈھکن
پُلا / پُلاء: گوشتی چاول
پلاٹ: خلا، کھوڑ، زمین اسمان وچکارلی خالی تھاں
پلاس: ٹاٹ، نمدا (2) جھوٹ ورگا اک سند جو کپّن کُشن دے کم آوندا اے
پلاس(ش): پلاش، اِک رُکھ جہدے اُتے پھُل آون توں پہلاں پتے جھڑ جاندے نیں
پلاک: پتلے دست
پلاک: چھال، پلاکی، گھوڑے اُتے سوار ہوون لئی ماری گئی چھال
پلاکی: چھال، بے وقوفانا جُرئت
پلام: ٹاہنی
پلاماں: پلاہاں، ٹاہنیاں
پلان: پالان، پلانا
پلانگ: ویکھو "پلانگھ"
پلانگھ: قدم، چھال، تھوڑا جیہا سفر
پلان: پالان
پلاوے: چھپڑ، تلاء، ٹوبھا (خف)
پلاہ: اک قسم دا رُکھ
پلاہن: ٹاہنی، شاخ
پُلاوں: پُلاء توں
پلپل: پلپلا، نرم
- پلپل کروے: نرم، پلپلے
پلپلا: پولا، نرم، اُنگل لایاں دب جاون والا
پلتھا: وار روکن دا عمل
پلٹ: پلٹن توں امر، اُتھل، پرتا
پلٹن: (ک) اتھلن، اُلٹن، ہیٹھ اُتے کرن، پرتن، بدلن، پھرن
پلچ: "پلچن" توں، ویکھو "پلچن"
پلچن: (ک) پرچن، ورچن، بہلن، ولن
پلچھی: نکے قد تے تنے دا اِک رُکھ جہدیاں لکراں نال ٹوکریاں ٹوکرے بندے نیں
پلن: تیاگ، تج (دِتا)
پلڑا: (مذ) ترکڑی دا اِک چھابا (2) پلا
پلڑا پھیرن: دور کھلوتے بندے نوں مدد لئی بلاون دا اشارا کرن (وا)
پلڑے: پلے، حصے
پلڑے: پلے، کچے پلے
پلسن: وٹ پین
پلسیٹا: پاسا، کروٹ (بدلن) اصل لفظ پلیٹا (پلٹ توں) اے
پلک: پل، اِک پل، پل بھر (2) اکھ دا اک حصا
پلک: اکھ جھمکن، پلکارا
پلک لاونی: سوون (ہد)
پلکارا: اکھ جھمکن جنا ویلا
- پلکارے: بہت چھیتی، پلک جھمکن وچ
پلکیا: لنگ کے اپڑیا، تُرت اپڑیا
پلکیں جھلکیں: پلک جھمکدیاں، ویکھن نال (ویلا چھیتی لنگھدا)
پلمبن: (ک) لمکن، ہتھاں پیراں نال کسے شے

نوں مضبوطی نال جپھن' لمکن' اُلرن
بلمدی: بلمبدی' لمکدی
بلمدیاں: لمکدیاں' لٹکدیاں
بلمن: (ک) بلمبن' الرن' لمکن' مائل ہوون
بلمیندے: لمکدے' بلمدے
پلنگ: وڈی منجی (2) شیر' باگھ' کالے ڈبے والا چیتا
(مم)
پلنگاں: پلنگ دی جمع
پلن: پالیا جاون' ودھن' پھلن' موکن
پلن: (ک) نچُون' ڈگن' کھیڈ وچ مُرے اگے
ودھاون
پلو: (ذ) کسے چادر یاں کھیس دا کونا' پلّا
پلوان: (ذ) فیل وان' ہاتھی دا مہاوت
پلوتا: بد دُعا
پلورا: پانی وچ کُدن ترن والا تکا جیہا جنور اُود
بلاء (2) ڈیڈے بچاون والا غوطا خور
پلوسن: (ک) ہولی ہولی ہتھ پھیرن (2) گلیں لاون'
موہن
پلوون: (ک) فسن' پھجن' دوڑن
پلوو: پچھی
پلوے: بلمرے' ودھے پھُلے (پف)
پلہ: ویکھو "پلا"
پلھر: ویکھو "بلھر"
پلے پا: پلے بنھ کے' چیتے رکھ
پلیا: پک گیا' چنا ہو گیا
پلیاں: پنیاں' پنڈلیاں
پلیت: ناپاک' پلید
پلیتا: فیتا' دیوے دی بتی' رسی
پلیتی: پلیت ہوون دی حالت' ناپاکی
پلید: پلیت' ناپاک
پلیوں: پلن (لط)
پلیوے: پالیا' (ودھا) وڈا کیتا
پلیسنا: پلیسن' مجھی توں پہلاں زمین سیراب

کرن' روئی
بلیٹ: پہلے وال' جھنڈ
بلمتھا: کھکے بازی
بلھر: ویکھو "بلھر"
بلھرن: (ک) ودھن' پھلن' پسرن
بلھر: نیویں تھاں کٹھا ہوون والا بارشی پانی' چھپڑ
بلھرڈے: "بلھر" دی جمع
پن: بچے' پتر
پن: چنن توں امر' منگ' گداگری کر
پُن: ثواب دا کم' گناہ دا اثر مکاون لئی دتی گئی
خیرات' دان' معاوضا' دتی گئی شے
پُن دان: دان پن' سخاوت
پناہ: صفحا' ورقا (2) ہیرے دی قسم دا اک پتھر
پناہ: دھاگے دا گولا (2) منگتا (چنن توں)
پناترہ: مبارکبادی
پناکس: ماشی' بچا سا
پناہ: اوٹ' آسرا' راکھی (دی تھاں)
– پناہ گیر: مہاجر
– پناہی: پناہ دیون والے
پنبہ: (فا) روں
پنبہ: "پنبہ" توں' روں (دے گوڑھے)
پنبی: ہوا نال اُڈن والے ککھ' معمولی' بے
حیثیت
پنبھی پاون: چھال مار کے نچن (وا)
پنت: ڈار (پنچھیاں دی)
پنتھ: راہ' مذہب' فرقا' مسلک' طریقا' عقیدا
پنج: چار توں اگے دا ہندسا
– پنج اندریاں: پنج حواس (مراد دنیاوی
سواد)' پنج سماں' کام' کرودھ' لوبھ' موہ' ہنکار
– پنج بھوت: قدیم سوچ کہ انسان پنج تتاں
نال بنیا اے' اگ' ہوا' پانی' مٹی تے اکاش
– پنج پیر: خواجا خضرؑ' بابا فریدؒ' بہاؤالدین ذکریاؒ'
جلال الدین بخاریؒ تے لعل شہباز قلندرؒ (وارث

شاہؒ نے اپنے قصے ہیر رانجھا وچ اخیر اُتے نکھیڑ دتا اے کہ پنج پیراں توں مُراد پنج حواس نیں)

- پنجتن پاک: (پنج تن پاک) رسول کریمؐ حضرت علیؓ حضرت فاطمہؓ امام حسنؓ تے امام حسینؓ

- پنج تانیاں: خالص سُوتر، پنج تانیاں نال ہر قسم دا کپڑا بنن

- پنج تولیا: اجیہا روپیا جِہدا وزن کل 5 تولے ہووے۔

- پنج چوکے ہک باراں: پنج چوکے وِیہ تے جمع باراں یعنی کل 32. حق دنداں ول اشارا اے (مم)

- پنج کپڑے: پگ، کُرتا، دھوتی، کچھا تے پرنا

- پنج کلان: گھوڑے دی اک قسم (جر)

- پنج کلیان: خاص قسم دی مجھ یاں گھوڑا جو خُش قسمت سمجھیا جاندا اے مبارک

- پنج کنی: پنج اناج (کنک، مکی، باجرا، جوار، جوں) پنج حواس، پنج اِچھیاواں

- پنج گنڈ دا پاس نہ: گنڈی دا پہیا مقرر تھاں اُتوں لنگھے گا (سمجھا پکا ہون دی آس)

- پنج منیاں: پنج موتیاں والی

- پنج مہماں: پنج اِندریاں، کام، کرودھ، لوبھ، موہ، ہنکار

- پنج وے: پنجویں (ناٹک)

- پنج وِیہاں: اک سو، تسبی وچ اِک سو دانے ہوندے نیں (با)

پنجا: پنج انگلاں دا گچھا

پنجاب: دیس پنجاب، پنج دریاواں دا دیس (اجکل دو حِصیاں وچ ونڈیا اے، پوربی حِصّا بھارت کول تے پچھمی پاکستان کول اے)

پنجاب زبان: پنجابی زبان، دیس پنجاب دی بولی (مقبل)

پنجاری: رُوں دھنکن والے تیر دی رن، پادلن (دا)

پنجالاں: کشمیر وچ پیر پنجال جتھے بڑی برف پیندی اے

پنجالن: (ک) داندان دے گل پنجالی پاون

پنجالی: (مث) ہل یاں کھوہ جوون سے ڈنگراں دے گل پایا جاون والا لکڑ دا ڈھانچا (2) اوکھا کم یاں وکھت

پنجاہی: پنجاہ (لط)

پنجتھیا: بندوق لوڈ کر کے تان لئی (نج)

پنجر: ہڈیاں دا ڈھانچا، چھاتی (2) پنجرا (مجازن جسم)

پنجرا: پنجر، کرنگ (ایف) لوہے یاں لکڑ دا بنیا ڈھانچا جس وچ پنچھی رکھے جاندے نیں۔

پنجڑے: پنجے

پنجک: پنج دا بنا

پنجم: (فا) پنجواں (غر)

پنجن: (ک) رُوں دا تونبا تونبا کرن

پنجوترا: زمین وچ پنج وارہل چلاون (2) نمبردار نوں معاملا جمع کراون دا مُعاوضا جو سو پچھے پنج روپے ہوندا اے۔

پنجورے: پنجیری (مم)

پنجہ: ویکھو "پنجا"

پنجے: پنجا دی جمع (2) کھچے، گنڈھاں

پنجیں پچھلیں تولی: پنج تپلاں نال تلن والی یاں تلی ہوئی، ہلکی، کواری

پنجیں: پنجیا جاویں (با)

پنچ: سنج، پنچایت دا ممبر، لاکڑی

پنچ پنچایت: پنچایت دے پنچ، آگو، مُکھدے لوک (مم)

پنچایت: پنچاں دا اکٹھ، فیصلے دی تھاں

پنچھی: پنکھی، پرندا

پند: (فا) نصیحت

- پنداں: نصیحتاں (مم)

پندار: تکبر، غرور، آکڑ

پندھ: سفر
- پندھ ماری: سفر توں تھکی ہوئی (لا)
- پندھاں: پندھ دی جمع، سفر (نوشہ)
پندھانا: پاندھی، مسافر
پندھراں: (ع ا) پندرھاں، 15
پندھیڑو: پاندھی، مسافر، سفر کرن والا
پنڈ: گنڈھ، گنڈھڑی، پوٹلی
- پنڈ بنھنا: پوٹلی بنھن (2) دوائی دے وڈے وڈے پیڑے بناون (وا)
- پنڈ بھراون:
بزرگاں دی یاد وچ جوں پاں آٹے دیاں پنیاں بنا کے ونڈن
پنڈ: گراں، دیہہ، دیہ
- پنڈ نگر نہیں پاندا: (اوہنوں) راہ وچ کوئی پنڈ یاں نگری نہیں دسی.
پنڈ: نگراں، دیہات
پنڈ: تگی، مجبور
پنڈا: اے پنڈ دا ہیو (وا)
پنڈا: وجود، جسم، سریر
پنڈا پالن: تن پروری کرن، محنت توں بچن، کھاون پیون
پنڈال: کسے اکٹھ لئی جتھی یاں تیار کیتی گئی تھاں، ہال، منڈپ
پنڈت: باہمن، ہندوواں دا عالم تے مذہبی آگو
پنڈلی: پنی، لت دا گوڈے تے گٹے وچکارلا حصا
پنڈورا: بکا پنڈ (2) پنیڈو، پنڈ واسی
پنڈی: پکی، پوری ہوئی (آس)
پنکھ: کنبھ (2) پنچھی، پکھی، پکھیرو (ابف)
پنکھڑا: پکھنو، پنچھی، پرندا
پنکھی: پنچھی، پرندے، پکھیرو (2) عارضی ڈیرا کرن والے مسافر (وا)
پنکھی پر مریندا: پرندا وی پر (نہیں) ماردا (مم)
پنکھیاں: پنکھی دی جمع، پرندے

پنگا: کنڈا، چوبھ والی شے، خاہ مخاہ دی مصیبت
پنگتی: قطار، ڈار
پنگلن: (ک) پیچھے ہی دا اگن، گھنگھن، جمن، ودھن
پنگر وکاس: کائنات بارے اک نظریا کہ اے
پنگردی آئی اے تے پنگردی جاوے گی.
پنگھوڑا: بال سواون والا جھولا
پنل: پنوں، محبوب، رب
- پنلا: پنل، پنوں، پنن
- پنلڑی: پنوں، پنل
پنن: (پن-تن / ک) منگن، فقیری کرن، گد کرن
پنواڑی: (فا) پان دا پنسار
پنوں: سسی پنوں دے قصے دا ہیرو، مشہور لوک کردار
پنہ: (فا) پناہ
پنہاری / پنہاری: پانی بھرن والی عورت، نوکرانی
پنہاں / پنہان: گجھا، اندر لکیا ہویا، اکھوں اوہلے
پنی: پکی، پوری ہوئی، اپڑی، پہنچی، پجی، توڑ چڑھی
- پنیاں: (پنی-آں) ویکھو "پنی"
پنیجے: پورے ہوئے، ٹکے، گزرے (ح)
- پنجے ساہے: ویاہ دا رتھیا ویلا، ویلا پورا ہویا، موت دا ویلا آیا (علامتی)
پنیا: طے کیتا، متھیا
پنیاں: پنی دی جمع، پنڈلیاں، لتاں
پنیری: (پنی-ری) پود، نکے بوٹے، پوچ
پنینن: پورا کرن
پنجی: اک لما کھردا گھاہ جو ہرا ہووے تاں ڈنگراں دی خوراک بندا اے. ایہدیاں چکاں بندیاں نیں. ایہدی جڑھ خس اکھواندی اے.
پنھلیاں: بے فایدا
پنینن: (ک) پلمرن، ودھن، پھلن، مولن
پنچھ: پونچھ، کشمیر دا اک علاقا
پنیدا: چھانڑا

پنساں: لبھاں گا' بھالاں گا

پنّوں: (ک) چھاننا' چھان پھٹک کرنا (2) رفو کرنا (3) گلّھاں کڈھنا' کسے دیاں برائیاں کھول کے دسنا' بھنڈ دینا

پو: پانسے دی کھیڈ وچ بندی یاں باراں دی نشانی (2) پے

پو-راہیں: راہ تے پے' رستے تے لگ

پوار: پھوار (2) روح دا سفر (3) جنن دا بالا (4) بیہوشی

پواڑا: کھپ' مصیبت' جنجال

پوانڈری: پواندی' پاون والی (علی)

پواندی: منجی دا داون والا پاسا' سرے دے اُلٹ والا پاسا' داون

پوہلا: لانگھا' راہ' آسے پاسے دی تھاں

پواں: جیہے دی' راہ دی

پوپ: صفت (2) گُلگلا' پکوان

پوپ: عیسائیاں دا مذہبی آگو

پوپٹ: تھل دا اک ناچ (2) اک قسم دی آتشبازی (3) بہت خوش' حسین' رنگین (لا)

پوپلا: دنداں توں بنا مونہہ (2) نرم' بھولا بھالا

پوت: کپڑے دی اک قسم' پوتھ

پوت: (و / م) پُت' پتر (ٹانک)

پوتا: پرویا (تھل) پوترا

پوتا: سرکاری خزانے وچ لگان جمع کراون دا تھیلا

پوترا: پتر دا پتر

پوترا: بال دا دُھوتا کپڑا

پوتن: (ک) پوچنا' لیپن' لپائی کرنا

پوتہ: پوتا' پرویا (لا)

پوتے: پروئے' لائے

پوتھی: (مث) کتاب' مقدس کتاب' نجوم وغیرا دی کتاب

پوٹ: چنڈ' گنڈھڑاں (2) پوٹا

پوٹھا: پٹھا' پتر

پوٹھوار / پوٹھوہار: جہلم تے سندھ دریا وچکارلا علاقا

پوچ: پُوجا توں

پوچ بہن: شے کسے دے حوالے کرنا مگروں واپسی دی امید نہ رکھنا' سدا لئی گوا دینا

پُوجا: عبادت' پرستش

پوجارن: پجاری' پوجا کرن والے

پوجارا: پجاری' پوجا کرن والا (ومنہ پوجارے)

پوجس: پوجدے نیں (ٹانک)

پوجن: (ک) پوجا کرنا' پرستش کرنا' متھا ٹیکنا' منّنا' احترام کرنا

پوجیندی: پوجدی' عبادت کردی

پوجیندے: (پو-جے-ں-دے) پوجدے' عبادت کردے

پوجھارے: پوجے (ج)

پوچ: پود' اولاد' نسل (2) پوچن توں امر' لیپ' لیپ کر (3) دکھاوا' ظاہرداری' کھوکھلاپن

پوچا: مٹی دا لے' لپائی

پوچائی: (غ ا) پچائی' اپڑائی

پوچن: (ک) لیپن' پوچا پھیرنا' لیپنا

پوچھیرا: اپڑاوندا' پہچاوندا

پوچھاکس: لونبے پچھلا

پوچھلیا: پچھیا

پوچھل: دُم

پوچھن: (غ ا) پُچھن

پور: کھپا' اگل دا اِک حصّا' پوری' گنے' وانس دی گنلی

پور: بیہوشی دے دورے' غشی' بحران' رنج و غم' صدما' پیڑ

پور: کشتی دے اک وار دے مسافر' پر اگلا اک وار تُلیا جاون والا پکوان (پکوڑے وغیرا)

پورا: سارا' مکمل

پوراں: بے ہوشی

پوراناں: پورا کرن

پوراناں: (غ ا) پرانا

پوراہیں: (پو-راہیں) راہے پئے' راہ اُتے چل (پ)

پورائیو: پرایا

پورب: مشرق' چڑھدا' سورج نکلن دی سمت. گنگا دے پورب دا علاقہ جو دیسی بوٹیاں لئی پرسدھ اے.

پورسانگ: پرسنگ' بہترین ساتھی

پور کرم: پوری قسمت نال' وڈے بھاگاں نال' بخت آور

پورن: مکمل' پورا (2) پورن بھگت قصے دا ہیرو

پورنا: بھر دیون' ڈھڈ بھرن

پورنماشی: چن دی چودھویں

پورنے: تختی یاں کاغذ اُتے پائے گئے کچے اکھر جہناں اُتے بال لکھن دی مشق کردا اے.

پوران: (ک) پُر کرن' بھرن' پُورا کرن' دفن کرن' چن دا چڑھن لاگے ہوون' طلوع ہوون' چنگرن

پورہیا: ویکھو "پورھیا"

پوری: پور' گنے دیاں دو گنڈھاں وچکارلا حصّا' کے ٹکے ٹوٹے

پُوری: مکمل' کامل

۔ پُوری پئین: کامیابی ہوون' لوڑ پُوری ہوون

پورے: پوری آوے' پوری کرے' بچے

پورے: مکمل' کامل (روحانی طاقت پکھوں)

پوریواں: دفن ہوواں' پُوری ہوواں (خف)

پورھیا: محنت دا' اوکھا' محنت نال کمایا

پوڑا: (مذ) میدے یاں آٹے دی تلی مٹھی روٹی جو عام کر کے ساون وچ پکاوندے نیں.

پوڑن: (ک) چھوون (دا)

پوڑی: (مث) میدے دی باریک تلی ہوئی روٹی جو عام کر کے حلوے نال کھادی جاندی اے.

پوڑھی: پوڑی' زینا' پیڑھی

پوزی: گھوڑے دے منہ دا چھکا (2) گھوڑے دی پالان نوں قابو کرن والا رسا.

پوزی: حایل (نج)

پوس: پوسے سَو' اوہنوں پوسے.

پوساوندیاں: بھیونڈیاں' گلا کردیاں

پوساون: (ک) بھیون' گلا کرن' پکان لئی چاول بھیون

پوست: (فا) چھل' کھلڑی' چھلکا' چھلڑ

پوست: خشخاش دا بوٹا جس وچوں افیم نکلدی اے افیم

۔ پوستی: افیمی

۔ پوستیاں وڑا: پوستیاں ورگا نشا

پوستین: کھل دا بنیا ہویا کوٹ

پوشا: پالن

پوسی: اک رکھ دے پھل جو بطور سبزی پکاوندے نیں.

پوسی: پوے گی

پوش: کمبل' ڈھکن والا کپڑا

۔ اُلٹا پوش لہائی دا: پچھی کھل لہوائی دی اے (شاہ شمس دے واقعے ول اشارا اے جہناں دی کھل لہی گئی سی.

پوشاک: لباس' کپڑے' پہناوا

پوشش: پوشاک' کپڑے' لباس

پوشل: ویکھو "پوچل"

پوشو پوش / پوش پوش: بھیڑ وچوں لنگھن والے لوکاں نوں پاسے کرن لئی آکھدے نیں.

پوشیدہ: (فا) لُکیا' لُکیا' چھپیا

پوکاراں: (غ ا) پکاراں

پوکن: (ک) فرار ہوون' نسن

پوکھ: چھٹے نال سنجی' بیجن (2) ابتدا' شروعات

پوکھا: کم شروع کرن ویلے کسے دی صلاح لین.

پوکھاں: (پو-کھاں) ذرا پئے کھاں (محم)

پوکھر: کھلوتے پانی دی تھاں' جھیل' تلاء' چھپڑ وغیرا

پوکھڑے: جھے وچ جھے، بخرے، بھاگ
پوکھن: (ک) پالن، پوسن
پوگ: پوے گی، پوے گا
پول: موری، سوراخ
پول: عیب، برائی، کھوکھلا پن
پول: اولاد، بال بچا
پولا: نرم (2) جھی
پولا: کئی فصل دی تکی جہی بھری۔ سِکھ، گھاء وغیرا دا مُٹھا، مُٹھی بھر کھ
پولادی: فولادی، لوہے دا
پولی پگڑی: ڈھلی پگڑی (جو جعلی عالم بنھدے نیں تاں جے وڈی جاپے)
پولے: جتیاں، چھتر
پولے: بال بچے دار، حمل دی حالت وچ
پولھی: (غ ا = پوہلی) اک جانگلی کنڈیالی بوٹی
پوم: میتوں پوے
پون: ہوا
- پون ھکمی: (پون: ہوا + ھکمی = کھاون) اندر توں صاف ہوا پچن
- پون پانی: آب و ہوا
پونا: کملو دی اک قسم جِہدی مٹی نرم، تکی، موٹی تے مجھی رسیلی ہوندی اے۔
پون: پاسے دی کھیڈ وچ گاٹی دا پین والا داء جس مطابق چال چلنی ہوندی اے۔
- پون باراں: پاسے دی گاٹی دا اوہ پاسا توں جس نال 12 خانے کچنے ہوندے نیں (مجازن عیش، خوشی، کامیابی وغیرا)
پون: کیسری رنگ، سوہا رنگ
پون: پاؤں، پیر، قدم
- پون پیسی: پیر پادے گا، توے گا
- پون پون ڈیندا: مٹک مٹک کردا
پون: پاک، صیب، پاں، پکی
پونتل: (مث) کرونتل، کوچل (لا)

پونج باراں: تدبیراں کراں
پونجی: رقم، سرمایا، دولت، مال اسباب، مایا
پونجھ اکھیں: اکھاں پونجھ کے (دا)
پونجھن: (ک) صاف کرن، جھنبی جھاڑن
پونچی / پونہچی: بانہہ اُتے بنھن والی سونے چاندی دی پٹی (2) اک قسم دا گھاء
پوند: پیراں ولوں، داون، پواند
پوند: پسلاں
پوندا: چیندا، وڈدا
پوندوں: توں پوندا، چیندا
پوندی ای: چیندی اے
پونرے: سوہنا، خوبصورت، پیارا (لا)
پونری: پیاری
پونگ: مجھی دا پی، نکیاں مجھیاں
پونگرن: (ک) پھنگرن، اگن، پھٹن، جمن
پونہیا: پوہتا، اپڑیا (حافظ)
پوں: (ک) چین، لیٹن، لما پین، سون
پوتا: بورچی خانے دا رمال، کنڈوری
پوتا: رتن چوتھائی، منا
پوتا: پھکا، بے سوارا، بھیڑا (سلوتا دا الٹ)
پوتی: (مث) پوتا توں، رتن چوتھائی (2) چاہ وچوں پتی چھنن والی چھانی
پوتلی: (مث) دھاگا بناون لئی تیلے دوالے ولھیٹ کے لما کیا روں
پوون: (ک) پکاون، رنھن (2) پرودن
پوہ: سویر، پربھات، دن چڑھن
پوہ: دیسی سال دا دسواں مہینا جو بھر سردیاں وچ آوندا اے (ودہ پوہیں)
پوہار: پھوار (ا)۔ پوہاراں: وگن، دھاراں، فواہرے
پوہتا: اپڑیا، پہنچیا، پجیا
پوہتوس: پہتوس، اپڑیا ساں
پوہتی: اپڑی، پہنچی
پوہریا: ویکھو "پوہریا"

پوڑیاں: ڈگریاں' ڈھینڈیاں
پو بجن: (ک) بجن' اپڑن' آون
پوہن: (ک) اثر کرن
پوہون: (ک) اثر کرن' کارگر ہوون' متاثر کرن' سکھاون
پوہی / پوہیں: پوہ دا مہینا
پویکے: تیز دوڑے
پویا: اک زیور (2) گھوڑے دی ٹور
پوئیاں: پوئی آں' پاوئی آں
پویہ: پیا' قدم' پیر پنج
پہارا: اڈان (2) نوارا
پہاڑ: پربت (2) اوکھا کم یاں ویلا (3) راگ پہاڑی
– پہاڑ اُتوں سٹیا: ظلم' بیکاری نال مار سٹیا
– پہاڑ چیرندا: پہاڑ کٹدا (فرہاد دے شیریں دی خاطر پہاڑ کٹ کے نہر کڈھن ول اشارا اے)
– پہاڑ دا پاٹ: پہاڑ دے پتھر وچ مورا کرن
– پہاڑی: نکا پہاڑ (2) راگ پہاڑی
پہاڑا: گنتری دے ہندسیاں دی ترتیب وار ضرب
پہالیں: بھائیوالی' شراکت' سانجھ
پہاواں: پہاون توں' پھساواں' قابو کراں
پتے: پہنچے' اپڑے' جتے
پہتوسے: اپڑے
پہدان: (ک) اپڑان
پہدیو: پہنیا (بف)
پہر: دن رات دا اٹھواں حصا' 3 گھنٹے دا ویلا
پہرا: چوکیداری' گشت
پہرائے: پوائے' پہنائے
پہراون: لباس پواون
پہران: (ک) پہنن' کپڑے پاون
پہراں: پہرا دیندے نیں' چکراتے کٹدے نیں
پہرو: پہرے دار
پہری / پہریں: پہر پہر گھروں

پہرے پھرے چفیرے: چوہاں پاسے پ[illegible] گئے
پہرے: پہنے' پادے
پہریو: پہنیا
پہرواں: پہناوا' لباس
پہل: (مث) مُڈھ' ابتداء' موہر' آغاز' شروعا[illegible]
پہلا: اول نمبر دا' موڈھی' شروع دا
پہلڑا: پہلا
– پہلڑا چاہ: پہلا چاہ' مُڈھلا شوق
پہلو ـ ٹیاں: پہلواں عورتاں
پہلی: پرانی املاء' پہلی
پہلے پہرے: رات دے پہلے پہر وچ
پہنجی: (غ ا) پہنجی (سندھی) اوہناں دی' ا[illegible]
پہنن: (ک) پہران' کپڑے وغیرا پاون
پہوتا: پہتا' اپڑیا' پہنچیا
پہوتھ: میں اپڑی
پہوچن: (ک) پہنچن' اپڑن
پہیہ: گول چکر جس نال کوئی شے گھمدی اے
پتو: پیو' باپ' والد (لد)
پتیاں: پتی آں (تیتوں پتی)
پتیال: پاتال' پتال (نانک)
پتیتی: باریک' مہین (بف)
پتیے: پیکے' ماپے
پی: محبوب' پیارا (2) پیون توں امر
پیا: محبوب' پی' پریتم
پیا: پئی آ
پیادا: پیارا' پیدل
پیادا: پیدل' سرکاری' ہرکارا' پیلٹ' سوا[illegible] سرکاری کار کرن والا سپاہی۔ سرکاری ملاز[illegible] سرکاری حکم رعایا تیک اپڑاندا سی
پیادی: پیادا' پیدل
پیار: محبت' پریم' الفت
پیارڑے: پیار دے' یار' متر' سجن

پیازہ: مشہور بھوکل بوٹا تے اوہدی گنڈھ جہ ایہدا تعلق نرگس دے پروار نال اے' گنڈھا

– پیازی: پیاز دے رنگ دا' ہلکا گلابی

– پیازے بھوکاں: گنڈھے دیاں بھوکاں

(مم)

پیاس: تریہہ' تس (2) لگی اے

پیاسا: (نم) تسا' تریہایا

– پیاسا گلا کٹائی دا: حضرت امام حسینؓ تے ساتھیاں دے۔ تریہائے شہید کیتے جاون ول اشارا اے (بلہا)

پیاسے: پیا اے' پئی اے (2) تریہائے' تسے

پیاک: پیچ والا' شرابی

پیال: پیا' پلا

پیالڑا: (نم) پیالا' پیون والا بھانڈا (و ر پیالڑے)

پیام: سنیہا' پیغام' اعلان' سنیہڑا

پیادہ: پیادا' پیدل' سپاہی

پیاہو: پیا ہووے (خف)

پیپا: ٹین دا بنیا گھیو دا وڈا چورس ڈبا

پیپنی: اتب دی پنگ نوں رگڑ کے بنایا واجا

پیت: پریت' محبت' پیار

– پیتاں: پریتاں

پیتا: پریت' محبت' پیار

– پیتا زہر: پریت دا زہر

پیتم: مں پیتا (2) محبوب' پریتم

پیتو: (پی-تو) توں پیتا

پیٹ: (پے-ٹ) ڈھڈ' گھیر

– پیٹ پچھوتی سول: ڈھڈ پیڑ نہ جر سکیا

– پیٹ رکھ کے: اپنا ڈھڈ بھر کے' خودغرضی

تل (دا)

پیٹا: کپڑے دی چوڑائی' چوڑائی دے رخ دھاگے (لمائی دے دھاگے تانا اکھواوندے نیں)

پیٹے: (پے-ٹے) حصے وچ' قسمت وچ' نصیب وچ

– پیٹے پین: قابو آون' ہتھ آون' پیٹ وچ

پین

پیٹھ: ادھار دا مُل' اُچا مُل

پیٹھ: (پے-ٹھ) تانے پیٹے دی پیڈھی گُنائی جس نال کپڑے وچ مضبوطی آوندی اے۔ کپڑے دا سدھا رُخ

پیٹھا: اک ویل دا مشہور پھل جو سبزی تے مٹھیائی بناون دے کم آوندا اے۔

پیٹھان: پٹھانکوٹ

پیٹھن: (پی-ٹھن / ک) پیسن' پیہن

پیچ: (پے-چ / نم) پیچا' کنڈل' ول' چکر' وٹ

پیچ: قسم' وعدا' قول قرار' محبت دے وعدے

پیچ: چالبازی' مکر' مکاری' چلاکی' فریب' ول' چھل' مکر فریب' بہانے' رشتے دی مضبوط گنڈھ

پیچا: زمین دی پانی نال سیراب ہوون دی صلاحیت (2) ٹاکرا' ول (3) اُڈدیاں گڈیاں وچ اک دوجے نوں "بو" کرن دا ٹاکرا

پیچان(ں): والاں دے کُنڈل

پیچس / پیچش: دست آون دا روگ

پیچن: (پی-چن / ک) کسن' جکڑن' پکی گنڈھ بنھن (2) جکڑیا جاون' کسیا جاون (3) پیلی وتر کرن

پیچنی: چودھرانی' پنچایت کرن والی عورت

پیچی: پیچ کرن والے' مکار' فریبی

پیچے: پیچی جاندی اے' پیوئیے

پیچیدہ: (فا) گنجلدار' الجھیا ہویا' اوکھا

– پیچیدگی: پیچیدا ہوون دی حالت

پیخال: (پے-خال) پنچھی دی بٹھ' وٹھ

پیدہ: پیدا دا تابع مہمل' (نہ پیدا نہ پیدا)' (2) جلن والا' جو پیدا ہووے

پیدا: جنم' اگن' آون' آمدن

– پیداوار: پیدا' جمیا' پیدا ہوئی شے' کُل پیدا ہوئی فصل

پیدائش: جنم' جنم

- پیدائشی: جماندرو
پیدل: بنا کسے سواری دے، پیراں اُتے ٹرن، تے ٹرن والا
پیدلو: (پے-و-لو) پیدل ٹردیو
پیدھا: پینج
پیدگی: پنی، پائی
پیڈو: دُھنی ہیٹھلا حصا
پیڈھا: پکا، پیچواں، مضبوط
پیر: پاؤں، کھر، جسم دا اوہ حصا جو ٹردیاں یاں کھلوتیاں زمین نال لگدا اے
- پیر بھارا ہوون: بال جمن دی آس ہوون
- پیر بھاکڑا: ویاہ دی اک رسم
- پیر پسارن: پیر کھلارن، بچھ کے بیٹھن
- پیر پکڑن: پیریں پین، معافی منگن، تعظیم کرن
- پیر پیادی: پیدل
- پیر چمن: عزت کرن
- پیر پیادی: ننگے پیر، پیدل
- پیر دیکھ: مور دے پیر کوجھے ہوندے نیں، اوس پاسے اشارا اے (وا)
- پیراں دی مٹی کردی: پیراں ہیٹھوں زمین نکلدی
پیر: (پی-ر / فا) بڈھا، بزرگ، کاریگر، کراماتاں دکھاون والا، مرشد، ہادی
پیر: حضرت عبدالقادر جیلانیؒ مراد نیں (وا)
- پیر بغداد: سید عبدالقادر جیلانیؒ
- پیر سنے: بڈھی عمرے (مم)
- پیر سوریئی: پیراں نوں دھیاون
- پیر مغاں: شراب پیاون والیاں دا سرکردا۔ شراب خانے دا مالک، مراد رب (خف)
پیرا مرد: بڈھا مرد
پیراہن: کپڑے، لباس
پیرایہ: گل کرن دا ڈھنگ یاں طرز

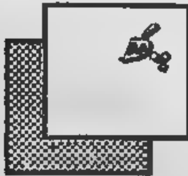
پر گل: پیار دے گل وچ (الف)
پیرن: لباس، کپڑے (2) ٹرن، تیرن، چلن
پیرن: (پی-رن) پیر
پیرنی: (پے-ر-نی) نچن والی، خانابدوش قوم دی عورت، کنجری، ناچی۔ اک قوم
پیرن: ترن، تاری لاون، تیرن
پیرواں: پیروی کرن والیاں، منن والیاں
پیروزے: فیروزے
پیری: پیریں، پیراں وچ
پیری: (پی-ری) بڈھیپا، وڈیری عمر، بزرگی، کرامت
پیریاں: پیر، ولی ہوون دے درجے
پیریں پون: نکے بندے دا وڈے بندے نوں تعظیم نال ملن، آدر کرن (لا)
پیڑ: (پے-ڑ / مث) پیراں دا نشاں، کھرا
پیڑ: (پی-ڑ / مث) درد، دکھ، تکلیف
پیڑا: (پے-ڑا / مذ) روٹی پکاون لئی گنھے آٹے دا گول گولا، کھوئے دی بنی اک مٹھیائی
پیڑاں: پی-ڑاں) پیڑ دی جمع، دکھ، درد
پیڑن: (ک) نپیڑن، نچوڑن، رس کڈھن، ویلن (2) تیار کرن
پیڑی: (پے-ڑی) ویلنے وچ دے کے نچوڑی
پیڑھا: وڈی پیڑھی، کرسی ورگی بہن والی شے
- پیڑھا پلنگ: پلنگ پیڑھا، دب اکبر ستاریاں دا جھرمٹ
پیڑھی: پود، نسل، خاندان
پیزار: جتی
پیسن: (پی-سن) پیہن، پیون، پسائی کرن
پیسو: پیو کے
پیسوں: (پی-سو) پیاں گے (خف)
پیسہ: پیسا، کرنسی، رقم، دولت، مایا
پیسی: پوے گا
پیش: (پے-ش) اگے، ساہمنے

- پیش بلند قدر دے: اچی قدر والے دے سامنے
- پیش بندی: آون والے ویلے لئی پہلاں توں تیاری
- پیش جاون: چلن، واہ لگن
- پیش رو: اگے جاون والا، وڈیرا
- پیش قبض: خنجر، وڈا چھرا
- پیش کار: عدالت وچ کاغذ اگے کرن والا ملازم
- پیش کش: پیش کیتی گئی شرط یاں رقم
- پیش گزارے: ساہمنے رکھے
- پیش گزرسی: ساہمنے آوے گا، پیش آوے گا
پیشا: پیشہ، کاج، روزگار، وسیلا، دھندا
پیشانی: متھا، ساہمنے والا حصہ، اخبار دے ناں والی تھاں
پیشوا: (فا) آگو، اگے لگن والا، مذہبی آگو
پیشی: (پے-شی) ظہر دی نماز
پیشیں: پیشی ویلے، دُپہر دی نماز ویلے، دُپہر ویلے
پیغام: سنیہا
پیغمبر: نبی، رسول، سنیہا لیاون والا
- پیغمبر زادہ: پیغمبر دا پُتر (حضرت یوسفؑ / نبی)
- پیغمبر کنعانی: حضرت یوسفؑ
پیک: قاصد (لط)
پیکار: (فا) لڑائی، جھگڑا
- پیکاراں: پیکار دی جمع، لڑائی جھگڑے
پیکان: (فا) تیر دا نوکیلا حصہ، تیر
پیکر: (پے-کر) جسم، وجود، تن، بُت
پیکھر: مجھ گاں دے دو پیراں نوں بنھن والا رسا جو دوڑن نہیں دیندا
پیکھرا: پیر دا رسا، پیکڑا، پیکھڑ
پیکڑے: پیکے، ماں پیو دا گھر (مجازن: ایہ جہان)
پیکے: (پے-کے) پیکا، ماپیاں دا گھر
پیکیاں: پیدل
پیکھر: جنوراں دے پیراں نوں پایا رسا جو دوڑاں نوں پاوندے نیں۔
پیکھن: (ک) ویکھن، تکن، نظارا کرن
پیکھنا: تماشا، نظارا
پیکھی: پنچھی، پنچھی
پیل: مور دا نچن (2) پھل نوں توڑی وغیرا وچ رکھن
- پیل پاون: مور دا نچن (و، ر = پیلاں)
پیلا: (پے-لا) بلا، حملا، یلغار (پا)
پیلا: (پی-لا) کھٹا رنگ
پیلڑا: پیلا
پیلن: (پے-لن / ک) اگے کرن، ہولی ہولی چلاون، دھکن، دھکیلن، تورن (ڈنگر) کڈھن
پیلنا: دھکن، طاقت دے زور تے ہانک کڈھن، نکر لوا دیون، دباء پاون، دباء پا کے جم گھٹاون
پیلو: (پی-لو) مرزا صاحباں دا قصہ لکھن والا شاعر
پیلوں: ون رکھ دا پھل
پیلے: (پی-لے) پیل، فیل یعنی ہاتھی (جمع)
پیلے: (پے-لے) دھکا، دھکیلے
پیلی: کھیتی
پیم: میرے پیا، میتھوں پیا، میتوں پئی
پیا: (فا) ناپن والا
پیمان: (فا) وعدا، عہد، قول
پیمانہ: (فا) مقررا ماپ، حصہ، شراب پیون والا پیالا
پینک: (مث) کناری، سُنہری ڈوری
پینجا: (پے-ن-جا) رُوں پینجن والا
پینڈی: پاوندی، ورتدی
پینڈا: بھانڈے دا تھلا (2) داخل ہوندا
پینڈو: پے جاون والا، دھاڑوی
پینڈا: سفر
- پینڈے: پینڈا توں، سفر، فاصلے

پنیس: (مث) سواری، ڈولی، بگھی، پالکی
پینسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ 500 تار ہوون
پینگھ: پینگ، دھنک، قوس قزح
پیون: اک برتن جہدا تیل مالش لئی ورتدے نیں
پینگھاں: پینگھ چڑھ کے جھوٹے لین
پینگھن: (ک) پینگھ جھوٹن، ہوٹے لین
پیون: (ک) پیون، نوش کرن
پیو: والد، باپ، باپو
-پیو دی خدمت آکھیا: پیو دی خدمت وچ بیان کیتا
- پیو دے پتر لڑایا: حضرت نوحؑ دا پتر جو کافر سی، اوہنے حضرت نوحؑ دی کشتی وچ سوار ہوون توں نہ کر دِتی سی. بلھے شاہؒ نے اوس واقعے ول اِشارا کیتا اے.
پیوا: وڑیواں، کپاہ دا بی
پیو پئی: چنگی شہرت، چرچا
پیورڑے: پیکا گھر
پیوست: (پ-وست / فا) ملیا ہویا، جڑیا ہویا
پیوکی: پیوے کا
پیوسے: پیا، پیا اے، پئے
پیوں: (پے-اوں) توں پے گیا (مم)
پیوند: (پے-وند) جوڑ، تعلق
- پیوند جلیاں: گدڑیاں، فقیری لباس
- پیوندی: پیوند، تعلق رکھن والی (2) جوڑ وچ، رشتے وچ
پیوسنے: پئی، اوہناں توں پے گئی، ہوئی
پیون: (ک) پیون، نوش کرن
پیوں: مشروب، پیون والی شے
پیہڑا: پیڑھا، بہن دا موڑھا (2) اسمان اُتے تاریاں دا اِک جھرمٹ (ہلکر پیڑھی)
پیہنگاں: (غ ا) پینگھاں، جھوٹے، جھوٹے
پیہن: (ک) پیسن، پیون (2) تاش دے پتے

پیتنش

پیوق: (ک) پیسن
پیرڑے: پیکے، ماپیاں دا گھر (دا)
پیس: پیو سو
پیسم: مینوں پئی، پیا
پیکے: پیکے، ماپیاں دا گھر (غ)
پیئے: ویکھو "پیئے" (2) پیے
پیئے: پیکے (2) محبوب، پیا (3) پیے: کمسم

پھ: پنجابی دی فارسی لپی دا پنجواں اکھر ایہ دولی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں ملدی. گنوار لہجے وچ ایہدا وٹاندرا "ف" نال ہو جاندا اے. گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل پھپھا (ਫ) اے.
پھاتے: پھسے
پھاتھے: پھاتے، پھسے، گرفتار
پھاتھیاں: پھسیاں
پھاٹ: پاٹ، پاٹ کے (2) حصہ، بھاگ (3) دریا دی شاخ (4) دھار، چیر، شگاف، چھو، کوک (5) ونڈ، دوری
پھاٹاں: شاخاں، ٹاہنیاں، دریا دے بنکے پار پاروں نہراں، زخمی ہور ویکھو "پھاٹ"
پھاٹک: (مذ) گیٹ، وڈا بوہا، سڑک وچوں لنگھدی ریل پٹڑی دوالے دے بوہے جو گڈی لنگھن سے سڑک دا راہ بند کردے نیں.
پھاٹے: پاٹے (سر پھاٹے: سر درد نال پاٹے / خف)
پھاٹیے: زخمی کریے

پھاڈی: کھیڈ وچ سبھ توں پچھے آون والا (پہلے نمبر تے آون والا میری یاں ہدی تے دُوجے نمبر والا دوئی ہوندا اے)

پھاڑا: (نر) عمارتی لکڑ دی پھاڑی ہوئی گیلی

پھاڑن: (ک) پاڑن' چیرن' ٹوٹے کرن

پھاڑی: (مث) ٹوٹا' پھانک' پھل وغیرا دا ٹوٹا

پھاس: پھاہ' پھندا' جھلتر' چوبھ

پھاسن: (ک) پھسن

پھاسی: (مث) پھاہ' پھندا' پھاہی (2) پھسی

پھاسے: پھسے

پھاگ: پھگن دا مہینا' بہار دا مہینا

پھاگڑا: (نر) ہولی دا تہوار' پھاگ

پھال: لکڑ دی پچر

پھالا: ہل دا پھل

پھانا: لوہے دا نوکیلا پھل جو لکڑ چیرن یاں ایہو جہے ہور کماں لئی ورتیندا اے۔

پھانٹ: (مث) ٹوٹا (2) دریا دی وکھری وگدی شاخ (3) کپڑے دی لم سلمی ٹاکی' واڈھی سے لمیا جاون والا لما پاسا' سیماڑ

پھانڈ: (نر) واچھڑ' زور دا مینہ

پھانس: کنڈا' چوبھ' جھلتر' نتور (2) دھوکھا' فریب

- پھانس لین: پھسا لین' قابو کرن

پھانسی: (مث) سولی' پھاہ' موت دی سزا دا اک ڈھنگ جس وچ رسی نال لٹکا کے ماردے نیں۔

پھانگ: خالی ہتھ

پھاوا: (نر) ہنیا ہویا' کسے کم لئی پاگل ہونے دی حد تیک بے قرار

پھاہ: پھندا' پھانسی' جال' پھسن (2) پھانک' ٹوٹا' پاڑ

- پھاہ لیاون: پھسا لین

پھاہا: پھاہ' پھندا

- پھاہا وڈھن: تنگی' تکلیف توں اچن چیت دور کرن' مسلا حل کرن

پھاہاں: پھساں

پھاہوڑا / بھہوڑا: پھاوڑا

پھاہون: (ک) پھساون' قابو کرن

پھاہونا: پھساون' پھاہون

پھاہی: پھندا' پھانسی' پھاہ' جال

- پھاہی اڈن: پھندا کھلارن' جال وچھاون

- پھاہی گر: پھندا لاون والا' شکاری

- پھاہیاں: پھاہی دی جمع' پھندے' جال

پھاہیاں: پھسیاں

پھاہیوال: پھاہی لاون والا' پھساون والا

پھائی: ویکھو "پھاہی"

پھب: خوبصورتی' دلکشی' سجاوٹ

- پھبدا: سجدا' دلکش' مناسب' ڈھکواں

- پھبن: (مث) پھب (ک) سجن' سورن' پھبن' زیب دیون

پھباس: اِک سُر دا ناں (سُم)

پھبیا: سجیا

پھپھاڑی: (نر) رولا پاون والا

پھپھرا: (پھپھ-را / نر) پھیپھڑا

پھپھڑ: (نر) پھپھی دا گھر والا' پیو دا بھنویا

پھپھٹن: (ک) ہنکرن' بلھرن' ہرا بھرا ہوون' ودھن' پھلن

پھپھوندی: (مث) اُلی

پھپھیاون: (ک) پھوڑے دا پک کے نرم ہوون (2) زمین دی اُتلی پدھر دا مینہ نال نرم ہو کے پھلن

پھپھیرو: پھپھی دا پتر / دھی

پھپھے کٹن: مکار' فریبی عورت

پھتو: مرزا صاحباں قصے وچ قاضی دا ناں

پھتوہی: واسکٹ' کُڑتی

پھٹ: زخم' گھاؤ' (2) ھمڑ (جمع: پھٹاں)

پھٹے: دُور' پرے' لعنت

پھٹ: موٹاپا' پھیٹ
- پھٹ چڑھن: موٹا ہوون' طاقت دا غرور ہوون
پھٹ: دُور ہو' (2) پُھٹن توں' اگّن
پھٹ وپاندی: جمدی' جنڈی
پھٹاں: پھٹ دی جمع' زخم' گھاہ
پھٹائے کڈھدا: پھٹاندا' اگاندا' زمین وچوں پانی کڈھدا
پھٹڑ: پاٹیا' پھٹڑ
پھٹڑے: پُھٹے' پھٹ پے' کھلو گئے
پھٹڑیں: پھٹ' زخم
پھٹک: (مث) پھٹکار' لعنت' ننددیا (2) خون دی تھوڑ پاروں رنگت دی زردی' بھس (جمع : پھٹکاں)
پھٹکن: (ک) پھڑپھڑاون' پھڑکن' تڑپن
پھٹکن: پھڑکدیاں نیں
پھٹکن: (ک) چھٹن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن
پھٹکن: (پھٹ-کن / ک) لعنت پاون' (2) کپڑے دے رنگ وچ نقص پین' دُدھ دا خراب ہوون' پھٹن
پھٹکو: پھڑکن' تڑفن' مچلن
پھٹکے: کھڑے (پھل)
پھٹول: پھٹکار' لعنت
پھٹن: (ک) پاٹن' پاٹ جاون'
پھٹن: زخمی کرن' پھٹ لاون
پھٹن: (پھٹ-ن / ک) موٹا ہوون' ڈھڈ ودھن' دُدھ اُتے ھٹیاں بجھن' پھٹکن' خراب ہوون' کپڑے وچ نقص پین' مغرور ہوون
پھٹن:
(ک) اُگن' جمن' پیدا ہوون (2) بولن (3) ٹٹن' (4) دُدھ دا خراب ہوون' (5) ظاہر ہوون' کھلن (6) کھسکن

پھٹی: چوڑی پتلی لکڑ' تختی
پھٹی: دہی دا ذرا جیہا حصا' (2) ڈوڈی وچلی کپاہ (3) اگی' نکلی
پھٹے: پھٹڑ ہوئے' زخمی ہوئے (مم) (2) پھٹ اُتے' زخم اُتے (مم) (3) پھٹ
- پھٹے اُتے لون لگایوس: زخم اُتے لون چھڑکیا (مم)
پھٹے ہوئے: کھا کھا کے موٹے ہوئے' پُھلے
ھٹیا: پھٹڑ کیتا (وا)
ھٹیاں: زخمی آں (وا)
ھٹیاں: پھٹ' زخم (خف)
ھٹیاں: تختیاں (2) پاٹیاں ہوئیاں
پھد کن: (ک) کُدن' اچھلن' ٹپن
پھدن: (ک) پھڑن' پکڑن
پھدیا: پھڑیا
پھڈ: پیر دا اِکواسا پن
پھڈا: (پھڈ-ڈا / نا) جھگڑا' رولا' رنا' مشکل' دکھت
پھڈا: پھڈے پیراں والا
پھر: موڈھے دے پچھلی ہڈی (وا)
پھر: بادبان
پھر: پھرن توں امر' منحرف ہو' پرت
- پھر کے: مڑ کے' واپس آ کے
پھرا: فراٹا' تیزی
پھراکل: پھرن والا' سیرو (2) سیارہ
پھراکو: پھراکل' پھرن والا
پھرایا: کپڑا
پھرن: مڑ آوس
پھرسوں: پھرساں' پھراں گا
پھرکا: (پھ-رک-کا) بدلاں دا اُڈ کے اسمان صاف کرن (2) بیماری توں صحت
پھرکاندی: پھڑکدی (اکھ)
پھرکن: (ک) کنبن' لرزن' تھرکن' پھڑکن'

ڈولن' لون

پھرکے: پھڑکے (اکھ)

پھرہائی: فرمائی (ناٹک)

پھرنا: کالجا' دِل (جمع: پھرنے)

پھرن: (ک) چلن' تُرن' حرکت کرن' گیڑیا جاون' چکر کھاون (2) گل توں مُکرن

پِھرن پیراں: مرید ہوون توں مُکر جاندے نیں' پیر توں چھڈ دیندے نیں

پھرن: (ک) منتر دا جادو چل جاون

پھرن: (ک) پھَمن' اوہڑن (2) پُھرکن (3) پُورا اثر کرن' کامیاب ہوون

پھرواہاں: پھرواتہ

پھرولن: (ک) پھولن' الٹ پلٹ کرن' کھلارن

پھرو: فراٹا' تیزی .

پھرے: راس آوے

پھریون: چرن لئی اک چنگا گھاہ

پھڑ: پھڑن توں امر' پکڑ' (2) پھجی

ـ پھڑ پیراں: پیر پھڑ کے (بڑے ادب نال)

پھڑک: پھڑکن دا عمل' جثے دے کسے انگ دی بے اختیاری حرکت

پھڑکاتی: پھڑک' پھڑکی (جمع)

پھڑکن: تڑفن' بے چین ہوون' پھڑکن

پھڑکن: (ک) پھڑکن (2) مرجاون

پھڑکی: پھڑکن دا عمل

پھڑکے: مضطرب ہوئے

پھڑن: (ک) نپن' پکڑن' قابو کرن

پھڑیدے نیں: (وگیار وچ) پھڑے جا رہے نیں

پھس: پھسن توں' قابو آ

پھس: پھسن توں امر' خراب ہوون' ناکارا ہوون

پھساون: قابو کرن' ربھڑ وچ پاون' پھڑن

پھست: چھت اُتے پائی گِلی مٹی

پھستا: ربھڑ' جھگڑا' بکھیڑا' مسئلا' کھوبھا' بندے نوں پھساون والا کوئی مسئلا (ود. پھستے) (2)

رے دے سرے دی گنڈھ

پھسنڈی: پھاڈی' پچھے رہن والا

پھسی: (پھس سی) پھسے گا

پھسکن: (ک) ڈسکن' رون' گلکن

پھسلن: (ک) تِلکن' رڑن (2) مکرن

پھسن: (ک) پھس جاون' گرفتار ہوون' اڑن' اُلجھن

پھسن: (ک) کچلیا جاون' کچومر نکلن (2) رودن (3) پھوڑے دا پک جاون مگروں مواد نکلن

پھک: (مث) چھڑے چاولاں توں وکھ کیتا گیا چھلکا (2) پھکن توں امر

پھک: (مث) جھکیائی' بے ذائقہ ہوون دی حالت (2) ولاں وچ دُوری

پھکا: بُری مندی گل (2) ماڑا' بے ذائقہ (3) رنجھا (4) ہلکے رنگ دا

پھکارن: (ک) پھنکارن' پھوکرن

پھکڑے: سڑدے

پھکڑی: ویکھو "اکروں پھکروں"

پھکڑ: فضول' بے معنی

پھکڑی: (پھک-ڑی) رسوائی' بے عزتی' بدنامی' تہمت' جگ ہسائی

ـ پھکڑی لاون: تُہمت لاون

پھکڑے: (پھک-ڑے) پھکے'

پھکڑیاں: (پھک-ڑی-آں) پھکیاں' ہلکے رنگ دیاں

پھکن: (ک) پھکا مارن

پھکن: (پھک-کن / ک) بلن' سڑن' سواہ ہوون

پھکی: (پھک-کی / مث) چورن' پوڈر ورگا سفوف جو دوا دے طور اُتے پھک لیا جاندا اے

پھکی: ڈھنڈورا

پھگن: (نا) دیسی سال دا آخری مہینا جو انگریزی مہینے فروری دے اَدھ توں شروع ہوندا اے

ـ پھگنوں تیرھویں توں: پھگن مہینے دی

تیراں تاریخ
پگھوا: ہولی' ہولی تہوار دے تحفے
پگھواڑا: پُوربی پنجاب دا اک شہر (2) اِنجیر دا رُکھ تے پَھل
۔ پگھواڑے: پگھواڑا توں' اِنجیر
پَھل: کسے ہتھیار دا وڈھن والا حصا' تلوار دی دھار' نیزے دی انی (2) سِٹا' پھُل توں بعد دی حالت' بی' کسے عمل دا سِٹا
۔ پَھلدار: پَھل والا' اجیہا رُکھ جہنوں پَھل لگدا ہووے
پَھل: کسے رُکھ نال پَھل لگن تے بی بنن توں پہلی حالت' رنگدار پتیاں دا پراگا (2) مدھانی دا ہیٹھلا حصا' (3) عورتاں دے خاص دن (پَھل آون)
۔ پُھل انار: انار دے پُھل جو بڑے شوخ لال رنگ دے ہوندے نیں
۔ پُھل توری: توری دے پُھل (ورگا پیلا)
۔ پُھل کھِلی: موسم بہار
۔ پُھلاں تے آئی: جدوں پُھل لگے
پُھل: پھلن توں' موٹا ہوون' ہُمنڈ
۔ پُھل بہنا: ہمنڈ کے بہن' غرور کرن
پھلا: پشوواں دی حویلی دے بوہے لگیا گیٹ (2) فصل گاہون دی تھاں
پھلا: کھڑا
پھلاری: اِک ریگستانی بُوٹا
پھلاٹیاں: مغرور کرن والا' پُھلادنھار' موٹا کرن والیاں
پھلاہا: پھلاہ' پھلاہی دا رُکھ
پھلاہی: اک کنڈیالا جانگلی رُکھ جدے پُھل چیتر وچ کِھڑدے نیں' مسواک لئی چنگا جاتیا جاندا اے
پھلائی: پَھل آئی (وا) پُوڑی کچوری تے اندرلی بھاف نال پُھلیا پُھلکا جو ایس گل دی علامت سمجھی جاندی اے کہ کھاون والے نوں ہمت بھکھ لگی

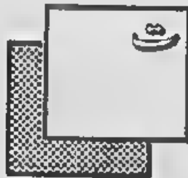
ہوئی اے۔
پھلجھڑی: (پَھل-جھڑی / مث) آتشبازی دی اک قسم۔ سلائی دوالے لگا مسالا جہنوں اگ لاون نال مسالا اگ دے پَھل بن بن کے جھڑدا اے
۔ پَھل جھڑیاں نیں دچارے: اکھاں پَھل جھڑیاں بنیاں ہوئیاں نیں (اتھو انج کردے نیں جویں پَھل جھڑی توں چنگاریاں / ا)
پھلدار: پَھل دار' اجیہا رکھ جہنوں پَھل لگدا ہووے
پھلا: بھلا' کسے وی ہتھیار دا پَھل یاں نوک (2) بال ڈنگر
پھلاٹیاں: پھلیاں' راس آئیاں
پُھلکا: عام ساوا گی روٹی
پُھلکاری: اک قسم دا کڈھائی والا کپڑا جدے اتے اُنی کڈھائی کیتی جاندی سی کہ کپڑا چھپ جاندا سی اجکل ایہدا رواج مک گیا اے۔
پھلگن / پھاگن: پھگن دی چودھویں دے کھیڈ تماشے' ہولی
پھلن: (ک) پَھل لگن' ڈنگر دا بولن' ودھن
پُھلن: (ک) پُھلاں اُتے آون' ودھن' موٹا ہوون' نچن' تنکن' خوشی نال دُونا ہوون
پھلواری: اک قسم دا گھوڑا (لغ)
پُھلواڑ: (پُھل-واڑ) پُھلاں دی واڑ' پُھلواڑی (مم)
پُھلواڑی: پُھلاں دی کیاری
پھلوالے: (پَھل والے) نک گلے تے کن دے زیور
پھلوڑھے: خواجا فریدؒ دے اک عقیدت مند رئیس دا ناں
پھلورن: (ک) پرکھن' جانچن' پرچولن' پھرولن'
پھلوری: دال تے پَھل رلا کے تیل وچ تلی پکوڑی (دا)
پھلوں: پُھلاں توں

پھلوس: رندے نال تھم والی لکڑ دے تکڑے
پھلوہ/پھلوہا: چھالا، پھپھولا، پھنسی
پھلوہی: پھنسی
پھلماریاں: (پھُل-ما-ری-آں) پھُل بدن،
پھلاں وانگ نازک (وا)
پھلے: ودھے
پھلی: بعض رُکھاں تے بُوٹیاں دا پھل جس وچ دو
پرتاں اندر لی ہوندے نیں، دانے بھریا پھل
پھلیاں: پھلی دی جمع، دانے بھرے پھل، مٹر،
لوبیے (2) پھل توں
پھلیرا: پھُل و یچن والا
پھلیل: خشبوئی تیل
پھلیلی: پھلیرا، پھلاں دا عرق کڈھن والا، خشبوئی
تیل و یچن والا
پھلینڈا: پھولدا، پھرولدا
پھلیں دی: پھلاں دی
پھلینڈی: ویکھو "پھلیں دی"
پھلینڈے: پھلدے ودھدے
پھمن: ریشمی ریشے دا سرا
پھمنیاں: پھمنی توں، ست تال دا ناچ
پھن: پھنی، پھنیئر سپ دا چوڑا سِر
پھند: پھڑیا ہویا، گرفتار (2) پھندا، جال (3)
فریب، چالبازی، فند
پھند لانا: پھندے وچ پھسانا
پھنڈ: مار، کٹ، (2) بارش دا پھانڈا
پھُنڈ: پھُنڈن توں امر، موٹا ہو
- پھنڈ کے: پھُل کے (خوشی یاں غرور نال)
- پھُنڈایا: پھلایا، موٹا کیتا
- پھُنڈیا: خوشی نال پھُلیا
پھنڈن: (ک) مارن، کُٹن، پھینٹی چاڑھن،
جھاڑن، جھمبن
پھُنڈن: (ک) خوشی نال پھلن، آپے وچ نہ
ماون (2) تنانا ہاون

پھنڑے: پھن
پھنکار: سپ دی شوکر (2) غصے نال لیا گیا ساہ
پھنکارن: (ک) سپ دا شوکرن
پھنکن: (ک) گھوڑے گھوڑے دا نک راہیں ساہ
باہر کڈھن
پھنکاراں: پھساراں (خف)
پھنکارن: (ک) ترو کن، پھوار پین
پھنکارے: پھوار، پھوار پوے
پھنیناون: (ک) سپ دا پھن توں کھلارن (2)
اُبلن، جھگ سٹن
پھوار: ہلکی ہلکی کنیاں دی بارش
پھوڑا: گڑ، وڈی پھنسی
پھوڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن
پھوک: ہوا، روح
پھُوک: پھوکن توں امر، ساڑ، ساڑ دے، ساڑا
- پھُوک دیون: ساڑن
- پھُوک دیو: پھوک دیو، کھولا دیو
پھوکا (پھو-کا): پھوکلا، رس توں خالی، پھکا، پولا،
جعلی
پھُوکا: صور اسرافیل، ساہ پھوک
پھوکٹ: فضول، بے معنی، اندروں خالی
پھوکرن: (ک) پھنکارن، شوکرن، جنور دا زور نال
ساہ کڈھن
پھُوکن: (ک) زور نال ساہ کڈھن، پھوک مارن،
پھنکارن، (2) ساڑن، بالن، سواہ کرن
پھُوکن: پھنکاردے نیں
پھُوکنی: (مث) کھوکھلی نلی جو لکڑاں وغیرا دی
اگ وچ پھُوک مار کے ہوا تیز کرن دے کم آوندی
سی۔ کو ہے، لکڑیاں کولے دی اگ دا رواج مُکن
نال ایہدا وی رواج مک گیا اے
پھُوکی: پھوکا توں، جعلی، اُتوں اُتوں
- پھوکی سنگی لاون: بے اثر جعلی کارروائی
کرن

پھوکی: ساڑ کے سواہ کیتی
پھوگ: اک ریگستانی بوٹا
پھوگ: رس کڈھ لین مگروں باقی بچی شے (2) بے طاقت، بے زور، رُکھا، پھوکا (3) اک قسم دا بُوٹا
پھوگڑے: پھوگ دے بُوٹے
پھول: پھرول، اُتھل، اُلٹ پلٹ کر
- پھولا پھال: پھولا پھالی، جستجو، بھال، چھان پھٹک
پھولے: پھرولے، الٹ پلٹ کیتے، لبھے
پُھول: پُھل (نظم)
• - پُھول بہاری: بہار دے موسم دا پُھل (نظم)
پھولا: بھنڈیا (خُشی نال)
پھولاری: ویکھو "پھلاری"
پھولن: (ک) پھرولن، بھالن، ڈھونڈن (2) کپڑے سُکنے پاون
پُھولن: پُھلاں (پُھل دی جمع)
پھوہارا: فوارا
پھوہی: قطرا
- پھوہی چھٹے: اجہی آتشبازی جو چلن نال بارش دا سماں بنا دیوے
پھوہیا پھوہیا: قطرا قطرا، تھوڑا
پھوی: کام شُماری وچ آئی گدڑی، گدڑی جنے بال دتے ہوئے ہوون
پھساونڈا: پھندے وچ پھساندا (وا)
- پھساونڈیاں: پھساونڈیاں
- پھسائے: پھسے
- پھسایا: پھسایا، پھاہی لایا
پھیشت: تماو
- پھیٹی: (مث) دھکا، مار (2) اُوٹھ گھوڑے دا ڈھڈ دا جان لیوا روگ،
- پھیٹ: دُکھ مصیبت

پھیر: (مذ) پھیرا، چکر، گھیر، فریب، گیڑ، پھیرن توں امر
- پھیرا: (مذ) اک تھاں توں جا کے واپس اوتھے آون دا عمل، چکر، پھیر، موڑ، ڈاٹا
پھیرے: موڑے، اُلٹاوے (لا) (2) ہندواں دا ویاہ (جس وچ دوٹھا وہٹی اگ دوالے چکر لاندے نیں
پھیریاں: دناں دا پھیر، گردش، بُرے دن، گیڑ
پھیڑ: بدی، فساد، وکھت، فتنا
- پھیڑا: پھیڑ، جھگڑا، بُرا ویلا، مصیبت
- پھیڑن: (ک) گواون، ونجاون
پھیڑے: جھگڑے، نااتفاقی، پھٹ
پھیٹرے: چن گرہن
پھیڑیا: وگاڑیا، گوایا (بف، شج)
پھیل: پھیلن توں امر، کھل
پھیلن: (ک) کھلرن، پسرن
پھیٹن: (ک) مارن، کُٹن، بھنڈن، حل کرن
پھینی / پھینی: (مث) سیویاں ورگی اک شے جو دُدھ وچ پھیوں کے کھادی جاندی اے
پھینٹن / پھینٹن: (ک) پیہن، مدھن، مارن، کُٹن

ت: پنجابی دی فارسی لپی دا ہتیواں اکھر ایہدا دناندرا کدی کدی "س" نال ہو جاندا اے گُرمکھی لپی وچ ایہدے تُل تا (ਤ) اے۔
تا: تک، تیک
تا: تاں، تد، تائیں، توں
- تاحال: اجے تیک، اجے تک، ہُن تک
- تاسویر: سویر توں، سویر تک، سویر تیک

- تا: ویکھو "تاء"

تاب: (فا) طاقت، برداشت، سہ، جھل، جھلن (2) چمک، لشک (3) گرمی، تکلیف، غصہ

- تاب لیاون: جھال نہ جھلن، سہ نہ سکن
- تاباں: تاب، لشک (ماہ تاباں: لشکواں چن)
- تابے: تاب، لشک

تابڑتوڑ: مسلسل، لگاتار، اکتار

تابش: سیک، چانن

- تابش وار: چمکیلا، اَت والا

تابع: (ع) مگر لگن والا، پیٹھ، ماتحت، آکھی منن والا، فرماں بردار

تابوت: (مذ / ع) لکڑ دا صندوق جس وچ لاش رکھدے نیں

تابوں: تاب توں، ویروے لئی ویکھو "تاپ"

تاپ: (مذ) تپ، بخار، گرمی، سیک

- تاپ کسرت: بے ہوشی والا بخار

تات: خلعت، بخشش

تاتار: منگول قوم، تاتاری

تاثر: اثر، تاثیر، گل بات توں گویڑ

تاثیر: (مث / ع) کسے شے دا اثر

تاج: بادشاہ دے سر تے پاون والی جڑاؤ ٹوپی

- تاجوراں: تاج وراں، تاج والے، بادشاہ
- تاجے: تاج

تاجر: (ع) تجارت کرن والا، وپاری

تاڑا: راہ وچ ٹھہرن دی تھاں، ریگستان وچ عارضی پڑاء جس دے لاگے چھپڑ ہووے، نخلستان (جمع: تاڑے)

تار: تند، شیرے وچ ریشے دی حالت (2) مونہا مونہ بھریا، بھریا ہویا، لبریز (3) تاریک، انھیر، کالے (4) ریشاں دھاگا (5) ٹیلی گرام

- تار متاراں: تار بنھ کے، مسلسل، بھریا ہویا، لبریز
- تاروتار: بہت سارے، اک مگروں اک، اکتار، لگاتار، مسلسل

تاروتاراں: اپنا بھریا کہ اُتھل لاگے

تارکش: (فا) تار بناون والا آلا

تارا: ستارا، رات ویلے اسمان اُتے ان گنت چمکنہاراں وچوں اک

- تارا پربھاتی: سرگھی دا تارا
- تارے گنن: فراق وچ مضطرب ہوون، وچھوڑے دی حالت (2) مرن دے نیڑے

تاراج: تباہ، اجاڑا

- تاراج کیتا: لٹ مار کیتی، اجاڑیا

تارک: (مذ) ترک کرن والا، چھڈن والا، تیاگی

تارمتاراں: ڈونگھا پانی جس وچوں لنگھنا اوکھا ہووے

تارنا: کسے سارے نال ترا کے کنڈھے لیاون، ازاد کرن، خلاصی کرن

- تارنیں: تاردا ایں، تیراندا ایں، ڈبن توں بچاندا ایں

تارن / تارنا: تیران، پار لاون، (2) ادا کرن، اُدھار لاہون، (پیسے) دیون

تارو: ترن والے (2) ندی

تاروتار: مسلسل، اک مگروں اِک

تاری: ترن، نہاون، تیرن

تارے: پیسے ادا کیتے، (2) ستارے (3) تیرائے، ڈبن توں بچاوے (4) و نچلی دیاں موریاں

تاریاں: تاری دی جمع، ہلکا نہاون

تاریخ: (ع) تواریخ، ورھے، مہینے تے دناں دی گنتی (2) بیتے واقعاں نوں سنبھالن تے پڑھن لکھن دا علم

تاریک: کالا، انھیر

- تاریکاں: تاریک، کالے، انھیر (غ)

تاریں: ترائیں، توں تیراندا ایں

تاڑ: تال، مجبور تابری دا رکھ جیدے رَس وچ نشا ہوندا اے (2) "تاڑن" توں امر، نِیجھ، نظر
تاڑکے: تاڑ کے
تاڑا: رُون پنجن والا آلا
تاڑن: (کسے) ڈکن، بند کرن، پنجرے پاون، قید کرن (2) و یکھن، گھورن (3) گھیو نوں گرم کر کے میل کڈھنا
تاڑی: ویکھی بھالی ("تاڑن" توں) (2) تاوڑی (دوواں ہتھاں دیاں تلیاں وجاون) (لاۓ تاڑی : تاڑ لا کے)
تازگی: تازا، ہرا ہوون دی حالت، ہرا پا
تازہ: تازا، ہرا
- تازہ روئی: تازگی، تازا ہوون دی صفت
تازی: عربی نسل دا اک گھوڑا جو جنگی کماں لئی ورتیندا اے۔
تازے: ترقی پذیر، ودھدے، پھلدے (2) خوش باش، طبیعت وچ تازگی (3) کپڑے ہوۓ، ہرے، نویں
تازیاں: تازی دی جمع، عربی گھوڑے (ج)
تازیانہ: (فا) کوڑا، چابک
تازیئیں: تازی گھوڑیاں دیاں
تاس: پتا، ورق (لا)
تاسی: سونے دے ورق یاں ہار بناؤ شمار (وا)
تاش: 52 کارڈاں نال کھیڈی جاون والی کھیڈ
تاشے: واجے، ساز
تاک: تکن، تاڑ، بہت (2) بوہا
- تاکی: باری، کھڑکی، تکا تاک
تاکھے: جھگیاڑ
تاکے: تاک توں
تاکی: باری، کھڑکی
تاکید: (مث / عر) آکھن، پک کراون، حکم دیون
تاکھوں: اک دریائی جنور جو بہت کھاندا اے۔
تال: تلاء (2) کے قسم دا سُریاں گت

تالا / تالی: اک چیکنی قسم دا گھاہ جو چارے دے کم آوندا اے (ہ)
تالیف: (مث / عر) ہورناں دیاں لکھتاں نوں کٹھا کرنا
تامڑا: ترامہ، تانبا (2) تانبے رنگا (3) تانبے دا بنیا (4) کبوتر دی اک قسم (5) اک قسم دا یاقوت
تاں: تیتوں (2) ایس کرکے، تد، تداں (3) تاون توں، گرم کراں
تان: سُر، ساز دی اواز
تانبا / تانبہ: اک دھات، ترامہ (دھرتی تانبا ہو گئی : زمین بہت تپ گئی)
تاندلا / تاندلہ: لنوترے کولے پتراں والا اک بوٹا جو ڈنگر کھاندے نیں۔ بعض وار لوک ایہدا ساگ دی پکا کھاندے نیں۔
تان سین: اکبر بادشاہ دا مشہور درباری گویا
تانگھ: (غ ا) تانگھ
تانگھ: (مث) ارمان، دیر توں اچھیا، خاہش، سِک
تانگھڑن: (ک) ترن، کاوڑ نال بولن، آکڑن
تانگھن: (ک) آس رکھن، سک رکھن، چاہون، لوچن، خاہش کرن، اچیک ہوون
تانداں: (غ ا) ویکھو تاواں، تپاواں (خف)
تانہیاں: تائیں، تد ای
تانہیں: تائیں، تد ای
تانیس: (مر) انس، محبت ودھاون (خف)
تان: زور، طاقت، بل (بف) تران، پناہ، حفاظت، راکھی
تانا: تاون، تاء دیون، ستاون، تپ ساڑن
تانا / تانی: کپڑے وچ لمائی رُخ دے دھاگے (چوڑائی رُخ دے دھاگے "پیٹا" اکھواندے نیں)
تانی: تھان دی گل لمائی
تاواں: تپاواں، گرم کراں، غصا دواواں
تاوڑا: وڈی ہانڈی، کنالی
- تاوڑے: تاوڑا توں، ہانڈی یاں کنالی

تاول: (مث) اُتاول' اُتاولا پَن' کاہل' سوڑ' جھیتی' بے صبرا پن (مم)

- تاولیاں: اُتاولیاں' ویروے لئی ویکھو "تاول"

تادم: میتوں تاندے نیں' میتوں ساڑدے نیں

تاون: (ک) تپاون' تا کرن' ساڑن' بالن' گرم کرن (2) ستاون' تنگ کرن' دُکھ دیون' غصا دواون

تاونی: لُہار دی بھٹی جس وچ اوہ لوہا لال کردے نیں (رانجھے دے مَن ول اشارا اے / وا) (2) سیک' چھینٹی' مار (تاونی لاون) (3) تیل نوں گرم کر کے صاف کرن

- تاوے: بالے' تپاوے' گرم کرے' سیکے

تاویل: گل دی توجیہ کرن' ظاہر مطلب چھڈ کے ہور مطلب کڈھن یاں دسن

- تاویلات: تاویل دی جمع' کچھے مطلب

تاہ: تپاک

تاہ ٹھہنا: بن آون' بنن

تاہت: تانگھ

تاہنگ: (غ ا) تانگھ

تاہئیں: تد ہی' تدے' تاں ای

تاہیا: کڈھیا' کیا

تاء: سیک' گرمی

- تاء اکساون: جذبات مشتعل کرن' جوش نال اگ لاون

تائب: (ع) مڑیا ہویا' توبا کرن' چھڈن والا

تاؤ: تاون توں' گرم کرو' سیکو' دُکھ دیو

تائیں: (تا۔ئیں) تک' تیک' توں

تایا: تپایا' گرم کیتا (2) پیو دا وڈا بھرا

تَب لگ: تبلگ' تد تیکر' اودوں تیکر

تباہ: اُجڑیا' برباد

تبخیر: بخارات بنن

تبو: کناڑی' ٹوکا

تبرز: ایران دا اک شہر' تبریز

تبرک: (ت۔ب۔ر۔ک) (ع) برکت منگن' بھنڈار' برکت والی شے

تبسم: (ت۔بس۔سم / ع) مُسکان

تُبکا: قطرا' چویا

تبلگ: تَب لگ' اودوں تیک' اودوں تک

تبھکن: (ک) ترِبھکن' ڈر کے چونکن' ترٹھن' ڈرن' اُبھڑواہے اٹھن' سہمن

تپ: بُخار' کس' گرمی' سیک' تپیا

- تپ تپ: سڑ سڑ کے' کھپ کھپ کے

- تپ سوکا: سوکے دا بخار جس نال بدن سُک جاندا اے

تپ: تپیا' ریاضت' جسمانی کشٹ سہن' عبادت

تپا: علاقا

تپانچا: تپنچا' پستول

تپت: گرم (وا)

تپڑی: تپی' سڑی' بلی

تپسوی: تپیا کرن والا

تپیا: تپ' تاپ' ریاضت' عبادت

تپش: سیک' گرمی

تپشوں: تپش (سیک) توں' گرمی' سیک پاروں

تپک: چوبھ' چیس' درد دی لہر' ساڑ

تپکا: (تپ۔کا) تبکا' پانی دا قطرا

تپکاں: (تپ۔کاں) توڑے دار بندوکاں

تپکن: (ک) ٹیس مارن' ٹھنکن' درد دی لہر اُٹھن (2) اتب دا پکن

تپن: (ک) گرم ہوون' بلن' سڑن' بھکھن (2) غصے ہوون' کڑھن

تپن: ورڑن' بدھن' ولن

تپن: (ک) تڑپن' تروپا بھرن' سیون' و نھن

تپیسے: تھپیڑے

تت: جوہر' عنصر' نچوڑ' خلاصا' ست' اصلی' انجام'

رشا' تیہا' پھل

– تت سم: وَنڈی بولی دے اوہ لفظ جو بنا
رُوپ بدلے اپنا لئے جاون

تتنہ: رتی' اوس' جھیتی' اوسے

تتا: گرم (2) بدنصیب

– تتے تاوے: گرماگرمی وچ' فورن' کاہلی وچ'
جدوں کم گرم ہووے' موقعے اُتے ای

تتار: تاتاریاں دا علاقہ' روسی ترکستان (ویکھو
تاتار)

تتارچا: اک قسم دی برچھی' تیر

تتاری: تاتار دے علاقے دا' ترکستان دا واسی

تتال: لڑائی' جنگ' قتل

تتر: اِک مشہور پکھیرو (تیز رفتاری پاروں ایہدے
نوں آکھیا گیا اے)

تتر بولیا: تتر دا بولنا چنگے شگون دی علامت اے
تے کامیابی دا اشارا

تتر کھمبی بدلی: چتکبری بدلی جو ضرور ای وردی
اے

تترا: (تت درا) کئی رنگاں دا سپ (وا)

تترہ: گرم' غصیلا

تترے: اوتھے' اوسے تھاں' اوسے

تترئی: (تت ڈری) تتی' ستائی ہوئی' بدقسمت' بد
نصیب' ابھاگن' وچاری' مصیبت ماری

تتلاون: (ک) تھتھاون' توتلیاں گلاں کرن'
لکنت نال بولن

تتولڑا: حسن وچ وادھے لئی آپ بنایا تل

تتی: ستائی ہوئی' بدقسمت' بدنصیب' قسمت ماری
(2) گرم' پانی نہ ملن پاروں سُک جاون والی کھیتی

رتتی: اونیاں

تتہ: چن دی تریخ

تتھا: تے' ہور (ناٹک)

تتھاں: اوتھے

تتھے: اوتھے

تتھیو: تو' غلے

تھمن: (ک) خوش ہوون' پرسن ہوون' ریجھن

تھمیاں: خوش ہوون' راضی ہوون

تجریب الانہارہ: (ع) نہراں دی ہتھیائی (جریب:
پاین)

تجلات: (ع) طاقتور (تجل)

تجلی: روشنی' لشک' نور' جلوا' پردا ہٹن

تجمل: جمال' سجاوٹ' شان' ٹھاٹھ

تج: تیاگ' چھڈ (کے)' "تجن" توں

تجن: تیاگن' چھڈن' ترک کرن

– تجوں: تج دیاں' تیاگ دیاں

تجویز: صلاح' راء' سوچ' وچار

– تجویزاں: تجویز دی جمع

تجھا: تیاگ دِتا' چھڈ دِتا

رتجھی: تیبی

تچھ: اوناچر' اوناچر تیک

تچھ: معمولی' حقیر' چھوٹا

تچھن: (ک) واڈھن' کپن' تراشن' ستھرا لاہون

تحت: ہیٹھ

تحت اقدام جنت: ـــــ قدماں ہیٹھ جنت اے

تحت اللفظ: لفظ بہ لفظ (پڑھن)

تحریر: (مث / ع) لِکھت' لِکھی گئی کوئی شے

– تحریراں: تحریر دی جمع' لِکھت' معاہدا'
اقرار نامہ' سمجھوتا

تحسر: حسرت کرن' افسوس کرن

تحقیق: کھوج' کسے گل یاں معاملے دی اصل
تیک اپڑن دا جتن

تحلیل: حل کرن' حل ہوون' گھلن

– تحلیاں: تحلیل کرن

تحمل: برداشت' دلیری' صبر' حوصلا

تحمید: حمد' تعریف کرن

تحویل: حوالے' سپرد

تحیت: تحیہ' سلام کرن' تعظیمی سجدا

تحیر: حیرانگی' حیرت
تخت: بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں
تخت سلوئی: تخت ہزارا لاگے اک پنڈ
تختہ: پھٹا' مُردا نہلاون لئی لکڑ دا لما پھٹا۔
- تختہ اُلٹن: راج پلٹاون' حکمران نوں بدلن
تختی: (مث) گلے وچ پاون والا تویت (لط) (2) لکڑ دی پھٹی جس اُتے بال لکھائی دی مشق کردے نیں۔
تخفیف: (مث / ع) چھانٹی' کمی' گھاٹ' گھٹ کرن دا عمل
تخلص: (ع) اَپ ناں' شاعر دا اوہ ناں جو شاعری وچ ورتدے نیں۔
تخلیص: (ع) خلاصی' چھٹکارا (لا) (2) عبارت نوں گھٹ کرن
تخم: (فا) بی' بیج
- تخم تاثیر: اولاد وچ پیو دا اثر
- تخم ملنگا: نیاز بو بوٹے دا بی جو تاثیر وچ ٹھنڈا ہوون پاروں گرمیاں وچ عمیوں کے پیندے نیں۔
- تخم ہوشاں دا: ہوش دا بی' ہوش (مار دینا) (محم)
تخمینہ: اندازا
تد: اودوں' فیر' اوس ویلے
تد / تدھ: توں
تدارک: اپاء' علاج
تداں: اوس ویلے' اوددوں
تدائیں: تدای
تداؤں: اوسے پاسے' اودھر ای (بف)
تدبیر: کوئیز' وچار' طریقا
تدرو: تدرو' اک سوہنی قسم دا پکھیرو جنہوں انگریزی وچ فیزنٹ سددے نیں (محم)
تدرواں: تدرو دی جمع
تدریس: درس' سکھاون

تدڑے: بڈے' جھیگر' بینڈے
تدوں: تدای (2) اودوں
تدوں: اوتھوں
تدھ / تدہ: توں' تینوں
- تدھ کارن: تیرے سبب' تیری خاطر' تیرے کارن
تدھر: اودھر
تڈاہاں: اوتھے' منزل مقصود (اگلا جہاں)
تڈاہوں: تدی' تدے
تڈاہیں: تدوں' اودوں' تدے' تاں ای
تذکرہ: (مذ / ع) ذکر' چرچا' گل
تر: کھیرے دی نسل توں اک پھل (سبزی) جو ویل نال لگدا اے۔
تر: گلا' وتری
- تربتر: بھجا ہویا' بہتی ماترا وچ پانی وغیرا نال گلا
تر: چتر
تراپے: تے' پرت
تراٹ: ٹیس' چیس' چبھویں پیڑ' بے حال کرن والا درد
ترارا: تیز رفتاری نال' جھیتی' کاہلی
- ترارے بھرن: تیز رفتار نال جاون
تراٹ: داتر دا بولن
ترازو: ترکڑی' تکڑی (2) میزان برج دا نشان
ترازی: افقی' پدھرا' سطح دے ہموار
تراس: وسواس' ڈر' بھَو' خوف' سہم
تراکن: ترا کن' چتر وغیرا دا ٹلّن
ترامہ: تانبا' زرد رنگ دی اک دھات
- ترامے: تراما توں' تانبا
ترانگل / ترنگل / ترنگلی: ترشول' ڈنڈے اگے پنجے وانگ سند لا کے گھاہ تھے وغیرا کٹھے کرن دا آلا۔ ببو
ترا نکمن: (ک) چاہن

ترانا: گیت' نغما
ترانے: ترانا توں' خوشی دے گیت (2) تران نال'
ویروے لئی ویکھو "تران"
تراوت: تری' وتر (طراوت)
تراوے: تراوت' تری' تازگی
تراہ: تراہا' جتھے تن راہ ملن (2) راکھی
تراہ: ڈر' خوف' تراس
- تراہ کڈھن: اک دم کوئی حرکت کر کے
ڈرا دیون
ترا ہکن: (ک) تترا بولن
تراہن: (ک) ڈرا دیون
- تراہنے: ڈراونے' ڈراونمار
تراہے: بتنے' تریوے (بھرا / دموور)
تراہی: نجات دی تھاں' پناہ دی تھاں
ترائی: تر کرن دا کم یاں اوہدی اُجرت (2) چراگاہ
(3) پہاڑ دریا لاگے تھاں
ترائے: تن' ترے' بتنو' تریوے
تُربت: قبر' گور' مٹی
تربن: تروون' حمل ڈگن' توہون (جنور دا)
تربوز: ہدوانا' متیرا' ویل تاں لگن والا مشہور پھل
- تربوزے: تربوز' ہدوانے' متیرے
تربیت: (مث / ع) سکھیا' پالن
ترٹھکن: (ک) ٹھٹکن' ڈرن' سہمن' تراہ نکلن
تربھون: ترن دنیاواں' زمین' اسمان تے پتال
(نانک)
ترپائی: جتھ نال سلائی
ترپڑ: اٹانا (ا)
ترپن: (ک) ٹپن' اُچھلن' کُدن' اُلنگھن
ترپن: (ک) ترپائی کرن' وِنھن (2) پانی دا قطرا
قطرا کر کے ڈگن
ترپھلا: تن پھل کٹ کے ملائے ہوئے۔ ہڑیڑ'
بہیڑے تے آملے دا سفوف جو دماغ تے ڈِھڈ لئی
بُہت فائدے وند سمجھیا جاندا اے۔

ترپھوڑے: بھانت بھانت دیاں بولیاں
تُرت: فورن' چھیتی' کاہلی' اوسے ویلے' شتابی'
ترنت
ترتر تکن: بٹ بٹ تکن
ترتے: ویکھو "ترت"
ترتیب: (مث / ع) چیزاں نوں مناسب ڈھب نال
رکھن یاں کسے حساب سر کٹھا کرن۔
ترتیل: آہستا آہستا ٹھہر ٹھہر کے پڑھن (تلاوت
کرن) چنگی اواز نال تلاوت۔
ترتھلن: (ک) تھر تھلن' تھرتھلی مچن یاں پاون
ترش: (ت.رش) کھٹ
- ترشا: (ت.رش.آ) کھٹا
- ترشی: کھٹی
ترٹن: (ک) بھجن' ٹٹن
ترٹی: چک دی بتی پھوڑھی (وا)' سرایا
- ترٹی چوڑ کرن: پردے چاک کرن' بے
عزت کرن' تباہ برباد کرن
ترٹھا: ورھیا' وسیا (2) راضی ہویا' خوش ہویا (3)
ترس کھادا (4) ڈریا' خوفزدا
ترٹھن: (ک) تسھن' خوش ہوون' مہربان ہوون
ترٹھی: ڈری
ترٹھیاں: ترسائی آں
ترجما: اک بولی توں دوجی بولی وچ پرتاوا
ترچھال: سبزی' ترکاری
تردید: نفی' کسے گل نوں غلط آکھن
ترڈا: (خف)
ترڈن: (ک) گڈن' نصب کرن' ٹھوکن' نپن
ترڈھے: ٹیڈھے' ڈنگے' ونگے
ترڑن: (ک) تڑن' تڑکن' تریڑ آون (2) گھمنڈ
کرن' تینگھرن (3) مچل کھڑن
ترس: رحم' کسے دی منداحالی ویکھ کے اوس نال
ہمدردی دا جذبا
ترس: ترہ' ترہ نال

ترسکن: (ک) ترسن' سکن' تا نگھن' ترسلا' تسلی'
اطمینان
ترسلوٹے: تسلی
ترسن: (ک) تا نگھن' چاہون' لوچن' سکن (2)
ڈرن' سہمن
ترسول: دیکھو "ترشول"
ترسیلا: ترسن والا' بہت زیادا چاہوان
تُرش: (فا) کھٹا (2) بُرا سلوک کرن والا
- ترشی: کھٹیائی (2) مندا سلوک
ترشنا: تریہ' تریہایا
ترشول: تن سولاں والا ڈنڈا' ڈنڈے وغیرا نال تن
نوکدار چوبھے لا کے بنایا ہویا ہتھیار
ترشی: کھٹیائی (2) سخت تے مندا سلوک
ترفیس: ترفدے نیں
ترک: چھڈن' کسے کم نوں تیاگن
- ترک حجوب کیتے: حجاب ترک کیتے'
پردے چھڈ دتے
ترک: (ت۔رک) گند' ترکاہ
تُرک: ترکی یاں ترکستان واسی' سپاہی' وار کرن
والے' مغلاں دا لشکری' لٹ مار کرن والا حملا آور'
سوہنا مُنڈا' محبوب' مسلمان' مسلمان فوجی' مسلمان
حاکم (نانک)' ہندو باہروں آون والے مسلماناں نوں
"تُرک" سددے سن
ترکال: شام' نماشاں' آتھن
ترکاں: ترکی گھوڑے (2) ترک دی جمع' ویکھو
"ترک"
ترکڑ: ترکڑی' ترازو' میزان
ترکڑا: تکڑا' مضبوط
ترکڑی: ترازو' تکڑی
ترکش: (فا) تیر-دان' تیر پاون والا تھیلا
ترکل: تک نال' لک نال
ترکلا: (ت۔رک۔لا) تکلا' چرخے دا تار دی سلائی
ورگا سدھا اک انگ

ترکن: (ت۔رک۔کن / ک) خراب ہون' بو
چھڈن' باسی ہون' گلن' سڑن
ترکن: (ک) اکھاں جھمکن
ترکن: ترک وتاز
ترکی: نکی کشتی (لا)
ترکھ: (ت۔رکھ) کاہلہ' جلدی' چھیتی
- ترکھا: تکھا' تیز
ترکھان: (نا) لکڑ دا کم کرن والا کاریگر
ترکھائی: ترکھ توں' تیزی' چالاکی
ترکھڑی: (ت۔رکھ۔ڑی) ترکھی
ترکھڑے: تکھے' تیز' کاہلے
ترکھی: تکھی' تیز' کاہلی
ترگ: گل پاون والا گہنا' لک دی تگڑی
ترگا: تراگڑی' لک دوالے بنھن والی ڈوری یاں
چاندی دی زنجیر
ترگن: تن علوتاں یاں گن (نانک)
ترگھٹ: ترن گھاٹ
ترلوک: تن جہان
ترلوکی: ترن جہاناں دی (مخلوق)
ترلا: منت' واسطا' ہاڑا' بینتی
ترم: قطرے ڈِگن دی اواز (2) ہکل
ترمبن: (ک) ترڑپن' سیون
ترمراٹ: سر چکرا کے اکھاں اگے تارے نچن
ترمکن: (ت۔رم۔کن / ک) ترمن' چون
ترمن: (ت۔رم۔من / ک) ترمکن' چکن' چون'
قطرا قطرا کر کے ڈگن
ترمتی: اک شکاری پکھیرو
ترناپے: جوانی
ترنالاں: آہ و زاری نال تر' رون پارون گلی
ترنجڑ: چابک' کوڑا
ترنج: وڈا نمبو' سنگترا وغیرا' کھٹاسی (ترشاوا) پیوار
دے پھل
- ترنجاں: ترنج دی جمع

ترِنّجن: (ت-رِن-جن) کڑیاں دی محفل جتھے اوہ رَل کے چرخا کتدیاں نیں۔
- ترنجے / ترنجنیں: ترنجن وچ
ترندیاں: تردیاں
ترنڈن: (ک) چنڈن، مہارت حاصل کرن
ترمنڈن: (ت-رن-ڈن / ک) مرنڈن، تُچل تچل کھوہن، نوچن
تریڑتا: بھیڈاں دے گلے نوں لے جاون (دا)
ترنڈی: بھیڈاں بکریاں دا ہکا اجڑ
ترنڈے: ویکھو "ترنڈی"
ترنگ: (مث) من دی موج، لہر، خیال، طیش، غضب،
ترنگ: گھوڑے دی اک قسم (لا)
ترنگڑ: تن چیزاں، ستاریاں دا اک جھرمٹ
ترنگلی: ٹھاٹھ وچ آئی لہر
ترنگی: اک قسم دی گھوڑی
ترن: (ک) پانی اُتے رڑھن (2) پار لنگھن، کامیاب ہوون (3) وصول ہوون، رقم بنن
تُرن: (ک) ٹرن، چلن
تروار: تلوار
تروشت: کی، گھاٹ، کسارا
ترولی: ترونک، تھوڑ، کمی
ترولے: تُجے
ترونھا: ترس کھاونہار (مم)
ترور: رُکھ
تروڑ: "تروڑن" توں حاصل مصدر تے امر، توڑ، توڑ کے
تروڑم: میں تروڑی / توڑی
تروڑن: (ک) توڑن، بھنن، ٹوٹے کرن، ترنڈن
تروکن: (ک) ترونکن، چھڑکن، چھڑکاء کرن
تروکن: (ک) کسے ترل (مائع) نوں چھڑکن
تروون: (ک) توہن، کچا بچّل سُٹن، جنور دا حمل ڈگن

ترہائے: (غ۱) ویکھو "ترہائے"
تری: (مث) تھنڈھیائی
تری: زمین، دھرتی
ترے: تنے، تن - ہیر، سسی، نوکرانی (دا)
- ترے سے سٹھ: تن سو سٹھ
- ترے گوڈی گزارنال: تن نسلاں تیک عُمر (حضرت نوحؑ دی عمر)
- ترے لوئی: زمین، اسمان تے پتال دے لوک
- ترے ویہ: تریئی - 23
- تریا: تریجا، تیجا
تریا: عورت، سوانی
- تریاچلتر: عورت دا مکر
تریاق: زہر دا توڑ، امرت، زندگی بچاون والی دوا
تریاکل: تیجا، ثالث، غیر جانبدار
تریان: نوکری، چپی
تری ٹھگنا: وڈا ٹھگ جو ٹھگی دے سارے دام جاندا ہووے۔
تریجھے: تریجے، تیسرے
تریڑ: (ترے-ڑ / مث) کسے شے وچ ٹُٹ جاون پاروں پین والی لکیر
تریڑمی: تریوڑی، متھے دی تیوڑی، متھے دے وٹ
تریک: (تر-ی-ک) تاریخ
تریل: (ترے-ل) شبنم، اوس، راتیں پین والی نمی
- تریلوں: تریل توں، اوس، شبنم
- تریلی: شرم، کمزوری یاں کسے ہور وجہا پاروں متھے اُتے آون والا پسینا
- تریلے: تریل، اوس (مم)
تریلن: (ترے-لن / ک) تریل نال بھجن، ترہوون، بھجن
تریمت: (مث) سوانی، عورت، زنانی

ترمٹیں: سواتیاں 'عورتاں' زنانیاں
ترمٹنگل: ترنگلی
ترن / ترنا: (تر-ن / نا) تن گنا
ترنجنہ: ترنے 'رتن
ترپورنہ: تن کپڑے' سلوار' قمیض تے دوپٹا
ترپوٹنہ: (ترے-سوٹ' تر-یو-ٹ) ربی لسی وچ دُدھ دیاں دھاراں مار کے بنایا پیون
ترپون: تری' پانی' اتھرو
ترپوے: (ترے-ووے) ترو' تینے' رتن' ترے
ترسہ / ترسینہ: پیاس' خاہش' اچھیا
ترہاں: (ترے-ہاں) تناں
ترہائے: (ترے-ہا-اے) تسے' تریہ والے
ترہیرے: تیہرے' تن تہ والے
تریہن: (ک) ترن' تیرن' "تریہون" ویکھو
تریہون: (ک) تریہن' ترتھن' ڈرن' سہمن
ترہ: پنگھٹ' گھاٹ' پتن
ترہ: آکڑ' چڑ' اچیا ماس' گماہ دا رتیلھا
تڑاک: ڈِگن دی اواز
تڑاگی: (مث) لک دوالے بنھن والی زنجیری یاں ڈوری (وا) (2) بیراگی دی کھونڈی (نج)
تڑاون: (ک) تھکن' اڑن' تڑان' تھکاء ہوون' تاکھ رکھن
تڑاہو: تڑاوے گا (لا)
تڑبیڑ: تڑبھیڑ' ہجوم' کثرت
تڑپن / تڑپھن: بے چین' بے قرار ہوون' سِتن' لوٹ پوٹ ہوون' تڑفن
تڑپھنہ: تڑپ' تڑف
- تڑپھاواں: تڑفاں' بے چین ہوواں / رہواں
- تڑپھدتہ: تڑفدا اے
- تڑپھوسی: تڑفے گی
- تڑپھوندا: تڑفدا
- تڑپھیراں: تڑفلاٹ' بے چینی
- تڑبھینڈی: تڑفدی
تڑپھٹر: نخرا' شخی' گستاخی
تڑفراٹ: تڑفلاٹ' تڑفنی' بے چینی
تڑک: سویر (2) خبر (3) سیک
تڑکا: تجروبلا (2) دال وچ پاون لئی تھوم وغیرا یا کے گرم کیتا گیا گھیو
تڑکن: (ک) تڑکا لاون' پگھارن' تکن (2) تیج لگن' سڑن (3) تریڑ پون
تڑکے: سویرے سویرے' سرگھی ویلے
تڑنگیاں: شٹیاں' ناس ہوندیاں (بف)
تڑن: (ک) ڈکیا جاون' بند ہوون
تڑن: تریڑ آون (2) گھمنڈ کرن (3) پھل کھڑن
تڑن: (ک) ٹھس (2) چنگی طرحاں ڈِھڈ بھرن' ٹھس کے کھاون
تڑھاون: ڈرا کے بھجا دیون' تڑھی لاون
تڑھایا: دوڑایا' بھجایا
تڑھکون: (ک) ہلمرن' ہنجن' دھڑکن' بھلن
تڑھی: دھمکی' رعب
تڑتڑل: بھچال' کنبنی' زلزلا
تس: تریہ' پیاس
تس: اوہ' اوہنے' اوہنوں' اوس' اوہدے' اوسے
- تس جا: اوتھے' اوس تھاں
- تساڈے: تہاڈے
تساری: تسا' تریہایا
تساں: توں' تسیں
تساہی: تسی' تریہائی
تسبا: (تس-با) تسبی' ورد کرن والی موتیاں دی مالا (با)
تسٹن: (ک) ٹھہرن' قائم رہن
تسجا: تس جا' اوتھے' اوس تھاں
تسخیر: (تس-خی-ر / مث / ع) قبضے وچ (لیاون) اپنے وس (کرن) فتح (کرن)
تسدا: تس دا' اوہدا

تسدن: اودن، اوس دن
تسکارۃ: اوس کم، اوس صلاح، اوس تجویز (لط)
تسکین: (مث / ع) سکون، ارام، تسلی
تسلا / تسلہ: (ت-سل-لا) تسلی، اطمینان (ا)
تسلات: تسلی، اطمینان (چگل)
تسلڑے: (ت-سل-لڑے) تسلی (خف)
تسلن: (ک) تسلی دیون، دھیرن
تسلن: (تس-لن / ک) تھکن، پھسلن، کھسکن، تر جاون
تسلنا: تسلی دیون
تسلیم: (تس-لی-م / ع) منّ لین، رب دی رضا اُتے سر نواون، صدق
- تسلیم کرن: منن
- تسلیماں: تسلیم دی جمع
تسمہ: چمڑے، دھاگے وغیرا دا چوڑا فیتا جو بنھن یاں بُوٹ بنھ کرن دے کم آوندا اے۔
- تسمے کھت: تسے پاکے، رسی پا کے (لط)
تسمیہ: بسم اللہ (پڑھن / وا) رب دے ناں نال مُڈھ رکھن
تسے: تریہائے، پیاسے
تسے: اوسے، اوہنوں
تسلیڑے: (ت-سی-ل-ڑے) تھیلے، تھیلی وچ (وا)
تسیہا: اذیت، دُکھ، جسمانی تکلیف
تشبیہ: (تش-بی-ہ / مث / ع) رلن، ظاہر شکل دا دُوجے اُتے ہوون، کسے نوں دُوجے ورگا آکھن
تشخیص: (مث / ع) روگ بارے کھوج
تشدد: (مذ / ع) سختی، ظلم
تشدید: تشدد، سختی، ظلم (خف) کسے اکھر اُتے شد پاون
تشریح: (مث / ع) شرح کرن، گل نوں کھول کے بیانن
تشریفاں: تشریف (2) نذر، آون پاروں دِتے جاون والے تحفے (عم)
تشنہ: (فا) تریہایا، پیاسا، تسا
تشہد اربلھمن: اوہناں دے پیر گواہی دیون گے
تصدق: (ع) صدقا دیون، قربان ہوون (2) کارن، پاروں
تصدیقہ: سرپیڑ، تسیہا (علی)
تصدیق: (ع) سچائی دا ہنگارا بھرن
- تصدیق بالقلب: (تصدی-کن-بل-قلب) دل نال تصدیق۔ ایمان دا دُوجا درجا (پہلا درجا زبان نال منن اے)
تصرف: (ت-صر-رف) قبضا، ورتوں
تصغیر: (تص-غی-ر / ع) نِکا کرن۔ لفظ وچ زادھا گھاٹ کر کے اوہنوں نِکے دے مفہوم وچ ورتن۔ مثلن کتاب توں کتابڑی
تصنیف: (مث / ع) لکھت، کرت
تصوف: (مذ / ع) صُوفی بنن، دُنیاداری چھڈ کے اگلے جہان نوں اصل زندگی جانن تے رب دے وصل دی تانگھ وچ جیون گزارن۔
تعارف: (ع) پرچے، جان پچھان، واقفی
تعاقب: (مذ / ع) پچھا کرن، پچھے جاون
تعالیٰ: (ع) وڈا، اُچا (رب، اللہ، حق، خدا، باری تے رب دے ہور ناواں نال آوندا اے)
تعبیر: (تا-بی-ر / ع) سفنے جانچن، خاب توں کوئی مطلب یاں سا کڈھن
تعجب: (تا-عا-جب / ع) عجیب لگن، حیرانی
تعدی: (ع) ظلم، زیادتی، حدوں اُلنگھن
- تعدیاں: تعدی، ظلم، زیادتی
تعریف: (تا-ری-ف / ع) وڈیائی، کسے بارے کوئی چنگی گل کرن
تعزیر: (تا-زی-ر / ع) سزا (خف)
تعظیم: ادب کرن، آدر کرن، عزت نال پیش آون
تعلق: (ت-عل-لق) ناتا، رِشتا، سانجھ، ساکا چاری

تعلقہ: علاقہ، تحصیل

تعلی: اپنے آپ نوں وڈیاون، شیخی کرن

تعمیر: اُساری، بناوٹ

تعمیل: (مث / ع) حکم اُتے عمل کرن

تعویز: تویت، کوئی ربی آیت یاں نقش کاغذ اُتے لکھ، مڑھا کے گل پاون یاں بانہہ نال بنھن (2) قبر دی سرہاندی دا کتبا

تغارے: تغاری، پرات، وڈا تھال (جھ)

تغیرہ: بدلی ہوئی (وا)

تغیر: (ت۔ غ۔ یر / ع) حالت وچ بدلی

تغیر کر کے: نوکری دا چارج لے کے (وا)

تفاوت: فرق، تفریق

تفتیش: (مث / ع) پنڑ چھان، چھان پھٹک

تفریق: (مث / ع) فرق، نکھیڑا

تفسیر: (مث / ع) الہامی کلام دی تشریح، وضاحت تے کھلار نال بیان

تفکر: فکر کرن، سوچ کرن

تفنگ: (مث) بندوک (خف)

تفوں تفوں کرن: دل ڈرن، دل بے چین ہوون (مم)

تقاوے: تقاضے، منگاں

تقدیر: (مث / ع) مقدر، قسمت، بھاگ، لکھی ہوئی جو رب ولوں اے تے بندا اوہنوں بدل نہیں سکدا۔

۔ تقدیر اِرادہ: تقدیر دا ارادا، قسمت دا رکھیا لیکھ

تقدیس: (مث / ع) پوترتا، مقدس ہوون دی حالت، پاکیزگی

تقرب: (مذ / ع) نیڑتا

تقسیم: (مث / ع) ونڈ، بھاگ کرن

تقصیر: (مث / ع) قصور، گناہ، کوتاہی، بھُل، غلطی

تقلب: گردش، پلٹن، پھرن، بدلن (جھ)

تقلید: (مث / ع) پیروی، نقل

تقویٰ: پرہیزگاری، خدا خوفی

تقیاں: تقی دی جمع

تقیید: قید ہوون

تک: تکن توں امر، ویکھ "جھاک" (2) تیک، تائیں

تکے: قافیہ، مصرع، تکا

تکا: دسیں، نظروچ آیا (مم) ویکھیا، تکیا

تکا: سِکھلائی لئی ورتیندا ہلکا تیر، نقلی بے ضرر تیر (وا) (2) تکی، باجرے وغیرا دا داتیاں توں بنا رسّا

تکاں: ویکھاں

تکاوے: تکے، ویکھے (بلھا) وکھاوے

تکائی: پرواہ

تکبر: گھمنڈ، غرور

تکبیر: (ع) اللہ اکبر پڑھن، آکھن، رب نوں وڈیاون

تکبیر پھیرن: تکبیر پڑھ کے جنور حلال کرن

۔ تکبیر تحریمہ: نماز دی نیت کروں ہتھ چک کے اللہ اکبر آکھن

تکرار: کوئی کم گھڑی مڑی کرن، جھیڑا

تکریم: آدر، عزت کرن

تکڑا: تن درست، طاقتور

تکڑی: ترکڑی، تولن والا رچھ (2) طاقتور، مضبوط (خف)

تکڑے: طاقتور

تکلا: ترکلا، چرخے دا سلائی ورگا اک حصا

تکلم: تکلم، گل بات (لغ)

تکمہ: تسمہ، بندھن

تکمیل: (ع) سرے چڑھاون، مکمل کرن

تکن: (ک) ویکھن، جھات پاون، جھاکن

تکو: ویکھو

تکوری: (ت۔ کو۔ ری) دھوئیں دی تہ (با)

تکی: ویکھی

تکی: تک، تک دی (لکھ تکی: لکھ تک دی)

تکے: دیکھے

تکے: بکّ اُتے پرو کے کولیاں اُتے بُھنیا ہویا گوشت

تکیاں: تکڑیاں، ترازو

تکیہ: (فا) تکیا، سہارا، آسرا، ٹیک، ڈیرا (2) سر تھلے رکھن والی شے (3) ملنگاں دا ڈیرا یاں ٹھکانا

تکیے: دیکھیے

تکھ: (مث) تیزی

تکھا: تیز، فورن (2) نوکیلا

تکھائی: تکھا ہوون دی حالت

تکھڑے: تکھے

تکھل: تن دھیاں گروں پُتر یاں تناں پُتراں گروں جمن والی کڑی

تکھنا: تیلھا، گھاء دی ڈنڈی، تکہ

تکھیرا: تکھا، بُہت تیز (2) تیار

تگ: طاقت، کوشش (پُل) (2) کپاہ دی چھٹی (3) (فا) تیزی نال پٹیا قدم

تگادڑے: تگادے، تقاضے، منگاں

تگادے: تقاضے، منگاں

تگدا: تازا ہوندا، طاقتور ہوندا

تگڑا: (مذ) طاقتور

تگن: (ک) جرن، سہن، برداشت کرن، وسن، نبھاون، تکن، بیتن، گزارن، مقابلا کرن (و.ر. تگے)

تگوآنیاں: گونڈلاں دی جوہ (گجرات)

تگے: بیتے، گزرے، ویکھو "تگن"

تگمرا: تناں دا سنگ، تن ساتھی

تل: تھلے، ہیٹھاں، تلے (ہف) (2) تلاء (ہف) (3) علاقا، دوال، آس پاس (لہ) (4) تلن توں امر

تِل: (مذ) اک قسم دا تیل بی، جنس (2) کھلڑی اُتے دا نکا جیہا نشان (3) ذرا وی (پُل / خف)

۔ تل تل لیکھا بھرنا: کلی کلی گل دا حساب دینا پوے گا (محم)

۔ تِل دا فرق: ذرا جیہا فرق

تُل: برابر، مثالی، ثانی، دُوجا (2) تولن توں

تلا: تھلا، ہیٹھلا حصا

تلا: ویکھو "تلاء"

تُلا: تلا کھیار، سوہنی دے پیو دا ناں

تُلا / تلہ: کشتی، کُکھ کانے دی بنائی کشتی

تلازمہ: خاص تشبیہ بھرنا، لازم کرنا (و.ر. تلازمیاں)

تلاش: بھال، کھوج، ڈھونڈ

تلافی: (مث / ع) بدلا، اُپاء، گھاٹ نوں پورا کرن

تلانہ: ترانا

تلاوا: رات دا پہرا

تلاوت: قرآن شریف دا پڑھن

تلاہ: تل (ہف)

تلاہے: تھلے، ہیٹھاں (ہ)

تلاء: تلاب، چھپڑ، مان سرودر

تلائش: تلاش، بھال، ڈھونڈن (محم)

تلائی: گدا

تلائے: تلوائے، اُپالے، تلے

تلبیس: (ت-ل-ب-س) دھوکھا دیون، دُوجے دے روپ (لباس) وچ آون

۔ تلبیس ابلیسی: شیطانی رُوپ یاں لباس

تلچھٹ: میل، پانی دی = وچ بہہ جاون والا میل، شراب دی بچ کھچ

تلچھن: (ک) بے چین ہوون، بے قرار ہوون

تلخ: (فا) کوڑا، کُڑتن بھریا

تلخائی: تلخی، کُڑتن، کوڑا ہوون دی حالت، کسوڑ

تلڈا: نکا تلا

تلڑی: تن لڑی، تن لڑ والی (مالا یاں زنجیر)

تلڑے: (ت-ڑے) تلے، تھلے، ہیٹھاں

تلس: (ک) تھلکن، پھسلن، کھسکن

تلسن: (ک) بے چین ہوون، کلپن
تلسی: (ہ) نیاز بو دے پروار دا بُوٹا جو ہندو پوتر سمجھدے نیں۔
تلسی داس: ہندی دا مشہور شاعر
تلطف: (ع) مہربانی، عنایت
تلف: (ع) تباہ، ختم، انت، ناس، ضائع
تلفظ: (ع) اُچارن، لفظ نوں بولن دا ڈھنگ
تلقین: (مث / ع) آکھن، سمجھاون، مت دیون، نصیحت کرن
تلقیناں: ویکھو "تلقین"
تلک: متھے دا ٹکا، قشقا، متھے دی بندی
تلک تکولے: کالے تِل
تلک: تھمک، پھسل
تلک جاون: پھسل جاون، کھسک جاون
تلکن: (ک) رڑھن، تھکن، پھسلن (2) چاہوان ہوون، پیاسا ہوون
- تلکن پیڑھا: تھکن پیڑھا، بالاں دی کھیڈن والی تختی جس اُتے اوہ تھکدے نیں۔
تلکنا: تلک لاون، متھے تے نشان لاون، کوئی زیور پاون
تلن: گھیو یاں تیل وچ پکاون، بُھنن
تلن: (ک) وزن کیتا جاون، تکڑی وچ رکھ کے ماپن (2) کسے کم اُتے تُل جاون، پک کر لین (3) چھت تھلے تھمہ دیون
تلوایا: تلے، بیٹھاں
تلو بیلے: بے ارام، کروٹاں بدلدا
تلولہ: تِل
- تلولہ زنگی: کالا تِل
- تلولے: تلولا دی جمع، تِل
تلوہاں: (ت-لو-ہا-ں) تلے، تھلے
تلوین: (ت-وی-ن) تلون، طبیعت دا ٹھہراء نہ ہوون، رنگا رنگی کرنا
تلہا: تُلا، نکی کشتی

تلے: بیٹھاں، تھلے
تلیاں: ہتھاں یاں پیراں دے تلوے، جتھ پیر دا اوہ صاف حصّا جس اُتے وال نہیں ہوندے۔
تُلیاں: وزن ہویا، تُل کے وکیاں
تلیندی: تندی، بھندی
تلیٹی: دریا وغیرا دی تہ (دا)
تُلہا: تُلا، نکی کشتی
تم: تمت، انت، ختم، تک
تماچا / تماچہ: (ف) چپیڑ، دھپھا
تماشا: بازی گری، کھیڈ، سانگ، گان وجاون یاں بازی گری دی محفل
تماشہ: تماشا
تماکو: چوڑے تے کوڑے پتراں والا بُوٹا جندے پتر حقے تے سگریٹ وچ ورتے جاندے نیں۔
تمام: (ع) سارا، سبھ، پُورا، سالم
- تماماں: تمام نوں، سبھناں
- تمامی: سبھناں، سبھ، سارے، تمام
تمبن: (ک) تمن، ہنجن
تمبکن: (تمب-کن / ک) تیار ہوون، تکن
تمثال: شکل روپ، شاہی فرمان
تمثیل نال: ڈرامائی تشکیل کر کے، مثالاں نال، وڈیری رمز نال
تمچ: (مث) کوڑ، گرمی، غصا
تمچائے: تمچاون توں، گرم کیتے، غصا دوایا
تمر: انھیرا
تمک: تمچ، کسے دی گل سن کے لگیا غصا (2) تمنا، ہِک
تمکن: (ک) سکن، تا بجھن، تمنا کرن
تمکن: (ک) تمکن (2) قطرا قطرا کر کے چوون، سمن
تمکین: تمکنت، اطمینان
تملق: نرمی، ملائمت (2) خوشامد، چاپلوسی
تمنا: (مث / ع) اچھیا، خواہش، سدھر، آرزو

تمن: (مذ) جماعت، گروہ (لط)
تمنڈ: تماں: (مذ) خربوزے ورگا پر اوس توں کجھ
نکا اک پھل جو بڑا کوڑا ہوندا اے۔ کوڑتما
- تمے: "تما" توں
تمیزاں: تمیز کرن، فرق کرن، نکھیڑن (مختلف
طریقیاں نوں ازماون دی سوچ)
تماڑتر: تماڑے ورگا
تن: دیہ، پنڈا، جسم، تن (2) کجھ کے، کس کے،
مجبور کر کے
- تن بھڑے بھانبڑ: جہناں دے تن وچ
عشق دا بھانبڑ بلدا اے (با)
تن: اوہنے
- تن بن: اوہدے بنا، اوہدے بغیر
- تن کھے: اوہنوں (سندھی)
تن: ترے، 3
- تن واہے تن سیکے: تن واہ ترے تے
تن (ورمے) یعنی کل تیتی
- تن سے: ترے سو۔ 300
- تن کانے: پانسے چوپٹ دی کھیڈ وچ سبھ
توں نکھد داء، بھیڑی ہار، چال توں مات
- تن کپڑیں: پوری بالغ کڑی جہنوں تن
واری حیض آ چکیا ہووے (وا)
تنازع: (مذ / ع) جھیڑا، جھگڑا، فساد
تناسخ: (مذ / ع) آواگون، ویکھو "آواگون"
تنباں: (تم-با / مذ) وڈی سلوار
تنبن: (ک) تنبن
تنبو: (تم-بو) عارضی ڈیرا، خیما مراد جیون (وا)
تنبورہ: (تم-بو-ر) اک ساز، تنبورہ تان پورا
تنبورہ: ساز، تان پورا
تنبول: پان دا پتا
تن تن: کوشش کرے
تنت: موقع، ویلا (2) نمونا (3) مسلہ (4)
متھیا، درست، مناسب (5) دھاگا، ڈوری (د-ر:
تنت)
تنتے: دفتر، منتے پر منتے
تنجن: ویکھو "ترنجن"
تند: (ت-د / مث) دھاگا، کپڑے دا تانا
تند: (ت-د) تیز، اوکھا (بولن)
- تندخو: بدمزاج، سخت مزاج، کھرھوا بولنہار
- تند شراب: تیز تے کوڑی شراب
- تند مہاراں: نصیب ڈاڈھے نیں۔ قسمت
سخت اے۔
تندڑی: تندی
تندو: مکڑی، بوہیا، عنکبوت
تندوآ: پانی دا اک جنور جو اپنیاں تنداں نال شکار
کھچ لیندا اے۔ (2) جیبھ ہیٹھاں دا اک دھاگا
جس پاروں بعض بچے بولنا نہیں سکھ سکدے۔
تندوے: "تندوآ" دی جمع، اپنیاں تنداں نال
شکار پھڑلین والے پانی دے جنور
تندی: پونی وچوں نکلن والا روں دا تار، دھاگا
تنزل: نازل ہوون والا، قرآن کریم
تنزیہ: پاکیزگی
- تنزیہی: پاکیزگی بھری
تنک: باریک، ہلکا، نازک، تھوڑا
تنک تکھائی: تیزی، طوفان دی تیزی
تنگ: سوڑا، بھیڑواں، بے ارام
- تنگ توبرا کسن: گھوڑے نوں سواری لئی
تیار کرن
تنگدیاں: آ نکھدیاں، اڈیکدیاں
تنگڑن: (ک) آکڑن (2) منجی پیڑھی وغیرا انن
لئی تانا تنن
تنگلش: تنگی، غصا
تنگسنا: کس کے بنھن
تنگی: غریبی، مندحالی
تنگھن: (ک) زور لاون
تنلے: اکھاں دے کونے (خف)

تھمبن: ویکھو "تھمبن"
تن: (ک) تن جاوݨ' ہمت کرنا
ٹھن: (ک) واڑنا' داخل کرنا' پاوݨ
تھوارے: پکارے' بولے (لط)
توڑا: طعنا' مہنا (غ)
تھوں: تیتھوں (احمد)
تھوریا: روشنی' چانݨ
تہا: کلا' اکلا
تھماں / تھماں: اوہناں (نف)
تھکوں: اوہناں نوں
تھنے: تیں' توں
تھہ: اوہناں' تن
تھماں / تھماں: اوہناں
تھائیں: اوہناں دا
تن تن: تنبورے دی اواز (علی)
تنکاوݨ: (ک) تن تن دی اواز کڈھݨ' چھکݨ' ہلا کے اُچا کرن' جھکا مارن' جھٹکا دے کے تاݨن' اُڈدی گڈی دی ڈور نوں تنکا مارن۔
تنساں: کوشش کراں گی / گا (نف)
تنی: نالا' رسا' دھاگا' تسما' تانی' بنھݨ والی کوئی شے' دوھری
تنیاں: (تی۔آں) تسمے' دوھریاں
تنیندڑے: ناڑے' اُدھڑے' بنڈے
تو: تیرے' تیرا
تواراں: دوروں آوݨ والیاں اُوازاں' خاص کر کے جاندے قافلے دے پشوواں دے گل دیاں گھنٹیاں دیاں اوازاں
تواریں: تواراں' کھیڈ' تُقل
تواضع: خاطرداری' آدربھاء
توان: طاقت' تران' توانائی
۔ توانا: طاقتور' تیز
۔ توانہ: ویکھو "توانا"
۔ توانے: توانا' طاقتور (محم)

توابی: تباہی' تباہ' ٹوٹے ٹوٹے
توائی: تباہی' ٹوٹے ٹوٹے' ظلم
توبتہ النصوح: سچے دل نال توبا
توبرا / توبڑا: گھوڑے نوں دانا کھواݨ والا تھیلا جو اوہدے مونہہ نال بنھ دیندے نیں۔
توتک: جیبھ دا اگلا سرا
توتی: مونہہ نال وجاوݨ والا اک ساز' توتڑی
توتیا: بُہتا' تہمت (لاوݨ)
توتیاں: توتی دی جمع' توتڑیاں' نفیریاں
توجا / توجہ: (تو۔وج۔جا / مث / ع) دھیان
توحید: (مث / ع) رب نوں اک جاݨن
۔توحیدی / توحیدے: توحید توں
تودا / تودہ: (فا / مذ) ڈھیر' چن ماری کرن لئی بنیا مٹی دا ڈھیر' مٹی دی بُہت وڈی ساری چِلھ
۔ تودے: ٹیلے' مٹی دے ڈھیر
توديع: رخصت' ودعیاگی
تور: ٹور' چال
تورا: حکم چلاوݨ ہار' چلاک' نگران
تورات: چار الہامی کتاباں وچوں اک جو حضرت موسیٰؑ اُتے اُتری سی' توریت
توران: ایران دے شمال دا اک علاقا
تورکی: ترکی (2) میعادی بخار وچ نکلن والے دانے
تورن: ویکھو "تورن"
توری: ٹوری' کھلی (2) اک سبزی' کالی توری
۔ توری دے پھُل: کالی توری دی ویل دے پھُل جو زرد رنگ دے ہوندے نیں' گھٹ خون والے' زرد رنگ دے کمزور لوک (وا)
۔ توری وانگ ہویا: سُک کے توری وانگوں ہو گیا
تورے: حکم' حاکم
توریا: اک فصل جو سرہیوں دے موسم وچ تے اوہدے نال ای ہوندی اے۔ جوانہ

توریت: تورات، حضرت موسیٰ اُتے اُترن والی اسمانی کتاب

توڑ: اخیر تیک، مکمل اپڑن

- توڑوا: دھر تقدیر دا، روز ازل دا

توڑ: "توڑن" توں امر، بھن، تروڑ

توڑ: توڑے، بھاویں (لط)

توڑا: پَیر دا اِک زیور (2) پیسے والی تھیلی (3) اِک قسم دی بندوق (4) بھان، ریزگاری (5) اشرفی

توڑن: نوکری توں ہٹاون (وا) (2) بھنن، تروڑن، ٹوٹے کرن

توڑن: (ک) توڑ کے بھرن، توسن

توڑوں: توڑ توں، مُڈھوں، رَب ولوں، شروع توں، ازلوں

توڑی: تیک، تک

توڑی: کنک وغیرا دے بِٹے لَہ جاون مگروں باقی بھُوسا

توڑے: اشرفیاں

توڑے: خاطر، لئی (2) بھاویں (3) تک (مم)

توڑے دیون: اُتوں اُتوں لاپرواہی ثابت کرن، نخرے وکھاون

توزیع: پراگندگی، کھلار (2) لگان دیون والے نوں حساب دسن، (3) ونڈن

توسن: گھوڑا

توسن: (ک) ہوکن، کھرکن، بہت تریہ یاں گرمی لگن، بے چین ہوون

توسہ: توشہ، کھاون دی کوئی شے جو سفر وچ نال لے جاندے نیں

توسیاں: مطمئن، دل دی تسلی والیاں (وا)

توشہ: سفر دا اسباب (خاص کر کھاون)

توشیں: راضی کر، خوش کر لے (وا)

توفیق: (مث/ع) کسے دی مدد کرن دی حالت، قدرت، مدد دی قابلیت

توقع: آس، بھروسا

توقیر: وقار، آدر، عزت

توکڑ: ڈنگراں دی سُوئی مجھ گاں جو دُودھ وِتا چھڈن والی ہووے

توکل: (ت- وک- کل/2/ع) رب اُتے بھروسا، رب دا آسرا رکھن دی صفت

توکلی: توکل کرن والا

توکھلا: ڈر، وہم، خوف

تول: "تولن" توں اِمر، وزن کر

تول اُٹھی: وزن، طریقا، ٹھیک ٹک گیا

تول: رضائی، لحاف

تولد: جمن

- تولد ہوندے: مندے، مندیاں سار

تولن: (ک) وزن کرن (2) مارن لئی کوئی شے چکن

تولا / تولہ: اِک وزن جو چھنائی دا نچواں حصا ہوندا اے۔

- تولا وزن بناوے: تُلا گھمیار (بہت شہرت والا) پیالا اینا ہولا بناندا سی کہ اوہدا وزن بڑا اِک تولا ہوندا (پ)

توم تڑاکے: رولا رپا، گج وج، شور

توں: اُتوں، بدلے وچ

توں: مخاطب نوں بلاون دا بول

- توں بن: تیرے بنا، تیرے بغیر

- توں توں صدقے: تیرے اُتوں قربان (خف)

- توں ساں: تیرے نال

- توں کارن: تیری خاطر

- توں وچ کون قطار: توں کہڑی گنتی وچ ایں (خف)

تونبا: (تن- با) کدو وغیرا دے سُکے پھل نوں کھوکھلا کر کے بنائی گئی ڈی دا ساز (2) روں دی چھٹی یاں جھمبا

تونبہ: "تونبا" ویکھو

تونک: تمبک' ڈھول ورگا گول صندوق (دا)
تونگ: (ت- وں-گ) پثار
تونگر: امیر' مالدار' دولت وند
- تونگری: امیری' مالدار ہوون دی حالت
توسے: تیرے اُتے (2) بھاویں (3) لئی' خاطر (4) تیک' توڑے
توہاں: توں
تونہہ: پانی (ایف)
توئی: توں
تویت: (نا) تعویز' ایہیا کاغذ جس اُتے کوئی کلام لکھیا ہووے جو کسے مقصد نوں حاصل کرن لئی گل پایا / بانہہ نال بنھیا / پیتا جاندا اے۔
تویں: (ت-وے-ں) اینج' اوس طرحاں' اوویں' اوسراں
تہ: ہیٹھاں' تھلے
- تہ بار کرنا: پیہ کے سُرما بنا دیون
- تہ باری: الٹ پلٹ کرن' تہ و بالا کرن
تہ: ترَن
تہ لوعہ: ترن جہان
تہ لوآ سرتاجا: ترن دنیاواں دا سرتاج / بادشاہ (نانک)
تہ لوعہ: ترن لوک' ترن عالم' زمین' اسمان تے تحت الثریٰ یاں پتال
تہ: تیری' تینوں
تہ کھے: تینوں
تہاں: (تے-ہاں) اوتھے
تہاوے: (غ-ا) دھیاوے' دھیان کرے
تہدید: دھمکی' چتاونی
تہلیل: لا الہ الا اللہ آکھن
تہوہ: (غ-ا) تھوہ
تہی: خالی' سکھنا
تہیسان: (غ-ا) تہیساں (ہوواں گا)
تہیں: (غ-ا) تھیں (توں' ولوں)

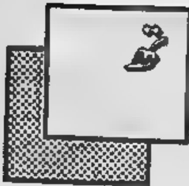
تھیں: اوس' اوسے' تیں' توں' توں ہی
تہیندا: تیرا' تینڈا' اوہدا
تہیندے: اوہدے' اوسے دے
تیئیں: تائیں' تیک (2) توں ای
تی: توں' تسوں' تھیں
تے: اوہنوں (2) اوہ (3) کے
تیاگ: "تیاگن" توں' ترک کر' چھڈ دے' تج
تیاگن: (ک) تجن' چھڈن' سدھارن
- تیاگے: تیاگ دے' ویکھو "تیاگن"
تیت: کریر دی گل
تیتے: (تے-تے) اونے
تیتھیں: تیرے توں' تیرے تھیں' تیرے کولوں
تیج: (تے-ج) تیز' کرارا' خوش نصیب
تی سچے: ترسچے (نانک)
تیڈڑا: تینڈا' تیرا
تیڈڑے: تیرے' تینڈے
تیراک: تیرو' ترن والا
تیرتھ: مقدس تھاں' ہندوواں دی پوتر تھاں جو زیارت گاہ وی ہووے
تیرو: (تی-را) کالا / کالی
تیرھیں: گرہن (لا)
تیز: ترا' ہُکو (2) لک دا ہیٹھلا حصہ تے اوہنوں ڈھکن والا کپڑا
تیز: تکھا
- تیز دھرے پگ تیوں: تیز توں بھی تیزی نال قدم چکے
تیس تیور: تریہ کپڑے' مراد 30 روزے (با)
تیسا: اج دا
تیسا / تیسہ: (تے-سا) لکڑ یاں لوہے نوں چھانگن یاں چھلن والا لوہے دا تیز ہتھیار
تیسیا: (تی-سی-آ) 30 ورھے عمر دا (نانک)
تیشا: تیسا' ایہاں گھڑن یاں لکڑ لوہا چھلن والا زیچ-نوکیلا پتھر گھڑن والا زیچ

تیغ: تلوار
- تیغ اجل دی تولے: قتل کرلیوے (لہ)
- تیغ نظر: تلوار ورگی تیز تے تکھی نظر والا
- تیغا: تیغ، تلوار، خنجر
- تیغاں: تیز، تلوار توں تکھیاں (اصل وچ تیغ دی جمع)
- تیغوں واہیوں: تیغ (تلوار) چلاون توں، جدوجہد کرن (مم)

تیکر: تک، تیک
- تیکر لنندے چڑھدے: لنندے توں چڑھدے تیکر، ہرپاسے (مم)

تیکوں: تینوں
تیل: روغن، کسے روغنی بی دا عرق
تیلا: تیلھا، تنکا، کھ
تیلیاں: (تے-لی-آں) تریلیاں، ٹھنڈے پسینے (جو کمزوری دی علامت نیں)
تیمم: (ت-یم-مم / مّا) پانی نہ ملن پاروں ہتھاں نوں دھوڑ مٹی اتے مار کے چہرے تے باہواں اُتے ملن
تیں: اوہنوں (2) توں، تینوں
- تیں پاسوں: تیرے کولوں، تیرے ولوں
- تیں جے وڈ: تیرے جدا (وڈا)
- تیں دل: تیرے دل نوں
- تینڈی: تیری
- تیں کان: تیرے واسطے، تیرے لئی
تینتالیاں: ترتالی-43
تینڈا: اوہدا
تینڈاں: خصا، کلوڑ (لہ)
تینڈی: تیاندی، ساڑدی
تینڈڑے: تیرے
تینکڑن: (ک) تنکرن، گھمنڈ کرن، آکڑن، اتراون، غرور کرن
تینہ: تینوں، تیں (2) اوہناں

تینہہ: اوہناں، تہاں
تیور: (تے-ور) تن کپڑے، کرتا، دوپٹا تے لک دی (دا سیٹ) (2) تیوری، متھے دا وٹ
- تیور لال: تن سوہے کپڑے جو وہٹی نوں سسرالی دری وچ ملدے نیں۔
تیون: (ک) تووڑ، تم، ٹھوسن
تیہار: تہار، تہوار، خشی دا دن، کوئی رسماں رواجاں والا دن
تیویں: (ت-سویں) تویں، انج، اوسے طرحاں
تیہایا: تریہایا، پیاسا
تیہندی: اوہدی

تھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ستواں اکھر-گرمکھی لپی وچ ایہدے تُل دا تھتھا (ਥ) اے۔
تھاپ: (مث) تھاپڑ، تھپکی (2) ڈھول یاں نقارے اُتے ماری ہوئی مٹ دی اواز۔
تھاپڑن: (ک) تھپکن، شاباش دیون، ہلاشیری دیون
تھاپن: (ک) قائم کرن، اقرار کرن
تھاپنا: پشت پناہی، تھپکی، ہلاشیری
- تھاپنا لاون: پشت پناہی دا اقرار کرن، منا لئی کسے دی پٹھ تے تھپکی دیون، فتح دی دعا کرن
تھاپی: تھپکی (2) کپڑے دھوندیاں کٹن والا سو (3) تھپیا ہویا گوہیا، پاتھی

تھاتھی: موڑی، سرمایا، پونجی، جوڑی شے، دھری دھرائی، اثاثا (2) امانت
تھار: تھاہر، تھاں، جوہ
- تھاراں: تھار دی جمع، تھاہر، جوہ، تھاں، تھاواں
تھاروا اتھرو: تیرے اتھرو زار زار وگ رہے نیں (دا)
تھارن: (ک) نکارن
تھارو: (ہ) تیرے
- تھارو سسرو کون کیہ: تیرے سُسرالیے کون نیں؟
تھاڑی: تھاں، مقام، تھاں بارے
تھال: وڈا تھالا (2) کڑیاں دا اِک کھیڈ تے گیت
- تھال وچ لون بھنن: اپنی بدنامی آپ کرن (2) (تھال وچ لون بھنن نال کھپ پیندی اے تے سبھ نوں پتا لگدا اے)
تھالی: رکابی، طشتری، نکا تھال
تھاں: مقام، ٹھکا، سماجی مرتبا، رتبا
- تھاں بٹھائیں: تھاں ٹکانے، مناسب تھاواں اُتے
- تھاں ناپاک: جسم دا ناپاک حصا، یونی (انسانی پیدائش ول اشارا/ دا)
- تھاؤں: تھاؤں، تھاں
تھان: (مذ) خاص لمبائی وچ تیار کپڑا۔ عام کر کے اِک تھان 20 میٹر دا ہوندا اے (2) پشو بجھن دی تھاں
تھانا: ٹھکانا، تھانا، پلس سٹیشن
تھانگ: ٹھکانا
تھاہ: ڈونگھیائی، تہ
تھاہر: تھاہر، ٹھہرن دی تھاں، ٹھکا، آسرا
تھاؤ: تھاں (ناٹک)
تھاؤں: تھاں، سماجی مقام، مرتبا، ٹھکا
تھاویں: تھاں توں

تھائیں: تھاں، ٹھکا (بف)
تھبلا: دتھی، تھدی، اسانی نال ہتھاں وچ آ جاون والا ڈھیر
تھبوکڑ: تھپوکڑ، تھپکی، تھپکن
تھبوکڑن: (ک) تھپکن، بال نوں سواون لئی ہتھ نال آہستا آہستا تھپکن۔
تھپڑ: چپیڑ، دھپا
تھپکن: (ک) تھاپی دیون، تھاپڑن، شاباش دیون، ہلاشیری دیون
تھپن: (ک) جتھن (2) تھوپن، کسے دے سر مڑھن
تھپوکی: ہولی جہی تھپکی
تھت: چن مہینے دی تریخ
تھتھا: گل کرن وچ اڑن والا، توتلا
تھتھیاون: (ک) تتلاون، لکنت نال بولن، ہکلاون، اڑ کے بولن
تھدھا: تھنڈھا، روغنی، چوپڑیا ہویا
تھر: موٹی تہ (دُدھ اُتے ملائی واںگوں / جمی)
تھر: قائم، امر، باقی
تھراس: (ک) تھرتھراون، کمبن
تھراون: (ک) تھرتھراون، کمبن، ڈولن (2) ہلونا دیون
تھرتھراون: (ک) ڈولن، کمبن
تھرتھرن: (ک) تھرتھراون، کمبن، ڈولن
تھرتھلی: تھرتھلی، ہلچل، افراتفری
تھرتھلن: (ک) ہلچل مچاون، ہیٹھلی اُتے کرن، اُتھل پتھل
تھرراٹ: (مث) تھرتھری، کمبنی
تھرڑاون: (ک) ڈراون
تھرکنبا: (مذ) رعشا، کمبنی، تھرتھر کمبنی
تھرکنبن: (ک) تھرتھر کمبن، لرزن، ڈرنا
تھرکن: (ک) ہلن، ڈولن، تھراون، لرزن، نچن
تھرہر: کمبن

تھرہری (یں): (مث) تھرتھری، کلنبا، کنبنی

تھرڑ: تلمک

- تھرڑ گئے: تلمک گئے، اک گئے

تھرڑا: چوراں توں راکھی لئی بیٹھن والیاں دی تھاں، چوترا، بیٹھن لئی اُچی تھاں

تھرڑک گئے: تھمک گئے۔

تھرڑکن: (ک) ضیمن، گل توں پھرن، ہٹکن، اکن

تھرڑکن: (ک) جوڑ دا اپنی تھاں توں ہلن (2) ٹھلن، اکن، کراہے پین، تھرڑکن

تھرڑکے: دھڑکے

تھرڑن: (ک) گل توں پھرن، تھمکن، ڈگمگاون، بے اصولی کرن

تھرڑن: (ک) تھوڑا ہوون، گھٹن، پورا نہ ہوون، لوڑ وند ہوون

تھرڑیں: تھمکیں، ڈگمگادیں

تھرڑیں: تھوڑ وچ (کدی نہ) پویں، تینوں کدی تھوڑ نہ آوے۔ (نوشہ)

تھکے: تھکن توں

تھکاوٹ: تھکیواں، تھک جاون دی حالت

تھکاون: تھکن توں متعدی

تھکن: تھک جاون، جسم دا ہور کم جوگا نہ رہن، اکتاون، اکن، بیزار ہوون

تھک: مونہہ دا لعاب

- تھک کے چٹن: گل کر کے پھرن

- تھک لاون: داء لاون، ٹھگن

تھکن: (ک) مونہوں تھک سٹن

تھگڑا / تھگڑی: معمولی بھیا ناکپڑا، ٹاکی، تھگی، لیرا

تھگڑن: (ک) ٹاکی لاون، پیوند لاون

تھگڑے: تھڈی، ذتھی، دھری دھرائی، اٹاٹا (2) ٹاکی، کپڑے دا ٹوٹا

[illegible] لے: (اساں نوں) ہتھ لاوے۔

تھل: صحرا، ریتلا میدان، ریگستان، ریتلی تھاں

- تھل ریتاں: ریگستان اندر ہوا یاں پانی چلن پاروں ریت وچ بنیاں لکیراں، سراب

تھلا: =، تھلی پدھر

تھلاں: تھل دی جمع، ریگستان، ریگستانی علاقا

تھلتھلاون: (ک) ہلن، تھل تھل کرن، موٹاپے کارن جسم دا تھل تھل کرن

تھلڑا: تھل، ریگستان (2) ہیٹھلا

تھلڑی: تھل (خف) (2) ہیٹھلی

تھلڑے: (ک) ہیٹھلے (2) تھل

تھلکن: (ک) تھراون، ہلن، لرزن

تھلن: (ک) اُتھلن، الٹاون، اُلٹ پلٹ کرن

تھلوچڑ: تھل واسی (2) تھل دا ناچ

تھلی: پہاڑ دی ہشمار

تھلیرے: تھوڑے

تھم: پلڑ (ممم) (2) تھمہ، ستون

تھماں: تھم (تھمہ) دی جمع، ستون، سہارا

تھمبیں: تھمہ، ستون

تھمی: ویکھو "تھمھی"

تھمن: (ک) رکن، ٹھہرنا، اکن، کھلوون (2) پھڑن، قابو کرن

تھمھی: تھمہ، ستون، چھت وشماں دبی ہوئی کسے شے دی ٹیک

تھنڈا / تھنڈھا: روغنی، گھیو یاں تیل والا

تھنن: (ک) تنن، پاون، گھیرن

تھن: چھاتیاں، دُدھ

- تھنوں چھوڑ مویا: دُدھ چھڈا مویا (ا)

تھنے ہنے: گروہ در گروہ (ج)

تھواہاں: تھیندے، ہوندے

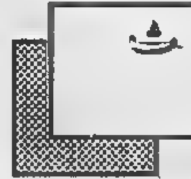
تھوب: تھوبا

تھوبا: ہتھ دی تلی وچ آ سکن والی گلی مٹی

تھوبڑ: تھوبا

تھوتھا: کھوکھلا، اندروں خالی، بے مغز

- تھوتھی: تھوتھا توں
تھوتھنی: جنور دی تھتھنی
تھوتھے: خالی' بے مغز' بے اثر' کھوکھلے
تھورا: احسان
- تھورایت: احسان وند' شکر گزار' ممنون
تھوڑا: گھٹ (2) گھڑا (3) احسان (خف) تھورا
تھوک: کٹھے' چوکھی مقدار وچ' حصے' پرچوں دے الٹ' بُہت کاروبار' چیزاں' وستاں' شیواں
- تھوک فروش: کسے شے نوں تھبی ماترا وچ اکٹھا ویچنہار
- تھوک کوں تھوک: برابر دا مقابلا
- تھوکاں: تھوک دی جمع' وستاں' شیواں' چیزاں
- تھوکی: تھوک ویچن والا' تھوک فروش
تھولے: تھوڑے' گھٹ
- تھولے گالوں / گالھوں: نکی جہی گل توں' معمولی گل توں
تھوم: لسن' گنڈھے دی ناڑی دا اک بھوکل بوٹا
تھوں: کولوں' تھیں' توں' نوں
تھوہ: تھاں' ٹکانا' اتاپتا' نشان
تھوہ: تھکن
- تھوہ کوڑی: نہ لبھن والی شے نوں منڈا آکھن (لومڑی تے انگور دا مشہور قصہ)
تھوہا: (ڈ) تھمو
- تھوہنی: (مث) تھمی' ڈانگ
تھوہر: مشہور ریگستانی بوٹا' ناگ پھنی
تھہراون: (ک) ٹکاون' رکھن
تھئی: ہوئی (2) اِک تال
- تھئی تھئی سرور: سوہنیاں دے جسم تل اُتے نچدے سن (دا)
تھی: ہو' ہو کے' ہو جا
تھی پیا: ہو گیا
تھے: تول
تھیا: ہویا
تھیا تھیا: ناچ دی اِک تال
تھیاں: ہوئیاں
تھیری: ویکھو "دھیری"
تھیسائیں: ہو جاواں گی
تھیسن: ہوون گیاں
تھیسوں: ہوواں گے
تھیسیں: (تھی-سے-ں) ہوویں گا
تھیکن: (ک) تلوار نیام وچ پاون' کسے شے نوں دوجی شے وچ پاون
تھیکے: نیام وچ پاوے (یا)
تھیم: میں ہویا
تھین: ہوون
تھیو: ہو جاؤ' ہووو
تھیوا: (تھے-وا) نگینا' نگ
تھیواں واری: قرباں جاواں
تھیوے: اسیں ہو گئے' ہوئے' ہے
تھیوم: میرے ہوئے
تھیوم: میرے اُتے ہووے
تھیوں: توں تھی گیا' توں ہو گیا
تھیون: (ک) ہوون
تھیوسے: (تھی-وسے) ہو جاوے گا (بف)
تھیوئیں: ہوویں' تھیویں
تھیویوم: (تھی-وے-اوم) میتھوں ہو گیا اے
تھیہ: ٹھکا' تھاں' پنڈ (2) کھنڈر' تباہ ہویا مکان
- تھیہوں: تھیہ توں' پنڈوں
تھیلا: ایسا دُدھ جس وچ مکھن ملائی بجتی ہووے۔
تھیلی: تھیلا دُدھ دیون والی' ایہی گاں' مجھ جیہدے دُدھ وچ مکھن بُہتا ہووے
تھیں: تھوں' توں
تھیٹہ: تھیہ' تھاں (2) ڈو نکھیائی' تھاؤ

ٹ : پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا اٹھواں اکھر' فارسی تے عربی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ٹینکا (ਟ) اے

ٹابری : (مث) ٹبر' قبیلا' خاندان

ٹاپ : گھوڑے دے پیراں دی اواز (2) تندور دے آخری پور وچ جدوں سیک بُہت گھٹ جاندا اے' اودوں پکائی روٹی۔ ایہ روٹی تندور وچ لا کے اُتوں ڈھک دیندے نیں' کافی دیر بعد سُنہرے رنگ دی تے بڑی مُرکنی روٹی تیار ہوندی اے۔

ٹاپن : (ک) ٹپا مارن' کسی نال کوئی شے پٹن

ٹاپو : (مذ) جزیرا' زمین دا اجیہا ٹوٹا جہدے چارے پاسے پانی ہووے

ٹاٹ : سن دے دھاگے نال بنیا بوری ورگا کپڑا

ٹاٹرن : (ک) بوندلن' گھابرن' بوکھلاون' بدحواس ہوون

ٹاٹکا : تیز دُھپ

ٹاک : سخت زمین' پکی زمین (2) سخت' پکا' پُورا (3) جنور پھساون والا نِکا پھندا

ٹاکرا : ٹکراء' ملاقات (2) مقابلا

ٹاکی : (مث) کپڑے دا ٹوٹا (2) تربوز وچوں چکھاون یاں وکھاون لئی کٹیا گیا چوکور ٹوٹا' پیوند' زمین یاں کسے ہور شے دا ٹوٹا (3) ٹلی

ٹال : لکڑاں ویچن والے دا اڈا (2) ٹالن توں امر

ٹالا : ٹالن توں' پچھے پاون' لاپرواہی کرن' بہانا کرن

– **ٹالا بالا** : ٹال مٹول' حیلے بہانے' لارے لپے

– **ٹالم** : مینوں ٹالے

ٹانڈ : لوکاں دا اکٹھ' ہجوم

ٹانڈا : مکئی' جوار' باجرے وغیرا دے بُوٹے دا تنا

– **ٹانڈا کرن** : مکئی' جوار یاں باجرے دی فصل دا پک جاون تے ٹکروں ٹے حاصل کیتے جاون۔ انسانی عملاں دا سِٹا نکلن (بف)

ٹانک : 4 ماسے وزن دا وٹا (2) شے دا معمولی حصا (3) قدر قیمت دا گویڑ

ٹانکن : (ک) انیم کماون

ٹانگ / ٹانگھ : (ٹاں-گ) دریا پار کرن لئی کنڈھے اُتے آرپار لایا گیا نشان یاں کلا' کنارا' گھاٹ (2) پانی دی روڑھ جو دُوجے کنڈھے تک اپڑا دیوے

ٹانگ لگے / ٹانگھ لگے : کنارے لگے' کنارے اپڑے' بنے لگے' توڑ چڑھے

ٹانگا : ٹانگہ' مشہور سواری

ٹانگاں : ٹاں (ج)

ٹانگو : وڈیاں ٹاں والا (2) دشمن دی کیڑ لین لئی اُچی تھاں چڑھیا بندا (3) گھوڑا گڈی' بگھی (4) خر دا بوٹا (5) نسل

ٹانگے : ٹانگ توں' نشان راہ

ٹانگی : ملاح

ٹاواں : وِرلا' کوئی کوئی' کدھرے کدھرے

ٹاہر : (مث) کسے نوں بلاون لئی ماری گئی زور دی اواز' (جمع ٹاہراں)

ٹاہن : (مذ) رُکھ دی وڈی شاخ

ٹاہنی : (مث) رُکھ دی نکی شاخ' نکا ٹاہن

ٹِب : ٹبہ' وڈا ٹیلا

ٹبائرے : ٹبے

ٹبر : خاندان

ٹبرٹے : ٹبے' ریت دے ٹیلے (خف)

ٹبی : نکا ٹبا' پنڈ' ٹیلا' چکلا

ٹبی : ٹبھی' غوطا

ٹبے : ابھریاں تھاواں' ٹیلے

ٹھمکن: (ک) کھسکن، چلدا ہوون، اکھ بچا کے ٹر جاون
ٹھمن: (ک) ٹھمی مارن
ٹھمی: غوطا، چبھی
ٹپ: کد، چھال مار (امر) قطرا
ٹپا: کہی نال اِک وار پٹی گئی زمین (2) سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹپری: چھپر، سُر دی بنائی ہوئی کُلی، جھگی
ٹپکن: (ک) وگاہون، سٹن
ٹپکن: (ک) قطرا قطرا کر کے چوون، ترمن، آون، اچن چیت اپڑن
ٹپلا: (نذ) ٹھلیکھا
ٹپن: چھال مارن، کُدن، پار کرن (2) لنگھن، گزرن، بیتن
ٹپن: (ک) ٹھپا لاون، نشان لاون، گودن (2) حساب صاف کرن
ٹپوسی: (مث) چھال، کُد
ٹپے: کدے
ٹپے: ٹپا، سوا مصرعے دا لوک گیت
ٹپے: ٹپلے، ٹھلیکھے
ٹتارے: پانی وچ ڈبن تے ابھرن (لط)
ٹتانا / ٹتاہتا: جگنو، ٹٹہنا
ٹترادن: (ک) اڑکن، گاں مجھ دے بچے دا رنگن
ٹٹن: (ک) ٹوٹے ٹوٹے ہوون، بھجن، تڑکن
ٹٹو: ٹُٹ جاوے (ابف)
ٹٹولن: ہتھ راہیں ٹوہ کے ویکھن، لبھن، بھالن
ٹٹوہنا: ٹٹولن
ٹٹیاتا: ٹٹیہری دی اواز (2) عرضی بنتی کرن
ٹٹیاون: (ک) نکڑی بال دا زور نال چیکن، فریاد کرن، ترلا مارن
ٹچکارن: (ک) ڈنگر نوں ٹورن لئی ٹچ ٹچ دی اواز کڈھن
ٹچکر: (ٹچ-کر) مخول، مذاق، طنز
ٹچکر دیون: ڈنگر نوں ٹورن لئی اواز پیدا کرن، ٹچکارن
ٹخرے: نخرے نال تابع مہمل (نخرے ٹخرے)
ٹڈا: اَک دا توتا، گھاہ دا اِک نِکا اُڈنا کیڑا
ٹڈن: (ک) اڈن، کھولھن، کھلارن
ٹڈی: ٹڈا توں، جھینگر
- ٹڈی ٹڈی تیل: بالاں دا کھیڈ کھیڈ وچ ٹڈی نوں مسلن تے تیل کڈھن
ٹڈیاں: اڈیاں، کھلیاں
ٹر: شیخی، گپ
- ٹر ٹر کرن: شیخی مارن، بے معنی گل کرن
- ٹر ٹر کرو تسیں ہم سُنتے: تسیں فضول بولدے او تے اسیں سُندے آں (محم)
ٹر: ٹرن توں، چلن، جاون (امر)
- ٹرو نجسی: چلا جاسی، ٹُر جاسی، چلا جاوے گا
ٹراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن
ٹروا گھن کناری: کنارا کر کے ٹروا، پاسے ہو کے ٹروا (لط)
ٹرراون: (ک) ڈڈو دا بولن (2) ٹر ٹر کرن، بکن، بے معنی بولن
ٹرکاون: (ک) ٹالن، گلاں نال پرچاون، ڈراون
ٹرکائی: ٹکائی، چوری کیتی (بلھا)
ٹرکن: (ک) ڈڈو دا بولن، بکن (2) کھسکن، بھجن (3) ڈرن، سہمن
ٹرکنا: ٹر ٹر کرن، بکن (وا)
ٹرنے: ٹرن، چلن، جاون (بلھا)
ٹرن: (ک) چلن، ترن، جاون، حرکت کرن
ٹسکن: (ک) ٹیس مارن، چیکن، پیڑ کرن (2) اَنب دا پک کے گدگ جاون
ٹسن: بکھیڑا، شرارت، بدی (2) چاء، شوق، نخرا (3) کپڑے دا پانی یاں بھجن
ٹش: پھب، شان، ٹھاٹھ

ٹک: نِچھ، پَٹ دا نشان، وڈھن دا نشان یاں عمل
ٹک: ٹوٹے، ٹکڑے، ڈکرے
ٹِک: رہو، رہ جا، قیام کر
ٹُک: ٹُکن توں امر، زخم، کٹ
ٹُک: ذرا، تھوڑا چہ
ٹکا: روپیا، پیسا، دولت، ویاہ شادی دے موقعے اُتے دتی گئی رقم
- ٹکا بھرن: خراج دیون
- ٹکے: ٹکا دی جمع
ٹکا: تلک، متھے اُتے لایا جاون والا نشان (2) متھے دا زیور
- ٹکا بندلی: متھے دے زیور
ٹکانا: موقف
ٹکانا: تھاں، رہن دی تھاں
ٹکاون: (ک) ٹھہراون، رکھن، قائم کرن
ٹکاؤ: ٹکاوا، ارام، سکون
ٹکایا: کھلوایا، قائم کیتا، ٹھہرایا
ٹک ٹول: خوشی دی محفل، مجلس
ٹکر: پہاڑ
ٹکر: ٹکرا، بھڑن، مقابلا، ٹکراء
ٹکر: روٹی، روٹی دا ٹوٹا، خوراک
- ٹکڑا: ٹکر، روٹی (2) ٹوٹا
- ٹکڑا تھدھا: تھندھا کھاون، چنگا چوکھا
- ٹکڑے: رزق، روٹی
ٹکراون: (ک) بدلا لین، داء لاون، لڑن، مقابلا کرن، اچن چیت ملاقات ہوون
ٹکری: زمین دا ٹوٹا
ٹکساں: ٹکاں گا، رہواں گا
ٹکن: (ک) رہن، ٹھہرن، رکن، ٹکن (2) ارام کرن، سوون، کھلوون
ٹکن: (ک) کپن، ٹوٹے کرن، وڈھن
ٹکنا: ٹکے ٹکے تک لاون، نِچھ لاون، وڈھن، ٹکن
ٹکورن: (ک) ٹکور کرن، سیکن، طنز کرن

ٹکورے: طنز، ٹوک، مار
ٹکا / ٹِکہ: ٹکا، متھے دا تلک (2) متھے دا اِک گہنا
ٹکی: رُکی، اٹکی، اڑی، رکی
ٹکی: (مث) نکی روٹی، قیمے یاں کسے ہور شے دی بنائی گول شے، کباب، کھنڈ دی گولی، دوائی دی گولی
ٹکے: روپے، پیسے
- ٹکے گھتن: خراج وصولن (دا)
ٹکے: اُکے، ٹھہرے
ٹکیا: رہیا
ٹکھ: (مث) کپاہ (2) فصل اگاون لئی دتیاں ہوئیاں کماو دیاں ٹمیاں (3) ناہتی
ٹل: (مذ) ٹلن توں امر، تھمن، اترن، دور ہوون (2) وڈی ٹلی
- ٹل جاون: تھم جاون، بلا یاں مشکل دور ہوون
- ٹلی: تھمی
ٹل: (مذ) طاقت، زور، بل
ٹلا: گٹھا، ویکھو "تلا" ٹکراں بنھ کے بنائی گئی کشتی
ٹلڑیاں: ٹلیاں، قافلے دیاں گھنٹیاں
ٹلکن: (ک) ترن، ہولی ہولی ترن
ٹلن: (ک) اپنی تھاں توں ہلن، دور ہوون
ٹلہ / ٹلا: تلا، کشتی
ٹلہ: اچی تھاں، پہاڑی جس اُتے کوئی ڈیرا لگا ہووے
- ٹلہ جوگیاں: جہلم لاگے رہتاس توں 3 کوہ دور اک اُچی پہاڑی
ٹلے: تھمے، لوہے
ٹلے: گھاہ دی چراگاہ
ٹمبن: (ک) پریرن، دل نوں ٹمبن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُچی کرن
ٹمبن: ویکھو "ٹمبن"
ٹمٹماون: (ک) ٹمکن، جلن تے بجھن، بجھن

ٹیڑے ہوون' رُک رُک کے چمکن

ٹمک : (مذ) لکڑ دا وڈا ڈھول یاں اوس شکل دا صندوق

ٹمکن : (ک) ٹمٹماون' تاریاں وانگوں چمکن' جھلمل کرن

ٹنڈ : (ث-سؤ / مث) کھوہ وچوں پانی لیاون واسطے بنے دھات دے بھانڈے (2) ننیا ہویا سر

- ٹنڈاں: ٹنڈ دی جمع

ٹنڈانا: گھوڑے دی اک قسم (لط)

ٹنڈرن : (ک) اتراون' دوہ دوہ بولن

ٹنڈل : (مذ) ڈنٹھل' پھُل پھڑ کے گوبھی دا باقی حصا

ٹنڈن : (ک) ترنڈن' ماٹھن' حاصل کرن' ٹھگن' دھوکے نال ہتھیاون

ٹنڈے: ٹنڈا توں' وڈھے ہتھ والے

ٹنکن : (ک) ٹھونگن' دانا دانا کر کے کھاون

ٹنگ : لت (جمع ٹنگاں) (2) ٹنگن توں امر

ٹنگ : موری' ٹویا' سوراخ (2) ٹبر' ٹیلا' پروار' خاندان' گھرانا (3) پیالا' شراب پیون دا برتن

ٹنگار : نخرا' مزاج

ٹنگن : (ک) لٹکاون' لمکاون

ٹنگن : (ک) اڑسن' اُتے کرن' جھٹکن

ٹنگنا : ویاہ' منگنی دا فیصلا کیتے بنا جوان کڑی گھر بہا چھڈن

ٹنگنا : (مذ) آلت' مرد دا لنگ

ٹنور : پھندنا' کسے شے دا پھُل' پھنبل (2) اسم خاص' اک ذات دا ناں

ٹنکن : (ک) ٹن ٹن دی آواز پیدا ہوون' وجن' کھڑکن' ٹلی وانگ بولن

ٹوکا: (مذ) مہنا' طعنا' فساد والی گل

ٹوا / ٹوآ : ٹویا

ٹوبھا : چھپڑ

ٹوبھڑے: ٹوبھے' چھپڑ

ٹوپ : وڈی ٹوپی

ٹوپا : اک دیسی ماپ' کنک ماپن دا بھانڈا جو پونے دو توں سوا دو کلو دا ہوندا اے

- ٹوپا دھاری : فصل یاں دانے ناپن والا ملازم

ٹوپی : کناں تیک درویشی ٹوپی' دنیاوی عزت (وا)

- ٹوپی پوش : ٹوپی پاون والے' ٹوپی پہنن والے

ٹوٹ: نشے توں ٹٹن

ٹوٹا: (مذ) نقصان' گھاٹا (2) ٹکڑا' حصا (3) ٹٹے ہوئے چاول

ٹوٹرا: ٹوٹا' ٹکڑا

ٹوٹرو : گھگی ورگا اک پکھیرو

ٹوٹن : ٹوٹنی' ننیا ہویا سر' کھوپڑی' بے سہارا بندا (مجازن)

ٹوٹی: پانی والی نال دا مونھ۔

ٹوٹے: ٹٹے (خف)

ٹور : چال

- ٹور کمانی : کمان دی ٹور' آکڑ تے مستی دی ٹور

ٹورن : (ک) گھلن' بھیجن

ٹورے: چلاوے' چلائے

ٹوریاں : باریک تیلیاں دی بنی لموتری ٹوکری

ٹوٹڑے : ٹکڑے' روٹی دے ٹوٹے

ٹوک : مذاق' نوک جھوک' طنز' طعنا' مذاق' بول' ٹکور

- ٹوکاں : ٹوک دی جمع' طنزیا فقرے

ٹوکا : پٹھے کترن دا سند (2) فصل کترن والا اک کیڑا

ٹوکن : (ک) روکن' ڈکن' ٹھاکن' منع کرن' ورجن

ٹوکواں: ورلا' کوئی' کدھروں کدھروں

ٹوکے : روکے

ٹوگ : شانا چال چلن والا اک پکھیرو جو تیز اڈدا

اسے تے ہتھ نہیں آوندا

ٹول: ٹولا' پارٹی' اکٹھ' جھنڈ' گروہ' ستھ

– ٹولاں : ٹول دی جمع' ٹولے' دھڑاں

ٹولدی : تلاش کردی

ٹولڑیاں : ٹولیاں

ٹولن : (ک) لبھن' بھالن' ڈھونڈن' گولن' تلاش کرن

ٹولنا : ٹولن' تلاش لین' ڈھونڈن' بھالن

ٹولو : تلاش کرو

ٹوم : ٹوٹب' زیور

ٹومے : ویکھو "ٹوم"

ٹوٹب: زیور' ٹوم

ٹو ہکن : (ک) کبوترے دا چنوں چنوں کرن بولن (2) بلن' بکواس کرن' بے معنی بولن

ٹونا : جادو' ٹوٹکا' منتر

– ٹونے ہار : جادوگر' ٹونا کرن والا

ٹوناں : (غ۔ا) ٹونا

ٹونہ : ویکھو "ٹونا"

ٹوہن / ٹوہون : (ک) ٹوہ لاون' ٹٹولن' بھالن' لبھن

ٹوہنی : (مث) لاٹھی' آسرا

ٹہ ٹہ ہسدا : ٹھاہ ٹھاہ کر کے ہسدا' ٹھٹھا لاندا

ٹہڈا: (غ۔ا) ٹیڈھا' ونگا' ڈنگا

ٹہساں: خوش ہوساں' مطمئن ہوساں

ٹہکن: (ک) ٹہکن' پھل دا کھڑن' ہسن

ٹہکے: کھڑے (پھل)

ٹہکیاں: پھل وانگوں کھڑیاں

ٹہل : (مث) خاطر' خدمت' سیوا' آدر

– ٹہل ٹکور : خدمت' تواضع' سیوا

ٹہلن: (ک) ہولی ہولی ترن' چہل قدمی کرن' خدمت کرن' سیوا کرن

ٹہندے: ٹہکدے' سوہندے

ٹیپ: (ٹی۔پ) اٹاں دے جوڑ وچ سیمنٹ پاں مسالے دی بھرائی

ٹیچا: (ٹی۔چا/مذ) مقررا نشان' متھیا نشان' ہدف

ٹیرنا: کسے ساز دیاں تاراں توں اک سُر وچ لیاون' اک سُر کرن' اُچی بولن

ٹیڑے: ٹیلے' ٹبے

ٹیک: غرور' تکبر' فخر (2) آسرا' گیت دا بار بار دُہرایا جاون والا مصرع

ٹیکرا: اُچی پہاڑی تھاں

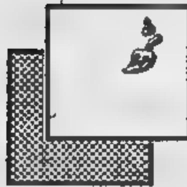
ٹیکن: (ک) آسرا رکھن' لگاون' سجدا کرن' سر جھکاون

ٹیلن: (ک) گھیرن

ٹیمن: روٹی نوں شورے نال لا کے کھاون

ٹینڈ: اک دوجے اُتے رکھی بھانڈیاں دی پال۔ اک توں بعد اک (تم = بہا)

ٹیوا: اندازا' پیش گوئی' جانچ' گریڈ' پڑتال

ٹھ : پنجابی دی فارسی لپی دا نوواں اکھر۔ فارسی تے عربی وچ ایہ اکھر نہیں ہوندا۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے تُل دا ٹھٹھا (ਠ) اے

ٹھاٹھ / ٹھاٹ : (مذ) جوش' لہر' امنگ' طوفان' چھل' جوش دی لہر (2) چھاتی دا جوبن (3) شان

– ٹھاٹھ مارن: لہراں مارن

– ٹھاٹھاں: لہراں' چھلاں

ٹھاٹھا : منڈاسا' موہنہ سر ولھیٹن والا کپڑا

ٹھار : (مذ) پالا، جو کِسی ٹھنڈ، سی، بیا، "ٹھارن" توں امر

– ٹھاردے : ٹھنڈا کردے، ٹھنڈ پاندے

– ٹھاریا : ٹھنڈا کیتا، ٹھنڈ پائی

ٹھاک : "ٹھاکن" توں، روک، منع کر

– ٹھاکاں پائے : منع کرے، ٹھاکے، ہوڑے

ٹھاکن : (ک) روکن، منع کرن

ٹھاکر : (مذ) ٹھکر، دیوتا، مالک، رب، چودھری، بندوبستی

– ٹھاکر ٹھاٹھ بنایا : ٹھاکر (بندوبستی / رب) نے بندوبست کیتا۔

– ٹھاکم : میں روکاں، منع کراں، قابو کراں (الف)

ٹھاکن : (ک) اٹکن، روکن، ورجن، منع کرن۔

ٹھاکے : منع کرے، روکے، ہٹکے، ہوڑے

ٹھاگ : (مذ) ٹھگ (وا)

ٹھالا : اُٹھالا، مرن والے دا سوگ ختم کرن دی رسم

ٹھانن : (ک) دل وچ ارادا کرن، پکی صلاح کرن

ٹھاناں : (غ۔ا) ٹھانا، تھانا (2) ٹھکانا، ڈیرا

– ٹھانے : تھانے، ڈیرے، کیمپ، پلس سٹیشن

ٹھاہر : (مث) ٹھہرن دی تھاں، ٹھکانا، آسرا

ٹھاہن / ٹھاہون : (ک) توڑن، ڈھاون

ٹھاہی : (مث) ٹھاہر، ٹھکانا (بے ٹھاہی : بے ٹھکانا)

ٹھاہیں : توڑیں، ڈھاویں

ٹھائی : (مث) تھاں، ٹھاہر (ناٹک) (2) مرضی، خشی، اتفاق

ٹھبّ : (مذ) پیر دا اِکو اسا پن، پھڈ، جُتی دی اَڈی دا اِک پاسے بہ جاون

ٹھبکن : (ک) پیر ٹھبا کر کے ٹرن، پیر نوں اچا نیواں رکھن

ٹھبی : ٹھبے پیر والی (2) گیند دا زمین نال ٹکراون

ٹھپ : مکا کے، ختم کر کے، بند کر کے (ٹھپ کے) بند کر کے، کتاب وغیرا بند کر کے۔

– ٹھپ کے : بند کر کے، کتاب وغیرا بند کر کے

ٹھپر : (ٹھپ–پر) گونگلو، شلغم

ٹھپلن : (ک) بُہتا کھاون، ہڑپ کرن، منڈا بولن، جنسی فعل کرن

ٹھپن : (ک) بند کرن، ٹھیکن، ٹھپے لاون

ٹھٹ : بھیڑ، ہجوم، مجمع

ٹھٹہ : ٹھٹا، نکی وستی، سندھ دا اک شہر

ٹھٹی : ٹھٹھی، وستی، پنڈ، محلا

ٹھٹھ : ٹھگنا، بھیڑ، پڑا (لوکاں دا) (2) ٹھاٹھ، شان، رعب، دبدبا (3) ساز دی آواز (4) مخول

ٹھٹھ بجن : رنگ بجن

ٹھٹھ کرن : مخول اڈاون

ٹھٹھا : مذاق، مخول، بھیڑا، ہاسا (اڈاون)

– ٹھٹھول : ٹھٹھا، مذاق

ٹھٹھر : ڈھچر، پنجر، ڈھانچا

ٹھٹھرن : (ٹھٹھ–رن / ک) ٹھرن

ٹھٹھیرن : ٹھٹھیار عورت (وا)

ٹھٹھکن : (ک) جھکن، اٹکن، جھجکن، چلدیاں چلدیاں اک دم رُک کن

ٹھٹھنبرن / ٹھٹھمبرن : (ک) ٹھٹھکن، جھکن، رُکن

ٹھٹھن : (ک) پھبن، سورن، سجن (2) دھارن، پک کرن، مٹھن

ٹھٹھول : ٹھٹھا، مذاق

ٹھٹھی : ٹھٹی، متھی، دھاری (2) وستی، ٹھٹھی

ٹھٹھے : مذاق (ٹھٹھا دی جمع)

– ٹھٹھے مارن : تضحیک کرن، مذاق اڈاون (وا)

ٹھٹھیار : (مذ) دھات دے بھانڈے بناون والے

ٹھٹھیرا : (مذ) ٹھٹھیار

ٹھجن : (ک) پھبن، ٹھہن، سجن، سورنا

ٹھڈکے: پیراں دی ٹھوکر مار کے' ٹھڈا مار کے (وا)

ٹھڈے: ٹھیڈے' ٹھوکر ("ٹھڈا" دی جمع)

ٹھرو: "ٹھرݨ" توں

ٹھرو: ٹھرݨ' نظر آوݨ

ٹھرک: شوق' چاء' چسکا (2) حسن پرستی (ٹھرکی: ٹھرک رکھݨ والا)

ٹھرکݨ: (ک) خواہش رکھݨ (2) بیکار ہووݨ' تھڑکݨ

ٹھرݨ: (ک) ٹھنڈا ہووݨ' پالے نال کنبݨ

ٹھریاں: ٹھنڈ پئی' ٹھنڈیاں ہوئیاں (ج)

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) پھسلݨ' ٹھکݨ

ٹھسکݨ: (ٹھس-کݨ/ک) ڈسکݨ' ڈکݨ' نیویں اواز نال رووݨ

ٹھسلݨ: (ک) ٹھسݨ' سٹ کھاوݨ پاروں انگ دا کم جوگا نہ رہݨ

ٹھسݨ: (ک) تپیا جاوݨ' ٹھسݨ

ٹھکانا: واسا' رہݨ' ٹکݨ تھاں' ٹکانا

ٹھکائی: مار' کٹ

ٹھکر: ٹھاکر

ٹھکرا: (ٹھک-را) ٹھاکر توں وگڑیا' جھوٹھا ٹھاکر (وا)

ٹھکراݨ: (ک) ٹھوکر مارݨ' رد کرݨ

ٹھکراوݨ: (ک) رولݨ' رد کرݨ' ٹھوکر مارݨ

ٹھکݨ: (ک) ٹھوکیا جاوݨ' گڈیا جاوݨ' جرمانا پوݨ

ٹھکور: ٹکرا

ٹھکورݨ: (ک) پولا پولا مارݨ' ٹھوکر مار کے بھیت لبھݨ' جذبات مجروح کرݨ' ٹھکا کے ویکھݨ' ٹھوک کے پرکھݨ' ٹھوکر لاوݨ

ٹھگ: مسافراں نوں دھوکھے نال لٹݨ والا' ٹھگی کرݨ والا' دام لاوݨ والا' ٹھگݨ توں امر

– ٹھگ کے ٹھارنا: دھوکھا تسلی دیوݨ مگروں غصہ ٹھنڈا کرݨ (وا)

– ٹھگ لاہور: لہور دا ٹھگ (بلھے شاہؒ دے استاد لہور وچ سن' اودے پاسے اشارا اے / بلھا)

– ٹھگاں دے ککڑ: مسافر سویرے ککڑ دی بانگ نال سفر چھوہ دیندے سن پر ٹھگ ککڑاں نوں انج تربیت دیندے سن کہ اوہ اوہناں دیؒ مرضی مطابق بانگ دیوݨ۔ مسافر ادھی راتیں سویر سمجھ کے سفر نوں ٹرپیندے تے ٹھگے جاندے (وا)

ٹھگݨ: (ک) ٹھگی کرݨ' دھوکھے نال شے ہتھیاوݨ

ٹھگنا: گینڈھا' نکا قد دا

ٹھگیتر: ٹھگ' ٹھگݨ والا

ٹھل: ویکھو "ٹھلھ" (2) پہاڑی

ٹھلا: موٹا' بھارا' ٹھلھا

ٹھلاں: پہاڑیاں

ٹھلیا: روکیا' سہاریا (لا) ویکھو "ٹھلھݨ"

ٹھلھ: موٹائی (ٹھلھا: موٹا)

ٹھلھݨ: (ک) روکݨ' ڈکݨ

ٹھلھݨ: (ک) پاݨی اُتے روڑھݨ' ترݨ' وگݨ' جاوݨ' دریا پار کرݨ لئی کدݨ' کشتی کھیوݨ

ٹھلھنا: ٹھلھݨ' رب آسرے کسے کم نوں ہتھ پاوݨ

ٹھمبݨ: (ک) داغ لاوݨ

ٹھمری: اک راگ دا ناں

ٹھمک: داغ' نشان' کھلڑی اُتے دا قدرتی داغ دھبا

ٹھمکائی: سج بݨ کے دکھائی

ٹھمکݨ: (ک) ٹھمک ٹھمک کرݨ' نخرے نال ٹرݨ' مٹکݨ

ٹھمکے ٹھم ٹھم دے: زیوراں دے چھنکار نال ترݨ

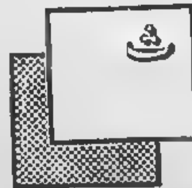
ٹھمینڈے: ٹھمڈے' زکڑے

ٹھنڈ: سردی' پالا' ٹھار' امن' سکھ

– ٹھنڈ پاوݨ: مجرماں نوں سزا دے کے امن بحال کرݨ (وا)' کسے ہور ڈھنگ نال اپݨیاں دوجے دا من خوش کرݨ

۔ ٹھنڈا : ٹھنڈ والا' سُست
۔ ٹھنڈڑے ساہ : ٹھنڈے ساہ (غم یاں دُکھ پاروں)
۔ ٹھنڈڑیں : ٹھنڈیاں (خف)
۔ ٹھنڈک : ٹھنڈ' سردی
ٹھنگن : (ک) چُنجھ مارن' ٹھونگے مارن' پچھلیاں وچوں دانے کڈھ کے کھاون
ٹھنکرن : (ک) بھانڈے نوں ٹھکورن
ٹھنکورن : (ک) چُنجھ نال کھاون' ٹھونگا مارن' چونڈھن
ٹھنن : (ک) طے ہوون' متھیا جاون
ٹھنکن : (ک) جھنکن' کھنکن' کھڑکن (2) بجن' وجن
ٹھنکن : (ک) روون' ڈِلکن' بال دا مُونہہ وچ روون
ٹھوٹھا : (مذ) مٹی دا پیالا (2) ٹُٹا پیالا (3) منگن والا بھانڈا' کوئی بدشکل بھانڈا
۔ ٹھوٹھا پھڑن گدائی : گدائی والا ٹھوٹھا پھڑ لیندے نیں (محم)
ٹھوڈی : (مث) ہوٹھاں توں تھلے ہڈی والی تھاں
ٹھور : ٹھکانا' تھاں' پناہ دی تھاں
ٹھوک : ٹھوکن توں امر
ٹھوکر : (مث) ٹھُڈا' ٹھیڈا' ٹکراء' سٹ
۔ ٹھوکر کھاون : کراہے پین' ٹھیڈا لگن
ٹھوکرن : (ک) ٹھیکرن' ٹھکورن
ٹھوکن : (ک) سٹ مارن' داخل کرن
ٹھول : دانگوں' ورگا (خف)
ٹھونگا : تھوڑی دیر دا سوون
ٹھونگن : (ک) چُنجھ نال کھاون' چونڈھن' ٹھنگن
ٹھوہ : (ک) جھیتی
ٹھہ : ج' بھب
ٹھہرن : (ک) رُکن' اَٹکن' کھلوون' قیام کرن
ٹھہساں : رضامند ہوواں گا / گی (خف)
ٹھہکن : (ک) بھڑن' ٹھوکر کھاون (2) لڑن' کھلن

ٹھہندی : سوہندی' سجدی' زیب دیندی
ٹھہن : (ک) بھجن' بھجن' بنن' سورن' تجن
ٹھیے : بجے' پھبے
ٹھیٹھ : بنا ملاوٹ' اصلی (بولی)
ٹھیڈا : ٹھوکر' ٹھُڈا
ٹھیراون : (ک) کھلواون
ٹھیریاں : کھنڈر
ٹھیکری : علاقا' ٹیکری' ٹُٹے بھانڈے دی کرچ
ٹھیکریاں : (ٹھی۔ک۔ری۔آ۔ں) کرچاں' مٹی دے ٹُٹے بھانڈے دے ٹوٹے
ٹھیک : درست' صحیح' غلطی توں پاک
ٹھیکر : ٹھیکری' مٹی دے بھانڈے دا ٹوٹا
ٹھیکن : (ک) ٹھپے نال کپڑے اُتے چھاپن
ٹھیکہ : (مذ) ٹھیکا' کسے کم دا معاوضا پہلاں طے کر لینا
ٹھیکیدار : (مذ) ٹھیکے دا کم کرن والا
ٹھیلا : ہتھ ریڑھا' دھک کے چلاون والا گڈی
ٹھیلے : (1) ٹھیلا دی جمع (2) ٹھلے' روانا ہوئے

ث : پنجابی دی فارسی اکھرالی دا دسواں اکھر جو عربی توں آیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "س" برابر کردے نیں

ثابت: پکا، پیڈھا، مضبوط، ٹھیک (2) جس دا ثبوت مل جاوے

- ثابتی : ثابت ہوون دی حالت، مضبوطی، ثابت قدمی، پکیائی

ثاقب : لشکواں، چمکدار

ثالث : تیجا، دو دھراں وچکار میل یاں نیاں کراؤنہار

- ثالثی : ثالث ہوون دا کم یاں حالت، تج

ثانی : دوجا، برابر دا، شریک

ثبات : مضبوطی، پکیرتا، قائم رہن

ثبت : لکھت، لکھیا ہویا، امٹ

ثبوت : ثابت، اٹل، پورا (2) کسے گل دے درست ہوون بارے دلیل

ثبوتا : ثبوت، پورے دا پورا، سالم

ثرب : آندراں والی چربی دی جھلی

ثریٰ : زمین دا ہیٹھلا پرت، زمین دے اندر دی مٹی، گلی مٹی

ثروت: مال، دولت وند ہوون، امیری

ثریا : پروین، ستاریاں دا اک جھرمٹ (2) اُچ، اُچائی

ثعلب: لومڑی

ثقات: ثقہ دی جمع (خف)

ثقافت: رہتل حالت، کلچر، وسیب

ثقل : بھار، وزن

ثقلین: دو عالم، دو ٹولے، جن تے انسان

ثقہ : اعتباری، بھروسے جوگ

ثقیل : بھارا، دیر ہضم، ثقل والا

ثلثہ: تیجا حصا (2) عربی لکھت دا اک ڈھنگ

ثمر: پھل، سٹا، نتیجا (جمع: اثمار)

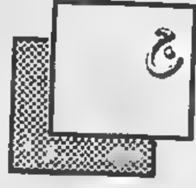
ثمرہ: ثمر، پھل، سٹا، انت

ثمود : حضرت نوحؑ دی نسل دی چوتھی پیڑھی دا اک بندا جس دی قوم وچ حضرت صالحؑ نوں نبی بنا کے گھلیا گیا۔ ثمود دی قوم نے حضرت صالحؑ دی معجزے والی ڈاچی نوں وڈھ چھڈیا، جس کارن قوم اُتے عذاب اتریا

ثنا (ع) : تعریف، حمد

- ثناخواں : تعریف کار، گن گائک

- ثنائیں : ثنا، تعریف

ج: پنجابی دی فارسی لپی دا یارھواں اکھر اے۔ ایہدا وناندرا ز، ی (ژ) تے د نال ہوندا اے۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدا تبادل جا (ਜ) اے۔

جاء: جدوں

جا: جاون توں امر، ونج

-جا کراہن: جا کے

-جا وجن: موقعے تے جا اپڑن، اچن چیتی جا اپڑن

جابر: (ذ) جبر کرن والا، ڈاڈھا، سخت

جابرؓ: حضرت جابر بن عبداللہ، رسول کریمؐ دے صحابیاں وچوں اِک

جاپ: (ذ) ناں دا درد، وظیفا، وار وار ذکر، عبادت، ربی ذکر (2) محسوس

جاپاں: محسوس کراں، اندازا لاواں (م)

جاپن: (ک) لگن، محسوس ہوون (ہد)

- جاپے: محسوس ہووے، (2) رب جانے (خف)

جات: ذات

- جاتی: ذات (قوم، نسل)

جاتا: جاتیا، سمجھیا

جاتس: جاتو سو، اوس سمجھیا

جاتک: بال، بچا، منڈا

جاتو: جانی، سمجھی (خف)

جاتوں: جاپیا، محسوس ہویا، جاتا

جاتی: ذات

جاتی: جانی، جی (2) جانی، سمجھی (غ) (3) ذات، نسل، قوم

جاتے: سمجھے، محسوس ہوئے (2) جاوندے (بلھا)

جاتیا: خاندانی، نسلی، چنگی قوم دا

جاچ: طریقا، اندازا، گویڑ، کرن ڈھنگ

جاچن: (ک) جانچن، اندازا لاون، گویڑن، پرکھن، انکل لاون، و یکھن بھالن

جاچے: جاچ (2) خیال وچ

جاداں: ایال، گھوڑے دی دھون دے لے وال

جادو: سحر، ٹونا، منتر وغیرا راہیں اپنی مرضی دا کم

- جادوگر: جادو کرن والا

جار: یار، [illegible] باتو (2) جال (3) چاء، سک، شوق، سدھر، سِک، فکر (4) حسد، تکلیف، ساڑ

جاروب: (فا) جھاڑو، بہاری

- جاروب کش: جمادار، جھاڑو پھیرن والا

جاری: چالو، چلدے، وگدے، حرکت وچ، رواج مطابق، ورتوں وچ، چلدیاں وگدیاں (اکھاں جاری: اکھاں چوں مسلسل اتھرو وگدے / خف)

جاری: یاری (چوری جاری / خف)

جارے: جالے (2) ساڑے

جاڑا / جاڑاں: سردیاں (ہا)

جاڑاں: اجاڑاں (گم)

جاڑھ: داڑھ، چبن والے دند

جاسن: جاون گے، ولسن

-جاسیں: جاساں، جاوں گا

جاسوس: (ذ) جسوس، سوہا، دشمن دی خبر لین والا

جاگ: کسے شے دی اصل بدلن والی وست، دُدھ

توں دہی جماوݨ والی کھٹاس یاں خمیر

- جاگ لاوݨ: بی بیجݨ (2) دُدھ توں دہی
بݨاوݨ لئی دُدھ وچ لسی پاوݨ (3) کوئی گل سِکھاوݨ
(4) حالت بدلݨ لئی اثر پاوݨ (5) شوق پیدا کرݨ

جاگ: جاگݨ توں امر' بیدار ہو

جاگ: جاگ کے (مم)

جاگا: جگراتا

جاگا: (مث) جگھا' تھاں

جاگاں: جاگ دی جمع' دہی جماوݨ والی کھٹاس

جاگاں: نہ سوواں' بیدار رہواں' سوں کے اُٹھاں

جاگایا: جگایا (بجل)

جاگدے: (جا۔گ۔ل۔دے) جاگدیاں

جاگرتی: بیداری' جاگرت' آل دوال تے ماحول
توں پوری جانکاری' سمجھ

جاگݨ: (ک) بیدار ہووݨ' سوں کے اُٹھݨ' ہشیار
ہووݨ (2) زندہ ہووݨ تے ایمان لیاوݨ (باہو)

جاگہ: (مث) جگہ' تھاں' جگھا

جاگے: جاگ' دہی جماوݨ والی لسی

جاگیر: (مث) جگیر' پیو دادے دی ملک' سرکار
ولوں ملی زمین

جاگین: جاگدے ہݨ

جاگھے: جگھا اُتے' تھاں اُتے (مم)

جال: (مذ) پھاہی' پھندا

جال: جلاوݨ' بالݨ (ا)

جال: بہݨ اُٹھݨ' صحبت (ا) ِنکا پیلو

جال: "جالݨ" توں' ویلا گزارݨ (بجل) گزر
(ملما)' گزار' سہہ' کر (اوکھا کم)

- جال اٹھائیں: اتھے ای رہ (دمودر)

- جال کرنا: جالݨ (وا)

-جالاں: وسر کراں' گزاراں

جالا: مکڑی دا تار نال بݨایا ہویا پھندا جس نال اوہ
مکھیاں تے کیڑے شکار کردی اے (2) اکھ دا پردا
جو نظر بند کر دیندا اے۔ کسے ترل یاں پاݨی دے
چوکھا چر پئے رہݨ پاروں اوہ وچ بݨ جاوݨ والا ریشا

جالکی: (مث) جال' پھندا' پھاہی (حافظ)

جالݨ: (ک) جھاگݨ' سہݨ' جھلݨ' بھوگݨ' گزارݨ'
نبھاوݨ' جرݨ' برداشت کرݨ' سہارݨ' وسر کرݨ

جالݨ: (ک) بالݨ' ساڑݨ' جلاوݨ

جالی: باریک موریاں والا کپڑا (2) تاراں دی
بنتر جو مکھیاں' مچھراں توں بچاء دے کم آوندی
اے۔ (3) جال

(سرخ جالی: اکھ دی سفیدی وچ سرخ رنگ
دا جال)

جالی: تنگسائی' بتائی' گزاری

جالے: جلاوے' ساڑے (2) سہوے' سہے'
برداشت کرے' جھلے

جالیا: گزاریا

جالیں: گزارا کریں' رہیں

جالین: جالدے نہیں' سہندے نہیں

جام: (مذ / فا) پیالا (خاص کر شراب پیوݨ والا)'
(2) اسمان

- جام عقیق: عقیق پتھر دا بݨیا ہویا پیالا

- جام جہان وسالݨ والا: جہان دا حال
دسݨ والا جام۔ ایران دے بادشاہ جمشید کول اِک
ایہا جام سی جس وچ دنیا دے حالات وسدے سن۔

- جام فروشی: جام ویچݨ' پیالے' جام
ویچݨ دا کم

جاماں: سخاوت' جود

جامع: (ع) پورا' بھرواں' کامل' مکمل' سدا (2)
جمع کرݨ والا (3) رلتی' شامل

جامکی: اک' بھاہ (دمودر)

جامنوں: اک پھل دا رُکھ تے اوہدے پھل

جامہ: (مذ / فا) لباس' کپڑا (جھاڑن جسم)

- جامے: کپڑے

جامی: ملا نورالدین عبدالرحمن بن احمد۔ فارسی دا
مشہور شاعر جنھے 44 کتاباں لکھیاں

جاں: یاں (2) جدوں (3) جاداں
- **جاں تک:** جد تک، جد تیک (لہ)
- **جاں جاں:** جناچہ، جدوں تیک، جدوں دی

جاں لگ: جتھے، جد تیک، جدوں تیک
جاں(ن): روح، جیون، جند
- **جان تجی تسلیم:** جان رب دے سپرد، رب دی رضا من لین
- **جان بھیاتے:** جان بچاون وچ
- **جان توں ڈھل:** جان قربان کرن توں دریغ (نہ کرن)
- **جانفزا:** جان فزا، جان ودھاون والا، صحت بخش، خوش کرن والا
- **جان کندن:** جاں کنی، جان نکلن، نزع، مرن سے دے اوکھے ساہ
- **جان کھپے وچ سائی:** سائی ویکھدیاں جان کھپ جاوے، چنگی وچ ای جان دینی پوے (عالم)
- **جان ہارن:** جاں قرباں کرن، مر جاون
- **جاناں:** جان، محبوب، جان دی جمع

جانان: جاناں، جانی یار
جانگداز: جاں گداز، جان سیکواں
جانم: میری جان
جانمار: مرحوم
جانی: جان
- **جانی والی چیز:** جاندار شے، جیو

جانی: جان توں پیارا، محبوب، معشوق، یار
جانبازہ: (فا) جان اُتے کھیڈن والا، بہادر
جانجی: (جاں- جی) جنج وچ شامل ہوون والا، براتی
جانچ: (جاں- چ) اندازا، پرکھ، گویڑ
جانچن: (ک) اندازا کرن، پرکھن، گویڑ لاون
جانس: جاندا اے (ناٹک)
جانستاں: جان ستان، جان لین والا

جاں کنوں: جس اتے
جانگھ: پٹ، لت دا گوڈے توں اُتلا حصّا
جانگھیا: کچھا
جانوں لاوی: (غ.ا) دیکھو "جاون لاوی"
جانہہ: (غ.ا) جاہن، جاون
جانھ: جان بجھ کے، جانن توں امر
جانکارا: واقف، جانو
جانکاری: واقفی، واقفیت
جانن: سمجھن، معلوم کرن، واقف ہوون، جانو ہوون، پچھانن، تمیز کرن
جانی: قسمت جانن والے، عالم (2) جان دے مالک، پیارے، جان توں (3) توں جان
جاوگ: جاوے گا/گی
جاوم: میرا جاوے
جاوندی اے: جمدی اے
جاون: (ک) حرکت کرن، ٹرن، روانا ہوون
جاون: (ک) جمن
- **جاون لاوا:** جمن دیہاڑ توں
- **جاون لاوی:** جمن توں، جمدیاں ای

جاوتا: جمتا، پیدا کرتا
جاوے: جے
جاہ: (فا/نا) شان، رعب، جلال، دبدبا
- **جاہ حشم:** وڈیائی تے رعب، شان شوکت

جاہ: جا، جاون توں (غر)
جاہد: جہاد کرن والا، مجاہد (خف)
جاہگاں: (مث) ٹکھاں، تھاں
جاہل: ان پڑھ، بے سمجھ، گوار
جاہو: جاؤ (حکم)
جاہی: ٹکا، تھاں، جام
- **جاہیاں:** جاہی دی جمع، تھاں

جائیں: جاء، تھاواں، ٹکھاں، گھر
جائے: تھاں، ٹکا
جائز: (عر) درست، مناسب، قنون یاں مذہب دے

حساب نال ٹھیک

جائزہ: (مذ / ع) کسے شے دی پرکھ کرن (2) تحفہ' ثبوت' تصدیق' سند وجوں ورتی جاون والی بزرگاں دی گل

جائفل: اِک بُوٹی تے اوہدا پھُل جو دواواں وچ ورتدے نیں۔

جائی: جوا' جمیا (بچی) لئی (ملھا) (2) جمی ہوئی' اولاد (3) ٹھکا' جاء' بجائے

جائی: ٹھکا اُتے' ٹھکانے اُتے' تھاں ٹکانے

جائی: جاوے

جائے: (ق) جاء' تھاں

جائیاں: جاء توں' تھاواں' ڈیرے

جائیں: ٹھکا' تھاں' جاء' ڈیرے اُتے' تھاواں

جایا: جمیا (2) گیا

- جایاں: (غ۔ا) جائیاں' جمیاں

جایوں: جاء توں' تھاں توں

جایم: میتوں جمیا

جب الاحزان: (ع) غماں دا کھوہ (لا)

جبار: جبر کرن والا' رب دا اِک صفاتی ناں

جبار: اسمان اُتے تاریاں دا اک جھُرمٹ جہنوں انگریزی وچ اوریَن (Orion) آکھدے نیں۔

جبالی: پہاڑی (علاقا)

جبرائیل: جبریل' وحی لیاون والا فرشتا

جبروت: رب دی راہ دا اک درجا' دبدبا' وڈیائی' ربی صفت

جبل: (ع) پہاڑ

- جبلاں: جبل دی جمع' پہاڑ

- جبلڑے: جبل' پہاڑ

- جبلیں: "جبل" توں' پہاڑ' پہاڑاں وچ

جبلگ: جب لگ' جد تیک

- جبلگ جان' امید ملن دی: جنا چر جیوندے آں' ملن دی آس اے (ب)

جبہ: (جب-ہا) فقیری لباس' اپرلا کپڑا

جبیں: (ق) متھا

- جبینوں: جبین توں' متھے توں

جبھ: جیبھ' زبان

- جبھے: جیبھ' زبان (عم) جیبھ نوں' جیبھ اُتے

جپنا: جاپ' جپن توں' رب نوں یاد کر' رب رب کر

- جپ مُت: چپ چپ' جپ جپ کر

- جپدی: جاپ کردی

جپن: (ک) جاپ کرن' ورد کرن

جپھن: (ک) رُجھن' جُٹن' مشغول ہوون' کم وچ لگن' گڈی اگے جُتن

جپھا: (مذ) باہواں دی گھُٹ' پیار دے اظہار یاں لڑائی وچ کسے نوں دوہاں باہواں دے کلاوے وچ لین دا عمل

جپھی: (مث) جپھا (2) لکڑ دی سنھی جس نال کسے شے نوں مضبوطی نال پھڑیا جا سکے

- جپھی پاون: بغلگیر ہوون

- جپھے لین: مقابلا کرن

جت: وال (عام کر کے جنور لئی ورتیندا اے)

- جت کاتا: جت کترن والا' بھیڈ بکری دے والاں دا سوتر بناون والا

جتن: اونٹھ چراون والا

جتن: جترن توں' جیت (2) جتھوں (3) جس

- جت بھت: جویں' جسراں

- جتول: جت وَل' جس پاسے' جدھر

جُتن: جُتی

جتاون: سمجھاون' یاد کراون

جترا: ارام' توشہ زاد

جتراں: جیواں

جترے: صبر کرے' سوے

جترن: (ک) پیڑ نوں سہن' جرن' برداشت کرن

جتل: جت والا' ودھے والاں والا

جتن: (نا) کوشش

جتن: فتح کرن، شکست دیون، کامیاب ہوون

جتن: (ک) جوون، جوتن، مشغول ہوون، کم وچ رُجھن

جتی: شہوت اُتے قابو پاون والا فقیر، پارسا، پرہیزگار

– جتی ستی: شہوت توں دور، ایہا فقیر جو لنگوٹے دا پکا ہووے

جتی دم: جِنّے چر تک

جتی: جِنیاں

جُتی: پیریں پاون والا چمڑے یاں کسے ہور شے دا بنیا پاون

– جُتی جھاڑھن: پیریں جتی پاون، سفر دا مُدھ بنھن

– جُتیاں سر تے جھلن: خُشی نال بے عزتی سہن (معشوق کولوں)

جتے: جُتیاں، پولے

جتے: جوئے، گیڑے، چلائے (کھوہ)

جتھ: جتھے

– جتھڑے: جتھے

– جتھ کتھ: جتھے کتھے، ہر تھاں

جتھا: جمنڈ، جماعت، سنگت، ٹولا، گروہ

جٹ: واہی بیجی کرن والا، اُجڈ، شہری رہتل توں انجان، زمیندار (2) باراں مسلاں دا سکھ سردار

– جٹ بوٹ: اُجڈ، گوار، موٹی عقل والا

– جُٹ جپھا: زوریاں طاقت دی بے تُکی ورتوں

– جٹکا: جٹاں والاں، سِدھا سادا، بے ڈھنگا

جُٹ: جوڑ، سنگ، ساتھ

جٹا: اُلجھے ہوئے لمے وال

– جٹا دھاری: لمے والاں والے

– جٹاں دی پاگ: میل کچیل بھرے سِر دے والاں دیاں لِٹاں

جُٹن: (ک) کم وچ لگن، رُجھن (2) لڑن بھڑن جڑن

جٹی: جٹ عورت

جُٹی: کٹھیاں دو بوٹیاں دا جوتا

جُٹی: جوڑی، جکڑی، منترپاروں پھڑی گئی

جُٹیاں: جُٹی آں، بنھی آں، مصروف آں

جٹیٹا: جٹ، جٹ قوم دا

جٹیٹے: (جٹے – ٹے) جٹ

جٹیٹری: (جٹے – ٹ – ری) جٹی

جُٹھالن: (ک) جُوٹھا کرن

جٹھانی: (مث) جیٹھ دی بیوی

جُثہ: جسم، سریر، جُسا

– جثے: ویکھو "جثہ"

– جثیوں: جثے توں، جسم، سرے

ججمان: وڈیرا، مراسیاں توں دان دیون والا

ججونتی: اِک راگ دا ناں

ججھ: جوہیا

ججھ: جِنّے چر تیک، جناچر، جدوں تیک

ججھراں: ججھ توں

ججن: (ک) پھبن، پھجن، بھلا لگن

جحیم: (ع) دوزخ دی چھیویں پرت، بہت تیز اگ

جد: (مث / ع) وڈ وڈیرے، نسل، پیو دادا، ٹابری

– جدی / جدی پشتی: موروثی، وڈ وڈیریاں توں

جد: جدوں

– جد تک: جد تیک، جدوں تیک

جدال: جنگ جدل، دُشمنی

جداں: جدوں

جداہیں: جد تیک

جدائی: وچھوڑا

جدائیں: جدوں

جدت: (مث / ع) نواں پن، نوکلتا، تازگی، نوخیتا

جدن: جس دن، جدوں، جیس دیہاڑ
جدکن: (ک) کنڈھ، چھت وغیرا وچ تریڑ پے جاون
جدل: لڑائی
جدی: آبائی، ویکھو ہیٹھ "جد"
جدی: (ع ا) جھدی
جدے: جدہ، سعودی عرب دا اک شہر
جُدے: جدا، وکھرے، نکھیڑویں
جدید: نواں، اَجوکا
جُدھ: یدھ، لڑائی، جنگ
جڈاں: جدوں، جہڑے ویلے
جڈڑی: معذور، محتاج، ادھ ماڑو
جڈ: کھچ، توڑن، کشش
جذب: کھچ، کشش، کسے شے نوں اپنے اندر چُوسن یاں سماون دا عمل، رب شناسی دی اک منزل
جذب قلوب: دل دا جذب (کرن / ہوون) من رجھاواں (کم)
جذبہ: (مذ / ع) جوش، لگن، چنگیائی، منداِئی یاں کسے ہور صفت بارے دل وچ اُبھرن والی کیفیت
جر: جرن توں امر، سہ، برداشت
- جراں: جھلاں، برداشت کراں
- جروا: برداشت کروا، بھلڑا، سہندا
- جرساں: جراں گا
جرن: (ک) برداشت کرن، سہون
- جریاں: سہیاں، برداشت کیتیاں
جر: جرن توں، سہ، برداشت (2) زور (3) بُڈھاپا (4) جل: پانی (خف)
جرا: بُڈھاپا
جراح: زخماں دا علاج کرن والا، سرجن
جرابول: جرارہ، عقرب بُرج
جرامرا: بُڈھاپا تے موت (ناٹک)
جرائے: جلائے، ساڑے، بالے
جرجرن: (ک) زنگاں نال لوہے دا کھاوا جاون
جرح: (ع) زخم، پھٹ
جرح: (مث / ع) وکیل دا مخالف دھر کولوں سوال جواب
جرس: اونٹھ دے گلے دی گھنٹی
جرعہ: گھٹ
جرکھاں ترکھاں: لگڑ بگڑ، چرخ
جرلاون: (ک) جلاون، تراٹاں چھیڑ، جوالا مکھی پہاڑ وچوں لاوے دا نکلوں نکلوں کرن
جرم: جنم، جسم، سرر، جمن، مذہب، جماندرو وقار
- جرم تتی: پیدائشی بدنصیب
- جرم کالن: جماندرو آور گواون
جُرم: (ع) قصور، قنون توڑ کے کیتا گیا کم
جرمن: (ک) جمن، جنم لین، پیدا ہوون
(2) جرمنی، یورپ وچ اِک ملک دا ناں
جُرمی: جرم کرن والا
جرن: (ک) سہن، سارن، جھلن، برداشت کرن
- جرنی: جرن توں، برداشت کرن، جھلن، سہن
- جرے: جھلے، سہوے، برداشت کرے
جرن: (ک) ٹھنڈ لگن
جرہ: نکا باز، شکرا، نر باز
- جرے: جرہ توں
جریا: جرہ، نر باز
جریدی: کلا رہن والا، کوارا مرد
جڑ: جڑن توں، دھکے نال ہرے مڑھ، لا، ٹھوک
جڑ: جوڑ کے
- جڑ تول: جوڑ کے تے تول کے، نشانا رکھ کے
- جڑکے: نال لگ کے، کول
- جڑے بجے: سوہے، چنگا لگے، وارے آوے
جڑاؤ: جس وچ ہیرے موتی جڑے ہوون
جڑت: جڑیاں ہوئیاں، زیوراں وچ ہیرے موتی

جڑن دا کم' جڑی ہوئی شے' جوڑ
- جڑت کاری: موتی ہیرے جڑن دا کم
جڑی: جانگلی بُوٹی
جڑی: جادُو' کِل ٹھوکیا' جڑی' بھوت واگوں چنڑن والی ریوی جو معمول نوں ٹسکا کے ماردی اے
(2) بوٹی
جڑھ: رُکھ دا اوہ حصّا جو زمین وچ ہوندا اے' مُڈھ
- جڑھاں تھیں لاھ: مُڈھوں لے کے
جزا: بدلا' بدل' معاوضا
- جزائیں: جزا' بدلا
جزلائے: بھڑکاوے' اُکسائے (لط)
جزو: ٹوٹا' کسے وڈی شے دا حِصّا' انگ
جزیرہ: (ع) ٹاپو' خشکی دا اِجیہا ٹوٹا جِہدے ہر پاسے پانی ہووے
جزیل: بُہت سارا (لا)' فصیح' مضبوط
جزیہ: غیر مسلم رعایا کولوں لیا جاون والا ٹیکس
جس: حمد' رب دی تعریف' قصیدا' تعریفی نظم' خاندانی نیک نامی' شہرت' وڈیائی
جس کرن: مشہوری کرنی
- جس لین: نیک نامی کھٹن
جسلول: راکھا وستا
جست: اِک دھات (2) چھال مارن
- جستی: جست دی بنی ہوئی کوئی شے
جستجو: (مث / قا) ڈھونڈ' لبھ' اشتیاق
جسد: (ع) جسم' سریر
جسم: (جس۔م / نما) پنڈا' سریر
جسن: (ک) جس گاون' تعریف کرن
جسودھا: بلدیو جی دی مُونہ بولی ماں
جشن: کسے خوشی دے موقع اُتے ہلا گلا یاں تقریب
- جشن مچایا: جشن منایا' خوشی منائی
- جشن نوروز: نویں سال دا جشن' ورھے دے پہلے دن دا جشن

جعد: جنا' زلفاں
جعل: بناوٹ' منتر
- جعل ساز: دھوکے باز' بناوٹ کار
جعل الیل لباسا: (ع) رات نوں لباس بنایا
جعرات: جگراتا (2) رہی
جف القلم: (ع) قلم سک گیا
جف القلم بما ھو کائن: جو کجھ ہوون والا سی (قلم سک گیا)
جفا: ظلم' زیادتی
- جفا جالن: دکھ زیادتی سہن
- جفا جو: ظلم' ظلم کرن دی عادت والا
جفاف: خشک' ختم (لا)
جفت: جوڑا' ساتھی' دو اُتے ونڈیا جاون والا
- جفت موافق کو ملے: اپنے ورگا (مناسب) ساتھی لبھدا اے
جفر: مصیبت' اوکھ' سختی
- جفر جالن: سختی برداشت کرن
جک سوہن سوہے ساوے: سُوہے تے ساوے لال تے ہرے (دوپٹے تے پگاں) خوب سوہنے لگ رہے سن
جکڑ: "جکڑن" توں' پکڑ
جکڑن: (ک) کسن' کس کے بنھن' جوڑن' پسلون
جکڑی: بنھی' پھسائی (2) بھرت' پریت دے پرچھاویں آئی
جکڑیا: بنھیا
جکو تکی (تکے): دوچتی' ڈر' اندیشا' خوف' وسوسا' وسواس' ڈھِل مٹھ' دل نہ چاہندیاں
جکو دھکی (دھکے): ویکھو "جکو تکی"
جکھ: غم وچ گھلن (2) تول
- جکھ جکھ: گھل گھل کے (غم وچ)
- جکھ جکھکدیے: غم وچ گھلدیاں
جگ: جگن توں' مل

- جگ گئی: بل گئی' روشن ہو گئی
- جگدا: بلدا' روشن
- جگیا: بلیا
- جگ: زمانا' دنیا' جہان' سنسار
- جگ آوندا: جگ وسدا' اسیں جگ دے چوداں پرتاں نوں ویکھ رہے آں
- جگ اگویرا: اگلے جگ دا' پرانے زمانے دا
- جگ توڑی: جد تیک دُنیا قائم اے
- جگ واہراں: دنیا دے (طعنیاں دے) حملے
- جگ مِل: زمانے دے نال' زمانے دے مطابق

جگ: ووہج ساتھی

جگ: جوگ' یوگیہ

- جگ دھوڑ: حُب دا توبت

جُگ: صدی' ویلے دا لما دور' زمانے

- جگا جگ: ہکو جگ' ہر زمانے وچ

جگ: 'یگ' ہوَن' سادھو باہمناں دی دعوت' نذرانا' قربانی' بلیدان

جگ: ساتھی' جتر' جوڑ (زوج)

جگاتر / جگادھر: مُڈھلا' قدیم' پرانا' وڈا' کھانگھڑ' سیانا' جغادری (2) طوفان نوح' ہڑ نال زمانے دا انت

جگت: (ج۔ گت) جگ' عالم' دنیا

جگت: مزاحیا فقرے بازی' چھکڑ' تخول

جگجگاون: (ک) جگمگاون' چمکن' دمکن' ٹمٹماون

جگدیہ: جگدیو کلاں' امرتسر وچ ہاشم شاہؒ دا پنڈ

جگر: کالجا' حوصلا' جیرا

- جگرا کرن: دل پکا کرن' حوصلا کرن' دل نوں ٹھہراون

جگراتا: (مذ) انیدرا' جاگ کے رات کٹن

جگرن: (ک) جگن' جگ جگاون

جگڑے: جگ (بہ)

جگ مگ / جگمگ: چمکن' لشکن

جگن ناتھ: سمندر کنڈھے اک دیوتا دے ناں اُتے بنیا ہندو مندر

جگناتی: جگراتا۔۔ کسے موقعے یاں تہوار پاروں رات جاگن

جگن: (ک) بلن' روشن ہوون' چمکن' لشکن

جگنو: ٹٹہنا' راتیں چمک کے اڈن والا مکھی دی نسل دا کیڑا

جُگنی: گلے دا اِک گہنا (2) لوک گیت دا اک کردار

جگولی: کھنگرو' کھنگرووں والا

جگیانی: (مث) جوگیانی' جوگن

جگیر: (مث) جاگیر' سرکار ولوں ملی جائیداد' علاقا

جگھرن: (ک) بکھیڑا کرن' تکرار کرن' جھیڑن' لڑن' بھڑن' بحث کرن

جل: پانی

- جل ان: داتا پانی

- جل تھل اِک ہوون: بہتی بارش کارن ہرپاسے پانی ہو جاون

- جل جنہ: پانی دے جنور

جل جلالوہ: جل جلال دی' رب دی (سوگند)

جل: جلن توں' بل' سڑ

- جل جلیتریاں: ساز وچ بلدیاں

جَل: جَل' جلن' جلن توں امر

جلاں: جاواں' جاواں' ٹُراں (بف)

جلا: (فا) چمک' لشک

جلاد: پھانسی دیون والا' قتل کرن والا

- جلادے: جلاد (جم)

جلال: رعب' غصّا' بزرگی' شان

جلالی: سید شاہ جلال بخاریؒ دے خلیفے تے مرید' جوشیلی طبیعت والے

جلاندا: (جلاں۔ دا) بالدا' روشن کردا

جلاون: ساڑن، بالن (2) بجھاون (وعدا)
جلائیو: میتوں بالیا، ساڑیا
جلجلاون: (ک) کنبن (2) غصے ہوون
جلد: جلدی، چھیتی
جلدی: چھیتی، کاہلی (2) بلدی
- جلدی جلدی جلدی: چھیتی چھیتی بلدی
جلدی: چلدی، جاندی (خف)
جلدیں: بلدیاں، جلدیاں
جلدھی: جلی بَلی (دِل جلدھی: سڑے دِل والی)
جلساں: جاواں گی
جلم: جوک
جلن: (ک) بلن، مچن، سلگن، روشن ہوون، سڑن، بھجن، تپن، ساڑا ہوون، حسد کرن
جلن: (ک) چلن، ہلن، ترن، جاون
جلو: اگے اگے ترن، لگام، جلال، دبدبا، رعب
جلوٹ: جال دا ٹکا رکھ، ٹکاون
جلوٹا: ٹکا رکھ
جلوس: کسے مقصد کارن لوکاں دا نعرے لاندیاں گلیاں بزاراں وچ پھرن
جلوہ: نظارا، دیدار، تجلی، رونق، چمک، نور، پرتاب
- جلوے: جلوہ توں، نظارا
- جلویدار: جلوے دار، سوہنے، سجاوٹی
جلوہن: گڈ گڈی، مٹھی گھرک
جلھوڑے: ویکھو "جلھوڑے"
جَلی: واضح، وڈی، روشن
جلی: جلمی، مستی دا ناچ، نعرۂ مستانا
- جلی پاون: ذکر جلی کرن
جُلی: گدا، رضائی
جلے: سڑے بلے، جنم وچ پوے (احمد)
- جلیاں: (جلے-آں) سڑیاں، بلے ہوئے (مجم)
- جلیاں: (جلی-آں) جلی آں، سڑی آں، بلی آں

- جلیساں: بالاں گی، ساڑاں گی
جلیندڑی: بالدی
جلیے: جادے
- جلیا: چلیا، ٹریا
- جلیساں: جالاں گی، دسر کراں گی، گزارا کراں گی
جلیندا: (جلے-ن-دا) رہ رہیا اے
جلیندیاں: گزارا کردیاں، جالدیاں
جلیل: جلال والا، رعب والا
جلیہاں: ٹھہراں، رُکاں
جلیہن: ٹھہرن، رُکن
جلہر: منا (2) بدل، پانی لے جاون والے (جل + ہر)
جلھوڑے: جل ہوڑے، تکوے، پانی دے جنور
جلھیے: گدڑی
جم: موت دا فرشتا، جمدوت، روح قبض کرن والا دیوتا، عزرائیل، یم
- جم پر: موت دا تھاں (نانک)
- جم پری: موت دا تھاں
- جم پھاس/پھاسی: موت دا پھندا
- جم جاگات: موت دی سزا
- جم جندار: ملک الموت
- جم جوہن: موت دی سزا
- جمدوت: جم، ملک الموت
- جم کنکر: ملک الموت
- جم لوک: موت دا تھاں
جماو: جماوات
جمال: سوہپن، خوبصورتی، حسن
- جمالوں: سوہپن وچوں
جمال بدیعل: بدیع الجمال (پری)
جمان: جمیا، پیدا ہویا
جمان: (نا) جم آن، عزرائیل آون دا سما
جمان: جیمان، مرن مگروں بھکلیاں دلوں کھاون

دی دعوت' کوڑا وٹا

جماتا: جماون' پکا کرن

جماون: (ک) پکا کرن' رکھن' گاڑھا کرن' قائم کرن' جوڑن

جمبن: (ک) جھکچاون' سنگ

جمبوہ: (مذ) دیوتاواں خلاف لڑن والا اِک راکشش

جم جم: بڑی خوشی نال' شوق نال' سَدا' ہمیشا

جمدی نوں: جمدیاں سار

جمدھڑ: جنجر

جمروپ: جم دا روپ' ویکھو "جم"

جمسی: جے گا

جمشید: ایران دا اک بادشاہ جِہدا "جام" مشہور اے۔

- جمشیدی: جمشید بادشاہ نال تعلق رکھدا

جمع: اکٹھا کرن' رلاون' جوڑن

جمعیت: اکٹھ' سنگ' جتھ' جڑیا ہویا (مم)

- جمعیتی: جمعیت والا' ساتھیاں والا (مم)

جمل: (ع) اونٹھ

جمل: جملہ' پورا' سارا' کل

- جمل جہان: پورے جہان وچ' پورا جہان

- جمل دا: سبھ دا

جمنا: ہندوواں دا اِک پوتر دریا

جمندے: جمدیاں' جمدے

جمن: (ک) جنم' پیدا ہون' اگن (2) قائم ہون (3) جڑن' جمبرن

جموڑہ: ہولی توپ' سنجی

جمیا: اگیا' ہور ویکھو "جمن"

جمیل: سوہنا' سندر' خوبصورت

جن: جنا' بندا' آدمی (بخ) اکٹھ (ا)

رجن: بنے' جناں (2) جوہیں

رجن: بھوت پریت' ہوائی مخلوق

- جن لاجاون: جن چھوڑ جاون' پاگل کر جاون

- جنی: ضدی

جناب: درگاہ' کچہری' دربار' حضور

- جنابوں: جناب توں' رب ولوں

جناور: جنور' جانور

جنازہ: میت' ارتھی' کفنائی ہوئی لاش

جنب: سن دا بوٹا

جُنب: ناپاکی' پلیتی' غسل دی لوڑ

- جنبی: جنب والا' جس اُتے غسل فرض ہووے

جنبش: (مث/ق) ہِل جُل' حرکت' ہلنت

جنت: بہشت' اوہ تھاں جتھے نیک لوک مرن مگروں جاون گے

جنتر: مشین' کل' منتر (2) اِک قسم دا بوٹا

جنتری: تاریخاں دسن والی کتاب (2) جنتر منتر کرن والا

جنج: (مث) ویاہ سے لاڑے نال جاون والے لوک (اکثر صوفی شاعراں نے جنازہ مراد لیا اے)

جنجال: جھمیلے' روڑے' وکھت' وبال' اوکھا کم

جنجو/جنجوں/جنجنو: زنار' گٹ یاں دھاگا جو ہندو گل وچ پاوندے نیں۔ جنئیو

جند: جندڑی' جیون' زندگی' روح' جان' حیاتی

- جندبازاں: جان اُتے کھیڈن والیاں (نوں۔۔۔/ا)

- جند تنگ وچ آئی: اوکھا سا بنیا' مرن نیڑے ہویا

جندا: (جن-سوا) جندرا' تالا

جندرہ: خراس' گھراٹ (2) تاراں بناون والا آلا (3) قید' جیل

جندرا: تالا (2) کِلی دیاں وٹاں بناون والا سند

جندرن: (ک) خراد چاڑھن

جندوڑ: جند' جیون' حیاتی' زندگی' جان (مجازن محبوب)

جندی: جِند' جان (مم)

جنڑے: زندگیے، جیون
جنڈ: اک رُکھ جو پنجابیاں وچ خُش بخت سمجھیا جاندا اے۔
جنڈ: جھرمٹ، گروہ، جٹ
جنڈورا: جنڈ دا رُکھ
جُنڈے: جُوڑے، سر دے لمے وال
جنڈیں: جنڈ دے رُکھ
جنس: شے وست (2) اپنے ورگا
جنگ: لڑائی، بھیڑ
جنگال: زنگال، زنگ
جنگاور: لڑاکا، بہادر، پہلوان، جنگی
جنگاہ: وڈی جنگ، سخت لڑائی (2) میدان جنگ
جنگل: (مذ) بن، رُکھاں دا آپ مہار بے ترتیب ذخیرا
- جنگل جُوہاں: جنگل، جنگی تھاواں
جنگل باش: جنگل واسی، جانگلی
جنگلا: اک راگ (2) واڑھ، تاراں وغیرا دی بنی وگلن
جنگلے: جنگل وچ
جنگم: گھنٹی یاں ٹل وجاون والے جوگی
جنگیلیاں: جنگ باز
جنگھ: پٹ، لتاں
- جنگھ جٹنا: رسی نال جنور دیاں دوویں لتاں بنھ دیون تاں جے نُر نہ سکے۔
- جنگھیں: لتاں نُوں
- جنگھیں: لتاں نال
جنم: (مذ) پیدائش، جنم، جمن
- جنم بھومی: جمن تھاں
- جنم ساکھی: سوانح عمری، جیونی
- جنم گوایا: عمر ضائع کیتی
جنماں: جن (جمع)
جنمن: جمن، پیدا ہوون
جنمی: جنم دیون والی، ماں

جنور: جانور
جنورا: (جِ-نو-را) بُرا جن، بھوت
جنون: سودا، پاگل پن، وحشت، کملاپا
- جنونی: جنون والا، جنوں دا
جنی: ضدی
جنی: یونانی فلاسفراں نُوں منن والا، یلی
جنید: جنید بغدادیؒ ابوالقاسمؒ بن محمد بن الجنید بن الجزار القواریری، اُگھے مسلمان صوفی۔ اینہاں 30 وار پیدل حج کیتا۔
جنیدی: حضرت جنید بغدادیؒ تے اوہناں نال تعلق رکھن والی کوئی شے
جنیں: جناں
جنن: جم، جم کے، جنم دے کے
جنّنے والے: جمن والے
جنا: مرد، جوان، بندا، خاوند
- جنا کھنا: ہر کوئی، عام بندا، لوکائی
- جنے: بندے، جوان، مرد
جنکن: (ک) ہولی ہولی ٹرن
جنن: (ک) پیدا کرن، جمن، جنم دیون
- جنیدی: جمن والی، ماں
- جنیوں: جنیا گیا، جنم دتا
جو: جیہڑا
- جو راوھا سو چُنیا: جو بیجیا سو وڈھیا، کیتے دا پھل پایا
- جو ملیا سو مر کے: مرن والیاں نُوں مر کے ای ملیا جا سکدا اے۔
جواء: (مذ) پیسے لا کے یاں شرط لا کے کھیڈ کھیڈن
جواب: (مذ) کسے پچھ یاں سوال مطابق اگوں کیتی گئی گل (2) لنکار، نہ (ورنہ جواباں)
جواد: سخی، کھلے دل والا، دیونہار (رب دا اِک صفاتی ناں)
جوار: مکی تے باجرے دی نسل دا مشہور بوٹا جو

ساونی دی فصل اے۔ ایہدے دانے باجرے دے دانے توں موٹے تے گول ہوندے نیں (2) دریا یاں سمندر وچ پانی دا چڑھاء
- جوار بھاٹا: پورے چن دی رات نوں سمندری لہراں دا اتار چڑھاء
جوارح: (ع) جارحہ توں جمع (جارحہ: ہتھ تے ہور انگ، شکاری جنور، درندا، زخم پاون والی)
جوالا: اگ، شعلا، لاٹ
جوالا مکھی: آتش فشاں (پہاڑ)، اگ دے مونہہ والا
جوان: بالغ مرد عورت، صحت مند، طاقتور
جوانہ (جوانا): جوان
جوانہ: (ج-وا-ں-ہ) سرہیوں دے ٹبر نال تعلق رکھدا اک بوٹا۔ ایہدے پھل سرہیوں دے پھلاں ورگے، پر چار پتیاں والے تے ذرا ہلکے رنگ دے ہوندے نیں۔ تارا میرا
جوان: (ک) جواون، زندا کرن
جواون: (ک) زندا کرن
جواہاں: اسیں جانیے (ا)
جواہر: جوہر دی جمع، قیمتی پتھر
جوائی: دھی دا خاوند
جوائی: زندہ کیتی (جواون توں)
جوائے: زندا کرے (مم)، زندا کیتے
جوائیں: (ح) زندا کریں (علی)
جوبن: (ند) جوانی، سوہپن
- جوبن بھنڑی: جوانی دی مہک والی
- جوبن متی: جوبن پاروں مغرور (لا)
جوپن: (ک) بوجن، پھڑن، قابو کرن
جوت: (مث) چمک، لاٹ، روح، نور، چانن، روشنی
جوترا: اک دن وچ ہل جوتن دا رقبا یاں کم (2) ٹانگے یاں گڈے وچ جنور نوں جوڑن والی چمڑے دی ودھری

جوتش: جیوتش، ستارے دی ٹور دا انسانی جیون اُتے اثر دسن دا علم، نجوم
- جوتشیا: اے جوتشی
جوتن: (ک) جُتیاں مارن
جوتنا: جوتن، پشو دے گلے اُتے جوا رکھن، مرضی مطابق کم لین
جوشنہ: جوگیاں دے رسی وانگ الجھے لمے وال، جٹا
جُوٹھ: کھاون مگروں تھالی وچ بچی ہوئی شے، جُوٹھا (2) ناپاکی
جوجریاں: سبزی
جوجن: (جو-جن) جس جنے نوں، جنوں
جوجھن: (ک) جنگ کرن، یدھ کرن
جود: سخاوت، انعام، بخشش، کرم، کوشش، تیزی، جلدی، پھیتی
جودھا: (ند) یودھا، سورما
جور: (ند/فا) ظلم، زیادتی
جور وجفا: ظلم و ستم
جورن: (ک) جذب ہوون، رچن
جورو: بیوی، سوانی (ناٹک/دا)
جوری: طبلے دی جوڑی (خف)
جوڑ: (ند) دو چیزاں نوں جوڑن والی تھاں (2) جُٹ، سنگ، مقابلا (3) گنڈھ، گانڈھا (4) برابری
- جوڑ دا: جوڑ والا، تناسب والا، متناسب، برابر دا
- جوڑ دھجاں: سج بن کے، کپڑے جوڑ کے
جوڑا: لباس، کپڑے (2) دو چیزاں یاں شیواں
جوڑا: والاں نوں اکٹھیاں بنھیا ہویا
جوڑن: (ک) ملاون، گنڈھن، جوڑن، جمع کرن، اکٹھا کرن
جوڑن: توڑن، بنھن، کسن، جکڑن
جوڑی: جمع کیتی (2) دو شیواں دا جوڑا
جوڑلیس: اوہنے بنایا اے؛ اوہنے سرجیا اے (لا)

جوز: اخروٹ، جائپھل (جوز ہندی: ناریل)
– جوزاں: جوز دی جمع
جوزا: اسمان اُتے اک برج
جوزق: (فا) کپاہ دا ڈوڈا
جوزقیدار: (فا) کھدّر پوش
جوسی: جوتشی (2) جیڈا، ہم عمر، ہمکالی
جوش: (فا/فا) اُبال، اُبالا (2) جذبا، اندرلا ساز
جوشالی: پانی دا جوش، ابالا
– جوشاں: جوش، اُبال
– جوشاندا: اُبالیاں ہوئیاں دواواں جو نزلے وغیرا لئی پیندے نیں، کاڑھا
جوشندہ: اُبلدا، کھولدا
جوشی: جیوتشی، رمل دا علم جانن والا
جوفہ: مردار، لاش (2) مفت دا مال (3) لالچ، لوبھ، طمع
جوک: خون چُوس چھوٹی کیڑا (2) گھروں نہ لبھن والا
جوکھن: (ک) تولن، وزن کرن
جوکھوں: جوکھم، مشکل، اوکڑ، خطرا
جوگ: جوگی بنن دی حالت (2) دانداں دی جوڑی جو کھوہ یاں کولھو گیڑدی اے (3) جوگا، قابل (بجیتر دے طور ورتیندا اے: چھپن جوگ، نادن جوگ وغیرا)
– جوگ سِدا: جوگ دا
– جوگ سدھا کے: جوگی بن کے، جوگ لَے کے
– جوگ کماون: جوگ دے فلسفے اُتے عمل کرن
– جوگڑا: جوگ لین والا، جوگی، جوگیڑا
– جوگی: جوگ لین والا
جوگا: قابل، لائق (کسے گل دے) سزاوار
جوگاں: جے کدی
جوگن: جوگی دی مونث، جوگی

جوگنی: جادوگرنی، بھتنی، جوگن
جوگی: جنہے جوگ لیا ہووے، ملنگ، درویش، اوارا پھرن والا
– جوگیانی: جوگن، جوگی توں مونث
– جوگیڑا: جوگی، جوگڑا
– جوگیلا: نقلی جوگی
– جوگیلیاں: جوگی دیاں نوِیاں چیلیاں
جول: میل جول، انداز، سبھا، طور طریقا، ڈھنگ، راہ، طرز
جول: ہلا دیون (لط)
جولا: پنجالی دی اُپرلی لکڑ
جولاں: چکر، چھال، کُد، پھیری، دوڑ، جذبا، جوش، کاوڑ
جولانگاہ: گھوڑے دوڑن دی تھاں (2) لڑائی دا میدان (د.ر = جولانگاہے)
جولدی: بھالدی، تلاش کردی
جولسی: ویکھو "جولن"
جولن: (ک) ٹورن، وداع کرن، رخصت کرن، گھلن
جولن: جوڑن، جکڑن، جوتن
جولی: گھلی
جولیا: گھلیا
جولیے: ٹریئے، چلیئے
جوم: تیزی، زور، طاقت، کاوڑ، گھمنڈ، غرور، زعم
جوں: اِک مشہور اناج، جَو
جوں اندر بھنّی: بھٹھی وچ جوں (وانگوں سڑن، بلن، بھجن)
جون: قسم، ونگی، نسل، روپ
– جون ہزار اٹھاراں: ایس دنیا اُتے جانداراں دیاں اِک ہزار اٹھاراں قسماں دسیاں جاندیاں نیں۔ (پرانا خیال اے جو ہُن غلط ثابت ہو چکیا اے)
جوناجوں: نسلاں، کئی ونگیاں دیاں جوناں

جونگی: جوش (دمودر)
جونی: بدیسی حملاور عورت (وا)
جونے جوگے: جون دے واسطے' نسل دے واسطے
جوون: (ک) جوتنا' جوڑن (ال)
جوہ: تھاں' علاقہ' کوئی بے اباد تھاں' وستی
- جوہے گل پھل والی: پھلاں والی تھاں' باغ بغیچا
جوہر: اندرلی حالت' ہنر' گن' خوبی' ست
- جوہری: ہیریاں دا وپاری
جوہون: (ک) پرکھن' جانچن' ٹوہون' ڈھونڈن' لبھن
جوہی: ویکھنی' ڈھونڈنی
جوہیرا: ہکا جوہ' پنڈ' محلا
جوئی: جوون توں' جوتی (2) بیوی
جوئی: برائی' وکھری' اچنج
جوئے: جوا توں' پیسے لا کے کھیڈنا
- جوئے دی ہار: جوئے وچ جتن والا فضول خرچی پاروں نقصان کر لیندا اے ایس لئی جوئے دی جت ہار برابر اے۔
جویئے: جوئی' تھاں
جویں: جسراں' جس طرحاں
جہاد: (مذ/ع) مسلماناں وچ مذہبی مقصد لئی کیتی گئی جنگ
جہالت: بے علمی' مورکھتا
جہد: مشقت' کوشش
جھک جھکی: جھک جھکی' لک چھپ کے
جہل: جہالت' بے علمی' اجڈپنا
جی: دی (سندھی)
جی: من' دل
جی عنہ: بندا' فرد
جے: جو' بھرا (مم) جتا (ش)' جد' جدوں (بف) اگر' جیکر
- جے تائیں: جد تیکر

جے: فتح' کامیابی
جیا: جی' من' جان' اے من' اے جی
- جیاجون: جاندار' جیوجنتر
جیب: (جے-ب) بوجھا' کیسا
جیبھ: پرانی املا' جیبھ
جیبوں: جیبوں' جیب وچوں (مم)
جیبھ: (جی-بھ/مث) زبان
- جیبھا: زبان' مٹھا بول' جیبھ
جیت: جت' فتح
جیتا: (جی-تا) جیوندا (مم)
جیتو: جتن والا
جیتی: (جے-تی) جتی
- جیتی ترور چھائے / چھایا: جتی رکھ دی چھاں اے
- جیتی دیناں: کیوں جے توں دیندا ایں (ش)
جیتے: (جے-تے) جے (نانک)
جیٹھرن: (ک) جرن' سارن' سون' برداشت کرن
جیٹھ: دیسی مہینا جو گرمیاں دے مڈھ وچ آوندا اے (2) خاوند دا وڈا بھرا
- جیٹھا: جیٹھ مہینے دا (2) وڈا پتر
- جیٹھیاں: وڈیاں سالیاں
جیجا: (جی-جا) لاڑا' دولھا' بھنویا' بھین دا خاوند
جیحوں: روس دا اک دریا
جیجھے: جیویے
جیجھی جیجھی: جھوجھی' جیوجی' جیسی تیسی
جید: وڈا قابل' زبردست عالم
جیرا: (جی-را) جگرا' حوصلا' قوت' برداشت
جیرا: (جی-را) جی' زندگی' روح' محبوب
جیراند: حوصلا' جیرا' جگرا
جیران: اجڑی تھاں' ویرانا' قبرستان
جیرھا: بھرا
جیرا: جی' دل

جیزیہ: جزیا' غیر مسلماناں کولوں لیا جاون والا ٹیکس

جیساں: جیواں گا / گی

جیسل: اک پہاڑی دا ناں

جیسل میر: جیسلمیر' راجپوتے وچ اک پہاڑی تھاں دا ناں

جیفہ: مُردار' لاش' لوتھ

جیکر: جے' اگر

جیکن: ہکن' جویں' جسراں

جیل: قید' قید خانا

جیل: (جی-ل) بندیاں دا ٹولا' فوج' جُھنڈ

جیں: جدوں (پگل) جِس' جہڑا (ایف)

- جیں تیں: جویں کویں

جیندا: (جیں-دا) جس دا' جہدا

جیں کا: جہنوں

- جیں کا ویکھ نسکدا: جہنوں کوئی نہیں ویکھ سکدا

جینوں: جہنوں

جیند/ جیندر: کھوہ دی نہ دا گار

جیندن: (ک) کھوہ دی گار کڈھن

جیو: جی' دل (2) جیوندا' بندا' روح (3) آہو' ہاں (4) ہر زندا شے

- جیو جنتر: جیوندیاں چیزاں' ہر زندا شے

جیو: جی' مَن' دل

جیو جاندا: جی گھبراندا

- جیو چلنا: جی چاہن

- جیو دی اندری: نفس امارا دی خاہش

- جیو کھسن: دل کھوہ لین

- جیو ملین: دل دماغ

- جیو مہارا / ہماڑا: میرا دل

- جیو ہلنا: روح کنب جاون' ڈر جاون' دل اُتے برا اثر ہوون

جیوت: (جی-وت) جدوں' جس ویلے' جناچر (2) جیوندا' زندا

جیوت: (جے-وت) جے نیز' جیکر

جیوڑا: جی' دل' روح (2) رسّی دا اِک لڑ

- جیوڑا لوک ولاوندا ای: لوک ایویں جھوٹھی تسلی دے کے دِل ولاوندے نیں۔

جیوسی: (جیو-سی) جیوے گا (2) جی (دل) سی

جیو کوئی: جے کوئی' جیکر

جیوں: وانگوں' ورگا' جس طرحاں' جویں

- جیوں جوں اندر گھمی: جویں گھمی وچ جوں

- جیو نگر عاشق سچے: جویں عاشق پتا (مارو) اے / محم)

- جیوں کیڑا مُرغابی: جویں مرغابی کیڑا پھڑدی اے (محم)

- جیو نگر نقل کتابوں: جویں (اسائی) کتاباں وچ لکھی گل

جیون: (جی-ون) زندا رہن' حیاتی مانن' زندگی کرن

- جیون جوگیا: جیون دی دعا' مرن جوگیا دا الٹ' کسے بڑے پیارے نوں کوئی کارا کرن پاروں گالھ نہیں کڈھدے سگوں پیار نال ایہ بول آکھدے نیں

- جیوں نہ جیون: جیوں جیون نہیں' جیون اوکھا اے

جیونا: جیون' زندگی' حیاتی

جیوندڑو: جیوندیاں

جیوندڑی: جندڑی' جیون' روح

جیوے: جیون اُتے' زندگی اُتے (یا) (2) زندا رہوے' جیوندا رہوے

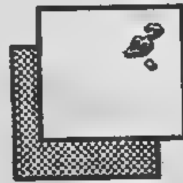
جیویا لوڑنا ایں؟: زندگی چاہیدی آ؟ (وا)

جیویں: (غ.ا) جویں' جسراں (2) جیوندا رہویں

جیہا: ورگا' جہیا

جیہر/ جیہرہ: پانی بھریا گھڑا' مجھر

جیہڑیں: جہناں
جیہی منڈ: رنگی رنگی داڑھی، سچُ
جیہیاں کیہیاں: جویں کویں دی

جھ: پنجابی دی فارسی لپی دا بارھواں اکھر ایسی اواز اے جو عربی فارسی وچ نہیں رملدی۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل جھجا (ਝ) اے۔
جھاب: بھانڈا، دُدھ چوون دا وڈا بھانڈا، چنگیر، چھابا
جھابہ: ٹھوڑھی دا پردا، عیب لکاون دا وسیلا
جھابڑی: نیواں علاقا، دلدل، چِچڑ
جھابے: ویکھو "جھاب"
جھات: (مث) جھلک، جھاکی، ویکھن، جھاتی اُچاویں نظر
جھاتنہ: جھات
جھاتی: جھلکی، جھات
جھاٹا: دال (بیر دے رکھلے ہوئے دال)

جھاٹل/جھاٹلا: اُلجھے والاں والا (2) اُلجھیاں لگراں والا (رُکھ) (3) دھوکے باز، فریبی
جھاٹو جھاٹ: فورن، جھبدے، تُرت
جھاٹے: بردے وال، جھاٹا
جھارنا: لوہے دا وڈا چھاننا
جھارنی: حلوائی دی چھاننی جو مٹھیائی وچوں وادھو روغن نچوڑن دے کم آوندی اے۔
جھارن: (ک) مرھن، چھانن
جھاڑ: وڈیاں جھاڑیاں (2) مارکٹ، جھڑک (3) جھاڑن توں ....، رُکھ نالوں لتھا پھل، فصل، نفع، حاصل
جھاڑ: (نر) نفع، حاصل، فصل، (2) دَم، منتر، جن لاہون دا دم
جھاڑدی: ماردی، ڈراندی (نوشہ)
جھاڑن: (ک) پونجھن، صاف کرن، دھوڑ لاہون، جھلکن، چھنکن، دور کرن، ڈیگن، رُکھ توں پتریاں پھل لاہون
جھاڑو: بوہکر
جھاڑی: آپ اُگا کنڈیالا بوٹا، ریگستانی بوٹا
جھاڑے (جاون): لوڑ نال جاون
جھاسن: (ک) ٹھسن، آڈھن (2) خشامد کرن، لالچ دیون، جھانسایاں دھوکھا دیون
جھاک: (مث) آس، آسرا، اُمید، ٹیک، اڈیک، جھاکا، فریب، دھوکھا، بالاں دی کھیڈ، جھجک، نکارے دی سبیل
جھاکا: (نر) جھاک، جھجک، جھینپ، سنگ
جھاکن: (ک) جھاتی مارن، جھات پاون، تکن، ویکھن، اڈیکن، لالچ کرن، للچاون، آس رکھن
جھاکنا: برداشت کرن، سہن (دا)، اکھاں جھمکنا، غور نال ویکھن
- جھاکی دا: جھاکی دا، جھات پائی دی (بلھا)
- جھاکے: جھاکے، ویکھے
جھاکے: جھروکے، باری، کھڑکی

جھاگ: برداشت کرنا، جھل (2) پانی عبور کر
جھاگ کے: جھاگ کے، مقابلا کر کے، ٹھلو کے، گھیر کے
جھاگا: گھاٹ، پتن، گزرگھاٹ، پانی پار کرن دی تھاں
جھاگاں: سوان، برداشت کراں، پار کراں، تراں
جھاگن: (ک) سہن، سہارن، جرن، برداشت کرن، ہنڈاون (2) ترن، پانی وچوں لنگھن
جھاگی: سدھا لنگھ جاون
جھاگے: سوے
جھال: بھار، سہارا، شان، رعب (2) جھرنا، آبشار
- جھال نہ جھلی جاون: رعب نہ سہاریا جاون (حسن دا)
- جھال نہ جھلدا کائی: رعب تے شان کسے کولوں برداشت نہیں ہوندا۔
جھال: جھالر
جھالن: (ک) دھات نوں ٹانکا لاون، پانی نوں برف نال ٹھنڈا کرن (3) چمکاون، لشکاون، صاف کرن (4) تیز بناون (5) جھلن
جھامبڑ/ جھانبڑ: رکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا
جھامبڑن / جھانبڑن: (ک) جھنبن، رکھ دے پتے جھاڑن
جھانب خاں: مرزے دا شریک بھرا (حافظ)
جھانبا: (مذ) جھانبڑ، رکھ دے پتے جھاڑن والا سوٹا
- جھانبا کرن: درخت توں پھل لاہون، وڈھی دے پیسے یاں شے وصولن
جھانبڑاں: سوٹیاں، جھمکاں
جھانجر: (مث) پیراں دا اک گہنا
جھانجرا: (مذ) بارش دا طوفان
جھانجیرے: دیکھو "جھانجر"
جھانگ: رکھاں یاں ٹاہنیاں دا جھنڈ، جھنگی
جھانگڑا: گھنے رکھاں دا جنگل، جھانگ، جھنگی
جھانٹا: جھانکن، ڈھونڈن
جھانی: مرگھٹ، شمشان بھومی

جھانواں / جھاواں کر کے: خبردار کر کے، دس کے (دموور) چیتاونی دیون
جھاورہ: تیج
جھاہ: گماہ پُوہ، جھاہی، نکی جہی گلی
جھاہی: (مث) نکی جھونپڑی تے اوہدا سامان
جھاون: (ک) خبردار کرن، سمجھاون، چیتاونی دیونا۔
جھب: ترت، فورن، چھیتی، جھبدے، کاہلی
- جھب نذرہ: نویں لگن والے فوجدار نوں نذر جس راہیں علاقے دے معتبر اپنی وفاداری دا اظہار کردے سن۔
جھبارو: گلا، رجھیا ہویا
جھبدے: چھیتی نال، ترت، کاہلی
جھبرہ: ہج
جھبلن: (ک) ہلونا، ہلاون، رڑکنا، جھنجوڑن
جھبن: (ک) پانی نال تر کرن، گلا کرن، بھیوون
جھبیل: (مذ) ملاح، مچھیرا
جھپ: "جھپن" توں، دیکھو "جھپن"
جھپ لین: جھپٹا مار کے کھوہ لین
جھپٹا: (مذ) کھوہ لین لئی ماریا گیا پنجایاں ہتھ
جھپٹن: (ک) جھپٹا مارن، حملا کرن، شکاری جنور دا شکار اتے بھجن، کھوہنا
جھپڑن: (ک) بچن، جھپن، پڑچھن
جھپکن: (ک) کھولھن میٹن، اکھ جھمکن (2) ڈرن
جھپاون: (ک) دھوون، انگھالن، کھنگالن
جھپن: (ک) دبوچنا، جوہنا، پکڑن، پڑچھن، ہوا وچ آوندی یاں ڈگدی شے نوں ڈگن توں پہلاں بوچ لین۔
جھپیٹن/ جھپیڑن: (ک) سکوڑن، سنگوڑنا، بھچ
جھت: سنگھنے بوٹیاں والی تھاں (خف)
جھٹ: (مذ) ویلا، وقت، تھوڑی دیر، فورن
- جھٹ پٹ: چھیتی، ترت، فورن
- جھٹ کرن: تیزی کرن، پھڑن لئی تیز دوڑن

جھَٹ: پنجے دا تیز حملا' جھپٹا' جھپٹاء

- جھَٹ مارن: جھپٹا مارن

جھٹا: (نا) چھپڑ کنڈھے ٹویا مار کے کھیت سیراب کرن دا پربندھ' عام طور دو بندے تغاری یاں رسی بنھی بالٹی نال پانی دیندے نیں۔

جھٹالن: (ک) جھوٹن' ہُونٹے لین

جھٹک: جھٹ کُ' ذرا دیر

جھٹکا: جھنڈاکا' ہلارا (2) اِکو وار نال جنور دا سر لاہن

جھٹکن: (ک) جھٹکے نال کھچن' جھٹکا مارن (2) جنور دا اکو واری نال سر وڈھن' جھٹکا کرن

جھٹکے: دھکے (لط)

جھٹکے: جھٹ کے' گتھ کے (لط)

جھٹن: (ک) پانی والی تھاں توں پانی توں خالی کرن

جھٹن: (ک) جھپٹن' پنجا مارن

جھُٹی: اِکو سا ہے کیتا کم' لگاتار کم

جھُٹھالیا: جھوٹھا آگیا' جھُٹھایا

جھُٹھیاون: (ک) جھوٹھا کرن

جھج: اندرو اندر گالن والا غم

جھجرا/جھجری: (مث) گھڑا' کجی

جھجک: (مث) جھاکا

جھجکن: (ک) جھکن' سنگن' جھجکاون' شرماون

جھجھار: لڑاکا' جھوجھار' جیدار' جنگ جو

جھجکارن: (ک) ڈراون' غصے وچ بولن

جھجھن: (ک) غصے ہون' چڑچڑا ہوون

جھر جھر: غم' افسوس (کر کر کے)

جھجراون: (ک) غم یاں ہرکھ کرن

جھج: جھکو' فضول کم' بھیڑی عادت

- جھج مارن: ماڑا کم کرن' ناچنگا کم کرن

جھنڈو: منورکھ' جس بندے وچ رقابت نہ ہووے'

دِل مُرید

جھنڈ: جنگل' گھنے جنگل

جھنڈو: "جھنڈن" توں

- جھڑو ونجن: مُکمل جاندے نیں (جاون)

جھڑا: (نا) کمینا' ٹھگا' لالچی

جھڑاتا: جھڑوا

جھڑبڑن: (ک) لانبھ سٹن' زور نال بلن

جھڑٹن: (ک) جھٹن' جھپٹن' کھوہن

جھڑوا: فکر کردا' پریشان ہوندا' افسوس یاں غم کردا

جھڑک: خوراک نوں ترسن والا' بھکھیاں اکھاں والا

جھڑکلون: (ک) پاڑن

جھڑکن: (ک) نا ٹکن' لچھاون' بِکن' جاہون

جھڑکن: (ک) جھڑن' پچھتاون (2) سنگرن' تنگ بلی دا وکھالا کرن

جھڑکی: (مث) آکی' باری' جھروکا' کھڑکی

جھڑکاون: (ک) بھانبڑ بالن' اگ تیز کرن

جھُڑلو: (نا) مداری دا ڈنڈا جنوں پھیر کے اوہ کرتب وکھاوندے نیں۔

جھڑمٹ: (نا) جمگھٹا' گروہ' اکٹھ

جھڑمو: (مث) رِن جھِن' رِم جھم' پھوار' بارش

جھڑل: لِشک' چمک دمک

جھڑنٹ: (مث) جھڑپٹ' سنگنی' جلوہن

جھڑن: (ک) تیکا تیکا کر کے ڈگن' چووَن' ترمن

جھُڑن: (ک) جھڑکن' پچھتاون' ہتھ ملن' ہرکھ کرن

جھروکھڑے: جھروکے' نِکی باری' جھروکے

جھروکے / جھروکے: باری' کھڑکی

جھڑیا: جھڑن توں' نہ ملدی شے دا افسوس

جھڑیاون: (ک) مرجھاون' کملاون' جھڑیاں پین

جھڑیٹن: (ک) خراش' جھڑیٹ مارن' بِھجا بِھجا لِکھن' گھسیٹن

جَھڑی: بدل' بارش' مینہ' جھڑی

- جھڑوا کھلنا: بدل دا پردا

جھڑ گئی مَن کی جھڑی: من دی بارش ہو گئی'

اتھرو ڈگ گئے' دل صاف ہو گیا
- جھڑی: جھڑ' بدل
جھڑنا: جھڑن توں اسو ڈگن' جھاڑے جاون
- جھڑدا: ڈگدا
- جھڑدے منکے: سر (تن توں جدا ہو کے ڈگدے / لڑ)
- جھڑمریاں: ڈگ مریاں' ویکھ کے غش کھا ڈگیاں
- جھڑیا: ڈگیا' ڈھٹھا (پیراں اُپر جھڑیا: پیریں ڈگ پیا)
- جھڑیاں: ڈگیاں
جھڑوا: سخت (لا)
جھڑکن: (ک) جھڑک دیون' ڈانٹن' کھرکن
- جھڑکے: غصے نال اوکھا بولے
جھڑگے: جھلل کردے
جھڑن: (ک) ڈگن' ٹٹھن' رکھ توں پھل یاں پتر وغیرا تھلے اکن' ڈھین
جھڑونا: موسم گھروں' رکھ اُتے لگا رہن والا پھل' بے موسما پھل
جھڑی: بارش' مینہ' ورکھا
جھڑیاں: بارش (2) جھڑن توں' ڈگیاں
جھڑیا ہے: جھیڑا کروا اے
جھس: رگڑ' مالش (کر کے) مل (کے) (2) چسکا' ٹھرک
جھسن: (ک) ملن' رگڑن' تلی نال ملن
جھسن: (ک) شرماون' سنگن' جھکن
جھسی: بسی' جھلی' برداشت کیتی
جھسیٹن: (ک) جھریٹن' گھسیٹن' کالی کالی بکسن
جھک: جھاکا ("جھکن" توں) شرما
- جھک کے: جھاکے پاروں' شرما کے
جھکا: نیواں' ڈھلواں
جھکاڑ: نیویں تھاں' ڈھلان

جھکانون: (غ ا) جھکاون
جھکاون: جھاون' جھاکا دیون' جھکائی دیون
جھکائیو: جھکایا' جھمی جھکوائی' ماچھیاں والا کم کرایا۔ حضرت سلیمانؑ دا واقعا جدوں اوہناں اِک کوجھی ماچھن توں نفرت کیتی تے ربی سزا دے طور تے اوہدے نال ویاہ کرنا تے ماچھیاں والا کم کرنا پیا (بلھا)
جھکڑا: جھک جھک' بکواس
جھکن: (ک) جھاکا لگن' شرماون' سنگن' جھجکن
جھکن: (ک) نیواں ہوون
جھکن: (ک) اُلرن' نون' سجدا کرن
جھکوڑے: (ذ) جھکلی
جھکولن: (ک) انگھالن' دھوون (2) ہڑکن
جھکھ: ویکھو "جھخ"
- جھکھ مارن: ناکام کوشش کرن' نامناسب کم کرن' ویلا ضائع کرن والا کم کرن
- جھکھ ماری: جھکھ مارن دا کم کیتا۔ جھکھ مارن
جھکھڑ: (ذ) انھیری' بہت تیز ہوا
جھکھسی: دل وچ دکھ کرے گا (ع)
جھکھن: جھکھ مارن' بکن' بکواس کرن
جھکھن: (ک) ساڑ لگن' جھرن' دل وچ دکھ کرن
جھکھیندا: جھکاندا' کھجاوندا
جھگ: (مث) صابن وغیرا گھولن نال پانی اُتے آون والے نکے نکے بلبلے پانی یاں ہور ترل اُتے کسے وجہا نال آون والے بلبلے
جھگا: قمیض' کرتا
جھگا: جھگی' جھونپڑی' گھر
جھگاون: (ک) جھگ آون
جھگاون: (ک) کھوہن' چوہن' توون
جھگالی: کھوہی (نج)
جھگیا: پانی وچوں لنگھیا
جھگڑا: (ذ) لڑائی' رپھڑ' جھیڑا

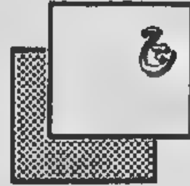
ـ جھگڑالو: لڑاکا، جھگڑن والا
جھگڑا: (نذ) وسدا گھر(وا)، جھگا
جھگلاون: (ک) جھگاون، جھگ آون
جھگی: (مث) کُلی، جھونپڑی، چھن
ـ جھگی وسن: گھر وسن، اولاد ہوون
جھگے: جھگا دی جمع، قمیض
جھگے: جھونپڑی، جھگی، گھر
ـ جھگے گالے: گھر تباہ کیتے
جھگیندا: جھاگدا، جھلدا، سہندا
جھگیندے: جھاگدے، چیر کے لنگھدے، پار کردے
جھل: پاگل پنا، جنون، خبط
ـ جھل ولل: پاگل، کملی، بیوقوف، نادان
جھل: گھنا جنگل (جمع: جھلاں)
جھل اوتل: اوکھا راہ
جھل: جھلن توں، سہہ، برداشت کر
جھل: ہتھ پکھی دا پھیرا
ـ جھل مارن: ہتھ پکھی نال ہوا دیون
جھلا: شرم حیاء
جھلا: پاگل، کملا، خبطی، نادان
جھلار: آبشار (2) نہریاں دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنیا کھوہ دا گیڑ
ـ جھلاراں: جھلار دی جمع، آبشاراں
جھلارے: جھوٹے، ٹُبلے (واء دے)
جھلارن: (ک) جھُوٹے لین، جھُوٹن
جھلاریں: دریا وچوں پانی کڈھن لئی بنا کھوہ، جھلار
جھلانگے: سویرے، تڑکے
جھل جھول: گروہ، جماعت (لہ)
جھلسن: (ک) ہھلسن، بھجن، پھکن، سڑن
جھلسی: جھلے گا، برداشت کرے گا، سہوے گا
جھلسی: جھلے گی، چلے گی، وگے گی
جھلک: جھاتی، جھات
جھلکار: جھلک، جھلکارا
جھلکن: (ک) جھلمل کرن، چمکن، لشکن، دمکن
جھلکن: (ک) بالن، ساڑن، جھلسن، بھنن، بھٹھی وچ بالن ڈاہون، جھوکن (2) لکن، ڈھلکن، ہلکن (3) ہولی ہولی ٹرن
جھلکے: واء دے ٹبلے
جھلمل: چمک
جھلن: (ک) برداشت کرن، سہن، سہارن، جرن، بھوگن (2) ذمے لین، منن، قبول کرن (3) واء لئی ہتھ پکھی پھیرن
جھلن: (ک) واء دا چلن، لرزن، ڈولن، وگن
جھلی: جھل، بیلا (2) کملی، پاگل
جھلی: چلی (واء)
جھلے: پاگل، کملے (جھلا توں جمع)
جھلیاں: جھل، پکھی نوں ہلا کے واء دیون
جھلیں: جھل توں، جنگل توں، جھل وچ
جھلیندا: جردا، برداشت ہوندا، سہیا جاندا
جھلیوے: روکیوے (نوشہ)
جھم: ڈگن دی اواز (لہ)
جھم: چھل، فریب
جھماکا: پانی وچ ڈگن دی اواز (2) نظر، نیجھ
جھماکی: جھمکاون، جھپکن (اکھاں)
جھمبن: (ک) جھنبن، درخت توں پھل لاہون، جھاڑا کرن، مارن، چھنڈن، کُٹن
جھمدہ: (نذ) لڑائی دا اِک ہتھیار
جھمر: جھومر، اک ناچ
ـ جھمر ماروں: (آؤ) جھومر نچیئے
ـ جھمراں: جھمر ناچ
جھمکن: لشکن، چمکن
جھمکے: کناں دے والے، کانٹے
جھمنی: (مث) بھوئیں، اکھ دی پلک
ـ جھمنیاں: جھمنی دی جمع، پلکاں، بھوئیاں

جھمی: زنانا دوشالا' کڈھائی والی گرم چادر
جھمیلا: پواڑا' وکھت' مُشکل
جھناں: (غ ا) جھناں' چناب دریا
جھنب: (جھم-ب / مث) واچھڑ' مینہ' پھاڑا' انھیری مینہ (2) جھاڑ' جھڑک
– جھنبہ: (جھم-بہ) زور دا مینہ (مجازن بہت رووݨ)
– جھنبراں لاوݨ: اِکسار بارش ہووݨ' (اِکسار رووݨ)
جھنب: (جھم-ب / مث) اجہی بُکل جس وچ صرف تھوڑا جیہا مُونہہ اَݨ کجیا ہووے
جھنبہ: (جھم-بہ) جھمر ناچ
جھنبے: مارے گئے
جھنجھٹ: (مذ) جھمیلا' کھلارا
جھنجوڑن: (ک) جھوٹے دیوݨ' ہلاوݨ
جھنڈ: (مث) سِر دے وال (خاص کر پہلی وار)
جھنڈݨ: (ک) پہلی وار سِر مُنّݨ
جھنکݨ: (ک) جھنکݨ' کھنکݨ (2) غصے وچ آوݨ (3) ڈکݨ
جھنگ: (مذ) جنگل' بیلا' جھنگی (2) پنجاب کڈھے اک شہر دا ناں
جھنگا: (مذ) جھگا' جُھگی' گھر
جھنگار: (مث) رولا رپا' چیک چہاڑا' مور دا بولݨ
جھنگراوݨ: (ک) کھوہ گیڑن دی اواز
جھنگڑ: نکا بیلا' جھاڑیاں
جھنگڑی: (مث) جھنگڑ' جھاڑی
جھنگݨ: جھوٹا لیݨ
جھنگی: نکا بیلا' سنگھنے رُکھاں دا جنگل (2) جھنگ شہر دا واسی
جھنگی: جُھگی' جھونپڑی' جُھلی
جھنکݨ: (ک) جھڑکݨ' غصے ہووݨ
جھنکیاں: اک آتش بازی' چھل جھڑی
جھنیا: جھوٹیا' ڈگا' جھڑیا' ہور ویکھو "جھونݨ"

جھو: جھڑ' گھنا جنگل
جھوبالا: سخت حیران (و ر = جھوبالے)
جھوٹا: جوانی چڑھیا سنڈھا
جُھوٹا: جُھولا' ہلارا
جھوٹڑا: جھوٹا (و ر: جھوٹڑے)
جھوٹے ہال: جوگی انداز وچ جُھوٹ کے ریاضت کردے آں (را)
جھوٹے دوہتی: جھوٹے دا دُدھ کڈھݨ والی' ہر طرحاں مطلب کڈھݨ والی
جُھوٹھ: کُوڑ' غلط
– جُھوٹھ پسارا: جُھوٹھا کھلارا' فانی دنیا
– جُھوٹھالیا: (غ ا) ویکھو "جھٹالیا"
جھوجھ: یدھ' جنگ' لڑائی
جھور: "جھرݨ" توں' غم نال (2) خارش' کھرک
جھورا: (مذ) غم
جھوراتا: (مذ) شرمندگی' پشیمانی
جھورسو: پچھتاؤ گے
جھورسیں: جھوریں گی' پچھتاویں گی
جھوری: جھرݨ والا
جھورے: جھُرے' افسوس کرے' پچھتاوے
جھوریندی جھورے: پچھتاوے
جھوریواں: جھریواں' تڑفیواں' پچھتاوا' اندوہ غم
جھوڑن: (ک) مارݨ' کُٹݨ' ھسٹݨ' توچݨ
جھوڑی: گٹھ لما چڑے دا رچھ جو جِن کڈھݨ والے تے بھنڈ ورتدے نیں
جھوسا: جھٹکا
جھوک: وستی' پنڈ' گراں' ڈیرا (2) اُلار' جھولا (3) کھمی وچ بالݨ دا اِک پور
– جھوک لاوݨ: عارضی ڈیرا لاوݨ
– جھوک ڈو کیندی: دُکھاں دی وستی
– جھوکاں: جھوک (وستی) دی جمع
– جھوکیں: جھوکاں (2) بالݨ جھوکݨ
جھوک کنݨ: جھوٹے لیݨ

جھوکن: (ک) جھو نکن' اک وچ بالن سٹن
جھوکیا: (جھو-کے-آ) جھوٹیا' ہلایا
جھول: جَل' پانی (2) کاٹھا کھاون یاں اُلرن دا نقص
جھول: چکر' موڑ (2) بھنور' گھُمن گھیری (3) گھول کے (4) جھولی
جھولا: رعشا (دا)
جھولا: ہلیکھا
جھولڑی: جھولی
جھولن: (ک) انگھالن' تمیولن' دھوون
جھولن: جھولے
جھولی: فقیر دی تھیلی
جھولی: گودی' آغوش' دامن' بُکھرا' کرتے دا ساہمنے والا پلّا
- جھولی پایا: مَن لیا' قبول کیتا (ا)
جھولے: جھلن توں (2) جھکڑ دا تابع (جھکڑ جھولے)
جھولے: واء دے بُلے' جھوکے
جھولے: ہلیکھے
جھومر: جُھمر' اِک قسم دا ناچ
جھومن: (ک) ہلارے کھاون' ہلن' ڈولن' لہراون
جھوں جاون: جوش ٹھنڈھ (2) جھکن
جھونپڑ: جھونپڑی' جُگّی
جھونڈی: وگڈی' جُھلدی
جھوٹا: عمل شروع کرن' مارن لئی تیار ہوون.
جھوتری: ہلاتری' جھوٹے دیندی
جھوٹن: (ک) چَل شروع لئی رُکھ نُوں ہلاون
جھووّن: (ک) ہلاون' شروع کرن' جھوہون' چلاون' نچّی پھیرن
جھووے جھوون: نواں کم شروع کرن' نچّی گھماون
جھوہنپڑ: (غ ا) جھونپڑی' جُگّی

جھئیاں: جھئی دی جمع— جھگڑا' پنگا' جھیڑا (جھئیاں لین)
جھیپ: جھاکا' شرم' لج
جھیڈ: جگت' مخول' چہل' مذاق' ٹوک' چھیڑ' ٹکور
جھیڑ: وِتھ' دو دنداں وچکارلی وِتھ (جمع: جھیراں)
جھیرا: اُجڑیا کھوہ' ٹویا' ذلت دا ٹویا
جھیرن: (ک) دھوبی دا کپڑیاں نُوں مسالا لاون
جھیڑ: جھیڑا' جھگڑا' رٹا
جھیڑا: جھگڑا' رٹا' بحث تکرار (و: جھیڑاں' جھیڑے)
جھیڑاں: جھگڑے' (2) کئی جھگڑاں
جھیکڑ: ٹویا' کھڈا (2) اونٹھ دا او تھمنی اُتے چڑھن
جھیکرا: مرزا صاحباں دے قصے وچ اِک راہی دا ناں (حافظ)

چ: پنجابی دی فارسی لپی دا تیرھواں اکھر ایہ عربی وچ نہیں ہوندا' ایس لئی جنہاں لفظاں وچ "چ" آوے اوہ عربی نہیں ہو سکدے۔ ایہدا وٹاندرا س' ش تے ک نال کدی کدی ہوجاندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل "چچا" (ਚ) اے

چا: تڑپ' چک کے اٹھا (چاون توں)

–چا رکھسی: چکیا کرے گا' چکی رکھے گا (حکم)

چابک: (مذ/فا) چھانٹا' کوڑا' سوٹی نال چمڑے دے تکلے جہی کاتر بنھی ہوئی

–چابک دست: چابکدست' تیز ہتھ والا' ماہر' کاریگر

–چابکدستی: چابک دست ہوون دی حالت' کاریگری

چابو: (مذ) چھوٹی جوگ' جو چھیا جا سکے

چابی: (مث) کنجی' تالا بند کرن تے کھولن والا آلا

چاپڑ: (مذ) چاتر' گلادھڑ (2) گارے یاں پلستر دا کھر لیپا (3) بھنبھولے راہ ٹکرنا

چاپلوس: چاپلوسی

چاپلوسی: (فا) خوشامدی' مطلب کارن ہتھا

چاتا: چکیا' چایا

چاتر: چڑ' چالاک' گلاں کرن والا' چلتر کرن والا

چاتس: اوہنے چکیا

–چاتس گلا گوئی: اوہنے گلا کیتا' گلا گوئی شروع کیتی

چاتم: میں چکیا' میں چایا

چاتو: چکیا' توں چکیا

چاتی: چکی' چائی (ود۔ چاتے)

چاشٹ: (مذ) چسکا' لگن' سواد' چینک

–چاٹ اولی: نرالی لگن

چاٹاں: چاٹ دی جمع' چسکا' چینک

چاٹی: (مث) مٹی دی چاٹی جس وچ دودھ ودھاندے تے رڑکدے نیں (2) چترڑ دی بل

چاٹیاں: چترڑیاں سلاں (خف)' ہور ویکھو "چاٹی"

چاچا: چک چک کے

چاچڑ: چاچڑاں' خواجہ فرید دا قصبہ

چاچکا: چاچے نال تعلق رکھدا (ود۔ چاچکی)

چادر: (مث/فا) چدر' وڈے بر دا کپڑا جو بسترے اتے وچھاون یاں اتے لین دے کم آوندا اے (2) پردا

چادر: آتشبازی نال بنیا جھرنا

چادراں: پردا (کردیاں نیں/وا)

چار: تن توں اگے دا ہندسا (2) سوار (3) چار پہر یعنی ادھا دن (خف)

–چار تخت دے حد: زمین دے ست وچوں چار حصے' چار براعظم

–چار جگ: چار یگ' چار زمانے یعنی ست یگ' ترتیا' دوآپر تے کلجگ

–چار دیوار(ی): دلگیر' چار دیواری

–چار سوتی: اک قسم دا کپڑا جو کڈھائی دا کم آوندا اے

–چار شیاں: مٹی' پانی' اگ تے ہوا (مجموعہ)

–چار کسوتے انگ وٹانا: انج دا بھیس وٹا کے جوگی بننا کہ رشتے دار وی نہ پچھان سکن

–چار وید: ہندواں دیاں چار پوتر کتاباں سام وید' رگ وید' یجر وید تے اتھروید

–چار یک سے: اک بنگ چار سو' چار کو سو

-چارے : چار (چار صحابہ' خلفائے راشدین)
-چاریں کوٹاں: چار کونے
چارن: گا کے سکھیا سنگن والے
چارن:(ک) چروان' ڈنگراں نوں گھاہ پٹھا کھوارن (لئی باہر لے جاون) (2) دھوکھا دیون
چارو: (مذ) چاک' چروان والا' چھیڑو
چاروں: آ چارے
چارہ: (فا) علاج
-چارہ دل: دِل دا علاج
چارے: چرائے' چراگاہ (ناٹک)
چاڑا: چوڑا
چاڑی: چاڑھی' چڑھائی
چاڑھ: چڑھا
چاڑھی: بلندی (بچل)
چاڑھے: چڑھاوے (2) پکاوے
چاڑھیاں: چڑھائی' اُپر جاندا راہ
چاس: (مث) چاشنی' (2) جنسی عمل' کام
چاسی: (مذ) کسان (2) کُچھے گا
چاشنی: (مث) چاس' شیرا' مِٹھا' مٹھاس
چاق: (مذ/فا) چست' تگڑا
چاقو: (مذ/فا) لکڑی دے دستے تے لوہے دے تیز پھل والا کٹن دا سند
چاک: زخم' پھٹ' چیرا
چاک: چروان والا' چھیڑو' چرواہا
-چاک چکیٹا: چاک' چرواہا' گڈریا
- چاک مہیں: مجھاں چراون والا' رانجھا' چاک
چاک ٹوٹے ٹوٹے' چاک کر کے' چیر کے
- چاکاچاک: ٹوٹے ٹوٹے' کپ کے' چاک کر کے' چیر کے
- چاکاں: چاک دی جمع
چاکر: نوکر' ملازم
چاکرہ: نوکر' ملازم' چاک

چاکری: نوکری' سیوا' ملازمت
چاکوچاک: کپن' کپ کے ٹکو لمن' چاک کرن
چاکی المرز: المرز چاک' رانجھا
چاکھی: چکھی
- چاکھیدا: چکھی دا
چاگھ: مخول' مسخری' مذاق' ہکھن دا کم' مشکری
چال: ٹور (2) داء (3) چلاکی
چالاک: ہشیار' چالباز' تیز
چالو: چلدا' رائج' جاری (2) مجھ جاون والا (دا)
چالی: چالھی' 40
چالی: چال' حال' چالا' طور طریقا' چال چلن والا
چالی: کسے خاص مقصد نوں پورا کرن لئی ترتیب دتی گئی پارٹی
چالے: سلوک' طور طریقا' سبھا' چالبازیاں' کرتوت کم' مکرفریب' دھوکھا
چالیاں: چالبازیاں' دھوکھے' فریب' چالاں
چالیں: رفتار' چال' ٹور' گلاں باتاں' چالے
چالیے: چالاکی اے' ٹوری اے
چام: (مذ) چم' چمڑی
چام چٹھ/چڑک: چمگادڑ
چام چڑی: چمگادڑ' چام چٹھ
چاو: چاء' شوق' جذبا' خوشی
چاموں: چام توں' چمڑے توں
چاملن: (ک) شوخی کرن' چنچل ہوون' چاپڑن
چاناں ایں: چکدا ایں
چانبڑن: چاملن' چاپڑن' چنچل ہوون
چانپ: پسلی والے گوشت دا ٹکڑا
چانچک: اچن چیت' اچانک
- چاند: چن
چاند کلاں: چن شکلا' چن دے روپ والا (لا)
چاندا: چن
چاناں: چن
چاندا: چکدا (دد: چاندے' چاندیاں)

چاندی: چٹے رنگ دی مشہور قیمتی دھات (2) چاون توں، پکڑی

چانگ: (مث) چانگھ، چانگر، نعرا، چیک، کوک، چوبھویں یاں ناخشگوار اواز (2) لوکاں دی بھیڑ تے رولا

چانگاں: کوشش، جتن، چانگراں، رولا

چانگن: (ک) چانگرن، کوکن (2) کئے پشوواں دا اجڑ (3) بچے دی ہتھ نال بولے نوں سوارن

چانگے/چانگھے: اجڑ تے اوہدی اواز، دھوڑ ڈنگر، پشو

چانگیندیاں: چانگراں ماردیاں

چانگھاں: چانگراں، رولا، اچی اواز، چانگ، چیکاں

چانگھرن: (ک) چانگھن، چیکن، کوکن

چانگھن: (ک) ویکھو چانگرن

چانن: روشنی، رُشنائی، سوجھلا (2) ظاہر ہوون، اولھا نہ رہن (چانن ہوون)

-چانتا: (مذ) چانن، روشنی

چانی: (مث) چن دی روشنی

چانئی: (مث) دری

چاون: (ک) چاون، چکن

چاتا: چکن، چاون

چاون بھاؤ: رولا رپا

چانگ: (مث) چھنگ، بھاء، اگ

چاوڑ: (مث) چاء، شوق، ناز نخرا، شرارت

چاوڑ چکھریت: لاڈ ناز، ناز نخرے

چاوڑن: (ک) چاہن، چاوڑ کرن، چا ملھن

چاول: (مث) چاء، شوق (2) مشہور اناج، چاؤل

چاون: (ک) چان، چکن، اٹھاون (2) چوری کرن، کوئی شے چھپا کے چک لین (2) اکساون مشتعل کرن

- چاونا: چک کھڑن، چاون

- چاون رکھ کندھالا: موڈھے اتے چکدے نیں

چاویں: چکیں، کڈھیں (گل)

چاہ: (ق) کھوہ

-چاہ زنخ: زنخ دا کھوہ (لط)

-چاہ کنعانی: کنعان دا کھوہ (جتھے حضرت یوسف نوں سٹیا گیا سی)

چاہ: چاہت

-چاہاں: چاہ، من چاہی شئے

-چاہسی: چاہوے گا/گی

-چاہسیں: چاہویں گا

چاہری: گھڑی (خف)

چاہڑ: ج ا- ویکھو چاڑھ

چاہلی: ج ا- چالھی، 40

چاہ موتی: موتیاں (مروارید) بھرے گھبتے نوں لسی نال کھاون

چاہنگاں: ج ا. چانگھاں، چانگراں۔

چاہون: (ک) چاہن، لوچن، پسند کرن، دھارن، نیت کرن، منگن، طلب کرن یاں رکھن

-چاہیں: چاہواں، واہ، چاہت، محبت

چاء: شوق، جذبا، جوش

چاؤ: چاء

چائی: چکی، چک کے

چائے: چکے

چائیاں: چکیاں

چائیں چائیں: چاء نال، شوق نال

چایم: میں چکی/چکیا

چایو: توں چکیا

چایوس: اوہنے چکیا

چب: بھانڈے وچ پیا ٹویا، ڈنگ

چبارا: چوبارا، مکان دی سبھ توں اُتلی منزل، اُچا مکان (و.ن چبارے، چباریوں)

چبدا: چباندا

چبکن: ٹپکن، ٹیس مارن

چبلاون: چبن (2) مونہہ وچ بولن، صاف نہ بولن

چبن: دند (بف) (2) دنداں نال دروڑ کے کھاون، رچتھن

چبولا: خُش تے خوبصورت، خُش گفتار

چبولا/چبولے: شور، جوش (2) چبولا، چو مصرعا، ناز بھری گل (ود: نہ چبولے)

چبولن: (ک) پپولن، روٹی وغیرا مُونہہ وچ پھیرن، چبن

چبہ: چبھ، مسلماناں دی اک ذات

چبھاڑا: (نر) لاڈ نال وِگڑیا بال، وگڑیا ہویا لڑاکا تے بدتمیز بال (مث: چبھاڑی)

چبھری: چبھی

چبھکا ئے: دیکھو "چبھکن"

چبھکن: رڑکن، چبھن، کھبھن، چوبھ ہوون، نوکیلی شے وجن

چبھم: منہوں چبھے

چبھن: کھبھن، پُبن، رڑکن، چوبھ ہوون، نوکیلی شے وجن

چبھوان: (نر) چبھن والا، (ود: نہ چبھویں)

چبھی: ٹبھی، غوطا (2) چبھن توسا

چپ: (ف) کھبا، کھبا

- چپ راسوں: چپ راست، کھبے سجے

چپ: (مث) خموشی

- چپ چپیتا: چپ کر کے، وتے رہنا

- چپ چپک: چپ چاپ

چپا: (نر) چپو (کشتی دا، ممم/لا)

چپا: (نر) ہتھ دیاں چار انگلاں یاں اوہناں برابر، روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتا: چپ چپیتا، چپ (2) روٹی دا چوتھائی حصا

چپاتی: چپ کیتی

چپچپاون: (ک) چپ چپ کرن، لیس والا ہوون

چپڑن: (ک) بھجن، نسن، نٹھن، دوڑن

چپکن: چنبڑن، جڑن، نال لگن، لیسدار ہوون

چپلی: (مث) اڑی توں رہنا، جُتی، کھلی جُتی

چپن: (ک) کھبن، جڑن (2) کٹن، سن دی رسی نوں ٹھیوں کے کٹن

چپو: (نر) بیڑی نوں پانی وچ چلاون والی شے

چپول: ہراول دستا (ج)

چپہ: (نر) چپا، چپو

چپیہ: کشتی کھبن والے چپو

چپیتا: چُپ، چپ چاپ

چپیڑ: (مث) چنڈ، کھُرا اُتے ہتھ دی مار

چت: چستی

چت: (نر) دِل، من، ہاں، مرضی، خیال، طبیعت، دھیان، ارادا، یاد، چیتا

- چت چاتا: دل ہٹا لیا، مُونہہ موڑ لیا

- چت کرے: چیتے کرے، دھیان کرے

- چت نہ لیاون: پرواہ نہ کرن

چتا: (چت۔ تا/نا) ضد، اڑی، ہوڑ

چتا: (مث) اگ دا بھانبڑ جس وچ ہندو اپنے مُردے ساڑدے نیں

چتاراں: چیتے کراں، یاد کراں

چتارن: (ک) چتاون، چیتے کرن، یاد کرن، دھیاون، سوچن، تصور کرن (2) مورت کھچن یاں بناون، چترکاری کرن

- چتارنا: سوچنا، چت وچ لیاون

چتاون: (ک) چیتے کراون، یاد کراون، دھیان دواون، توجا دواون

- چتایا: چیتے کرایا

چتاونی: (مث) تنبیہہ، خبرداری

چتر: (نر/مث) چار پاسیوں مکمل، سیانا، چلاک، ہُشیار، مکار، عیار (2) چتر ہوون دی حالت

چتر: (نر) تصویر، مورت

- چتر کار: مصور، آرٹسٹ

چترانگ: ریگستان وچ اک قسم دی میدانی زمین۔ گھاء دے ٹوٹیاں وچ چٹے ٹوٹے

چتراولا: چتر، چلاک

چڑائی: چلاکی

چڑن: (ک) الیکھن، مُورت، تصویر یاں ویل بُوٹے بناون، چڑکاری کرن

چڑے: چیتے

چُترہ: ہنر

چِتنا: چڑن

چِتو: (چت- تُو) ڈراکل، ڈرپوک

چِتوسے: چِکے، سے، نچی

چِتون: (ک) تصور کرن، وچار کرن، سوچن

چِتلی/چِتولی: شادیاں یاں تھواراں دے موقعے تے جِن متروے گھر گھلی شے

چِتوئی: تون پکیا اے

چِتے: چیتے

چِتھا: نال کیا، چھوہا گیا

چِتھڑن: (ک) چِتھن، دلن، دنداں نال بھیون

چِتھڑن: (ک) چِتھڑن، دلن، دنداں نال بھیون، دھن

چِٹ: چِٹن توں امر (2) ٹھیک ہو گئے زخم دا رہ گیا نشان

چِٹ: (مث) کاغذ دا پُرزا، (2) سفید، چِٹیائی

چِٹ کپڑیا: چٹے کپڑیاں والا، سفید پوش، اجیہا بندا جیدی آمدن گھٹ تے خرچ بہتا ہووے پر لوکاں وچ اپنا آدر رکھن لئی کسے نوں اپنی اصل حالت نہ دَسے

چِٹ ہَٹی: چٹے چمڑے والی، گوری

چِٹ: بیاباد، چٹیل میدان

چِٹ پٹ: فوراً، ترت

چِٹا: (مذ) ٹکڑاں (اناں یاں ہور کسے شے دا ڈھیر)

چِٹا: (مذ) سفید (رنگ) اکھ دا اجالا

-چِٹا پونی: روں دی پونی ورگا چِٹا، کپاہ ورگا چِٹا (ڈر خوف وغیرہ پر روں)

چِٹاپٹ: فوراً، ترت

چِٹاک: (مذ) اکھڑن دا نشان، کھلڑی وچ سڑن یاں ہور وجھا پاروں پے گیا ہویا نشان، کھرینڈ

چِٹائی: (مث) پولی جہی چپیڑ

چٹان: وڈا سارا پتھر

چَٹشاون: (ک) گھابرن، بے چین ہوون (2) جھکن، جھجکن، (3) کدن، دانے دا مچدیاں اچھلن

چٹچٹاون: (چٹ-چٹا-ون/ک) چمکن، چمکن

چِٹڑی: چٹی، بگی، سفید (وار چٹڑے)

چِٹڑے پدھ تے: چٹے راہ اُتے، واضح، علانیا

چِٹڑے وال: چٹے وال، بڑھیپے دی عمر

چٹکلا/چٹکلہ: لطیفا یاں من پرچاویں گل (2) سیانپ دی گھروکی گل

چٹک: چینک، چسکا، کچ، (2) تھوڑا چٹا کجھ

چٹکن: (ک) ٹکراون، کتھم کتھا ہوون (2) ٹُٹن (3) کھڑن (پھُل دا) لسمن، دکھ ہوون

چٹکن: (ک) ڈنگن، ڈسن (سپ دا) (2) پُھل توڑن (3) چُونڈھی وڈھن

چُٹکی: (چٹ-کی/مث) چُونڈھی، انگوٹھے تے انگل دی پکڑ (2) سیاہی دی کوئی دوا (3) وڈی انگل نوں انگوٹھے دی جڑھ وچ مارن دی اواز- بندوق پستول دا گھوڑا جو گولی نوں وجدا اے

چٹکے: (چٹ-کے) دھپ، سورج کرناں (2) کسے پرچھاویں وچ جن والے چانن دے دھبے

چٹکلن: (ک) چٹکن، کھڑن، ہکن، کھکلن (2) لسمن، دکھ ہوون

چٹن: (ک) چٹکن، جیبھ نال کوئی شے کھاون

چٹنی: چٹن والی کوئی شے، پودنا، دھنیا تے لون مرچ نوں گھوٹ کے بنائی شے، پھلاں نوں پکا، گھوٹ کے بنائی کھٹ مٹھی یاں چٹپٹی شے

چٹن (ک) بھنڈن، نشانا لاون

چٹا: چٹن (دا) (2) بے وقوف بناون، صلح صفائی کر لین

چٹو: (چٹ-ٹو/مذ) وڈی اکھلی (خاص کر پتھر دی)

(2) بُہتا کھاون والا تے چٹورا

چٹورا: (نا) چاٹی- دہی رڑکن والا برتن (پا) (2) چسکورا' زبان دے چسکے دا عادی (د.ر.نہ چٹوری)

چٹی: (مث) جرمانا' بدلا' وگیار' ونڈ' حرجانا' نقصان

چٹی: (مث) سفید' بے داغ (چٹا توں)

چٹی: نشانا بنی (خف)

چٹے: لیاں (دمودر)

چٹیا: (چٹے-آ) گاں بھ بال جم کے چٹدی اے- بے وقوف احمق نوں آکھدے نیں (ماں نے تینوں جم کے نہیں چٹیا- یعنی توں گاں بھ ورگا بے وقوف ایں)

چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چٹا بناون' سفید کرن

چٹیاون: (چٹ-یا-ون/ک) چوٹ لاون' بھنڑ کرن

چٹیائی: (چٹ-یا-ای/ مث) سفیدی

چٹھا: قسمت' لیکھ (2) پتر' کاغذ' حساب کتاب

چٹھا/ چٹھہ: جٹاں دی اک گوت

چٹھی: خط پتر' درخاست' حساب کتاب' پرچی لکھت

-چٹھی عملاں دی: عملاں دا حساب کتاب جو آخرت وچ ہر بندے نوں دتا جاوے گا (ہد)

-چٹھیاں: تنخاہ دے پاس ہوئے بل (وا)

چج: سلیقا' طریقا' جاچ (2)

چجا: چنھا' بھیاں اکھاں والا

چچاون: (چچ-آ-ون/ک) چچوڑن' ترمن' تکن' گلا ہوون

چچران: (ک) دلن' ادھ پچدھا مسن' ڈرڑن

چچڑ: (نا) پشوواں دی کھلڑی نال جھبرن والا اک کیڑا' پچھا نہ چھڈن والا بندا (د.ر چچڑی)

چچکارن: (ک) پرچاون' چکارن' پچکارن

چچکانہ(نا): چچک دا' ہیرو دے پیو دا (گھر)

چچلائی: چڑی دا بولن' "چچلاون" توں

چچلاون: (چچ-لا-ون/ک) چڑی دا بولن' چیں چیں کرن-

چچلائیاں: (چڑیاں) بولیاں

چچوندھر: چھچھوندر' چوہے دی اک قسم

چچوٹے: نکی جہی رنگین چڑی

چچیاون: (ک) چچلاون' چیں چیں کرن

چچا/ چچہ: بھانجڑ' اگ' چتا

چدر: (مث) چادر' اُتے لین یاں وچھاون والا چوڑے بر دا کپڑا

چدھرا: چودھرات

چڈی: (مث) کچھی' جانگیاں وچ پایا جاون والا لباس

چڈی ٹاپا: کڑیاں دی اک کھیڈ

چڈھڑ: اک گوت

چر: چرن توں' کما' ڈنگراں وانگ کھاون

ترچر: ویلا' دیر' کویل (2) چرن توں' چیرا

-چر چگ: جنا چر جگ اے (خف)

چراغ: (نا) دیوا

چراغی لاشنہ: دیوے دے شعلے (ورگی اکھاں دی چمک)

چراک: چتر' چالاک' تیز زبان والا/والی (د.ر چراکی)

چراگاہ: (نا/ مث) چرن دی تھاں' گھاء دا میدان

چراگہ: چراگاہ

چرال: اک قسم دا گھاء

چراں: چیرے' پھٹ' زخم

چراون: (ک) چوری کرن' چھپا کے کوئی شے چکن (2) اکھ نہ ملاون

چرائی: (مث) چراون دی اجرت

-چرائی گھٹ بہن: چرواہے دی اجرت نہ دیون

چرب: (نا) تھندے

-چرب: چربی والا' تھندھا

-چرب نوالا: ترمال' تھندی' چوپڑی

چرچا: (نا) ذکر' مشہوری

چہچڑاون: (ک) چہچہ دی اواز ہوون' لکو چڑن (2) تجی دی اواز پیدا ہوون (3) ٹیس مارن

چہرخ: (مذ/فا) اسمان (2) گھمیار دا چک' خراد (3) لکڑ بگڑ جانور

چہرخہ: روں کتن والا مشہور جنتر (2) مراد جسم (ع' بلھا تے ہور)

چہرخی: پہیے ورگی گھمن والی شے

چہرخینہ: چکر (لا)

چہروا: کھاندا (ود: چہروی)

چہراون: (ک) اگ دے سیک نال گوشت سڑن دی اواز نکلن

چہڑاون: (ک) چڑ چڑ کرن' منجی دا بولن (2) چڑن' کھجن

چہڑاسے: چڑیاں بولیاں (لا)

چہرس: چس' سواد' مزا' ذائقا (لا) (2) چہرسی' کھوہ وچوں پانی کڈھنا ڈول (3) بھنگ توں بنی نشاور شے

چہرغ: اک شکاری پرندا

چہرکن: (ک) ڈرن' پرکن

چہرکن: چہرمراون

چہرکن: چڑیاں دا چوں چوں کرن' بکواس کرن

چہرکی: چڑی بولی

چہرکین: میلا' غلیظ' گندا' پلیت

چہرکھڑا: چرخا

چہرلاٹاں: سرسراہٹ

چہرلاون: چہلاون' چڑیاں دا چوں چوں کرن

چہرم: کھلڑی' کھل' جلد' چم

چہرم پلنگ: چیتے دی کھل (2) شکار وچ فتح دی دعا

چہرمراون: (ک) ویکھو چہچڑاون (2) چکن' چڑن

چہرن: شرن' پیر پناہ

چہرندے: چرن والے جنور

چہرن: (ک) چگن' جانوراں دا گھاء کھاون

چہرواک: (مذ) چرواہا' ڈنگر چارو

چہروالے: چہرواہے' چاک

چہروکا: چہروکنا' کافی دیر دا' پرانا

چہروکنا: چہروکا' چراں دا' پرانا (ود: چہروکنی' چہروکے)

چہروکے سکے: پرانی رشتے داری

چہروہنڈھن: (ک) چوہنڈھن' نوچن' ٹھونگن

چہری: گھٹ سمجھ والی' بدحواس کملی' پاگل

چہریدا: کملا

چہریں وچھنے: چراں دے وچھڑے

چہریندا: چیردا' ڈوھدا

چہریویں: چلیں' بھریں (با)

چہڑھ: اگ دا بھانبڑ' چڑھا

چڑھ: چڑھ' دودھ (عم)

چڑھل: چڑھتل' چڑھائی' اتانہ جاون (عم) (2) دولھا کولوں منگیا جاون والا دان جو گھوڑی اتے چڑھن دے سلسلے وچ ہوندا اے

چڑچڑ: تکڑے تھیو وچ رکھی شے دے تلے جاون دی اواز (2) بے معنی بولن

چڑندا: چڑھدا' ودھیا

چڑنگ: غ: ابیکھو "چنگ"

چڑن: (ک) کھجن' غصے وچ آون

چڑوے: چیوڑے--- چاولاں توں تیار کیتی پھلیاں ورگی اک شے

چڑی: اک نکا پنچھی (ود: چڑا)

چڑیوں باز کٹھاویں: چڑی کولوں باز مرواویں' کمزور کولوں طاقت ور نوں شکست دواندا ایں

چڑھ: چڑھائی کر

چڑھ: (مث) زمین دا سوڑا تے لمیرا ٹوٹا

چڑھ چڑھ: اُبل اُبل کے

چڑھاوگ: چڑھاوے گا

چڑھتل: (مث) چڑھت' چڑھائی' حملہ' اُبال' اچھائی' ودھن

چڑھدا: مشرق

چڑھدا ٹھاٹا: پس دا آوت' پس دا چھاپا

چڑھدے: شرق (چڑھدا توں)
چڑھن: (ک) تھلیوں اُتانہہ جاون (2) چن سورج دا طلوع ہووݨ (3) حملہ کرن
چڑھیا: حملہ کیتا
چس: چسکا' لذت' مزا' سواد (2) استرے دی دھار
چست: تیز' تکھا
چسکا: سواد' لذت' مزا' چس
چسکن: (ک) ٹیس اُٹھن' تراٹ پیݨ
چسکن: (ک) چسکیاں لیݨ' پیون نوں مزے لے کے پیوݨ
چسکنا: چسکن' ٹیس اُٹھن
چشت: خراسان دا اک شہر
چشم: (فا) اکھ
- چشم پُر آب: ہنجو بھریاں اکھاں
- چشم پوش: اکھاں ڈھکن والا' نہ ویکھن والا' نظر انداز کرن والا
- چشم وا: کھلی اکھ
- چشم یقین: یقین دی اکھ
- چشماں: اکھاں
چشمے دار حرف: دو اکھی حرف یعنی بھ' پھ' تھ' ٹھ' جھ' چھ' دھ' ڈھ' رھ' ڑھ' کھ' گھ' لھ' مھ' تے نھ
چُغد: (فا) اُلو
چغل: شکایت' کسے دی اݨ ہوند وچ اوہدے خلاف کیتی گل
- چغلی مارن: شکایت کرن
چُغلن: (ک) چتھن' کھاون والی شے نوں چتھن
چقمق: چقماق' پتھر جو کسے زمانے وچ اگ بالن دے کم آوندا سی
چک: (مذ) زمین دا ٹوٹا (2) لکڑ دا گول پہیا جس اُتے کجھ دکھ کنڈھ اساردے نیں (3) دنداں دی داڑھ (4) گھمیار دا پہیا جس اُتے بھانڈا بناندا اے۔ (5) دتی' پنڈ (6) اک ریگستانی بوٹی

- چک چینڈی: چک ماردی' وڈھدی (خف)
چِک: کانے' دانس یاں گھاہ دا بنیا پردا
چُک: (مث) لک وچ دل جس پاروں کم کرنا اوکھا ہو جاندا اے (2) اُچکل' اکساون' (3) چکن توں' اُٹھا (امر) (4) مُک' حساب صاف
- چک گئے: مک گئے (بھیڑے)
چکابو: چکر بیوہ' فوجی گھیرا' بھارت دا چوگردا (دا)
چکاٹن: (ک) چکا چوند ہوون (2) گھابرن' حیران ہوون
چکاٹے: جنوراں دا کھپ رولا' چیکاں
چکار: کھپ رولا' پنچھی دا بولن' (2) چور
چکار: مٹی دا نکا پیالا
چکارہ: اک قسم دا ہرن' چکاڑا
چکائی: برخاست کیتی (محفل)
چکور: چکنا چور
چکدے: وگدے' وہندے
چکر: (چک۔کر) گولائی' گھیرا' پھیر' گیڑ' پنڈ
چکراں: چک' پنڈ' پرھیا' پنچایت' مجلس (دا)
چکراون: (ک) چکر کھاون' گھمن' بھرن
چکڑ: (چک۔کڑ/مذ) گارا' کھوبھا' پانی رلن نال گلی ہوئی مٹی (مجازن دنیا دی آلودگی/ بف)
- چکڑ پڈے: گناہاں وچ ڈبے
چکڑی: چکڑ' گارا
چکڑی: چکی (2) اک رُکھ تے اوہدی لکڑ
چکل: چکر' پہیا' کھوہ دا ہرٹ
چکمک: چقماق' اگ بالن والا پتھر (2) غصے وچ غضب نال (خف)
چکمہ: (فا) داء' فریب' دھوکھا
چکندھا: (مذ) چوکندھا' چار دیواری' دلان
چکن: (ک) دور بھجاون' نساون' کھنڈیرن
چُکن/چکن: (ک) اٹھاون' چاون' لین' بھرن جاون (2) اچکل دیون' اکساون (3) سہارن' جھلن' برداشت کرن

چکنا: حساب بے باق ہوون

چکناون: تمندھا کرن' چوپڑن

چکناچور: ٹوٹے ٹوٹے' بیرے بیرے' کُٹّا ہویا

چکوا چکوی: دو پرندے

چکور: اِک پنچھی جو چن دا عاشق اے تے چودھویں رات نوں چن ول اڈیاں جان دے دیندا اے (2) چار کونیاں والی

چکی: (مث) دانے پیہن والی مشین (2) دُنبے دی پونچھ

چکی: دُور کنڈھی' کملی

چکی: چکن توں' اٹھائی

چکیٹے: (چکے تے) چکیٹا توں' ویکھو "چکیٹا"

چکیٹا: (چکے-تا) زمیندار دا معمولی ملازم جو جنور چرائے' آجڑی' ایالی نوکر' چاکر

– چکیٹی: چکیٹا توں مونث

چکی ہانا: اوہ تھاں جتھے بہ کے پنڈ دیاں کڑیاں چکی وہندیاں نیں

چکیں (چکی) باہاں کٹن نریاں چک چک کے ٹہن

چکھ: تھوڑا جیا' رتا (2) چکھن توں امر

چکھ: تھوڑا جیہ

چکھا: چکھا' بھانبڑ (غ ا)

چکھم: میں پنچھی

چکھن: (ک) لذت لین' ماتر' کھاون' ذرا جیا کھا کے سواد دا کویز لاون

چکھے: نکے نکے ٹوٹے (دا)

چگ: چُن

چگاون: چوگ کراون' چراون' پنچھی دا اپنے بال نوں دانا کھواون

چگل: چگلو توں' ویکھو "چگلو"

چگل: اک علاقا جتھے دے لوکی خوبصورتی پاروں مشہور سن

چگلن: (ک) کھاون والی شے نوں جوٹھا کرن' کھاون دی تھاں چبدے رہن

چگن: چنن' اکٹھا کرن' چک چک کے وکھرا کرن (2) چوگا کھاون' پنچھی دا دانے کھاون

چگونہ: شکل' سروپ' ہیت

چکھاڑن/ چمکن: (ک) دمریاں جھکاون' دمریاں چڑاون' چسکے لاہون (2) منہ' بھنڈن

چمکراں: مذاق۔۔۔ "چکر" توں

چل: چلن توں امر

چل گئی: کر گئی' مر گئی

چل: چلہ' مٹی دا وڈا سارا کھر سپڑا' چل چلکار

چلا/ چلہ: چالی دنا عمل یاں عبادت

چلاون: (ک) چیکن' سنگھ پاڑ کے بولن

چلاہیں: چلیے (بلما)

چلبلاون: (ک) گھابرن' بے چین ہوون

چلبلی: شوخ' چنچل

چلچلاون: (ک) چیکاں مارن' چیکن' سخت گرم ہوون (دھپ دا)

چلچلاون: (چل-چلا-ون/ک) ٹمرک ہوون' رش ہوون

چلکن: (چل-کن/ک) چلا کے بولن' کلا کے بولن (2) لشکن' دکن' جھلکن

چلکن: (چل کن/ک) خارش ہوون' ٹمرک ہوون

چلملاون: (چل- ملا- ون/ک) چمکن' جھملاون' ذہن تیز ہے ہوون (سورج دا)

چلن: (چل-لن) لتاں' جنگھ

چلن: (چل- لن/ک) تُرن' جاون' وگن' حرکت کرن' اگے نوں پیر پٹن

چلن ہار: چلنہار' تُر جاون والا (یعنی فانی)

– چلنہارا: فانی' چلنہار' (2) رجھے جاون ہووے

– چلنہاری: فانی

چلن: (چل-لن/ک) ہلن' حرکت کرن

چلنی: (چل سکدے' ٹل سکدے)

چلہارا/ چلھارا: زمرا' گروہ (ط)

چُلی: (چُل-ی/ مث) لپ، چُلو
چلے:
چلے چلیے: تُر چلیے، لگے چلیے
چلے: چلا/ چلہ دی جمع
چلے کٹن: عشقے بَہ کے کسے قسم دا عمل کرن یاں پڑھن
چلے: چلا توں، کمان دے دو سِریاں وچکارلی تندی (قابو، اختیار)
چلے: بے قرار، بے چین
چلیاں: (چلے-آں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹن"
چلیتر: چلتر، مکاری، چالے
چلیہاں: چالیہاں، 40 (ورھے)
چلیہہ: چالیہا، مرن دے 40 دناں مگروں دی رسم (2) چلا
چلیئیں: (چلی-ایں) چلے دی جمع، ویکھو "چلے کٹن"
چلھیں نہ اگ: پنڈ وچ سوگ ہون پاروں میت دفن ہوون تائیں کجھ نہیں پکایا جاندا اوس گل ول اشارا اے (وا)
چمّ: چمڑا، کھلڑی، کھل، جلد
چم: مٹی دی ڈھیم، مٹی دا جمیا ہویا
چماون: (ک) چم وچ ساڑ اُٹھن، زخم وچ تکلیف ہوون
چمبڑن: (ک) چمٹن، چپکن، نال لگن، جڑن
چمبین: اکھ وچ ریلھا پے جاون
چمٹن: (ک) ویکھو "چمبڑن"
چمدھوڑ: اک افغان قبیلا (ج)
چمڑن: (ک) چمبڑن، چمٹن، چپکن، نال لگن
چمڑیاں: چمڑے دے دو ٹوٹے جہناں وچلی موری وچوں تکلا گزردا اے
چمک: (مث) لِشک، دمک (تجنس)
-چمکارہ: چمک، لشک، لشکارا
-چمکارا: لشک چمک
-چمکارڑا: چمکارا
-چمکارن: (ک) چمکارن، پرچاون، دلاسا دیون
چمکان: چمک توں، سراب، ریگستان وچ پانی دا جھاؤلا
چمکاریوں: چمکارے توں، چمک، لشک، بجلی
چمکال ہوئی: بھوتر گئی (دمودر)
چمکن: (ک) دمکن، روشن ہوون، لشکن، بجلی دا لشکن، کوندن
چمکن ہار کٹورا: چمکنا کٹورا (سورج)
چمکنہارا: چمکیلا، چمکدار
چمگدڑ: چمگادڑ، چام چٹھ
چمن: (ک) چمی لین، بُلاں نال کسے شے نوں چھوہون
چموٹا: کسے شے قد دی چمڑی
چمیار: چمار، چُوڑھا، چم دا کم کرن والا (مونث: چمیاری)
چن: رات نوں چمکن والا سیارا جو سورج کولوں اوھاری روشنی نال چمکدا اے (2) سوہنا، محبوب (3) ویرا
-چن بدروں: بدر چن، چودھویں دا چن
چناّ: اے چن
چنار: اک رُکھ جہدے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں تے سرویاں وچ سوہا رنگ وٹا لیندے نیں
چناری: چنار دا رُکھ
چنب: (چن-ب) چم، چرنے دیاں چمڑیاں
چنبا: (مذ) اک خشبوئی پھل، موتیا، رویل (2) ڈار (چڑیاں دی)
چنبہ: (مذ) ویکھو "چنبا"
چنبڑنے: لوٹ پوٹ ہوون (لط)
چنبے: چنبا، چنبیلی، چمپا، رویل، موتیا
چنت: (مث) چنتا، سوچ، فکر
چنتا: (مث) فکر، پریشانی، سوچ

چناونڑ: (ک) فکرمند ہونڑ' سوچنڑ' خیال کرنڑ

چنجھ: (مث) پرندیاں دا نوکدار مونہہ' نوک

چنچ: چانچر' چاچر' ہولی دا ناچ (2) چنچل (3) چالاکی' دھوکھے بازی

چنچل: چلبلی' نٹ کھٹ' شوخ' بے چین

-چنچل ہار: چنچل' نکری' شوخ (دو ر: چنچل ہاریے/دا)

چنچلاونڑ: (ک) بے چین ہونڑ' بے قرار ہونڑ' بے کل ہونڑ

چند: چن (2) چنھاں دریا

چند سورج: چن تے سورج' سورج بنسی تے چندر بنسی (خاندان)

چند دی دھار: چناب دریا دا وگاہ

چندا: چنا' چن

چنداں: چن دی جمع (2) اکا' بالکل

چنداں سوراں: اچی پت نال تعلق رکھدیاں دھیاں نوشاں

چندر: چن

-چندر مکھ: چن ورگے مکھڑے والا (رانجھا/دا)

چندرا: ایمن' اولا' کوڑا (2) بھیڑا

چندرائین: چانن

چندرنڑ: (ک) سکنڑ' رکھ دا ودھنڑ توں رکنڑ

چندر بھڑا تے سوہیا: اکبری دور دے دو بہادر راجپوت جہناں دی وار ہکسی تے گائی جاندی اے

چندری: بری (عام کر کے پیار نال ورتیندا اے) منحوس' نامبارک (2) انگلی دی اک پھنسی

چندل: چنھاں ندی دی وادی (2) چنھاں دریا

-چندل ندی: چنھاں ندی

چندن: صندل (دا رکھ' جہدی لکڑ خشبوئی ہوندی اے) (2) چندل' چنھاں دریا

-چندن: اک قسم دا ہار

-چندن ندی: چناب' چنھاں ندی' چندل

چندوں: چن توں

چندیں: خورے' کدھرے' بھاویں

چندھڑ: چدھڑ' صاحباں دے سوہرے

چندھلاونڑ/چندھیاونڑ: (ک) چنھا ہونڑ' خیرا ہونڑ' اکھاں دی کمزوری پاروں گھٹ دسنڑ

چنڈ: (مث) کھرپے کسی وغیرا دا پتلا تکھا مونہہ (2) چپیڑ

چنڈال: مکار' ہشیار' کمینا' نیچ' گھٹیا' بدکردار' چالاک' تیز' بھیڑا

چنڈاونڑ: (ک) ہتھیار دا پھل تیز کراونڑ- گرم کرنڑ' تکھا کرنڑ' (دو مہ چنڈائے)

چنڈور/چنڈول: اک پنچھی (نراد ہر جاندار/لا)

چنڈورا: اے چنڈور

چنڈنڑ: (ک) چنڈ مارنڑ' کٹنڑ' ہشیار بناونڑ' لوہے دے ہتھیار دی دھار نوں تکھا کرنڑ

چنڈنڑ: (چن ڈن/ک) دال گنڈنڑ

چنڈے: چونڈے' مینڈھیاں' زلفاں

چنڈیاں: مینڈھیاں

چنڈھڑ: صاحباں دے ہونڑ والے سوہرے

چنری: (چن-ری) چنی' دوپٹا (عزت آبرو)

چنکنا: چٹخنا' وچوں پاٹ کے دو ٹوٹے ہو جاونڑ

چنگ: (چن-گ) چنگے

چنگ چنگیرے: چنگے توں چنگے' ودھ توں ودھ

چنگ چنگیریاں: چنگے چنگے

چنگ: واجے دی اک قسم

چنگ رباب: دو ساز

چنگا: صحت' فطرت پاروں اچھا' بے نقص (2) کافی

چنگارے: چنگاریاں' انگیارے' ٹھکرے کولے دے ٹوٹے

چنگالی: پنجھی' گلوکڑی

چنگڑ: پکھی واس' پنجاب دے پرانے وسنیک جو مسلمان ہو کے ہنڑ بہت سارے شہراں تے چنڈاں وچ وس گئے نیں

چنگل: چھپنا، پنجا (2) پیالا
چنگل: گھیرا
-چنگل باز: پھاہی لاون والا شکاری
-چنگل گیر: پھاہی لاون والا، پھساون والا
چنگی: "چنگا" توں، تن درست، صحت مند (و.و چنگیاں)
چنگیاڑی: چنگاری
-چنگیاڑی کھیں: ککھاں وچ چنگیاڑی، ساڑن دا سامان
چنگیر: وڈا چھابا، سروٹ دے ککھاں تے کھجور دے پتراں دی بنا کنڈھیاں دے ٹوکری جو عام کر کے روٹیاں رکھن دے کم آوندی اے (2) چنگا
چنگیری: چنگی، ودھ چنگی
چنگھار: چیک چہاڑا، رولا
چنگھارن: (ک) مور یاں ہاتھی دا بولن (2) گجن، کڑکن، سنگھ پاڑ کے بولن
چنگھائیاں: پیائیاں
چنگھن: (ک) بھار یاں پیڑ پاروں رولا پاون، کھم کھم بولن
چنگھن: تھن راہیں دُدھ پیون، چُوپن، چُوسن
چنگھیں: پشو دے گلے دی گھنٹی
چنن: چندن، صندل
- چنن ...: صندل دا بنیا جسم، خوبصورت خشبوئی جسم
چنو: چلکاری، سلاری
چنورا: ریگستان دے علاقے وی گھی جھونپڑی (و.و چنورے)
چنوں: (چن-نوں) چن دی تاریخ
چنی: نکا دوپٹا، چُنری
چنے: چن
چھاون: (ک) رشناون، روشن کرن
چنہاں: چنہاں، چناب ندی
چنہون: منڈن، ہنڈی، گل بات نال برائی کرن

چنک: (چن-ک) باری پاروں لک پیڑ
چنکن: (ک) بی سی گنگ یاں چھلڑ دا پاٹ جاون، تڑکن (2) چرن، چھمن
چنکیں: پشوواں دے گلے دیاں نکیاں ٹلیاں
چنگ: چنگاری
-چنگ کھی: ککھاں وچ چنگاری
چنن: (ک) اک اک کر کے اکٹھا کرن، چکن، چھانن، چون کرن
چنوں: چنے
چوا: چاء (دا) (2) خشبو، قطرا
چوآ: چاء، لاڈ، چاوڑ
چواتا: ہتھیار (پچ)
چوآتی: بلدی ہوئی بگی لکڑ، تیلی (بلدی ہوئی)، اگ لاون لئی بلدی اگ دی نکی جہی لاٹ
چواڑی: کھوتے اُتے چھٹیاں لدن والی موٹے وانس دی بلی، ویہتراں نوں مارن والا بانسی سوٹا
چواک: مجھاں نوں چوون والا
چوائے: دگائے، سٹے، پائے
چوب: (فا) لکڑ (مُراد پھانسی دا تختا)
چوب صندل: صندل رکھ دی لکڑ (عالم)
چوباں: چوب، لکڑ
چوبچہ: (فا) نکا حوض
چوبدار: چوکیدار، دوارپال اگے کُرن والا ملازم، ڈانگ پھڑ کے پہرا دیون والا دربان
چوبر: ہٹا کٹا، موٹا، گھبرو، جھٹیا ہویا، مشٹنڈا
چوبک لایا: ہتھڑ کیتا، زخمی کیتا (لا) ویکھو چوبھک
چوبھک: (مٹ) چوبھ، چبھن
چوبھا: چُبھی مارن والا، غوطا خور
چوبھے: چبھوے
چومینڈیاں: چوبھداں، چبھوندیاں
چوپ: "چھوپ" ویکھو
چپاتا: چھاتا، ویکھو "چپیتا" (چپ چپیتا)

چوپائی: (ہ) گلا ہانی' چھوا ہے دا کم
چوپایہ: (ہ) چوکھر' ڈنگر' پشو' چار پیراں والا
چوپٹ: چوپڑ' پاسے دی اک کھیڈ
چوپٹ: چار پاسوں کھلا' اجاڑ' برباد
چوپڑ: چاپڑ' قسائی دا رچھ' ٹوکا (2) چوپڑن توں امر
(3)چوپٹ' پاسے دی کھیڈ
-چوپڑ بازی: شطرنج یاں چوپڑ دی بازی (دنیا
داری)
چوپڑن: (ک) روٹیاں وغیرا اُتے گھیو یاں مکھن
لاون
چوپڑ: تھندی' تھندیائی گئی' روغنی (2) دکھاوے
دی (بف)
چوپن: (ک) چوکا لاون' پی نوں چونجھ می نال تیکھ
چوپن: (ک۔پ) چوسن' رس دار شے دا رس مونہ
نال کڈھن' چکھن
چوپیتا: ن۔ا' ویکھو چھپتا
چوچھال پچھن: پانی اندر انج ترن کہ موڈھے' مونہ
تے گوڈے وسدے رہن
چوتار: چار تاراں والا' کپڑے دی اک قسم
چوترا: برادری دی پنچایت دا چبوترا' پلیٹ فارم
چوترا: ویکھو "چوترا"
چوتہ: لنگوٹ (لہ)
چوتھ: چوتھا دن (2) اک چوتھائی
چوتھا: 4 نمبر اتے
چوتھے پہر: شام' رات
چوٹ: (مث) سٹ' چاٹ' چسکا' مار' نقصان
چوٹاں: چوٹ دی جمع' مار' اگلے جان دا عذاب
(بف)
چوٹری: چوٹ لگی' نشانا
چوٹک: چوٹ چینک' ضرب' سٹ' مار
چوٹی: سر (2) گت
چوٹیال: چوٹی دی جمع' سروے دلیٹے وال' گت
چوج: خشی' نخرا' موج میلا

چوچا: ککڑی دا بچہ' (2) بے وقوف بندا
چوچک: چوہاں پاسے' چوطرفی
چوچک: ہیر دے پیو دا ناں
چوچکانیاں: چوچکاں دیاں عورتاں
چوچہ: چرچا' ذکر
چوچی: چواتی' بلدی لکڑ
چوچی: تھن دا نپل
-چوچی لاون: نکی کڑی دے جوان ہوون
دے قصے کرن' تہمت لاون (وا)
چوداں طبق: کائنات دیاں چوداں پرتاں' ست
زمیناں ست اسمان' پوری کائنات
چودیں: چودھویں
چودھار: چوہاں پاسے
چودھارے: چودھار' چوطرف' ہمتاں' آل دوال
چودھری: چودھاری' برادری دا مکھیا. چار دھراں
دا مالک' مالیا وصولن والا افسر
چودھیں طبقیں: چودھاں طبق' کائنات دیاں
چوداں پرتاں
چوڈس: چودھویں
-چوڈس چند: چودھویں دا چن
چور: چوری کرن والا' بنا دسے شے لیجاون والا (2)
اجیہا زیور جہدی اواز نہ نکلے
- چور اندر وا: انا' نفس' اندر دا کفر
-چور چودھری: نکلوے ول اشارا (وا) چور
اُچکا چودھری تے لنڈی رن پردھان
-چوراں تھے ملن: تنیوں چور لے جاون
چور: چتور' پو چھل
-چور چھانا: چتور چتا' پو چھل چک کے نٹھا
چور: ٹوٹے ٹوٹے' بھورا' پنیا ہویا
چورا: بھورں ٹکروں شے' کئی یاں ٹوٹے ٹوٹے کیتی
شے
چوراہا: چورستا' چونک جتھے دو راہ اک دوجے نوں
پار کرن (ور چوراہے)

چورس: چوکور
چورستہ: در' چوراہے' جتھے دو راہ اک دوجے
نوں پار کرن' چونک
چُورما: چوری' گھیو کھنڈ پا کے کُٹی ہوئی روٹی
چورنگ: ہر رنگ' ہر طرحاں' چار نوٹے
چورن : (ک) چوری کرن' پکھا جھلن' چنور
چنور ہلاون
چوڑ: برباد' خراب' ضائع' وگڑیا' (2) چوڑ ہوون
دی حالت' سڑ
-چوڑ ترٹیاں: ویکھو "ترٹی چوڑ"
-چورچپٹ: اکا خراب' اکا وگڑیا ہویا' بربادی'
تباہ حالی
چوڑا: بانہہ دا اک زیور
چوڑاٹھ: لکڑ دا تکھنجا جہدے وچ لکڑ پھسا کے
آری نال چیردے نیں
چوڑن: (ک) بنڈاون' مانن
چوڑی: (مث) موڈھے دی چوڑی ہڈی
چوڑی: چکنی' چار گنا
چوڑے: چوڑ' گٹ دا زیور' چوڑا
چوڑیا: (چو-ڑی-آ) اک قسم دا دھاری دار کپڑا
چوڑیاں کڈھن: باہواں توں پھڑ کے جھٹکے دیون
تاں جے باہواں (چوڑیاں) جسم توں وکھ ہو جاون
چوڑل: چڑیل (غر)
چوڑیلی: پچھوڑے والی
چوسر: (مث) چوپٹ' نرداں دی اک کھیڈ
چوسن: (ک) چوپن' چسکنا
چوطاق: کنڈ بھرنے (ڈگن/ لٹا)
چوطرفی: چوہاں پاسے' چوطرف
چوطرفیں: چوطرفے' ہرپاسے' چوہاں پاسے
چوغطہ: چغتائی' مغل
چوک: بھچورا' چورستا
چوک: چوبھ' چیس' بھلتر' تنور' کنڈا' سول
چوک: کسیر' جھک

چوکا: رسوئی' بورچی خانا (ٹانک)
چوکاں: چوک دی جمع' کنڈے' سولاں' چوبھاں
چوکٹا: جسم
چوکڑی: دوڑ' چار پیر چک کے دوڑن (بھرتا)
چوکس: چوکنا
چوکن: (ک) چبھن' گوڈی کرن' کھودن' تیج'
اکساون
چوکن: (ک) چوں کن' کُتے دا بولن (2) چو کن'
چڑیاں دا چہچہاون (3) عملن' تمرزن' غلطی کھاون
چوکونیں: چار چفیرے
چوکور: چار کونے والی' چورس' مربع
چوکی: اکٹھ' مجلس' سنگت' پہرا (2) بیٹھن دی
چوکی' پینڈا' پیڑھی
چوکھ: (مث) چوکھا پن' بہتائی' کثرت
چوکھٹ: (مث) چگاٹھ' دلیز
چوکھر: چوپایا جنور' چار پیراں والے ڈنگر
-چوکھری: مادا چوپایا
چوکھڑی: ادھیڑ عمر عورت
چوکھن: چار نوٹے (چو + کھن)
چوکھن: (ک) صدقے واری ہوون
-چوکھنی: صدقے واری
چوکھٹے: چار حصے ہوون' قرباں ہوون
چوکھیری: بہتی' چوکھی' زیادا
چوگ: چوگا' پنچھی دی خوراک' پنچھیاں نوں جال
وچ پھاون والے دانے' کھانا
چوگان: پولو دا کھیڈ
چوگٹھ: چار کونے' ہرپاسے' چوکور' چوگوٹھ (لٹا)
چوگٹھے: چار کونیاں والے
چوگوٹھ: چوگٹھ' چارے کونے' چارے پاسے
چوگینڈی: پکینڈی' پگڈی' چنڈی
چول: ہلا (خف)
چُول: منجی دی باہی یاں سیرو دا پتلا کیتا ہویا سرا
جنہوں پاوے وچ پھساندے نیں

چولا: قمیص، چولی، جسم (مجازن)
چولڑا: چولا (2) چار لڑ والا (چو + لڑا)
-چولڑی: چولی قمیص (2) چارلڑی، چار لڑ والی (مالا وغیرا)
چولن: (ک) ہلاون، حرکت دیون، بولن، آکھن، (2) ہٹمیاون (3) اکساون
چولہ: قمیص، چولا، چھاتی ڈھکن دا زنانا کپڑا
-چولی مشک قمیص: چولی نوں مشک لاون (دا)
چولی: لپ، چلو (2) چلی (3) کرلی، کلی کرولی
چوں: غ ا-چونہ، چار
چوں: (ا) کیوں، کسراں، جدوں
-چوں چراں کرن: کم کرن توں پہلاں کارن پچھن، حکم عدولی کرن، بہانے گھڑن، حجت کرن،
-چوں نہ کرن: آکا نہ کسکن، اکوں نہ بولن
-چونکہ: کیوں جے
-چون چگون: کویں، کسے گل دی جانچ تے پچھ
چون: مثال، نظیر
چونہہ کلی: چار کلی، گلے دا اک زیور
چونپ: ارمان، اچھیا، سدھر، خاہش، شوق، چاہ، خوشی
-چونپ کلیاں: اک زیور (2) دنداں دے سوہنے دے خول
چونہن: (ک) چو ہکن، ڈرن، ترھکن
چونجاں: (غ ا) چنجھاں
چونجھ: (غ ا) چنجھ
چوندا: مولا، رب تعالیٰ (ا)
چونڈ: ٹھونگ، ہور ویکھو "چونڈن"
چونڈن: (ک) ٹھونگن، کھرونڈن، (2) ہڈی نوں چونپ کے سواد مانن
چونڈھاں: ٹھونڈراں
چونڈھی: چٹکی، انگوٹھے تے انگلی دے نہوواں نال ماس نوں وڈھن (2) ذرا ماسا

چونسی: باریک کھدر جہدی تانی وچ چار سو تار ہوون (ملتا)
چونکہ: چوراہا، چوک، چوراہ، چورستا
چونکا: گوہے متی نال لپی تھاں، بیٹھن کھاون دی تھاں
چونکن: (ک) تربکن، کتورے دا بولن، ٹھیکو (2) چونک اٹھن، اچن چیت ڈر جاں جاگن
چونگی: (مث) چونکی، پہرا، محافظ دستا
چوتہ: چار
چونی: موتی نگ، لعل یاقوت (2) چنگ، (3) پھی ہوئی دال
چونے: چونے، چونڈے، دال
چون: چنن، انتخاب
چوتے: چونڈے، دال
چوئی: قطرا
چوون: قطرا قطرا ڈگن، رسن، ترکن، ٹپکن (2) دُدھ کڈھن، نچوڑن، عرق کڈھن
چوہ: داغ، دھبا، نقصان، بدنامی
چوہلاون: چھاون، ٹھکن (چوہ چوہ کرن)
چوہڑا: (مذ) خاکروب، گندا، پنچ، (مث: چوہڑی)
چوہڑیٹری: چوڑھی
چوہڑیٹی: چوڑھی، چوہڑیٹری نانا (وارث شاہ دی لکھت) (مم)
چوہکار: (مث) چڑیاں چوہکن دی اواز
چوہکن: (ک) چہچہاون، پنچھیاں دا بولن
چوہکنا: چہکنا، سویرے چڑیاں دا چوں چوں کرن
چوہل: چہل، مذاق
-چوہل موہل کرن: ہاسا مخول کرن
چوہنڈراں: غ ا، ویکھو چونڈھی تے چونڈن
چوہنگیاں: غ ا، چنگھائیاں
چوہن: (ک) چوون، (پانی) چوون
چوے: قطرے
چہ: جوش، غصا، بدلا لین دی ضد (فارسی: کینہ)

-چ چڑھن: ضد یاں بے ایمانی اُتے قائم رہن

-چ چھاری: اپنی ضد اتے قائم رہن والی

-چ حکمت در ایں عالم: (فا) ایس عالم (دے بناون) وچ کیہ حکمت اے۔

چہار: (فا) چار' تن تے اک

چہار ترکی ٹوپی: اجہی ٹوپی جو پا کے چار چیزاں چھڈ دِتی دیاں نیں

چہاڑن: (ک) ہاتھی گھوڑے دا بولن

چہچہاون: (ک) چو۔ ہکن' پنچھیاں دا بولن

چہرہ: چہرا' حسن

چہرا: مُونہہ متھا' شکل' رُوپ' مُکھ

چہری: جاہری' چاہت بھری' دلکش' پُر کیف

-چہر ہل: "چہرا" توں

چہریں صاد بحالیاں: (کمیزیاں دے) چہریاں اُتے بحال ہوون دِیاں خُشیاں

چہکار: چہک' خشی پاروں بولن

چہکارن: (ک) چہکن' چہچہاون' چو ہکن

چہکن: (ک) چہچہاون' چہکان' چو ہکن

چہل: (فا) چالی

چہل: چوہل' مذاق' مسکری

چہندے: چاہوندے (خف)

چہول: ع ا' چوتہ' چوتہ

چہیک: اکیترے کماد دی رنگی' نرم تے رَس بھری مٹی' نرم گنا

چہیں: چاہیں' چاہویں

چہیندا: چہیتا' بھاون والا' محبوب' پیارا

چہیا: چار انگلاں جنا' چپّا سارا سپ

چہیبن: (سچ-ہن-/ ک) جپھی لاون' جھمبرن' جوڑن' چپکاون

چیت: (سچ-ت) چیتر' پہلا دیسی مہینا

-چیت بہاراں: چیتر مہینے دیاں بہاراں' چیت مہینا بہار وچ آوندا اے۔

چیتا: (سچ-تا) یاد' یادداشت' چتار' خیال کرلے

چیتا: صاف' نتی وچ

چیتر: (نا) دیسی ورھے پہلا مہینا' بہار دا مہینا

چیتریاں: چیتیان' چیتے دی جمع

چیترے: چیتے

چیترے: (چی-ترے) چیتے

چیتن: (سچ-تن/ک) چیتے کرن' یاد کرن' چتارن' سوچن' یاد' تصور کرن

چیتنا: سوچ' خیال' وچار (کرن)

چیتا: ہشیار' دانا' من وچ دانا

چیتیا: (سچ-تے-آ) خیال کیتا' سوچیا

چیسٹ: (سچ-ٹ/ مث) چاٹ' چسکا' ہور ویکھو "چیٹک"

چیٹک: (سچ-تک) چاٹ' چسکا' کھچ' ٹھرک' لگن' عشق' ٹھر

چیٹن: (سچ-ٹن/ ک) کھال وچالے دی مٹی پٹ کے وٹاں اُتے لاون

چیٹی: (چی-ٹی) غصے وچ' کاوڑ وچ

چیپیٹ: چپیٹ' چوٹ' مار' سٹ

چیچو چیچ کندھولیاں: منڈیاں دا اِک کھیڈ جو کولے نال لکیراں لا کے کھیڈیا جاندا اے

چیچی: (مث) ہتھ دی سبھ توں نکی انگلی

چیدہ: (فا) چُنیا ہویا

چیر: (چی-ر /نا) پھٹ' زخم' چیرا (2) سر دے والاں وچکارلی لکیر

چیر: (سچ-ر/نا) مزدور

چیرا: (چی-را-/نا) جواناں دی سوہی یاں دھاری دار کپڑے دی پگ' دوپٹا' ویاہ دے موقع اُتے وہٹی دے سر اُتے دِتا جاون والا سُوہا دوپٹا

چیرا: (سچ-را) چیر

چیراں: (چی-راں) چیرے' کٹن دے نشان (لا)

چیرن: (ک) پاڑن' کپن' وڈھن (2) پار کرن'

چری: موت دی چٹھی، اعمال پرچا (2) چیلی، کنیز، داسی (ملما)

چرے: (چ-رے) کٹے، ملے کیتے، پار کیتے (2) پھٹ، زخم (3) چرا دی جمع، دوپٹے

چریاں: (چ-ری-آں) چری دی جمع، اعمال نامے، چٹھی، رقعا، خط، سند (2) داسیاں، کنیزاں، مریدنیاں

چڑا: چوڑا، مغرور

چڑن: (ک) اچڑن

چڑی: چڑا توں مونث، چوڑی

چڑ: (مث) کھاون پیون والی شے، منت دا تحفا

چیس: چیمہ، ٹیس

چیسال: (چے-ساں) چکاں کا/کی

چیلس: (ک) ٹیس اٹھن، پیڑ ہوون

چیک: (ک) زور دی اواز

-چیک چھوڑے: چیک چھاڑے، رولا رپا

چیکل: بالاں دا جھولا

چیکن: (ک) چیک مارن، چانگرن، سکھ پاڑ کے بولی

چیکو: (چ-کو/نز) وٹا، آلو رنگا گُڑ دے ذائقے والا اک بہت مٹھا پھل

چیکوں: وٹا، اُجن

چیلا: (چے-لا/نز) گرو یاں استاد کول ہر ویلے رہن والا شاگرد (مث: چیلی)

چیلاں: الاں، چیل دی جمع (غ)

چیلا: چیلا

چیمال: تازا (ا)

چین: سکون، شانتی، ارام

چین چمکن دیارے: چین دے علاقے وچ

چینا: گھوڑے دی اک قسم

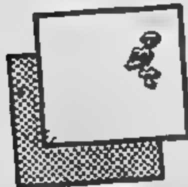
چینچ: شوخی، چالبازی، مکاری

چینچ چاون: شوخی کرن

چینا: (چ-نا) باریک دانیاں والا اک قسم دا اناج

چینہ: نقل، چسکا، چاون

چیہانگ: اِک نِکا پرندا (جمع: چے)

چھ: پنجابی دی فارسی اکرالی دا چودھواں اکر، ایہ اکر عربی فارسی وچ نہیں ہوندا ایس لئی ایس اکر والے باہری تے غیر پنجابی لفظ سنسکرت/ہندی دے نیں۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل چھچھا/(ਛ) اے

چھا: چھاون توں امر

چھابا: رنگی چنگیر (2) ترکڑی دا اک پلڑا، (ون: چھابے)

-چھابے تارے: بہت سارے تارے، چھابا بھر کے تارے (علی)

چھابڑی: چھابا، کھاون وستاں تے سودا ویچن لئی لایا گیا چھابا

چھاپ: (مث) مندری، انگوٹھی

-چھاپ شاہی دا توں تھیوا: توں بادشاہی مندری دا نگ ایں (م)

چھاپاں: چھاپ دی جمع، مندری

چھاپا: کنڈیالی ٹاہنی (دا) (2) چھپائی (3) بے خبری دا ہلا

چھاپے: چھاپ، مندری (2) چھاپن

-چھاپے دار: اوہ کپڑے جنہاں اُتے کوئی ڈزائن چھیکیا گیا ہووے، چھاپیدار

چھات: (مث) چھاتی، سینا (مراد دل)

چھاتا: چھتری

چھاچھی: (نر) چھچھ دے علاقے دا واسی

چھاری: سونا چاندی صاف کرن لئی کٹھالی اندر لایا جاون والا سواہ تے پانی دا رلاء

چھال: (مث) کداڑ' ٹپن (2) درخت دی چھل

چھالا: کھلڑی سڑ جاون پاروں پانی نال بھریا بلبلا جو کھلڑی وچ اٹھ آوندا اے

چھام: (مث) چھاں

چھاں: پرچھاواں' سایا

چھاندا: ٹوٹا' حصا' بخرا' بھاگ (و۔ ۃ چھاندے)

چھانٹ: کتر' چھانٹن توں

-چھانٹن: (ک) چون کرن' چھٹن' (2) چھانگن

-چھانٹی: چھانٹن دا کم' گھٹ کرن

چھانگ: منگو' کاواں مجھاں دا اجڑ (خف) پشو (جمع: چھانگن)

-چھانگا/چھانگلا: چھے انگلاں والا۔ اجیہا آدمی جندے ہتھ یاں پیر وچ چھے انگلاں ہوون

-چھانگراں: ویکھو چھانگ' چھانگاں

چھانگن: (ک) رکھ دیاں ٹاہنیاں لاہون' کترن' تراش خراش کرن' رکھ دی شاخ تراشی کرن

چھاناں: عارضی ڈیرا وساون

چھاون: (ک) اکٹن' طاری ہوون' کھلرن' چھاں کرن' کجن' ڈھکن

چھاہ: لسی' پیون

چھاہی: لسی

چھائل: چدر' ریکھج والی اک قسم دی چدر

چھاواں: (مث) چھاں

-چھاواں بدلاں دی: عارضی' ناپائیدار' (دا/ بدلاں دی چھاں بہت تھوڑی دیر لئی تے ناپائیدار ہ ی دے)

چھائی: (مث) سواہ (2) کسے روگ پاروں چہرے اُتے پے جان والے دھبے تے داغ

-چھائی چڑھیگئی تیرے (ویاہ دے) شگون وچ سواہ پوے (خرابی ہووے/دا)

چھائیں مائیں: لک چھپ جاون

چھب: (مث) پھبن' خوبصورتی' سوہپن' روپ

چھب: سوتر دی اٹی

چھبا: (نر) ڈنگا' اکواسا' چبا

-چھبی: چبی' اکواسی' ڈنگی' ہتھ دے پنجے نال چکھن

چھبی دیون: چکھن

چھبیل: چھب والا

چھپ بدلے دن کٹدا: بدل وچ چھپ کے دن گزاردا (مم)

چھپر: کَرکانے دی چھت (2) اکھ دا اُتلا پردا (3) ہتھ یاں پیر دا اوہ پاسا جو تلی دے مخالف ہوندا اے

چھپر نکیلے: چوڑے نک والے' چھینیے

چھپری: (مث) پٹاری (دمورا) کَرکانے دی چھت

چھپڑ: (نر) ٹوبھا' بارشی یاں گندے پانی دا تلاء

-چھپڑی: نکا چھپڑ

چھپن: (ک) ٹھپا لگن' چھاپیا جاون' شائع ہوون (2) چھپن' لکن

-چھپن چھوت: اکھ مچولی' بالاں دی لک چھپ جاون والی کھیڈ

-چھپن چھوتے: چھپن چھوت' لکن میٹی' چھنبل بھوے

چھپن: (ک) لکن' اولے ہوون' کجیج' غائب ہوون' ڈھکیا جاون

-چھپن نہیں اچھاڑیں: اچھاڑ (غلاف) وچ نہیں چھپدے' یعنی کپڑیاں دے باوجود دِسدے نیں (مم)

چھپوبدا: چھپاون' لکاء چھپاء

چھپیندا: چھپدا

چھت: (مث) کوٹھا' عمارت دا کندھاں سہارے بنیا ہویا حصہ جو بارش تے دھپ توں بچاندا اے

چھتا: (مذ) دھموڑی یاں شہد دی مکھی دا گھر' چھیر' کھیل

چھتر: (مذ) وڈی چھتری' چھاں کرن والی شے' سائبان' سرپرستی' سایہ

ـ چھتر جھولاں سر جھالیا: سر اُتے کنڈیاں دا چھتر برداشت کیتا (ملہا)

چھتر: (چھت - تر) وڈی جُتی' لتر

ـ چھترول: چھتراں نال مار' مار

چھترا: (مذ) چھیلو' چھیڈ نابری دا نر

ـ چھترے مرد: لوک قصے وچ اک جادوگرنی نے راجا رسالو نوں جادو دے زور نال چھترا بنا دتا سی (وا)

چھترے: بردے بچے والے' چھتے

چھتن: (ک) چھت پاون' ڈھکن' عمارت اُسارن

چھتے: کٹے ہوئے وال جہناں نال گُت نہیں بنائی جا سکدی' وال

چھتی: مرزے دی بھین (2) چھتن توں

چھتی: (چھت - تی) بہت سارے (محاورا) انج اصل وچ 30 + 6

چھتیاں: چھاتی' سینا

چھتیما: (مذ) کاھلا' سوڑا' جلد باز

چھتیمی: (مث) کاھلی' جلد باز' تیز

چھتیمی: شروع کیتی

چھتمیاون: (ک) چھتما پین' شرمندا ہوون' کھسیاون

چھٹ: (مث) ڈنگر خاص کر کھوتے اُتے سامان لدن لئی دو پڑاں والی بوری۔ تاں جے دوہاں پاسے سامان ساواں رہوے (2) لانگھ (3) جھپٹا

چھٹ: چھٹن توں' جھگڑالو' فسادی

چھٹ: ازاد' وکھرا' جُدا' چھڈ کے

چھٹا: مٹھی وچ دانے لے کے ریتیں لئی ایدھر اودھر وکھیرن (2) بارش دیاں کجھ کنیاں (3) ہتھ نال پیسے یاں پانی وکھیرن یاں تتر بکھر دا عمل

چھٹا: زنجیر تڑا کے نسیا' چھٹ گیا

چھٹاں: چھٹ دی جمع

چھٹدی: کدی' مختصر

چھٹڑ: (چھٹ ـ ڑ) چھڈی ہوئی زن' طلاق یافتا' مطلقا

چھٹڑی: چھٹی' وگی

چھٹڑے: نی چھٹڑ

چھٹسی: چھٹے گا' بخشیا جاوے گا

چھٹکارا: چھٹی' نجات

چھٹکن: (ک) چمکن' روشن ہوون' کملان' کمزور ہوون' حاملا ہوون' چھڑکن' چھٹکن' صاف کرن' چھنڈن' کمزور یاں لسا ہوون

چھٹکن: (مث) ازاد' طلاق

چھٹکے: تیزی نال چلے' تیر دانگوں نکلے (لا) تلوار وغیرا نکلی

چھٹن: (ک) چھنڈن' چھج نال چھٹ کے صاف کرن' کپڑا دھو کے زور نال جھٹکا مارن

چھٹن: (ک) چھڈیا جاون' ہتھوں ڈگن' ترک ہوون' قید توں رہا ہوون' نجات پاون' جدا ہوون (لا) وکھرا ہون' دور ہوون

چھٹی: چھٹکارا' نجات' بخشش' کم توں وہلا' فراغت' رخصت

چھٹے: بچے' چک کے سُٹے (2) چھٹ وچ (خ)

ـ چھٹے ریندے زر دے: روپے پیسے دی بارش کردے (لم)

چھٹیاسے: چھٹی' فارغ ہوئے (ج)

چھٹیاں: چھٹی دی جمع' چمکدار ٹاہنیاں

چھج: (مذ) کانیاں دا بنایا اک برتن جس دا سامنے والا پاسا کھلا ہوندا اے

ـ چھج چھانی کرنت کے اڈاون: بری گل ودھا کے بدنامی کرن

ججا: کسے باری روشندان وغیرا ساہمنے بارش یاں دھپ توں بچاء لئی بنایا گیا ودھاء

ججلپ: (نذ) کالا سپ، شتلپ

ججلی: سپ دا بچہ (2) نکا ججج

ججن: (ک) ججھن، گھس کے پتلا ہو جاون، کپڑے دے تار وکھرے ہوون (ورن: ججنا)

ججنا: (1) ججن (2) ادھورا

-ججے: تار تار کرے

چھجے: ویکھو "چھجا". باری روشندان وغیرا ساہمنے بنایا گیا ودھاء

ججیں کھاریں: ججج بھر کے، بُہت ودھ کے

چھچھڑا: (نذ) جلب، گوشت دا اوہ حِصا جو کھاون دے کم دا نہیں ہوندا

چھچھلن: (ک) کسے شے دا دُوجی دے اُتوں چھوہندیاں لنگھ جاون

چھچھورا: (نذ) شورا، ہوچھا، نِدیاں عادتاں والا، کمینا

چھچھوڑن: (ک) ججھوڑن، چونڈھن، نوچن

چھچھوہری: (مث) چھچھوری، نا کنیر، غیر سنجیدا، رذیل، کمینی

چھدرا: (نذ) چھیکاں والا، تاواں تاواں جس وچ تھاں تھاں خالی تھاں ہووے، بیبی

چھڈ: چھڈن توں امر

چھڈن: (ک) تیاگن، تجن، چھوڑن، چھڈ دیون، ہتھوں ڈیگن، گراون

چھڈیوس: چھڈے سو، اوس چھڈیا

چھرا: بندوق دی گولی، کارتوس دی نکی گولی

چھرا: وڈی چھری

چھر چھر: بلی نوں موڑن لئی بولے جاندے لفظ

چھر کن: (ک) شرماون، لجیاون، ڈرن، چھکن

چھڑ: برچھے دا دستا، ڈنڈا، ڈنگر دی ٹکر

چھڑ: چھیڑ، چھواک (2) چھڑن توں امر، ویکھو "چھڑن"

چھڑا: کلا، ان ویاہیا، کوارا، اِکلا رہن والا

-چھڑا چھانٹ/چھانٹ: چھڑا، کلم کلا

-چھڑا چھڑاک: کلم کلا، جِدا دنیا اُتے کوئی نہ ہووے

چھڑپ: ٹڑپ، گپ دا تاج مسل، گپ چھڑپ، گپ ٹڑپ

چھڑپن: (ک) چھڑپا مارن، چھال مارن

چھڑکایا: چھڈایا

چھڑکن: وادھا ہوون (پھل)

چھڑکن: (ک) چھٹے مارن، چھٹکاون، ترو کن، دھوڑن، بھورن (2) قربان کرن، گھولن، وارن

چھڑکاویں: چھٹاویں، چھڈاویں

چھڑکتا: ازاد ہوون، بچ جاون

چھڑن: (ک) کٹن، موہلی نال کُٹ کے دانے صاف کرن، چھٹن، چھٹ کے اناج دا چھلکا لاہون، (2) مارن، کُٹن، ھنٹن

چھڑن: (ک) چھیڑیا جاون، شروع ہووݨا، مُڈھ بجھن (2) حرکت کرن، کیا جاون، ڈنگر دا جنگل نوں جاون (3) غصے وچ آون

چھڑے: چھڑا دی جمع، خالی، اکلے، نِرے

چھیڑیاں: نریاں

چھڑیاں لکھ بلائیں: لکھاں بلاواں نے پھڑ لیا

چھڑیندا: چھڈدا، چھڑدا

چھک: (مث) وری، ویاہ سے کڑی نوں ناکیاں ولوں دِتی گئی دات (ناکی چھک)

چھک: (مث) کھچ، کھچ کے، کشش، چھکن، کھچن توں امر

-چھک کڈھن: کھچ کے کڈھ لین (دا)

-چھک نیتے: کھچ لیاوے

چھکا: (چھکاء) خوبصورتی نال بیٹھاء

چھکا: ٹکن والی ٹوکری جس وچ شے پا کے بلی وغیرا توں بچاون لئی ٹنگ دیندے نیں (3) ڈنگر دے مُونہ اُتے بدھا جال تاں جے کھیلی نہ اُجاڑے

چھکاوݨ: چکݨ دا کم کراوݨ' تصویر لہواوݨ
چھکڑے: چھکڑے
چھکلاٹ: نخرا
چکݨ: (ک) کھاوݨ' بھوجن کرݨ (2) چکھݨ' چکھ' چکھݨ (3) سہوݨ (4) چکݨ' دھروݨ (5) تصویر بناوݨ (6) حقے یاں سگرٹ دا کش لاوݨ
چکے: چکے (2) سوٹے' چنگا لگے ہور ویکھو "چکݨ"
چھکے: (ج ا) چھکے
چھکے: ریوڑ' گلا' اجڑ
چھکیسوں: سواں کے (خ)
چھکیوے: چکے
چھل: جن' بھوت' چھلاوا (وا)
چھل: فریب' جھانسا
- چھل جانا: فریب کرݨ' دھوکھا دے جاوݨ
- چھل چھدری: ظاہر وچ معصوم پر اندروں فریبی
- چھل جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھلیا جاوݨ: فریب وچ آوݨ
- چھل گیا: فریب کر گیا' دھوکھا دے گیا
- چھل لینا: فریب کر دیا
چھل: کانگ' پاݨی دی لہر' ہڑھ' سیلاب
- چھل چھل: بھرویں' مونہا موہنہ بھرے
چھل: چھلڑ' چھلکا' سک' چھلݨ توں امر' رویا
چھلا: رنگ' بنا نگ دے مندری' کن یاں انگل وچ پایا جاوݨ والا رنگ' مندرا
چھلا: چلا' 40 دن دکھرا بہہ کے دم درود پڑھنا تاں جے کسے غیبی طاقت اتے قبضہ ہو سکے
چھلانگݨ: چھال مارݨ' کدݨ' ٹپݨ
چھلاوا: (مذ) چھل جاوݨ والا (2) بڈاوا' لوکاں نوں اُجاڑ وچ ڈراوݨ والا بھوت
چھلت: چھلتر' نچھور' چوبھ
چھلتر: (مث) چھلت' لکڑ دی چھڑ جو جسم دے کسے حصے وچ چبھ جاوݨ پاروں تکلیف دیوے' نچھور
چھلونے: چھلے' کمݨ گھیر (حلی)
چھلک: چھلکݨ توں امر' چھل' پاݨی دا چھلکاء
چھلکا: (چھل-کا/مذ) چھلڑ چھل وغیرا دا باہرلا بیکار حصا
چھلکݨ: (ک) اُچھلݨ' پاݨی دا آتانہ اُٹھݨ' ڈلھݨ (2) بھرا جاوݨ' لبریز ہووݨ مونہا موہنہ بھرݨ (3) ہلݨ
چھلکݨ: (ک) چھل کرݨ' فریب کرݨ' جھانسا دیوݨ' دھوکھا کرݨ' بہانا پاوݨ' ٹھگݨ
چھلݨ: (ک) کھل یاں چھلتر لاہوݨ' کھرچݨ' رگڑݨ' کلو وغیرہ دے پتے لاہوݨ' صاف کرݨ
چھلنہ: (مذ) ویکھو' چھلا
چھلی: (مث) چرنے دے ٹلے اتے ولھیا دھاگا (بلما) کئی دا دانیاں بھریا سٹا
چھلے: کنڈل' لہریئے وال
چھلیا/چھلیالیہ: ٹھگ' اے ٹھگ' چھل والیا
چھما کرݨ: کھما کرݨ' معاف کرݨ' سہوݨ
چھماہیں: چھماہی' چھے مہینے
چھمکاوݨ: چھم چھم دی اواز پیدا ہووݨ' چھنکݨ
چھمک: (مث) پتلی لچکیلی ٹاہݨی (جمع چھمکاں)
چھمݨ: (ک) معاف کرݨ' معافی دیوݨ' مہر کرݨ'
چھن: چھپر' کلی' جھونپڑی' موری' سرنگ' غار' کھور
چھنا: دھات دا بنیا کٹورا
چھنال: بدکار' فاحشا' کنجری
- چھنال باز: فاحشا یاں کنجری کول جاوݨ والا
چھنب: چیکنی مٹی جس وچ پاݨی کھلوتا رہݨ پاروں منجی دی اگائی لئی بہتر سمجھی جاندی اے
چھنج: جھیڑا' جھگڑا' لڑائی-اکھاڑا' پہلواناں دی کشتی' اکھاڑا' عدالت یاں نیاں دی تھاں
- چھنج گھتݨ: پہلواناں دی کشتی دا مقابلا کراوݨ' لوکاں نوں تماشے لئی کٹھا کرݨ
چھنجݨ: (ک) چھنڈݨ' ہکاں نال پاݨی باہر سٹݨ'

چھنجنا

چھنجھر: (چھ-نجھ-چھر/ ن) سنجھ' ہٹنے دا دن

چھنجھواڑ: سنجھواڑ' ہٹنے دا دن

چھنچھناون: (ک) کھنکن' کھڑکن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

چھنڈ: جھاڑ' چھنڈن توں امر

-چھنڈ چھڈے: گھوڑے دی جھاڑ والا ہنڈا

چھنڈا: پھوار' چھڑکاء' کھیت وچ پی کھلارن' (2) ڈانٹ (3) جھاڑ پونجھ (4) جھنج نال چھٹن

چھنڈک: جھٹ (ا)

چھنڈکن: ویکھو "چھنڈن"

چھنڈن: (ک) جھٹکن' جھنج نال چھٹ کے صاف کرن' کھلارن' جھاڑن' کتر بیونت کرن' چھانگن' سٹن' جھاڑن

چھنڈے: جھاڑے' کھلارے' وڈھے' ہٹے' تروکے

چھنوبرے: (چھن-وبے-رے) چھاں وچ

چھن: موری' سوراخ' غار' کھور

چھن: پل' گھڑی' لما

-چھن چور دا: چور دا پل' تھوڑا جیہا ویلا جس توں چور فائدا اٹھاندا اے

چھن چھن: گھنگرواں دی اواز

چھنک: وٹاں جھنکن دی اواز' چھنکار' چھنک

چھنکار: چھڑکاء' پانی دا تروٹکا (2) چھنک دی اواز

چھنکائے: چھڑکائے' تروٹکائے

چھنکن: (ک) کھنکن' کھڑکن' وجن' چھن چھن دی اواز پیدا ہوون

جھنکن: (ک) چھڑکن' ترونکن' کپڑا جھنکن' دور ہٹاون

چھنکنا: جھنکن' جھنج نال چھانن' پڑتال کرن

چھنن: (ک) چھانیا جاون' چھاننی وچوں کڈھن' ہنجن' چنیا جاون' چکن' چھوون (2) جھجھن' کپڑے دیاں تاراں نکلن' سنساون' سون جاون

چھو: نہ پوری ہوئی اچھیا' اطمینان' کپڑا دھون سے چھڑ آنے ماریاں دھوبی دی اواز

چھوپ: کڈھائی والا کپڑا یاں چادر' پھلکاری' رنگیا یاں کڈھیا کپڑا جو اوڑھنی دا کم دوے۔ چھوپا' رل کے چرخا کتن دا مقابلا کرن' چار چار پونیاں کتن'

چھوپ پاون: کڑیاں دا اکو جنی روں لے کے کتن دا مقابلا کرن' شرط لا کے کتن

چھوپا: رل مل کے راز دیاں گلاں کرن' ہور ویکھو "چھوپ" (ورنہ چھوپے)

چھوٹ: چھٹ' رعایت

چھوٹا: نکا' عمر وچ گھٹ (ورنہ چھوٹی' چھوٹے)

چھوٹیں لاوی: نکی عمر توں' بچے ہوون توں لے کے

چھوٹیاں وڈیاں: نکے وڈے ہر عمر دے

چھوٹیرا: نکا (ورنہ چھوٹیری)

چھوڈ: چھڈ' چھوڑ (ملما)

چھوڈا: (نا) وڈا ٹوٹا' پارچا (خاص کر لکڑ دا) ڈک

چھوڈک: چھوڈے' بالن

چھوڈن: چھوڈے

چھوڈے: چھوڈا دی جمع' ڈکرے' ٹوٹے

چھور: حد بنا' کنارا' پاسا' مڈھ' سرا

چھوڑ: چھڈ

-چھوڑ کے: چھڈ کے

-چھوڑالیں: اوہنے چھڈایا' اوہدے کولوں چھڈایا

چھوڑن: (ک) چھڈن' تیاگن' تجن

چھوڑیم: میں چھڈیا

چھوڑیں: چھڈیں

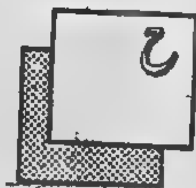
چھوکر/چھوکرا: منڈا' چھوہر

-چھوکری: کڑی

-چھوکرے: جوان منڈے' سپاہی' چھوکرا دی جمع

چھوکریاں: کنیزاں

چھول: لہر، چھل
-چھولیں: چھول دی جمع، چھلاں، لہراں
-چھولداری: نکا خیمہ، تنبو (جمع: چھولداریاں)
چھونے چھانجے: تاری تعلق، جن وغیرا
چھونکن: (ک) ہنکارن، تڑکن، تڑکا لاون (2) کمزور ہون، لسا ہون
چھونا: ست (ہاتھی/دسو در)
چھوہ: چھوہن توں امر، ہتھ لاون دا عمل
چھوہر: منڈا
-چھوہراں: منڈے، منڈیاں
چھوہر: کڑی
چھوہراں: کڑیاں (دا)
چھوہری: نکی نا سمجھ کڑی، کڑی، اے کڑیے
چھوہلا: چھوہلما، پھرتیلا، کاہلا (مث: چھوہلی)
چھوہون: (ک) شروع کرن، مڈھ بنھن، بنیاد رکھن، ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن
چھوہے چھوہ: انھیری تے بارش دا طوفان
چھوئی: (مث) پرالی، گنے دیاں شیاں دوالے دے چتر
چھوئی: (مث) ٹوکے ورگا لوہے دے پھل دا ہتھیار (جمع: چھویاں)
چھہر کے: گھات لا کے، چھپ کے
چھہرن: (ک) چھپن، اوٹ وچ بیٹھن، لکن، چھپن، گھات لاون
چھمن: (ک) چھجن، کپڑے دے تار نکلن
چھمن چھماسے: کمین کاہاں، کماتاں
چھمی: چھموی، لے پھل والی کہاڑی، چھوی
چھی: چھے (2) نفرت دے اظہار لئی بول (3) سواہ
چھے: پنج جمع اک
-چھے زمیاں اٹھ اخیر: چھے زمیناں تے اٹھ اسمان، چوداں طبق (عم)
-چھے ماہی: چھے مہینے دی تنخواہ
-چھے وہاں: اک سو ویہہ، 120
چھیاں: سواہ (خف)
چھیے: چھے
چھیتی: کاہلی، جلدی
چھیکلا: (مذ) منڈھرا، نکا (مث: چھیکلی)
چھیج: (مث) چھج، چھنی، پلنگر، بسترا
-چھیجے: چھج اُتے
چھیجن: چھجن، خراب ہون
چھید: (مذ) موری، چھیک، چھیدن توں امر
چھیر: (مث) جھیر، دو دنداں دی وتھ، کپڑے دی اُنائی وچ گھٹ تاراں
چھیڑن: (چھے-ڑن/ک) ہتھ لاون، چھوہن، مس کرن (2) مذاق، مخول کرن، تنگ کرن، ناہ دواون (3) ڈنگر دا گھاہ کھاون جاون (4) اکساون، مشتعل کرن (5) گھوڑے دوڑاون (6) ڈنگر نوں چراون لئی کھڑن، مزدور نوں مزدوری لئی لجاون (7) لڑن بھڑن، ٹکر لاون، مقابلہ کرن
چھیڑو: (چھے-ڑو/مذ) ڈنگر چارن والا، خرواک
چھیک: موری، پاٹے کپڑے دا گھور، پاڑا، موری
-چھیک دتے: موریاں کر دتیاں، پاڑ دتے
چھیکڑ: آخر، پچھلا، مگروں، اخیر، انجام، انت
چھیکن: (ک) وِنھن، سلمن، چھیک کرن، ردی کرن، لکھیا ہویا کٹ دیون، موری کرن، عیب ظاہر کرن، برادری چوں باہر کڈھ دیون
چھیل: (مذ) چھیلا، بانکا، سندر، گبھرو، بچ دھج والا
چھیلا: (مذ) چھیل، گبھرو، بانکا (مث: چھیلی)
چھیلی: (مث) چھیری، بکی، بھیڈ
چھیمبا: (مذ) دھوبی (2) اک قسم دا گھٹ زہری سپ
چھیے چھی: وار کرن لئی لکن، گھات
چھیین: (ک) ڈرن، دبکن، گھات لاون، ڈر باروں چھپن

ح: عربی اصل دا اکھر اے' پنجابی وچ ایہنوں دی "ہ" بولدے نیں. جہناں لفظاں وچ ایہ آوے' اوہ خالص پنجابی نہیں سکوں. عربی توں آئے ہوئے نیں.
(فارسی لپی دا چودھرواں اکھر)

حاتم: (مذ) حاتم طائی' طے قبیلے دا اک بڑا سخی مرد' سخی

حاجب: (مذ) دربان' چوکیدار

حاجت: (مث) لوڑ' ضرورت

-حاجت مند: ضرورت وند' لوڑوان

-حاجتمنداں: ضرورت منداں

حادث: تھوڑی دیر وچ واپرن والا' اچن چیت ہون والا واقعہ' وس توں باہر

حادثہ: دیکھو حادث' حادثہ عربی وچ مونث اے پر پنجابی وچ حادثہ دے معنیاں نال مذکر ورتدے نیں.

حاذق: (مذ) ماہر' سیانا' حکیم

حاسد: حسد کرن والا

حاشیہ: (حاشی- آ / مذ) کنارا' کاغذ دے کناریاں نیڑلی لکیر

حاصل: کسے کم دا سٹا' جو کجھ لبھے' پھل' آمدن' (2) محصول' ٹیکس (ا)

-حاصل ہووے: لبھ جاوے

حاضر: جو موجود ہووے' جس نال کلام کیتا جاوے

-حاضر جواب: ترٹ جواب دیون والا

-حاضر لیاون: پیش کرنا (وا)

-حاضر ناظر: جو حاضر وی ہووے تے ویکھ وی رہیا ہووے (یعنی رب)

حافظ: قرآن شریف زبانی یاد کرن والا' حفاظت راکھی کرن والا

حال: اجوکا' ہن دا سما' حالت

-حال زار: میرا حال زار' میرا مندا حال (خف)

-حال گھنو: حال لوو' حال چال پچھو

حال ونجاون: حالت وگاڑ لین

حالوں خستوں: خستہ حال' مندے حال

حال: مستی' موسیقی یاں ہور کسے وجہ پاروں دل اُتے چھاون والا وجد یاں مستی

-حال کھیڈن: حال آون پاروں سر ہلاون یاں ہور کوئی حرکت کرن

حالا: حال

حالوں: حال نال' مستی نال (مم)

حالے: حال' حال چال'

حام: حامی' (2) ساتھ' ذمہ' قبولیت' شخص' ہمت یقین

حامی: حمایتی' کسے پاسے کرن والا' حمایت کار

-حامی روز حشر دا: روز حشر وچ لوکاں ا حمایتی تے مددگار

حاوی: گھیرن والا' چھایا ہویا' غالب' قبضہ کرا والا' ماہر' اُتے

حائل: وچکار آون والا' راہ روکن والا' اڑکا

حُب: محبت' پیار' عشق' نارضامند محبوب دے م وچ محبت پیدا کرن

حباب: بلبلا

حبابی: بلبلے ورگے' بہت نازک

حبسی: قیدی

حبش: حبشہ' ایتھوپیا دا دیس

-حبشی: حبشہ نال تعلق رکھن والا' کا رنگ دا بندا

حبل: ناڑ' رگ

حبلُ الورید: شاہ رگ

حبوب: بلبلے، حباب (2) افواہ، اُڈدی خبر

حبوب ڈیوݨ: خراج وچوں غلا ادا کرݨ

حبیب: دوست، ساتھی، سجݨ، بیتر

حبیباں: (حبی-باں) حبیب دی جمع، دوست، متر سجݨ، پیارے

حتیٰ: (حتا) اخیر تک، جتھوں تک ہو سکے

حج: مسلماناں دی سال وچ اک وار کعبے دی زیارت کرݨ دی عبادت

-حج وِیچ گئی سلنے: حج دا ثواب بخش کے روٹی خریدݨ اِک کہانی جِدے مطابق حضرت بابا فرید نے اک بناوٹی عالم نوں سبق سِکھاݨ لئی اوہدیاں نمازاں، تے ہور عبادتاں دا ثواب لے کے اوہدے بدلے روٹی دِتی سی

حجاب: پردا، جھاکا

حجاز: عرب، عرب دا اوہ علاقا جتھے مکہ تے مدینہ نیں

حجام: نائی

حجاں: حج دی جمع، بہت سارے حج

حجب: حجاب دی جمع، ویکھو "حجاب"

حجت: ویلا، کوئی کم نہ کرݨ دا بہانا، بحث

حجتی: حجتاں کرݨ والا، بہانے باز، نکما

حجر: پتھر

حجرالاسود: کعبے دی کندھ وچ گڈیا کالے رنگ دا پتھر جنہوں حاجی حج سمے چُمدے نیں۔

حجرہ: مسیت یاں خانگاہ نال جُڑیا نِکا جیہا کمرا

حجم: کسے شے دا سائز، لمائی، چوڑائی تے اُچیائی

حد: جتھے کوئی شے مُک جاوے، اخیر، شرعی سزا

حدود: حد دی جمع

حدی: حد (نظم)

حدے: کلمہ شریف، پہلی منزل (خف) حد

حدیث: گل، نویں گل، رسول اللہؐ دا فرمان

حذف: کڈھ دیݨ، چھانٹی کرݨ (عبارت وچوں)

حُر: لفظی معنے ازاد مرد، سندھ وچ پیر پگارو دے مرید

حرا: مکے لاگے اک پہاڑی غار جس وچ رسول کریمؐ جا کے عبادت کردے سن

حرارت: (مث) گرمی، بخار، سیک، غصا

حرام: نٹھاکواں، جس کم توں مذہب نٹھاکے

حرج: (مذ) گھاٹا، نقصان، کسارا، گناہ

حرص: (مث) لالچ، طمع

حرف: اکھر

-حرف اُٹھیندے ناہیں: حرف نہیں پڑھے جاندے

حرفت: کاریگری

-حرفتاں: کاریگریاں

حرق: ساڑن (دا)

حرکات: حرکت دی جمع، ہل جل، نٹھ بھجن کم (خاص کر مندا کم)

حرکت: ہلاوݨ، الٹ کم، نٹھ بھجݨ، ہلݨ جلݨ، کوئی مندکارا

حرم: بیوی، گھر، پردا، (2) خانہ کعبہ دی چار دیواری

حرمان: محرومی، نا امیدی

حرمت: عزت، آبرو

حرمل: ہرمل، اِک بوٹی دے دانے جو دھونی (دھوف) دیوݨ لئی ورتدے نیں

حروف: حرف دی جمع، اکھر

حروف مقطعات: قرآن شریف وچ آوݨ والے بعض اکھر جو وکھرے وکھرے پڑھے جاندے نیں تے اوہناں دے معنے کوئی نہیں جاندا جویں کہ یٰسٓ (یا-سین) وغیرا

حریر: ریشمی کپڑا

حریص: لالچی، حرص کرݨ والا، طمعی

حریف: مقابلے وچ، شریک

حریم: احاطا (خف)

حزن: غم (خف)
حزین: دُکھی (عم)
حِس: جانداراں دی آل دوال توں جانُو رکھن دی شکتی
حساب: کسے شے دی گنتی یاں اندازے دا علم۔ کلاسیکی شاعراں نے آخرت دا حساب کتاب مُراد لیا اے
-حساب دُوں: حساب والے دن نُوں، قیامت نُوں
حساس: محسوس کرن والا، جذباتی، گل دا بُہتا اثر لین والا
حسانؓ: حسان بن ثابت، رسول کریمؐ دیاں نعتاں لکھن والے صحابی شاعر
حسب: (حس۔سب) موافق، مطابق
حسب: (ح۔سب) خاندانی سلسلا، وڈکیاں دی وڈیائی
-حسب نسب: وڈ وڈیرے، وڈکے، ذات، پچھا
-حسبوں نسبوں: حسب نسب ولوں (عم)
حسبی: حسبی اللہ، رب میرے لئی کافی اے (تکل)
حسد: ساڑا، کسے دی وڈیائی یاں حالت دا دُکھ
حسرات: حسرتاں (خف)
حسرت: رہ گئی سدھر دا ارمان
حسن: (ذ) سوہپن، خوبصورتی، سُندرتا
-حسن کلام: سوہنا کلام، کلام دی خوبصورتی
-حسن منت: حسن والا، سوہنا (احمد)
-حسن نوخیز: جوانی دا حُسن، مُنڈ چڑھے دا حسن (احمد)
-حسنے: حسن نے (غز) حسن توں (عم)
-حسین: سوہنا، سُندر (احمد)
حسنات: خوبیاں، گُن
حسناتوں: حسنات توں، خوبیاں
حسنینؓ: حضرت امام حسنؓ تے حسینؓ
حسود: حاسد دی جمع، سڑن والے

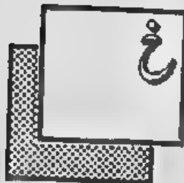
حسین: سوہنا، سُندر
حشفہ: (ذ) مرد دے لِنگ دا سِرا، سپارہ، سپاری
حشمت: (مث) بزرگی، وڈیائی، دبدبا
حصار: گھیرا، ولگن، کنگل، کوئی عمل پڑھن توں پہلاں دوالے کھچی حد بندی
حصول: ہتھ لگن، حاصل ہون، پلے پین
حصولے: حصول، حاصل کرن
حضرت: درگاہ بزرگ یاں وڈیرے دے ناں نال لگن والا عزت دا لفظ (2) رسول کریمؐ (تیری حضرت، پڑھے گواہی) [illegible] کہ جندی موت کھا پڑھ کے ہوئی اوہدی گواہی میں دیاں گا (بلھا)
حضرت اسماعیلؑ: رب دے نبی، حضرت ابراہیمؑ دے پُتر
حضرت علیؓ: رسول کریمؐ دے چچیر تے جوائی، مسلماناں دے چوتھے خلیفہ
حضور: حاضر ہون دی حالت، عزت پاروں وڈیاں دے ناں نال لاون دا بول، ساہمنے، حاضر، متوجا
-حضور دا مالک: رب دی حضوری وچ رہن والا فرشتا
-حضور کرن: پیش کرن
حضور ہوون: دربار وچ تھاں ملن، منظور نظر ہوون
حضوروں ہوون: دربار وچ تھاں ملن، منظور نظر ہوون
حضوروں: رب ولوں
حضوری: حاضر ہوون، توجا ہوون
حطیم: خانہ کعبہ وچ اک تھاں
حفاظت: راکھی
حفظ: یاد، زبانی یاد (2) امان، راکھی
حفیظ: راکھا، رب دا اک صفاتی ناں
حق: ٹھیک، درست (2) رب دی ذات، سچ (3) محنت، مزدوری (4) نکاح

-حق حلال: شرعی حق رکھن والا، خاوند (کھیڑا/وا)
حق دے نال: شرعی طریقے مطابق
-حق ہو جاون: مر جاون (وا)
حقانی: حق دا، ربی، سچ
حقائق: حقیقتاں
حقائق دان: حقیقتاں دسن والا
حقوق: حق دی جمع، حق سچ
حقیر: تھوڑا، معمولی
حقیقت: (مث) اصل، سچ، اصلیت
-حقیقت کیتے عشق مجازی پوڑی: عشق حقیقی تک اپڑن لئی عشق مجازی پوڑی دا کم دیندا اے (لا)
حکایت: (مث) کہانی، قصہ، داستان، گلپ، بات
حَکَم: (مذ) منصف، فیصلہ کرنہار، ثالث، پنچ
حُکم: (مذ) فرمان، آکھی
-حکمیں: حکم نال
حکمت: عقل، حکیمی، سمجھ، سیانپ، کاریگری
حکمران: حاکم، حکومت کرن والا
حکیم: سیانا، وید، علاج کرن والا، جانن والا
حل: علاج، اُپاء، مشکل دا کھلھاء، کھولن
حلاج: جلاہ، (2) حسین بن منصور حلاجؒ جنھے اناالحق دا نعرا لایا سی
حلال: جائز، درست، جس شے دی مذہب نے اجازت دِتی ہووے (2) ذبح کرن
حلالاں: حلال دی جمع، بہتیاں شیواں حلال ہوون
-حلالو: حلال کرو، ذبح کرو
-حلالے: حلال کیتے
حلب: شام دا اک شہر
حلف: سونہہ
حلق: سنگھ، گلا
حلقہ: گھیرا، علاقہ، دائرہ، ٹولا
حلم: نرمی، برداشت، حلیمی

حلوا/حلوہ: مٹھیائی، سوجی نوں گھیو وچ بھُن کے مٹھا پا کے بنایا پکوان
-حلوائی: مٹھیائی دا کم کرن والا
حلوان: ویاہ تے ورتیا جاون والا سوہا کپڑا
حلے: (غ ا) حلا، ویکھو "ہلا"
حلے: ہلے، خشبو دے ہلے
حلیف: سنگی، بیلی، ساتھی
حلیم: نرم، نرم طبیعت والا، (2) گوشت تے دالاں، اناج رلا کے پکایا پکوان جہنوں گھوٹ کے خوب نرم کیتا ہوندا اے
حلیماں: حلیم، نرم (نرم طبیعت دے لوک)
حلیمہ: دائی حلیمہ جنھے رسول کریمؐ نوں دُدھ پیایا سی
حلیمی: نرمی
حمار: کھوتا
حماراں: حمار دی جمع، کھوتے (لا)
حماقت: (مث) بے وقوفی، نادانی
حمام: غسل خانہ، نائی دی دُکان جتھے نہاون دا بندوبست وی ہووے
حمائل: لٹکاون والی، نِکا قرآن شریف جو گلے وچ لٹکا لیندے نیں، ہار تویت وغیرا
حمایت: دھڑا، پکھ کرن
حمد: رب دی تعریف (کرن) وڈیائی، صفت، گُن گاون
حمزہؓ: رسول کریمؐ دے اک چاچا جی
-حمزے: ویکھو حمزہؓ (لا)
حمل: گربھ، پیٹ دا بال (اصل معنے بھار نیں) (2) اسمان دا اک برج جہدا سماں 21 مارچ توں 20 اپریل تک اے
حمید: تعریف کیتی گئی شے، رب دا اک صفاتی ناں
حمیل: حمائل، گلے دا زیور، بوجھ، گل لٹکان والا گہنا
حنا: مہندی

-حنان: رحمت والا، بخشنہار، رب دا اک صفاتی ناں
حنبل: حضرت امام حنبلؒ، حنفیاں دے چار اماماں وچوں اک
حنبلی: حضرت امام حنبلؒ دی فقہ اُتے چلن والا
حوا: حضرت آدمؑ دی بیوی، دنیا دی سبھ توں پہلی عورت
حواری: پکا ساتھی، حضرت عیسیٰؑ دے ساتھی
حواس: حاسہ دی جمع، رِحساں، بندیاں دی اوہ شکتی جس توں اوہ آل دوال نوں جاندے نیں
حواس: عاقی تے باغی لوکاں دی پناہ گاہ جو عام کر کے جنگل ہوندی اے
حوالت: احوال، حالت (ا)
حوالی: (مث) دوال، آس پاس
حوت: اِک بُرج دا ناں جہدا سما 21 فروری توں 20 مارچ تک ہوندا اے
حُور: جنت دی کواری تے سوہنی عورت
-حور نژادی: حور دی نسل وچوں (بہت سوہنی)
حی: جیوندا، رب دا اک صفاتی ناں
حیا: شرم نال سنگڑنا، گناہ توں بچنا
حیا دے نال اندر: راجا اندر دے دربار ول اشارا اے، اے جوگی توں حیا نال رہ (دا)
حیات: جیون، زندگی، جیوندا
حیاتی: حیات، زندگی، جیون
حیرانی: حیرانگی، حیران ہوون دی حالت، تعجب
حیرت: تعجب، حیرانی
حیض: (مذ) ہر مہینے خاص دناں دچ عورت نوں خون آونا، کپڑے آونا
-حیض پلیتی: جویں حیض والی عورت نہاون نال ہی پاک نہیں ہوندی اینج دنیا برائی توں پاک نہیں ہو سکدی
حیف: افسوس دا بول، ہائے، اف، افسوس

حیلہ: بہانا، (2) کوشش، جتن
-حیلہ ساز: بہانے باز، مکری، حیلے بناون والا
حیلے باجھ وسیلے: ناں وسیلے دے کوشش (مم)
حین: مدت، ویلا، سما، چر
-حین حیات: جنا چر جیون اے
حیوان: جاندار

خ: فارسی پنجابی لپی دا سولھواں اکھر، ایہدا وٹاندرا "کھ" نال ہو جاندا اے۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل خخا (ਖ਼) اے
خاتم: (عر) مکاون والا، ختم کرن والا (2) مہر (3) مُندری، چھاپ
خاتمہ: (مذ) انت، انجام
خادم: (مذ) نوکر، خدمتگار
خار: (فا) کنڈا، سول
-خاراں: خار دی جمع، کنڈے (ا)
-خار مغیلاں: کِکر کنڈا (احمد) (مغیلاں: کِکر)
خارج: باہر کڈھیا ہویا، باطن دا اُلٹ
-خارجی: باہر کڈھیا ہویا، باطن دا اُلٹ
خارجہ: باہری، باہر دے معاملیاں دا
-خارجی: باہر والا، مڈھلے اسلام دے جھیڑے وچ اک فرقا جو حضرت علیؓ تے حضرت امیر معاویہؓ دوہاں دے خلاف سی
خارستان: کنڈیاں دا گھر (احمد)
خارش: کھرک
خاسی: خاشی، کوڑا سٹرن والا (دا)

خاشاک: ککھ' تیلھا' (احمر)
خاص: وکھرا' نویکلا' اچھا' بہت زیادا
خاصا: کافی (2) خاشا' اِک کپڑا' (3) خاص' اَچھا' بہت زیادا

-خاصا خالصی: اتباری پیغامبر
-خاصاں: خاص لوکاں' خال کل
خاصہ: خاص' اعلا' اچھا' خصوصیت
خاصی: خاص' اچیچ' کافی' بہت
خاصے: خاص' کئی' کافی' اچیچے
خاصیت: (مث) اثر' مزاج' خاص گل
خاطر: (مث) تواضع' مہربانی' مہمانی' گل' سیوا' آدر (2) واسطے' لئی' کان' کارن (3) دل (الا)
-خاطر اوس: اوہدی خاطر' اوہدے واسطے (ہا)
-خاطر تیری: تیرے واسطے
-خاطر تلے/تھلے نہ لیاون: اہمیت نہ دیون
-خاطر لوبھ: خاطر تے گل دے لالچ وچ
خاطی: (نذ) ڈاکیا' قاصد' خط لیاون والا
خاقان: وڈا بادشاہ' سلطان
خاک: مٹی
-خاک اڈاون: بے عزتی کرن
-خاک بنیاد بشر دا: مٹی بندے دی بنیاد اے' بندا خاک (مٹی) دا بنیا اے
-خاک کرن: دفن کرن' سواہ کرن' برباد کرن' تباہ کرن
-خاک میدانے: میدان دی مٹی
-خاکاں: خاک دی جمع' مٹی
-خاکو: خاک' مٹی (الف / حافظ)
-خاکی: خاک دا' خاک توں بنیا' انسان
-خاکے: خاک وچ' مٹی وچ' خاک' مٹی
خاکسار: خاک ورگا' عاجز' ہینا
خاکستر: سواہ
خاکستری: مٹی رنگا' سواہ رنگا
خاکی: (نذ) مٹی رنگ' براون' خاک دا بندا' انسان

خال: (نذ) تل' (2) کوئی
خالص: اصل' بنا ملاوٹ
خالصا: سکھ
خالق: سرجنہار' پیدا کرن والا' رب
خالقا: اے خالق' اے سرجنہار
خالا: (مث) ماسی' ماں دی بھین
-خالا دا گھر/واڑا: سوکھا کم
خالی: پاک' جس وچ کجھ نہ ہووے
خام: کچا' ان پخت' اپورا' ان پکا جو اجے پوری طرحاں تیار نہ ہووے
-خام کار: کچا' ناتجربہ کار
-خام کرن: منسوخ کرن' نامنظور کرن' کنھے آنے نال بھانڈے دا موقہ بند کرن
-خامی: خام' کچا' ان پکا
-خامی کرن: دھوکھا کرن' نقصان کرن
خامہ: قلم
خامی: گھاٹ' کمی' تھوڑ (2) ویکھو ہیٹھ "خام"
خان: پٹھان' ہندو ہندی دے پچھمی علاقے دا واسی
خان کھیوا: صاحباں دا پیو
خانوا: خانہ' خانا' گھر (جے خانوا: شراب خانا)
خانہ: (نذ) گھر
خانے: خانہ توں' گھر وچ' گھر
خاور: مشرق (2) خراسان (دا علاقا)
خاوند: میاں' کنت' گھر والا' مالک (2) رب مالک
خباز: (نذ) نان والا' نانبائی' روٹی پکاون والا' خبز توں ("خبز" عربی وچ روٹی نوں آکھدے نیں)
خبانی: خوبانی' خربانی
خبر: (مث) سار' اطلاع' کیز
خبرے: خورے' شاید
خبط: جھل' بھنگ' جھکھڑ
خبیث: (خ-بی-ث/ر/) پلیت' ناپاک' مندا

ختل: اک قسم دے گھوڑے
ختم: انجام (2) مرن والے دی روح نوں ثواب اپڑاون لئی قرآن شریف دا ختم
- ختم رسل: ختم المرسلین" آخری رسول
- ختم نبیاں: خاتم النبیین" رسول کریمؐ
- ختم ہوئے ایماناں: ایمان نال موت ہووے
ختم انداز: مرلاون والا' تیر سٹن والا
ختن: چین دا اک علاقہ جتھے دے مشک نافے والے ہرن مشہور نیں
- ختنی: چین دے شہر ختن دے واسی
ختنہ: آلت دی اگلی جھلی وڈھن
خجالا: بکواس کرن والا' شیخی خورا
خجالت: شرمندگی' ندامت
خجل: شرمندا' خجل خوار
خجوراں: کھجوراں' کھجیاں (عالم)
خجوراں: میدے دیاں کھجوراں' اک مٹھیائی
خچ باز: کھچ باز' مسخرے' مذاق اڈاون والے (خف)
خچر: ٹٹو' گھوڑے تے کھوتے توں پیدا کیتی نسل
- خچر پونا: مکاری نال جتن دا داء (وا)
خدا: (ذ/فا) رب' اللہ
- خدا دے خانے: رب دے گھر' مسیت
- خدارا: خدا واسطے' رب دا ناں جے
خدشات: خدشا دی جمع' ویکھو "خدشہ"
خدشہ: دھڑکو' ڈر
خدمت: سیوا' نوکری' چاکری
- خدمت آکھیا: خدمت وچ بیان کیتا (لا)
خدنگ: خاص قسم دی لکڑ جس نال تیر بندے نیں' تیر
خدنگاں: خدنگ دی جمع
خدائی: رب نال تعلق رکھن والی شے' رب ہوون دی حالت

خدوخال: نین نقش' رنگ روپ' چہرا
خر: (ذ/فا) کھوتا' بے وقوف بندا (مجازاً)
- خر مہرے: خر مہرا' وڈا منکا جو کھوتے دے گل وچ پاندے نیں
- خراں: خر دی جمع
خر موسیٰ صعقا: موسیٰ بجلی دے جھلکارے توں بے ہوش ہو گئے
خراب: بدچلن' (2) اجڑیا' ماڑا' مندحال
خرابات: اُجاڑا (جتھے لک کے شراب پیتی جاوے) شرعی عیب رکھن والیاں دا اڈا' شراب خانا
خراباں: مندحال' وگڑے اخلاق والے
خرابی: (مث) شرارت' برباد کرن والی حرکت' شہرت' مشہوری
خراج: (ذ) کسے حکمران کولوں زمین دی پیداوار مطابق ٹیکس لینا
خراد: لکڑ تے لوہا چھیل کے درست کرن والی اک مشین (عربی "خراط" توں وگڑیا)
خراس: (ذ) آٹا پیہن والی چکی
خراسن: خراس چلاون والی عورت
خراش: (مث) جھریٹ
خرافات: (مث) بکواس' بیہودا کم' مسخری' گالھ
خراما: (مث/فا) ٹور' چال
خراماں: توراں' ہلکی چال نال ٹرن
خرچ: خرچن توں امر' خرچا
- خرچ بنھ کے نکر لگن: پکے ارادے نال کم چھوہن
- خرچ تحصیل: بھوترا' فیس دا حصہ جو نمبرداراں نوں ملدا اے
- خرچ کرو: مکاؤ' قتل کرو (ا)
خرچنگ: کیکڑا' سرطان
خرچی: خرچ پانی' سفر خرچ
خرچیلا: فضول خرچ' خرچ کرن والا
خرخس: سرحدی جھیڑا' لڑائی' پھڈا' نراضگی' گلے

بازی دا ٹاکرا
خِرد: (مث) عقل
خُرد: نکا' خورد
-خرد سال: نکی عمر دا
خرق: پاڑن' پاڑن
خرق: مسخرا' نادان
خرقہ: (مذ) فقیری چولا
خُرما: (مذ) کھجور' گری
خرمن: (مذ) اناج دا ڈھیر' گدام
خروار: کھوتے دا بھار' ڈھیر
خروج: باہر نکل
خروش: رولا' ڈنڈا' شور (فا)
خریف: ساونی دی فصل
خزانچی: خزانے' روپے پیسے رکھن دی سرکاری
تھاں
خزانی: خزاں (دا موسم)
خزائن: خزانے
خزندے: خزانے' دبی ہوئیاں شیواں
خزینے: خزانے
خس: (مذ / فا) تیلا' گھاہ پھوس' ذرا جہی شے (2)
اِک گھاہ دیاں خشبوئی جڑھاں جو گرمیاں وچ کمرا
ٹھنڈا رکھن دے کم آوندیاں نیں
خسارت: خسارا' نقصان' گھاٹا
خستوں: ویکھو "خستہ"
خستہ: نرم' نازک' مُرکنا' مندے حال
خسرا / خسرہ: زمین دا ریکارڈ رکھن والا رجسٹر
خسرو: (مذ / فا) ایران دا اک بادشاہ جو شیریں دا
عاشق وی سی
خُسرے: (ج ا) کھُسرے
خسیس: (مذ) کمینا' گھٹیا
خشبوئی / خوشبوئی: خشبو
خِشت: اِٹ (فا)
خشخاش: پوست (افیم) دے بوٹے دا بی جو نرلے
دی دوا اے
خش خش: خشخاش دا دانا' نکی جہی شے
خشک: سُکا
خشکا / خشکہ: اُبالویں چاول (مم)
خصائل: خصلت دی جمع
خصلت: (مث/ع) عادت' خو' مزاج
خصم: (مذ) خاوند' کھسم' مالک' حمایتی' سرپرست
خصمانوا: خصم' مالک' حمایتی (ہوون دا کم)
خصمنی: مالکن
خصومت: ویر' جھیڑا' دشمنی' عداوت' بغض کینا
خصی: (مذ) کھسی' آختا' مردانا قوت توں محروم کیتا
ہویا
خضاب: (مذ/ع) رنگ' وال کالے کرن والی وست
خضر: (مذ/ع) اک پیغمبر جنہاں آب حیات پیتا ہویا
اے تے راہ بھلے مسافراں نوں راہ پاندے نیں
خضیب: رنگیا ہویا' رنگ دار
خط: پتر' چِٹھا' لِکھت' چٹھی' (2) لکیر (3) چہرے
دے وال' شیو
-خط عارضِ جاناں: محبوب دے مکھ دا خط
(اتھم)
-خط غُباری: خط غُبار' اجہی لِکھت جس وچ
لفظ انج لکھے جاندے نیں کہ دوروں غبار پیاں دِسدے
جاپدے نیں
-خط فرنگی: رومن لپی' انگریزی والی لپی
خطا: غلطی' بھُل' قسیمہ
خطابوں: خطاب توں (خطاب: سرکار ولوں دِتا گیا
ناں)
خطائی: خطا' غلطی
خطائیاں: خطاواں' غلطیاں
خطر: خطرا
خطوط: لکیراں' خط دی جمع
خفا: ناراض
خفائی: اپنا بھیت لکاون والا

خجلت: (مث) شرمندگی، کچا پین، سبکی
خفتاں: فارسی 'کفتن' عشاء دی نماز
خفتن: (فا) سونا (2) عشاء (دی نماز)
خفتن: غبلی
خفتہ: چھپی، کجی، لکویں (لد)
خفتی: غبلی، کملا
خفتیں: خفتن، عشاء دا ویلا
خفقاں: پاگل پنا
خفگی: غصا
خفی: کجی، لکویں
خفیہ: کجی، لکویں، اندر خانے
خلا: خالی تھاں، خلاء
خلاص: ازاد، رہا
—خلاصی: رہائی، ازاد، چھٹکارا، نجات، چھٹی
خلاف: اُلٹ، مخالفت، دشمنی، ورودھ (چھوڑ
خلاف: مخالفت چھڈ دے)
خلافوں: خلاف توں، مخالفت توں
خلائق: خلایق، خلق دی جمع، مخلوقاں، خلقت، آفرینش
خلت: خلوت، اکلاپا
خلجان: دل دی سوڑ، چوبھ
خلد: (مث/ع) جنت، فردوس، بہشت
—خلد بریں: اُچی جنت
—خلدی: جنت دے، جنت واسی، جنت دی کوئی شے
خلش: (مث/فا) رڑک، چوبھ
خلط: اِک شے وچ دوجی رلن دا عمل، (2) رلی ہوئی شے (2) انسان دے اندر دی رطوبت
خلطاں چارے: چار خلطاں یعنی خون، صفرا، بلغم تے سودا، ایہناں دی گھاٹ واددھ نال انسان دا مزاج بندا اے
خلع: (مذ/ع) ویاہی عورت دا طلاق دین دا حق
خلعت: (مث/ع) انعام وچ دِتا گیا بادشاہی لباس

خلف: (مذ) مکروں آون والا، مُکر
خلق: (مث/ع) لوکائی، مخلوق، لوک، خلقت، پیدا کیتی گئی، دنیا، مخلوق
—خلق جہان: کائنات دی تخلیق
—خلق حضور کرن: خلق دے ساہمنے کرن، عوامی عدالت وچ پیش کرن، دنیا نوں وکھالن
خلق: بناون، تخلیق، خو، عادت، سہجا اخلاق
خلقا میں: بنادیں
خلقیس: (خل- کے-یوس) اوہنے تخلیق کیتا، سرجیا سو
— خلقیس: خلق نوں، لوکائی نوں
خلل: (مذ/ع) فتور، ونگ، خرابی، خامی
— خللوں: خلل توں، خرابی توں
خلوت: (خل-وت/مث) اکلاپا، تنہائی، اکلاپائی، اکلا، کلے ہون دی حالت
خلوص: (مذ/ع) بے غرضی، اخلاص
خلیدہ: چبھیا ہویا
خلیق: ملن والا، چنگے سبھا والا، ملنسار
خلیل: بیتر، دوست، سجن، حضرت ابراہیمؑ دا اِک ناں (خلیل اللہ)
خم: موڑ، جھکاء، ونگ، لچکان، مڑ، چکر، موڑ
خم مارن: کشتی کرن ویلے پہلوان دا اپنی بانہہ دی مچھی یاں پٹ اُتے تھپکی دیون
خم ٹھوکن: خم مارن
خم: (فا) مٹکا (شراب دا)
خم اجل: موت
خمار: نشا، غرور، مستی
خماری: مستی، غرور، نشا
خمر: (ع/مث) شراب
—خمر خواریاں: شراب پیون
خمرے: قمری (اک پنچھی)
خمس: پنجواں حصا
خمیدا: اَکڑیا ہویا، جھکیا ہویا

خمیر: (ذ/ع) اصل، فطرت (2) آٹے وغیرا نوں پیدا کرن والی شے یاں عمل

خمیس: (خمی-س) جمعرات (دا دن) پنجواں حصہ، پنجواں دن

خناس: (ذ/ع) کملت وچ پے رہن والا، گمراہ کار، شرارتی، شیطان

خنجر: (ذ/ف) نکی تلوار، وڈھن کٹن والا تیز دھار آلا

خنجری: (مث) ڈھولکی ورگا اک ساز جو ہتھ نال وجاندے نیں

خنداں: ہسدے، مسکاندے، کھڑے

-خنداں گل بستان: باغاں وچ پھل کھڑے

خندہ: ہاسا

خنزیر: سور

خنسے: کھسرے

خنک: ٹھنڈا، سرد

خنکی: (خن-کی/مث) ٹھنڈک

خنگ: اک قسم دے گھوڑے، نقرا

خنیاگر: مراسی، راگی، ڈھولکی بجاون دا

خو: (ف) عادت، نیت، سبھا

خواب: (خاب/ف) سون، نیندر (2) سُفنا

-خواب حیاتی: سفنے ورگا جیون

خواج خضر: حضرت خواجا خضر

خواجہ: خواجہ معین الدین چشتی (ا)

خواجے بیڑ حیاتی: خواجا خضر جنی عمر، لمی حیاتی

خوار: بے عزت، ذلیل، کمل خراب

-خواری: کمل ہوون، بے عزتی، بدنامی، جنجال، دکھ

خوارج: خارجی دی جمع، اک فرقا، ویکھو "خارجی"

خواستگاری: (ف) خواستگار ہوون، چاہوان ہوون دی حالت

خواص: چاہتیاں ہویاں (2) مال دولت

خواص: خاصیتاں (2) خاص لوک

خوان: تھال، کھاون پروسن والا بھانڈا

-خوان یغما: عام لنگر، کھاون

خوانچہ: (خان چا) نکا خوان، کھاون لجاون دا بھانڈا، چھابا، تکی، تھے (ورہ خوانچے)

خوانی: پڑھن، پڑھائی

خواہ: بھاویں (2) مرضی، چاہ، اچھیا، سدھر

خواہاں: چاہوان

خواہر: (ف) بھین

خواہش: (ف) چاہ، اچھیا، سدھر

-خواہش حق دی: رب دی مرضی (وا)

خواہے: بھاویں، بے چاہویں

خوب: (ف) چنگا، سوہنا

-خوب سنبھالا: چنگی طرحاں سنبھال کے، چنگے طریقے نال

-خوباں: سوہنے لوک، سوہنیاں دی

خوبرو: (ذ/ف) خوب، سوہنا، سوہنی صورت والا، چنگی شکل والا

خوبی: گُن، صفت، چنگیائی

خوجا/خوجہ: کھوجا، مسلماناں دی اک کاروباری قوم، خواجا

خوجے کھتری: مسلمان تے ہندو تاجر

خود: (ف) لوہے دی جنگی ٹوپی (2) آپ (3) خوید

خوداں: خود، سر بچاون لئی لوہے دا خول

خودبین: (ف) خود پسند، اپنے آپ نوں ویکھن والا، خود نما

خود دانی: اپنے آپ نوں جانن

خود روئی: اپنے چہرے دا شنگار کرن، غرور کرن

خود طوری: آپ مہاری، من مرضی، اپنے طور طریقے تے چلن والی

خورا کہ: (مث/فا) کھاون

خوراکیاں: کھاون پیون (ا)

خوردہ: (ف) خُرد، نکا

خورد سال: نکی عمر دا
خوردنی: کماون جوگ، کماون دی شے
خورسند: خوش ہوون، خوش
خورش: خوراک، کماون
خوش: (فا) راضی، پرسن، چنگا، بامراد
-خوشامد: خشامد، چاپلوسی، مطلب کڈھن لئی کسے نوں خوش کرن
-خوش آئیں: چنگا لگا (لو)
-خوش باش: خشبو (چ/احمد)
خوشتر: خوش تر، بہتا سوہنا، بہتا چنگا
-خوشحال: چنگے حال وچ، کماندا پیندا
-خوشحال کرنا: خوش کرنا
-خوش خبر: چنگی خبر، خوش خبری
-خوشخبراں: خوش خبریاں
-خوش خرام: چنگی ٹور والا
-خوش خصالیں: چنگی خصلت والا
-خوش خط: خوشخط، خشیاں والی چٹھی (مم) سوہنی لکھائی، سوہنا لکھن والا
-خوش خو: چنگی عادت والا
-خوشرنگ: خوش رنگ، سوہنا، پیارا، سوہنے رنگاں والا
-خوش رو: سوہنا/سوہنی
-خوش روئی: سوہپن، خوبصورتی
-خوش مقالیاں: خوش کلامی، مٹھے بول
-خوشنما: سوہنا، چنگی دکھ والا
-خوشنود: رضا، مرضی، خوشی
-خوش نویس: چنگا لکھن والا، کاتب
-خوشیں: خشیاں وچ، خوشی خوشی
خوشہ: (مذ/فا) گچھا، سٹا
-خوشہ چین: سٹا لین والا، فائدا چکن والا
خوشی دیون: رخصت ہوون لئی اجازت تے رضامندی دیون
خوشی ہوون: مرضی، رضامندی ہوون

خوشیں: خوشی نال
خوشے: خوشا دی جمع، سٹے، گچھے
خوف: (مذ/فا) ڈر، دھڑکو
-خوف آمار: ڈر دور کر کے، دل کرڑا کر کے
خوفنا: خوفزدا، ڈردا
خوفنے: ڈرے
خوک: (مذ/فا) سور
-خوکاں: خوک دی جمع، سور
خوگر: عادی
خوگیر: نمدا
خول: (مذ/فا) خود، سر دی لوہے دی ٹوپی، ٹوپ
خون/خوں: رت، لہو
-خوں بھریاں: مراد سرخ (اکھاں)
-خونخوار: ظالم
-خون رواں از دیدہ: اکھاں وچوں خون (دے اتھرو) وگدے
-خونریز: رت وگاون، ظلم
-خون کیتا: قتل کیتا، بندا ماریا
-خون ناب: خون دے اتھرو، پانی رلیا خون
-خونامی: خونخوار، خونی
-خونی: قاتل، جنہے خون کیتا ہووے
-خونی گردے: لال انھیری (غ)
خوئے سفاک: ظالم دی عادت، سفاک
خوید/خوید: جوں یاں کنک دے نرم تے کولے بوٹے
خویش: رشتے دار، ساک، عزیز، انگ ساک
ختے: مجنوں دا شہر
خیابان: باغ، کیاری
خیام: عمر خیام، فارسی دا مشہور رباعی شاعر
خیانت: بے ایمانی، امانت وچ خرابی کرن، مال کھرد برد
خیر: خیرات، نیکی، بھلائی، فقیر دی دعا، شر دے الٹ، خیریت

خَیر خواہ: خیر چاہوان

خیر دا ڈائدا: بھلیائی وچ وادھا' نیکی وچ مشہوری

خیر دان: خیر دے طور تے سکے وغیرہ

خیر دعا: خیر دی دعا

خیر کرن: بھیکھ دیون

خیر کرن: رب دی راہ رِشتا دیون' شرعی طریقے نال نکاح کرن

خیر کارن: نیکی کرن

خیر ہتا نہیں: چنگے ہتھ دا نہیں (ایہ ضرور مندا کرے گا)

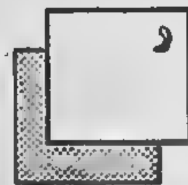
خیر ہو جاون: صحت ہو جاون' روگ توں ارام آ جاون

خیرہ: بھنّی تک نال اکھاں دا چندھیاون

خیز: تیزی' دوڑ

خیل: گھوڑیاں دا وگ' گھوڑ سواراں دا ٹولا

خیمہ: تنبو

د: پنجابی دی لپی دا ستارھواں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ت" تے "ڈ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدا متبادل دڈا (ਦ) اے

داب: (مث) نسل ودھاون لئی بوٹے دی زمین وچ دبی گئی ٹاہنی

داببہ: (مث) رُعب' دبکا

دابا: داب' رعب' دبکا' دھمکی' تڑھی

دابہ: (ع) لفظی معنے جنور۔ حدیث مطابق اِک جنور قیامت نیڑے مسجد حرام وچوں نکلے گا تے مسلماناں تے کافراں نوں وکھو وکھ کرے گا۔

داببہ: دبکے' رعب

دات: تحفا' انعام' بخشش' نعمت' عطا' دِتی ہوئی شے' دان' پِن (2) داتری

داتا: دیونہار' دیون والا

داتاں: دات دی جمع' عطا' دیون' دان' پِن

داتری: لوہے دا آلا جو فصل کپن دے کم آوندا اے

داتن: کسے رُکھ دی نرم تے تازی ٹاہنی۔ جو دند صاف کرن دے کم آوندی اے' مسواک' سکرا' دنداسا

داتیں: داتاں' تحفے

داج: (مذ) ویاہ اُتے کُڑی نوں پیکیاں ولوں دِتا گیا سامان تے کپڑا ، اماّل

داج وہونی: بنا داج دے۔ غریب جنوں داج نہ مل سکے' بنا اماّل (مجازن)

داخ: داکھ' انگور دی ویل تے پھل

داخل: (ع) اندرلا' اندر جاون' اندر جاون والا

داد: دِتا ہویا' جِلا دِتا

داد: (مث/فا) انصاف

—داد خواہ: (داد-خواہ/فا/مذ) انصاف منگن والا' درخاست گزار' حاجتی

—داد دیون: انصاف کرن' شکایت دور کرن' فریادسُنن' شاعر دی شاعری سُن کے صلا دتا کرن

دادا: پیو دا پیو (مراد حضرت آدمؑ/لا)

داداں: اک پُرانا فوجی ساز (مذ)

دادکے: دادکے (جمع)

دادکے: پیو ولوں رشتے دار' چاچے' پھپھیاں' دادا دادی وغیرا

دادھڑن: (ک) دردن' ملیھون' موٹا موٹا دلن (2) ہاتھی دا کھاون

دار: (ع) گھر' ٹھاں

—دارالبقا: (دا-رُل-بقا/ع) بقا دا گھر' سدا

رہن والی دُنیا یعنی اگلا جہاں
—دارالشفاء: ہسپتال' بیمارستان
—دارالصحت: صحت گھر' ہسپتال' بیمارستان
—دارالضرب: ٹکسال' سِکے گھڑن دی تھاں
—دارالفنا: فنا دا گھر' ایہ دُنیا
—دار فنا: فنا دا گھر' فانی دُنیا
—دارالمملکت: راجدھانی' دارالخلافہ
دار: (ف) پھانسی' پھندا' پھاہ
—دار پہ: دار اُتے' پھاہ دے تختے اُتے
دارا: ایران دا اِک مشہور بادشاہ جو سکندر یونانی نال لڑدیاں ماریا گیا سی۔ (2) ڈیرا
دارد: (ف) رکھدا اے
داری مدار: دارومدار' آدھار' اِنحصار
دارو: (ف/مذ) شراب' علاج
دارو گیر: پکڑ دھکڑ' پکڑ دھکڑ
دارو: دارو' علاج' دوا (2) "دار" توں
داریا: دف یاں ڈھولکی ورگا اِک ساز
دارین: دوویں گھر' دوویں جہان' دُنیا تے آخرت
داڑھ: (مث) جاڑھ' چبن چتھن والا دند
داڑھ: (ک) داڑھ نال کھاون' چتھن (2) ڈنگر دا کھاون (3) کتے دا وڈھنا (4) موٹا موٹا چتھنا (5) کالو دا ویلے وچوں چتھنا (ویکھو داڑھنا)
داڑھی: مرداں دے ٹھوڈی تے گلھاں دے وال
—داڑھی پر ہے: اپنا آکھا سچ یقین کروان لئی
داڑھی گُھلون دی شرط (دا)
—داڑھی مُن کے چلے: بھری پنچایت وچ بے عزتی کر چلے
داس: (مذ/و) چیلا' خادم' نوکر' غلام (2) بندا (3) داڑی
داسی: خادِم' نواس' داس توں مونث
داعی: (مذ/ع) دعوت دیون والا' سدّ دھار' بلاونہار
داعیہ: دعوت' بلاون' سدا
داغ: (مذ/ف) دھبا' کسے زخم دا رہ گیا نشان' کپڑے وغیرا اُتے کسے ہور رنگ دا دھبا
دافع: دفع کرن والا' دور کرن والا
—دافع المرض: روگ گواون والا' مرض دور کرن والا
داکھ: (مث) موٹا کالا انگور
داگ: (مذ) ویکھو "داغ"
دال: (مث) کسے شے دے موٹے دَلے ہوئے بی' چھولے' مسر وغیرا دلے ہوئے (2) اکھر "د"
دالون: اکھر "د" توں (ا)
دام: مُل' پیسے
دام درم: پیسے (درم: اک سکا)
دام: (ف) پھندا' پھاہی' جال
—داماں: دام' جال' پھندا
داماں: دامن' جھولی
داماں جبل: پہاڑ دا دامن
دامچی: مَن موہنی شکل (فج)
دامن: (مذ/ف) پلا' لڑ
—دامن گیر: پلا پھڑن والا' پیش آون والا
دامنی پڑیاں: پہاڑاں وچکار ڈگے وڈے پتھر
دامیاں: پیراہن' مراد لباس
دان: (مذ) دِتی گئی شے' پُن' خیرات (2) جان' سمجھ
—دان کرنا: دینا' پنا لالچ رشتا دیون (کنیا دان)
دانا: عقلمند' سیانا
—دانا بینا: سیانا تے دور اندیش
—داناواں: سیانیاں (توں/دی)
—دانے: داناؤ' سیانے
—دانی پر دھانی: وڈی سیانپ
داتا(ا) بان: داتا بابو' برزے دا شہر
دانائی: عقلمندی' سیانپ
دانست: (دان-ست/مث) مرضی
دانشمند: بلد' ڈھگا (احمق انسان)

—دانہ چگائی: دانہ دیاں ٹلاں
دانست: (فا) سمجھ
دانش: (ف) عقل، سمجھ
—دانشمند: سیانے (جمع: دانشمنداں)
—دانشور: عقل والا، سوجھوان
دانگ: داغ
دانہ: (آکشش (2) دیوشمار، گنی (3) انار دی چھلو
دانہ: دانا، سیانا (لا)
دانے: دانا، سیانے لوک
دانا: سوتی، کے اناج دا بی، بارش دا قطرا
داؤ: جوئے دی بازی، مکر، فریب، بخش
داور: انصاف کرن والا، حاکم (داد + ور)
داور: ذُدو (ج)
داہ: اگ
داہڑی: (ج ا) داڑھی، ریش
داہکہ: مشتعل (داہ: اگ)
داہوݨ/داہݨ: (ک) ساڑن، بالݨ
داء: (مذ) داؤ، چال
داء: پاسے، وَلے، طرف
دائر: تجویز ہیٹھ تھون، چلاوݨ، رجوع کرݨ، بسلسلا کرݨ (دائر کرݨ)
دائرہ: (مذ) گھیرا، گول چکر، پنڈ دے باہرلا ڈیرا جتھے ویلھے ویلے لوک کٹھے ہو کے گپ بازی تے ہور شغل کردے نیں
دائم: (مذ/ع) سدا، ہمیشا
دائماً: (دائے تن) سدا، ہر ویلے
دائمی: امر، سدا رہن والا
داؤد: اک مشہور پیغمبر جنہاں دی سریلی اواز بڑی مشہور اے
—داؤدی: حضرت داؤدؑ نال تعلق رکھن والی کوئی شے (خاص کر اواز جو بڑی سریلی سی: لحن داؤدی)
—داؤدی آواز: لحن داؤدی، حضرت داؤدؑ دی اواز
داؤدی: چٹے رنگ دی ودھیا کنک دی اِک قسم
داوں: ول، ولے، ووں، طرف، پاسے
دالی: جلوݨ والی، بال کنڈا اولی
دائیں: ول، پاسے، طرف، نو
دائیں: دائیاں نے
دامیں: اَن گاہݨ لئی دانداں نوں اکٹھا جوتݨ، دانداں دی جوڑی، برابری، اِک عمر
دایا: نوکر
دایا/دائیا: دعوا، دعوا کار
دب: دباء، رعب، دبݨ توں امر (2) ویکھو "دبہ"
دُب: (ع) ریچھ (ف)
دباغت: دباء (لا)
دبال: دبکا، رعب داب
دبدھا: دوچتی، فکر، اندیشا، چنتا
دُبر: (مث/ع) مقعد، پِٹھ
دبݨ: (ک) جھکݨ، نوݨ
دُبڑی: دبلی پتلی
دبکݨ: (ک) چھپݨ، گھات لاوݨ، ڈرݨ (2) ڈانٹݨ (3) تکنیے وغیرا دی تار نوں باریک کرݨ
دبکیا: رعب پایا، دبیا
دبلݨ: (ک) ماڑا چنگا آکھݨ، کھدیڑݨ (2) نساوݨ، بھجاوݨ
دبݨ: (ک) جھکݨ، نیواں ہووݨ، رعب جھلݨ
دبݨ: (ک) بھار پاوݨ، دباء پاوݨ، زور لاوݨ (2) دفن کرݨ (3) گھٹݨ، مٹھی چاپی کرݨ
دبوچݨ: (ک) بوچݨ، جھپݨ، قابو کرݨ
دبیر: (مذ/فا) منشی، کلرک، کاتب
دبیڑݨ: (ک) دباوݨ، دبݨ، بھار تھلے آوݨ یاں دیوݨ، دھکݨ
دبھ: ڈبھ، اک قسم دا گھاہ جو جھاڑو بناوݨ دے کم آوندا اے
—دبھ سرکڑا: دبھ گھاہ تے کانے اُجاڑ تے

خراب تھاں (جتھے بڑا دبھ کانے ای اُگن)
دُپہر: دوپہر' دن دا ادھ ویلا
دُپیارا: اوپرا' پرایا' غیر
دُپھاڑن: (ک) دو ٹوٹے کرن' دلن' شاق پاون' دُوری پاون
دپھڑی: ڈفلی
دت/دتہ: دتا' بخشش' دان' خیرات
دتہ: جوڑا' دوہرا (2) بیوقوف' اوت (3) چھب
دتاہ: دتی ہوئی شے' دتا ہویا حکم (دا)
دتار: داتا' دیونہار
دتڑا: دتا' عطا کیتا
دتڑس: دتا سو' اوہنے دتا
دتڑم: میتوں دتے (نف)
دتڑو: دتو' توں دتا
دتس: دتی سو
دتم: میں دتا
دتم: میتوں دتا
دُتھ: دتھا' تھدی (2) جوڑ
دتھن: (ک) موقعو موقعہ بھرن
دجال: (مذ/ع) وڈا فریبی' قیامت لاگے ظاہر ہون تے لوکاں نوں گمراہ کرن والا اک بندا
دُجائی: دوجائی' دوئی' دکھریواں
دجھ: عیب' منقص
دجھن: (ک) بلن' سڑن' دکھن
دچھنا: دکشنا' نذر' تحفا' مذہبی بھینٹ' خیرات
دحیا کلبی: اک صحابی جنہاں دے روپ وچ بعض واری جبرل آندے سن۔
دخان: (ع) دھوواں' بھاف (و:ن: دخاناں/ ہم)
—دخانی: دھوویں دار' دھوویں دا بنیا
دختر: (مث/فا) دھی
دخل: (مذ/ع) اپڑاء' قبضہ' تعلق' واسطہ' مداخلت
دُدھ: تھن وچوں نکلن والا چٹے رنگ دا ترل
—دُدھ ادھاری: اناج چھڈ کے بڑا دُدھ اُتے گزارا کرن والا
—دُدھ پوری: پوری بھ دا دُدھ
—دُدھ دو ہتیاں: پاک صاف عورت
—دُدھ ورتا: مونہہ وچ دُدھ (بال دے)
دودھا: ساڈ دتا' پھوک دتا (ناتک)
دودھکن: (ک) دودھا جاون' سڑن' بلن
دُدھل: دودھ دیون والی
در: (مذ/فا) بوہا' دروازا وچ (2) راہ' منزل
در: (فا) بھاء' وچ' نال
در خفتن: ستیاں' ستی حالت وچ
دُر: (مذ/فا) موتی
—دُر افشانی: موتی کھلارن
—دُر شکن وچ گودے: جھولی وچ اکھاں توں اتھرو کیرن (دُر: موتی)
—دُر مکنون: لکیا موتی' قیمتی موتی جو راکھی کرن پاروں لکا کے رکھدے نیں۔
—دُر نا سفتہ: ان ودھا موتی (مجازن: کواری کڑی)
دُر: دُرکارن دا بول' دفع دور ہو
—دُر دُر کرے: دُرکارے
—دُر مت: بھیڑی مت' بھیڑی عقل
درا: گھنٹی
دراڈا: دور' بُہتا دور
دراری: دری توں جمع (دری: وڈا تے روشن تارا)
دراز: لما' لیٹیا ہویا
—دراز تھیندے: لیٹدے' سوندے' لے پیندے
—دراز ہوون: لیٹن' لما پین
درازی: لمائی' لمی
دراون: (ک) دُور کرن' لکاون' چھپاون
دربار: (فا) کسے بزرگ دا مزار' بارگاہ' بادشاہ دے بیٹھن دی تھاں
دربان: (مذ/فا) دروازے اُتے بیٹھن والا ملازم'

چوکیدار

دربر: اصل وچ، بغل وچ

دربوں: ریگستانی گھاہ دی اِک قسم (2) سادی تھاں، سروَل

درپیش کرن: ساہمنے رکھ دیون

درج: لکھت، لکھیا ہویا

درج: دند

درجاتاں: درجات، درجے

درجن: باراں، باراں دا پراگا

درجن: دشمن

درجہ: مرتبا، پرت، عہدا

درخ: انگ، عضو

درخشاں: لشکواں، چمکدار

درد: (نا) پیڑ، تکلیف دا احساس

—درد جھولا: لرزے دی پیڑ

—درد دھیاں ماں ماسی ونڈے: دھی دا درد ماں یاں ماسی ونڈاندی اے (محم)

—درد رنجانی: درداں ماری

—درد نہ چھاتی: چھاتی وچ درد نہیں، دل وچ سیک تے نری نہیں

—دردی: درد ونڈاون والا

—دردے: درد اے، درد

دردیں ہتھ رسی: میری واگ درداں ہتھ اے

دُردانہ: موتی دانا، موتی

درز: ورل، کندھ بوہے وغیرا وچ نکی جہی موری، نکی جہی وِتھی

—درزاں: رخنے، موریاں

درھن: (ک) رِڑھنا، سرکن، حرکت کرن، تھمکن

دڑن: (ک) نچلن، دھن، بھن، چتھن، دادھن

دردھن: (ک) پکا کرن

درس: سبق، سبق پڑھاون دی تھاں، مدرسا

—درساں: درس دی جمع، سبت، مدرسا

درس: درشن، دیدار، ویکھن

—درسول: درس توں، ویکھن، درشن، دیدار

درسن: (ک) ویکھن، درشن کرن، نظر کرن، دسن، دیدار کرن

درشک: (درسنک) مشکوک، شک وچ

درشک: (سنس) ویکھنہار، ناظر

درشن: ویکھن، دیدار، دکھاوا، نظارا

درشن: سندراں

درشنی: ویکھن والی شے

—درشنی ہنڈی: اوہ ہنڈی جو ویکھدیاں سار ادائگی ہو جاوے، ساکھ والی ہنڈی، اعتباری ہنڈی

درک: (مش/مر) گل نوں جانن، سمجھن، ادراک کرن

درکات: درک دی جمع (2) دوزخ دا ہیٹھلا درجا

درکاتاں: درکات، دوزخ دے ہیٹھلے درجے

درکار: لوڑیندا، چاہیدا، ضروری، کم آون والا

درکار نہیں: لوڑ نہیں، کم دا نہیں

درکار: درکارن توں امر، دفع کرن، پرانہہ جاون، دور کرن

درکن: (ک) بلودن، دلوڑن، رڑکن

درکن: (ک) دوڑن، نسن، بھجن

درکھ: درخت، رُکھ (لہ)

—درکھیں: درختاں

درگ: ناساں دے سوراخ (2) سرنگ، کھڈا، غار

درگاہ: (مش/فا) دربار، دوار

درگاہوں: اپنے دربار توں، دربار ولوں، رب ولوں

درگاہے: درگاہ

درگت: (مش/فا) مندا حال

درگزر: (فا) معافی، بھُل نوں بھُل جاون

درگھن: (ک) کملن

درم: (فا) درہم، اِک سکا

درمان: علاج، درد دا اپاء

درماندا: عاجز، لاچار، رہ گیا ہویا (ونیہ درماندے)

دُرمشہ: دھوسا، ہتوڑی، کٹن دا آلا

درل: علاج، دوا، درماں

درمیانی: بوہا کُل کے بیٹھی (خف)

درواٹیے: دربار وچ

درود: (اند/قا) سلام، رسول کریمؐ بارے دعائیہ بول

ـ درود روا نہیں: ایہدے اُتے فاتحہ/درود پڑھنا جائز نہیں

دروغ: جھوٹھ (فا)

ـ دروغاں: دروغ دی جمع، جھوٹھ

درونی: اندرونی، وچلا، اندر دا

درونے: اندر، وچ، درون

دروہی: قسم، سونہہ (2) دھوکے باز

درہ: دو پہاڑاں وچکارلا راہ (درہ درے/خف)

دری: در، بوہا

دری: موٹے سُوتر دا ٹاٹ

دری: در توں، دوارے

درے: در اُتے، بوہے اُتے، در/بوہے وچوں

درے: درہ، کوڑا

ـ درے شرعی: شرع مطابق کوڑے مارن دی سزا

دریچہ: (د-ری-چا/اند/قا) باری، نِکا بوہا

ـ دریچے: دریچا دی جمع، باریاں

دریڑن: (ک) تریڑن، توڑن، کھچن

دریڑے: ناجائز ویاہ (دا)

درمِشن: (ک) دریشی کرن، رَمی پٹھ کے سریاں کمال کنڈھے ڈھلاویں پاون

دریغ: افسوس، حسرت، پچھتاوا، شرمندگی

دریغاں: دریغ

درھالن: (ک) چکی چوں آٹا کڈھن

دریافت: کھوج، کھوج

دریاوے: دریا دا دریا

دریں: در توں، بوہے وچ، بوہے نال

دڑ: درز، پاڑ (2) ساہ گھٹن (دڑ وٹن) (3) بھار

دڑا: دوغلاپا

دڑاون: دوڑاون

دڑاؤ: دوڑاؤ

دڑائی: دوڑائی، بھجائی

دڑبہ: بے چینی، اضطراب (خف/ع)

دڑبڑاون: (ک) دھکاون، جھڑکن، اُڈیکن

دڑک: گھوڑے دی دوڑ (2) دھکا (3) دڑکا

دڑکا: جھڑک، دھمکی، تڑھی

دڑکائے: دھکائے

دڑکن: (ک) جھڑکن، کھدیڑن، دڑ وٹن، دھکاون

دڑکے: ڈراوا، دڑک، دھمکی، تڑھی

دڑوکن: ڈکارن، ساہن دا بولن

دزد: چور

دس: ٹوکن جمع اِک (2) دسن توں امر

دس سے: دس سو یعنی اِک ہزار

دس: اتاپتا، علم، اطلاع، دسی

ـ دس بجھ: اتا پتا

دس: دسن توں امر تے حاصل مصدر، نظر آون

دسال: دِس

ـ دسالاں: دساں

ـ دسالن: دسن

ـ دسالو: دسو

ـ دسالی: دسی

ـ دسالیں: دسیں

ـ دسال: اتاپتا

دساوے: دسے، نظر آوے

دساعہ: جھگڑا (ٹانک)

دسائیں: دسیں

دست: (قا) ہتھ (ہا/ا)

ـ دست بستہ: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال

ـ دست تے جیبہ: ہتھ تے بوجھا

ـ دست درازی: ہتھ ودھاون (مجم) [illegible] درازدستی

ـ دستوں: دست توں، ہتھ توں (خف)

دستار: (مث) پگ
دستان: (مث) داستان، قصا
—دستانوں: داستانوں، واستانوں
دستاویز: (مث) چٹھی، ریکارڈ دا کوئی پتر، کاغذ
دستگیر: (دست-گیر/مذ/ف) سہارا دیون والا
دستور: طریقہ، قاعدہ، آئین، مثال، نقل، نمونا
دستیم: ویکھو "بے دستیم دبے پائے"
دستی: ہتھ نال
دسر: آر پار
دسرتھ: رام چندر دا پیو، راجا دسرتھ
دسم: میتوں دسے
دسن: (ک) بیان کرن، آکھن، کہن، ثابت کرن، دکھاون، جواب دیون، اظہار کرن
دسن: (ک) نظر آون، جاپن، دکھالی دیون
دسیندی: دسنا ایں
دسویں دوار: عالم لاہوت نال میل
دسے: دکھائے
دسیں: دسے سو
دسین: دسن، جاپن، دسے
دسیندے: دسدے، نظر آوندے
دسیون: دسن، نظر آون
دسیوسے: دسدا اے
دشت: ریگستان
دشت بعونی: مسلسل حملے
دشرو: دسدا اے (وا)
دشمن جائی: دشمن جمی، دشمن دی اولاد
دشنام: گالھ
دشوار: اوکھا، مشکل، کٹھن
دعا: (مث) رب کولوں منگن
دعوات: دعوت دی جمع، برکت لئی درود
دغولیا: دغاباز، مکار، فریبی
دغا: (مذ) فریب، دھوکھا (کرن، کماون)
دغے: دغا، فریب

دغے باز: دھوکے باز
دف: ڈھولکی ورگا اِک ساز، نکی ڈھولکی
—دفاں: دف دی جمع
دفتر: کتاب، کاپی، لائبریری، کتاباں بارے کوئی اشاریا، ریکارڈ، رجسٹر، فہرست، اگلے جہان دا حساب کتاب
دفتری: (مذ) لکھن پڑھن دا کم کرن والا، حساب کتاب رکھن والا، کلرک
دفتین: فائل کور، کاغذ سانبھن والا موٹے کاغذ یاں گتے دا دو ورقا
دفع: (ع) پرانہہ، دور، رد
دفن: موئے نوں زمین اندر دبن دا عمل
—دفن سکے: دفنا کے، دفن کر کے
دفناون: دفن کرن، دبن، نپن
دق: تنگ، تنگی
دقائق: (مذ/ع) دقیقا دی جمع، ذو معنیاں گلاں
دقیقہ: (مذ/ع) گجھی یاں ذو معنی گل، اوکھی گل
دقیقے: دقیقا دی جمع
دُکان: (مث) ہٹی، کاروبار
—دُکان چلاوے: کائنات چلاندا اے (ب)
دُکڑ: طبلہ، نکی ڈھولکی
دکھ: (مث) ظاہری روپ، دکھالی
دُکھ: (مذ) غم، افسوس، حد
—دکھ بھنجن: دکھ توڑن والا، مشکل کشا
—دکھ وائی: دکھ وچ، غمگین، دکھ دائیک، دکھ دیون والا
—دکھاری: (مث) دکھیا، دکھیارن
دکھالا: (مذ) دکھاوا، ریاکاری
دکھاون: (ک) دکھ دیون، تکلیف دیون
دُکھدائی: دکھ دائی، دکھ دیون والا
دکھڑا: (مذ) دُکھ
دکھڑیں کوہیں: دکھاں نال ذبح
دُکھڑی: (مث) دُکھیا

دُکھڑیں: دکھاں' دکھ نے' دکھ نال
دُکھن: (دکھ-کھن) جنوب
دِکھن: (ک) دِسن' نظر آون' جاپن' ظاہر تھیون
دُکھن: (ک) دُکھ ہوون' پِیڑ ہوون' درد ہوون
دُکھیا: (مث) دکشا' چیلا بناون لئی گُٹ اُتے دھاگا بنھ کے نشانی دِتی جاندی اے۔ ایس موقع دی نصیحت
دکھیارے: دُکھی
دِگ: سمت' حد' نجومیاں دیاں دسیاں 10 سمتاں
—دِگ پھولن: پتا لاون' نجومیاں دا کواچی شے بارے پتا لاون
دِگدگاون: (ک) دِگن' بلن' دِ ہکن
دِگر: (فا) دیگر' ہور
دِگرگوں: ہور دا ہور' تبدیلی' حال منداہوون
دِگڑنہ: دوڑن' نسن' بھجن
—دِگن: (ک) بلن' مچن' دِ ہکن
دُگن: (ک) مباشرت کرن
دگھرن: کملان' مچاون
دَل: سکھ فوج' جتھا (2) دلن توں امر
—دَلِ مُسَلن: ہمیہ دیون
دل: من' قلب' مرضی' سینے اندر مُٹھی برابر اِک انگ جو خون چلاون دا ذمے وار اے
—دل پاک: گلے دا اک زیور جو دل لاگے رہندا اے
—دل تختی: دل دی تختی (جس اُتے رب دا ناں دی لکھیا جا سکدا اے تے ہور سبھ کجھ دی)
—دل جاون: دل منداہوون' اُچاٹ ہوون' ناپسند ہوون
—دل سنگ: سنگ دل' پتھردِل
—دل سنگین: پتھردل' کٹھور' سنگدل
—دل گیر/دلگیر: (دل-گی-ر) اداس' غمگین
—دل نال: دل لاکے
دُلارا: عزیز' لڈکا' لاڈلا' پیارا (و:ر: دلاری' دلارے)
دلاس: دلاسا' تسلی
دلاسا: پرسا' سہارا' تکلیف وچ ہمدردی دے بول
دلاسڑا: دلاسا
دلاسہ: دیکھو "دلاسا"
دلالت کرن: دلیل رکھن
دِلاں: دل دی جمع' فوجاں
دِلاور: بہادر' سوربیر' مرد' دل والا' ہمتی
دلاون: (ک) ہلاون' حرکت دیون' اچھالن
دلائی: دلاسے
دلائل: دلیلاں
دلب: اِک قسم دا کھانا
دلبر: محبوب' جانی' پیارا
—دلبرا: اے دلبر' اے جانی' محبوب نوں بلاون دا بول
دلبند: پُتر' پیارا' جس بنا دل بند ہو جاوے
دلبے: مکر' فریب' دھوکے
دلجوئی: دلداری' تسلی' دھرواس دیون
دلخستہ: دل خستہ' کمزور' مندحال
دلخواہ: (دل-خاہ/فا) دل پسند' من پسند
دُلدا: بھصندا
دلدار: دل والا' محبوب
—دلداری کرن: ڈھارس بنھاون' تسلی دیون' محبت کرن
دُلدُل: دل دل' سلیٹی رنگ دی خچر جو سکندریا دے حاکم نے رسول پاکؐ نوں تحفے وجوں دِتی سنے گھروں حضرت علیؑ کول آئی
دلریش: عاشق' پاٹے دِل والا (جمع: دلریشاں)
دِلڑی: دل
دلکشا: (دل کشا/فا) دل کھولھن والا' روشن' کھلا
دلکھن: ٹوکن' روکن' اعتراض کرن' نہ کرن
دلگیری: (دل-گی-ری/فا) غمگینی' اُداسی
دَلن: (ک) درڑن' بھرن' موٹا پیہون

دلو: اِک برج دا ناں

دلو/دلوہ: بالٹی، ڈول، کھوہ چوں پانی کڈھن دا بھانڈا، گھڑے ورگا پانی دا اک بھانڈا جو دکھنی لہندے پنجاب وچ عام اے

دلی: اک شہر دا ناں جو بھارت دی راجدھانی اے

—دلی ڈھائی کوہ ہے: دلی ڈھائی کوہ دُور اے (ہمت کرن والے لئی کوئی کم اوکھا نہیں)

—دلی وار سٹی گجراتوں: گجرات اُتوں دلی قربان (پا)

—دلیاں: دلی شہر (دے حکیم/دا)

دلے دادم: (فا) میں دل دتا

دلیل گزارے: سوچے

—دلیلاں: سوچاں وچاراں

—دلیلیں: دلیلاں وچ، دھیان وچ (ڈُبیا)

دلیں الیرن: دل نال لے جاون (لط)

دلیں ٹنگیاں: ٹُٹے دلاں

دلیندے: دلاں دے

دلھڑا/دلہڑا: نکی عمر دا منگیتر، دولھا

دم: دام، ٹکا، نقدی

—دماں باجھ: پیسیاں بغیر، بِنا مُل

دم: ساہ، اپنی جان، اپنا آپ، آواز، رَت، لہو، خون، کسے قسم دا عمل پڑھ کے ماری گئی پھوک

—دم مارن: اُچا ساہ لین، گستاخی کرن

—دماں نال: ساہ نال، جِتھے ساہ لیجے

دماماں: (جمع)، دامہ، توپ

دمامڑا: دامہ

دمامہ: (ج) توپ، گھڑیال، نقارا (و، ج: دامے)

دمدم: پل پل، ہر پل، ہر ساہ نال، لمحے لمحے، ہر ویلے، اکثار، مسلسل، لگاتار

دمڑاں: جسم دے کسے انگ دے تَن یاں سِب جس ہوون دا روگ

دمڑی: اک نکا سکا، معمولی رقم

دمساز: (فا) ہمدم، رازدار دوست، محبوب، جانی

دمکاں: دمک توں، چمکاں، لشک (پا)

دمکن (ک): چمکن، ٹمٹماون، بلن، دہکن

دمکے: لشکے، چمکے

دمناتوں: دمن دا علاقا (لط)

دمن: دمکن، چمکن (2) لِفن، دہرا ہوون

دمے: دم، ویلے

دمیل: دِسہدا، افق

دن: سورج چڑھن تے ڈُبن وچکارلا ویلا

—دن بیج چکے: مدت مُک گئی

دُنب: دُم، پوچھل

—دنباں: دنب دی جمع، پوچھلاں

دنبال: پچھلا حصا، دُم، پوچھل

دنبالڑا: دنبالا، اکھ وچ سُرمے دی پوچھل

دنبالڑے: دنبالڑا دی جمع

دُنبلی: دبلی، کمزور، پتلی

دند: منہ وچ مسوڑھیاں نال اگیاں ہڈیاں جو خوراک چبن دے کم آوندیاں نیں

—دند رنجانے: دند پیڑ

—دند کڈھن: فضول ہسن

دند: چھری مار — اوہ فقیر جہناں نوں کجھ نہ دتا جاوے تاں اپنے آپ نوں چھری مار کے جھگڑا کر لیندے نیں

دند: (مث) فساد، جھیڑا

—دند مارن: دشمن دیکھ کے ونگارن، فساد کرن

دندا: (مذ) کنارا، کنڈھا

دندالی: چھلوڑا، کوہیا تے کوڑا سمیٹن والا آلا

دندکن: تپن، گرم ہوون، (کندھ، مکان وغیرا)

دندن: (ک) دند لاون، جرمانا کرن، سزا دیون

دندناون: (ک) زور نال چلن، دشمناں نوں مارن لئی بک کڈھ کے چلن

دندے: دندا دی جمع، کنارے، کنڈھے

دندیڑک: (مث) بکری وغیرا دے دودھ پاروں دند جڑی بند ہوون، دندلی

ونڈیرن: (ک) ونڈ بھیرن، کھیکی ونن
ونڈن: (ک) ونڈ لاون، جرمانا کرن، سزا دیون
ونگ: حیران
ونگ: چاول کڈھن لئی لوہے دے ونڈیاں والی
موسری، تیل کڈھن دا نِکا کولھو
ونگا: فساد
ونگل: پہلواناں دا گھول
وُنی: دنیا، جگت، سنسار
وو: اک جمع اک
- دو آبیہ: دو آبے دے علاقے دے واسی
- دو آتشہ: دوہرے اثر والا
- دو مُنہاں: منافق
- دو پارہ: دو ٹوٹے
- دو تارہ: دو تاراں والا ساز
- دو ترے چار رکعتاں: نمازاں (علما)
- دو تیر واہ گیا: دو تیراں دی وِتھ تے بچ گیا
- دو تھوک: دو روٹیاں کھا کے (وا)
- دو جگ: دوویں جہان، دنیا تے آخرت
- دو چشمی: دو اکھاں والی (ہ)
- دو چند: دُگنا، دوہرا
- دو چنداں: دوچند، دُگنا
- دو حصے: دو حصے، دوپھاڑ
- دو سرے: دو سراں والے، دو مونہے (سپ)
- دو کھن: دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
- دو لڑی: دو لڑی، دُہری زنجیر
- دو نیم: دو ٹوٹے، دو حصے، دو اَدھ
- دو ولیوں: دو پاسیوں، دوہرا
- دوویں اہل: میاں بیوی
- دو وسان: چالسی
وو: وَلے، ول، پاسے نوں
دوا/دوآ: دُوجا
دوابہ: دو آبہ، دو دریاواں وچکارلا علاقا
دوارہ: بوہا، جوگی دے آسن دا بوہا
دوار بدوار: ہر بوہے اگے، دربدر
دوارہ: دوار (2) گردوارا
دوارے: در اُتے، گھر، بوہے یاں دلیز اُتے (2) دوالے
دوال: چمڑا (2) اردگرد (آل دوال)
دوالا: ہاتھ دے پیر حکڑن والا چمڑے دا تسما (2) رنگ
دوالے: دوالے، اردگرد
دوالی: چھلا، قید، پنجرا، قید کرن والا کوئی سند
دوالے: دوال، اردگرد
دوالیوں: پاسیوں، اردگرد توں
دوام: ہمیشگی، سدیوی، سدا دا
- دوامی: سدا دا، سدا لئی
دوان: بھج گئی، دوڑ گئی
دواوے: دیوے، کسے کولوں لے کے دیوے
دوائر: دائرا دی جمع، دائرے
دُوت: (ذ) قاصد، ایلچی، سفیر، جاسوس، بندے (مراد سپاہی)۔ ہور ویکھو "دوت" تے "دوتی" (2) رقیب، حاسد
دوتا: چغل خور، دُوتی، مکار، حاسد
دوتی: دشمن، سڑن والا، رقیب، غیبت کرن والا، حاسد
دُوتیاں: غیریت، دوتی دی جمع
دوتی: دوتی، دوتمی، دشمن، حاسد
دوٹوک: واضح، بنا جھلیکے دے گل
دوج: دو ہوون، دُوجا نمبر
دوجک: دوزخ (ناکب/بف)
دود: (فا) دُھوواں
دُودھیا: دُدھ رنگا (2) کچا چِٹا
دَور: گھیرا، چکر، کسے شے دا پھیرا، کھاون پیون وغیرہ دا پھیرا (2) زمانا، سما
- دَور کرنا: چکر چلاون
دَور رسم گھتی: زمانے دیاں رسماں پوریاں کیتیاں

دُور: فاصلے اُتے، پرانہ
—دُور اندیشی: دُور دی سوچ، ویلیوں پہلاں سوچن
دُور بینی: دُور و یکھن
دُوراڑا: (غ ا) ویکھو دُراڑا
دُوراڈھا: (غ ا) ویکھو دُراڑا
دوران: چکر، چر، زمانا، دو ویلیاں دے وچکارلا ویلا (دورانیا) (2) اِک وزیر دا ناں
دورول: دُور توں، پرانہ توں
دوریاں: دُوریاں
دوڑ: بلی اواز، بھنک (2) پہاڑی چشمے دی لانگھ
دوڑن: (ک) نسن، بھجن، دوڑ لاون، ہلا کرن، جھپٹن
دوڑیاں: رُلیاں، دُنیا وچ مشہور ہوئیاں (وا)
دوکھ: دوئی، دُشمن، رقیب، لگن والا
دوزانو: گوڈیاں بھرنے
دوزخ: جہنم
—دوزخ گرم حویلی: حویلی دوزخ وانگوں گرم اے
دوزی: اندوزی، کٹھا کرن
دوس/دوش: الزام، قصور
دوس: دن (غ)
دوسال: گناہی، دوشی
دوسرے: دو سِروالے، دو مونہے (سپ)
دوشالا: چدر
دوک: دو ورہے دا گھوڑا
دوکڑ: دھیلا، ٹکا ڈھول، دکڑ
دوکھڑا: دوش، عیب، قصور، جرم (2) دکھ
دوکھن: (دو+ کھن) دو ٹوٹے (شق القمر دا معجزا)
دوکھن: (ک) الزام دیون، دوش دیون
دوکھی: دوشی، ملزم
دوکھیسال: ساڈاں گی، بھتاں گی (بہرل وانگوں ساڈاں گی)

دوگاڑا: دگاڑا، دولتی (2) دونالی بندوک
دوگانہ: دو رکعتاں، نماز، دو نفل
دول: ڈھول
دول: مٹی دا پیالا (2) اک ہندو تہوار
دولابی: دھوکے باز، مکار، عیار، فریبی
دولت: دھن، مال، زر، بخش، پیسی
—دولتاں بوریاں: بوریاں بھر کے دولت
دولڑی: دو لڑی، دوہری زنجیر
دولن: دولھا
دولی: کبڈی وچ دوجے نمبر اُتے آون والا، دوگی (پہلے نمبر اُتے آون والا "میری" یاں "ہدی" اکھواندا اے)
دون: غائب
دون: ویکھو دو، دو
دون: مونہہ، برا (2) دونا ہوون (3) شاعری دی اِک قسم
دونہ: جنگل دی اگ (پہاڑاں دی بُنتائی پاموں اگ لگی دِسدی اے۔)
دونون/دوون: (ک) بھرن، دھنسن، غرق ہوون
دُون سوایا: دُونا دوہ، چوکھا دوہ
دُون سوائے: بہت وادھو
دُونا: دُگنا
دونی: جو پشوں اپنے اجڑ توں اگے نِکل جاوے
دونی: دگی (ادو، دُونے)
دوہ: دوہ، غم، دکھ
دوہاک/دوہاک: بدقسمتی، دُوری
دوہتا: دوہترا، دھی دا پُتر
دوہراون: (ک) دُہراون، دوہری وار کوئی کم کرن
دوہڑا: دُونا، دہرا (2) شلوک
دوہڑے: شعر، شلوک، دو مصرعے دی نظم
دوہن: (ک) چوون، دھار کڈھن
دوہیں سرائیں: دوویں جہان سراں نیں
دوئی: دو ہوون دی حالت، دکھریواں، جدائی

دوئی: دوئی

دوئی جنے: دو بندے (موڈھے تیرے دوئی جنے: تیرے موڈھیاں تے دو فرشتے بیٹھے نیں' کراماً کاتبین)

دوئے: (دو۔اے) دوویں

دوئے جنے: دو بندے' مراد منکر نکیر (ع)

دوئے: دوجے' دوسرے' ہور

دویا: دُوا' دوجا

دویارا: دو۔یارا' دیوں ہار' رب

دویت: دوئی' شرک' دو ہوون' غیریت' اوپرا پن

دویوے: دیندا اے

دہ: (فا) دس

—دہ چند: دس گنا

—دہ چنداں: دہ چند' دس گنا

—دہ سیرا: دس سیری' دس سیر وزن تولن دا وٹا

دہاڑ: دہاڑا' دہاڑ' دن

دہاں: دہ توں' دس (10)

دہاں: دناں' دیہاڑ' دن

دہان: (فا) مونہہ' مورا

—دہانوں: مونہہ توں

—دہانے: دہانہ' مونہہ

دہاڑ: (غ۔ا) دھاں' آہ و زاری' رووݨ دھووݨ

دہائی: (مث) فریاد' واویلا' کُوک

دہجاں: (غ۔ا) ویکھو دجّ

دہریہ: نہ منن والا' بے مذہب

دہسر: دس سراں والا' راوݨ

دہشاک: ڈریا' خوفزدہ

دہکݨ: (ک) دھکݨ' بلݨ' چمکݨ

دہلݨ: (ک) ڈرݨ' خوف کھاوݨ

دہلے: ڈرے

دہلیا: ڈریا

دہن: مونہہ

—دہن راس: سدھا تے خوبصورت مونہہ (راس: متوازن' سدھا' مناسب)

دہنوائی: نہوائی

دہوایا: نہوایا

دہی: دیہی' دیہہ' جسم' بدن

دیہہ مکھ: پنڈ دا مکھیا' نمبردار

دیج: (مذ/و) داج' جہیز

دجیلا: مشکل' اوکھا (2) بہت' ودھیرا

دہیں: دل' دیہی' جسم

دی: تینوں دیوے

دیسے: دیوے' دیندا اے

دمیں: دیویں

دے دل ڈاڈھا: دل نوں پکا کر کے

دیا: رحم' مہربانی

دیار: اک پہاڑی رکھ تے اوہدی لکڑ جو عمارتاں بناوݨ دے کم آوندی اے (2) گھر' وستی

دیائے: دیا

دیبا: اک ریشمی کپڑا

دیباچہ: دیباچا' کتاب دا مکھ بند

دیپ: جزیرا

دیپک: دیوا' شمع' مشال' چراغ

— دیپک راگ: اینا راگ جہدے گاوݨ نال اگ لگدی اے

دیت: (دے ت) دان' بخشش' عطا

دیچے: دیجے' دیویئے' دِتا جاوے

دید: دیدار' نظر

— دید مارݨ: کوشش نال ویکھݨ' نظارے لیݨ

— دیدوان: ویکھݨ والا' ناظر

دیدار: ویکھݨ' درشن

دیداری: ویکھݨ جوگ' قابل دید

دیداں: دید دی جمع' دیدار

دیداں سکݨ: دیدار نوں ترسݨ

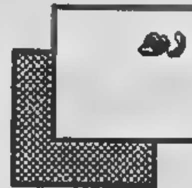
دیدڑا ترکھا ہووݨ: چوکس ہووݨ' خبردار ہووݨ'

اکھیاں کھلیاں رکھن
دیدہ تا: دیدار کرن
دیدیم: اساں ویکھیا
دیدیں: اکھاں وچ
دیدا: ویکھیا ہوون
دیدے: اکھاں
دیدھن: دھیدن، دھیدو، رانجھا
دیر: بُت گھر، مندر
— دیر کہن: دنیا
دیر: (دے-ر) چر
دیرم: دیر، دیری
دیرو: (ف) بیتی کل
دیرے: ڈیرے
دیریں: دیرینا، پرانا
دیس: دے سُو، اوہنوں دے
— دیس نہ: اوہنوں نہیں دیندا
دیس: (ذ) ملک، تھاں، علاقا، ولیت
— دیس بداوا: دیس نکالا، دیس توں دور کیا
— دیس پنجاب: پنجاب دا ملک، لطف علی نے 1195ھ وچ اپنے سیفل نامہ (سیف الملوک) اندر پنجاب نوں "دیس پنجاب" لکھیا اے
— دیس رکھو: اہو زمین تے مکان اُتے قبضا کر لو
— دیس نکالا: جلا وطنی، کسے تھاں توں کڈھ دِتا جاون
— دیس مترا: دیس، وطن (تکلی)
— دیسی: دیس وچ، علاقے وچ (2) ملکی، اپنے دیس دا بنیا
دیکھن: دیکھن، تکن، جھات پاون
دیگ: دیوے گا، دیوے گی
دیگ لوحا: ڈیو دیوے گی، دوڑھ دیوے گی
دیگ: پکاون دا بہت وڈا دیگچا
دیگر: (ف) دوجا، ہور

دیگر: دیگر، عصر دی نماز
دین: (دی-ن) مذہب
— دین جنم: جنم دا دین، ماپیاں دا مذہب
دین: قرض، احسان، دتی ہوئی یاں دیون والی شے
دین: (دی-ن) غریب، محتاج، مصیبت ماریا
دیناری: اک قسم دا گھوڑا (لہ)
دیندا: دیندا
دہسر: دہسر، دس سروالا، راون
دہنہ: (دی-س-ہ) دینہ، دن، دہاڑا، (2) سورج
— دینہ الکویں: بتے دے کسے دن کیتے جاون والے مخصوص کندے
— دینہ چن دیکھ پچھان قبلہ: سورج تے چن نوں ویکھ کے سمتاں دا انداز لاندے سن (مم)
— دینہاں/دینہیں: دینہہ (دن) نوں
دیپے لال: دینا لال، خواجا فریدؒ دا سوہرا رشتے دار جو اوہناں دے لنگر دا بندوبستی دی سی
دیون: دیون، حوالے کرن، سونپن
— دیون ہار: دیون والا
دیو: (ف) وڈے جسے والا، جن، شیطان (دا)
دیو: (دے-و/ہ) نیک، منکر، دیوتا، پرمیشر
— دیو رنجانے: دیو نوں منج دیون والے، شیطان اُتے قابو پاون والے
دیوال: دیوا (ملما)
دیوان: صوفا، (2) شعری مجموعا (3) مالیات دا وزیر (4) کچہری (5) دیوانا (ملما)
دیوانیاں: دیوانی حقدے
دیوانہ: دیوانا، پاگل، کملا
دیوائی: دوائی، دتی
دیوتا: نیک، فرشتا، جگ چلاون دے کماں وچوں کسے اِک کم دی ذمے وار قوت
دیوث: (دی-یُو-س/ص) ماں بھین دھی بیوی دی عزت دا سودا کرن والا، بے غیرت
دیوڑے: دیوے

دیو قندھاری: اِک شہر دا ناں
دیوݨ: (ک) عطا کرݨ' دان کرݨ' سونپݨ' حوالے کرݨ
دیو شمار: دیوݨ والا' معطی' رب
دیو شمارے: (دیوݨ ہارے) دیوݨ ہار' رب
دیو ہاڑی: (دے-او-ہاڑی) دیہاڑی' دن (ٹانک)
دیوی: تیئوں دیوے
دیوی: دیوتا توں مونث' نیک پارسا عورت
دیویں: دیوے (اکھاں دے ود دیویں: دو اکھاں/ بف)
دیہ: تن' وجود' پنڈا' سریر (2) دیہات' پنڈ' دیہ
دیہ: (ج/) دے

دیہاں: دیہہ' جسم (ج)
دیہال: دن
دیہدا: دسدا
دیہری: دیہہ' جسم' سریر (بف)
دیہش: دیہو سو
دیہنسر: دہسر' دس سِراں والا
دیہوں: دیوݨ
دیہنے: دیونار
دیہوں: دن' سورج
دیہی: جسم' سریر' پنڈا' وجود' تن
دییں: دِنے
دِییے: (دی-اے) دیوے' دیپ

دھ: پنجابی اکھر دا اٹھارھواں اکھر' مقامی اواز اے۔ عربی فارسی وچ ایہ اواز نہیں ہوندی۔ پنجابی دے بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "ت" دے بُہتا نیڑے تے بعض وچ "د" دے نیڑے ہوندی اے۔ گُرمکھی وچ ایہدا متبادل دھدا (ਧ) اے
دھا: دھنس' وڑ (ام)
-دھا کے: دھنس کے
-دھاگیوس: دھاگئی' (کالجے وچ) وڑ گئی/گیا
دھات: (مث) کمان وچوں نِکل والی شے
دھاتا: خالق' موجد' بانی' مصنف
دھاتو: (مذ) بے وقوف' کم عقل' (2) مصدر' کن
دھار: وگدی شے دا وہیݨ' تھݨ وغیرہ چوں تار

بجھ کے نِکلن دا عمل (2) چاقو چھُری دا وڈھݨ والا پاسا (3) پہاڑ دا سِرا (4) لکیر (5) وکھرا' مختلف' اڈ
-دھار کشمیر دی: کشمیر دی وگدی ندی دا وہیݨ جہدا پانی تیز رفتار ہوݨ پاروں روکیا نہیں جا سکدا
-دھارو دھار: تُوٹے تُوٹے (خف)
-دھاراں: دھار' فوارا' وگاء' آبشار' مینہ (2) دُدھ
دھارن: (ک) اختیار کرݨ' ارادا کرݨ' مِتھݨ' پک کرݨ (2) رکھݨ' سنبھالݨ' جھلݨ' جرݨ
-دھار کر دھائی: رَل کے نسیاں (دسودر)
-دھار و دھار پکارن: آہ و زاری کرݨ
-دھاڑو مارو: لٹیرے
-دھاڑا: دھاڑ' حملہ' ہلا (2) حملہ آور ڈاکوواں دا لُٹ دا مال
دھاڑن: (ک) گجݨ' شیر دا بولݨ (2) ڈاکا مارݨ' حملہ کرݨ' دھاوا کرݨ
دھاڑوی: حملہ آور' ڈاکو لٹیرے
-دھاڑوی دھارنی: حملہ آور دا روپ دھارݨ والی
دھاڑے: دھاواں

دھاڑے: ڈاکے
دھاک: (مث) دھانک، تیر کمان توں مسلح دستا (2) مشہوری، رعب دبدبا
دھاگا: (مذ) سُوتر دی تند، تار
دھاگڑا: دھاگا
دھاگے: دھاگا دی جمع، زیوراں یاں تویتاں دے دھاگے
دھام: (مث) داڑھی بھائی سے ہتھ پاون والے بندے (2) دُھم، شہرت
دھامن: اِک ریگستانی گھاہ جو عام کر کے چولستان وچ ملدا اے، ڈنگر پشوں تے ہور وڈ میل جنور بڑے چاہ نال کھاندے نیں
دھامن: دینگی، کلیل، کمان، وغیرا لئی وتینڈا وانس
دھاں: فریاد
دھانک: (مث) دھاک، رعب، چڑھائی یاں حلے دا خوف، ہر تھاں فتح پاروں فاتح دا جمیا ہویا رعب
دھانہ: فریاد، واویلا، ہاہ
دھان: چاول، مُنجی
دھاݨ: حملا کرݨ
دھاتا: حملاور ہویا، ہلا بول گیا
دھائے: دھانا توں (2) دھس گئے
دھاوندیاں: نماوندیاں
دھاوݨ: (ک) جاوݨ، بھجݨ، چڑھائی کرݨ، حملا کراݨ (و، ن دھاوݨا) (2) نماوݨ، صاف کرݨ
دھاہ: ڈھاواں، زار زار رووݨ (ناٹک)
دھاہاں: دھاہ دی جمع، ڈھاواں، آہ و زاری، رووݨ دھووݨ
دھاہیں: آہ وزاری، فریاد
دھائے: دھا کے، دوڑ کے، نس کے، بھج کے (لف)
دھائی: حملا کر کے، دھاوا، حملا، ہلا
دھائے: دوڑے، حملا کیتا
دھایا: ہمیتی اپڑیا، ہلا کیتا، نماتا

دھبا: داغ، بدنامی (دھب)
دھپ: سورج دا چانݨ (2) دھوݨ (امر/دھپݨ توں)
دُھپا: دھپ، (2) دھوتا گیا
دھپما: دھول، ہتھ دی مار
دھت: نشے وچ چور
دھتکار: لعنت، پھٹکار، دُرکار
دھتکارݨ: (ک) کھدیڑݨ، جھڑکݨ، درکارݨ، دور ہٹاوݨ، (2) کجݨ، دھاڑݨ
دھتورا: اِک نشیلی بُوٹی، کوڑے پتے، چٹے لمُوترے پھُل تے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔
دھج: (مث) سجاوٹ، پھب، شان، سنگا، سج نال تابع مہمل (سج دھج) (2) شکل، ویس، روپ (3) دھجی، لیر
دھج دھج: شان شوکت، سج دھج، زیب زینت
دھجاں: سج دھج، دیکھو "دھج"
دھجی: (مث) کپڑے دی لیر، کتر
دھدکارے: مٹی دیاں چھالاں دے پانی وچ ڈِگݨ دی آواز (لا) گرج، چمک
دھدکݨ: (ک) دھجݨ، دکݨ
دھر: کھلے ریگستانی میدان
دُھر: ڈکھ
-دھر چنگیاڑی گھیں: گھیاں وچ چنگیاڑی سٹݨ
-دھر سیتھاں: سیتھاں اُتے رکھ کے
دِھر: پاسا، طرف، سمت، جانب
دِھر: آسرا، ٹھکانا، تھاں، پناہ، گھر، Shelter
دُھر: مُڈھ، شروع، ازل، پرانا
-دُھر دا: دھروں، مُڈھوں، ازلوں
-دھر توڑ کنوں: مُڈھ توں، ازل توں
-دھر دھر نہ رہݨ: کوئی تھاں نہ رہݨ، کوئی حال نہ رہݨ (محم)
-دھروں: مُڈھ توں، ازل توں

دھرا: (سن) اوہ لکڑ جندرے دوالے پیا ہوندا اے
دھراپن: (ک) خوش ہوون، رجن، بھیا جاون
دھراس: بھروسا، دھیرج، اعتماد، دھرواس
دھراسن: (ک) دباء پاون، دوجے دے دل اُتے اثر پاون
دُھراں: مُڈھ
دھراہوں: مُڈھ توں، ازل توں، رب ولوں
دھرایو: رکھوایا
دھرایوئی: دھرایا ای، رکھوایا
دھربہ: دولت، رہیا، کرنسی (دا)
دُھربا: دھرب، دولت، کرنسی، روپے
دھرپت: دھرپد، اک راگ
دُھرپد: (دھر+پد) نظم دا مُڈھلا بند، اِک راگ
دھرت: (سٹ) دھرتی، زمین
ـــدھرت انبوہ: زمین اسمان (لا)
دھرج: ڈھول، دھرگ
دھردا: رکھدا (دھرنہ دھروے)
دھرک: چھال (2) ویکھو دھرگ
دھرک تیل: دھکم تیل، بھج دوڑ (لا)
دھرکارن: (ک) دُرکارن، پھٹکارن
دھرکاون: (ک) کالھی کالھی کھاون
دھرکاوس: گھلیا سو، بھجایو سو
دھرکلن: (ک) بھجاون، نساون، ہٹاون
دھرکن: (ک) درکن، تسن، بھجن، دوڑان (لا)
دھرکیندرے: (دھر-کے-س-دے) کھچدے، دھروندے
دھرگ: فارسی "دریغ" توں وگڑیا (2) دھرک، پھٹکار، لعنت (3) نوبت، نقارا، وڈا ڈھول جس دے اک پاسے چمڑا ہوندا اے
دھرگارن: (ک) طعنے دیون، لعنت گھیجن
دھرگڑ: (دھ-رگ-گڑ/سن) خام روٹی، بے تپی پکی روٹی، کالھی وچ پکائی گئی روٹی
ـــدھرگڑیاں: روٹیاں، پھلکے، ویکھو "دھرگڑ"

دھرگیں: دھرگے، نقارے، نوبت
دھرم: (سن) مذہب، عقیدا، دین، ایمان، یقین
ـــدھرم ارتھ: وقف مال
دھرم دا بھائی: ہم مذہب
ـــدھرم سالا: دھرم شالا، مندر
دھری راجا: ایسا راجا جس اُتے پرجا نوں جا
وشواس ہووے
دھڑمین: (ک) کنڈیاں وچ پھس کے ہٹڑ ہوو
دھرل: جھنڈ، گروہ، ٹولا (دموور)
دھرنا: رکھن، منع
ـــدھرنا مارن: مطالبا منوان لئی مستقل ڈیر
جماون
دھرن: رکھن، ٹکاون، جماون، قائم کرن
دھرواہا: دھمک، زمین نوں دھڑکاون والی اواز
دھرواس: (سن) بھروسا، دھرواس، تسلی، حوصلا
دھروڑن: (ک) حوڑاون
دھروکن: (ک) کھچن، دھریکن
دھرول: (سٹ) ہاتھ دی مُٹھ
دھروں: مُڈھ توں، ازل توں، شروع توں، خاند
روایت
دھرو(و): دھرو، ظلم، زیادتی، دغا، دو حیکی، دھوکھ
دھروہون: (ک) کھچن، گھسیٹن، دھریکن
دھروہی: ظلم دی دہائی، واسطا، فریاد (2) آمر
دھروئی: قسم/واسطا دیندا آں
دھری: رکھی
دھری دھرائی: رکھی رکھائی، لکویں رکھے
جیوندا مرن .
دھرے: رکھے
دھریاں: (دھرے آں) رکھن نال، دھرن نال
دھریچے: آکھیچے، دھریچے
دھریک: (دھرے-ک/سٹ) کوڑے ذائقے
چتراں والا اِک عام ملنا رُکھ
دھریک: (دھری-ک) دھریکن توں

دھریکن: (ک) دھروہون' کچھن' کھسیٹن
دھریل: (مث) بے ثقاتی' رکھیل' رکھی ہوئی عورت
دھریوں: میں دھرنا
دھڑ: جسم' جُثا' سر پیچھڑ کے باقی جسم
دُھڑا: دھر' فریق' جانب
دھڑ دھڑ: ناچ دی دھمک یاں رولا
دھڑکارے: تلواراں دے ڈھال نال ٹکراون دی اواز
دھڑکت: دھڑکدی اے (خف)
دھڑکسی: دھڑے گا
دھڑکن: (ک) ڈولن' تھرتھراون' کنبن' لرزن'
—دھڑکے جان مری وچ سینے: میری جان سینے وچ دھڑک رہی اے
دھڑوائی: تولن والا' ٹھیکیدار
دھڑی: (مث) لکیر' حاشیا' کنارا (2) پنج سیر وزن تے اوہدا وٹا (3) گُت دے وال
دھڑیاں: (دھ-ڑی-آں) مینڈھیاں' سر دے وٹے ہوئے وال (خف) (2) بھنور
دھڑ-ینبرن: (ک) گھڑن' کٹنے [illegible]' چھینٹی چاڑھن
دُھسا: (مذ) لوئی' سردیاں وچ ور تیجن والی قیمتی چدّر ("دھسہ" غلط املاء اے)
دھسک: ڈر
دھسکارا: ہلچل
دھسکی: ڈرے گا
دھسکن: (ک) دھسن' گھسرینا' وڑن' ڈہن' ٹھرن' دھڑکن' کنبن' ڈرن' کھبھن' داخل ہوون' جذب ہوون' رچن
دِھسن: (ک) وڑن' کھبھن' داخل ہوون' گھسرن' ہمبن' جذب ہوون' رچن
دھسن: (ک) دھلن' بجھاون' نساون' واڑن' گھسیڑن' پچھا کرن

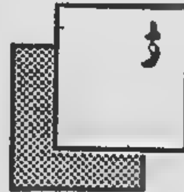
دھک: دھکا دیون' دُرکارن' دھکا سٹ
دھک: دھکا دے کے
دھکا: (مذ) زبردستی' دھکیلن دا عمل
—دھکا کرن: زبردستی کرن
دھکارن: (ک) دھتکارن' پھٹکارن' درکارن
دھکڑے دھوڑے: دھکے' مدے
دھکن: (ک) دھکا دیون' اگانہہ ٹورن' دھکیلن' ٹورن
دھکن: (دھک-کن/ک) دوڑن' نسن' بھجن (لف)
دھکھنا: دھوئیں نال بلدا
دھکھن: دھے وچ بلن یاں سڑن' ساڑا لگن' حسد کرن' دھوئیں نال بلن' تھوڑا تھوڑ بلن
دھکاں: ویکھو "دھکانے"
دھکڑ: (مذ) اوہ پکی روٹی (جو ڈھڈ اُتے بھکھ دے کم آوندی اے) ہور ویکھو "دھرکڑ"
دھکولن: (ک) چکڑ وچ تپساون
دُھلن: (ک) دھویا جاون' صاف ہوون
دھلوکھن: (ک) تھوڑے گھیو یاں مکھن نال روٹی چوپڑن' موچی دا جتی مرمت کرن توں پہلاں نرم کرن لئی چمڑے نوں گِلا کرن
دھم: (مث) رولا' شُہرت' مشہوری' شور' ڈھول دی اواز
—دھم پاون: مشہوری کرن
—دھماں: کملارے' شُہرت' مشہوری' ذِکر
—دُھماں پین: مشہور ہوون
دھمال: اِک قسم دا ناچ جو مستی وچ نچیا جاندا اے
دھماون: (ک) مشہوری کرن' دھم پاون
دھمک: تھرتھراہٹ' تھرتھری' کسے شے دی دوجی نال ٹکر ہوون پاروں پیدا کانبا
دھمکار: دھمک' دھمکاون (ک) ڈراون' دھمکی دیون

دھمکاؤ: گرج والا، لرزا خیز
دھمکن: (ک) دھڑکن، ہلن، ڈولن، کنبن، لرزن
دھمکن: (ک) دھسن، لِفن
دھمن: (ک) وقت گزرن، سویر ہوون، دھمی ہوون
دھمن: اک دیو دا ناں (سیفل نامہ/لطا)
دھمن: (ک) کھلرن، دھمّم مچن، مشہور ہوون، (2) دھوواں نکلن، (3) سورج نکلن سے اسمان آتے سرخی کھنڈن
دھموڑے: دھموڑی، بھونڈ، اِک اُڈنا زہری کیڑا
دھمی: سرگھی، پربھات
دُھمی: کھلری، مشہور ہوئی
دھن: دولت، مال (2) عورت (3) بھاگ، قسمت، نصیب (4) تعریفی بول
دھن: سوانی، تریمت، تیویں، عورت، وَوہٹی
دھناسری: مالکونس، رات دی اک راگنی دا ناں (2) مار، چھیڑ
دھنّبا/دھمبا: مجمع، جمگھٹا، ٹولا، گروہ
دھنتری: دھنوتری، وید، طبیب، دیوتا
دُھنّد: (مث) گھر، غبار، دھوڑ، اکھ دا جالا
دھنّدا: دھں-وا/ندا) کم کار/کوئی تیرا کم
دھنّدا: شور، رولا، جھیڑا، جھگڑا، ظلم، انھیر گھری
دھندال: کم دھندا، فریب دھوکھا، کاروبار
دھندالن: (ک) دھاندلی کرن، دھوکھا دیون، چالا چلن
دھنداون: (ک) دھوئیں نال بھریا جاون، دھند کھلرن
دھنڈریے: دھندے، کم کار، مصروفیت
دھندلن: (ک) دھندلا ہوون، اکھاں چُندھیاں ہوون
دھندوکار: بے شمار فوجاں پاروں غبار، دھنّد نال بھریا

دھندولن: (ک) جھنجوڑن
دھندرے: دھندا دی جمع، کم کاج، بکھیڑے، کھلارے
دھندھاٹ: دُھنّد، انھیری نال موسم دا دھندلا ہوون
دھنڈولن: پُن چھان کے، لبھ کے، ڈھونڈ کے (نانک)
دھنیسر: راجا راون جو سیتا نوں لے گیا سی (لفظی معنے دَس سِراں والا)
دھنکن: (ک) ہلن، جھکن، دھکن، لٹکن
دھنکن: (ک) ڈولن، کنبن، (2) رُوں دا پنجن
دھنکارن: (ک) تروٹا لاون، بھکارن (2) دھواں دیون، دھوا بکھن
دھنگانے: دھگانے، زبردستی
دھنگیے: دھگانے، بدوبدی
دھنن: (ک) گزھن، کمبن کرن، ڈنگر دا کمبن ہوون
دھنی: گواہ، ماہر
دھنی: مالک، رب، (الف) امیر، خوش قسمت، خاوند، شوہ، خصم
دھنی ملک: علاقا
دھنی جائے: کمبن ہو جاوے
دھنی: بیماری دا جس، دُھنی (نانک)
دُھنی: (مث) ناف، ڈھڈ دے مین وچکارلی تھاں آنول جس راہیں بال ماں دے ڈھڈ وچ کھاجا حاصل کردا اے
دُھواں: (نر) بلن پاروں پیدا ہوون والا غبار
ــ دھواں دھارے: دھواں دھار (بارش) اِکتار، مسلسل
دھواں رہایا: دُھونی رمائی، فقیر ہویا
دھوا بلن: (ک) دُھوں بھرن، دھوواں لگن یاں اوہدا اثر ہوون
دھوبا: دھبی (مم)

دھوبی: دھوبا' کپڑے دھوون والا
—دھوبی پٹڑا: کشتی دا اک داء جس وچ
دشمن نوں انج سٹیدے نیں جویں دھوبی کپڑے نوں
دھوپ: اگربتی (مم)
دھوتا: دھو کے صاف کیتا
دھوتر: دھوتی' گھٹیا کپڑا
دھوتیاں: (دھوتے۔ آں) دھوون نال
دھوری: اڑک پٹو
دھوڑ: (مث) گھٹا' اڈدی مٹی' راہ دا غبار
—دھوڑ گھتی: دھوڑ کھلار دِتی' دھوڑ پے گئی
دھوڑا: (مذ) دھکا' صدما' سٹ
دھوڑن: (ک) بروڑن' چھڑکن' ترو نکن
دھوڑی: (مث) دھوڑا' ریت' غبار
دھوڑی: چھڑکی' ترونکی' وچھائی
دھوڑے: چھڑکن' چھڑکے
دھوڑیا: کوئی شے سر وچ دھوڑی (جادو ٹونا کیتا)
دھوسن: (ک) دھسرن' دھوس مارن' کھسرن'
دھسن' کھسیڑن
دھوسی: دھووے گھسے
دھوکھن: (ک) دھکھن' دھکھن دا کم
دھول: (مذ) داند' بلد' بولد' فرضی داند جنھے
ساری دھرتی نوں سنگ اُتے چکیا ہویا اے
دھول: دھپھا' ہتھ دی بھرویں مار (2) دھوڑ'
چھڑک
دھولا دھار: کانگڑا لاگے برف نال لکی اِک پہاڑی
چوٹی (وارث شاہ نے ہیر نوں ایہدے نال تشبیہ
دتی اے)
دھولر: محل
دھولرے: دھولے' چٹے وال (2) دھولر
دھولی: چٹی
دھولے: چٹے وال
دھولیں: بڑھیپا' چٹے والاں دی عمرے
دھوم: دُھم' شہرت' مشہوری' کھلارا
—دھوم گھتی: کھلر گئی
دھوں دھار: دکھرا کوتا' اکلاپے وچ' خموشی وچ
دھوندا: دھاندا' دھسدا' کماندا
دھونسے: دھونسا دی جمع' ڈھول' نقارا
دھونکن: (ک) پھوکن' پھوکنی نال ہوا دین
دھون: (مث) گردن (2) دھوون
دھوون: صاف کرن' پانی نال میل لاہون
دھوہ: دھروہ' دھوکھا
دھوہاں/دھوہاں: دھواں (مجازن: شکل)
دھوہون: (ک) دھروہن' گھسیٹن' کھچن
دھوئیں: دھواں' دھوئیں دا
دھوئیں دار ہون: سادھو جوگی بنن
دھئول: دھول' زمین نوں اپنے سِنگاں اُتے چکن
والا فرضی بلد
دھیا: ادھیائے' باب' حصا' سبق
دھیا: نی دھی' دھیئے
دھیاں: دھجیاں' لیراں
دھیان: رابطا' تعلق' محویت' یکسو ہوون
دھیانن: (ک) دھیان کرن' توجا دین' سوچن'
وچارن
دھیاون: (ک) وِرد کرن' یاد کرن' جپن' دھیان
کرن' چیتے کرن' دھیان وچ رکھن
دھیائے: (مذ) ادھیائے' باب' سبق' حصا
دھیجن: (ک) دھیرج بجھن' دھیرج کرن' تسلی
ہوون
دھیدو: رانجھے دا اصل ناں
دھیر: دھیرج' تسلی' اطمینان' صبر
دھیر: کجھ پات' ساتھ
دھیرا: (مذ) آہستا' ہلکا' تھوڑا' سُست' مٹھا
دھیراں: دھیرج' حوصلا' آہستگی
دھیرج: تسلی' ہمت' جرأت' دلیری
دھیرن: دھیدو' رانجھا (2)
دھیری: اکھ دی پتلی' رتیری (عزیز ترین شے) (2)

ڈھیرا توں: سُست' ہلکی
ڈھیری ٹھی: صبر کر' کاہلی نہ پے' حوصلا کر
ڈھیریا: حوصلا چھڈری اے
ڈھیریاں ڈیوق: چھیڑق' کھاں وچ اُنگلاں چوبھن' سواہ وچ اگ لبھن
ڈھیلا: ڈھیلا (2) مُشکل بھارا
ڈھیمی: آہستا' سُست' ہلکی' مٹھی
ڈھیمیں: دیکھو "ڈھیمی"
ڈھیو: ڈھی' ڈھیے

ڈ: پنجابی دی فارسی لپی دا انیواں اکھر جو خالص دیسی اواز اے۔ ایہدا وناندرا "د" تے "ڈ" نال ہوندا اے گُرمکھی مقابل ڈڈا (ਡ)
ڈاب: (مث) چھپڑ' ٹوبھا' ڈھاب (2) کچا ناریل (3) دھوڑ' سُکی مٹی (4) پانی بھرو ٹویا
ڈابو: (مذ) ڈوبو' ڈوبن والا' ڈُب جاون دی حالت
ڈابے: ڈوبو' ڈبوون والا
ڈاپھن: (ک) ڈیکن' اِکو ساہے پیون
ڈاٹ: (مث) محراب' گولائی' (2) کارک' روک
ڈاٹن: (ک) محراب بناون' (2) ڈاٹ یاں کارک لاون
ڈاج: (مذ) داج' بچھو' جہیز
ڈاچی: (مث) اوٹھنی
ڈاڈی: (مث) دادی' (مذ): زیناں ماپن والا
ڈاڈھ: تکڑائی' حوصلا' پکیائی' پیڈھا پن
—ڈاڈھ بجھن: پکا کرن' حوصلا کرن
ڈاڈھا: سخت' کرڑا (مجازن: رب)
ڈاڈھڑی: ڈاڈھی' سخت
ڈاڈھی: سخت' زور والی
—ڈاڈھی لاگ دا رنا: سخت کٹھیالی وچ کتلاں [illegible]
ڈاڈھے: سخت' ظالم (مراد رب)
—ڈاڈھے قلم وگائی: ڈاڈھے رب نے قلم چلا کے نصیب بدلیا
ڈار: ڈالی' ٹاہنی (2) پنچھیاں دی قطار (3) کشمیریاں دی اک گوت
ڈارن: (ک) ڈالن' پاون
ڈاری: (مث) ڈار' پرندیاں دا اُڈوا اکٹھ (2) ٹاہنی' ڈالی
ڈاسیے: ڈالیے' دیجے
ڈاکاں: پشواں دا اجڑ
ڈاکر: اکٹی' تے
ڈاکن: (ک) اکٹی کرن' تے کرن' اوکن (2) بُہتا بولن (3) ڈہن
ڈاگ: (مث) پشو' ڈگر' چوکھر (جمع: ڈاگاں) (2) ست
ڈاگاں: سمتاں
ڈاگر: (مث) لے دانے والی کنک دی قسم (2) چیکنی مٹی والی زمین
ڈال: (امر) پا' (مث) ٹاہنی (2) تحفا
ڈالاں: ٹاہنیاں
ڈالڑی: ڈالی' تحفا
ڈالڑیوں: ڈالیوں' تحفے وجوں
ڈالی: (مث) ڈال' ٹاہنی (2) تحفا' رشوت
ڈالے: پائے' پاوے (2) ڈالاں' ٹاہنیاں
ڈالیا: پایا
ڈام: (مذ) فریب' پکھنڈ' دھوکھا
ڈانٹ: (مث) جھڑک

ڈائن: (ک) جھڑکن، دھمکاون، غصے ہوون
ڈانڈ: وڈا پیڑہ دی ہڈی (وا)
ڈانڈ: (ذ) دانڈ، بلد
ڈانڈ ڈبہ: ڈبا دانڈ، بنا رنگ دا بلد
ڈانگینڈا: ڈنگرا
ڈاواں ڈول: (غ ا) ویکھو "ڈاواں ڈول"
ڈاواں ڈول: کدے کدے نوں اُلڑا
ڈاویں: (غ ا) ڈاہویں یاں ڈھوییں، دسویں
ڈاہ: ڈاہوں توں امر، وچھا
ڈاہ: ویکھو ڈوہ
ڈاہن: (ک) وچھاون
ڈاہون: (ک) ڈاہن، اگانہ نوں دھکن، جھوکن (اگ وچ بالن) وچھاون
ڈاہوں: ڈوں، ول، طرف، نوں
ڈاہیاں: ڈاہوں توں، وچھائیاں
ڈبہ: خوراک نال بنن والی طاقت (2) پیسے بھن والی تھیلی (ڈبہ) (3) ساندل بار دے علاقے دا اِک قبیلہ
ڈبا: وڈی ڈبی، بھانڈا، لکڑی یاں پتری دا چورس خانا
ڈبائی: ڈوبی، ڈبوئی
ڈبڈباون: (ک) اکھاں وچ اتھرو آون، چھلکن
ڈبکن: (ک) دھکن، ہٹکن، ٹھکن
ڈبگرنی: چمڑے دے کپے ڈبے بناون والی عورت
ڈبن: (ک) بُڈن، پانی وچ غرق ہوون
ڈبہ: ڈبا
ڈبی: (ک) چمڑے دا نکا سارا صندوق، نکا ڈبا
—ڈبیاں پا کے: ڈبی وچ بند کر کے، اک روائتی کہانی جس وچ اِک سادھو نے اپنی بے وفا بیوی نوں ڈبی وچ بند کر رکھیا سی پر بیوی نے وی اپنے متر نوں ڈبی بند کر کے اپنے والاں وچ لکایا ہویا سی
ڈبھ: ڈبھ۔ اِک کھردرا مضبوط گھاہ جو چارے لئی مناسب نہیں سمجھیا جاندا، بہت اکیون اوکھا ہوندا اے، جھاڑو وغیرہ بناندے نیں (2) رنگ دا ہلکا گہرا ہون پاروں پیا ہویا دھبا
ڈبھکن: (ک) چھلکن، ڈبڈباون
ڈبھکن: (ک) غوطے کھاون، ٹبھی مارن، چُبھی لاون
ڈبھن: دودھ چویا جاون
ڈپٹن: (ک) ڈانٹن، گھرکن، جھڑکن، دھمکاون
ڈپھڑی: (مث) ڈفلی
ڈپھٹن: (ک) بے تحاشا پیون، ڈاہڈن
دت کہت: لین دین، آپسی سنبندھ
ڈتم: میں دتیاں
ڈتہ: (غ ا) دِتا، دِتا
ڈترا: دتا
ڈٹا: موٹا تے مورکھ بندا (2) حقے دا اوہ حصا جس اُتے ٹوپی ہوندی اے
ڈٹکو: فریب، دھوکھا
ڈٹن: (ک) ... نال ٹھہرن، پکا رہن، قائم ...، کھلون، جمن
ڈٹی: (مث) موٹی عورت
ڈٹھ: دیکھیا
ڈٹھ: (مث) دن توں ویکھی بھالی تھاں
ڈٹھا: دیکھیا
ڈٹھوم: میں دیکھیا
ڈٹھڑے: ویکھے، ڈٹھے
ڈٹھریں: دیکھیاں
ڈٹھم: میں دیکھیا
ڈٹھن: ڈٹھا ہوون، دیکھن
ڈٹھوس: دیکھیا سو، اوس دیکھیا
ڈٹھی: ویکھی
ڈٹھیاں: دیکھیاں
ڈجھن: (ک) وجھن، سڑن، بلن، دگن
ڈچکر: (مذ) پچکر، تخول، ٹھٹھا

ڈچھ: جن بھوت دا پرچھاواں
ڈڈ: (مث) ڈڈو
ڈڈارہ: دھوڑی، ڈکھو
ڈڈرہ: وکھاوا، شیخی
ڈڈوے: ڈوڈے، ہرے چھولے، چھولیا
ڈڈیاون: (ک) ڈڈو دا بولن، گڑگڑاون، ٹیکن،
ترلے مارن، ڈرن
ڈڈیں: ڈڈ، ڈڈو
ڈڈھپ: زیادتی
ڈراپے: غم، مشکل، مصیبت، ملامت
ڈراکل: ڈراونے، (لا) (2) ڈرپوک، ڈرو
ڈرپن: (ک) ڈرن، و بکن
ڈرگ: پہاڑ
ڈرن: (ک) خوف کھاون، سہمن، گھابرن
ڈروہ: ڈور بھورا
ڈریاق: ڈرو
ڈریل: (ڈرے-ل) ڈرے ہوئے
ڈریم: میں ڈریا
ڈس: پتا، نشان
ڈس: کرونبل، شاخ دا پُھٹن (2) عجب،
خوبصورتی، کلی دا کھڑن
ڈسکارے: ڈسکورے، روندیاں روندیاں ساہ کھچن
ڈسکن: (ک) رووݨ، ڈِلکن، ہنکورے بھرن
ڈسن: ڈنگن، سپ دا لڑن
ڈسکن: دسن
ڈسیجے: دسے، وسدا اے، نظر آوے
ڈسیندے: دِسدے، نظر آوندے
ڈکا: روک، اڑیکا
ڈکارن: (ک) ہضم کرن، ڈکار مارن
ڈکان: (ڈک-آں) ہتھیلی دیاں گدیاں
ڈکاں: ڈکا لواں، راہ بند کراں
ڈکڈکاون: (ک) ڈگڈگاون، ڈگگاون
ڈکراون: (ک) ڈگر دا بولن

ڈکرن: (ک) دہلن، کھدیڑن، بھجاون، ڈرکاون
ڈکرے: وڈے ٹوٹے
ڈکن: (ک) ڈکا لاون، روکن، اٹکاون، ٹھہراون
(2)، ہٹکن، ہوڑن، ورجن، ٹھاکن
ڈکن: (ک) کھیڈ وچ دو ٹولیاں بݨن
ڈکن: کپن، وڈھن، ٹکن، شے غائب کرن، گل
اڈے دی کھیڈ وچ ڈنڈے نوں رکھن
ڈکی: بند کیتی، روکی
ڈکھ: دکھ (جمع: دکھاں)
ڈکھتورے: دخوترا، پیشاب آون دا روگ
ڈگ: بے ڈول، بھدا (2) قدم
ڈگڈگی: (مث) ڈفلی، نکی ڈھولکی
ڈگر: (مث) جھیل، کھلوتا پانی (2) موٹائی (3)
گھوآ کھیڈ دا داٹا
ڈل ڈل کرو: لبریزے لینڈا
ڈلہ/ڈلھ: ڈھیلے، ڈھیماں
ڈلیاں: ڈلی دی جمع، گھٹیاں، ٹوٹے
ڈلھ: ڈھیلا
ڈلھ: ڈلھن توں امر
ڈلک: (مث) چمک، جھلک
ڈلھن: (ک) جھنجے ڈِگن، ڈُلھن، کسے ترل (مائع)
شے دا بھانڈے وچوں باہر ڈِگن
ڈمبرا: مچھی دی اِک قسم
ڈمبرا: وڈے ڈھڈ والی اِک مچھی، ڈمبرا
ڈمن: (ک) رووݨ دھووݨ (لف)
ڈمھ: (نا) ڈونگھا چھپڑ
ڈمھن: (ک) لوہا تپا کے جسم اُتے داغ لاون (2)
ان چاہیاں کوئی شے دیون
ڈن: (نا) جرمانا، سزا
ڈنجھ: (مث) ڈانجھ، نہ سکن والی ترہیہ (لف)
ڈنڈ: دند (لا)
ڈندالی: دیکھو "دندالی"
ڈنڈہ: رولا، گپ، شور (مث) (2) ڈن، جُرمانہ

سزا (مذ) (3) لتاں باہواں دی ورزش (مذ)
ڈنڈول: (مث) رنج دا درد' ڈھڈ پیڑ' پیڑ
ڈنڈی: (مث) راہ' سڑک' وٹ' کچا راہ (2) کن دا اک زیور
—ڈنڈی مارنی: تول وچ دھوکھا دینا' بے ایمانی کرنی
—ڈنڈی موہنی: راہ زنی کرنی' راہ وچ مسافر لٹنے
ڈنس: (ڈں-س) ڈنگ' ڈس
ڈنک: (ڈں-ک) ڈنکا' شہرت' ڈگا' ڈھول دی اواز
ڈنکا: (مذ) نقارا' شہرت' چرچا
ڈنگ: (مذ) زہری کیڑیاں مکوڑیاں دے جسم دی چبھویں سوئی
ڈنگ: (مذ) بھانڈا' صراحی (شراب)
ڈِنگ: (مث) ڈنگاپن' خم' ٹیڑھ
ڈنگا: (مذ) ڈنگ والا' خرار' موذواں' وِنگا' ٹیڑھا' کُنجھی طبیعت والا
ڈنگالے: (ڈں-گا-لے) ڈنگ والے
ڈنگر: (مذ) پشو' جو کھر' ڈھور' چوپائے (مجازن: بے وقوف بندے)
ڈنگرا: (مذ) ڈنگا
ڈنگن: (ک) ڈنگ مارنا' ڈسنا' سپ دا لڑنا (2) ہتھیار دی نوک چبھی کرنا
ڈنگن: (ک) ٹکن' مرنڈن' کھڑی فصل دے سٹے توڑنا
ڈنگوری: (مث) سوٹی (جو بُڈھے پھڑدے نیں)
ڈِنگی: (مث) ڈِنگا توں' ونگی' ٹیڑھی
ڈِنگے: ٹیڑھے' ونگے' ڈِنگا توں
ڈِنگیائی: ٹیڑھا پن' مخالفت
ڈنگندی: (ڈں-گے-ں-دی) ڈنگدی
ڈنگھیری: (ڈں-گھے-ری) اُدنگھی' بجتی ڈونگھی
ڈنن: (ک) ڈنڈ لاونا' جرمانا کرنا

ڈو: دو' دے' ولوں' ول' طرف' پاسے (و-ن: ڈوں)
ڈواہاں: دوہاں
ڈوب: ڈبو (امر)
ڈوبا: (مذ) کسے شے نوں ڈوب کے باہر کڈھنا
ڈوبایا لوڑن: ڈبونا چاہونا (ڈبایا لوڑنا)
ڈوبیگ: ڈبوئے گی' ڈوبے گی
ڈوبو: ڈوبن والا' ڈونگھا پانی جس وچ بندا ڈب جاوے
ڈوبھو: ڈبوئی
ڈوبھن: دوہیاں جاسن' دُدھ کڈھیا جاسی
ڈوپہری: (مث) گل دُپہری دا پھل (لط)
ڈوٹا: (مذ) بدمعاش' اوارا (و-ن ڈوٹے)
ڈوجھا: (مذ) دوجا' دُووا' دوآ (مث: ڈوجھی/و-ر ڈوجھے)
ڈوڈا: (مذ) پھلی' خول' چھولیا
ڈوڈن: بہر دے چیر وچ آٹا نہ نوں الکھیا ہویا اِک زیور
ڈوڈو: کاں اڈاون لئی بول (2) انگوٹھا' ٹھینگو
ڈوڈے: ڈوڈا دی جمع' کپاہ وغیرا دے بوٹے اُتے پھلاں نکلی حالت' پھلی' چھولیا
ڈورہ: دھاگا' مسالا لگیا پکھا دھاگا جو گڈی اڈاون دے کم آوندا اے
ڈورا: بولا' بہرا' سن نہ سکن والا
ڈوراں: ڈور دی جمع' دھاگے (ا)
ڈوراپے: مشکلاں' مصیبتاں' طعنے' مہنے' ملامت (ڈراپے)' گلے شکوے ازمائشاں
ڈوروڑا: ڈگڈگی' تماشا دکھاون توں پہلاں وجائی جاون والی نکی جہی ڈھولکی
ڈوری: (مث) ڈورا توں' بولی' کناں توں نہ سنن والی (2) دھاگا' تار
ڈوریئے: ڈوریا' کپڑے دی اک قسم
ڈوڑی: دوڑی' دگنی

ـــڈوڑی تریوڑی: وَدّی تینی' ڈکی ٹِکّی
ـــڈوڑی چوڑی: ووتی' چپٹی
ڈورے: ڈوریا: اِک قسم دا کپڑا (2) دھاگے'
رسیاں
ڈوڑے: دوے' دگنے
ڈوکا: اِک قسم دی کھجور
ڈوکن: (ک) بناون' گھڑن' رچن' تخلیق کرن'
خاکا یاں ڈھانچا تیار کرن' شکل دیون
ڈوکھ: دُکھ
ـــڈوکھ گھتا: دُکھاں وچ گھریا
ڈوکھڑی: (مث) دُکھیا' دکھیاری
ڈوکھے: دُکھی' دُکھ والے
ڈوکھائیے: ڈونگھائی' گہرائی
ڈوگھے: ڈونگھے' گہرے
ڈول: مل' آکھی گل توں پرانہہ ہوون' ڈولن توں
حاصل مصدر تے امر (فر) (2) پانی دی بالٹی دی
اِک قسم (3) شکل' حالت (4) ڈولی' عورتاں دی
پالکی (وا) (5) ورت کے' انداز ے نال (ا) (6)
طور طریقا' سبھا' انداز' ڈھنگ (7) نقشا' پلان'
ترتیب' منصوبا' خاکا
ـــڈول بناون: تیاری کرن' شروع کرن
ـــڈول پکاون: منصوبے نوں مکمل کرن
ڈولا: ڈولی' ساک (2) مٹی دا کُڑوا (3) جماع
(4) اُڑن کھٹولا (وا)
ڈولانڈی: ڈولدی
ڈولائیے: ڈولن توں' پھیریے' چھکائیے' جھلائیے
ڈولڑی: ڈولی
ڈولن: (ک) ہلن' تھراون' لرزن' ڈگمگاون'
جھولن ہور ویکھو "ڈول"
ڈولنا: ڈھلا ڈھانچا بناون (وا)
ڈولی: دولھن بیٹھن دی پالکی (2) نو ویاہی دولھن
(3) امیریاں راجے نوں پیش کیتا رِشتا جو غریب
لوک آپے ڈولی بھا لیاوندے نیں

ڈولے: ویکھو "ڈولھے"
ڈولیاں: ڈولھے' بانہہ دی مچھی (خف)
ـــڈولیاں وٹیاں: باہواں کنجیاں (اٹن لئی)
ڈولھی: ڈولھدی
ڈولھن: ڈولھن توں امر' ویٹن
ڈولھے: موڈھے تے کُہنی وچکار بانہہ دا گوشت'
بانہہ دی مچھی
ڈوم: (مذ) بھنڈ' مراسی (مث: ڈومنی' ود ڈوماں)
ڈومنا: شہت دی وڈی مکھی
ڈومیاں: مراثناں
ڈومنی: ڈومنی' مراثن
ڈون: (غ ا) ڈونہہ' دوتہہ' دو
ڈوں: ول' ولے' دو' طرف' ماسے
ڈونڈی: نکی بیڑی' چھوٹی کشتی
ڈونگر: پہاڑ' پہاڑی علاقا
ڈوہنا: جنگل دی اگ
ڈوہ: دوش' الزام' گلا' قصور
ڈوہاگ/ڈوھاگ: بیوگی' اجڑن' جدائی (سہاگ
دے اُلٹ)
ڈوہاگن: بدنصیب' بیوا' چھٹڑ' در بھاگنی
ڈوہاگی: غمگین
ڈوہادے: دودھ کڈھن دے بھانڈے
ڈوہیڑ: تھل وچ پدھری تھاں
ڈوہون: (ک) دوہون' چوون' دودھ کڈھن
ڈوہی: ڈوہ' ملامت' عیب
ڈوہیلا: بدبخت' ڈوہ والا' غمگین' غم بھریا
ڈوہیں: دوویں
دوئی: لکڑ دا چمچا جو سالن پکاندیاں ورتیندا اے
ڈویژن: (مذ/انگ) ونڈ' تقسیم' بھاگ' حصا'
کمشنری (احمد)
ڈہاڑی: دہاڑی' روز' دہاڑ
ڈہاں: ڈگاں
ڈہاہ: ڈھا' ڈگا

ڈہائیں: ڈھاواں، روح دھوح
ڈہر: ریگستانی میدان، صحرا، کھلی ریت دا میدان
ڈ ہکن: (ک) ڈ ہکن، ڈھکن
ڈہلیا: ڈہلیا، ڈہیا (لا)
ڈہم: پیٹ
ڈہن: ٹٹ پینڈے نیں
ڈہوں: ڈوں، ول، وٹے، طرف، پاسے، ولوں،
توں، تھوں، تھیں
ڈہے: (ع/ا) ڈہے، ڈگ
ڈیہں: دن
ڈیہندے: ڈیہں دے، دن وچ، اک دن وچ
ڈولا: ڈوکھا
ڈیتس: دتا سو (لا)
ڈیجے: دِتے، دیو (ج)
ڈیڈھ: ڈیڈھ (اِک بدلے ڈیڈھ/خف)
ڈیر: دیور، خاوند دا نِکا بھرا، دیر
ڈیرا: عارضی دیرا، تھاں، ٹھکانا، رہن داسا، اڈا
(دو نہ ڈیرے)
ڈیس: دیس، ملک، (2) دے سو
ڈیسم: مینوں دسّی
ڈیک: (ڈی-ک/مث) جھیک، مسلسل پتا سا
لئے پیوں (2) ڈھاہ
ڈیک: (ڈے-ک) بالا (2) دریا دی پار، چیکے
موسم والی اک تھاں
ڈیکاں: ڈھلواں (مار کے رووں)
ڈیکے: (ڈے کے) دریا دی پار، ڈیک
ڈیکھالی: دکھلدا، دکھائی
ڈیکھیچن: دسیچن، دسن، نظر آون
ڈیک: (ڈے ک) ڈیکن توں، گرا
ڈیگر: دیگر، عصر دی نماز (دا ویلا)
ڈیل: مشکل، ڈول
ڈیل: قد کاٹھ، جسامت، لمائی
ڈیلا: دلدلی زمین دا اِک ٹوٹا

ڈیلا: (ڈے-لا): اکھ دا آنا، ڈھیلا (2) کریر دی
جھاڑی دا پھل، ڈیلہا
ڈیلے: ڈیلا دی جمع، کریر دی جھاڑی دے پھل
(خف)
ڈیمبرن: (ک) بوندلن، گھبیرن، گھابرن،
ڈوربھورا ہوون، بدحواس ہوون
ڈینھ: دِن
—ڈینہہ اڈھائی: ڈھائی دِن، مختصر زندگی
ڈیہناں: دِن، دنے
ڈیہنرے: دن، دیہاڑ
ڈیہنو ڈینہہ: دنو دن
ڈیہمو: ڈیہمو، اک اڈنا زہری کیڑا
ڈیہہ: دینہہ، دن
ڈیہوں: ڈینہہ، دن، سورج
ڈین: (مث) چڑیل، بدشکل عورت
—ڈینیں: ڈیناں
ڈیہے: ڈگ، ڈہے
ڈیہہ: راہ، رستا
ڈیہاڑ: ڈینہہ، دیہاڑ، دن
ڈیہل: دہل، ڈر، رعب، ڈیہلن توں
—ڈیہل گئی: دہل گئی، ڈر گئی
ڈیہلن: (ک) ڈرن، دہلن، گھابرن
ڈیتا: ٹکر مارن، ترت شروع کرن
ڈیوی: تیتیں دیوے

ڈھ: پنجابی دی فارسی لپی دا ویہواں اکھر ایہ اکھر دیسی اے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا، گرمکھی وچ ایہدے تبادل ڈھڈا (ਢ) اے
ڈھا: تھلے ڈگا، پچھاڑ (امر/ہا)
ڈھا: پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھے کھرن تے بھرن دا عمل
ڈھابہ: ٹوبھا، چھپڑ
ڈھاپن: (ک) ڈھکن، کجن
ڈھاڈی/ڈھاڈھی: گا کے وار پڑھن والا
ڈھاڈی: (مث) ڈھانڈی، اگ
ڈھاڈھی: (مذ) ویکھو "ڈھاڈی"
ڈھارا: (مذ) چھپر، شلٹر (Shelter)
ڈھارس: (مث) تسلی، اطمینان
ڈھاسنا: لک، کمر سہارا، ٹیک، ٹیکیا، سہارا، ڈھو
ڈھاک: لک، کمر، پسلی، وکھی دا حصہ (2) علاقہ، سمت، پاسا (3) ججھرے دا رکھ جہدی گوند نال کرکس بندی اے
ڈھاکاں: ڈھاک دی جمع، لک، کمر، وکھی
ڈھال: (مث) تلوار نیزے توں بچاون والی شے (2) اتار (3) نیواں (ڈھلن توں) (4) مالیا، زمین دا ٹیکس
ڈھالا: قرعا (2) ویکھو ڈال
ڈھالا دی: اج نیو دی، اج جھک دی
ڈھالاں: گزاراں، مطابق کراں
ڈھالنا: (ک) تھلے لاہن، مرضی مطابق شکل دیون، پگھری ہوئی نرم شے نوں سچے وغیرا وچ پا کے خاص شکل دیون، گھڑن
ڈھالے: ڈھالا، قرعا (خف)
ڈھانڈ: ویکھو "ڈھانڈی"
ڈھانڈا: ڈگدا، ڈھیندا (لا) ڈگاندا
ڈھانڈری: ویکھو "ڈھانڈی" (2) بڈھی گاں
ڈھانڈلے: بدلاں دے جھنڈ
ڈھانڈی: تیلے یاں ککھاں دی اگ، بھانبڑ، اگ، شعلے (و.ر ڈھانڈیاں)
ڈھاوے: ڈھاواں مارے (رووے/ حکم) (2) ڈھاون توں، ڈگاوے
ڈھاہ: ڈھا، روڑھ، پانی دی تیزی پاروں دریا دے کنڈھیاں دا کھرن تے بھرن، نیویں تھاں
ڈھاہاں: مرداں دا آواز نال رون
ڈھاہن: (ک) ڈھاون، ڈگاون، سٹن
ڈھائے: ڈگائے، سٹے، کشتی وچ پچھاڑے
ڈھب: (مذ) طریقا، ڈھنگ، راہ، طور
ڈھٹ: ڈاڈھا، ظالم
ڈھٹھ: ڈھٹھن توں، ڈگ
ڈھٹھا: ڈگا، تنزلی ہو گئی، مرتبے توں تھلے آگیا (لا)
ڈھٹھڑے: ڈھٹھے، ڈگے، (خف/ حکم)
ڈھٹھیاں: ڈگیاں، ڈگائیاں گئیاں.
ڈھچکن: (ک) لنگڑا کے ٹرن
ڈھڈ: نکا ڈھول جو وجا کے ڈاڈھی وار گاوندے نیں
ڈھڈ: (مذ) پیٹ، جسم دا وچکارلا نرم حصہ، معدا
—ڈھڈ وگتا: ڈھڈ دا غلام، کمینا
ڈھڈل: وڈے ڈھڈ والا، بدنما جسم والا، پیٹو، ڈھڈ
ڈھڈورن: (ک) ڈھونڈن، بھالن، لبھن
ڈھر: ڈھل
ڈھر: تھاں، زمین، دھر
ڈھرکن: (ک) ڈھلکن، لمکن
ڈھرن: (ک) پگھرن، دل نرم ہوون
ڈھساں: (ک) پھسلن، تلکن، ڈگن
ڈھسے: جانگلی لکڑیاں ڈانگاں
ڈھک: غلام، قیدی، گولا (2) ڈھکن توں (3) ڈھاک دا رکھ (4) ربا
ڈھک: ہو، وڑ، نیڑے آ، ("ڈھکن" توں)
—ڈھک آون: جنج دا دو لہن لے کے عزت نال پرت آون

—ڈھک ڈھک بیٹھن: نیڑے ہو ہو بیٹھن
ڈھکا: پہنچیا، اپڑیا، آیا (و.ن: ڈھکے)
ڈھکدا: وڑدا، ہوندا (و.ن: ڈھکدی)
ڈھکسن: گاں دا بولن
ڈھکسن: (ڈھک سن) ڈھکن گے، آون گے، وڑن گے
ڈھکن: (ک) کجن، لکاون، چھپاون (ند) ڈھکنا، بھانڈے یاں ڈبے دا بوہا
ڈھکن: (ک) گاں یاں ڈھاند دا خاص اواز کڈھن، ساہن دا بولن
ڈُھکن: (ک) آون، نیڑے آون، قریب ہوون، وڑن، لاڑے دا جنج لے کے اپڑن (2) پھبن، جچن (3) گاں مجھ دا سُون نیڑے ہوون
ڈھکی: درا، دو پہاڑاں وچکارلا راہ
ڈھکے: نیڑے اپڑے (وا)
ڈھکسے: ڈھیر بولے
ڈھگا: (ند) ڈھاند، بلد، سِدھا آدمی
ڈھگڑی: دلالن (لظ)
ڈھگی: (مث) ڈھگ تصغیر
ڈھل: (مث) دیر، سستی، نرمی، سختی نہ ہوون دی حالت

—ڈھل جاسی: نرم ہو جاوے
ڈھلا: نرم سُست (مث: ڈھلی)
ڈھلاسے: (غ ا) ڈھلائے، ڈولھے
ڈھلک ہتھیاں: چھ بٹے (اقرو/خف)
ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن
ڈھلکن: (ک) ڈھکن، اپڑن، سرکن، تھلے ڈِگن، الرن، مائل ہوون
ڈھلن: (ک) پنگرن، پگھرن، نرم ہوون، گھٹن، تھلے آون، زوال ہوون، روپ وٹاون، بنایا جاون، گزرن، بیتن، تھلے لتھن
ڈھلی: اُتری، گئی، لتھی، ویکھو "ڈھلن"
ڈھلی: مُجلی ہوئی، نرم

ڈھلیت: ڈھال والا، سرکاری پیادا (وا)
ڈھم: ڈھمہ، جھوٹھی عزت لئی پھمنڈ
ڈھمن: معمولی پھٹ، جھریٹ، چیھ
ڈھملاون: وجن، ڈھم ڈھم کرن
ڈھنڈ: بنڈ (2) ٹھا
ڈھنڈال: (ند) ڈھونڈن والا
ڈھنڈورا: اعلان، مشہوری
ڈھنڈورن/ڈھنڈولن: (ک) ڈھونڈن، بھالن، لبھن
ڈھنڈولیا: توں ڈھونڈیا
ڈُھنڈیاسے: اساں ڈھونڈیا
ڈھنڈیندا: ڈھونڈدا، بھالدا، لبھدا
ڈھنگ: (ند) طریقہ، چج
ڈھنگ: رشتا، نکاح، دھاگا، ڈوری
—ڈھنگ دا: مُرک مُرک کے چلن والا پشو جِدھے پیریں رسا ہوندا اے تے اوہ کھیت توں دور نہیں جا سکدا
ڈھنگا: (ند) ڈھنگ، پشو نوں دور جاون توں بچاون لئی پیہاں سجے یاں دوہاں کھبے پیراں نوں بنھی رسی
ڈھنگن: (ک) ڈھنگا بنھن، جوڑن، بنھن
ڈھو: سہارا، آسرا، بہانا، ٹیک، راہ (2) تحفا (3) لُٹ مار دا سامان (امر) وڑ، داخل ہو (4) بند کر (بوہا)
ڈھوپر: کلل دا اک پنڈ
ڈھوڈا: (ند) باجرے، مکئی، جوار وغیرا دی موٹی روٹی
—ڈھوڈا تھالی: باجرے دی روٹی تے ساگ
ڈھور: ڈنگر، چوکھر، پشو، پالتو جنور، چوپایا
ڈھورا: رِنیویں تھاں، چھپڑ، تلاء (لظ) (2) ڈھور ڈنگر، پشو، بے عقل جنور (3) آٹے تے ان نوں لگن والا اک قسم دا کیڑا
ڈھوک: (مث) پنڈ، گراں، جھوک، وستی (جمع: ڈھوکاں)
ڈھول: (ند) ڈگے نال وجن والا پنجاب دا مشہور

ساز (2) حتر' پیارا' محبوب' جانی
ڈھولا: (نا) ڈھول' محبوب (2) اِک قسم دا لوک گیت
ڈھولک/ڈھولکی: (مث) نکا ڈھول جو ویاہواں اُتے ہتھ نال وجاندے نیں
ڈھولن: ڈھول' محبوب
ڈھولی: (نا) ڈھول وجاون والا
ڈھوناں: ڈھوون' بوہا بند کرن' شے مچک کے اپڑاون
ڈھونڈ: (نا) کھوج' تلاش' بھال
ڈھونڈاؤ: ڈھونڈن والا
ڈھونڈھم: ڈھونڈ کے' میں ڈھونڈیا (ناٹک)
ڈھونڈن: (ک) لبھن' بھالن' کھوجن' گولن
ڈھونڈیسوں: ڈھونڈاں گے
ڈھونڈیندی: ڈھونڈدی' لبھدی' بھالدی
ڈھونڈیندیئے: نی ڈھونڈن والیے
ڈھوون/ڈھووان: (ک) ڈھوائی کرن' شے چک کے اِک تھاؤں دوجی تھاں لے جاون (2) پیش کرن (3) پہنچ' اپڑائی' رسائی
ڈھوئی: رسائی' اپڑ' پہنچ' سہارا
ڈھوئی: ڈو نگھا' گہرا (2) مچھ کے' چوکلے' کولے' بیٹھ
ڈھوئے: کھچ' لجاوے' چکے' ویکھو "ڈھوون"
- ڈھوئے ہاں: نیڑے کیتے گئے آں
ڈھویں: (ج ا) ڈھویں' واہویں' دسویں (لد)
ڈھے: ڈھیہ' ڈھیہن توں امر تے حاصل مصدر
ڈھے پین: ڈِگ پین
ڈھیا: ملیا
ڈھیڈ: گرا جنور تے اوہدے چمڑے دا کم کرن والی اِک قوم
ڈھیٹ: ہٹ' بولہ
ڈھیرن: ڈھیر (2) (ک) ڈھیرنے (ڈیرنے) اُتے سوتریاں دان وٹن
ڈھیری/ڈھیریاں ڈھا بہنا: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون
ڈھیسی: لبھسی' لبھے گا
ڈھیکا: (ڈھے-کا/نا) سادا' احمق' بھولا بھالا
ڈھیلا: مٹی دی ڈھیم' روڑی
ڈھیلہ: کھوکھلا کانا جس نال قلم بناندے سن
ڈھیم: (مث) ڈِہم' مٹی دا ڈھیلا' روڑی
ڈھینڈرے: ڈکرے
ڈھینگر: (ڈھی-ں-گر) جھاڑی' جھڑ بیا ناہی (مشد: ڈھینگری)
ڈھینہہ: (ک) ڈگن' پرتن' ڈگن. کے پیر دے استانے اُتے ڈِگن
ڈھینہن: (ڈھی-ں/ک) ملن' لبھن' ہتھ آون
ڈھیوسے: ملیا
ڈھیون/ڈھیون: (ک) ویکھو "ڈھینہن"

ذ

ذ: پنجابی وچ ایہ اکھر عربی توں آیا اے. جنہاں لفظاں وچ ایہ اکھر ورتیجے اوہ عربی توں آئے نیں

ذات: (مث) مراد اللہ تعالیٰ (تصف)
- ذاتوں: ذات دا' مہلی (ا)
- ذاتی: وحدت الوجود نوں منن والا (تکلی (2) اپنا
ذات الکرسی: تاریاں دا اک جھرمٹ
ذاکر: (نا) ذکر کرن والا' مرثیے پڑھن والا
ذائقہ: سواد' مزا
ذبح: حلال' اسلامی طریقے نال گلا کٹ کے جن

نوں کماون لئی مارن

ذیبہ: غمگوار

ذخیرہ: بھنڈار، شے جمع کرن، خزانا

ذرہ: بھست، تھوڑا جہی، بُھت معمولی شے

ذرہ: ذرہ بکتر، لوہے دا لباس

ذریت: نسل، اولاد

ذقن: ٹھوڈی

ذکر: (مذ) یاد، رب دا ناں بار بار آکھن

-ذکر ثنا وہالی: رب دا ذکر تے تعریف، عبادت (مم)

ذکی: (مذ) ذہین، ہشیار، گل نوں چھیتی سمجھ لین والا

ذلت: (مذ) خواری، کھینکی

ذلیق: "ذلق" توں، بے ارام

ذم: نقص، عیب، برائی، مندا پا

ذلون: ذولنون مصری، ویکھو "ذوالنون" مصر دے بزرگ صوفی

ذوات: ذات دی جمع

ذوالجلال: (مذ) جلال والا، رب

- ذوالجلالیاں: رب دے جلال والا ہوون دی صفت (علی)

ذوالحالی: روون دھوون

ذوالفقار: حضرت علیؓ دی اک تلوار

ذوالقرنین: دو قرناں والا، اک بادشاہ دا بلاون ناں

ذوالنون: مچھی والا (حضرت یونسؑ جو تِن دن تے راتاں مچھی دے ڈھڈ وچ رہے

ذوالنون مصری: اک صوفی بزرگ

ذوق: لذت، سواد، چسکا (جمع: ذوقاں/فر)

-ذوق نماز نساء تے طیبہ: "عورت نماز تے خشبو" مینوں پسند اے والی حدیث ول اشارا

ذہبہ: (م) بجگیاڑ(فر)

ذی: والا، رکھن والا (اگاز دے طور اُتے ورتیندا اے)

-ذی ہوش: ہوش والا، سیانا

-ذی روح: جاندار

ذیل: دستاں، قطعے، تحت، ضمن (2) کئی کئی پنڈاں نوں رلا کے بنائی اک انتظامی ونڈ جہدا آگو "ذیلدار" اکھواندا سی

ذیلے: ذیل

ر، ڑ

ر: پنجابی اکھرپٹی دا 22واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ل" تے "ڑ" نال ہوندا اے ایہدا گرمکھی تبادل ررا (ਰ) اے

را: (ق) نوں

رابہ: (مش) گنے دا کاڑھیا ہویا شیرا (اگو تنھ نوں پسلاں)

رابا: تیتراں یاں گولیاں دی بوچھاڑ (2) ہاسا مذاق (ودھ رابے)

رابل: رویل، موتیا، چنبیلی (گل یاسمن)

راتب: جنور دی خوراک، کتے دے چھچھڑے

راتدنے: رات دِنے، دن تے رات، ہر ویلے

راتڑی: رات

راتی: رات نوں، رات دا

راتے: رات

راٹھ: ساؤ، امیر، رئیس

راٹھور: کشمیر دی اک قوم

راج: (ند) حکومت' ریاست' شاہی' انتظامی اختیار
-راج پتر: راجکمار' شہزادا
-راج کھیلی: راج کرن والی' راج لین والی
(2) راج توں لا پرواہ
راجا: کسے ہندو ریاست دا بادشاہ (2) نائی
-راجا کنس: متھرا ریاست دا راجا جنے جیوتشی دے کہن اُتے کرشن جی نوں مارن دا منا پکایا سی
راجا مانہو: اک ہندو راجا جو جنسی سکھ لئی پرسدھ سی
راچس: راکھس' راکشش
راچندر: راجا اندر دے پریم وچ پھاتیاں
راچی: کسے دی محبت وچ پھاتی رن
راچن: (ک) محبت وچ پھسن
راحات: راحتاں' ارام
راحت: (مث/ع) ارام' چین
-راحت جان: دل دا ارام' جان دا سکھ
راحیل: حضرت یوسفؑ دی ماں جو حضرت یعقوبؑ دی اک ہور بیوی رحواں دی بھین دی سن
راخس: راکشش' وحشی' جانگلی
رادھا: بیجیا' بویا (لا)
رادھا: (مث) کرشن جی دی پریمکا
رادھن: (ک) جناع کرن' راہن
رادھون: رادھن توں' بی بیجن
رادھی: بیجی ہوئی' تیار فصل
راڑا: جھریٹ' (2) اک پہاڑی رُکھ
راڑاں: ریچھ دے بولن دی اواز
راڑن: (ک) اگ اُتے سیک کے خستا بناون
راڑن: (ک) روڑھن' راڑن' پکا کے خستا کرن (2) دلن' دوڑن (3) پھسلاون
راز: (ند/فا) گجھ' بھیت
-راز و نیاز: پیار محبت دیاں گلاں' لُک چھُپ کے گلاں

رازق: (ند/ع) رزق دیوݨہار' رب
راس: راست دا مخفف' اسامی ہرج' ڈراما' کھیڈ' چنگی' سدھی' صاف' تیار' مناسب' موزوں' تجارت وچ لایا سرمایا' اصل پونجی' بنیادی رقم
-راس بنائے گھوڑے: ساز دے گھوڑے درست کیتے
-راس کرن: راست کرن' بسترے توں رسلوتاں دور کرن' موافق بناون
راست: (ند/فا) سدھا' سُچا' سچا' ٹھیک
راستی: (مث) سچیائی
راستا: (ند/فا) سدھا' سچا' سچا' ٹھیک'
راستی: (مث) سچیائی
راسخ: (ند/ع) پکا' مضبوط' پائیدار
راسی: راکھی کرے گا
راشک: (ند) راکشش
راشی: رشوت دیون والا
راغب: (ند/ع) رغبت رکھن والا' شوق تے دلچسپی رکھنہار
رافضی: رفض توں' ساتھ چھڈن والا' منکر' شیعہ
راک: (ند) سردار' راٹھ
راکس: دیکھو "راکشش"
راکش: راکشش' ظالم' مار دیون والا
راکھا: راکھی کرن والا' محافظ
راکھواں: رکھیا ہویا جنور' پالتو
راکھی: حفاظت' ضامن
راگ: (ند) گانا' سُر
-راگ گن: کمان دی اواز
راگی: (ند) راگ گاون والا
رال: چیڑھ دے رُکھ دا رس' کھاون والی شے نوں ویکھ کے مونہ چوں وگن والا پانی' کسے قسم دا لیس والا ترل
رالا: (ند) رَلے والا' کسے سٹ دے نشان والا
رالن: (ک) رلاون' ملاون' گُتھن' دلن (2) چھَکی

دی کلی دواۓ اتوُ رکھن

رالیاں: ملاپ

رام: ہندوواں دا خدا' سیتا دا خاوند جو رامائن قصے دا ہیرو اے

-رام جنیتی: (مث) نچن گاون والی' نفرت توں بچاون لئی ہندو ایس ناں نال بلاندے نیں' رام جی

رام چندر: راجا دسرتھ دا پتر جنوں اوہنے رانی آکھے لگ کے دیس نکالا دے دتا سی

-رام دوارے: رب دے دوارے

-رام کلی: اک سُر دا ناں

-رام کہانی: لمی تے غیر دلچسپ کہانی

رامائن: (مث) ہندوواں دی اک پوتر کتاب جس وچ رام جی دے بن واس تے واپسی دی کہانی اے

رانبھو: (ک) گاں دا اواز کڈھن' بولن' ڈکراون

رانجھو: (مذ) محبوب' رانجھا' رانجھن' اللہ تعالیٰ' محبوب حقیقی

راند: کھیڈ تماشا' شغل' بازی

-راند رسائی: کھیڈ رچایا

-راندے: راند' کھیڈ' شغل

-راندی: وانجی' خالی' محروم

-رانگلیاں: رنگین' رنگدار

رانن: (ک) پیر تھلے مِیسون' جنسی فعل لئی قابو کرن

رانون: (ک) ویکھو "رانن"

رانا: راجا' محبوب' راجپوت

رانی: رانا توں مث' ملکا' راجے دی تیویں

-رانی خاں دے سالے: دھگانے دے رشتے دار' خاہ مخاہ دے امیدوار (عورتاں دا "سالا" نہیں ہوندا)

راوا: خشک تے ویران علاقا' سطح مرتفع

راوت: پہلوان' بہادر بندا

راوٹ: "راوت" ویکھو

راول: جوگی' فقیر' فال دسن والا' رلی (مجازن محبوب' سوہنا' بہار والا)

-راول رولا: پریشان خیالی' وِگڑیا ہویا

راولا: اے جوگی

راولڑی: راول توں مونث

راولہ: ویکھو "راولا"

راون: (مذ) لنکا دا راجا جو رام چندر دے بن واس دے دوران سیتا نوں اغوا کر کے لے گیا سی

راوی: (مذ) روایت کرن والا' گل دسن والا (2) دیس پنجاب دا مشہور دریا

راوے: راواتوں-خشک اجاڑ تے بنجر علاقا

راویاں: راوی دی جمع' روایت کرن والے' قصا کار

راویں: راوا' سخت کرڑی زمین

راولو: رجھایا' بھرمایا

راہ: رسم' دستور' روایت' طریقا' رستا

-راہ کھولن: تدبیر نال راہ دیاں رکاوٹاں دور کرن' خوشی نال اجازت دیون

-راہ گوڑھائی: ویاہ دی اک رسم جس وچ دوولہا دیاں سالیاں جنج ڈک کے راہ کھولن دے پیسے لیندیاں نیں

-راہ مارن: راہ زنی کرن

-راہ مجاز: عشق مجازی دی راہ

راہا: راہ

راہب: (مذ/ع) رب دی راہ وچ دنیا چھڈ دیون والا فقیر

راہبر: (مذ) آگو' رہنما' راہ دسن والا

راہسی: رہوے گا

راہک: کاشتکار' رنبن والا' زمیندار' ہل جوتن والا

راہکاں: راہک دی جمع

راہکی: راہک دا کم یاں اوہدا معاوضا

راہندا: رہندا
راہنج: راہج
راہن: (ک) ہل مُجھیں نال ضرب لا کے سخت شے وچ نشان پاون' ہل چلاون' مجی پاں ہل دے توں کمرودا کرن تاں جے پیائی چنگی ہو سکے
راہو: راہی' مسافر
راہون/راہن: (ک) راہن' کھوترن' چکی دے مُنہ نوں کمرودا کرن' واہی بیجی کرن
راہی: مسافر
راہے: راہ' راہ وچ
رائ: رائے' خیال' سوچ' نکتۂ نظر
راہ رحمو: مرزے دا چاچا
رائبہ: شک کرن والی (2) سہیلی
رائباں: سہیلیاں
رائی: (مث) سرہوں ورگا اک نِکا بی جو ترشی پاروں اچار وغیرا وچ ورتیندا اے' ذرا ماسا' رتی' تھوڑا جنا
رائیگاں: برباد' ضائع' فضول
رایو: رجھایا' خوش کیتا
رب: (مذ/ع) اللہ تعالیٰ' پالنہار
-رب ارِنی: اے رب مینوں اپنا آپ وکھا (جلوا کرا) (طور پہاڑ اُتے رب نوں حضرت موسیٰؑ دا سلاما)
-رب تحقیق کرسی: رب واقعی اوہی کم کرے گا
-رب کھجوریں پکیاں: رب نے کھجوراں پکا دتیاں
رباب: اک قسم دا واجا
رباعی: چار مصرعے دی خاص بحر والی نظم
ربانا/ربانی: رب دا
ربڑن: (ک) رگڑن' گھول وچ مخالف نوں زمین اتے رگڑن' لے پسناوے دا نرن سے زمین اُتے گھسیٹیا جاون

ربط: (ع) میل' تعلق' سنبندھ
-ربطوں: ربط توں' رابطے' تعلق
ربع: (ع) چوتھائی' چوتھا حصہ
ربیدی: رب دی
ربیل: رویل' موتیے دے پھُل
ربھڑ: نِکا خربوزا
رپ: ریپ توں' غُصے وچ آون
رپا: چاندی' روپا
رپٹ: رپورٹ
رپڑ کھنڈ: زمین دا ناواہن جوگ ٹوٹا (غیر مہذب تے بے وقوف آدمی)
رُپڑا: (مذ) رُپا' چاندی' روپیا
رپن: (ک) رنگین (2) غُصے وچ آون
رپٹا: مصروف' دھیان وچ
رُپے: رُپا' چاندی
رت: خون' لہو
-رت پیاسے: خون دے ترہائے
-رت روندیاں: خون دے ہنجو روندیاں
-رت ول: لہو وچ' لہو والا' خونی
-رت وناں: خون رنگا' غُصے نال لال' سوہے (ورن: رت ونے)
-رت بار نمارا: خونی' قاتل
-رت ہنجو: خون دے اتھرو
رت: موسم
-رت نہ سہے جانی: جسم موسم (دی سختی) نہیں سہندا
رتا: سوہا' لال' رت دا' خونی (2) تھوڑا جیہا (3) رنگیا ہویا' گڑھیا ہویا
رتاہا: ویکھو "رت واہا"
رتڑوں روواں: خون ہنجو روواں
رتڑے: رَتّے' سوہے' لال
رتق: (ع) بنھن
رتک: رتا کو

رتن: رت، خون
رتن: (ک) رجی جل رگڑن (2) خالی ہوون
رتن جوت: (مذ) سدا بہار، چنے تے کاسنی پھلاں والا اک بوٹا
رتن: اکھاں (جمع)
رتو: رت، لہو، خون
رتوکا: رات دا
رتوکے: رات دے
رتوں: رت توں، خون توں
-رتوں ویہندے گھا: اجیہے زخم جہناں توں خون وگدا ہووے
رتی: اک ماسے دا اٹھواں حصہ، تھوڑا جیہا، ذرا بھر
-رتی رتی من: رتی بھار دی من لگدا اے
رتی: سرخ، لال
رتی: جنسی خواہش، وصل لئی رضامندی
-رتی وہ دھوتیاں: عیاش، بدمعاش عورتاں
رتی بلاون: ویاہ دی اک رسم
رتے: رتا توں، سرخ، لال (2) رنگے، گڑچے
-رتے رب سیوں: رب دے رنگ وچ رنگے
رتیں: رت، لہو
رتھ: گڈ، چھکڑا
رتھاون: (ک) رکن، بس کرن
رٹہ: رٹا، وار وار دُہرائی
رٹن: (ک) گھوٹا لاون، دُہراون، زبانی یاد کرن، تکرار کرن، ورد کرن
رٹھو: رُس
رٹھا: رسیا
رٹھاین: سبھناں راٹھاں دا
رج: رجن توں حاصل مصدر تے امر
-رج پینا: بے زار ہو جاون
-رج رہے: تنگ آئے

رجب: اسلامی ورہے دا ستواں مہینا
رجک دھونی: جہدے اُتے رنگ نہ چڑھ سکے (ایسا بندا جہدے اُتے کسے گل دا اثر نہ ہووے)
رجن: (ک) پُر ہوون، بھریچن، ڈھڈ بھرن، تسلی ہوون
رجوع: (مذ/ع) کسے شے ول رخ کرنا، عورت نوں چھڈن مگروں مڑ رخ پھیرنا
-رجوع ہوون: امداد انصاف یاں ہدایت لئی کسے کول جاون، سوال دا جواب منگن، حوالا چاہون
رجولس: (رج-ولس) شاہی خاندان دا، راجکمار
رجے: پیٹ بھر جاوے، جی بھر جاوے
رجیم: مردود، جہنوں سنگسار کیتا جاوے
رجھاون: (ک) اپنے ول مائل کرن
رجھایم: میں رجھایا
رِجھدا: پکدا
رُجھدا: مصروف ہوندا
رجھن: (ک) کھاون لئی کوئی شے ہانڈی وچ پکن
رُجھن: (ک) آہرے لگن، مصروف ہوون
رجھوں: مصروف ہویوں
رجھیں: (رج-جھے-س) مصروف ہوویں
رچ: رچن توں امر تے حاصل مصدر
رچاون: (ک) جذب کرن (2) تخلیق کرن، بناون، گھڑن
رچن: (ک) جذب ہوون، پچن، ہضم ہوون
رچیا: رسیا، جذب ہویا، چنگی طرحاں رل گیا
رَچھ (مذ): اوزار، آلا
رچھ پلھن: کسے کپڑے وچوں پیٹے دے تار نکل کے صرف تانے دے تار رہ جاون، خستا حال ہوون
رحل: (مث/ع) دو پھٹیاں نال بنائی ٹیک جو قرآن شریف رکھ کے پڑھن دے کم آوندی اے
رحم: (مذ/ع) ترس، کسے دی مندا حالی دیکھ کے

ہمدردی دا احساس
رحم: (ذ/م) بچہ دانی
رحمان: بہت رحم کرن والا' رب دا اک صفاتی ناں
-رحمانی: رحمان دا' رب دا
رحموں: اپنے رحم نال
رحمے: رحم
رحیق: خالص (شراب) بنا ملاوٹ' شریف
رُخ: شطرنج دا اک مہرا جو نرا سجے کھبے یاں اگے پچھے جاندا اے
رُخ: چہرا (2) سمت' پاسا
-رُخ دیون: کسے پاسے توجا کرن
رخام: (رو-خام) سنگ مرمر
رخامی: سنگ مرمر دا بنیا' چٹا سفید
رخت: (ا) سفر سامان
رخت ویہاجن: سامان دا بندوبست کرن
رخسار: (ذ/ا) گلھ
-رخسارے یارے: یار دے رخسار (گلھ)
رخصت: (مث/م) چھٹی' اجازت' جاون
رخنہ: (ذ/ا) موری' چھیک' کھپا' وِتھ
-رخنے: موریاں' چھیک' "رخنہ" دی جمع
رد: (م) ناپسندیدگی' نہ کرن' بے ناہ
-رد قدح: مٹے بازی ہون' کھچیچ
روانداد: رواں دا' رویاں دا' روے ہوئے لوکاں دا
روے: (ر- دے) دل وچ (نانک)
روے: روز کرے
رویں: پکایا
رُدھ: رُجھ' مصروفیت
ردھاں: سرسبز میدان (ردھ: سرسبزی)
ردھڑی: ردھی' پکائی' پکی
ردھوں: توں رُجھ کیا ایں
رِدھے: پکے (2) رُجھے' مصروف

رذ: بہت' قصیدا گاو نمار' جس گان والا
رذالت: (مث/م) کمینا پن' کمینگی' ہوچھ پنا
رذالی: ذلالت' کمین پنا
رذالے: ذلیل' کمینے' ذلالت
رذلائیاں: کمینے' سوجھے' سِفلے' (رذیل)
رذیل: (ذ/م) کمینا' ہوچھا
ررپاون: (ک) رووَن' ڈسکن
رڑا: (ذ) صاف میدان' کنڈھا
رڑاون: (ک) چیکن' اڑاون
رڑاون: (ک) پکاون' سیکن' ساڑن
رَڑک: (مث) چبھو' بے آرامی' چبھن
رِڑک: رڑکن توں امر تے حاصل مصدر' بلوون' ولوڑن' دہی توں مکھن کڈھن لئی ہلاون
رڑکن: چبھن' چیس مارن' کھٹکن' کھا جاون
رڑکے: ویکھو "رڑکن"
رڑکیں: ویکھو "رڑکن"
رڑکیندے: رڑکدے
رڑن: (ک) رووَن چیخن' آہ و زاری کرن
رڑی: روڑی' اجاڑ
رڑے: ویران میدان
رڑھا: روڑھ کے
رڑھن: (ک) ترھن' ڈگن' ویہن' اکاٹہ نوں ڈِگن' سڑن' چنگی طرحاں پک جاون
رزلائیاں: ویکھو "رذلائیاں"
رزالی: رذالی (ذلالت' کمین پنا)
رزالے: ویکھو "رذالے"
رزاوڑے: راؤ زادے' راجکمار' شہزادے
رزق: کھاون' روٹی' خوراک
-رزق تے آب: کھاون پیون
-رزق تے آب اداس ہوون: کھاون پیون توں بے نیاز ہو جاون (دا)
-رزق دور: جنہاں دا رزق دراڈے علاقیاں وچ ہووے. مثلن کونج تے کنگ دور دیش توں

پنجاب آوندے نیں

رزم: (مث/فا) لڑائی' جنگ

رزمشہ: رونینا' دیہاڑی' تنخواہ (لا)

رس: رسی' واگ

رس: عرق' نچوڑ' پھل سبزی وغیرا اندرلا پانی

—رس باس گھتے راویلوں: رویل (سوتیے) توں تیز خشبو

—رس مس: رچ وس گئے

رس: رسن توں حاصل مصدر' چودن' سمن

رس: رسن توں امر تے حاصل مصدر' ناراضگی

رساہ: رس' سواد' مزا' انند

رسال: رسائن

رسالت: (مث/ع) پیغمبری

رسالو: سیالکوٹ دے راجا سلواہن دا دُوجا پُتر جو رانی لوناں وچوں سی

رسالے: رسالا' نِکی کتاب' پمفلٹ

رسانوریاں: (غ۔ا) رساونڈیاں

رسان: کیمیا' طاقت بحال رکھن دی دوا

رسائی: پہنچ' اپڑ

رسائین: اکسیر' کیمیا' رسان (ا)

رست: حِصّا' راشن' رسد (2) رسن والا' رسیلا

رستگاری: رہائی' نجات

رس چھٹے: ٹیلیاں وچکار واہی جوگ ڈھلوان

رسد: (مذ/فا) سامان

رسی: رسے گی' رچے گی

رسکن: (ک) سرکن' تھِلکن

رسل: (مذ/ع) رسول دی جمع' نبی' پیغمبر

رسلی: رسیلے' رس والے

رسلے: رس والے' رسیلے' رس بھرے

رسم: (مث/ع) رواج' ریت

رسمال: رشماں' کرناں

رس مس/رسمس: گھل مل' گھلن ملن

رسمسی: (رس۔مسی) رچی ہوئی' ہجر (خوس) تے تل برابر برابر

رسن: لنگوٹی' = بند

رسناہ: مٹھاس' مزا' سواد' شیرینی' رس

رسنہ: ویکھو "رسنا"

رسنہ کرے: (رباب نال) کناں نوں مسرور کرے

رسن: (ک) رس پیدا ہوون' رسدار ہوون' پھل دا پکن (2) خوش ہوون' وسن' آباد ہوون (3) رچن' جذب ہوون (4) حساب بے باق کرن

رسن: (ک) سمن' ڈگن' چودن

رسن: (ک) ناراض ہوون' غصے ہوون' خفا ہوون

رسو: وسو دا تابع مہمل (وسو رسو)

رسوا: (فا) بدنام

رسوائی: (مث/فا) بدنامی' بے عزتی

رسوخ: (مذ/ع) اپڑاء' کسے بندے دا اپنی گل منواون دا اثر یاں قابلیت

رسول: (ر۔سو۔ل/ع) سنیہا اپڑاون والا' رب دا گھلیا ہویا' پیغمبر

رسولاں: رسول دی جمع

رسوم: (ع) رسماں' رسم دی جمع' رواج

رسوئی: باورچی خانا (ہ)

رسی: سیبا' ڈوری' تنداں وغیرا وٹ کے بنائی موٹی ڈوری

رسی: رسن توں

رسی روگ لیندی: روگ والی تھاں بچھ کے سگی لاندی اے

رسیاں: رچیاں

رسیدے: رسید توں' پہنچ' دخل' رسائی

رسیلا: رس والا' رس بھریا' مٹھا (مث: رسیلی)

رشتا/رشتہ: دھاگا' رسی' سنبندھ' تعلق

رشک: (رش' ک) کسے نوں ویکھ کے اوہدے ورگا ہوون دی اچھیا

—رشک آفتاب: جس دی سُندرتا اُتے

سورج نوں وی رشک آوے
-رشکاں: رشک دی جمع (فر)
رشکنا: کھسکنا
رشم: (مث) کرن' شعاع
رُشناون: (ک) روشن کرن
رُشنائی: (مث) روشنی' چانن
رشوت: (مث/ع) وڈھی' اپنا کم کڈھن واسطے دِتی گئی ناجائز رقم
رشوتے: رشوت نال
رشید: سدھی راہ اُتے پاون والا
رضا: (مث/ع) راضی ہوون' مرضی' رضا مندی' مرح
-رضا وچ رکلی مارن: اللہ والیاں دا قسمت بدل دیون' تقدیر بدل دیون
رضائیں: رضا دی جمع' ویکھو "رضا"
رضوان: اک فرشتا جو جنت دا دربان اے
رطوبت: (مث/ع) گِل' ہِلد' سیم' پانی' تری
رعایت: (مث/ع) چھُٹ' نرمی' لحاظ
رعد: بدل دی گجّ (مم' خف)
رعنا: (ع) سوہنا' خوبصورت' سوہدا
رعیت: (مث/ع) پرجا' لوکائی' محکوم لوک' عوام
رغبت: (مث/ع) پسندیدگی' اُلراو' خاہش
رفاہ: (مث/ع) بھلیائی' تن اسانی' چین
رفتہ: (فا) چلانا کیتا' گیا
رفتن: (فا) جاون
-رفتن پیش اکابراں: وڈے لوکاں ساہمنے جاون (لا)
-رفتنہ: (فا) اوہ گئے
رفض: رافضی ہوون دا کم یاں حالت
رفع: دور ہوون
رفعت: (مث/ع) اُچیائی
رفو کرن: کپڑے دی موری یاں مُسنگھی سی دیون' دھاگیاں نال کپڑے دا چھیک بند کرن' سیون

رفیع: اُچا' وڈے درجے والا
رفیق: (مذ/ع) ہتھ' ساتھی' دوست' سنگی
-رفیقاں: رفیق دی جمع
رقابت: (مث/ع) نگرانی' خار' اپنے محبوب دا کوئی ہور چاہوان نہ برداشت کرن دی حالت
رقاصی: رقاص دا کم' ناچ
رقبہ: (مذ/ع) زمین دا کوئی رتھیا ٹوٹا
رقعے: رقعہ دی جمع' کاغذ' چٹھی' خیر' سُنیہا (مم)
رقم: (مذ/ع) لکھت' لکھی گئی شے' لکھن (2) پیسے
رقموں: رقم توں
رقیب: (مذ/ع) نگران' پاسبان' محبوب دا کوئی دُوجا چاہوان جو چنگا نہیں لگدا
رقیق: (مذ/ع) پتلا' نرم' دُوجے دی تکلیف دا چھیتی احساس کرن والا
رقیمی: (مذ/ع) لکھے ہوئے' رقم کیتے
رکاب: (مث/ع) گھڑ سوار دے پَیر رکھن دی تاں (2) وڈا تھال یاں رکابی (مم)
رکابی: بٹی دی تھالی
رکت: بچے یاں خون دی کری' غصا (2) لہو (3) سُرخی
رک رتی: عورت دی جنسی اچھیا' جنسی سواد
رکعات: رکعتاں
رُکن: ا ٹکن' ٹھہرن' کھلوون' باز آون
رکوع: (مذ/ع) نماز وچ جھکن
رکوع سجود: رکوع تے سجدے' مراد نماز (ہد)
رکیب: رکابی' تھال (چ)
رکھ: (مذ) عام لوکاں توں محفوظ تھاں جتھے جانا منع ہووے (2) حفاظت' راکھی (3) رُکھاں دا ذخیرا یاں جنگل
-رُکھ گھر: گھر سنبھال (دا)
رکھ: درخت (2) رُکھا پن
رکھڑا: رُکھا' سُکا (2) رُکھ' درخت (جف)

رُکھڑے: رُکھے (2) رُکھ' درخت
رکھم: میرے نال رکھدا اے
رکھن: (ک) ٹکاون' دھرن' سانبھن' قائم کرن
(2) پالن (جنور) (3) بچاون
رکھوال: راکھا
رُکھے: رُکھ (جمع)
رکھیا: بچایا
رَگ: ناڑ (2) سر
۔ رگ اِک ودھیک: معذور بندے دی
سوچ عام بندے نالوں کجھ وکھری ہوندی اے آکھیا
جاندا اے کہ اوہدے جسم وچ اِک رگ وکھری
ہوندی اے جس پاروں اوہ وکھرا سوچدا اے۔
رُگ: مُٹھی، مُٹھی بھر شے دی مقدار' لپ' اونی
شے جو بند مُٹھی وچ آ جاوے' ہتھ دا ماپ
۔رُگ بھرن: کوئی شے (دل یاں کالجا) ہتھ بھر
کے کڈھن
رگڑن: گھوٹن' پیہون' گھساون' مانجھن
رِگ وید: (رِگ-وے-س) پنجاب وچ رچی جاون
والی دُنیا دی سبھ توں پہلی کتاب جو ہندوواں دی پوتر
کتاب وی اے
رُگے: رگ وچ
رُل: رلن توں حاصل مصدر آوارا' بھٹک' ضائع
ہو
رَلا: میل جول' ملاپ' ملاوٹ' اختلاط
۔رلا ناہیں کرے: پشواں نوں آپو وچ نہ
رلاوے
رَلا: ملاقات' رَلن' ملن (لہ)
رلاک: رلاونہار' رلاون والا
رُلائیس: اوہنے رُلائی اے
رُلایم: مینوں رلایا
رُلدا: شامل ہوندا
رلڑے: رلاء' میل جول' رَلے' صحبت
رلساں: رلاں گا' شامل ہوواں گا

رلکن: (ک) حرکت کرن' تُرن' ٹھلن' ہوا دا
وگن
رَلن: (ک) خلط ملط ہوون' اِک جان ہوون'
جڑن
رُلن: (ک) دھوڑ وچ رلن' تباہ ہوون' گم ہوون'
وکھرن
رَلیاں: خُشیاں' موجاں (جمع)
رلے وچ: کسے ہور کم وچ رلا کے
رم: عورت نال صحبت
رَم: مسام' جسم دے رُوم
۔رُم رُم: روں روں' ہر مسام
رُماں(ان): (مذ/مؤ) انار
رمانی: انار دا' انار نال تعلق رکھدا
رماون: (ک) رچاون' جذب کرن' رساون
۔رُمائے: رچائے' وسائے (جمع)
رمز: (مذ/مؤ) راز' اشارا' گجھی گل
۔رمز رموز: رمزاں' گجھیاں گلاں
۔رمزاں وچ اڑیاں: دلی نکاح ہو گیا (لہ)
رمنے: دیکھو "رکھن"
رکمن: (ک) ہولی ہولی ٹرن' دگن
رمی: جُھلی' گلی (دام)
رَمل: اِک علم جس راہیں قسمت دا حال دسیا
جاندا اے
رملی: رمل دا جانن والا' پانسے راہیں قسمت دا
حال دسن والا
رمُوز: رمز دی جمع
۔رموز ربانی: رب دیاں رمزاں
رنی لاون: یاری رنج درد کڈھن لئی رنگ دا ٹیا
کپ لا کے خون کڈھن
رمیساں: رماواں گی (دیکھو "رماون")
رَن: (مث) عورت' سوانی' بیوی
رن: (مذ) جنگ دا میدان
۔رن باز: میدان جنگ وچ رہن والا بہادر

(لا)

رُنّا: روندا

رناں: رن دی جمع' عورتاں

رنبا: کھرپا' چوڑے پھل والا سند جو گھاہ کھوترن تے مٹی پٹن دے کم آوندا اے

رنج: (ند/نا) غم' دکھ

رنجانن: رنج دیون' دکھی کرن

رنجاناں: غمگین

رنجائی: رنج وچ' دکھی

رنجانیا جے: توں رنجیدا کیتا اے

رنجانیئے: رنج دیئے' دکھی کریے

رنجک: پرانے سمے دی توپ دا بارود تے اوہنوں اگ لاون دی تھاں (2) رنگ' اثر

رنجور: غمگین

رنجوری: رنج

رنجل: رنجور' غمگین

رنجول: رنج توں' دکھ توں

رنجہ قدم: قدم رنجہ

رنجھیٹے: رانجھے

رَند: (رن ــو) رندن توں' رگڑن' لکڑ نوں لوہے نال ہموار کرن

رِند: شرابی

-رِند بازی: نشا کرن' مستی

-رندی مشرب: رنداں والا طریقہ' رندی دی راہ

رندن: (ک) رندے نال چھلن' (2) کسے دی لکھت وچ اصلاح کرن

رنڈ: رنڈی' بیوا' رنڈیپا (2) سپ دی سری

رنڈی: بیوا (2) کنجری

رنڈیپا: رنڈی ہوون دی حالت' بیوگی

رنڈ ملیٹرے: رنڈاپا' بیوا ہوون

رنگ: راگ وچ سرتال نال بجھن والا تاثر' رونق میلا' کھیڈ کود' ڈراما

-رنگ پاشیاں: رنگ پاشی' رنگ چھڑکن

-رنگ حنائی: مہندی رنگ

-رنگ رَلی: رنگ رنگ مزے لین والی (وا)

-رنگ رنگیلا: عیاش' بانکا' رنگ برنگا

-رنگ محل: عشرت کدہ

-رنگ وچ بھنگ پاون/ گھتن: کم خراب کرن

-رنگپورے: رنگپور' ہیر دا سوہرا پنڈ

رنگ: مجھ دے بولن دی اواز' رِنگن توں

رنگاولا: رنگین مزاج' رونقی

رنگاولی: رنگین' رنگا رنگ' رونقی

رنگاوندیاں: (ج-ا) رنگاوندیاں' رنگ کرواندیاں

رنگت: رنگ

رنگریز: کپڑے رنگن والا

رنگڑ: رنگھڑ' راجپوتاں دا اِک قبیلا

رنگڑا: رنگ دا' رنگا

رِنگسن: رِنگن گیاں' (مجھ دا بولن)

رَنگن: رنگت' رنگ' طبیعت (ک) رنگ دیون' رنگ چاڑھن' رنگ کرن

رِنگن (ک): اڑنگن' مجھ یاں ڈاچی دا بولن

رنگنا: رنگ' عیش کرن' کسے نوں اپنے ورگا کرن

رنگیلی: رنگاں والی

رنگھڑ: راجپوتاں دی اِک گوت

رنن: (ک) راندن' رد کرن

رُنّی: روندی

رَنّے: رَن نال' عورت نال' رن

رِنھن: پکاون' ابالن

رُنھن: (ک) مشغول کرن' آہرے لاون' رجھاون' مصروف کرن' قبضا کرن

رن: (ند) رن' جنگ دا میدان

رنجیت: رَن جتن والا' فاتح

رنکن: (ک) چھنکن' وجن' کھڑکن

رُو: سامنے (2) چہرا (3) مطابق (4) سبب

-رو رپاد: رو رعایت، مونہہ ملاحظہ

روا: جائز مناسب

-روادار: کسے کم نوں جائز آکھن، سمجھن والا

روا: رجھا

روال: بہت تھوڑا، معمولی، رتی جنا، دھوڑ، بھورا

روالوں گام: بہت آہستا

روالی: روڑن، روانی (تیر)

روان: رووال، روں، کپاہ

روان: روانا، چلدا

روانا: چلن

روانہہ: روانہ، اک قسم دیاں مچھلیاں جو ریشم وانگ بہت کولیاں ہوندیاں نیں

روانی: روانہ (مم)

روایت: راوی دی گل، گل دا اگے چلن، روکیاں نوں سنایا جاون والا قصا کہانی

-روایت والا: راوی، کہانی دسن والا

روبارے: جاسوس، ایلچی

روپ: چہرا، ویس، خوبصورتی، سوہپن

-روپ روپیلی: روپیلے دے روپ والی، غلام قادر روپیلا دے روپ دی سوہنی

-روپ سنگھاری: روپ سنگھار کرن والی، حسن نال قتل کرن والی

روپا: روپا، چاندی

روپوش: (فا) مونہہ لکاون والا، لکواں، خفیا، لکیا

روپہری: روپہلی، چاندی دا (مم)

روپیڑا: (رو-پی-یڑا) روپے (تقیل)

روٹ: رٹی کھنڈ والی روٹی جنوں توڑ کے چوری بناندے نیں، وڈی روٹی

روجا/روجہ: روزہ (ناٹک)

روح الامین: حضرت جبرائیل" فرشتا

روحی: روح دا

رودنہ: ندی، نہر، وہن

روداد: (مث/فا) کہانی، بڈ ورتی

رودہ: آندر

رودے: رودہ، آندر

رودھے: رودن، غم، دکھ، مشکلاں

-رودھے وچ دھری: مشکلاں وچ پھساندی

روڈا: سندھ دا اک مشہور رومانی قصے دا کردار، جلالی دا عاشق (2) گنجا، سرگنیا

روڈی: گنجی، منی ہوئی

روڈے: روڈا، سندھ دا اک عاشق

روڑ: پتھر، پتھریلا، بنجر، سخت زمین، کلر

روڑ ہوون: صاف ہوون، بے آباد میدان رہ جاون، سارے رشتے دار مرجاون

روڑا: روڑ، وٹا

روڑی: ٹکڑا، نکی ڈھیم، گڑ وغیرہ دا نکا ٹکڑا

روڑی: کوڑے دا ڈھیر

روڑے: وٹے، پتھر

روڑھ وہنا: دریا وچ روڑھن (2) سستا وچ دیون (3) رنڈیں تھاں ویاہ کرن (4) اجائیں جاون دیون

روز: دیہاڑ، دن

-روز الستی: اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں پچھیا "الست بربکم" کیہ میں تہاڈا رب آں تے سبھ روحاں نے آکھیا سی "بلی" یعنی ہاں

-روز بروز: دن بدن، اک توں دوجے دن، ہر روز پہلاں نالوں

-روز میثاق: روز الستی، وعدے دا دن، ویکھو "میثاق"

-روز نامچہ: ڈائری، روز دا حساب کتاب لکھن دی کاپی

-روز و روز/روزوں روز: دن بدن، دیہاڑی دیہاڑی

روزہ: اک دن دا (2) سارا دن کجھ نہ کھاون دی عبادت

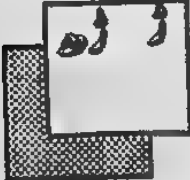
روزی: غذا، کھاون (2) تنخواہ، دیہاڑی

روزے: روزہ (2) روز، دن (مم)

روزیں: دناں اندر' روز اندر
روزینہ: (رو-زی-نا) دیہاڑی (دے پیسے) تنخواہ' مزدوری' اک دن دی مزدوری
روس: ناراضگی' غصا
روسڑے: روسے' روسی
روسی: روسے گا/گی
روسی: رسی
-روسی بٹ: وان وٹن والا' رسی وٹن والا
-روسیاں: رسیاں
روش: (ر-وش) چال چلن' عادت' راہ' (2) کیاری (لا)
روشنائی: رشنائی' روشنی' چانن
روشے: روش توں' چلن' عادت' چال' راہ
روضہ: (نا) قبر' مزار
روضے: روضا' قبر' مزار
روک: نقدی' رقم' روپے پیسے' روکڑ
روکاں: روک توں جمع' نقدی' ویکھو "روک"
روکڑ: نقدی' روپیا' رقم
روکڑی: روک' روپیا پیسا' نقدی
روگ: بیماری' مرض' دکھ' تکلیف
روگی: بیمار' مریض
رول: رلا' رولن' ولاون (2) واری' وقت' رُجھ' شغل
-رولدی: رُلاندی' رَلی وچ ملاندی' خوار کردی (خف)
رولا: (نا) شور' کھپ
رولا: زمانا' ویلا' واری' وقت' رُجھ' شغل
رولی: روندھ مارن والا کھڈاری' بے ایمان کھڈاری
رولے: سِر گھمے' رول دتے' سفر کیتا' ترے' مدھولے
رولیا: راول' جھوٹھا جوگی
رولیس: اوہنے رولی
رولیں: رلائیں
رولیندڑی: رلدی
رولیوم: میں رولیا' گاہیا
روم: (نا) رواں' جسم دے مسام جتھوں مُڑھکا نکلدا اے
رُوم: (نا) اِٹلی دیس دا تخت شہر
رون: چالے' کم (ہا)
رون: جوانی دا سماء کام دا سما (نانک)
روندن: (رون-دن/ک) رِدھن' مدھولن' پامال کرن' لتاڑن
روندیں: روندیاں
رو نہ: (غ-ا) رودن
رونسے: طرحاں' انج' ایویں (دمی)
رووَن: (ک) ہنجو کیرن' دُکھن' ڈسکن' وَین کرن
روہ: گنے دا رس' (2) غصا (3) پہاڑ (لا)
-روہ ہوناں: غصے ہوون
روہڑ: (غ-ا) ویکھو "رودھ"
روہن: رووَن (عالم)
روہی: تھل' ریگستان' بہاولپور چولستان بیکانیر دا ریگستان
روہے: تکلیفاں' روہے (2) اکھاں دے ٹکڑے یاں رڑک
روہیں: روہی' ریگستان' اجاڑ
روہیلا: پٹھاناں دی اک ذات' اک لڑاکا قوم (بہادر سپاہی تے سوہنا مُنڈا)
روئے: مونہہ' چہرا' رُو
روئے زمین: زمین دا چہرا' زمین دی پدھر
روئیدار: ویکھو "روداد"
روئیل: حضرت یوسفؑ دے اک بھرا دا ناں
-روئیلے: روئیل' حضرت یوسفؑ دا بھرا
روئی: سورج
رویا: سفنا' خاب
رویاں: مونہہ کیتا' رُخ کیتا

رُویت: رُو' چہرا (2) خاب و یکھن
رویشاں: رَوش دی جمع' طور طریقے
رویل: موتیا (چگل تے اوہدا بُوٹا)
رویوسے: رووایا
رہ: راہ' رستا
رہائ: ہٹھ' اَڑی' تقاضا
رہاڑی: رہاڑ کرن والا' ضدی
رہاون: (ک) پرچاون' وِرلاون' روندے نوں چُپ کراون' (2) واہی بیجی کراون
رہائش: وسوں' رہن
رہائی: چھٹکارا' قید توں خلاصی
رہائیں: راہیا اے' ویکھو" راہن
رہایا: ٹھاک دِتا' روک دِتا
رہبر: آگو' رہنما
رہتاسے: ویکھو "سارا کم رہتا ہے"
رہٹ: کسے دا اصول تے چج' گل' کھوہ
رہڑ: (غ۔ا) ویکھو رُڑھ
—رہڑ کھڑ: رُڑھ کھڑ
رہزن: ڈاکو' لٹیرا
رہساؤں: اسیں رہواں گے/گیاں
رہسم: میتوں رہسی
رہسن: رہن گے
رہسو: رہو گے
رہسوں: رہواں گے
رہسی: رہوے گا/گی
رہکلے: ہتھیار (ج)
رہگسی: رہوے گا/گی
رہن/رہون: (ک) ٹکن' قیام کرن' ٹھہرن' باز آون
—رہن ناہیں: باز نہیں آوندے
رہو: رہن توں (2) (غ۔ا) ویکھو "رَوہ" گئے وارس
رہوہ: رہیا
رہیوہ: رہیا
رہوار: گھوڑا' تیز چلن والا گھوڑا
رہواراں: "رہوار" دی جمع
رہوں: وہواں' رہاں
رہی: اوہ پشو جو اجڑ توں وچھڑ جاوے
رہی: رہ گئی' کم نہ کر سکی
رہئیا: رہی آ
رہیا سوال جوابوں: گل کرن جوگا نہ رہیا (نشے پاروں/ہا)
رہیاں: رہ گئیاں
رہیم: میتوں رہی
رہیں: رہیں
رہیوس: رہیو سو' اوہنوں رہی
رئی: کجھ بات' رعایت
رئیس: امیر' سردار' وڈیرا
ری: نی' ہاون دا بول
رسے: نا' نہیں (2) بنا' باجھ' بغیر
—رسے تجھیں: بنا تیتے
—رسے فرمودے صاحب دسے: بنا رب دے فرمائے' رب دی مرضی بنا
—رسے کستمون: بنا کستمو
ریا: چالبازی' مکر' فریب' مکاری
ریات: رعایت
ریاضت: محنت کوشش
ریان(اں): سیراب' تر تازا
ریلیمر: (ہز) رہڑا' اِک قسم دا گھوڑا
ریلیچھڑے: اڑھیرا' جھگڑے
ریت: رسم' طریقا' ڈھنگ' پرانے سے توں چلدی رسم
ریتاں: ریت دی جمع' چلدی رسم
ریتڑ: (رے۔تی) ریت
ریتڑیاں: ریتاں
ریسے: (ری۔سے) بہت

ریتی: (ری تی) ریت، رسم
ریتو: ریت
ریجا: لال رنگ دا کپڑا
ریجھ: (رے-جھ) فائدہ، حاصل
ریجھ: (ری-جھ) خاہش، اچھیا، چاہ، سدھر
ریجھاون: (ک) رجھاون، مائل کرن
ریجھن: (ک) مائل ہوون، راغب ہوون، پسند کرن
ریجھوان: ریجھ وان، ریجھ رکھن والا، اچھک (ہا)
ریحان: ریحانہ، نیازبو، اِک خشبودار بُوٹی
ریخ: (رے-خ) ریکھ، لکیر
ریخڑیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، لکیراں، راہ (خف)
ریخیں: ریکھاں، روشاں، کیاریاں، لکیراں
ریڑ: اعصاب شکنی، بے قراری، درد (خف)
ریڑاں: روون دھون، دہاڑ
ریڑھ: کمر دی ہڈی، کمر دا درد، کنگروڑ (دا درد)
ریز: (فا) پاون والا، مارن والا (2) جُوہک، پنچھی دا چہچہاون
ریزہ: ٹوٹا، ذرا، کترن
ریس: (ری-س) نقل، کوئی کم کردیاں ویکھ کے اوویں کرن
ریساں: نقل، پیروی، ریس
ریش: (مث/فا) داڑھی، (2) ہمعنٰی زخمی
ریش مقراض کرن: داڑھی کترن (دھوکھا دیون)
ریشا: (مذ) تند، پیپ، نزلا
ریشتا: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
ریشم: زخم وچ وادھا، پھٹ وچ پیپ پے جاون
ریق: تُھک
ریکھ: لکیر، خاکا، تصویر، تقدیر دیاں لکیراں
ریکھ: رکشا، راکھی
ریکھیا: ریکھ، ریکھا، لکیر، نقشا، خاکا
ریگ: (فا) ریت (اا)
ریلاں پیلاں: ریل پیل، عام ملن، فراوانی، بُہتاتی
ریم: پیپ، پاں
رین: رات
ریونڈی: (رے-ب-ڈی) ککڑی، خربُوزا
ریسے: (ری-نے) سیراب ہوئے، گھٹ گئے، سکھنے، پولے ہو گئے، ویرانا
ریوڑی: کھنڈ، گُڑ تے تِلاں دی مٹھیائی، بنا مزاحمت سواد دیون والی
ریوں: "ر" اکھر توں
ریوس: ویکھو "ریوس"

ڑ: پنجابی دی فارسی لپی دا 24واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ڑاڑا (ੜ) اے
ڑاندی: ویکھو "راند" تے "رانق"
ڑی: نی، ری، اڑی (بلاون دا بول) خف
ڑے: بے، اوے (بلاون دا بول) خف

زاپہ: اُچا، ڈاڈھا
زاہروست: زبروست
زاد: (فا) مُنڈ، نسل، پیڑھی، جمیا، جایا (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے) (2) خرچ

زادہ: (فا) پُتر (عام کر کے پچھاڑ دے طور تے ورتیندا اے)

زارہ: (فا) خوار' لچار' ماڑا' رووݨ والا

زار نزار ے: راز نزار اے' مندے حال اے (تف)

زاری: (مث) رووݨ' غم کرݨ' مندہ حالی

زاریاں: آہ و زاری' رووݨ دھووݨ

زاغ: کاں

زال: ؤال' رستم دا پیو جو ایران دا مشہور پہلوان سی (2) چٹے سر والا

زال: (مث) عورت' سوانی' بیوی

زالاں: زال دی جمع' عورتاں' سوانیاں

زانو: پٹ' جانگھ' گوڈا

زانی: (مذ) زنا کرݨ والا

زانیاں: زانی دی جمع

زاہد: (مذ) عبادت گزار

زاہداں: زاہد دی جمع

زائچہ: (مذ/فا) جنم پتری' تاریاں دا حساب لا کے بال دی جھلک دا کریڈ

زائل: زوال قبولݨ والا' گھٹ ہووݨ والا' ضائع ہووݨ والا

زائل ہووݨ: ختم مٹھم ہووݨ

زایا: (نا پرچلت املا) ضائع

زبان: جیبھ (2) بولی

زبانے: زبان نوں' جیبھ نوں

زبانے مصری: مصری زبان وچ

زبانی: زبان دا' زبان توں

زبدہ: خلاصا' مکھن' نچوڑ

زبدۃ الجواب: اک کتاب دا ناں جہدا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے

زبرجد: اک قسم دا زمرد

زبور: اسمانی کتاب جو حضرت داؤد اُتے تھی

زبون: خوار' مندہ حال' عاجز' ضعیف' وچارا

زبوناں: ودھ' زیادا

زبونی: خرابی' خواری

زجاج: (مذ/ع) شیشا' کچ' بلور

زجاجی: شیشے دی (بݨی ہوئی شے)

زجاجیوں: شیشے توں

زجر: جھڑک' دھمکی' چتاونی

زچ: دق' بے وس' عاجز' تنگ

زحل: سورجی نظام دا چھیواں سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے

زحلے: سیارا "زحل"

زحمت: تکلیف' اوکھائی' بیماری

زحیر: کمزور' بدحال' پریشان' لچار' مندہ حال (2) دستاں دی بیماری

زدہ: (فا) ماریا ہویا' متاثر

زر: (فا) دولت' سونا

-زر افشاں: سونا کھلار دا

-سر دوزی: سونے دا کم

-زر دوزے: زردوزی' سونے دے کم دی

-زر سرخوں: سرخ اشرفیاں

زراں تے حکم: دولت تے حکومت

زربفت: اک قیمتی کپڑا جس وچ سونے دے تار ہوندے نیں

زرتشت: ایران وچ کھلے گئے اک پیغمبر' اوہناں دے من والے بھن اگ دی پوجا کردے نیں

زرتشتیاں: زرتشت' اگ پوجݨ والے

زرد: سرخی مائل پیلا رنگ

-زرد پانی: بال جمݨ مگروں عورت دی یونی وچوں وگݨ والا پانی جو عام کر کے 40 دن وگدا اے۔ حیض مگروں آوݨ والا پانی' نفاس

- زرد ہووݨ: پژمردہ' پیلا ہووݨ (کمزوری ہووݨ)

زردا: زرد رنگ (لط)

زردوئی: زرد (لط)

زردے: زرد (2) زر نال بھرے (3) پھلاں دا زیرا

زرسیم: سیم و زر، سونا چاندی

زرکار: سونے دا کم، سونے دی کڑھائی وغیرا

زرکاری: سونے دے کم والے کپڑے، سونے دا کم

زرکش: سونے دے تاراں والے (لفظ)

زرگراں: سونے دا کم کرن والے، زرگر، صراف، سنیارے

زرنگار: زنگال، زنگ

زرنیخ: ہڑتال، زرد رنگ دی اِک مَعدنی شے

زرہ: (مث/فا) لوہے دیاں تاراں تے چھڑاں دا بنیا لباس جو پرانے جنگجو پاندے سن

زرہ لباس: زرہ وچ لباس رکھن والا، ہر ویلے زرہ پاون والا

زرہاں: زرہ دی جمع، لوہے دا لباس

زری: سنہری تاراں دا بنیا کپڑا

زریں: سنہری، سونے دا

زریں رقم: سونے نال (سنہری) لکھن والا، بہت سوہنا لکھن والا

زِشت: بھیڑا، خراب، مندحال، بھوڑا

زعفران: (مذ/فا) کیسر، اک بوٹا جس دے پھل وچلیاں تاراں نوں سکا کے ورتدے نیں

زعم: (مذ/عر) گمان، ظن، جھوٹھی طاقت دا غرور، جوش، گھمنڈ، جنسی لہر

زعاں: جیغا، زیغا پگڑی اُتے لاون والا زیور

زغن: اِل

زقوم: تھوہر

زکریا: رب دے اک نبی جو مرکو نے آرے نال چیر دتے گئے سن

زکی: سیانا، سمجھ والا

زلال: ٹھنڈا تے صاف پانی

زلالوں: ویکھو "زلال"

زُلف: (مث/فا) وال، متھے اُتے آئے والاں دی لڑی

— زلفِ تار: کالی زلف

زُلفے: زلفاں، مُشکاں، وال

زلل: غلطی، خطا، جھکن

زللت: ظلم

زمان: (مذ/فا) زمانا، وقت، ویلا

زمانی: زمانے دا، وقت، ویلا، زمان

زمج: (زم، ج) بھرن، گمروڑن

زمج: (ز، مج) غصا کرن

زمرد: (مذ/فا) اِک قیمتی پتھر جو ساوے رنگ دا ہوندا اے

زمرہ: ٹولا، جماعت، گروہ

زمرے: "زمرہ" توں

زمزم: مکہ دا مشہور چشما

زمن: زمین

زمن: زمانہ، ویلا

زمی: زمین

زمیاں: (زمی-آں) زمیناں

زمیراں: اِک پھل دی ویل

زمین: دھرتی، جگہ، تھاں، رقبا

— زمین دوز: زمینِ دشماں (ہکے قد دی فتـ جماؤ عورت جو جتی اُتے اے اونی زمین دشماں-سوا)

زمیناں: زمین اُتے، دور دور تک

زن: (فا) عورت، سوانی، رَن، بیوی

زُنار: جنتو، دھاگا جو ہندو گل وچ پاندے نیں

—زنار دھرم: ایسا دھرم جس وچ زنار پایا جاندا اے، یعنی ہندو مت

زناں: زن دی جمع، عورتاں، رناں، سوانیاں

زنانی: عورت، سوانی (2) زنانا، عورت دا

زنانے: زنانا، عورتاں والے

زناعی: زنا کرن والی، زانی

زنق: زنبا، جتّے دا پچل
زنبور: تھموڑی، ہتھوڑا
زنبور: بہت وڈی توپ (2) پلاس، پترے یاں تار نوں مروڑن تے شکل بدلن والا سند
زنبورچی: (مذ/فا) توپچی، توپ چلاون والا
زنبیل: (مث/فا) فقیر دی تھیلی، فقیری پیالا جو سُکے کدُّو نال بنایا جاندا اے
زنجبار: افریکا دا اک ملک جو اجکل تنزانیا وچ شامل اے
زنجباریاں: زنجبار والے
زنجی: (زن-جی) حبشی، کالا، زنگال رنگا
زنجیر: (مث/فا) دھات دیاں کڑیاں جوڑ کے بنائی گئی سنگل، چین
زنجیرہ: احمد علی سائیں دی ایجاد، سولھاں مصرعیاں دا بیت
زنخ: ٹھوڈی
زنخداں: زنخ
زنداں: (مذ/فا) بندی خانا، جیل
زندانی: زندان دا، جیل، نال سنبندھ رکھن والا
زندگانی: (مث/فا) زندگی، جیون، حیاتی
زندہ درگور: (فا) زندا قبر وچ، زندا دفن، بہت اوکھی، مشکل
زندے: زندا، جیوندے
زندیق: منافق، وچوں کافر پر اُتوں مسلمان
زنکہ: نِکے قد دی سوانی
زنگ: زنگال، پئے رہن نال لوہے اُتے جم جاون والا مَیل
زنگار: زنگال، زنگ، میل
زنگانی: حبشن، حبشی دی دھی
زنگبار: زنجبار، افریکا دا اک دیس جو اج کل تنزانیا وچ شامل اے
زنگلہ: جھانجھر، گھنگرو
زنگی: حبشی

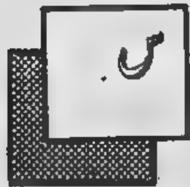
– زنگی تاج سرے پر دھریا ہیرے موتی جڑیا: کالی رات وچ چن تے تارے نکلے
زنو: زن توں، اے عورتو
زنہار: ہرگز، راکھی، پناہ
زوال: ڈھلن، گھاٹا، تھمن
زوجہ: بیوی
زود: چھیتی، جلدی، کاہلی
زور: طاقت، تران، بل
زوراور: زور والا، (2) اِک قسم دا گھوڑا
زور بزوری: زبردستی، دھکو زوری
زوری: زور، طاقت، تران، بل
زورے: زبردستی، زور
زورق: کشتی
زوف: افسوس، پھِٹک، لعنت (ویکھو زوفے)
زوفا: اک بُوٹی جو دوا دا کم دیندی اے
زوم: گھمنڈ (2) ارادا (3) طاقت، تیزی، زور
زہد: عبادت، پارسائی
زہر: (مذ/فا) وِس، ایسی شے جو کھاون نال بندا مر جاندا اے
– زہر دیئے زہریئے: زہر دا ست، خالص زہر
– زہر مہرہ: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر
زہرا: حضرت فاطمہؓ، رسول کریمؐ دی دھی
زہرہ: اسمان اُتے سبھ توں چمکدار سیارا جو سورجی خاندان وچ دوجے نمبر اُتے اے۔ پرانے یونانی خیال مطابق ایہ حسن دی دیوی (وینس) اے۔ ایہنوں ناہید وی آکھدے نیں۔
زہرے جبیں: زہرہ (حسن دی دیوی) ورگے متھے والا، سوہنا
– زہرے: (صورت زہرے) زہرہ دی صورت والے
زہری: اِک قسم دے گھوڑے

ذہریاں: غمگیلیاں
ذہیر: ذہیر، مندے حال، خستا حال، کتروڑ، غمگین
زیادہ: زیادا، ودھ
زیادت: زیادا، ودھ
زیادی: وادھو، زیادا
زیادے: ٹپتے
زیارت: (مث/فا) دیدار، و یکھن، کسے نیک بندے یاں مذہبی تھاں نوں ویکھنا، ویکھ کے، ناظرہ
زیارت مرداں: رب دے بندیاں دی زیارت (نال گناہ دُھپ جاندے نیں)
زیارتے: زیارت کرن لئی
زیان: نقصان، کسارا، گھاٹا
زیانوں: زیان توں، کسارا، نقصان
زیانی: زیان والا، نقصان دیون والا، ہانی کارک
زیب: سجاوٹ، بنا شنگار
— زیب زمین دا ایہا: ایہو زمین دی سجاوٹ اے (دھرتی بندیاں نال ای سجدی اے)
زیبا: مناسب، سوہنڑا
زیبائی: سجاوٹ، زیبائش، پھبن
زیبق: پارا (2) رس
زیتون: اک بُوٹا جو مشرق وسطا دے دیساں وچ عام ہلدا اے۔ رومیاں تے یونانیاں وچ ایہدی ٹاہنی فتح دی نشانی سمجھی جاندی سی۔ ایہدے پھل دا روغن کھاون تے دواواں وچ کم اوندا اے
زیر: (فا) تھلے، ہیٹھاں، ماتحت
زیرپا: (فا) پیراں ہیٹھ
زیرزبر: ہیٹھاں اُتے، اتھل پتھل
زیرکرن: شکست دیون، ہراون
زیرا: (زی-را) سونف ورگا اک مسالا، مُراد بہت تھوڑی شے (باہو) (2) پھلاں اندرلے زیرولے
(، ، یا، جگر، جیرا
زیرکبہ: (فا) سیانا، ہشیار، بچا
زیرے ـ مہ: زیرا، کالی

زیریں: (زے-ری-ں/فا) ہیٹھلا، ہیٹھاں، تھلے
زیست: زندگی، جیون
زیل: (فا) ہیٹھ، درد بھری اواز والا تاراں دا بجیا اک ساز اچا سر
زیلاں: زیل، کا فوجی ساز (بج)
زیں: ایس توں
زینت: سجاوٹ، سجا کے
زینہ: پوڑھی
زیور: گہنا، ٹوم ٹپ

ژ: فارسی لُغت دی اواز اے۔ پنجابی وچ بہت گھٹ ورتیندا اے۔ جنہاں لفظاں وچ ایہ آوے اوہ سبھے فارسی توں آئے نیں۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل ہیا (ژ) اے
ژاژ: بیہودا، بکواس، بے سوار
ژال: زال پہلوان، رستم دا پیو
ژند: زرتشت دی کتاب
ژنگ: اِک علاقا جہدا ذکر لطف علی دی "سیفل نامہ" وچ آیا اے

س: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 28واں اکھر گُرمکھی وچ ایہدا متبادل سسا (ਸ) اے۔ ایس اکھر دا وانندرا "سچھ" تے کدی کدی "ش" نال

ہوندا اے۔ بعض واری کسے لفظ دے شروع وچ لا کے اوس لفظ وچ چنگیائی دے معنے کڈھے جاندے نیں۔ جویں کہ "پُتّر" توں "سپُتّر" "سچ" توں "سچّ"۔ بابا فریدؒ نے وی "س" لا کے کئی لفظاں نوں انج ورتیا اے

سُ اکھر: چنگا اکھر، چنگا حرف (بف)

سُ منی آ: چنگے مان والا، سبھ توں اُچا (بف)

سُ خیامنتہ: اسم اعظم (بف)

سُ ویسو: چنگا ویس، ودھیا پہراوا، چنگا لباس (بف)

سا: ورگا

سابق: پچھلا، پہلا، گزر چکیا ہویا

سات: ساتھ، نال

ساتھ: نال (2) مسافراں دے قافلے دا سامان تے بھار

– ساتھ دے چالو: قافلے نال چلن والے مسافر

– ساتھ لٹائیو: میرا ساتھ لٹ گیا اے، میں ساتھ لٹا بیٹھا آں

ساتھرو: ساتھیو (2) ساڈے نال

ساتھے: ساڈے کول

ساتھیں: ساتوں، ساڈے کولوں

ساج: بناوٹ، آہر، تیاری، ٹھا، کر، ساز (2) روپ

ساجا: ویکھو "ساج" (2) بنیا (مم)

ساجد: سجدا کرن والا

ساجن: (د) سجن، محبوب، پتر

ساجن: (ک) بناون، رچن، ڈولن

ساجھی: (نم) ساتھی، سانجھ کرن والا، بھائیوال

ساچی: سچی (شخ)

ساحر: جادوگر

ساحل: (نم) دریا کنڈھا

ساخت: (مش/فا) بنتر، بناوٹ (2) گھوڑے دی پُوچھل نوں پاون والا ساز

ساد: سواد

ساد: (فا) بے لوث خلوص، پاکیزگی

ساد: (م) رکاوٹ، مناہی، باندھ

ساد: (د) سادھ، پُورا کرن، عمل کرن، بجا آوری

ساد مُرادی: سِدھی سادی، بنا بن چھب

سادھ: شریف، ساؤ، نیک، پرہیزگار، چور دی ضد، سنت، پیر، گرو

– سادھ سنگت: درویشاں دی سنگت (بف)

سادھن: (ک) پورا کرن، مکمل کرن، تیار کرن، بناون، فتح کرن

سادھو: دنیا تیاگنہار، صوفی، فقیر (عام کر کے غیر مسلم)

سادھو سنگت: سادھواں دا سنگ

سادھی: فتح کرن

سادھے: فتح کیتے، عبور کیتے

ساڈھے: پورے نال اَدھا ہور (ساڈھے تِن: تن جمع ادھا)

– ساڈھے تن مُن دیکھی: تندرست موٹا تازا جسم

– ساڈھے تِن ہتھ: قبر دی لمائی

سار: کتنی، یاد (دا)

سار: ہی، فورن، تُرت (مثل)

سار: لوہا (دا) (2) لُہار، تلوار (پنج)

سار: خبر، اطلاع، قدر، پرکھ، اصلیت، عرق، عطر

سار: سنبھال، راکھی، چوآ

سار دیاں کلیاں: جادو منتر پڑھ کے بر وچ ٹھوکن والیاں سوئیاں

سار وچ ہوون: کسے شے دی قدر پاروں راکھی کرن

سارا: پُورا، مکمل (2) حضرت ابراہیمؑ دی اک بیوی دا ناں (سارہ)

– سارا کم رہتا اے: رہتاں دے پورے قلعے برابر

ساراں: سار دی جمع، خبر، اطلاع
ساربان: (فا/مذ) اُونٹھ والا
سارس: مچھیاں کھاون والا اک پنچھی، کُونج
سارگیاں: سارنگیاں، سارنگی دی جمع (مم)
سارنا: ٹھیک، محفوظ، پناہ وچ لینا، ورتنا، خبر گیری کرنا، پورا کرنا، نبھاونا، بھگتاونا
سارنگ: دیپک دی اِک راگنی، سارنگی دا گیت
سارنگی: سرنگی، اک ساز دا ناں
سارن: (ک) پورا کرنا، گننا، بیان کرنا، کم چلاونا
ساروے نی: سارودے ہن، میرا کم پورا کرے نیں
سارو: سارا
سارہ: نہ کر
ساری: سبھی، گزاری، بِتائی
ساڑ: حسد، غصہ، سیک، ساڑن دی شکتی
- ساڑ تتے: ساڑ کے، بال کے
- ساڑے: ساڑدا اے (مم)
ساڑے: سیک، حسد، ساڑا، جلاپا
ساڑیم: میں ساڑیا (لہ)
ساز: (فا) بناؤ شنگار (بھگتیر دے طور اُتے ورتیندا اے)
ساز: سازش، منصوبہ (دا)
ساز: وانسری، مرلی، واجا
ساز کلبوت (قلبوت): کالبد (جسم) دا ساز، زندگی، جیون
سازی: بنائی (قر) ساجی
سازے: بنائے، بناوے
سازیا: بنایا
ساس: ساہ، دم
ساستر: شاستر، پوتر کتاب (نانک)
ساسن: (ک) مُجرمانہ کرنا، دھمکاونا
ساعات: ساعت دی جمع
ساعت: (مث/ع) گھڑی، پل، وقت، ویلا، چھ گھنٹا (قیامت دی گھڑی وی مراد لئی گئی اے)
ساعد: (مث/ع) بانہہ (قر)
ساغر: (مذ/فا) شراب پیون والا پیالہ
ساق: (مث/ع) پنی، لت دا پیر-نیڑلا حصہ
ساقی: (مذ/ع) شراب پیاون والا (2) معرفت دی شراب پیاون والا بزرگ، صوفی
ساک: رشتا، ساکا
- ساک نکلنے تے چاڑھن: سبھ رشتے داراں نوں بے حیا گالھاں کڈھن
ساکن: واسی، رہن والا، وسنیک
ساکن: کھلوتا، بے حرکت
ساکوں: ساک نوں، رشتے داری (2) سلسلے وچ متعلقا (مم)
ساکوں: ساتوں
ساکھ: (مث) شہرت، اعتبار، بھرم، وساہ، بھروسا (2) کھیتی (3) ٹاہنی، شاخ (4) نواں نکھا پھل (5) فصل (لف)
ساکھاں: ساکھ دی جمع، نواں اُتریا پھل، موسمی تحفا (خف)
ساکھ ملیک: اک بُوٹی جو وضع حمل لئی فائدے وند اے
ساکھی: کلام، گل، کہانی، کتھا (2) گواہی
ساگ: پکا کے کھاوے جاون والے پتر
ساگر: سمندر، دریا
- ساگر بھرا: وچھرا ہویا سمندر
ساگی: سگویں، عین اوہی، ہو بہو، اکا، بلکل
ساگی: دیدار
سال: ورھا، 12 مہینے دی مدت
سالا: بیوی دا بھرا
سالار: (فا/مذ) سردار، افسر، آگو (2) اک جڑی جو دوا وچ کم آوندی اے
سالباہن: سلوان راجا، راجا رسالو دا پیو، سلواہن

سالڑیاں: سالیاں، ووہٹی دیاں بھیناں
سالک: (مذ/ع) تصوف دی منزل سلوک دی راہ دا مسافر
سالگرام: اجہی تھاں جتھے "سال" دے رُکھ بہت ہوون (سال + گرام) (2) اک پہاڑ جتھوں ہندو دیشنو دی مورت ورگے پتھر لیا کے پوجدے نیں
سالم: (مذ/ع) پورا، ثابت، سلامت
سالن: ہتک پاون، جھیک کرن، دِل دُکھاون
سالو: ویاہ دا سُوہا دوپٹا
سالے: سال، ورھا
سالھوں: سالو، ویاہ دا سُوہے رنگ دا دوپٹا
سام: حضرت نوحؑ دے اِک پُتر دا ناں، رستم پہلوان دے دادے دا ناں
سام: پناہ (دموور)
سامرؤ: گربھ وتی جنور، حاملا جانور
سامری: (مذ/ع) پرانے مصر دے شہر "سامرہ" دا مشہور جادوگر جنھے حضرت موسیٰؑ دی غیر حاضری وچ سونے دا دانڈ بنا کے لوکاں کولوں ایہدی پوجا کروائی
سامی: قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھدے نیں، لحد (2) سام نسل دا (3) سوامی، احترام جوگ (4) اسامی، تھاں، دھر
سان: رُتی جس اُتے چھری چاقو تیز کردے نیں، ہتھیار تیز کرن دا آلا
- سان چڑھاون: تیز کرن، سان اُتے رگڑن
- سان چڑھا کے: تیز ، رکھی کر کے
سانبھ: سنبھال
سانبھن: (ک) سنبھالن، قبضا کرن، ملن، (2) پالن، پرورش کرن
سانبھیم: میں سانبھیاں
سانٹھن: گنڈھن
سانجھ: (مث) سیری، شراکت، بھائیوالی، رَل ورتن، اشتراک، اکٹھ

سانجھا: مشترکا، اِک توں ودھ مالکاں دا
سانچ: سچ
ساندر بار: ساندل بار
ساندل: ویکھو "ساندل بار"
ساندل بار: راوی تے چنھاں وچکار جھنگ فیصل آباد دے لاگے دا علاقا
سانس: ساہ، دم
- سانس نبھاون بھاری: جیونا اوکھا اے
سانس گرائس: ساہ تے گراہ، جیون تے کھاون (2) ساہ روکن دی اک عبادت
سانگ: سنگ، ساتھ، نال، تعلق، رشتا، پرواہ، نیزا، کپڑ، تماشا، ڈراما، صورت، نقل، سوانگ، بہروپ، سبب، کارن
سانگ اتارے: نقل کرے، رنگ بدلے، روپ وٹاوے
سانگ لاتا: نقل لاہن
سانگا: ساتھ، تعلق، ناتا، رشتا (2) شاخ
سانگی: ڈراما کرن والا، سانگ رچاون والا
سانگہ: ویکھو "سانگا"
سانگے: "سانگا" توں تعلق (2) پاروں، کارن، لئی
سانگھرو: امداد یاں جنگ اعلان کرن والا ڈھول یاں بگل
سانوا/ساواں: برابر، توازنی
سانوری: (ساں-سوری) محبوبا، پریمکا (2) ساؤلی
سانوڑا: (ساں-وڑا) ساولا، سانولا
سانول: (ساں-ول) ساولے رنگ دے، محبوب
سانویں: ساویں
سانویں تلے: برابر وچ
سانئی: سائیں
سانھ: ساہن، سنڈھا
- سانھاں نوں واہناں: سنڈھیاں اُتے چڑھن

سانجھے: سانڈے، کرلی (خف)
ساوا: سبز، ہرا
ساورڑا: سانولا، محبوب (2) ساوا
ساوری: اِک راگ دا ناں
ساوریاں: ساؤلیاں، سانولیاں
ساوڑی: (1) سلوی (2) ساون (3) بہار دا موسم
ساولی: سانولی، ہُسّے رنگ دی
ساوندڑا: ساون
ساون: دیسی سال دا پنجواں مہینا جو بارشی موسم وچ آوندا اے، انگریزی سال دی 15 جولائی توں شروع ہوندا اے
ساونی: (مث) خریف دی فصل جو ساون وچ بیجدے نیں، مکی، باجرا، جوار، چاول وغیرا
ساوی: ہری، سبز (2) اک قسم دی گھوڑی (3) بھنگ
ساوے: سبز، ہرے
ساویا: سبز، ہریا
ساویاں: ہریاں، سبز
ساویں/سانویں: برابر، متوازن
ساویں سنرمیں لیں: ہرے بھرے بوٹے
ساہ: ناں (2) دساون (ناٹک) (3) دم
ساہ ست: "ویکھو ست"
ساہ سیاناں: جان تے تن (بجل)
ساہ محبت: محبت دا دم
ساہ مونجھائے: ساہ گھٹدا اے
ساہا: ویاہ (دا دن) ویاہ دی متھی تاریخ
- ساہا سادھیا: ویاہ دا دن مقرر کیتا (پیلو)
- ساہا سدھانا: شاوی ویاہ دی مناسب تاریخ مقرر کرنا
- ساہا کڈھاون: ویاہ دا دن مقرر کروان (نجوی کولوں)
ساہم: میرے ساہ اے (میرے تک وچ ساہ اے، میں جیوندا آں)

ساہم: سانجھ، سنبھال، سمھال
ساہمے: ساہویں، ساہمنے
ساہن: سن (2) سڈھا
ساہنمہ: (غ ا) سانجھ
ساہنگ: کنالی (اصل املاء "سہنک" اے)
ساہنے: ساہن، سڈھے
ساہواں: ساواں، تل دا، برابر
ساہورے: سوہرے، سوہرا گھر
ساہورا: سوہرا، خاوند دا گھر
ساہورڑے: سوہرے، خاوند دے گھر
ساہویں: ساہمنے
ساہی: ساہ، ارام، سکون، فرصت، مہلت
ساہے: ویاہ دی تاریخ، ساہا
سائباں: (نم) چھتر، چھاں کرن والا، اسمان
سائر: سمندر، ساگر (2) سیلانی، سیاح
سائل: (نم) سوال کرن والا، سوالی، فقیر
ساؤ: شریف، بیبا، اُچی ذات والا
ساؤ: فائدا، چنگی کھٹی
ساؤ آنی: ساؤ گھر دی عورت، شریف زادی
ساؤگی: (مث) سوگی، کشش
سائی: اوہی
سائی: پیشگی، کسے کم بدلے پہلاں دِتی گئی کجھ رقم
سائے: پرچھاویں
سائیاں: مالکاں، سائیں دی جمع
سائیں: مالک، شوہ، رب، اللہ (2) فقیر، درویش
- سائیں پریت: رب دی پریت
- سائیں سواری: جس دے کم رب آپ سوارے
- سائیں والے: اللہ والے لوک، سائیں لوک (محم، نوشہ)
سبات: سباط، چھت اپر دو کمرے ملاون والا راہ
سباجھا: مہربان
سباہا: بندوبست

سباہڑا: سرہالا
سباہو: طاقتور باہواں والا' راجا راون دا خطاب
سبایوں: ملکا سبا دا شہر
سبب: وجھا' کارن' راہ' وسیلا
سبت: سنیچوار' ہفتے دا دن' عبادت دا دن
سبت: صحیح' پورا' درست' سدھا' شدھ
سبحان اللہ: اللہ' پاک اے' تعجب تے تعریف دا بول
سبحانی : پاک (سبحان)
سبحانی: "ویکھو" سبحانی مااعظم شانی
– سبحانی مااعظم شانی: "میری شان کنی وڈی اے"' حضرت بایزید بسطامی وحدت الوجودی دا بول
سبد: شبد' بول
سبد: (فا) ٹوکری' چنگیر
سبز: (فذ/فا) ہرا' ساوا
– سبز قدم : منحوس
سبزوار: گھوڑے دی اک قسم
سبزہ : ہریاول
سبزہ/سبزی: مس پھٹن دی ہریاول' سبزہ خط
سبزہ زار: ہریالا علاقا
سبزی: ہریاول' گھاہ' زمین توں اگے اوہ کچے پھل جو سالن لئی ورتیندے نیں
سبزی خط دی: منڈے دے مس پھٹن ویلے چہرے اتے ہلکے ہلکے والاں بارون ہریاول
سبع: (ع) ست
– سبع بقرات: ست گاواں' عزیز مصر دا خاب کہ نیل ندی وچوں ست موٹیاں گاواں نکلیاں تے ست کمزور گاواں مگروں نکل کے اوہناں نوں کھا گئیاں۔ حضرت یوسفؑ نے ایہدی تعبیر دسی کہ ست سال وادھو فصل ہووے گی تے مگرلے ست ورھے قحط پوے گا۔
– سبع سیارہ: ست سیارے' دُب اکبر' پلنگھ پیڑھی (اصل وچ سیارے نہیں ستارے نیں)

– سبع مثانی: سورت فاتحہ دیاں ست آیتاں
سبقت: پہل' اگے ودھن
سبک: ہولا' نازک' ہلکا پھلکا
سبل: اکھ دا اک روگ
سبل: سبیل دی جمع' رستے' راہ (2) طاقتور' موٹا تازا
سبوح: (سا-بو-ح) وڈیائی کرن والا' مداح
سبوح: (سو-بو-ح) بے حد پاک
سبہ: (غ ا) سبھ' پورا
سبیل: راہ' طریقا' راہ وچ مفت پانی پیاون دا بندوبست' وقف شے جس توں آندا جاندا فائدا لوے
سبیلاں : سبیل دی جمع
سبھا: محفل' سنگت' اسمبلی' اکٹھ
سبھاء: مزاج' انداز' طور طریقا
سبھاندا: سوہدا' زیب دیندا' پھبدا
سبھانے: سوہنے
سبھرائیاں: سیانیاں' سمجھدار' ساگتاں
سبھرثے: سبھے' سبھ' سارے
سبھس: سبھناں' سبھ
سبھے: سبھناں
سبھکائی: ہر کوئی (پنجل)
سبھو: سبھ
سپادھا: سپیرا
سپاہدا: ویکھو "سپادھا"
سپاہیوں: سپاہ توں' فوج
سپاہی پیشہ: لڑاکا' بہادر
سپاہیڑا: سپاہیا' محبوبا
سپتہ: ست
سپت سندھو: ست دریاواں دا دیس' دیس پنجاب دا اک پرانا ناں
سپتر: (س-سپت-تر/س + پتر) چنگا تے قابل پتر
سپرا: لالی ذات دی اک گوت

سپن ماتر: خاب وانگوں' سپنے ورگا
سپنا: سفنا' خاب
سپنڈ: ہرن' اک بوٹی دے بی جو شکھدے کولیاں اتے سُٹ کے دُھوف لیندے نیں
سپورن: پورا' بھریا ہویا' پورا تھن' کُل
سپے: سپ
سپھل: کامیاب
سَت: سچ (2) جسے توں اِک ودھ (3) طاقت' ہمت' تران' ساہ' جیون شکتی (4) ستائے جاون دی حالت
- سَت گُر: سچا گرو
- سَت برگا: سَت برگ' اِک پھُل جِدے سَت پتر ہوندے نیں
- سَت برگے: ست برگا' سَت پتیاں والا پیلے رنگ دا اِک پھُل
- سَت جرم: ست جنم' سَت پشتاں توں
- سَت دیپ: ست جزیرے
- سَت دیپ کھنڈ: ساری خشکی' جتھے ساری ابادی اے' ست براعظم
- ست ویہاں: اِک سو چالی
سِتا: سیتا' شری رام چندر دی بیوی
ستار: پردا رکھن والا' رب دا اِک صفاتی ناں
ستار: سہ تار' تِن تاراں والا اک ساز
ستانی: وڈے تان والی' طاقتور' بلوان
ستاوم: میتوں ستایا
ستاویہ: ستائی
ستائش: تعریف' صفت
- ستائش خوانی: تعریف' صفت کرن
ستایاں: ستائے ہوئے
ستاؤ شمارا: ستاون والا' دق کرن والا' تنگ کرن والا
ست بھنا: بیوی (ش)
ستتری: ستی' سینتی

ستر: جسم ڈھکن والا کپڑا' پردا' پردا نشین عورتاں
- ستر بہنا: پردے بیٹھنا
- ستر خانے: پردے وچ' زنان خانے
- ستر کرنا: پردا کرن' اپنا آپ لکاون
ستران: (س + تران) طاقت' زور' قوت
- ستران گھٹنا: قوت مدافعت کمزور ہوون' دل ذہن' صدمے پاروں طاقت نہ رہن
سترانا: طاقتور' بلوان
سترانی: زور نال
سترہئی: ستی ہوئی
سترین: پردے وچ' زنانے خانے
ستری: ستی
سترییں: ستے ہویاں
ستگور: سَت گُر' مرشد' سچا گرو
ستم: (مذ/فا) ظلم' تکلیف' انیاں' قہر' غضب
- ستم آموز: ظلم' ظلمی
- ستم گار: ستم کرن والا' ظالم (محبوب)
- ستمگر: ستم گر' ظالم (محبوب)
ستمرانا: طاقتور
سُتن: (ک) ستایا جاون' اوازار ہوون' تنگ ہوون' تنگرن' بیزار ہوون
ستودہ: تعریف کیتا ہویا' جِدی صفت کیتی گئی ہووے
ستوں دے بتوں' بتوں دے ستوں: بے معنی گلاں کرن' کجھ دا کجھ آکھن
ستون: (مذ) تھمّہ
ستوہ: ضرور' لاچار' دکھی' مجبوری' تاکید' زور' ذرا (لہ)
ستویویں: سیتویں' ستائیویں' 27 ویں
ستی: ستائی ہوئی
ستی: ہندو مت دی اک رسم جس مطابق بیوا عورتاں اپنے خاوند دی لاش نال سڑ مریاں سن۔
ستی: سون دی حالت وچ

ستے پاہیں: ست طرحاں دا مال ڈنگر
سُتے اوہ وِنڈاناں: بنا محنت کیتے اوہ دا حقدار بنن
سُتے شیرے بھونک جگایا: بھونک کے سُتے شیر نوں جگا دِتا
ستیاں لوک جگاون: مرے لوکاں نوں زندا کرن
ستیندی: ستاندی، تنگ کردی
ستھ: عدالت، پنچایت، سنگت، پریا، اکٹھ، کانفرنس، مجلس، جرگا، بھرے، بیٹھن دی کھلی تھاں، ڈنگر بیٹھن دی تھاں
ستھ: شہت دا چھتا
ستھاپن: (ک) قائم کرن، مقرر کرن، نصب کرن، بٹھاون، گڈن
ستھر: چٹائی، تیلے، گھاہ پھوس، زمین اُتے وچھیا گھاہ دا بسترا، ماتمی پھوڑھی
ستھراون: (ک) صاف کرن، سچ نال بناون
ستھرائیں: صفائیاں
ستھل: پٹ، ران، زانو
ستھلاں: ستھل دی جمع، پٹ
ستھن: سلوار
— ستھن دا ساک: زنانی ولوں رشتے دار
ستھوئی: پنڈ پنڈ جا کے چیزاں ویچن والا
ستھوئیاں: ساتھیاں
ستھے: ستھ، سنگتراش دا اک آلا
ستھے: ستھ، شہت دا چھتا
ستھیں: ستھ، محفل، عدالت، دربار
سٹ: وار، مار، ضرب
سٹ: دور کر، پرے کر، وگاہ (امر)
سٹ ہلشاں: سٹ کے، کالہ نال، بے تیجی نال
سٹ دے بیٹھن: سٹ دتے جاون
سٹ گھت: سٹ دے
سٹا: تیہا، فصل دے بوٹے نال لگا دانیاں والا گچھا
سٹاں: سٹ دی جمع، ماراں، ضرباں
سٹکن: (ک) کھسکن، نسن، بھجن، نٹھن

سٹن: (ک) اُتوں تھلے ڈیگن، پرانہہ وگاہون، چھڈن
سٹی: سٹن توں، پائی
سٹیسی: سٹے گا
سٹیندا: سٹدا
سٹیندڑی: سٹدی
سٹیوس: سٹیو سو، اوس سٹیا
سٹھ: پنجاہ توں دس ودھ
سٹھ: طنز، ٹھٹھی، جنج اُتے کسی جاون والی کوئی پھبتی
سٹھنیں: سٹھنیاں، طنز شکایتاں، طعنے مہنے
سٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، میلن
سٹھن: (ک) سٹھنیاں بولن، نندن، بھنڈن
سٹھی: سٹھ دناں وچ پکن والا چاول جو دستاں وچ مفید اے
سٹھیں: سٹھ ورھے دی عمر وچ
سج: سجاوٹ، زیبائش، سجن توں امر
سُج: سجھ، سوج (2)، سجن توں (گلا ہوون)
سج گئی: گلی ہو گئی، سج گئی
سج سج: سج سج کے، رشک نال
سجا: سزا (بف)
سجادہ: (ع) سجدا کرن دی تھاں، مصلا
سجادہ نشین: مصلے اُتے بہن والا، کسے مزار دا گدی نشین
سجاکھا: نظر والا، جنوں سجھ کجھ دِسے (سوجھ + اکھا)
سجان: گیانی، عارف، واقف
سجائے: چنگے، دل
سجرا: تازا
سجرڈوں کھبرلوں: سجے کھبے توں
سجری: سجری، تازی
سجڑے: سجے
سجن: (ک) پھُلن، سوجن، سج، ڈکھ دیون
سجن: پیارا، دوست، جتر، محبوب، ساتھی، بیلی

رِبجن: (ک) ترَ ہووݨ' بِھجا ہووݨ
بجن: (ک) سوج توݨ' سوزش پَیݨ' کھلݨ
بجنوشہ: بجائی
بجو: بھاویں بج جاوے (بجی ہو جاوے)
بجود: سجدا دی جمع' نماز وچ متھا ٹیکݨ
بجی: سواہ
بجی: اک اتے بجا سالم بکرا
بجی: ساری
بجی: اِک بُوٹا جِدی سواہ کھاری ہووݨ پاروں
کپڑے دھووݨ دے کم آوندی اے
بجیاں: بجیاں
بجھ: سُورج
بجھ متا: سورج تپیا
بجھ: بجھݨ توں امر (2) عقل' بُدھ' سمجھ
بجھاپے: سمجھے
بجھاوݨ: (ک) رمزاں ایں دسݨ' مشورا دیوݨ
بجھدا: خیال وچ آوندا
بجھݨ: میتوں بجھݨ
بجھݨ: (ک) بجھݨ' اوہڑݨ' چیت آوݨ' بجھائی
دیوݨ
بجھیے: سمجھے' واقف ہوییے
سچا: سچ بولݨ والا' کلبوت' ٹھپا
سچا: پاک' صاف' اصلی' کھرا
سچام: اِک قسم دا گھوڑا
سچانا: چڑی مار
سچاوا: سچ والا
سچڑیاں: سچیاں
سچے: رب سچا' رب' اللہ
سچے آ: سچے ہن
سچیارہ: سچ بولݨ والا' سچا
سچیانہ: سچیانا' سچا
سچیاوݨ: (ک) سچا کرݨ' سچے ثابت کرݨ
سچیاوݨ: (ک) سچا بناوݨ' کھوٹ کڈھݨ' کھرا
کرݨ
سچیت: ہشیار
سحاب: بدّل' غبار
سحار: سحردی جمع' سویر
سحبانے: "سحبان" توں ہہ عرب دا اِک مشہور فصیح
وبلیغ شاعر
سحر: (مث) سویر دا ویلا (مذ) جادو
سحرا: مسحور' جادو وچ قابو
سحری: (مذ) جادوگر (2) مث۔ سویر دا ویلا'
پربھات
سحرے: جادوگر' سحر' جادو
سحور: سحری' سویرے
سحوریں: سحور' سحردی جمع' سویر
سخا: سخاوت
سختی: ڈاڈھ' مشکل
سخن: کلام' گل بات' بھنا' بول' گل
سخندان: شاعر' شعر کہن والا
سخن دے پورے: گل بات دیاہن والے'
وعدے دے پابند' گل دے پکے
سخنور: سخن ور' گل کرن والے' شاعر
سخی: (مذ/ع) دان کرن والا' سخاوت کرن والا
سد: (مث) بلاوا' بلاوݨ دی اواز' مرزے دی
سر' دردیلی اواز وچ گایا گیت۔ ہیک بلا (کے)
سد بھیجے: بلا گھلے
سد: کندھ' اولھا' پردا' روک
سد سکندری: سکندر بادشاہ دی کندھ جو یاجوج
ماجوج قوماں دا راہ ڈکݨ لئی بݨوائی گئی سی۔
سدا: ہمیشا' انت
سدا برت: سدا ورت وچ' ہمیشا چلݨ
والی
سدا: بلاوا
سدانا: بلوانا (سداوݨ توں) اکھوانا' تخفا دینا
سداویں: بلاویں' اکھاویں

سدایوس: اکھوایا

سدرہ: بیری (دا رُکھ)

سدرۃ المنتہیٰ: بیری دا رُکھ جو بہشت وچ لگا ہویا اے' اخیری حد

سدّن: (ک) بلاون' سد مارن' ہاک مارن' سدا دیون

سدو: بلاؤ' آکھو

سدواہ: (سد+واہ) نیڑے' صرف اینی دور کہ اوتھے اواز اپڑ سکے

سدیا: بلایا

سدیچے: سرلی اواز والے پنچھی (لہ)

سدیوے: اکھواوے

سدھ: سدھ' سدھی' پیا بندا (لہ)

سدھ: کال ولی (دا)

سُدھ: ہوش' خبر' سار' سمجھ بجھ' اتا پتا' واقفی' چیتا' خبرداری' جانکاری

سدّھ: شدھ' خالص' صاف (اف) بدھ' عقل' سوجھی' سمجھ

-سُدھ بُدھ: سوچ سمجھ' اطلاع' اتا پتا' ہوش

-سدھ لیسی: خبر لوے گا

سدھار: سدھرے ہوئے' برخوردار (2) اصلاح' بھلیائی

سدھارتھ: مہاتما بدھ دا اصل ناں

سدھارن: (ک) جاون' ونجن' کوچ کرن' روان ہوون

سدھاری: گئی

سدھارے: گئے' روانا ہوئے

سدھانا: ٹریا' چلیا

سدھانی: ٹر گئی' چلی گئی

سدھانے: ٹر گئے' سدھار گئے

سدھاواں: جاواں

سدھاون: (ک) جاون' روانا ہوون (2) سکھاون

سدھائی: گئی

سدھائے: گئے' سدھارے' چلدے ہوئے' اپڑے' پہنچے' گزرے

سدھائیاں: گئیاں (2) سکھائیاں' ماہر

سدھایا: گیا

سدھایم: ٹُر گئے' لد گئے

سدھر: نیک عادتاں والا' سُدھریا ہویا نیک سبھا والا

سدھر: (مث) ریجھ' اچھیا' خاہش' شوق

سدھراون: (ک) آس کرن' سدھر رکھن' للچاون

سدھرائی: (مث) سدھراں کرن والی' تانگھوان' مشتاق' چاہوان

سدھرائے: سدھر وچ' تانگھوان

سدھرائیاں: (1) سدھرائی دی جمع (2) سدھرائی آں' میتوں سدھرائے

سدھری: (مذ) سدھریا ہویا' نیک

سدھرن: (ک) سَورن' ٹھیک ہوون

سدھڑا: سدھا

-سدھڑا مونہہ نہ دیندڑے: سدھے مونہہ گل نہیں کردے

سدھو: سددے نیں' بلاندے نیں (نانک)

سدھے سار دی: خالص لوہے دی

سڈ: سد' بلاوا' بول

-سڈ آئی: بلا لیا دیں

-سڈائے: بلوائے' سدائے' بلا گھلے

-سڈایا: اکھوایا

سڈا: ضد' اصرار' رہاڑ

سڈ کرے: بلاوے' سدے

سڈورڈ: اوہ بول جو بھنڈ لوک تقریباں وچ پڑھدے نیں

سڈول: چنگے ڈول والا' سوہنا

سڈیسیں: اکھواواں گے

سڈیندی: اکھواندی

سڈیویں: اکھاویں
سڈھا: نربھُ
سَرُ: (مذ/مث) سروٹ' تکھے پتراں والا گھاہ جو وڈا ہو کے کانے بن جاندا اے' سرکنڈا
سرُ: (مذ) تلاء' سرودر' چھپڑ' ٹوبھا (2) تیر (دا)
سرُ: سرن توں امر تے حاصل مصدر' فتح کامیابی' حاصل' حصول' جو سریا
-سر کرن: فتح پاون' کامیاب ہوون
سِرُ: جسم دا موہڈھیاں توں اُتلا حصّا (2) مُراد وال (الف)
-سر اُتے چھٹر بھار: بھاویں سر دا بھار دھڑ توں لتھ جاوے۔ بھاویں سر لتھ جاوے
-سراستاد: سر استاد' رب
-سربانہ: سردیون والا' سرتل کھیڈن والا
-سر بھرنے: سردے بھار
-سر بھوئنہ: سرخاک آلود
-سر پر چشم: سر اکھاں اُتے (مم)
-سر یوم مری: میرے سر موت پوے' میں مرجاواں (خف)
-سر تے کنڈا ہون: کسے اُتے قابو ہوون' ہدایت دیون جوگا ہوون
-سر چھائی: سرسواہ
-سردار گویزی: دار اُتے لٹکے سر والا
-سر سجدے سٹے: سجدے وچ سر رکھے
-سرفروش: سر ویچن والے' سر قربان کرن والے' بہادر
-سرپا: سر پیر' پورا جسم
-سرورتی: سر اُتے ورتی' ہڈ ورتی
سرُ: بھیت' راز
-سردار: بھیتی' راز دار
سرزرہ کِک لدھا: (الیس) راز وچوں تھوڑا جیہا ملیا
-سر سبحانی: حضرت بایزید بسطامیؒ دے بول ول اشارا اے۔ ویکھو "سبحانی ما اعظم شانی"
-سر نہان: گجھا راز' بھیت
سُرُ: راگ مطابق کڈھی گئی اواز (2) مناسب ورتارا (3) اک پنجابی لوک گیت
سرا: حد' کنارا' بنا
سراب: (مذ) رتیلی تھاں وچ چمکن والا پانی دا جھلیکا
سراپ: فقیر دی بددعا
سراپوں: سراپ توں' فقیری بددعا
سراٹا: پرندے دے اُڈن دی اواز' تیر دی اواز' تیز ہوا دی اواز
سراج: (مذ/ع) چراغ' دیوا
سراج المنیر: چمکدا دیوا' روشن دیوا
سرادھ: شرادھ' ایمان رکھن' منّن' مُردے نھواون دی ہندو رسم
سراڑے: سرڑ دی اواز نال' سراٹے' تیر وانگوں تیز
سراسر: اکا' بلکل' پورے دا پورا' اک سرے توں دوجے سرے تیک
سراغ: (مذ/فا) نشان' سُوہ' اتا پتا
سراں دے مرگ: تیر کماون لئی بنّھے ہرن (جیہے تیر کماون توں تیار لوک)
سراندی: سرھاندی' سرھانے' سر والے پاسے
سراندیپ: لنکا دا جزیرا
سرانے: سران' سان' دھار تیز کرن دا پتھر
سراہون: (ک) سلاہون' صفت کرن' وڈیاون' پسند کرن
سراہی: تعریف
سراں: سراں
سرایت: اثر' رچن' وڑن (سرایت کرن)
سرب: سبھ' سارا
-سرب ے: سبھ وچ سمایا ہویا' رب دا اِک صفاتی ناں

سربت: بیسا' ہنکا
سرپالڑا: سرپالا
سربھرتا: سر بھرنے' بھردے بھار
سرپاو: (مذ) سروپا' خلعت' سرتوں پیراں تیک دا لباس' ویاہ دا جوڑا
سرپر: لازمی' ضروری' یقینی' پکی گل
سرپوش: (مث) سر ڈھکن والی شے' پردے' مونہہ دا بند
سُرت: (مث) ہوش' سمجھ' عقل' توجا' یاد' سمجھ بجھ
سرتا: (مذ) سرت والا' سیانا
سرجا: مرڑے دے بھرا دا ناں
سرجن: (ک) پیدا کرن' رچن' بناون
-سرجنہار: سرجن ہار' خالق' بناون والا' رب
-سرجنہارا: سرجنہار
سرجن: (ک) ورجن' پرچن' تسلی ہوون
سرجن: (ک) مانجن' دھوون' کجن
سرچیں: (سر-چے-ں) مطمئن ہوویں' پرچیں
سُرخا: (مذ) سوہا' لال (2) اِک قسم دا کبوتر (3) اک قسم دا گھوڑا
سرخرو: سرخ رو' لال مونہہ والا' کامیاب
سرد: (ف) ٹھنڈا' ٹھنڈی
-سرد اساس: ٹھنڈا ساہ' ٹھنڈی ہاہ
-سرد شوکارا: ٹھنڈا ساہ
-سرد نہ ہووس چھاتی: اوہدا سینا ٹھنڈا نہیں ہوندا (ہر ویلے اوہدے سینے وچ پریم دی اگ بلدی رہندی اے)
سرد ہووے دل سڑدا: سڑدے دل وچ ٹھنڈ پوے
سردا: بجدا' پجدا' ہوندا ("سرن" توں)
سردار: (مذ/فا) اچا' وڈا' حاکم
سردائی: ٹھنڈیائی' گریاں وغیرہ گھوٹ کے بنایا گیا پیال
سردول: شیر' بہادر (ج)
سردہی: سر ڈاہن والا' بدو بدی لڑائی لین والا
سردی: ہندی' پوری ہوندی (2) ٹھنڈ' پالا
سرویاں: (سر-وے-آں) سروے ہویاں' استطاعت دے باوجود
سردیاں: (سر-دی-آں) سرد مہری' غفلت (2) ٹھنڈا موسم
سردھول: سردار' سردول
سرراٹے: سراٹے' ہوا دے تیز چلن دی اواز
سرڑاٹے: بڑبڑ بولن
سرس: ودھیا' ہورا' رس دار' ہری بھری
سرسا: سرس (2) نکرم والا وڈا کڑچھا
سرسام: دماغ نوں ورم آون دی بیماری
سرساں: میتھوں سرے گا' میتوں بجے گا' برداشت کراں گی' سہواں گی
سرساہی: اِک نکا تول' زمین ماپن دا ماپ جو مرلے دا نوواں حصا ہوندا اے
سرسبز: ہرا بھرا' خوشحال' جوان' تازا
سرسکے مجھ مروے: سو کے پاروں مروے ہوئے مجھ
سرن: (ک) رجن' سیر ہوون
سرسے: وسر ہووے گی
سرشار: مگن' محو' مست' بھریا ہویا' لبریز' موتھا مونہہ
سرشت: (س-رِش-ت) (مث) خو' عادت' سبھا' ضمیر
سرشتہ: (س-رش-تا) (مث) سرشت' خو' عادت
سرشتہ: سلسلا' پروگرام
سرشتے: ویکھو "سرشت"
سرشک: (مذ) قطرا' اتھرو
سرطان: سرطان' کیکڑا (2) اِک برج دا ناں

سرطانے: برج سرطان
سرہا: شرع (ناٹک)
سرک: (س-رک) کھسک
سرکاج: چنگا کم
سرکار: (مث/فا) حکومت (2) وڈیائی دا بول (3) شاہ محمد نے رنجیت سنگھ مراد لیا اے جنھے 1857ب وچ سرکار' اکھواٹا شروع کیتا سی
سرکار: ضلع' ڈویژن' حکومت
سرکان: کم کردیاں' کم وچ
سرکاری: رب دا' سرکار دا' حکومت دا
سرکپ: اک داستانی راجا جو جوئے وچ ہرن والیاں نوں قیدی بنا کے اوہناں دے سر وڈھ لیندا سی۔ اوہدے بارے بہت سارے قصے مشہور نیں
سرکردا: آگو' وڈیرا' اگے رہن والا' پہلی صف دا' سردار
سرکردی: سرکردا
سرکردے: سرکردا' وڈے آگو' امیر وزیر
سرکش: (فا) باغی' نافرمان' نابر
سرکشی: سرکش ہوون دی حالت' بغاوت' نابری' نافرمانی
سرکن: (ک) ہولی ہولی اگے ودھنا' کھسکنا
سرکن: (ک) سرلاون' ر-کھنا' ہولے ہولے ٹرنا (جوں وغیرہ دا) (2) نکے نکے گھٹ بھرنا
سرکنا: رسے نال پشو گھیر لیاون
سرکہ: (سر-کا/مذ/فا) انگوریاں ہور پھلاں دے رس نوں بنائی کھٹائی تیزاب وچ پائی پا کے وی بنائی جاندی اے دواواں تے کھاونیاں وچ ورتیندی اے۔
سُرکے: نکے نکے گھٹ بھرے (ویکھو "سرکن") (2) مائل ہووے' رخ کرے
سرکیاں: (سر-کی-آں) گھٹ
سرکھوری: جیون ساتھی (ملا)
سرگ: سورگ' جنت (مم)
-سرگ دیاں: جنتی' جنت دیاں (وا)
سرگرداں: حیران' پریشان' بہت رجھیا ہویا ہوون پاروں پریشان
سرگزشت: (فا/مث) ہڈ ورتی' سر ورتی
سرگشتہ: (فا) حیران پریشان
سرگل: گیند' گولی
سرگم: سَت سُراں دی سانجھ
سرگن: سے سنتاں دے' رب دا سنتاں سے روپ
سرگھم: ویکھو "سرگم"
سرگھی: پربھات' دھمی' اصل لفظ "سحرگی" اے جو پنجابی تلفظ وچ سرگھی ہو گیا
سرلاون: (ک) سر سرکرن' ر-کھنا
سرمایہ: (مذ/فا) پونجی' راس' دھری دھرائی
سرمچو: (مذ) اکھاں وچ سرما پاون والی سلائی
سرمد: سدا رہن والا' رب دا صفاتی ناں (2) دلی دے مشہور صوفی بزرگ جنہاں نوں اورنگ زیب نے دارا شکوہ دا سنگی ہوون پاروں قتل کروا دتا سی
سرموڑ: وال دے سر جتنا' ذرا ماسا
سرے سرمچو: سرے دانی وچ سرمچو' زنا دا فعل (وا)
سرمیتوں: سُرے نال
سرن: شرن' پناہ (ناٹک)
سرنامہ: سرناواں' عنوان
سرناہی: شرنائی' نفیری
سرنائی: ملک (2) پناہ (3) شرنائی' اک ساز جو مونہہ نال وجایا جاندا اے
سرندے: (س-رن-دے) سر بناون/وجاون والے
سرندہ: ساز
سرنگ: اک قسم دا گھوڑا (ملا) (2) چٹے رنگ والا
سرنگڑا: (س-رنگ-ڑا) خوش رنگ' سوہنے رنگ دا (2) ساون دے مہینے دی سوہنی ہریاول

سرنگوں: نیویں سِروالا' تھلے' نیواں
سرنگی: سارنگی' اک ساز دا ناں
سرنوح: حضرت نوحؑ سے سیلاب دی پدھر
سرنا: (ک) بنّن' توفیق ہوون
سرنا: (ک) پُورا ہوون' مکمل ہوون
سرنا: (ک) اگانہہ ودھن' سرکن
سرو: (سر-و/سرسو) سِدھا آتانہہ نوں جاون والا اِک رُکھ جنوں محبوب دے قدّ نال تشبیہ دِتی جاندی اے
سرواہ: بھروسا
سرواہی: سروہی شہر دی بنی دو دھاری تلوار (عام تلوار نوں وی کہہ لیندے نیں)
سرواہیاں: سرواہی دی جمع' تلواراں
سروپ: سوہنا روپ
سروپا: خلعت' سر توں پیر تک دا قیمتی لباس
سروتے: سامعین' حاضری' حاضرین مجلس (جمع/وا)
سروشت: سر' کانیاں والا تیز پتراں دا گھاہ
سرود: راگ' اک ساز دا ناں
-سروداں: سرود دی جمع
-سرودے: سرود وچ' سرود
سرود کیتا: گایا
سرود کرنا: گاون' راگ کرن
سرور: (مذ/ع) نشے دی لوَر' خوشی' مستی
سرور: (مذ/ع) سردار' آگو
سرور عالمؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' دنیا دے سردار
سرور کائناتؐ: رسول کریمؐ دا خطاب' کائنات دے سردار
سروَر: صاف پانی' جھیل' تلاء' چشما' دریا (ف)
سروسینہ: سِر توں
سروش: (مذ/ف) خبر لیاون والا' سنیہا لیاون والا' حضرت جبرائیلؑ
سروں لاہنا: پگڑی لاہن' بے عزتی کرن

سروں: ہر دی جمع
سرہاندی: سرھاندی' سرھانے
سرہوں: سرہیوں
-سرہوں جمانا: تلی اُتے سرہوں جملون' چھیتی کوئی بنا کڈھ لین
سری سرو: اک حدیث جِدا ترجمہ اے "انسان میرا راز اے تے میں اوہدا راز آں"
سری قلبی روحی: ریاضت دیاں تِن منزلاں
سرے: سرن توں' پورا ہووے' ہو سکے' بن جاون
سرے تے: کنڈھے اُتے' سر اُتے' وادھو
سریالا: (مذ) سلیارا' کنڈیارے بی والا گھاہ
سریانی: اک قدیم زبان جس وچ انجیل لکھی سی
سریر: (مذ) جسم' جثا (2) شاہی تخت
سریروں: جسم وچوں' سریر توں
سریرے: سریر' شاہی تخت
سریش: (مث) اک لیسدار شے جو کاغذ وغیرا جوڑن دے کم آوندی اے
سریں: سر اُتے
سرین: کُولھے' چُوکنے' چتڑ
سرینہ: شرینہ دا رُکھ
سریوں: ڈھوں' شروع توں' سرے توں
سرھاندی: سرھانے
سڑاپڑے: ساڑے' حسد
سڑاپے: ساڑا' حسد
سڑپن: (ک) گھُٹ بھرن' چوسن' سڑاکے نال پیون
سڑک: (مث) پکا راہ
سڑکن: (ک) سڑن' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن
سڑکن: (ک) سوسو کرن' اواز نال گھُٹ بھرن
سڑم: میں سڑدا آں (خف)
سڑن: (ک) ساڑا' بھجن' ساڑا کرن' حسد کرن' سکن' بوچھڑن' تڑکن' سواہ ہوون' بلن
سڑول: (مث) سڑی ہوئی' بلی ہوئی
سڑینڈا: ساڑدا

سڑھن: (ک) سیک یاں تاء پاروں دُدھ وچوں پانی گھٹ یاں مک جاون (2) سکّہ پاروں آندراں دا بولن

سزا: (مث/فا) منڈے کم پاروں کسے نال کیتا گیا ورتاوا

سزاوار: جہنوں سزا دتی جاوے، سزا دا مستحق

سس: (مث) ووہٹی یاں خاوند دی ماں

ست: ستاپن

سُست: کمزور، نڈھال، ماندا، آلکسی، ڈھلا

سستا: تھوڑ مُلا، عام ملدا

سُستاون: (ک) ساہ کڈھن، تھکیواں لاہون

سستی ملیاں: اسانی نال مناں، سوکھا مناں

سسری: (سَس-ری/مث) کنک یاں اناج نوں لگن والا اِک کیڑا

سسکار: مردا ساڑن دا کم

سسکن: (ک) ڈسکن، رون

سسلاون: (ک) ویکھو "سسکن"

سسی: نوعمر بھیڈ جو پہلی وار منّی جارہی ہووے، ٹیار (جمع: سسیاں) (2) لوک قصے دی مشہور پاتر جہدا پنّوں نال پیار چلیا سی

سطوات: (ع) سطوت دی جمع، رعب داب، شان، وڈیائی

سطواتاں: ویکھو "سطوات"

سعادت: (مث/ع) نیک بختی، خُش بختی، اقبال مندی، خُش قسمتی (2) آکھے لگن دا گُن

سعد: (مذ/ع) نیک بخت (2) ساعد، لطف علی دے قصّا "سیف الملوک" وچ وزیر زادے دا ناں

سعداں: سعد دی جمع

سعدین: سعادت مند، خُش قسمتاں

سعود: نیک ہوون

سعی: (مث/ع) کوشش، جتن (2) حج دا اِک عمل

سعیا: سعی، کوشش، سعی کرو، جتن کرو

سعید: (مذ/ع) خُش نصیب، نیک بخت

سعیر: دوزخ دی چوتھی پرت، تیز اگ

سفاک: خونی، قاتل، ظالم

سفاہت: کمینگی

سفر: (مذ/ع) پینڈا، مسافری

سفرالعشق: کتاب "سیف الملوک" دا اصل ناں

سُفرہ: کماون

سفرے: سفرہ، دسترخان، توشہ

سفل وائی: کمینا، گھٹیا پن

سفلہ: (مذ/ع) ہوچھا، نِچ، کمینا

سفلی: ہوچھے، کمینے (عمل)

سفلے: کمینے، کم ظرف

سفنا: سپنا، خاب

سفنے: ویکھو "سفنا"

سفید: چِٹا، گورا

سفیدے: سفیدا، یوکلپٹس دا رُکھ جو بڑا اُچا تے سِدھا ہوندا اے، اوہدا تنا سفید رنگ دا ہوندا اے

سقر: (مذ/ع) دوزخ، جہنم

سقراط: یونان دا پرسدھ فلسفی، افلاطون دا استاد، اوہدیاں گلاں ویلے دے حاکماں تے مذہبی آگوواں نوں نہیں بھاندیاں سن ایس لئی اوہنوں زہر پیالا پیونا پیا

سقف: چھت، کوٹھا، سائبان

سقفے: ویکھو "سقف"

سقلات/سقلاط: گلناری، قرمزی یاں نیلے رنگ دا مخملی کپڑا

سقیم: روگی، بیمار، خستا، سقم والا

سک: (مذ) رُکھ دی چھِل (2) سکا ہوون دی حالت، سکڑا، وندا سا

سِک: علاقا، اصل لفظ "شق" اے

– سکدار: سردار، چودھری

– سکداری: چودھراٹ، علاقے دی حکمرانی

سک: تانگھ، اِچھیا، تمنا، شوق، اڈیک

سکا: (مذ) گرم' نیڑلا رشتے دار (مئث سکی)
سِکا: (مذ) سیسا' اِک سستی دھات
سکارن: (ک) وصول کرن
سکالے: سکارے' سکائے' خشک کرے
سُکاوت: (مث) سکا ہوون
سکاوت والے: سکے رشتے دار' عزیز
سکاہاں: اسیں سک وچ آں' اسیں ترسدے آں
سکت: (مث) ہمت' برداشت' تران' طاقت
سکت: (مث) سسکن' سک ہوون
—سکت سکت: سسکیاں
سکچن: (ک) سنگڑن' کٹھا ہوون' سنگن' شرماون' جھکن
سکچے دوویں: اپنے تھاں سر ہو گئے
سکدا: سک وچ
سِکدار: شقدار' سردار' چودھری' حاکم
سکدی: ختر' اڈیکوان
سکدیاں: سِک والیاں نوں
سکر: (مذ/ع) نشا' مستی
سکران: مستی
سکڑن: (ک) سنگڑن' اکٹھا ہوون
سکڑے: سکے' رشتے دار' لکڑ دی چھِل
سکسیں: سکیں گا
سکلن: (ک) جمع ہوون' اکٹھا ہوون' وصول ہوون
سکنات: سکون' رکن
سکندر: سکندر یونانی' مقدونیا دا حاکم جنھے دنیا دے کئی دیس فتح کیتے اخیر پنجاب تک آیا پر پنجاب نوں پوری طرحاں فتح نہ کر سکیا. جنگ وچ اوہنوں اِک تیر وجیا جدے زخم پاروں راہ جاندیاں مر گیا.
—سکندر نامہ: فارسی وچ اک شعری کتاب جس وچ سکندر دیاں فتحاں دا حال اے.
سُکن: (ک) سکت رکھن' لائق ہوون' قابل ہوون' جوگ ہوون' ممکن ہوون
سکن: (ک) سیکیا جاون' گرم ہوون

بِکن: (ک) تانگھ کرن' آس کرن' سِک رکھن
سُکن: (ک) خشک ہوون' سوکا چہن
سِکنا: من دی اِچھیا رکھن' اڈیک کرن
سکوہت: مٹھی نیندر
سکوت: (ع) خموشی' چپ چاں
سکوتوں: سکون توں' سکون' جزم
سکے: سک کرے' سک کروا اے
سکیاں: رشتے دار' نیڑلے ساک
سکیت: تنگ' سنگڑیا ہویا (2) مشکل (3) سکا ہوون
سکیل: لوہے دی قسم
سکیلے: سکیل' لوہے دی قسم
سِکھ: سکھن توں امر تے حاصل مصدر (2) گرو نانک جی نوں منن والا
—سکھ شناس: پچھان تے سِکھ لے (حم)
سُکھ: (مذ) چین' ارام' سکون
—سکھ مندر: ارام دی تھاں' سکھ دی تھاں
سکھالا: سکھی (2) سوکھا' اسان' سکھلا
سکھالے: سکھائے
سکھاول: پالکی
سُکھاون: (ک) سکھ دیون' راس آون (کوئی شے) بھاون' چنگا لگن
سکھاوے: چنگی لگے' راس آوے
سکھالیاں: سوکھیاں' سکھ چین نال رہن والیاں
سکھاندا: راس آوندا' سوکھا رہندا' ہور ویکھو "سکھاون"
سکھاندی: مناسب' موزوں
سِکھایم: میتوں سکھائے' میتوں راس آوے' چنگا لگے
سکھایوس: سکھلایا سو
سکھپال: سواری دی ڈولی
سِکھر: شکر (Climax) سمجھ توں اُپلی حد' رٹیسی' اچیائی

-سکھراں: سکھر دی جمع' پہاڑی چوٹی' اُچیائی' ٹیسی
سکھرنا: (مذ) سکھ' چین' ارام
-سکھرنے: سکھرنا دی جمع' سکھ
سکھلی: سکھالی' سوکھی' اسان
سکھن: (ک) جانن' علم حاصل کرن' تجربا کرن
سکھن: (ک) منت منن' مراد منگن
سکھنا: خالی' محروم' کھوکھلا
سکھنا آیا ای: سکھنا لازمی اے' سکھن دا حکم
سکھی: (مث) سہیلی
سکھیا: (مث) نصیحت' مریدی' شگردی
سکھیارا: سوکھا وسن والا' سکھی
سکھیلے: سکھ والے' سکھی
سکھیں: سکھ نال
سگ: (مذ/فا) کتا
سگاں: سگ دی جمع' کتے
سجن: (ک) رہن وسن' پیار محبت نال رہن
سگر: زہری (2) سارا' پورا' بریک
سگریں: سکے
سگسار: کتے دے جسم والی اک فرضی قوم جندا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے
سگل: پورا' سارا' سبھ
سگلا: پورا' سارا' سبھ' سچا' سگل
سگندھ: (مث) خشبو
سگن: (ک) سگن (2) شگن' کوئی کم کرن توں پہلاں اوہدے چنگ مندے دا کوئیڈ
سگواں: (مذ) ہوبہو' اُنجے دا اُنجے' بعینہ
سگوریاں: بہار والا
-سدا سگوریاں: سدا بہار
سگویں: سگواں دا دوجا روپ' اُنجے دا اُنجے
سگیت: (سگی-ت) ساتھی' دوست' رشتے دار' سکے (نانک)

سگھڑ: (س + گھڑ) چنگی طرحاں گھڑیا ہویا' مہذب' سچا' سیانا
سگھڑن: (ک) سگھڑ ہوون' سیانا ہوون
سگھڑے: ہتھیتی
سگھی: سکی
سکھیرڑا: موری کرکے' پرد کے
سُل: پھٹ' زخم
سِل: پدھرا پتھر' سیٹ ورگا پتھر' پتھر
سلاح: ہتھیار' اسلحا
سلاخ: لوہے دی سیخ یاں ڈانگ
سلاری: سونے چاندی دے کم دے حاشیے والی شال یاں چدر
سلاسل: ہتھکڑیاں' بیڑیاں
سلاطین: سلطان توں جمع' بہت سارے بادشاہ
سُلاکھ: سیخ' سلاخ (جمع)
سلام: (مذ/ع) سلامتی دی دعا' درود
سلامت: درست' قائم دائم' پورا
سلاں: "سل" دی جمع' زخم' پھٹ
سلاہون: (ک) سراہون' صفت کرن' پسند کرن
سلاہندی اے: تعریف کردی اے
سلاہیے: تعریف کریے
سُلایا: سوایا
سلب: (ع) لیجاون' مکاون' کھوہون
سلب ثبوت: نفی تے اثبات' تصوف دیاں دو اصلاحواں
سلخ: چن تے سورج دا میل
سلن: (ک) گنڈھن' جوڑن' دو رسیاں نوں خاص طریقے نال جوڑن
سلسبیل: (مث/ع) جنت دا اک چشما تے نہر
سلسلاون: (ک) سرسراون' رینگن (کیڑے دا)' رگلا ہوون' ہلمن
سلسلہ: لڑی' سنگلی' زنجیر' ترتیب
سلطان: (مذ/ع) بادشاہ' قدرت' دلیل' حجت (2)

مقبل دی "ہیر" وچ ہیر دے بھرا دا ناں (3) صاحباں دا اک شریک

سلطانہ: سلطان توں مونث (2) سلطانی، سلطان

سلک: لائن، پال، راہ

سلکے: سنگے، دھکے

سلکھنا: سوہنا (ورنہ سلکھنی، سلکھنے)

سلکھنی: (مث) بھاگوان، سوہنی، چنگیاں عادتاں والی سوہنی (2) خالی، کھوکھلی

سلکت: دھکودی آں

سلگن: (ک) بجھن، دھکھن، بلن، کھمن، دہکن، سڑن، دھجن

سلم: منو، تسلیم کرن، اطاعت

سلماں/سلمان: حضرت سلمان فارسیؓ، رسول کریمؐ دے اک صحابی

سلنا: چوراں دا چوری توں پہلاں شے نوں دنے تاڑن

سلوا/ سلویٰ: (مذ/ع) وٹیے ورگی بھجی شے جو بن داس سے بنی اسرائیل نوں اسانوں اُتر کے ملدی رہی (من تے سلویٰ)

سلواڑہ: سارے سیال، سیال براوری (سارے جٹ = جٹاتر)

سلواہن: (مذ) سالباہن، پورن بھگت دا پیو، سیالکوٹ دا مشہور راجا جس بارے کئی قصے مشہور ہن

سلوتر: (مذ) ڈنڈا (خاص کر بھنگ گھوٹن والا)

سلوتری: (مذ) ڈنگر ڈاکٹر

سلوک: مل ورتن (2) رب دی نیڑتا لبھن لئی کیتا گیا روحانی جتن

سلوکا: شلوک، وہڑے (ٹانک)

سلوتا: لونا (2) سالم (3) ساولا

سلونے: نمکین، لونے (2) ساولے، پکے رنگ دے

سلہاشنا: پنڈے اُتے ہون دی برہن

سلیارا: سرالا، کنڈیارے لی والا اک قسم دا گھاہ

سلیتا: سازو سامان بنچے پاون والا کپڑا

سلیتی: سلیتے، دیکھو "سلیتا"

سلیتیاں: کناتاں

سلیٹا: (سلے + تا) سیال قوم دا، سیال

سلیٹی: (سلے + ئی) سیالاں دی دھی، سیال قوم دی عورت

سلیماں/سلیمان: اک پیغمبر جو جناں پریاں اُتے دی حکمرانی رکھدے سن ایہدے نال نال پرندے حیوان وی اوہناں دے ماتحت سن

-سلیمان سکندروں: حضرت سلیمان توں لے کے سکندر تک

سلمہ: (مذ) برداشت دی قوت، سہ

سلمہ: اِٹ، وڈی چٹان دا ٹوٹا، سل

سلھاہن: (ک) ولھن، بگلا ہوون

سلھن: (ک) بھیکن، ونھن، موری کرن، لوہے دی سلاخ نال موری کرن

سلھن: (ک) بولھن، بگلا ہوون

سلھی: ونھی

سلیندیاں: سلھداں، چوہدیاں، چھانٹی کردیاں

سم: زہر (2) رِجا

-سم کرنا: سوں کے (دمودر)

-سم ساغری: پیالے ورگا (نجم)

سم: سمن توں، چوون، پسن

سُم: سوں (2) گھوڑے دے پنجے

سماں: ویلا، وقت، سماں، حالت

سما: (سماء) (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

سما/سماء: (مذ/ع) اسمان

-سمائی: اسمانی (رنگ) اسمان دا

سماج: (مذ) معاشرا، سوسائٹی، رہتل، سبھا

-سماجی: سماج نال تعلق رکھدا

ساجت: (مث) منت، ترلا

سادہ: گیان دھیان دی حالت یاں تھاں

سمادھی: مراقبا' یوگ دا اٹھواں تے آخری رنگ' سادھ لاوݨ دی تھاں
سمارݨ: سمر' وِرد' ذکر
سماگ: (نذ/ع) سنن' قوالی دا سُنّݨ
سمال: (امر) یاد رکھ' چیتے کر
سمالے: سمل' سامان' وست' آرائش تے سجاوٹ دا سامان
سماݨا: سامان' عزت' وقار
سماوݨ: (ک) رجھݨ' جذب ہووݨ' سما جاوݨ
سماݨ: وساندا اے (ناٹک)
سماں: سوں رہواں' سوں جاواں
سمائی: سماہ توں' اسمان' اسمان دا' اسمانی (رنگ وغیرا)
سمبرݨ: (ک) بہارݨ' جھاڑو پھیرݨ' صفائی کرݨ
سمبلݨ: (ک) کٹے کپڑے چنݨ' ہار شنگار کرݨ
سمپھس: سمباں' سم' گھوڑے دے کھُر
ست: بکری ورھا
سمت: طرف' پاسا
سمٹݨ: (ک) سکڑݨ' اکٹھا ہووݨ' سکڑݨ
سمجھ: (مث) عقل' بُدھ' سمجھݨ دی حالت
— سمجھ ستایا: (مث) عقل نے میں نوں تنگ کیتا اے
سمجھݨ: (ک) جانݨ' سمجھ وچ لیاوݨ' علم رکھݨ' آگاہ ہووݨ
سمجھیوس: اوس سمجھیا
سمرا: سووندا
سمر: سمرݨ توں امر تے حاصل مصدر' یاد کرݨ' جنتا کرݨ
سمراں: ویکھو "سمر"
سمرت: زبانی یاد (دا)
سمرنا: ذکر کرݨ' تسبی' اوہ مالا جس نال ذکر کیتا جاندا اے' رنگی مالا
سمرݨ: (ک) جپݨ' سمھالݨ' مد کرݨ' یاد کرݨ
سمرݨ: (ک) سووݨ
سمرنی: جپ' مالا' رب دا ناں جپݨ
سمسیا: (س-مس-سیا) مُشکل' مسئلا' اُلجھݨ
سمکالی: (نذ) اِکو سمے دا' نال دے سمے دا' ہم عصر
سمل: (س-ل) پُونجی' سرمایا' سفر خرچ' راہ دا خرچ' وراثت' خزانا
سملہ: سنبھال کے
سمن: یاسمن دا پھُل' چنبیلی
سمند: (نذ/فا) زرد رنگ دے گھوڑے دی اک قسم
سمنداں: سمند دی جمع
سمندی: سمند گھوڑے نال تعلق رکھدا
سمند ہڑھانا: (س-مس-و) سمندر (پانی) وچ ہڑھائی' فضول کم
سمندر: (نذ) اک کیڑا جو اگ وچ جمدا اے تے اگ ای اوہدی خوراک اے۔ جدوں اگ مسلسل بلدی رہوے تاں ایہ جیوندے نیں تے اگ وچوں باہر کڈھݨ نال مرجاندے نیں
سمندر: (نذ) ساگر
سمݨ: (ک) چووݨ' چھکݨ' تُبکا تُبکا کر کے ڈگݨ
سُمݨ: (ک) سووݨ
سمو: سمووݨ توں امر تے حاصل مصدر
سمو جانا: گرم پانی دا ٹھنڈے وچ رل کے آپ دی ٹھنڈ' سمو جانا' رل جاوݨ' ٹھنڈا ہووݨ (دا)
سمور: (نذ/فا) کھل دا جنیا والاں والا قیمتی کپڑا
سموسا/سموسہ: گنھے میدے وچ آلو' قیمہ یاں ہور چیزاں بھر کے تلی ہوئی تکونی شے
سمول: سارا' پورا' سبھا (و۔ر سمولوں' سمولی)
سمولے: ساجھے' اکٹھے' سبھے' اکٹھے ہوئے' جمع ہوئے
سموند: سمندر
سموم: گرم ہوا' لُو

سموی: ویکھو "سوم"
سمالی: سنبھالی
سمیوے: سوویے، سویئے
سمی: ہلکے قدماں تے ست رفتار دا ناچ
سمیاں: ڈھول سمّی دا ڈراما
سمے: ویلے
سمیان: سامان
سمیانا(ل): سمیان، سامان
سمیٹن: (ک) سانبھن، اکٹھا کرن، ہونجن
سمیع: سُنن یاں سناون والا، رب دا اک صفاتی ناں
سمیں: (ق۔ا) سے، سوویں، ستے
سنبھار: چیتے کر، یاد کر، سنبھال
سنبھال: سنبھل، چیتے کر، یاد رکھ
سنبھالن: (ک) چیتے کرن، یاد کرن، وِرد کرن، جپن
سنبھالوں: سنبھال توں، یاد
سنگھن: (ک) سوون
سَن: سمے، ویلے، سال، سمت
سن توں سن: برابر دا جوڑ
سن: ادھرنگ، فالج، لقوہ
سن مکھ: سرخرو، کامیاب
سن: لگ، وران، سُنا
—سن سادھ دی منڈلی: قبرستان ورگا حال
سناتن: پنیویں ذات، گوت
سناری: سنہری، سونے رنگی (2) اِک قسم دا گھوڑا
سنارے: (مذ) سنار، سنیارا، سونے دا کم کرن والا
سناسی: سنیاسی، سادھ، جوگی
سنان: نیزا، برچھی
سُنب: (مذ) سُم، گھوڑے دا کھر
سنبی: نِنی ٹھنی، سجی ہوئی، بنی ٹھنی، شنگاری ہوئی
سنبھار: سنبھال
سنبھاراں: چیتے رکھاں
سنبھالنا: سنبھالن، سہارا دیون، پالن
سنبھالو: اک رُکھ جیہدے پتر انسانی ہتھ ورگے ہوندے نیں، پتر اُبل کے ورم والی تھاں دھوون نال ارام آجاندا اے
سنبھل: یوپی دا اک شہر
سنت: (مذ/س-ت) صوفی، سدھ راہ چلن والا، رب پریمی، سادھو
سُنت: (مث/ع/سُ-نت) اوہ کم جو رسول پاکؐ نے آپ کیتے یاں کرن دا حکم دِتا (2) لوٹے دی ٹوٹی (3) منڈے دا ختنا کرن دی رسم (4) اوہ نمازاں جنہاں دا درجا فرض نمازاں توں گھٹ تے نفل توں ودھ اے
سنتاپ: ساڑن والی گرمی، تکلیف، سوزو، دُکھ، مصیبت
سنتو: کھوہ وچوں پانی کڈھن دا بوکا
سنتوکھ: قناعت، صبر، لالچ نہ کرن
سنتوکھن: (ک) صبر کرن، بس کرن، کم نہ کرن، ٹھیپن (کتاب وغیرا)
سنتی بھنا: سنتاں کراون، ختنے کراون، مسلمانی کراون
سنج: شام، ترکال، سنجھ
سنج: کٹھا کیتا (ٹانک/ گُم)
سنج: (مث) سنجی، وران، ورانی،
سنج بر: وران علاقے
— سنج واہ: ورانا
سنجا: وران، بے اباد
سنجاب: کپڑے دی اک قسم، سنجاف، کور
سنجاپن: (ک) پچھانیا جاپن، معلوم ہوون، جاپن
سنجاپے: پچھانے
سنجاتا: پچھانیا
سنجایا: کامیاب
سنجاف: اُچھاڑ، جھالر
سنجان: (مث) پچھان

سنجالی: سمجھائی، پچھانی
سنجنہ: ہیر ورگا اِک پھل
سُنجرا: وران، سُنجا
سُنجری: سُنجی، وران، بے خبری وچ، اکلی، ہنا راکھی
سنجڑیپے: ورانیاں
سنجریں: شاواں گے
سنجن: (ک) سنجرن، رگلا کرن، بھیون، پانی دیون، سنجائی کرن
سنجوگ: چنگا میل، قسمت راہیں ملاپ، ویاہ (2) دو ستاریاں دا اک برج وچ ملاپ، اتفاق، حادثا، جسم تے روح دا ملاپ
سُنجی: وران، بد بخت، نامراد
سُنجے: وران
سنجیں: ویکھو "سُنجی"
سنجھ (مث) سنجھ، سویر، سرگھی
سنجھالس: پچھانن گے، جانن گے
سنجرن: (ک) پانی دیون، سنجن، سنجائی کرن
سنجن: (ک) اکٹھا کرن، سمیٹن، جمع کرن
سند: (سن-سو) اوزار، زچھ، آلا
سندا: دا، کسے بارے
سنداری: چمڑے دی مشک جس وچ ہوا بھر کے دریا پار کردے نیں
سندارے: ویکھو "سنداری"
سنداں: لوہا یاں ہور سخت تھاں جس اُتے رکھ کے سٹ ماردے نیں
سُندر: سوہنا، سوہنی، سوہنے
سُندری: سوہنی، حسینا
سندس: اوہدا
سندل بار: ساندل بار
سندوری: سندھوری، سندھور رنگا
سندی: دی
سندے: دے
سندیسوا: سندیسا، سنیہا
سندیلاں: کیاریاں، روشاں
سندھ: سمندر (2) اک مشہور دریا (3) بھیرویں راگ دی اک راگنی
سندھ سندھ: انگ انگ
سندھڑی: سندھ ندی، سندھ دیس
سندھڑے: سندھ
سندھڑیں: سندھ وچ
سندھیا: سویرے شام کیتی جاون والی عبادت
سنڈاس: سنیاس (2) ٹٹی خانا
سنڈاس: (مث) چوڑھی، جماوارنی
سنڈھ: اچھل بجھ، نہ سوون والی مجھ
سنڈھا: سنڈھا، نر مجھ
سنڈھن: (ک) سمن، گنڈھن، جوڑن، رسی نوں گنڈھ لاون
سنڑا: گلا، پنا، رنجا (ورنہ سنڑہی، سنڑے)
سنسار: (مذ) زمانا، جگ، جہان، دنیا، کائنات (2) کمرچھ
سنسارے: اجاڑ، بے آباد
سنسکرت: (سَں-سکْ-رت) بھارت نوں آون والے آریاواں دی مذہبی بولی
سُنساون: (ک) سن بن کرن، کسے شے دا شوں شوں دی اواز پیدا کرن
سُنساون: (ک) نک وچ بولن
سنکارن: (ک) اشارا کرن، اکھ مارن، سینت مارن، اکساون
سنکرا: سن لگوا، سن دا گوٹا
سنگلی: نکی زنجیر، سنگلی، چتل دی تار جو نجومی لوک حساب لاون لئی ورتدے نیں
سنگ: پتھر، وٹا
-سنگریزہ: سنگ ریزا، کنکر، نکے نکے پتھراں دے ٹوٹے
-سنگ کبوتر بیضہ: کبوتر دے آنڈے جنے

وڈے وٹے
-سنگین: سخت' پتھری' پتھریلا
سنگ: فقیر' سادھوواں دا قافلا جو کسے مزار دی زیارت لئی جا رہیا ہووے' جتھ
سنگ: ساتھ' نال
سنگ: جھاکا' شرم' سنگا' لج' لحاظ' احساس
سنگیں: (س-گے-س) شرم کریں
سنگار: زیور' گہنا' سجاوٹ
-سنگار لئی: سجالئی
-سنگار مہاوتاں دا: ہاتھیاں دے سراں اُتے سندھور لاون
سنگارن: (ک) سجاون' شنگار کرن
سنگاری: سجائی
سنگارے: سجے سجائے
سنگاریں: سجاویں
سنگالی: سنگاں والی
سنگت: (سٹ) محفل' ساتھ' اکٹھ' صحبت' جماعت
سنگتاں: سنگت دی جمع' ساتھ' مریداں دی جماعت
سنگرن: (ک) ناڑا کھچن
سنگرن: (ک) سنگڑن' سمٹن
سنگستان: سنگ ستان' پتھراں دا گھر' کٹھور جہان
سنگل: زنجیر
-سنگل جڑیا: کنڈی لائی (بوہے نوں)
سنگی: سنگی' ننگا نرسنگھا
سنگن: (ک) جاسوسی کرنی' رازداری نال خبر لینی
سنگولا: (مذ) نیزا
سنگولے: نیزے
سنگوئی: سنگی نوں' شرماون
سنگی: شرمائی (2) سنگ نوں' پتھر دا
سنگی: سنگ
-سنگی لاون: درد مکاون لئی پچھ لا کے سنگ دا نبیا کپ لاون

سنگھ: (مذ) گلا' حلق
سنگھ سوارن: کھنگھورا مار کے گلا صاف کرن
سنگھ: شیر' سکھ
سنگھا: سنگھ/گلا' حلق (2) منجی آناکی وچ رسیاں دا اٹھا
سنگھات: سنگت' مجلس (2) لڑائی (3) سختی' تیزی (4) بدن' جثا (5) دوزخ دا اک حصا
سنگھار: شنگار' سجن
سنگھارن: (ک) قتل کرن
سنگھاں: سنگھاں
سنگھٹ: رگڑا' ناکرا' لڑائی' میل (جمع سنگھٹاں)
سنگھن: (ک) سُنگھ لین' نک نال پرکھن
سنگھنا: جنسی لذت لین (دا)
سنگھوں: سنگھ توں' گلے توں
سنگھیاں: سنگیاں
سنن: (ک) دھیان دیون' کناں راہیں آواز محسوس' کن دھرن
سنوار: سوم وار' پیروار (2) سنوارن توں امرتے حاصل مصدر
سنوارن: (ک) سوارن
سنواریں: ٹھیک کریں
سنوالے: سوارے
سنورن: (ک) سورن' بنن' سدھرن' درست ہوون' پھبن' سجن
سنولاون: (ک) ساؤلا ہوون' دھپ نال رنگ کالا تھیون
سنویں: (غ ا) سووے
سنہیا: سنے' پیار دا جذبا
سنیہہ: کن' مشق انگ
سُنی: سُنجی' ویران' سُونی' بے آباد' بے رونق
سُنے: سال' عمر' سن
سُنیہا: پیغام
سنیہڑا: سنیہا' پیغام

سیہوڑا: سنیہا' سندیسا' پیغام
سیہوڑے: سنیہے' پیغام
سنھ: طرف' پاسا
سنھ: ریگستان دا اک قسم دا گھاہ
سنھ: (مث) نقب (اڈوٹ' مارن)
سنھ لمنا: دلدلی زمین وچ دھس جاون
سنھن: (ک) ہتھنڈاں لئی نشانا بنھن' شست بنھن
سن: پٹ سن' سن دا بُوٹا
سن: سنے' نال' سمیت
سن کھ: سرخرو' کامیاب
سن دل نال: جے دل لا کے سُنیں
سن ہمشیرہ حال: بھین دا حال سن کے
سناتا: ہدایت کرن' اعلان کرن' چتاونی دیون
سناواں: شاواں
سنایم: میتوں سنائی
سنکن: (ک) نک صاف کرن
سنے: سمیت' نال
سنے دُکھ: دُکھ سمیت' حضرت ذکریا کافراں توں بچ بھجدے سن' اک رُکھ نوں آکھیا کہ میتوں لکا. رُکھ نے اپنے تنے اندر لکا دتا. رب نوں ایہ گل پسند نہ آئی تے کافراں نے رُکھ نوں آرے نال چیر دتا' حضرت ذکریا وی وچے چیرے گئے.
سنیاس: سُتی
سو: انجے ای' اوہ
-سو مثال ہماری: اوہی مثال ساڈی اے (مخ)
سو: پاسے' ول' سمت' طرف
سوا: (س-سواء) بغیر' بنا
سوا: (س-سوا) اک اتے چوتھائی
سو آوہ: جیون ٹُھپا' نصب العین (الف)
سواحل: ساحل دی جمع' سمندر کنڈھے
سواد: چسکا' مزا' ذائقہ
-سواودں: سواد توں' مزے توں' ذائقے توں
سوادالاعظم/سواد اعظم: وڈی گنتی' بہو گنتی' اکثریت
سوارتھ: بھلیائی دی گل' چنگی گل' نیک کم
سوارن: (ک) سودھن' غلطیاں توں پاک کرن
سواک: اِک اناج' سوانک' دریا کنڈھے اگن والا اِک گھاہ جس توں کھاونڑ بی .ملدے نیں
سوالی: سوائی (2) سوال کرن والا' فقیر
سوالیں: سوال نال
سوامی: آقا' مالک' خاوند' میاں' راجا' رب
سوانگر: چنگی بھلی
سوانی: (مث) رَن' عورت' زنانی' خاندانی عورت
سواہ: راکھ' خاکستر
سواہیں: سواہ' راکھ' خاکستر
سوائی: سوا' وادھو' ہور (2) سواون توں ماضی
سوائے: سوا' ودھ
سوبھا: (مث) مدح' تعریف' شوبھا (ناٹک) (2)
سوبھن والا' راس آون والا' چنگا لگن والا
سوبھن: (ک) زیب دیون' چنگا لگن' سجن' پھبن' بھلا لگن' سنورن
سوبھی: سجی' پھبی
سوت: سوتیلی' متریا بھین
سوت: سوون کپڑے' بسترے دے کپڑے' سوون ڈھنگ (دا)
سوت: سوتر' دھاگا
سوتا: (مذ) سوون ویلا' ترکالاں
سوتر: اوتر دا الٹ' اولاد والا' وسدا' قسمت والا
سوترن: (ک) درست ہوون' سورن' بنن' ٹھیک ہوون' صحت مند ہوون' ڈنگر دا سیھن ہوون
سوتری: (مث) رسی' سیبا (2) سپ دا اصل ناں لین دی تھاں لیا جاندا فرضی ناں
سوتن: (ک) سونتن' جتھ نوں اتوں تھلے لیاون' مانجا چڑھاون' ولوندھرن' نیام چوں تلوار کڈھن

سوتنا: ویکھو "سوتن" (وا)
سوتے: سوتا' سوان ویلا
سوتیں: ستیاں' سُتے ہوئے نُوں
سوٹا: ڈنڈا' ڈانگ' سوٹی (2) تختی
سوٹا: سگریٹ یاں حقے دا کش
سوج: تیجن دی حالت
سوجن: گھر دا بندا' نیڑلا رشتے دار
سوجھ: ویکھو "سجھ"
سوجھی: سجھ' گیان' عقل
سوجھیندا: بجھاندا
سوچ: (مث) سوچن دا عمل' سوچی گئی شے
سوچن: (ک) چِت وچ لیاون' دھیان کرن' گوہ کرن' گولن' گوہڑن' وچارن
سوچشار: فلاسفر' فلسفی
سوچوان: (سوچ-وان) فلاسفر' فلسفی' سوچشار
سوخت: (مث/فا) ساڑ
سوختہ: (سوخ-تا/فا) سڑیا' بجھیا' تُکیا ہویا
سود: (مذ/فا) فائدا' منافع' بیاج' نفع
سودا: (مذ) مال' وپار' لوڑ وستاں
-سودا بار نہ: توں سودا نہ چھڈ (سودا کرلے)
-سوداگر: کاروباری بندا
سودا: پاگل پنا' جھل
سودائی: سودائی' پاگل' جھلے
سودائن: (مث) کملی جھلی' پاگل
سوداویں: سودا پاروں
سودھ: اصلاح' درستی' (سودھن توں امر تے حاصل مصدر)
سودھن: (ک) سوارن' بہتر کرن' ایڈٹ کرن' صحیح کرن' غلطیاں توں پاک کرن' صاف کرن' خالص بناون' ہدایت دیون
سَورہ: (س-سور) سوران توں' بہتر
سَوراج: ازادی
سوروا: سَوروا' سجرا

سُورت: قرآن شریف دیاں کسے اک سرلویں ونڈ آیتاں دا اکٹھ' سورۃ
سورۃ اخلاص: قرآن مجید دی سورت توحید' قل ھو اللہ والی سورت (جو ترے وار پڑھن نال پورا قرآن شریف پڑھن دا ثواب ملنا دسیا جاندا اے)
سورٹھ: سورٹھا' اِک راگ
سُورگ: جنت
سُورما: بہادر
سُورمت: بہادری
سورمتائی: بہادری
سوران: سَرن' مدد کرن (2) بہتر ہوون' راس ہوون
سوری: سلیم' شریف
سورے: سُورتاں
سوریاں پیراں تائیں: پیراں دی منقبت آکھ (دمو)
سورہجے: سوہرے' سسرال
سوریں: ورد کریں' رب دا ناں لے کے شروع کریں
سوڑ: (مث) مشکل' تنگی' کال' بھیتی
سوڑا: (مذ) تنگ (مث: سوڑی)
سوڑن: (ک) تڑکن' تیل یاں گھیو وچ کوئی شے بھنن' بھگارن
سوڑن: (ک) مارن' کٹن' بھنبھوڑن' کھاون
سوڑھ: راگ سوڑھا
سوز: (مذ/فا) ساڑ' سیک' درد
سوزاں: سوز دی جمع
سوزن: (مث/فا) سوئی
سوسن: گل سوسن' اِک پھُل جو کئی رنگاں دا تے خشبوئی ہوندا اے
سوغات: (مث/فا) کسے خاص علاقے دا تحفا
سوفار: تیر دا اگلا حصّا
سوف ترائی: توں کجھ دیر ٹھہر کے مینوں ویکھ

سکیں گا (سوف: مستقبل بعید اے)
سوفسطائی: (ع) وہمیات دا۔ فلسفا' قدیم یونان دی اک وچار دھارا' بعضیاں دے خیال وچ "صوفی" لفظ ایتھوں ای آیا اے۔
سوق: بازار
سوک: سوکا' خشکی' سکن دا عمل
سوکا: خشکی' بارش نہ ہوون دی حالت (2) بال دے کمزور ہوون تے سکن دی بیماری
سوکاں: سوکے مارے (بوٹے)' سکے
سوکاؤ: سکاؤ
سوکائے: (غ ا) سکائے
سوکن: (ک) جذب کرن' چوسن
سوکن: (ک) ڈنگر دا گھراڑے مارن
سوکھ: اسانی' سہولت' امیری
سوکھا: اسان (2) امیر
سوکھاندا: (غ ا) ویکھو "سکھاندا"
سوکھدائی: سکھدائی' سکھ دائیک' سکھ دیون والا
سوگ: (مذ) سوگ کرن والا
سوگند: (ہ/ مث) سونہہ' قسم
سوگی: سوگ والے' غمگین' دکھی (2) سوگی' کشش
سوگیاں: سوگی دی جمع' سوگ والے (2) کشش
سول: (مذ) کنڈا' درد' ڈھڈپیڑ
سول دا: سول دائیک' درد دیندا (کنڈا)
سولاں: سول دی جمع' کنڈے' کنڈیاں
سول: (س سول) سوکھیائی
سولا: سول' سوانک ورگا چاول
سولا: (س ول۔ آ) سوکھا' سستا
سولاں: (غ ا) سولھاں' 16
سولدا: (س ول۔ دا) حنظا
سولڑا: (س سول۔ ڑا) سولا' سستا' سوکھا' نیڑے (خف)
سولڑے: (س سول۔ ڑے) سولے' سستے' عام

ملدے' سوکھے لبھن والے' مشکل سوکھی کرن والے
سولن: (ک) من لین' اعتراف کرن
سولن: (ک) اَلی لگن' داغ لگن' بوٹی دا اِک پاسیوں سڑن
سولن: ڈاہ' بھر
سولہ: ویکھو "سولا"
سولھاں: سولھاں' 16
سولی: نیڑے' سرانے' ہور ویکھو "سولا"
سُولی: (مث) پھاہی' پھانسی
۔سُولی رسم: پھانسی لاون دا رواج
سولے: ویکھو "سولا"
سولھویں: چنّن چودھویں ورگی روشن رات (مجازن)
سولھے: خوشی دے گیت' تعریفی گیت
سوم: (فا) تجا' تریجا' تیرا
سومن: (ک) سوون' ارام
سوم وار: سوموار' پیر' آریاواں دا سوم رس پیون دا دن
سومن: سَمن' سوون
سومیراں: میراں دا میر
سوں: تہیں' توں
سوں: وچ' نال
سوں: (غ ا) ویکھو سونہہ
سوں: تعویز' تویت
سوں سپت: اجہی سونہہ جس وچ دولھا اپنی بیوی نوں ستاں ہر سوالی نوں ہاں' بھین تے دھی دا آدر دین دا اقرار کردا اے۔
سون شگون: فال' شگون
سون: سونا' (2) چنگی نسل دا
سون سنڈاون بیکا: سونے ورگے لوک جو اپنے آپ نوں ظاہر نہ کرن (باہو)
سون چڑی: سنہری کھنبھاں والی چڑی

سونے وٹڑی: (سو-نے-سون-ڑی) سونے رنگی، سونے بارے
سونپ: حوالے
-سونپ دتا: حوالے کر دتا
-سونپاں: حوالے کراں، دیاں
سونپن: (ک) حوالے کرن، دیون، سپرد کرن
سونپیم: میں سونپیا
سونجڑ: سنج، جنگل، بیلا، اجاڑ، ورانی
سونڑی: (س-سون-ڑی) سونے رنگ دی، سونی
سونہاں: (غ.ا) سوہنا
سونوی: (س-سون-وی) سونے رنگ والی، سونی
سونہہ: سونہہ، قسم
سونہا: (سوں-ہا) باخبر، آگو (2) جاسوس
سونہاریاں: سوہنیاں
سونہاں: ویکھو "سونہا"
سونہدی: (غ.ا) ویکھو سوہندی
سونہی: سونہا توں مونث
سونہیں: سونہے، واقف، ہمنوا
سونیارے: (غ.ا) سنیارے
سونیں: سوں، ویاہ دیاں رسماں
سونیہا: (غ.ا) سنیہا
سوں: ساون، (بارش.مینہ)
سوں: شگن
سوں/سوون: سُمن، نیندر مانن
سونیساں: ستاواں گی
سووا/سوں: بچا دیون، بال جمن
سوہ: شوہ، مالک
سوہ: حسن، سجاوٹ
سُوہا: سُرخ، لال، رتا (2) سونہا، واقف، جانو، جاسوس
سوہارا: سوہارا، ساہڑا، سوہنا
سوہارے: سوہارا توں، سوہنے
سوہاگن: سہاگن

سوہاگنی: سہاگنی، بھاگوان، خاوند کول وسدی
سوہان: اک قسم دا گھاہ
سوہبی: (غ.ا) ویکھو سوبھن، سوبھی
سوہد: (غ.ا) ویکھو "سودھ" سودھن
سوہدرہ: سوہدرہ چند، وزیر اباد لاگے اک علاقہ
سوہدہ: (غ.ا) ویکھو سودھ
سوہرا: بیوی یاں خاوند دا پیو
سوہر بیکس: سوہرے
سوہرہووو: اے میرے سوہریو (غصے دی گالھ)
سوہڑے: سُوہے، لال، رتے
سوہساں: سواں ماتاں گا/گی
سوہل: سہل، سوکھا، اسان
سوہلا: سولہا، خوشی ویاہ دا گیت
سوہلاں (غ.ا) سولھاں، 16
سوہڑا: ویکھو "سولہا"
سوہم: میتوں سوہدی
سوہنڈڑا: سوہنڈا، پھبدا، سوبھدا، بجیا ہویا (اودنہ سوہنڈڑے)
سوہندی: سوبھدی، پھبدی، چنگی لگدی
سوہن: (ک) سوبھن، چنگا لگن، سجن، پھبن
سُوہے: چنگا لگے، ساوے، سجے، سوبھے
-سُوہے ہونٹھ یاقوت کھرے تھیں: ہونٹھ اصلی یاقوت ناں دی لال سن (محم)
سَوہیا: سُوہا، سرخ (احمر)
سوہیا تے چندرہڑا: اکبر سے دے دو بہادر راجپوت جنہاں دی بہادری بارے وار لکھی گئی
سوہیساں: نہاساں
سوہیلا: (مذ) منّ بھاوں، دلکش، سوہنا لگن والا (2) سولھا، تعریفی، گاون
سوہیں: سونہا، واقف، جانو
سوہنڈڑی: سوہندی، سوبھدی، سجدی
سوہنا: سونا، مشہور قیمتی دھات
سوئی: سُتی

سوئی: اوہو، اوہ، اوہی
سوئے: اوہ، اوہناں اتے، اوہناں ول
سوئیو/سوئیو: اوہی، اوہو
سوئے: مڑھی، شمشان
سویت: سوار، شنگار
سویل: سویر، سویرے، چنگا ویل (س+ویل)
سویلڑے: سویرے
سویلے: سویرے
سوین: سووے، نیندر لوے
سوین مرگ: سونے دا ہرن
سہ: (6) ترے (2) سہن توں امر تے حاصل مصدر
ـسہ غم: غم سہ کے
ـسہ طلاق: ترے طلاقاں، سدا لئی چھڈن
سہ: شوہ (لف/نانک) سہیلی، سکھی (لف)
سہاپݨ: (ک) پچھانیا جاوݨ، سہا، جاوݨ، لگݨ، معلوم ہووݨ
سہارا: غمخوار، سوہاڑا، سوہݨا، سندر
سہاراں: سہواں، ہور ویکھو "سہارݨ"
سہارݨ: (کب) جھلݨ، سہݨ، جرݨ، برداشت کرݨ
سہاری: سہارن توں، سہی، برداشت کیتی
سہارے: (مث) سوہݨی، من بھاونی، من لبھاوݨ والا
سہارے: پیارے
سہاڑے: ویکھے، غور کرے
سہاگ: (مذ) وسݨ، ویاہتا جیون، خاوند، ویاہ، شادی (لف)
سہاگا/سہاگہ: (مذ) (1) کھیت نوں پدھرا کرݨ والا پٹ (2) پھٹکری ورگی شے جو سونا صاف کرݨ تے دواں وچ کم آوندی اے
سہاں: سہواں، برداشت کراں
سہاتکے: سوکھے، اسان، سولے
سہانے: سوہݨے، زیب دار
سہاوا: سوہݨا، پیارا (لف)

سہاوڑی: سوہݨی، سہاوی
سہاوݨ: (ک) دل نوں بھاوݨ، سوہݨا لگݨ
سہائم: مینوں چنگا لگدا اے
سہائی: سجائی
سہایا: چنگا لگا، سوہیا، بھایا
سہایم: ہیں سے، سہارے
سہایم: ویکھو سہائم
سہتی: (مث) ہیر دی نناݨ
سہج: آہستہ، ست (2) سجرا، تازا (3) صحیح جوڑ، اکو جیہا (4) سبھا، مزاج، طبیعت (5) دکھ تے سواد توں دور دی کیفیت (نانک)
سہج اوستھا: معرفت دی حالت جتھے بندا ہر کم اپنی رضا نال کردا اے (سکھ / حوالا محمد آصف خاں)
سہجا: سہج آسن، سنجی اُتے پیا رہندا اے (نانک)
سہجوں: سہجیتی ہی، سوکھیاں، اسانی نال، خوشی نال، خوشی خوشی، شوق نال، اپنے آپ
سہجوں: اِک ریگستانی بوٹا
سہدو: (سا-ہا-سو) جاگنا
سہدیو: (د) تھوڑا سوݨ والا
سہرا: لڑیاں دا زیور جو لاڑھے دے متھے اُتے بنھیا جاندا اے، ویاہ دا اک گیت
سہرایا: تعریف کیتی
سہرے: (غ ا) سورے، سجے
سہساں: سہواں گا/گی
سہک: (مث) اِچھیا، خاہش
سہکال: ترساں
سہکݨ: (ک) سسکݨ، ترسݨ، لوچݨ
سہکواں: جو سہک کے ہتھ آیا ہووے
سہل: (ع) سوکھا، اسان
ـسہل تیکندے جاہل: جاہلاں نوں سوکھی جاپدی اے (محم)
سہلاری: اک قسم دا گھوڑا
سہلاوݨ: (ک) چھوہݨ، ملݨ، ہتھ پھیرݨ، تھپکݨ،

بچکاوݨ
سہلی: نقیری تھیلی
سہم: حِصّا
سہم: (فا) خوف ہراس' ڈر' سہمݨ توں حاصل مصدر تے امر
سہمݨ: (ک) ڈرݨ' خوفزدا ہووݨ
سہمیں: ٹونے ٹوٹکے' چھے چھے' حصیاں وچ پرچوݨ (لا)
سہݨ: (ک) جھلݨ' برداشت کرݨ' سہارݨ' سہوݨ
- سہݨ وچھوڑا بھاری: وچھوڑا سہنا اوکھا اے (ا)
سہنس: بے شمار' اݨ گِݨت' کثرت نال' سینکڑیاں وچ' ہزار (2) ڈر' بھو' فکر' چنتا
سہو: (س۔سو) بھل' غلطی
سہورے: سوہرے (غ۔ا)
سہوڑݨ: سہیڑݨ
سہوں: سوان' سہاں' جراں
سہی: سہائی' مدد' حمایت
سہی: سہہ (2) برداشت کیتی' جری
- سہی سچ: سچ مچ' واقعی
- سہی کراݨ: منوݨ' دلوں منݨ
- سہی ہووے: جاپے' لگے' ثابت ہووے
سہے: خرگوش
سہیڑݨ: (ک) گل پاوݨ' نال ہتھیڑݨ (2) ساتھی بناوݨ' ساک بناوݨ' رشتا جوڑݨ' ویاہوݨ' مصیبت مُل لیݨ' ٹھگݨ
سہیڑی: مصیبت مُل لئی
سہیڑئیے: لئے' متھے' چھپے
سہیسال: (س۔ہے۔ساں) دسرکراں گی
سُہیل: اِک مشہور چمکدار تارے دا ناں جو یمن وچ دسدا اے
سہیل یمانی: ویکھو "سہیل"
سہیلی: ویکھو "سہلی"

سہیلی: دوست
سُہیلی: (مونث) سوہݨی' سہاوݨی' مَن بھاوݨی' سوہݨی' پھبوی' سکھی
سُہیلے: سکھی وسے' پیچے (2) سوہݨے' خوبصورت
سئوݨ: سوݨ مبارک' نیک شگون
سئی: سوائی' اوہی
سئیاں: سہیلیاں' سکھیاں
سئیں وچھیں چھناں: چناب دریا وچ سو وانس ڈُب کے وی تھاہ نئیں لبھدی (وا)
سی: نال' توں' پاروں (2) ٹھنڈ' ٹھار' سیتا (3) پچھے دی علامت (گیا سی) (4) مستقبل دی علامت (جاسی' کھاسی)
سی: (فا) تریہہ 30
- سی حرفی: نظم دی اک قسم جس وچ 30 اکھراں نوں لے کے ہر اکھر نال اِک بند لکھدے نیں 30 اکھری
سے: توں' تھوں' تھیں (2) سو' اوہ
سے: اوہ' اوہی
- سے ای: اوہو ای
سے: سینکڑا' اک سو' سو' کئی سو' بہت سارے
سیاں: سے آں' سوواں' کئی سو
سیاپا: (نا) ماتم' غم' وین' پیٹا کوٹی
سیاپے: سیاپا' ماتم' افسوس پاروں پیٹنا کُٹݨ
- سیاپے دی نائݨ: سیاپے والے گھر رہݨ والی نائݨ جو کھانا وغیرا پکاندی اے
سیاہ: بھیڑیا' بگھیاڑ
سیادت: وڈیائی
سیار: چلدا رہݨ والا
سیارا: چلدا رہݨ والا' سنتری' سورج ٹبر دے اوہناں 9 ٹکاں وچوں اک جو سورج دوالے گھمدے نیں
سیاری: لوہے دا وریا
سیاست: (مث/ع) چالاکی' چالبازی' سیاݨپ'

ملکی بندوبست وچ جِتھا لین دا کم یاں عمل

سیاق: حساب، گنتی

سیال: سردی دا موسم، پالا، سردی

سیال: جٹاں دی اِک گوت (ہیر دا تعلق ایسے گوت نال سی)

—سیالاں دِیاں جائیاں: سیالاں دیاں جمیاں، سیالاں دیاں دِھیاں

سیالی: سیال دی، سردیاں دی رت

سیالے: سیال، سردی دا موسم

سیالیں: سیال، اِک گوت، سیال عورتاں (2) سردیاں وچ

سیاں: سوواں، کئی سو وچوں

سیاں: سَیاں، سکھیاں، سہیلیاں

سیانن: (ک) سیانن، پچھانن، جانن

سیانپ: (مث) سیانپ، عقل مندی

—سیاں فرمانا: فلسفا تے عقل دا دعوا کرن

سیانا: (مث) حکیم، عقلمند (مث: سیانی)

سیانپ: (مث) عقل مندی

سیاوش: اک بادشاہ دا ناں جِہدا ذکر میاں محمد بخش نے سیف الملوک وچ کیتا اے

سیاہی: (مث) انھیرا، کالکھ (2) لکھن والی روشنائی

—سیاہی پھِری اسمان: اسمان کالا ہو گیا (پیلو)

سیاہے: کھاتے، وہیاں، ساہے

سیپ: (ے-پ) بنا پیسے کاروباریاں وِہار محنت بدلے محنت دا رواج، کم بدلے اناج وغیرا دیون

—سیپی: سیپ توں، ایہا ملازم جنوں دانیاں دی صورت وچ تنخاہ دِتّی جاندی سی

سیپاں: سیپ، ستھے معاوضے دی سمجھوتی سیوا کرن، چھماہی یاں سال مگروں دانے بدلے کم کرن

سیپن: (ک) سیپی بناون، سیپ کرن

سیت: ٹھنڈ، ٹھنڈی، سی

سیتا: وِنھیا، جوڑیا، سیون توں

سیتوں: اوس سیتا

سیتی: (ے-ی) مطابق، خاطر، لئی، واسطے، نال، نے، پاروں

—سیتیں: ویکھو "سیتی"

سیتی: (ی-ی) تھاں لئی، دھار لئی

سیج: (مث) منجی، بسترا، ویاہ دا وِچھونا

—سیج مانن: بھوگ کرن، ہمبستری کرن

سیچن: (ل) ہتھاں دا پیالا بنا کے بوٹے نوں پانی دیون، محنت نال پالن (وا)

سیجیا: سیج، بسترا، عورت نال صحبت

سیچن: (ک) آبپاشی کرن، فصل نوں پانی دیون

سیچے: پانی دیوے، سنجائی کرے

سیخ: (ی-خ/قا/مث) لوہے دی سلاخ، کباب تیار کرن والی لوہے دی سلائی

—سیخ اُتے چاڑھ: بھاویں میرے کباب بنا لے (سیخ اُتے چاڑھ کے)

—سیخے پَر بیرا: (کباب بناون لئی) سیخ اُتے گوشت دی بوٹی

—سیخے لگا بیرا: سیخ کباب بناون لئی سیخ اُتے چڑھائی گوشت دی بوٹی

سید: (مذ-ید/ع) سردار، وڈیرا، رسول کریم اوہناں دی اولاد وچوں

سیدھ: ضد، سِدھا ہوون دی حالت

سیدھا: غیر مذہب فقیر نوں پکے کھانے دی تھاں کچا راشن دیون

سیدھن: (ک) سودھن، درست کرن، سِدھے راہ پاون (2) نشانا بناون

سدھے: نشانا بناون

سیر: (ے-ر) رجن، دل بھرن، رج کے، دل بھر کے

سیر: (ے-ر) بھرن، ترن، تیل

—سَیر کتاباں اندر: کتاباں دی سیر یعنی پڑھن

—سیر کردے: (کتاب) پڑھدے ہوئے

-سیر نزولی: دنیا دی سیر
سیرؔ: (سی-ر) حصّا، واسطا، تعلق، سانجھ، بھائیوالی
سیرؔ: (سے-ر) سولھاں چھٹاکی دا وزنی تول
سیرا: (سی-را) نرم پتلا حلوا
سیران: سیر کرن
سیرت: (مث/ع) کردار، خصلت
سیرا: لہو دی ناڑ
سیری: کسان دا جنس معاوضے اُتے رکھیا نوکر، حصے دار
سیری: اسیر، قیدی
سیریاں کرن: ہر پاسیوں مایوس ہو جاون، رج جاون، لوڑ پوری ہوون
سیڑ: (سی-ڑ) سی، سی کے، سیوں
سیڑن: (ک) سیون، سلائی کرن، موٹے تروپے لا کے سیون (2) بیجی فصل وچ ہل پھیرن
سیڑھ: (سے-ڑھ) دھار، فوارا، (خاص کر رت دا)
سیڑھاں: فوارے، دھاراں
سیس: (مذ) سر
-سیس گنداون: سر وچ کنگھی کراون، سر نوں سجاون
-سیس وکندڑوے: سر دیوں والے، جاں نثار
سیف: (مث/ع) تلوار
سیفل: سیف الملوک شہزادا
-سیفل سوئی: اوہ سیفل (ایہہ سیفل اوہ سیفل نہیں سی)
-سیفل شاہ تے بدیع الجمال: شہزادا سیف الملوک تے بدیع الجمال پری
سیفی: دشمن دا وار لاہن لئی پڑھی جاون والی اک دعا۔ آکھدے نیں کہ ایس دعا دا عامل 70 ہزار جن تے فرشتے اپنے قابو وچ رکھدا اے
سیفی: سیف، تلوار
سیفیاں: "سیفی" توں جمع

سیک: گرمی، تاء
-سیکے: تاپے، گرم کرے
سیکن: (ک) اگ اُتے رکھ کے کوئی شے گرم کرن، ہتھ پیر اگ لاگے کر کے گرم کرن
سیکن: سیکھن، اکساون، چکن (2) سلائی نال دیوے دی بتی اُتانہہ چکن
سیل: سیلا، برچھا
سیل: پانی دی کانگ، ہڑ، سیلاب، چھل، لہر (2) سیر، ٹور، سفر
سیلا: سیل، سیر، ٹور
سیلاب: ہڑھ، طوفان، کانگ
سیلابڑے: سیلابے ہوئے، سیلاب بھرے
سیلاں: سیراں
سیلانی: سیاح، پھرن ٹرن والا، مسافر، اک تھاں نہ ٹکن والا
سیلا2: ویکھو "سیلا"
سیلو: سیلانی، ٹرن پھرن والے
سیلی: سیلی، فقیری تھیلی جس وچ اوہ لوڑیندا سامان رکھدے نیں
سیلیاں: سہیاں، برداشت کیتیاں
سیلھی: سیلی، فقیری تھیلی
سیم: (مث/فا) چاندی، رُپا
-سیم تیچی دا ستم بناون: کجھ پاروں لفظ وگاڑ کے کجھ دا کجھ بنا دیندے نیں
سیماب: (مذ/فا) پارا
سیمائی: ویکھو "سیم"
سیمرغ: سی مرغ، اک افسانوی پرندا جو بڑا وڈا جثہ رکھدا اے
سیمرغاں: سیمرغ دی جمع، وڈا الف لیلوی مرغ
سیمیں: سیم دا
سیں: سُوں، سوں کے
سیں: سائیں، شَیں، محبوب، مالک، (2) سوں
سیں: سے، سینکڑے

سَیں: سی، توں، پاروں
سَین: صدا، اواز
سَین: کڑی دے ویاہ پاروں تویں بنن والے رشتے دار، کڑم، ساک
سَین: سَینا، فوج
سَین: عراق دا اک پہاڑ
سَین: اِک اعلا نسل دا گھاء، ایہدیاں جڑھاں نال ٹھلا ہے ترش بناندے نیں
سین بلالؓ: حضرت بلالؓ حبشی اذان دیندیاں اپنے لہجے پاروں شین نوں سین بولدے سن
سَینا: فوج
سِینا: سینہ، چھاتی
سینت: (مث) اشارا
سینتر: سینت، اشارا
سینڈ: مفت، بنا مل
سیندھ: سر دا چیر، سندھور
سینڈھ: نک دی گندگی
سینڈھن: سیندھن، نقب یاں موری وچوں جھاکن، موری کرن
سینسار: سنسار
سینگا: ساتھی، دوست، سنگی، متر، نال دا
سینگی: سینگا توں مونث
سینگیاں سرتیاں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سنگیں: سنگی، ساتھ، سہیلیاں
سینوے: (ف ا) سیوے، سلائی کرے
سینہ: (مذ/فا) چھاتی
-سینہ چاک کرن: کسے تیز دھار شے نال سینا کھولن ۔ دل دا حال کھولھ دسن
-سینہ بھر تپایاں دا: بھر دے تپے ہوئے لوکاں دا سینا
سیو: سیب، مشہور پھل
سیو: سیلیو
سیوا: (مث) خدمت، ٹہل
سیواں: دھرنا مار بیٹھن
سیوک: خدمتگار، سیواکار، پجاری، چیلا، خادم
سیوکناں: سیوک عورتاں
سیوں: دے نال، پاروں، کولوں، نال، تھے
سیون: (ک) سیوا کرن، خدمت کرن، دھیاون، پوجن (2) ککڑی دا آنڈیاں تے بیٹھن
سیون: (مث) سلائی، (ک) سیا بھرن، سلائی کرن
سیونا پاڑنا کرن: بھیجے کٹن والا کم کرن
سیوہاں: سیہون شریف، اک شہر دا ناں
سیوے: (سے-سوے) سیوا کرے، خدمت کرے، بندگی کرے
سیہ: (فا) سیاہ، کالا
-سیہ مار: کالا ناگ
سیہاپے: سنجھاپے، پچھانیا جاوے، سیہانیا جاوے
سیہاں: سیہا، خرگوش
سیہوڑن: سیڑن
سیہہ: سیہی، اک جنور جہدے جسم اُتے کنڈے ہوندے نیں
سیڑھ: سیڑ، دھار

ش

ش: پنجابی دی فارسی اکھرالی دا 29 واں اکھر ایہدا وانڈدرا س تے چھ نال ہوندا اے گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل شَشا (ਸ਼) اے۔
شابہ: (ع) جوان، گبھرو، 24 توں 40 ورھے دی عمر دا مرد
شابا: "شاباش" دا مخفف
شابس/شابش: شاباش

شارخ: (مث/فا) ٹاہنی
شاد /شاداں: (فا) خش
شادمان: (فا) خش
شادی: (مث) خشی، خش
شانۂ: (عر) کلا، بُت گھٹ ملدا
شارت: مشورا، مشاورت (مم)، اشارا، سینت (دمو)
شارح: شرح کرن والا، تفسیر بیان کرن والا
شارع: وڈی سڑک یاں راہ (2) شرع والا، راہ دسن والا بزرگ
شارک: بگلے دی نسل دا اک پنچھی
شاستر: (شاس-تر) کتاب، ہندوواں دی مذہبی کتاب، صحت بارے کتاب
شاشہ: (فا) مُوتر، پیشاب
شاطر: شطرنج دا کھلاڑی (2) چلاک
شاغل: رُجھا، مشغول، رُجھیا ہویا، رب دا ذکر کرن والا
شافع: شفاعت کرن والا
شافعیؒ: حضرت امام شافعی، پورا ناں ابوعبداللہ محمد بن ادریس شافعی اے۔ مسلماناں دے چار اماماں وچوں اِک
شافی: (مذ/عر) شفا دیون والا (رب دی ذات)
شاکر: (عر) شکر کرن والا
شاکنی: دُرگا دی سیوا وچ رہن والی اک دیوتی (وا)
شاکی: شکایت کرن والا
شاگی: شگن دسن والا
شالا/شالہ: کاش، رب کرے، رب چاہوے، دعائیا بول
شام: شیام، سری کرشن جی، محب (مجاز)
-شام دوارے: شیام دوارے، محبوب دے گھر
-شام سلونا: سانولے شیام (کرشن جی دا رنگ سانولا سی)
-شام سندر: شیام، کرشن جی

شام: مشرق وسطا دا اک دیس
شام: سورج لہن دا ویلا
-شام سرخی: شام ویلے (شفق) دی سرخی
شام کلیان: اک راگ دا ناں
شامت: مندحالی، مصیبت، کیتی دی سزا
شاملات: (مث) شاملاٹ، پنڈ دی اوہ تھاں جو سارے پنڈ دی سانجھی ہوندی اے
شاموں: شیام
شامی: شام دیس دا واسی، مُراد حضرت یوسفؑ
شامی: (1) سوامی، خاوند، مالک (2) شیام، شام
شامے: شام، شیام (2) شام دیس وچ
شان: حالت، ٹھاٹھ، رعب دبدبا
شانت: سکون، سکون دی حالت، ارام
شانتی: سکون
شانہ: (شا-نا/مذ/فا) موڈھا (2) کنگھی
شانہ آئینہ: کنگھی شیشا، جو وارث شاہ دے زمانے دے جوان پگ وچ رکھدے سن
شانے: شان اے
شاہ: بادشاہ، سید، وڈا، رب
-شاہ اسوار: ماہر سوار جو شوخ گھوڑا دی قابو کر لوے
-شاہ بھولا: باندر
-شاہ پری: سیف الملوک قصے وچ کئی تھاں بدیع الجمال پری نوں ایس ناں نال بلایا گیا اے۔ (2) پریاں دی رانی
-شاہ پسند: جو (رنگ) رب نوں پسند ہووے
-شاہ جیلانی: حضرت عبدالقادر جیلانی
-شاہ خوباں: سوہنیاں تے چنگیاں دا بادشاہ
-شاہ عبید اللہ: بُلّے سرمست دے دادا جی دے مرشد جہناں بُلّے بارے پیش گوئی کیتی سی
-شاہ عرب: رسول کریمؐ
-شاہ عنایت: شاہ عنایت قادری، بُلّے شاہ دے مرشد

-شاہ فرح: شہزادا سیف الملوک
-شاہ فلک: سورج
-شاہ مراد: سسی دا عاشق
-شاہ مرداں: حضرت علیؓ دا اک خطاب، بہادراں دے بادشاہ
-شاہ مشرق: سورج
-شاہ مشرق دا مویا: سورج ڈب گیا (محم)
-شاہ نامہ: محمود غزنوی سمے فردوسی دی لکھی کتاب جس وچ ایرانی بادشاہاں دے قصے نیں
شاہ: مُراد رانجھا (بکل)
شاہا: اے شاہ، اے بادشاہ
شاہاں: شاہ دی جمع، بادشاہ
شاہپال: سیف الملوک قصے وچ بدیع الجمال دا پیو
شاہبہ: پنچھی دا سبھ توں وڈا کھمبہ، ڈاہن
شاہد: (مذ/ع) گواہ، حاضر، اکھیں ڈٹھنہار، خواجہ فرید نے شاہد توں مجازن "بندا" مُراد لیا اے جو رب دی ہوند دا گواہ اے یعنی معشوق مجازی
-شاہد مستی: مجازی عشق دی مستی
شاہدی: گواہی
شاہسوار: چنگا سوار جو اڑیل گھوڑے دی قابو کر سکدا ہووے
شاہلا: (غ۔ا) ویکھو شالا
شاہنشہ: شہنشاہ
شاہی: بادشاہی، حکومت، سرکار
-شاہی ست ولایت: ست ویہاں دی حکمرانی
شاہے: شاہ، شاہ نوں، حکمران نوں
شائق/شایق: شوق رکھن والا
شب: (مث/فا) رات
-شب تاب: رات نوں چمکن والے
-شب بیدار: راتیں جاگن والا
شب بیداراں: شب بیدار دی جمع، راتیں جاگن والے
-شب بیداری: جگراتا، اُنیندرا
-شب خون: (شبخون) رات ویلے دا اچانک حملا، چھاپا
-شب دیجور: انھیر رات
-شبرنگی: شب رنگی، کالا، حبشی
-شب فرقت: فرقت دی رات، جدائی دی رات
-شب قدرے: شب قدر نوں، قدر والی رات نوں
-شب واسی: رات نوں واسا کرن والے مسافر
-شباں: شب دی جمع، راتاں
شباب: (مذ/ع) جوانی
شبان: راکھا، چرواہا، چھیڑو، چرواک
شبخون: رات دا ہلا، شب خون
شبد: لفظ، بول، بھجن دا گیت
شبدیز: شکی گھوڑا، کالے رنگ دا گھوڑا
شبر: حضرت امام حسنؓ
شبرنگی: شب رنگی، کالا، حبشی
شبریاں: شبر، اوٹھ دا اکھرا کچاوا (خف)
شبیر: حضرت امام حسنؓ
شبگوں: (فا) شب گوں
شبلی: حسین بن منصور حلاج دے سمکالی تے ہم راز
شبنم: تریل
شبہ: شک، وہم
شبہت: شبہا، شک
شبھ: مبارک
شتاب: چھیتی، ترت، فورن
شتابی: پھرتی، تیزی، جلدی
شتر: اوٹھ، اُٹھ
-شتر باجھ مہار: رسی بنا اوٹھ، شتر بے مہار
-شتر کینہ: اوٹھ ورگا کینا رکھن والا (اوٹھ دا

کیتا مشہور اے)

-شتری: شتر دے' اوٹھ دے

-شتریں: اونٹھاں اُتے' اونٹھاں تگر

شتری: اک ساز

شجاعت: (مث/ع) بہادری' سُورمتائی

شجر: (مذ/ع) رُکھ' درخت' درکھ

شجرہ: نسب ناواں' پیڑھی چتر

شخص: بندا' آدمی

- شخصا: اے بندے

-شخصے: شخص نے' بندے نے

شداد: عاد قوم دا بادشاہ جنھے خدائی دا دعوا کیتا سی تے اک جنت دی بنوائی سی

شدھ: (فا) ہویا

شدے مدے: شدومد' تیزی

شدیانہ: شادیانہ' ویاہ دا سر

شدیانے: شدیانہ دی جمع' شادیانے

شدید: (ع) تیز' تکھا' ڈاڈھا

شر: (مذ/ع) خرابی' خیر دا الٹ' مندیائی بدی

شراب: لالیاں لاگے اک پہاڑی دا ناں

شراب: پین' نشا آور پیون

-شراب سخن دا: سخن دی شراب' مراد کلام

شرابن: (ک) شراب ورگی بو پیدا ہوون' گنے دا وُھپے پئے رہن پاروں سِے سواوا ہوون

شرار: (مذ/ع) چنگیاڑا (2) اجاڑ وچ وسن والا بڈاوا

-شرارے: چنگیاڑے

شرب: شراب' پیون

شربت لوئی: شراب ہاون

شرر: چنگ' چنگاری

-شررافشاں: چنگاریاں اُڈاون والا' چنگاریاں سٹوا

شرڑاکے: شرباٹ' شرڑاک' پانی چلن دی اواز

شرط: (مث/ع) کسے کم دے پہلاں توں لائی گئی کوئی حد

-شرط فنا دی: فنا دی شرط (جو فقیر بنن لئی ضروری اے)

شرع: (مث/ع) شریعت' اسمانی کتاب مطابق راہ' طریقا' مذہب' دین' رب دا دسیا راہ

شرغ: اک قسم دے گھوڑے

شرف: (مذ/ع) وڈیائی' اُچیائی' مرتبا

شرق: (مذ/ع) مشرق' پورب' چڑھدا

شرک: کسے نوں رب دا شریک ٹھہراون دا کم (جو نابخش جوگ گناہ اے)

شرکارن: (شر+کارن) فتنا کھلارن لئی

شرکت: (مث/ع) سانجھ' بھائیوالی

شرم: (مث/فا) لج' جھاکا

-شرم رہسی: شرم رہ جاوے گی

شرماون: (ک) لجیاون' سنگن' شرمندا ہوون

شرمگ: شرما (مح)

شرمنا: شرماندا

شرموکشرمو: شرمو شری

شرنائی: شہنائی دا ساز

شرنگ: پانی دا اک بوٹا جو بڑا کوڑا ہوندا اے (ادو: شرنگوں/ع)

شرور: شر دی جمع' شرارتاں' بدیاں

شروعوں: شروع' مڈھ توں

شریان: رگ

شریر: شرارتی' فسادی' شر کرن والا (2) دیکی' جسم' سریر' جثا

شریری: جسم' جسمانی

شریعت: شرع' سنت' طریقا' رب دی دسی راہ

شریک: (مذ/ع) سانجھی' بھائیوال' برادری دا بندا' ویری

شرینی: (شری-نی) مٹھیائی' نذر دا مٹھا

شرینی: (شرے-نی) کلاس' پرت' طبقا

شست: نشانا' تاڑ (شصت)

- شست انداز: نشانچی، ٹھیک نشانے اُتے وار کرن والا
شستر: ہتھیار (ج)
شستوں: شست توں، نشانے توں
شستہ: (فا) دھوتی ہوئی، صاف
شش: (فا) چھے
شش و پنج: دوچتی، دو دلیلا ہوون
ششکارن: (ک) کُتے نوں شی شی کر کے نساون (2) ہلاشیری دیون
ششماہی: چھماہی، چھے مہینے مگروں
شصت: شست، نشانا
شطحات: غیر شرعی بول جو صوفی دے مُونہہ وچوں نکلن
- شطحاتاں: شطحیات، شطحات دی جمع
شعاع: کرن، چمک
- شعاعی: شعاعواں دے، کرناں دے
شعر: منظوم کلام، بیت، وزن تے بحر وچ دو مصرعیاں دا بول
- شعر کرن: شعر لکھن، کلام منظوم کرنا
شعلہ: اگ دا لنبو
شعلہ خو: گرم مزاج (معشوق)
شعور: (مذ/ع) سمجھ بُجھ، عقل، سیانپ، سرت
شغال: (ع) گدڑ
شغف: اونٹھ دا دُہرا کجاوا (جو دوواں پاسے دا ہوندا اے)
شغل: رجھ، من پرچاوا، کم کار
شغل صغیری: بالپن دا شغل، بالاں دا شغل
شفا: (مث/ع) صحت، تندرستی، روگ توں نجات
شفات: شفاعت، سفارش، اگلے جہان لئی مدد دیاں سفارش
شفاعتاں: شفاعتاں، شفاعت دی جمع
شفاعت: "شفا" توں، بھلا، اگلے جہان دی بخشش

شفق: سویرے تے شام دی سرخی، اسمان اُتے شام دی سرخی
شفقت: مہربانی، بچیاں نال مہر دا سلوک
شفعہ: وکالت (2) گوانڈھ یاں سانجا جاری پاروں زمین مکان اتے پہلا دعوا یاں حق
شفیع: شفاعت کرن والا
شفیق: مہربان، ہمدرد، دیالو
شقیق: حضرت شقیق بلخی
شق: (ع) پاڑا، ٹوٹے، بھان
- شق القمر: چن دا دو ٹوٹے ہوونا۔ رسول خدا دا اک معجزہ جس وچ اوہناں انگل دے اشارے نال چن دے دو ٹوٹے کر دتے سن۔
- شق ہوونا: پاٹن، دو ٹوٹے ہوونا
شقائق: شقیقہ دی جمع، تریڑاں، توڑ، شق ہوون، پاٹن
شقدار: سکدار، چودھری، مالیا کٹھا کرن والا
شقی: بدبخت، بدنصیب، سخت دل والا
شک: (مذ/ع) شبہا، گمان
شکاشک: (مث) زور نال ہوا چلن دی اواز
شکارے: شکار ول
شکر پارے: میدے دے گولے جنہاں اتے کھنڈ چڑھی ہوندی اے، اک مٹھیائی
شکر شیر: دُدھ تے کھنڈ، آپو وچ رل کے اک مک
شکر: (ع) نیکی دا احسان منن
- شکر الحمد اللہ: احسان تے تعریفاں سبھ رب واسطے نیں
- شکر گزار: شکر ادا کرن والا
شکر رنجی: دوستاں متراں وچ کوئی عارضی شکایت پھٹ
شکر مجی: شکر رنجی، پھٹ، متراں دی آپسی ان بن
شکروں: شکر توں، کھنڈ توں
شکست: توڑ، بھانج، ہار، مات
شکستوں: "شکست" توں

شکستہ: ٹٹیا بھجیا، ٹٹیا بھجا
شکستی: شکستہ، ٹٹی بھجی
شکستے: شکستہ، ٹٹے بھجے، خراب
شکم: (مذ/فا) ڈھڈ
شکماں: شکم دی جمع، ڈھڈ
شکمے: شکم، ڈھڈ
شکن: (مث/فا) بھان، = (2) توڑن (3) توڑن والا
شکنجہ: توڑن یاں پھساون والا سند
شکیب: ارام، سنتوکھ، تحمل بردباری
شگاف: پاڑا، چیرا، مورا، تریڑ
شگافی: شگاف توں، ہور ویکھو "وال شگافی"
شگن: سگن
شگوفہ: کلی، ان کھڑیا پھل
شل: شالا، رب کرے (پنجابی)
شلاق: جھگڑا، جھیڑا، رپھڑ
شلک: سلامی لئی چھڈی گئی توپاں دی واڑھ، خوشی لئی توپ چلاون
شلوک: شعر، دوہڑا، بیت
شلیتا: ٹاٹ دا وڈا تھیلا جس وچ تنبو رکھیا جا سکدا اے (ون: شلیتے)
شمار: گنتی، گویڑ، اندازا
شمالاں: شمال
شماماں: شامہ، اجہی خشبو جنہوں سنگھ کے بے ہوش نوں ہوش آ جاندا اے
شمائل: چہرے والا، روپ والا، ورگا
شمر: حضرت امام حسین دا قاتل
شمس: (مذ/ع) سورج
شمس الحق: اِک بزرگ جنہاں مردے نوں زندا کیتا اوہناں اُتے فتوا لا کے کھل لاہی گئی
شمس شریعت چڑھسی: شریعت دا سورج چڑھے گا
شمشاد: اُچے قد دا اِک رکھ جو سدابہار ہوندا اے تے سرو دی نسل نال تعلق رکھدا اے، محبوب نوں ایہدے نال اکثر تشبیہ دتی جاندی اے
شمشیر: تلوار
شمع: (مث/ع) موم بتی، مشال
- شمع رو: شمع ورگے چہرے والا، لشکویں سوہنے چہرے والا
شملا/شملہ: پگ دا لڑ، بھارت دے صوبا ہماچل پردیش دی راجدھانی
شمیانہ: شامیانا توں مخفف
شمیر خان: صاحباں دا بھرا
شناس: شناسی، پچھان (2) پچھانن (2) پچھانن ہار، پچھانن والا
شناساں: شناسائی، پچھان
شناسی: پچھان
شناور: تیرن والا، تارو
شناہ: ہوا بھر کے پھلائی ہوئی مشک جو تیرن دے کم آوندی اے
شناہی: مشک راہیں ترن دا کم (2) شناہ
شنگار: سنگھار، سجاوٹ
شنگارن: (ک) سجاون، سنگھار کرن، پھباون
شنگرف: (شنگ-رف) سوہے رنگ دی مٹی جس وچ پارا رلیا ہوندا اے
شنگرفوں: ویکھو "شنگرف"
شنوائی: سنن دا عمل، درخاست قبول ہوون دا کم
شنیدہ: سنیا ہویا، شنید
شو: دھو، دھو دے
شوالا: عبادت گھر
شوبھا: لشک پشک، شوخی، سوہپن، پھب
شوبھن: (ک) پھبن، سوہن، سجن، سوہنا لگن
شوخ: (فا) شرارتی، زندہ دل، گستاخ، بے شرم، (2) محبوب
شوخاں: شوخ دی جمع، شوخ لوک
شودا: (غ.ا) شوہدا، وچارا

شودر: (مذ) ہندوواں دی سبھ توں نیویں درجے دی قوم
شور: کلر، کھار، لون
-شور زمین: کلراٹھی زمین
شور: کام شکتی، شہوت
شوربا: شور، شوربا، سلونا
شورش: (فا) فساد، بد امنی، گڑبڑ
شور گر: کھار بناون والا، قلعی یاں تیزاب دا کم کرن والا
شوق: (مذ/ع) اچھیا، عشق، تمنا
-شوق پیالا پیون: رب دے عشق وچ پسن، عشق دا جام پیون
شوقین: مشتاق، شوقین
شوک: شوکن توں حاصل مصدر تے امر، شوکر
شوکات: ماتم، افسوس، غم
شوکاٹ: شوکات، ماتم، غم
شوکار: ہاڑ، ساہ لیں (2) شوکر، ہوا وچ شپ شپ دی اواز (3) تلواراں چلن دی شاں شاں
شوکت: (مذ/ع) دبدبا، شان، رعب
شوکر: سپ دی پھنکار، ہوا دے چلن دی اواز
شوکر شانگ: شوکراں، پانی دیاں لہراں دا رولا
شوکن/شوکرن: (ک) سپ دا شوکرن، پھنکارن، ہوا چلن دی اواز، سپ دا ساہ نال بولن
شوکوشانگ: شوکر، پھنکار، شوکرشانگ
شوم: (مر) کنجوس، بخیل
شوماں: شوم دی جمع، کنجوسی، بخیل
شونکار: شوکر، کوڑے یاں چابک دی اواز، سپ دا بولن
شوہ: مالک، سائیں، محبوب، خاوند (2) سمندر، دریا (ڈونگھا)
شوہدا: وچارا، نماناں، مسکین، غریب
شہ: شاہ، بادشاہ، وڈا، (2) اکساون
-شہ آون: شطرنج دے کھیڈ وچ بادشاہ دا نشانے اُتے ہوون
شہاب: کسنبھے رنگا، کسنبھے دا رنگ
شہب توں: تارے دا ڈگن، بلن
شہاب: بھڑکدی اگ دا شعلہ
شہادت: (مث/ع) گواہی (2) وڈے مقصد لئی جان دی قربانی (بھرے شہادت: گواہی دیوے/ع)
شہان: شاہ دی جمع، بادشاہ
شہاناں: (غ.ا) شاہانہ، شاہی
شہانہ: شاہانہ، شاہی، شاہ جوگ
شہانی: شاہانا، شاہی
شب: ڈگرا تارا
شہباز: شہ باز، اچا اڈن والا اک شکاری پنچھی
شہپر: شاہ پر، پنچھی دے وڈے کھنبھ، جہناں وچ نکے کھنبھ وڈے ہوندے نیں
شہتار: ساز دا وڈا یاں موٹا تار
شہدتنہ: میں اوہدی گواہی دیندا آں (خف)
شہدے: شہد، ماکھیوں، شہت
شہدے: شوہدے، وچارے، مسکین، عاجز، کمزور، غریب
شہر: جو کئی اباد والی تھاں (2)(عر) مہینا
-شہر خموشاں: قبرستان
-شہر دراز: ضلع خیرپور سندھ دا اک شہر جتھے سچل سرمست جمے سن
شہرت: (مث/ع) مشہوری (2) شرمندگی
-شہرت آوے: بدنامی ہووے
شہزور: بہت زور، بلوان، طاقتور
شہکار: شہ کار، وڈا تے ودھیا کم
شہوار: شاہاں دے لائق
شہوت: کام شکتی، جنس دی بھکھ
-شہوت بانہ: جنسی عمل دا شوقین
-شہوت جادو تختی: دیو دے قصے وچ جادو دی تختی توں مراد شہوت اے۔ میاں محمد بخش نے گل کھولی اے کہ ملکہ خاتون توں مُرا ستیا ہویا دل

اے

-شہوت دریا جوشاں: شہوت دا اچھلدا دریا

شہود: (ش-ہُو-د/ع) موجود یاں حاضر ہوون دی حالت

-شہود عین: اکھاں دے ویکھیا

شہودوں: شہود توں

شہودی: شہود دا

شے: شاہ' شہ' بادشاہ' شاہ ہے

شہید: گواہ (2) رب دی راہ وچ ماریا گیا

شیأللہ: رب لئی کوئی شے (دا)

شیث: حضرت آدمؑ دے تیجے پُتر تے نبی جو ہابیل قابیل دے بھرا سن. بعض لوکاں دے خیال وچ شو جی

شیخ: مسلمان پیریاں وڈا (2) ڈھول وجاون والا

-شیخ جنید: حضرت جنید بغدادی

-شیخ چلی: سادا' بھولا' تے بے وقوف حرکتاں کرن والا اک فرضی کردار

-شیخ عطار: نیشاپور دے جم پل محمد بن ابوبکر ابراہیم. تذکرۃ اولیا تے منطق الطیر کتاباں دے لکھاری

شیدا: (مذ/فا) عاشق' چاہوان

شیر: (شے-ر) مشہور شکاری جنور' جہنوں جنگل دا بادشاہ آکھدے نیں

-شیر اندامی: شیر ورگے انگ' سورج ورگے انگ' سورج دا برج اسد اے (اسد معنے شیر)

-شیر دل: شیر دے دل والا' بہادر

-شیر دی مچھ نوں ہتھ پاون: دلیری دا کم کرن

-شیر دشاں: شیر دش' سوہنے

شیر: (شی-ر/فا) دُدھ

-شیر گرم: ادھ گرم' کوسا' (اینا کوسا جِنا چون والا دُدھ ہوندا اے)

-شیروں: شیر توں' دُدھ (توں چِنا/ع)

شیرازی: (1) گھوڑے دی اک قسم دا ناں (2) کبوتر دی اک قسم دا ناں (3) شیراز شہر نال تعلق رکھدا

شیرنی: (شی-ر-نی) شرینی' مٹھا

شیری: (شے-ری) شیراں ورگی بہادری

شیریں: (شی-ری-ں) فرہاد دی محبوبا دا ناں (2) مٹھا

شیریں ماریا: شیریں دی وجھا توں ماریا گیا-فرہاد

شیرینی: شیرنی' عقیدت پاروں لیاندی گئی مٹھیائی یاں سوغات' نیاز دی مٹھیائی

شیشہ گر: شیشے دا کم کرن والا

شیطان: (مذ/ع) ابلیس' انسان نوں ورغلاون والی ہستی-شریر

-شیطان بدنام کرسو: شیطان نوں ایویں بدنام کرو گے (کارے اپنے تے ناں شیطان دا)

-شیطان نے چٹیاں: شیطان دیاں سکھائیاں ہوئیاں

شینہ: (شی-ں-ہ) سنگھ' شیر' اسد' برج اسد (فز)

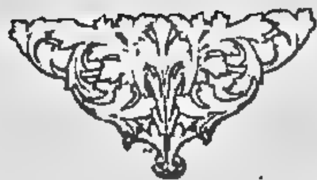
شینہ توڑی: شیر دی گردن توڑن والا' شیر افگن

شینہاں: شینہ دی جمع' شیر

شیوخ: شیخ دی جمع

شیوہ: (مذ/فا) طور' طریقہ' وطیرا

شیوے: شیوا

ص: پنجابی دی فارسی لپی دا 28 واں اکھر جو عربی پی توں آیا اے پنجابی ایہدا اُچارن "س" ای کردے نیں۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے لئی سسا (ਸ) نال ای کم چلایا جاندا اے۔

صابر: (مذ/ع) صبر کرن والا' کلاسیکی شاعری وچ عام کر کے حضرت ایوبؑ مراد نیں جنہاں دے صبر دا امتحان لین لئی رب نے اوہناں اُتے کئی مصیبتاں پائیاں۔

صابری: صبر والا (2) صبر کرن

صاحب: (مذ/ع) مالک' آقا' افسر' وڈیرا' (2) رب' شوہ' سائیں

-**صاحب تقریر**: تقریر کرن والا (احمہ)

-**صاحب سچے**: سچے رب' رہا

-**صاحب حسن**: حسن والا' سوہنا

-**صاحبی**: صاحب ہوون دی حالت' مختیاری'

صاحباں: کلاسیکی تے لوک داستان دا کردار' مرزے دی محبوبا

صاد: "ص" دا اکھر' ٹھیک' درست' پڑتال کردیاں "ص" دا نشان جو درست ہوون دی علامت اے

-**صاد ضاد**: ص تے ض دے اکھر

صادر: حکم دیون (صادر کرن) (غزا محم)

-**صادر ہوون**: (حکم) دتا جاون

صادق: (مذ) سچا' صدق والا

صادق خان: نواب صادق چوتھے' بہاولپور دے نواب

صادق صدق: سچے جذبے والے

صاعد: اُپر چڑھن والا' سیف الملوک شہزادے دا دوست جو وزیر دا پُتر سی

صاعقہ: بجلی

صاف: میل توں پاک' نیک نیت' ظاہر

صافاں: صاف توں' نیک' پاک لوک

صافہ: صافہ' صافی' تماکو دی حقی یاں پائپ فلٹر کرن لئی بھجیا کپڑا جس وچوں دُھواں صاف ہو کے بھجیا جاندا اے' سر دا کپڑا' پٹکا

صافی: صاف' صاف کرن والا' کپڑا جس نال بھانڈے یاں تندور وغیرا صاف کردے نیں

صالاحی: صلاحوں' صنعت

صالح: نیک' چنگے عملاں والا

صالحؑ: حضرت صالحؑ' مشہور پیغمبر جو ثمود دی قوم وچ گھلے گئے

صامت: خموش' چپ (خف)

صانع: صنعت کرن والا' بناونہار' کاریگر

صائم: روزے دار' برت رکھن والا

صبا: (مث) ہلکی ہوا' چڑھدے ولوں آوندی ہوا

صباحوں: سویر' پربھارت' بھور' تڑکا (و.نہ صباحوں/صباحی)

صباحیں: سویرے' تڑکے

صباحہ: صبا' ہلکی ہوا

صباۓ: اے صبا

صبح: (مث) سویر ویلا

صبح دی قضا: سویر دی نماز دا چھٹن کیوں جے اوس ویلے نیندر دا بڑا زور ہوندا اے

صبر: حوصلا

صبغۃ اللہ: رب دا پرچھاواں (بلھا)

صبوحی: سویر ویلے پیتی جاون والی شراب

صبور: (مذ) صبر کرن والا' صابر' صبر نال

صبوری: صبر' صبر نال تابع (صبر صبوری)

صبون: صابن (بف)

صبونے: صبون' صابن (محم)

صبیح: گورا مرد' چٹا مرد (مث: صبیحہ)

صحابو: صحابہ کرام (بلھا)

صحابہ: (مذ/ع) صاحب دی جمع' رسول خداؐ دے ساتھی

صحائف: صحیفے' اساتوں نازل ہوئیاں کتاباں

صحبت: (مث/ع) سنگت' ہم نشینی' میل جول' ملاقات' ملاپ

صحرا: اُجاڑ، تھل، ریگستان، بیابان
صحرائی: صحرا دے، مسافر، صحرا نال سبندھت
صحف: صحیفہ دی جمع، لکھی ہوئی شے، کتاب، پرچا، پتر
صحن: (مذ) ویڑھا
صحنک: (مث) کنالی، مٹی دی پرات، جو زیادا تر آٹا گنھن دے کم آوندی اے
صحی: صحت والا، صحت مند، درست، صحیح، ثابت
- صحی کیتم کر وانش: میں عقل نال اندازا لایا
- صحی کیتو سے: پچھان گیا، لبھ لیا
- صحی ہونا: درست ہوون، پتا لگن
صحیح: ٹھیک، درست
- صحیح بخاری: حدیثاں دا اک مجموعا
صد: سو، سینکڑے
- صد برگ: بُہت پتراں والا اک پھُل، گیندے دا پھُل
- صد گونہ: سو طرحاں دیاں، کئی پرکار دا
صدر: سینا، چھاتی
صدری: واسکٹ، بغیر باہواں کُڑتی
صدرے: ویکھو "صدر"
صدف: سیپ، گھونگا
صدق: سچائی، جذبا، یقین، من دی گل جیہڑی اُتے لیاون دی قوت
صدقات: صدقے
صدقت: (عر) تیں سچ آکھیا
صدقڑے: صدقے، قربان
صدقہ: خیرات، دان، رب دے ناں اُتے دان کرن
صدقے: قربان
صدمات: صدمے
صدور: صدر دی جمع، سینے
صدیق: سچا، حضرت ابوبکرؓ دا اک ناں
صدیقی: حضرت ابوبکر صدیقؓ دا
صراط: راہ، لانگھا
صراط دے پُل دا: پُل صراط دا
صراط مستقیم: سدھا راہ
صراف: (مذ) سنیارا، سونے دا کم کرن والا
صرصر: خزاں دی واء، جھکھڑ، ہنیری
صرف: خرچ، خرچا (2) لفظاں دا علم (3) صرفا۔۔کفایت، کنجوسی، بچت
صرفا/صرفہ: بچت، کنجوسی، کفایت، (2) خرچ
صرفی: صرف توں، علم صرف، لفظ دی گردان
صغیر: (عر) نکا، چھوٹا، گھٹ عمروا
صغیری: بالپن
- خلل صغیری: بالپن دا شوق، بالاں دا شوق
صف: (مث) (1) لائن، قطار (2) نمازیاں دی قطار (3) میت دی چٹائی
صفا: صاف (2) کوٹھری دے ساہمنے دا کمرا (3) مکے دی اک پہاڑی
صفا صفا: صفایا، اُجاڑا
صفات: صفت دی جمع، گُن
صفاتوں: صفات (صفتاں) توں
صفاتی: صفتاں والا، گنی
صفاق: ڈھڈ دی باریک جھلی
صفاں: صف دی جمع، قطاراں
- صفاں جھلیاں سبھ لپیٹ لینا: پُرانے لوکاں نوں دنیا توں چکدا
- صفاں بدھ بیٹھے: قطاراں بنھ بیٹھے
- صفاں ٹھوریاں: صفاں فرق کیتیاں
صفاہاں: اصفہان، ایران دا اک شہر
صفائی: (مث) میل توں بنا ہوون، بے گناہی
- صفائی لینا: بے گناہی دا ثبوت یاں قسم منگ
صفت: (مث) گُن، خوبی، وصف (2) تعریف
صفتاں: تعریفاں (2) گُن، خوبیاں

صفتوں: صفت توں' وصف پاروں
صفرؔ: اسلامی ورھے دا دُوجا مہینا
صُفرا: جگر دا رس جو بُہت کوڑا دسیا جاندا اے' پتّا
صفن: صفاں
صفن صفا: صفایا' صاف' ختم
صفوت: (صف-وت) خلاصا' صاف' پہنچیا ہویا
صفوف: صف دی جمع' قطاراں
صفہ: چھتر' براندا' سائبان
صفی: خالص' پاک' صاف' مخلص متر
صفی اللہ: حضرت آدمؑ دا لقب
صفیاں: صفی دی جمع' ولی' اندروں پاک' صاف
صقل: (مذ) لشکاون' چمکاون' پالش کرن' رگڑن
صقل چڑھاون: چمکاون' صاف کرن' پالش کرن
صقل گر: پالش دا کم کرن والا
صلابت: (مث/ع) سختی' مضبوطی' پکیائی
صلاتاں: صلواتاں' نمازاں
صلاح: سراہن' تعریف' صفت (2) مشورا' ارادا' تجویز
صلاحاں: صلاح توں' مشورے
صلاحت: صلاح' مشورا
صلاحن: (ک) تعریف کرن
صلاحیں: صلاح اُتے' مشورے اُتے
صلح: راضی ناواں
صلحوں: صلح نال (محم)
صلواۃ: نماز
صلہ: (مذ) انعام' بخشش' بدلا' عوض' اجرت
صلی اللہ علیہ والہ وسلم: تہاڈے (اوہناں) اُتے رب دا درود سلام ہووے
صُم: (ع) اصم دی جمع' ڈورے' بولے
صمد: بے نیاز' رب دا اک صفاتی ناں
صمصام: (ع) تلوار' اجہی تلوار جہدا مونہہ نہ پھرے
صناعت: (مث) پیشا' کم' کار' کاری گری

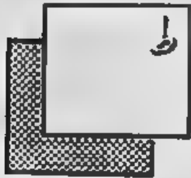
صناعگریاں: کاریگریاں' بناوٹ
صندل: چندن' اک رکھ تے اوہدی لکڑ جو خشبودار ہوندی اے۔
صندلی: سٹول' پیڑھ (2) صندل دی بنی ہوئی شے (3) اک قسم دا گھوڑا
صنع: (ع) کاریگری' صنعت
صنعا: یمن دی راجدھانی دا ناں
صنعت: کاریگری
صنعانے: صنعان توں
صنم: بُت' محبوب
صنوبر: اک اُچی لمی قسم دا رُکھ
صواب: (مذ) درست' ٹھیک' نیکی دا کم' حق
صواد: سواد' مزا' ذائقا
صوبہ: کسے ملک دی اگوں بندوبستی ونڈ (2) مرزا صاحباں قصے وچ اک راہی دا ناں
صوبہ دار: گورنر' صوبے دا حاکم
صوت: (ع) اواز
صور: بگل' قرنا جو قیامت سے حضرت اسرافیل پھوکن گے جس نال سارے مُردے اُٹھ کھلون گے
صورت: شکل' روپ' ڈھب
۔صورت زیبا: سوہنی شکل
۔صورت گدھے چڑھانا: اپنی صورت آپ خراب کرن (دا)
۔صورت گر: شکل بناون والا' مصوّر' چترکار' مورت کار
۔صورت مند: ویکھو "صورت وند"
۔صورت وند: صورت والا' خش شکل' سوہنا
صورتاں ول دھیان: مراقبے وچ' دھیان وچ' توجا کرو' رابطا کرو' ساڈی صُورت ویکھو
صُوف: صاف کپڑا' دوات وچ پایا گیا کپڑا' موٹا کپڑا' اُن دا لباس
صُوفاں: صوف' سوتی کپڑا' دوات وچ پایا جاون والا کپڑا

صولت: حملہ' دھاوا' ہلا' رعب داب' سختی
صوم: روزا
-صوم الصیف: گرمیاں دے روزے
صومعہ: خانقاہ' خنگاہ
صیاد: (نذ) شکاری' پھاہ لاون والا
صیانت: راکھی
صید: شکار' اہیڑ
-صید افگن: شکاری' پھاہون والا
-صید افگنی: شکار دا کم
صیرفی: پرکھن والی
صیغہ: حصہ' وقتی نکاح (2) مشکل (3) گریمر وچ فعل دی گردان دا کوئی روپ
صیقل: (نذ) صقل کرن' چمکاون' لشکاوں
صیقل گر: قلعی کرن والا' چمکارسار

ض: پنجابی دی فارسی پٹی دا 22 واں اکھر' پنجابی ایہدا اچارن "ذ" ورگا کردے نیں۔ ایہہ اواز عربی توں آئی اے۔ عربی دے۔ بعض لہجیاں وچ ایہدی اواز "د" دے نیڑے نیڑے اے۔
ضابطہ: (نذ) دستور' قاعدا
ضامن: ضمانتی' ضمانت دیون والا
ضحاک: ایران دا اک بادشاہ
ضحیٰ: اک نفلی نماز
ضد: رہاڑ' اڑی
ضراب: ضرب لاون والا' لڑاکا' مارُو (احمر)
ضرب: سٹ' مار'
-ضرب السیف: تلوار دی مار
ضرباں: ضرب دی جمع' سٹ' مار

ضربت: ضرب' مار
ضرر: تکلیف' دکھ' نقصان' ہانی
ضعف: (نذ) کمزوری
ضعیف: ضعف والا' کمزور' خستا' بڈھا
ضلالت: گمراہی
ضم: پیش (2) رلاون' شامل کرن
ضیا: (مث) چانن' روشنی
ضیافت: دعوت' ٹمانی
ضیغم: (ع) شیر' ببر شیر' چیرن والا

ط: پنجابی دی فارسی اکھر لپی دا 32 واں اکھر ایس اکھر دی اصل عربی اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ت" ای کردے نیں
طاس: تھال' تھالی' طشت' کونڈا' پیالا' چوڑا پیالا
-طاس طعام: کھاون دا تھال'
-طاس طعاموں: کھاون دا بھریا تھال
طاعات: اطاعتاں
طاعتاں: طاعت دی جمع' اطاعت' بندگی' حکم منن' فرمانبرداری
طاعت: اطاعت' فرمانبرداری' حکم منن
طاعتاں: اطاعت
طاعن: (ع) طعن توں' میہنا دیون والا' مطعون کرن والا
طاغوت: شیطان . فساد ول لے جاون والیاں چیزاں
طاق: آلا' بوہے ہیٹھ نکی الماری جو کندھ وچ ہووے (2) باری (3) ماہر' یکتا' اِکو (4) اوہ ہندسے جو دو اُتے تقسیم نہیں ہوندے 1'3'5'7 وغیرا

-طاق چڑھانا: بوہا بند کرن
طاق: تاکی' باری
طالب: (مذ) طلب کرن یاں رکھن والا' عاشق' منگن والا' چاہوان' مرید گوڑونڈ
طالح: بدکار' برا' مندا
طالع: (مذ) طلوع ہوون والا' نصیب' قسمت' مقدر
طالعمندی: خش قسمتی' مقدر
طالعا: اے قسمت' قسمت نال (غ)
طامل: (غ ا) ویکھو "طعمہ"
طامہ: (غ ا) طعمہ' باز دا کھاجا
طاہر: پاک (مم)
طاہر خاں: صاحباں دے منگیتر دا ناں
طائر: پرندا' اڈارو' پنچھی
طاؤس: مور
طاؤسی: طاؤس دا' مور دا
طب: (مث) حکمت' علاج دا فن
طباخی: کھانا پکاون دا فن
طبع: طبیعت' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبع زاد: من گھڑت
طبعاں: طبیعتاں' مزاج' فطرت (2) چھپائی
-طبل باز: گھڑ سواری نال باز دا شکار کرن والا (گھوڑے دی زین نال طبل ڈرم بدھا ہوندا سی)
طبلہ: ڈھولکی ورگا ساز' طبلے دے اک پاسے جھلی ہوندی اے جد کہ ڈھول دے دو پاسے
طبیب: علاج کرن والا' حکیم
طبیخ: (تا بی خ) پکا ہویا' رذھا' ابالیا ہویا (ورد طبیخوں)
طبیخ: (تے بی خ) خربوزا' ککڑی
طحال: (عر) تلی
طراحی: عمارت اُسارن دا کم
طرار: تیز' چلاک' بکھا
طراز: طرز والا

طراوت: (مث) تازگی' تری
طروانی: طراوت دیون والی
طرب: خشی' عیش
طرح: حالت' شکل
طرف: (مث) پاسا' لانبھ' ول' نوں' سمت
طرفۃ العین: (عر) اکھ جھپکن وچ' اکھ دے پلکارے وچ
طرفے: پاسے' نوں' ول
طرفے: ایویں ای
طرفینی: طرفین' سمتاں' آسے پاسے
طرم: (طی-ر-م) گاڑھا ماکھیوں
طرہ: پگ دا لڑ' پلا' زلف
طرین: تریز' کپڑے دا ترچھا ٹوٹا
طریق: (مذ) طریقا' چج' ول' ڈھنگ' راہ
طریقت: (مث) رب پاون دی اوہ راہ جو شریعت توں وکھری اے تے مرشد ولوں دسی جاندی اے
طریقتہارے: طریقت اُتے چلن والے' سالک
طرئل: کلغی' شملا' کلغی والا
طشت: تھالی' تھال
طعام: کھاون
طعام الصیف: پروہنے نوں روٹی کھواون
طعام بہشتی: بہشتوں آیا کھاون' بہشت دا کھاون
طِعم: (طا-ع-م/مذ/عر) سواد' ذائقا
طُعم: (طو-ع-م) کھاون' خوراک' کھاجا
-طعم نہنگاں: نہنگاں دی خوراک
طعمہ: باز دی خوراک' گوشت' شکار نال جانو کراون لئی باز دی چنجھ نال لایا گیا گوشت دا ٹوٹا' خوراک' کھاون
طعمیوں: طعمہ توں- ویکھو "طعمہ"
طعن: (مذ) مہنا' طعنا' الاہما
-طعنہ زنی: مہنے مارن' طعنے دیون
طغیانی: ہڑھ' کانگ' سیلاب

طفل: (طف-ل/مذ/ع) بچّا' مُنڈا' بال
-طفل ثمان: ننگا پاون والا بال' آفتی بال
طفلاں: طفل دی جمع' بچے' بال' بچیاں
طفلائی: بالپن' بچپن
طفلک: بال' بچّا' طفل
طفلی: بالپن' طفولت' بچپن' گھٹ عمری' نومیری
طفیل: وسیلے نال' وجہوں' پاروں' سرصدقے
طلا: سونا' سونا چڑھیا' مالش کرن دی دوا
طلا کند: تخالص سونا' [illegible]
طلاق: نکاح ٹُٹن' وکھرواں
طلاق کرنا: طلاق دیوݨ' وکھرے ہووݨ' تعلق مُکاوݨ
طلائی: سونے دا
طلب: (مث/ع) چاہ' اچھیا' منگ' لوڑ' تنخاہ
-طلب ارائی: ارام طلبی (؟)
-طلبگار: چاہوان' طلب رکھن والا
طلباں: طلب دی جمع' بلاوا' منگ
طلسم: (مذ) جادو
طلسمات: جادو' طلسم
طلعت: دیدار' نظارا' ویکھن' شکل' صورت
طلیر: سیب دی اک قسم دا ناں
طماچہ: تمانچا' چپیڑ
طماع: طمع کرن والا' لالچی
طمانی: چپیڑ
طمس: قطع کرن' مٹاوݨ
طمع: لالچ
طناب: رسّی
طناباں: طناباں
طواف: پھیر' چکر' حج دا اک عمل
طوال: اطوال' طول دی جمع' لمائیاں
طوب: پکی اِٹ
طوبیٰ: جنت دا اک خشبوئی رُکھ
طور: طریقا' راہ' وہتا' انداز' ڈھنگ' ڈھنگ

طُور: پہاڑ جس اُتے حضرت موسیٰ رب نال گلاں کرن جاندے سن
طوران: توران' تہران' ایران دا مشہور شہر
طُوری: طُور پہاڑ دی
طوس: ایران دا اک پرانا شہر جتھے فردوسی جمیا سی
طوطی: طوطا دی مادہ (2) الزام' بہتان
طوفان: [illegible] (2) تہمت
-طوفان [illegible] خش [illegible]
[illegible]
طوفان منگایا ای: رب توں دعا کر کے طوفان منگایا اے
طوق: گلا' پٹا' ہار' دھوݨ دوالے پائی جاوݨ والی شے
طول: (مذ) لمبا' لمائی
-طول کہانی: لمی کہانی
-طول وہانا: لمی عمر (شخ)
طولانی: طویل' لما
طومار: لمی گل یاں پتر
طوماری: مسلسل یلغار
طویلہ/طویلا: گھوڑے بنھن دا تھاں (اصل معنے گھوڑے بنھن دی رسی دے نیں جو بجن مُراد نہیں لئے جاندے)
طویلے: ویکھو "طویلا"
طٰہٰ: (طا-ہا) قرآن شریف دی اک سورت دا ناں"
طہارت: صفائی' پاکیزگی' وضو یاں استنجا
طہور: پاک' صاف' پاکیزا
طیب: (طی-ب) خشبو
طیبہ: پاک' حلال' سوادی' پاک عورتاں
طیر: (طے-ر/ع) پکھیرو' پنچھی' پرندا' اُڈن والا
طیران: اڈان
طیری: اڈان کرن والا' اُڈان
طیرں: پرندے' پنچھی

طیفوری: حضرت بایزید بسطامی دا مسلک
طیموس: بی بی زلیخا دے پیو دا ناں
-طیموس بیٹی: طیموس دی دھی' بی بی زلیخا
طیور: طیر دی جمع' پرندے' پنچھی
طیوروں: پرندیاں توں

ظ

ظ: پنجابی دی فارسی لپی وچ 33 واں اکھر اصلوں عربی اے۔ پنجابی ایہو اچارن "ذ" ای کردے نیں
ظالم: (مذ) ظلم کرن والا
ظرف: (مذ) بھانڈا (مجازن حوصلا' حسن شکتی)
ظریف: ہاسا مذاق کرن والا' چنگی طبیعت والا
ظفر: (مث/عر) کامیابی' فتح
ظل: پرچھاواں' چھاں
-ظل الٰہی: رب دا پرچھاواں
ظلال: ظل دی جمع' پرچھاویں
ظلمات: انھیرے
ظلماتے: ظلمات' انھیرا
ظلمانہ: ظلم
ظلمت: انھیرا
ظلمیں: ظلمی' ظالم
ظلوم: (مذ) بہت ظلم کرن والا
ظن: (مذ) دھیان' گمان' خیال' شک' سوچ' شبھا' وہم
ظہر: بظاہر' باہری
ظہور: ظاہر ہوون' دسن' ساہمنے آون' دکھالی
ظہورا: اظہار (خف)
ظہیر: (ظ-ی-ر) مددگار
ظہیر: (ذ-حیر) لک درد دا مریض
ظہیری: کمزوری' لسا ہوون دی حالت

ع

ع: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 34 واں اکھر جو عربی دے دوجے اکھراں دے نال آگیا اے۔ پنجابی ایہدا اچارن "ا" دے برابر کردے نیں۔ جنھاں لفظاں وچ ایہ ورتیجے اوہ سارے عربی مُڈھ دے نیں۔
عابد: (مذ) عبادت گزار
عاج: ہاتھی دند (عر)
عاجز: کمزور' عجز والا' مسکین' لِچار' وچارا' تنگ آیا ہویا' معذور
عاد: حضرت ہودؑ دی قوم
عاد: عادت' عادی
عاد قدیمی: پرانی عادت
عادل: عدلی' انصاف کرن والا
عادۃ: عادت' دُہرائی' مڑن' پرتن
عادی: عادت والا' جنھوں عادت ہووے
عار: (مث) گھاٹ' بے عزتی' بدنامی والا کم' شرمندگی دا کم' شرم' دوری' ناپسندیدگی' نہ ہوون
عارِل: (مذ) عربی (بلھا)
عارض: (مذ) مکھ
عارف: عرفان والا' جانُو' رب پچھانن والا
عاری: خالی' نہ کرن جوگ' معذور' اسمرتھ
عاریت: منگویں یاں ادھاری شے
عاشق: عشق کرن والا' چاہوان
عاشقی: عشق محبت' عشق دا کم
-عاشقی ویل انگور دی اے: انگور دی ویل بعض ورھے پھل نہیں دیندی تاں مایوس نہیں ہوئی

وچ عورت وکھری رہندی اے تے دوجا نکاح نہیں کر سکدی

عدل: انصاف

عدلوں فضل: عدل دی تھاں فضل (جے رب نے عدل توں کم لیا تاں بہتے لوک پھڑے جاون گے ایس لئی اوہدے عدل دی تھاں مہر چاہیدا اے)

عدم: ناموجود ہون، نہ ہوند (تے اوہدی حالت)

عدو: [illegible]

عدو مبین: [illegible]

عدواں: [illegible]

عدوے: ویکھو عدواں

عذاب: دکھ، تکلیف، دنیا اُتے کیتے گناہاں پاروں اگلے جہان وِچ آن والی تکلیف

عذر: بہانا، حیلا، پس و پیش، معذوری دسن، اعتراض، افسوس، معذرت

-عذر خواہی: معذرت چاہون

-عذرے: عذر

عراق: مشرق وسطا دا اک دیس، شہر کنڈھا

عراق/عراقی: گھوڑے دی اک قسم جو عراق نال تعلق رکھدا اے تے ودھیا نسل دا سمجھیا جاندا اے

عراک: کہن کھچن والا

عرب: ایشیا دا اک دیس تے اوتھے دا رہن والا (2) مراد رسول کریمؐ (خف)

عربانی: عربی، عرب دا/دی

عربیؐ: رسول کریم صلعم (خف)

عرس: ورھائی میلا جو مذہبی پکھ وی رکھدا اے۔ ڈاکٹر نذیر دے خیال وچ ایہ لفظ "عروس" توں اے۔ لفظی معنے ویاہ دی دعوت۔ کسے بزرگ دے دیہاڑ اُتے اکٹھ تے میلا

عرش: اسمان

-عرش اُڈاے: عرش تک اپڑن والے

-عرش بریں: اچا اسمان، اسماناں دا اسمان

-عرش دا کنگرا ڈھاون: دل توڑن، جذبات مجروح کرن

عرش معلی: ویکھو "عرش بریں"

عرشی: عرش والے، اسمان والے

عرض: چوڑائی، بَر

عرض: بینتی، سوال، عرض گزاری، حال دا بیان، درخاست

-عرض گزار: بینتی کار، عرض کرن والا، درخاست گار

عرضا: عرض، بینتی

عرضی: بینتی، درخاست (2) عرض کرن والا (مم)

عرعر: چیڑھ دا رکھ

عرف: پچھان دا ناں جو اصل ناں دی تھاں پرچلت ہو جاوے

عرفات: سعودی عرب وچ عرفات دا میدان جتھے حاجی لوک حج سے جاندے نیں

عرفان: (مذ) جانکاری، علم، جانن، گیان

عرق: کسے دوا یاں پھل دا نچوڑ

عرق عرعر: چیڑھ دا گوند

عروس: دلھن، دولھا (لڑ، علی)

عروض: عرض، چوڑائی، شعر دی بحریاں وزن

عریانی: ننگا پن، بے پردگی

عریضہ: چٹھی، عرضی، خط، پتر، درخاست

عزازیل: شیطان، ابلیس

عزت بیگ: مہینوال دا اصل ناں

عزرائیل: موت دا فرشتا

عزلت: گوشا نشینی، وکھرا رہن

عزم: ارادا، پک

-عزم بالجزم: پکا ارادا، یقینی ارادا

عزیمت: کسے اثر والی جادوئی دعا۔ قرآنی آیتاں جنہاں دا اثر جادو توڑدا اے۔

عزیٰ: خانہ کعبہ وچ رکھے گئے اک بت دا ناں

عزیز: پیارا (2) حضرت یوسفؑ سے مصر دا والی

دا' اگلے ورھے پھَل دیندی اے۔ اینج عاشق دا
حال اے کہ اوڑک پھل دیندی اے۔ (2) انگور
دی ویل وانگوں عاشق دی دی راکھی کرنی پیندی
اے (3) عاشق کسے موسم وچ اُجڑی ہوندی اے
تے کدی وسدی

عاصا: (نذ) عصاء' سوٹی' ڈنگوری' ناہنی

عاصم بن صفوان: سیف الملوک شہزادے دا پیو
جو کتاب مطابق مصر دا والی سی۔

عاصہ: دیکھو "عاصا"

عاصی: گناہ گار

عاصے: عاصا توں' عصا' سوٹی

عاق: نافرمان' سرکش

-**عاق کرنا:** سب دقّاں کرانا' منہ چاہیاں پاروں
سنبھ تعلق معوں دا اعلان کرنا

عاقل: عقل والا' سیانا (جمع: عاقلاں)

عاقی: عاق توں' باغی' خودمختیار' نافرمان

عالم: سنسار' دنیا

-**عالمگیر:** دنیا جہان' سنسار اُتے کھلریا

عالماں: عالم توں' سبھ دنیا' کائنات' مخلوق

عالم: علم والا

عالی: اُچا' وڈے درجے والا

-**عالیشان:** عالی شان' اُچی شان والا

عام: معمول' سادھارن' سبھ دی اپڑ وچ

-**عام خاص کرنا:** مغل حاکماں دا پرجا دیاں
شکایتاں سُننا

-**عاماں:** عام لوکاں' لوکائی' عوام

عامل: عمل کرن والا' عملی

عامل جنی: جناں دا عامل' جن کڈھن والا

عامی: عام توں' عام لوک' گھٹیا

عائشہؓ صدیقہ: رسول کریمؐ دی زوجہ محترمہ جو
حضرت ابوبکر صدیقؓ دی دھی سن

عبادہ: "عبد" دی جمع' بندے' لوکائی (لط)

عباداتوں: عبادات توں' عباداتاں (توں)

عبادت: بندگی' پوجا (کرن)

-**عبادت ورھیاں:** ورھیاں دی عبادت

عباس: رسول کریمؐ دے چاچا جی

عبث: بے فائدا' خاہ مخاہ' ایویں

عبد: بندا' غلام

-**عبدالحق:** بُلّھ سرمست دے مرشد تے چاچا
جی دا ناں' لفظی معنے حق (رب) دا بندا

-**عبداللہ:** اللہ دا بندا (2) رسول کریمؐ دے
ابا جی (3) بُلّھے شاہ دا اصل ناں

-**عبد اللہ دے گھر دھائی دا:** عبد اللہ
رسول کریمؐ دے والد دا ناں سی۔ یعنی رَبّ' رسول
کریمؐ دے روپ وچ دنیا تے آیا (ملہا)

-**عبدہٗ:** (عب-دو-ہو) اوہدا بندا

عبدیت: بندا ہوون دی حالت' بندگی' عبادت

عبرانی: بنی اسرائیل وچوں' فلسطینی (2) بنی
اسرائیل دی بولی

عبیدہ: نوکر' غلام' خادم' بندا' گولا

عبیر: مشک تے صندل رلا کے بنائی جاون والی
خشبو

عتاب: غصا' ناراضگی' قہر' سزا (احمد)

عتیق: ازاد (2) پُرانا' قدیم

عجائب: عجب دی جمع' ہور ویکھو "عجب"

عجب: تعجب والی شے' وکھری گل' حیران کرن والا
کم یاں شے

عجب: غرور

عجز: مسکینی' عاجزی

عجل: عجلت' تیزی

عجم: غیر عرب دیس' ایران' عرب چھڈ کے باقی
سبھ دُنیا (لفظی معنے گونگا)

-**عجمی:** عجم دا' ایرانی

عجیب: اچرج' انوکھا' عجب' حیران کرن والا

عدالت: انصاف (2) کچہری

عدت: طلاق یاں رنڈیپے توں بعد دا وقفا جس

عززت: عزیز (سوانی لئی ورتیا جاندا لفظ)
عزیمت: جادُو دے بول پڑھن
عُسر: غربت' تنگی
عُسروں یُسر: غریبی توں امیری' تنگی توں وسانا
عشاق: عاشق دی جمع
عُشر: دسواں حصہ' فصل دا ٹیکس
عشرت: عیش دا جیون' عیش ارام
عشرہ: دس دن
عشق: محبت' پیار' پریم' عشق دی کتھا (وا)
-عشق مجازی: رب توں چھڈ کے کسے ہور دا عشق
-عشق ڈولاونا: خیال دُوجے پاسے ہو جاون' منحرف ہوون' ہلن' ڈول جاون
عشقیے: اسکے' حوصلا ودھائی دا بول
عشوہ: (مر) ناز' ادا' مکّر' فریب
عصا: سوٹی' ڈنڈا
عصات: "عاصی" دی جمع' گناہ گار
عصارہ: (عصر بمعنی دباء پاون توں) دبا کے عرق کڈھن' نچوڑن
عصفور: چڑی (2) گل نہ منن
عصیان: گناہ' جرم
عصیانوں: عصیاں توں' گناہ پاروں
عطا: (مث) دیون' دان' بخشش' تحفا' رعایت
-عطا کرن: دیون' نوازن
عطارد: اِک سیارہ جو سورج دے سبھ توں نیڑے اے
عطائی: عطا' بخشش (2) عطا کر کے (3) عطا کرن والا' دیونہار
عطائی: بے اُستادا' ربی دات نال کوئی کم کرن والا' اناڑی' فن دا کچا
عظام: (1) ہڈیاں (2) وڈا' عظیم' وڈیار
عظمت: وڈیائی
-عظمت ناک سدائی: عظیم اکھوایا' وڈے لوک اکھوائے
عظیماں: عظیم' وڈے
عفت: پرہیزگاری' شرافت' پاکیزگی
عفریت: بلاء' جن' دیو
عفو: (عفـسو) بخشش' بدلا لین دی طاقت رکھن دے باوجود غلطی معاف کرن (خف)
عفیف: شریف' پرہیزگار سوانی
عقاب: اک شکاری پنچھی
عقبیٰ: اگلا جہان
عقد: ویاہ' نکاح (2) سمجھوتا
عقدہ: گنڈھ' مشکل
عقل: چنگ مندہ بارے کوئی لاون دی شکتی
-عقل دا کوٹ: عقل دا گُدام' بہتا سیانا بندا
-عقل لطیف: لطیف عقل' باریک گلاں سمجھن دی عقل
عقوبت: دُکھ' عذاب' سزا
عقول: عقل دی جمع' عقلاں
عقیدت: گرویدا ہوون' چاہوان ہوون
عقیدہ: پکا یقین' ایمان
عقیق: حقیق' اک پتھر جو مُبارک سمجھیا جاندا اے
-عقیق یمن: یمن دے علاقے چوں لیاندا گیا عقیق
عقیقی پارے: عقیق پتھر دے ٹوٹے
عکس: تصویر' جھلکارا' اُلٹ
عکوس: عکس دی جمع
علام الغیوب: غیب دیاں گلاں جانن والا' رَب دا اک صفاتی ناں
علت: عادت' بیماری' روگ' کوئی مندی عادت' وجھا' کارن
علل: بیماری' روگ' (علت توں جمع)
علم: جھنڈا (مر)
علم: جانکاری' جانو ہوون دی حالت

-علم تعبیر: سُفنے جاچن دا علم
-علم کلام: گل کرن دا ڈھنگ، کلام دا علم
علمے: علم
علم الیقین: علم یقین دے درجے علم الیقین، عین الیقین تے حق الیقین
علوی: عالی، اُچے
علوی: حضرت علی دی اوہ اولاد جو حضرت فاطمہ وچوں نہیں
علیؓ: رسول اللہؐ دے چچیرے تے جوائی، مسلماناں دے چوتھے راشد خلیفہ
علی الحساب: بنا حساب، حساب توں وده
علی قدر انفا قسم: اوہناں دے خرچے مطابق
علیا: اُچ مرتبا سوانی، اُچے درجے دی
علیحدہ: وکھرا، علاحدا
علیک: تیرے اُتے (علیک دی تاب: حال چیٹن یاں سلام آکھن دا ہوش/علی)
علیل: بیمار، روگی
علیم: جانہار، سیانا، رب دا اک ناں
عم: چاچا، ماما
عم: تاج، پگڑی
عماد: تھمہ، ستون
عماری: پالکی، کجاوا، ہاتھی دا ہودج، ہاتھی وغیرا اُتے بنائی گئی سواری دی ڈولی
عمامہ: وڈی پگ
عمدی: عمدا، ودھیا
عمدے: عمدا، ودھیا
عمدے: امیر وزیر، درباری، ایلچی، قاصد۔
عمر: عمری، اِک گھنا رُکھ (2) جیون، حیاتی، زندگی (3) مسلماناں دے دوجے راشد خلیفہ
عمرہ: عمر
عمرہ: حج دے دناں توں سوا عرب وچ پوتر تھاواں دی زیارت (2) عمرا، عمر
عمرے: عمروچ، ساری عمر (2) عمرو دی جمع

عمق: ڈو نگھیائی
عمل: کوئی منتر پڑھن، کم، نشے دی عادت یاں نشا
عملاں تے آس نہ رکھ: تیرے عمل اینے چنگے نہیں، ایہناں اُتے بخشش دی امید نہ رکھ (سگوں رب دے فضل دی آس رکھ)
عملی: املی، نشئی، پوستی
عملے: عملا، کمیت مزدور، کامے
عموداں: عمود دی جمع، سدھا کھلوتے
عمیق: ڈونگھا، گہرا
عناب: بیر، نکے بیر
عنابی: عناب دے رنگ دا، لال رنگ توں گوڑھا رنگ
عناصر: عنصر دی جمع، تت، اوہ بنیادی چیزاں جنہاں نال کائنات بنی اے۔ کدی سمجھیا جاندا سی کہ کل تت چار نیں: ہوا، پانی، مٹی تے اگ۔ نویں کھوج مطابق ایہناں وچوں کوئی وی تت نہیں، قدرتی حالت وچ ملن والے کل تت 92 نیں
عنان: (مث) واگ، لگام
عنایات: عنایت دی جمع
عنایت: (مث) مہربانی (2) بُلھے شاہ دے استاد شاہ عنایت قادری
عنبر: اک خشبوئی وست جو اگ اُتے موم وانگوں پگھر جاندی اے
عند: نیڑے، لاگے، قریب، سوا، شے
عندلیب: بلبل (جمع: عندلیباں)
عنصر: (ان-سر) تت، ویکھو "عناصر"
عنق: دھون، گردن
عنید: عناد، دشمنی رکھن والا، دوقی، دشمن
عوام: لوکائی، عام لوک
عوالاں: عوام توں، لوکائی
عوج: ختم ہون، مرن
عود: اک خشبوئی وست جو دُھکھاندے نیں تے اوہدا دھواں خشبودار ہوندا اے

عوض: (اِوض) بدلے، مُل اُتے، وٹاندرے
عہد: قول، قرار، وعدا، پکا ارادا (2) دور، ویلا، زمانا
عہدے اسرائیلا: اسرائیل دے سمے وچ (ال)
عیار: چلاک، چلتر، ہشیار
عیال: گھر دے جی، بال بچے
عیالوں: عیال توں، عیالداری، گھر بار توں
عیالی: وڈے ٹبّر والا (2) عیبڑاں دا آجڑی
عیاں/عیان: ظاہر، فاش، ساہمنے
عیانے: عیان، عیان اے، ظاہر اے
عیب: گھاٹ، تھوڑ، خامی، نقص
-عیب ثواب: چنگ مند
-عیب جو: برائی لبھن والا
-عیب وِڈّن: بنا ظاہری وجھا دے دشمنی تے مائل ہوون
عیبوں: عیب توں، خامی، گھاٹ، تھوڑ
-عیبوں خالی: عیب توں پاک، نقص توں بنا
عیدی جَشن: عید دا جشن
عین: اُکا، بِلکل، ہوبہو، سگواں، اوہی
عین: (ع) اکھ
- عینوں عین: اُکا ظاہر، اکھاں وچ اکھاں
-عینی: عین دے، اکھ دے
عین شین تے قاف دو نقطیے: ع ش تے ق یعنی عشق
عیبلی: عیباں والا، خامیاں والا

غ: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی لپی اکھر دا 35 واں اکھر۔ ایہدا گرمکھی متبادل نُقتا (ग़) اے۔ غ دا وٹاندرا کدی کدی گ نال ہو جاندا اے خاص کر گواڑ لہجے وچ
غار: ٹویا، پہاڑاں وچ قدرتی ٹوئے، کھوہ
-غاریں چھلے کما سے: غاراں وچ بہ کے چلے کٹے
غارت: بربادی، لُٹ مار، تباہ، تباہی
-غارتگر: غارت گر، تباہ کار
غافل: غفلت کرن والا، بے خبرا
غالب: غلبا پاون والا، قبضا کرن والا، اتھیر تلّی
غائب: اوہلے، لکّواں- جیہا آدمی جہدے بارے کلام کیتا جاوے (نحو)
غائط: پاخانا، ٹٹی
غبار: دھوڑ، مٹی (2) دل وچ میل
غبارے: دل دا غبار، دھوڑ (مم)
غبغب: غب غب، ٹھوڈی ہیٹھلا گوشت
غدار: نمک حرام، ویلے سر ساتھ چھڈن والا، اندر دا اندر دُشمن نال ملیا ہویا
غدیر: تلاء، چھپڑ، ٹوبھا، مکہ تے مدینہ دے وچکار اِک ٹوبھا جتھے آخری حج توں واپسی سمے رسول اللہؐ ٹھہرے سن
غربی: مغرب، پچھم، لہندا
غربال: چھاننی
غرڈاٹ: غراہٹ، درندے دا بولن (د.ر غرڈاٹے)
غرض: لوڑ، ضرورت، کوئی کم آ پین، مطلب، گل دا تت ست یاں مقصد
غرضی: غرض والا، مطلبی
غرفہ: (ع) کوٹھے دے اگے دا کمرا، جھروکھا، باری، اٹاری (د.ر غرفے)
غرق: ڈبن، ٹکّرن
-غرق ویلیں: وہاں وچ پھاتھا، دلدل پیا (مم)
-غرق وچ بحر طوفان: سمندری طوفان وچ

غرق
-غرق ہوون: ڈبن
غرقاب: پانی وچ غرق، ڈبیا ہویا
غرورت: غرور، گربھ، گھمنڈ، آکڑ، ہنگڈ
غریب: وچارا، مالی طور اُتے کمزور (2) پردیسی
-غریب نواز: غریب نوں نوازن والا، داتا
غریو: (غ-ری-و) فریاد، رولا
غزال: ہرن (ویکھو غزالے)
غزوہ: مذہبی جنگ، غزوہ
غش: بے ہوشی، بے سُدھ، بے سُرتی
غضب: غصّا، کرو
-غضب دیاں ماراں: رب دے غضب تے قہر دی مار
غطاوے: غوطے
غفار: بخشنہار، رب دا اک صفاتی ناں
غفور: بہت معاف کرن والا، رب دا اِک صفاتی ناں
غل: رولا، کھپ، شور
غلاف: اچھاڑ
غلام: خریدیا ہویا کاما، نوکر، گولا (حضرت علیؓ غلام ہتھوں قتل ہوئے سن۔ وارث شاہ نے اوس پاسے اشارا کیتا اے)
غلامے: غلام
غلبہ: اُچیرتا، غالب ہوون دی حالت
-غلبہ کرن: غالب ہوون، اُچیرتا پاون، قبضا کرن
غلطان: ھڑھدا ہویا، گھمدا ہویا، چکر کھاندا
غل غل: رولا رپا، چھچھاون
غلغلہ: رولا، مشہوری
غلمان: غلام دی جمع، جنت وچ سیوا کرن والے جوان مُنڈے
غلول: غلیل دا وٹا، گیلا
غلیچہ: قالیچے، قالین

غلیل: گلیل، دو ساکھی تے ربڑ نال بنایا گیا وٹے مارن والا سند
غماز: اکھ نال اشارا کرن والا، چغل خور
غمازی: مخبری، غیبت
غمخوار: غم دا ساتھی، دوست، غم ونڈاون والا
غمزہ: ادا، نخرا، ناز
غمناک: غمگین، دکھی، اُداس کار
غمناکی: غم ہوون، غمگینی
غمھاری: غمگین، غمزدہ
غنا: مالداری، بے نیازی، امیری
غنچہ: کلی، اَن کھڑیا پھل
غنچے: غنچا دی جمع، کلیاں
غنی: امیر، فقیر محتاج دی ضد، جنہاں دیاں سبھے لوڑاں پوریاں ہو سکن
غنیاں: غنی دی جمع، امیر لوک
غنیم: دھاڑوی، لٹیرا، ویری
غنیمت: کافی، مناسب، پورا (2) لڑائی وچ لیا گیا دشمن دا مال
غواصی: غوطا مارن دا کم، غوطا خور
غوث: لوڑ ویلے اپڑن والا فقیر، بزرگی دا اک درجا، پیر
-غوث الاعظم: شیخ سید عبدالقادر جیلانی، گیارھویں والے پیر
غوغا: رولا، شہرت، کھپ
غول: اُجاڑ دے وحشی، گروہ، اُجاڑ، جھنڈ، اجڑ
غولاں: جناں بھوتاں دے غول، پرچھاویں
غولہ: گولا، نقدی تے اَن جمع کرن دا بھانڈا
غولہ دگلی: کنجوس بندے کولوں وی پیسے کڈھوا لین والے (ویکھو غولے ویکھیے)
غیب: اَن ہوند، ناموجود، اوہلے
غیب دان: غیب جانن والا (مراد رب)
غیبت: کنڈ پچھے مندا بولن، چغلی
غیر: اوپرا، پرایا، اوبڑ، وادھو، ہوا

-غیراز زباں: سوائے نقصان دے
-غیر شماراں: بنا گنے، گنتی توں بجھتے، بے شمار
-غیروں: غیر توں (ماسوا اللہ توں)
غیرت: انکھ
غیظ: غضب، غصّا
غیور: غیرت والا

ف

ف: پنجابی دی فارسی اکھرالی 36 واں اکھر گرمکھی لپی وچ ایہدے تل اُتے نقطا (ਫ਼) اے۔ ایہدا وناندرا ہمہ تے پ نال کدی کدی ہو جاندا اے

فا: (ع) پس، فیر، تک، نال، وجود، پنجابی وچ نہیں ورتیندا صرف کجھ کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں تے آیتاں نوں شاعری وچ جڑیا اے جس پاروں ایہ لفظ کلاسیکی پنجابی وچ ملدا اے

فَابَینَ اَن یَحمِلنَهَا: پس ایہناں چیزاں نے ایس امانت نوں چکن توں انکار کر دتا

فَاِذَتَسبِیحُ: جدوں اوہ تسبی کردی اے

فَاذکرونی اَذکرُ: توں میرا ذکر کر میں تیرا ذکر کراں گا

فَانکحوَ: پس نکاح کر لوو

فاتح: فتح کرن والا، جیتو

فاتحہ: قرآن شریف دیاں ست مُڈھلیاں آیتاں (جو پڑھ کے مرن والیاں نوں بخشدے نیں)

فاجر: بدچلن، گناہگار، بدکار

فار: بھجن والا، پارا (فرار دا مُڈھ مادا)

فاران: مکے دے اک پہاڑ دا ناں

فارس: ایران دا پرانا ناں

فارسیاں: فارسی دی جمع، فارسی زبان یا ایران دے لوکاں

فارغ: فرصت، وِہلا، خُش، سوکھا

فاروق: حق تے باطل وچکار نکھیڑا کرن والا، حضرت عمرؓ دا لقب

فاسد: (ص) فسادی، فساد پیدا کرن والا

فاسق: (ص) فسق کرن والا، وڈا گناہی، بدکار

فاش: کھلم کھلا، سبھ دے ساہمنے، ظاہر

فاضل: فضیلت والا، بُہتے علم والا، اُچیرا (2) وادھو، فالتو

فاعل: فعل کرن والا، کوئی کم کرن والا

فال: شگون، قسمت دا حال معلوم کرن، کسے کم بارے قدرتی اشارا جانن دا کارا

-فال دے کارج: فال دے مقصد لئی

فانی: نا ہوون والا، فنا

فائق: (ص) فوق رکھن والا، اُچیرا، وڈیار، برگزیدا (مم)

فتح: (مث) جت، کامیابی

فتحیاب: کامیاب فتح وند ہوئے، فتح

فتق: (فت-ق) کھولنا

فتن: فتنے

فتنہ: فساد، بد امنی، شرارت

فتنہ دوزی: فتنا اندوزی، فساد کھلارن

فتوح: غیبی آمدن، چڑھاوا

فتوحی: اِک قسم دی جیکٹ، کُڑتی، بھتوہی

فتور: فساد، فِتنا، خرابی

-فتور دا بھوت: فساد دا جِن، شیطان، کسے اکھڑے دانا پاؤ بندے ول اشارا

فتیلا: فلیتا، تِرل، اگ لاون دی بتی

فَثمَ وَجہُ اللّٰہ: اودھر اللہ دا چِہرا پاؤ گے

فجر: پربھات، سویر، سرگھی، تڑک

-فجر دے لاڑے: فجر دا لاڑا، سورج

فجور: گناہ، جرم، بدکاری، عیاشی (ورتن فجوروں)

فحش: (فو-حش) کھلما' ننگا' بے شرم' گالھاں' بیہودا

فخر: مان' گھمنڈ' وڈیائی

فخرالدین: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر دا ناں

فخر جہاں: خواجہ فریدؒ دے وڈے ویر جہناں دا اصل ناں فخرالدین سی

فدا: قربان

فرات: مِٹھا تے صاف پانی' عراق دی اک ندی جِدے کنڈھے اتے امام حسینؓ تے اوہناں دے ساتھیاں نوں شہید کیتا گیا

فراخ: کھلما' وِشال' موکلا' چَوڑا' کھلریا (و:نہ فراخاں)

فراخی: کھلمائی' وِشالتا' آسودگی' فراخ ہوون دی حالت

فران: نسن

فراز: اُچیائی

فراست: سمجھ' عقل' بدھ

فراش: فرش وچھاون والا' جھاڑو دیون والا (2) جھاڑو دِتا ہویا صاف فرش (3) صنوبر دی قسم دا اِک رُکھ (جمع: فراشاں)

فراغ: فراغت نال' کافی' تجھتا

فراغت: وہلہ' روپے پیسے ولوں کھلہ' فارغ ہو کے' خوشی نال' آسودگی

فراق: وِچھوڑا' دوری' جدائی

-فراقوں: فراق پاروں

فراقت: فراق' فرقت' دوری' جدائی

فراقی: فراق والا

فراموش: بھُل' بھُلیا ہویا' جیّے توں لتھا

فراموشی: بھُل' بھلن

فربہ: موٹا

فرج: عورت دی یونی

-فرج شکم دا بندہ: ڈھڈ تے یونی دا غلام (ڈھڈ تے یونی راہیں آون والا' سوادی دی تے جنسی

عکر ہتھوں مجبور بندا' غلام رسول عالمپوری نے انسان دی حقیقت ول اشارا کیتا اے)

فرجام: انت' اخیر' انجام' انتا

فرح: فرحت' خوشی' تفریح

فرخ: مبارک' چنگے اثر والا' شُبھ

فرخندہ: مبارک' چنگے اثر والی' شبھ

فرد: اکلا (2) حساب کتاب لِکھن والا کاغذ یاں کاپی (3) اِک اکلا شعر (4) بندا

فردا: آوندی کل' بھلک

فردوس: باغ' بہشت' جنت

فردوسی: حکیم ابوالقاسم منصور طوسی دا تخلص' محمود غزنوی دی فرمائش اُتے 30 ورھے وچ شاہناما لِکھیا جو سٹھ ہزار شعراں اُتے اوھارت اے۔ محمود غزنوی نے مِتھیا انعام دیون وچ کنجوسی کیتی جس پاروں اوہدے بارے اِک ہجو لِکھ کے شاہنامے وچ شامل کیتی تے مر گیا۔

فرزانہ: سیانا' ہوش والا عقلمند (و:نہ فرزانے)

فرزند: پُتر

-فرزند خوا آدم دے: آدمؑ تے حوا دی اولاد' انسان

-فرزندی: پُتر ہوون دا' اولاد ہوون دا

فرزین: سیانا' دانا (2) شطرنج دے کھیڈ دا وزیر

فرس: گھوڑے دی اک قسم دا ناں (جمع: فرساں)

فرسنگ: (نا) میل' کوہ' لمائی دا اک ماپ

فرش: وِچھونا' بساط' زمین' قلین

-فرش ہوون: (غم پاروں) زمین اُتے ڈھے پینا

فرشی: فرش والے' زمین واسی

فرشتہ: نوری مخلوق جو ہر ویلے رب دی عبادت وچ رُجھی رہندی اے (2) بہت نیک انسان

فرض: رب دا حکم جِدا پورا کرنا ضروری اے' لازمی عبادت' ڈیوٹی

فرع: (م) ٹاہنی

فرع: لگام، گت، گھچی، برائی توں روکن، قابو کرن

فرغل: سردیاں دے کپڑے جنہاں وچ رُوں بھریا جاندا اے

فرفیہ: فریبی، چلاکی، مکر

فرق: نکھیڑ، فراق، دوری

فرقان: نکھیڑ کرن والا (مُراد قرآن مجید)

فرقت: دوری

فرمان: حکم، شاہی حکم

—فرماندار: فرمانبردار، حکم منن والا

فرمائش: حکم، خاہش، منگ، طلب، اچھیا

فرمایس: اوہنے فرمایا اے

فرمودے صاحب دے: رب دے حکم مطابق

فرموشی: فراموشی، بھلنا

فرنگ: یورپ، بدیس، ولایت (2) مراد "باد فرنگ" (آتشک) (مجم)

—فرنگ پساری: یورپی دوا فروش

فرنگی: انگریز، یورپی، گورا، بدیسی

فروزاں: بلدا، بھخدا، لشکدا

فروش: ویچن والا

فروع: فرع دی جمع، ٹکراں، ٹاہنیاں

فروغ: ودھاء (ویکھو فروغوں/غ)

فرہاد: شیریں دے عاشق دا ناں

فرہنگ: دانائی، لغت، لفظ بھنڈار، کوش

فرے: فرانے

فریادی: دہائی دیونہار، دعوے دار، مدعی

فریب: دھوکا، چھند، چھل، چلتر، چالا

فرید: اکلا، بے مثال، حضرت بابا فریدؒ تے خواجہ فریدؒ

فرید الدین: حضرت بابا فرید الدین گنج شکر (خف)

فریدوں: 570 ق م وچ جمن والا ایران دا اک بادشاہ جہدے ماں پیو نوں ضحاک بادشاہ نے مار دتا سی۔ فریدوں نے جوان ہو کے ضحاک نوں ماریا تے ایران دا بادشاہ بنیا

فریدوں: فروخت توں، اپنے آپ توں

فریدے: فرید توں

فرشتا: فرشتا

فریضہ: فرض کم

فزوں: ودھ (افزوں)

فساد: فتنا، جھیڑا، فتور، خرابی

فسانے: افسانے، کہانیاں، کتھاواں

فستق: پستا (خشک پھل/غ)

فسق: نافرمانی، حکم عدولی، بداعمالی، گناہ

فسقوں: فسق توں، نافرمانی، گناہ

فصاحت: چنگا بولن

فصاد: فصد لاونہار (ہور ویکھو "فصد")

فصد: کوئی روگ دور کرن لئی پچھ لا کے رت کڈھن

فصل: جدائی، فاصلا، موسم، اناج دی پیلی

فصوص حکم: فصوص الحکم، اک کتاب دا ناں جو ابن عربی نے لکھی سی۔

فصیح: مٹھے بول، چنگی تے معنے بھری کلام

فضا: زمین توں آکاش دی تھاں

فضائل: فضیلت دی جمع، وڈیائیاں

فضل: حق توں ودھ، تحفا، مہربانی، فالتو علم

فضل الٰہی: رب دا فضل

فضیحت: ذلت، بدنامی، رسوائی

فضیلت: وڈیائی

فطرت: مزاج، خصلت، قدرت

فطیری: پتیری، بنا خمیر (روٹی)

فعل: کم، عمل، کار، کرن

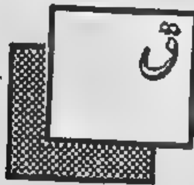
فغاں: فریاد، رولا، ککار، واویلا

فغفور: چین دا بادشاہ

فقر: فقیری، درویشی

—فقر جھاگنا: فقیری دے دُکھ سہن

فقیری پھڑنا: فقر قبول کرنا، درویش ہونا
فکر: سوچ، پریشانی، چنتا، اندیشا (جمع فکرات/افکار)
فکن: کھلریا ہویا، کلاوے لین والا، اتے کھلار والا، چھاں کرن والا
فلاطون: افلاطون، یونان دا مشہور فلسفی
فلفل: مرچ، کالی مرچ
فلک: اسمان، انبر، اکاش
فلکی: اسمان دے
فَلَمّا تجلّی (ربہ): جدوں رب نے تجلی پائی
فلیلاں: پھلیلاں، خشبوئی تیل
فم: مُونہہ
فن: فریب، مکاری
فنا: موت، اَنت ہونا، مٹنا، بربادی
-فانی الشیخ: شیخ (مرشد) لئی فنا ہونا
-فانی اللہ: رب لئی فنا
-فنا ہونا: مکنا، مرنا، جیوندیاں مرجانا
فنائی: فنا
فند: دھوکھا، فریب، چھل
فنون: فن دی جمع، کلاواں
فنونی: فن توں، فن دا ماہر
فوارا: اُبال، جوش
فواکہ: فواکہ (عربی توں) میٹھے پھل
فوت: مرنا، موت، ہتھوں نکلنا، ضائع ہونا، بُہت دُور ہو جانا
فوجدار: مُغل اتہاسیا وچ ذوریاں دا انتظامی عدالتی تے فوجی افسر
فولاد: خاص قسم دا لوہیا
-فولادی: فولاد دی بنی، لوہے دی
فہماں: فہم، سمجھ (جمع)
فہم: سمجھ، عقل، سمجھ
فہمیدہ: (فا) سمجھدار، ہشیار، دانا
فہمیدے: سمجھ دار آدمی نے
فَہُوَ مَعَکُم: بس اوہ تہاڈے نال اے (قرآن مجید دی پوری آیت دا ترجما انج اے) "تسیں بھاویں کدھرے وی ہوو، اوہ (رب) تہاڈے نال اے"
فہیم: فہم والا، سمجھ والا، ہشیار، عقلمند
فی: (عر) جوڑ اکھر، وچ، اندر، ہر اک
فی الجملہ: تکڑی گل، حاصل کلام، مختصر ایہ کہ
فی الفور: فورن، ترت، اوسے سے
فیثا غورث: پرانے یونان دا اک فلسفی جنھے ریاضی دے کئی اصول وی معلوم کیتے۔
فیروزہ: اِک قیمتی پتھر جو اسمانی ساوے رنگ دا ہوندا اے
فیروزی: کامیابی، (2) فیروزے دے رنگ دی
فیض: فائدہ، نفع، لتری منی اتار چڑھاء
-فیض رساں: فائدہ دیون والا
فیض یافتہ: جنھوں فائدہ اپڑیا ہووے
فیکون: بس ہو گیا ("کُن فیکون" ول اشارا اے)
فیل: ہاتھی (2) شطرنج دا اک مہرا (ہاتھی) فیلا
-فیل فساد: شور، فساد، وڈا فتنا
-فیل قد: اچا لما، ہاتھی دے قد والا
فیلا: فیل، شطرنج دا مہرا جو ترچھی ٹور ٹردا اے
فیلسوف: فلسفی، عقلمند، عقل علم پاروں مکاری کرن والا، دلیل باز، چلاک، دھوکے باز

ق: عربی توں آیا پنجابی دی فارسی اکھر بٹی دا 37 واں اکھر. پنجابی ایہدا اچارن "ک" برابر کردے نیں.
قاب: تھالی، رکابی، مٹک، وڈا تھال (2) کمان دا ادھ، اِک ہتھ وِتھ

قَلبَ قَوسَینِ اَو اَدنیٰ: دو کماناں دی وِتھ رہ گئی سکوں ایڈوں وی گھٹ (نکل / عم)
قابض: قبضہ کرن والا، قابو کرن والا، قبض کرن والی غذا یاں دوا
قابل: قابلیت والا، لائق، جوگ
قابیل: حضرت آدمؑ دا پُتر جو اپنے نِکے بھرا ہابیل نوں قتل کر کے نس گیا
قابیلے: ویکھو "قابیل"
قادر: قدرت والا، مرضی دا مالک۔ رب دا اک صفاتی ناں
قارورہ: پیشاب (مجازی معنے) اصلی مطلب شیشے دا بھانڈا اے
قارون: حضرت موسیٰ دا چچیرا تے مشہور مالدار جہدے خزانے دیاں صرف چابیاں چکن لئی 100 بندے ہوندے سن۔ اپنی دولت غریباں نوں دیون توں اِنکار پاروں رب نے دولت سنے زمین وچ نکھار دتا
قاری: قرات کرن والا، قرآن مجید پڑھن والا
قاصد: سنیہڑو، سنیہا لیاون لیجاون والا ایلچی
قاصر: کوتاہی کرن والا، معذور، کم نہ کرن جوگ، اسمرتھ
قاضی: منصف، جج، انصاف کرن والا
-قاضی شرع دے: اوہ قاضی جو طریقت دی تھاں شریعت اُتے چلن
قاضی لعنت اللہ: لعنت اللہ ناں دے بندے دی لکھی کتاب قاضی (فرضی)
قاطع: کٹن والا
قاف: اک پہاڑی سلسلا جو دیواں پریاں دا ٹھکانا منیا جاندا اے۔ کوہ قاف
قافیوں: قافیا توں، ویکھو "قافیہ"
قافیہ: رلدے ملدے لفظ جو شعراں وچ ردیف توں پہلاں یاں شعر دے اخیر وچ آوندے نیں جویں کہ خدا، جدا، ادا وغیرا دا قافیا اِکو اے، آوے، جاوے، کھاوے وغیرا دا قافیا اکو اے)
قاقم: اک قسم دا نیولا جہدی کھل بڑی گرم ہوندی اے
قال: گل بات (قال: آکھیا)
قال: قالب، کلبوت، سچا، جسم
قالو: آکھیا
-قالو بلیٰ: آکھیا ہاں (بلیٰ: کیوں نہیں)
-قالو بلیٰ دے دن: رب نال عہد کرن دا دن۔ جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا سی کہ "کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟" تاں روحاں جواب دتا سی "ہاں کیوں نہیں" سورت اعراف دی اک آیت
قامت: قد، ڈیل ڈولا
قانون: اک قسم دا ساز یاں واجا
قانون: قنون، دستور، طریقا، ضابطا
قانونگو: ضلع دیاں زمیناں دا حساب کتاب رکھن والا پٹواری
قانی: سوہا، رتا، لال
قاہر: قہر والا
قائد: آگو، ساربانان دے قافلے دا لیڈر جہدے ہتھ اونٹھ دی مہار ہوندی اے
قائل: من والا، کسے دی گل نوں درست سمجھن والا
قائم: کھلوتا، اُسریا
قائمیں: پاوے، تھمہ (لا)
قباحت: خرابی، مندیائی، بھیڑ
قبالہ: (ع) قبولیت، ضامنی پتر، بیعنامہ، مکان وغیرا دی رسید (و۔ ونہ قبالے)
قباہن: قباہ (قبا) توں، لبادا، عبا، پیراوا
قبائل: قبیلے
قبح: (مث/ع) برائی، نقص، عیب، منتو
قبر: گور، مردا دفن کرن دی تھاں
قبر جنہاں دی جیوے: جنہاں دی قبر اُتے لوک

آون' جنہاں نوں یاد کرن والے موجود ہوون
قبرے: قبر
قبض: تنگی' پکڑ' قبضہ (2) قبضے (عم)
قبطی: حضرت یوسفؑ سے مصر دی زبان (قر)
قبل: پہلاں' اگے' اگدوں
۔قبل الظہور: ظہور توں پہلاں' ظاہر ہوون توں پہلاں
قبلہ: کعبہ جس ول مونہہ کر کے نماز پڑھدے نیں' وڈیاں دا بول
قبہ: (م) گنبد' برج
قبے: قبہ توں' گنبد' برج
قبیل: تیلا' قسم' دنگی' نمبر' شاہری
قتال: (م) جنگ' لڑائی' یدھ
قتل: مارن' ڈھاہن
قتل کنندہ: قتل کرن والا' قاتل (احمد)
قتلام: عام قتل' قتل عام' بنا لحاظ ہر اک دا قتل
قحط: کال' گھاٹ' کمی' تھوڑ' عکر' سوکا' سوکے یاروں فصلاں دا نہ ہوون تے اناج دی تھوڑ
قحطان: اِک علاقے دا ناں
قد: لمائی' سر توں پیراں تیک دی لمائی' قامت
قد سفیدے وانگوں: سفیدے دے رُکھ ورگا قد (سفیدے دا رُکھ بڑا اُچا ہوندا اے)
قدامت: پرانا' پرانا ہوون دی حالت
قدح: پیانا' شراب پیون دا بھانڈا
قدر: جتا' تقریبن' لگ بھگ' برابر
قدر: قیمت' مُل' مجال
قدر: عزت' وڈیائی' اوقات (2) قدر دی رات' لیلۃ القدر
۔قدر بقدری: قدر قیمت مطابق' عہدے مطابق
۔قدر شناس: قدر پچھانن والا
قدرت: طاقت' ہمت' کوئی کم کرن دے قابل ہوون' قادر ہوون دی حالت

۔قدرت ڈیکھ قیومی: قیوم (رب) دی قدرت دیکھ (لط)
قدرتاں تیریاں: رب دیاں قدرتاں
قدری: انسان نوں بااختیار منن والا فرقا (جبر دے اُلٹ)
قدسی: نیک' پاک صاف' فرشتا' پوتر' پاکیزا' (جمع: قدسیاں)
قدم: پَیر' پَیک
۔قدم بوس: پیر چُمن والا
۔قدم گرہندی: نردی
قدوری: اک کتاب دا ناں
قدوس: وڈا پاک' رب دا اک صفاتی ناں
قدیر: قدرت والا' رب دا اک صفاتی ناں
قدیم: پُرانا' چروکا' دیر دا' رب دی ذات' (خف)
قدیمی: پرانی
قرآنی: قرآن شریف نال تعلق رکھدا
قرابت: نیڑتا' رشتے داری' ساکا چاری
قرابین: بندوق دی اک قسم جو اِکو ویلے کئی گولیاں چھڈدی اے
قرار: چین' سکھ' قائم (2) اقرار' قول
قرارو: ازل توں' مُڈھوں (لط)
قرارے: قرار نال' قائم دائم
قرآناں: قرآناں' قرآن نوں
قرانی: قران' نیڑے ہوون' دو تاریاں دا اِک برج وچ آون' جیویں تے زہرا دا میل' نیک سا (قران السعدین)
قربت: نیڑتا' نیڑے ہون دی حالت' ملاپ' ساکا چاری
قرب النوافل: پوری عبارت انج اے' یتقرب عبدی الی بالنوافل (بندا نفلاں نال میرے نیڑے ہو جاندا اے (خف)
قربانی: قرب' نیڑتا
(دور ہووے قربانی): نیڑتا وی نہ رہوے

سکوں اک ہو جاوے)
قربان: کمان دا غلاف (نیام) جو قوس دی شکل دا ہوندا اے
قربانے: قربان' اُچھاڑ' تلوار دی نیام
قرۃ عینی: میری اکھ دی ٹھنڈک
قرشی: قریش نال تعلق رکھن والے
قرص: ٹِکی' گولی' کباب ورگی ہر گول شے' تھالی
قرطاس: کاغذ' پتر
قرعہ: فال' پاسا
-قرعہ مارنا: پاسا سٹن' ڈب سُٹ کے حال معلوم کرن
قرن: صدی' جگ' اسی یاں اک سو دیہہ ورھے دا
قرنفل: کرن پھُل' لونگ (گرم مسالا تے زیور)
قرشن: (مث) قریشی خاندان دی عورت
قرنا: سنگ دا بنیا بگل' نفیری' قیامت دے دن پھوکیا جاون والا بگل
قریں: نیڑے
قزلباش: سوہی ٹوپی والا سپاہی' مغل (قزل = لال + باش)
قسام: ونڈ تمار' ونڈن والا
قسط: ٹوٹا' حصا' تھوڑا تھوڑا کر کے ادا کیتی جاون والی رقم دا اِک حِصّا
قسمت: ونڈ' حصّا' نصیب' مقدر' بھاگ
قشون: فوج' لشکر' وڈی فوج
قشوں: ویکھو "قشون"
قصاب: قصائی' گوشت ویچن والا (2) بے رحم' ظالم
قصار: دھوبی
قصار: قصیر دی جمع۔ کمیاں (آیتاں)
قصب: ٹیوب' پائپ' نڑی' اُچھاڑ
قصد: ارادا' کوشش
قصر: کوٹ' قلعا' محل
قصور: جرم' بھُل' غلطی' تنخواہ دی کٹوتی جو ملازماں کولوں غلطی کارن کیتی جاوے
قصور: قصر دی جمع (قلعے) لہور لاگے اک شہر جتھے بلھے شاہ دا مزار اے
-قصور دا پٹھان: مئی 1762ء وچ سکھاں نے قصور اُتے حملا کر کے بہت سارے پٹھان مار چھڈے سن. وارث شاہ نے اوس واقعے ول اشارا کیتا اے
قصہ: کہانی' افسانا' جھوٹھی بات
-قصہ طول دراز: لما قصا
قصیدہ: تعریفی' نظم' جس
-قصیدہ گونی: قصا سناون والی عورت
قضا: گزر جاون' فوت ہوون' موت' مرضی' نماز دا رہ جاون
-قضاء خدائی: ربی قضا نال
-قضا نہ کیتی: نماز نہ چھڈی
قضیہ: حادثا' جھگڑا
قط: کاٹ' قلم دی نب دی چوڑائی
قطار: لائن' پال' چیزاں' بندیاں وغیرا دا اک سیدھ وچ ہوون
قطب: کسے خاص علاقے دے روحانی انتظام لئی مقرر ولی (2) زمین دے دو سرے قطب شمالی تے جنوبی (3) وارث شاہؒ دے والد دا ناں سید قطب شاہ (ایہ ناں غلط ثابت ہو چکیا اے. اصل ناں گل شیر شاہ سی)
قطب مہراج: قطب مہاراج' قطبی تارا
قطرہ: قطرا' ذرا وی (2) خس دا تیلا
قطرات: قطرے' تپکے
قطرن: خس' خشبوئی گھاہ
قطرہ: پانی دا تُبکا' ذرا جنیا' ذرا وی
قطع: روپ' شکل' وضع قطع
قطع: کپن' کٹیا ہویا' وڈھیا' وکھرا کیتا ہویا
قطع بریدہ: کٹ وڈھ' چھانگی
قطع کرن: کپن' کٹن' وڈھن

قطعہ: ٹوٹا، چو بھرما
قطعہ بہشت: جنت دا ٹوٹا جو ہرناکش نے بنوایا سی (کلما)
قطعی: اٹل تے آخری، سوت
قعرۂ (ع) کھوہ دی تہہ، ڈو نکھیائی
قعود: (ع) بیٹھن (خف)
قفس: پنجرا
قفل: جندرا، تالا
قفوں: قافوں (ق توں) "قلندر" دا پہلا اکھر "ق" ہوندا اے
ققنس: اک داستانی پنچھی، جو ہزار سال دی عمر دا ہو کے تیلے چن کے وچ بہہ کے دیپک راگ گاندا اے، تیلے سڑ کے سواہ ہو جاندے نیں نال ای پنچھی وی، بارش ہوون اُتے ایس سواہ توں اک ہور ققنس جمدا اے۔
قل: کہہ، آکھ (پنجابی وچ صرف کلاسیکی شاعراں نے عربی عبارتاں نال ورتیا اے) مرن دے تیجے دن پڑھی جاون والی دعا تے رسم
قل نارُ جہنم اَشدّ حرا: "آکھ دیو کہ جہنم دی اگ بہتی بھخدی اے"
قلاوا: کتے دا پٹا (جمع و نہ قلاوے)
قلب: دل، من
قلب کلید: دل دی چابی، کسے نوں وس وچ کرن دا بول، بھاگن
قلبوت: ویکھو "کلبوت"
قلبی: قلب دا، دل دا
قلت: تھوڑ، کمی، تروٹک، گھاٹ
قلجی: اک قسم دے گھوڑے دا ناں
قلزم: بحیرہ قلزم، مشرق وسطیٰ وچ اک سمندر
قلعی: رانگ، اک دھات جو پگھلا کے پتل تراے دے بھانڈے اُتے پھیردے نیں، ملمع
قلف: میوا، پھل
قلف: قفل، جندرا، تالا

قلق: دکھ، رنج، افسوس
قلقل: کالے دانیاں والا اک ریگستانی اناج
قلقل: (مث/ع) بوتل یاں صراحی وچوں تُرل (پانی یاں شراب) نکلن دی اواز
قلم کاریاں: قلم کاری، مصوری، قلم یاں برش دا کم
قلم: کانے یاں کسے ہور شے دا لکھن لئی بنایا سند (2) اگاون لئی کسے بوٹے دی کٹی ہوئی ٹاہنی
- قلم وگائی: قلم چلائی، نصیب لکھیا
قلماں تھیندے: قلم ہوندے، قلم واکوں وڈھے جاندے
قلندر: فقیر، مست، درویش، کوارا، کلا، صوفی منش (2) جنور دے تماشے وکھاون والا
قلوب: قلب دی جمع، دل
قلوب المومن بیت اللہ: مومناں دے دل رب دا گھر نیں (علی)
قلور: سخت
قلیل: گھٹ، تھوڑا، ذرا (و نہ: قلیلوں/باہو)
قلیہ: اک قسم دا کھانا جس وچ شے نوں بھن بھن کے کجھ مرتا دیندے نیں (و نہ قلیے)
قم: اٹھ کھلو
قُم باذنی: میرے حکم نال اٹھ (شاہ شمس دا بول جس نال اوہناں مردا زندا کیتا)
قماچ: کماچ، تمبو اپرنا لٹو
قمار: جوا
قمارے: قمار، جوا
قمام: قوام، رلا
قمن: چمن
قمو: چاچڑاں شریف دا اصطبل دا داروغا
قموزی: قمرالدین (وزیر/نج)
قمری: گھگی، کبوتر ورگا پر ذرا نکا اک پنچھی
قمشی: ریشمی، ریشم
قنات: تمبو، خیما

قنادہ: کھنڈ بناون دا سند

قند: چینی، کھنڈ

قندیل: مشال

قواعد: فوجی ورزش، ڈرل (2) قنون، قاعدے

قوافی: قافیے دی جمع ویکھو "قافیہ"

قوائم: قائمہ دی جمع، فہرست، کاغذ، سدھی لکیر

قواے: (عر/مذ) قوت دی جمع، طاقتاں

قوت: (قو-ت) خوراک، غذا

قوت: (قو-وَت) طاقت، سکت، بل، زور

قورمہ: بھجیا ہویا گوشت

قوس: کمان

-قوس قزح: ست رنگی پینگھ جو مینہ مگروں اسمان اُتے دسدی اے

قول: کتھن، آکھن، گل، کلام

-قول پالن: آکھی گل پوری کرن (2) کسے دے منے یاں وچار قبولن

قولاں: مثمل دے قصے وچ ہیر دی بھتیجی

قولنج: قلنج، ڈھڈ دی سخت پیڑ (2) کالکھ

قومہ: (مذ/مر) نماز وچ رکوع مگروں کھلودن

قومے: قوم

قوی: قوت والا، طاقتور

قویاں: قوی دی جمع، طاقتور، بلوان

قہار: قہر والا، غصے تے غضب والا (رب دا اک صفاتی ناں)

قہر: غصا، غضب

-قہروان: قہر نازل کرن والا، غصے والا

-قہروں: اپنے قہر نال

-قہری: قہر والا

قہقہہ دیوار: چین دی اک داستانی کندھ جس اُتے چڑھ کے جو وی دوجے پاسے ویکھدا اوہ ہسدا ہسدا کھلے ڈِگ پیندا تے مرجاندا۔ (دیوار قہقہا)

قہوا: کافی، اِک رُکھ دے بی جو سیک کے پیس لینّدے نیں تے فیر چاہ وانگوں پیندے نیں (2) بنا دُدھ دی چاہ

-قے: اُلٹی

قیاس: اندازا، گویڑ (مر/خف)

قیافہ: اندازا، گویڑ، سوچ، چہرے توں لایا گیا اندازا

قیام: ٹھہرن، کھلودن، نماز وچ کھلودن

-قیامے: قیام توں

قیامتے: قیامت، قیامت دے دن

قیدا: قید، بند (ا)

قیس: مجنوں دا اصل ناں، لیلیٰ دا عاشق

قیطوس: عزیز مصر دا ناں

قیل قال: تکرار، بحیرا، رَٹا، گل بات

قیم: سرپرست، سر تے ہتھ رکھن والا، قائم کرن یاں رکھن والا

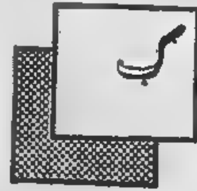
قیماکیم: ذرا ذرا، باریک، قیمے وانگوں

قیمت: مُل، قدر، نرخ، بھاء

قیمہ: نکے نکے ٹوٹے کیتا گوشت

قیوم: قائم رہن والا، رب دا اک صفاتی ناں

ک: پنجابی دی فارسی اکھر پٹی دا 38 واں اکھر
گرمکھی لپی وچ ایہدے متبادل گا (ਕ) اے۔
بعض لفظاں دے مُڈھ وچ لگ کے اوہناں دے
معنیاں وچ متضادی دا تاثر پیدا کردا اے جویں چج
توں کچج، پُتر توں کپتر، ویلا توں کویلا
(2) اخیر وچ لگ کے کئی قسم دے مفہوم بناندا اے
جویں تعلق دسن لئی دھرم توں دھارمک، سماج توں
سماجک۔
(3) عام کر کے مصدر تے حاصل مصدر نال لگ
کے فاعل بناندا اے جویں کہ لکھن توں لیکھک،
سیوا توں سیوک، ورشن توں ورشک، پاٹھ توں
پاٹھک

کا: دا (پرانی پنجابی وچ) کوئی، کجھ
کاپ: کپ (وڈھ)
کاپ سٹوں: وڈھ دیاں
کاپڑی: فقیر، درویش، جوگی، سنیاسی، راول
کاپے: زخم، پھٹ
کات: کتیرا، نیں کٹن والی قینچی (2) لمی نوک والی اک قسم دی چھری
کاتا: کتیا (کتن توں/ ملیا)
کاتب: (ند) لکھن والا
۔کاتب تقدیر: تقدیر لکھن والا، رب
کاتی: چھری، کات
کاتیاں: کتے سوتر دیاں اٹیاں
کاتیں: کاتی
کاٹ: وڈھ، کٹ، کٹن دا عمل

کاٹکو: کنک دا حملہ آور، دھاڑوی، لٹیرا
کاٹھ/کاٹھہ: پرانی املاء، کاٹھ (لکڑ)
کاٹی: کٹیاں کٹے سا نبھن والے
کاٹے: کٹے، گزارے، بتائے
کاٹیم: میں کٹے، گزارے
کاٹھ: لکڑ (و۔ ن: کاٹھیں)
۔کاٹھ کٹھوریاں: وساکھیاں
کاٹھا: وسی، پکا، بناوٹی
کاٹھی: گھوڑی اُتے بیٹھن دی تھاں
کاٹھی: کاٹھ دا، سخت، بے ڈھبا، بے ڈول، جانگلی
ڈنگ (مم)
کاٹھے: کاٹھ (لکڑ) خام، گھٹیا، کاٹھا توں، ہلکے
وسی، موٹے چھلڑ والے (بدام وغیرا)
۔کاٹھے کماد دی گنڈھ: کاٹھے گنے دیاں پوریاں
وچکارلی گنڈھ جو سخت ہوندی اے۔
کاٹھیاں: کاٹھ، لکڑ (خف) (2) کاٹھ دی، ہلکے
کنڈے
کاج: کم، کار، مقصد (2) ویاہ
کاج کریندا: ویاہ کردا، پرنوندا
کاج وہونا: بنا کم، بیکار
کاجوں: کاج توں، کم توں
کاجی: قاضی (نانک)
کاجے: کاج، کم
کاچ: کچ، شیشا (2) سر، سر دا چیر
کاخ: (فا) محل، وڈی حویلی، ایوان (فر)
کاخیں: کاخ توں، محل
کاڈھواں: کڈھیا ہویا، کشیدا کاری والا
کاذب: (ند/م) جھوٹھا
کار: کم (2) کرن والا (3) کاری، مسلک، گھرے
(پھٹ)
۔کار تری حیرانی: تیرے کم حیران کرن والے
نیں (فر)
۔کار رواواں: کار روا، کم کرن والے،

کارندے' کامے

-کار سیہا: سیکھے کم (لا)

-کار کروں: کم کراں (ج)

-کار کماون: سخت محنت کرن (وا)

-کار کنندہ: کم کرن والا' کرچاری' کارکن

-کار گزاری: کم کاری' کیتا کم

کارا: کم' جرم (2) لارا (3) علاج (4) نصیب (5) حملا (6) کالا' سیاہ

کاراں: کار دی جمع' کماں (فال/ عمل)

کارد: (فا) چھُری

کارن: خاطر' واسطے' لئی' وجہا' سبب

-کارن دل پر چھائی: من پرچاوے لئی

کارنے: کارن' مقصد' کرتوت' بہادری دا کارناما

کار نھن: کالکھ (پچل)

کاروں: کار توں' کم توں

کارو: کم' تعلق

کاری: سخت' تیز گہرا' علاج' چارا' ڈاڈھا' کرڑا' بھیا

کاری: کار دے' کم دے (2) کارا' علاج

کاری: استعمال وچ' فائدے وچ

-کاری آون: کم آون

کاری: کالی

کارے: کم' چالاں' بُرے کم' کرتُوت' کار

کارے: کالے

کاریاں: کارے (2) کارن' پاروں

کاریہارا: کم کرن والا' کار کرن والا' مکّار' چلاک

کاریہاری: کاریہارا توں مونث' کم کرن والی' کار کرن والی' مکار' چلاک' عمل کرن والی

کاریمو: کالے سپ (پچل)

کاڑھن: اُبالن' جوشاون' اُبال کے گاڑھا کرن (2) سپّ دا پھن کھلارن

کاڑھے: جوشاندے' اُبالے' بیوں

کاس: کِس' کیہنے

-کاس پچھے: کاہدے لئی' کاہنوں

-کاسنوں: کاس توں' کاہدے لئی

-کاس: کاسا' پیالا' کھوپڑی' پیالا

-کاسدی: کاہدی

کاسڑا: کاسا' نِکا کاسا' پیالا

کاسہ: پیالا

کاسے: کاسا دی جمع' پیالے

کاشانے: کاشانا' ٹھکانا

کاشر: کشمیری' کشمیر واسی

کاشف: کشف والا' ظاہر کرن والا' کھولھن والا

کاظم: غُصّا کھاون والا' غُصا کرن والا

کاغذیاں: کاغذ دے بنے ہوئے' کاغذی

کاف نون: کُن' فیکون

کافور: اک رُکھ تے اوہدے توں حاصل ہوون والی دوا جو کھُلّے رکھن نال اُڈ جاندی اے

کافوروں: کافور توں

کافوری شمع: کافور دی مشال جہدی روشنی ودھیا تے دھوئیں بغیر ہوندی اے

کافی: لوڑ پورا کرن والا' مناسب (2) قوالی

کاکا: بچّا' بال' ایانا (2) چاچا (3) آجڑی دا ناں جو ریگستان وچ سسی نوں لبھیا

کاکر: کاں

کاکل: (فا) زلفاں' گیسو (2) ایال

کاکن: (ک) کاں دا بولن

کاکی: اکھ دی پُتلی (2) کاکا توں مونث' کُڑی

کاگ/کاگا: کاں

کاگدے: کاگد' کاغذ (پف)

کاگل: کاغذ

کاگوں: کاگ توں' کاں توں

کال: (1) موت دا فرشتا' موت (3) قحط' سوکا' بھیڑا سما' تھوڑ (3) زمانا وقت' دور (4) سیاہی' کالکھ

-کال جیہا: ویکھو "کل جیہا"

-کال کڑچھی: کوئل ورگا اک پنچھی
کالا: سیاہ (2) بھیڑے عملاں والا
کالا کپڑا: پرانا چیتھڑ
کالجا: کلیجا، جگر (2) حوصلا
-کالجا کوں دھاگیوں: دل جگر وچ دھس گیا، جگر وچ بہہ گیا
کالڑا: کالا
کالڑے کیس: کالے وال (مراد جوانی/شم)
کالک: کالکھ، سیاہی، بدنامی
کالکا: کالکھ، بدنامی
کالعِہن المنفوش: پنجی ہوئی رُوں ورگا (قیامت دے دن وَل اشارا)
کالمعدوم: نہ ہوون ورگا، ختم، معدوم
کالے: کالے رنگ دے گھوڑے (2) کالے وال (جوانی)
کالے پانی: انڈیمان دے جزیرے جتھے انگریزاں نے خطرناک قیدی رکھے جاندے سن۔ (2) بہت دور دراڈے
کالے گئے آئے بگے: کالے وال گئے تے چٹے آئے۔ جوانی گئی بڈھیپا آیا
کالیاں دھاراں: کالے راہ، پہاڑی راہ
کالیاں رنگ وٹایا گورا: کالے وال چٹے ہو گئے (جوانی گئی بڈھیپا آ گیا)
کالیں: کالے والاں ویلے، جوانی سمے (بف)
کام: جنسی جذبا، خاہش، عشق، حرص، ہوس
کام: کم، (نا) طلب، مقصد، اِچھا
کاما: کم کرن والا، نوکر، ملازم، کارندا
کاماں: کماں وچ
کامت: عقل
-کامت ہین: بنا عقل (نانک)
کامل: پورا، مکمل (مرشد کامل)
کامن: جادو، سحر (دا)
کامن: ویاہ دا اِک گیت

کامن: عورت، استری، (نانک) کامنی
کامنی: ہندوواں دی ونڈ مطابق عورتاں دیاں چار قسماں وچوں اِک، پتلے ورگ دی سوہنی عورت
کامی: کام توں مغلوب مرد (2) کم کرن والی
کان: کاہن، سری کرشن جی مہاراج
کان: کانی، تیر (2) شرم، جھاکا
کان پھول: کن دا زیور، کن پھل
کان لم یکن منہ شیئا: گویا کہ کوئی شے موجود نہیں
کانیاں: بھمکاں، چٹیاں تے چمکدار ٹاہنیاں
کانجن: شہتیر، کڑی
کانجی: گاجر وچ رائی تے مسالے پا کے بنایا کھٹا
کاند: انکاری
کاندھی: (ند) جنازا چکن والا، جنازے نوں موڈھا دیون والا (لا/خف)
کانڈ: تیر (2) کتاب دا اک باب
کانڈھا: کنا، بلارا، سنیہا
کانگ: کاک، کاں (2) ہڑھ، سیلاب، پانی دی وڈی چھل۔
کانگ تے مور اڈاون: سمان اڈیکن
کانگ کرن: امداد لئی دہائی دیون، بچاؤ بچاؤ دا رولا پاون
کانگا: کانگ، کاک، کاں
-کانگایار: کاں، کاک (سنیہا لیاون والا)
کانگاں: کانگ دی جمع، کاں، کلواں
کانو: (کاں-سو) کاں
کاواں کھادی کنگروڑ: کمزوری پاروں کنگروڑ دی ہڈی توں گوشت صاف اے
کانو: کان (زمین ماپن دا رچھ) نال زمین متھن والا، کنکوتی، معاملا لاون والا
کانورو: کاموپ، پوربی بنگال دا اک ضلعا جو جادو لئی مشہور سی
کانوں: کان وچوں، کمان توں

کانھہ: کانہ' کانا' جھاڑ
کانہ کیہلہ: کر کانے
کانی: تیر (2) کانا' قلم' نڑا' باریک کانے جو جھونپڑی بناون لئی ورتیندے نیں
کانی سردی: سر (سروٹ) دے بوٹے دے کانے
کانے: تیر (2) نڑے' قلم بناون والے سرکنڈے
کان: واسطے لئی' خاطر' پاروں' وجھا
کان: ڈنگ' ٹیڈھ' منجی یاں کپڑے دا اک پاسوں لما ہو جاون
کاوراج: شاعری دا راج (کاو + راج)
کاوڑ: کوڑ' غصا' کوڑ
کاوڑن: (ک) غصے وچ آون' کوڑ کھاون
کاوش: بہتی محنت' جان ماری (2) بھال' کرید' چھپی شے باہر کڈھن (3) کشتی
کاہ: (ف) تیلا' ککھ' گھاہ پھوس
کاہ: کاہنوں' کیوں
کاہاں: کانی' تیلے' ککھ
کاہاں: کانہ' کاہی
کاہکشاں: کہکشاں' تاریاں دا جھمگٹا جو اسمان دے اک ہرے توں دوجے تیک وسدا اے
کاہل: سست' کم چور
کاہل: (ع' ا) کاہلہ (جلدی' چھیتی)
کاہن: سری کرشن جی
کاہن: فال دسن والا' نجومی' عامل
کاہندے: کہندے
کاہنڑا: ء' غرہ' اک راگ
کاہس: کاہ' تیلا
کاہنڈریاں: راگ کانہڑا
کاہنوں: کاہنہ توں' کیوں
کاہو: نرم لکڑ والا اک رکھ
کاہوں: خیال' دھیان' پردا
کاہوں: ہریاول' سبزی' وچوں
کاہوں کوہ بنایا: کاہ توں کوہ بنایا' تیلے دا پہاڑ بنایا

کاہی: کائی' ہریاول (2) بیلے وچ اگن والا اک بھوکلا بوٹا
کاہے: کاہنوں' کیوں
کاہے: اک قسم دے گھوڑے
کاہیاں: بھانا' ہونی' تقدیر
کاہ: کیہ
کائر: بزدل' ڈرپوک' ڈراکل
کائن: ہونڈ' موجود ہوون والا (جمع کائنات)
کاوہ: کہو (ٹانک)
کاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کاؤں: کاں
کاؤنیاں: مادین کاں
کائی: کوئی' کجھ
کاہے: کاہنوں' کیوں
کائیں: کیہ
کایا: جسم' وجود' جثا' دیہی (2) روپ' بھیس' شکل
کایاں: روپ' شکل' دلیں
کایاں: کائیاں' چلاک' سیانا
کب: جھنکار' اُڑاء' کمان ورگی لقاں
کبا: بدمزاج' کھرھوا
کبا: کب والا' مڑیا ہویا' جھکیا ہویا' کب پیا
کباب: قیما تے ہور چیزاں نوں کسے خاص شکل وچ تکیا یاں سیکیا ہویا
کبابی: سڑیا ہویا' بھج کے کباب
کباڑا: ناس' خرابی
کبال: کھجور دے ریشے دی رسی
کبت: شعر' شعر دی اک خاص قسم
کبدھیا: (ک-بدھ-یا) بری بدھ' جہالت' مکر فریب
کبر: (کب-ر) احساس برتری' وڈیائی' گھمنڈ' اپنے آپ نوں وڈا سمجھن
کبک: مرغابی' اک پنچھی (جمع: کبکاں/خف)
کبود: نیلا رنگ (2) اک قسم دا گھوڑا

کبول: (ک + بول) مندا' بُرا بول
کبیر: (ک-بی-ر) وڈا' عزت والا (2) ہندی دا مشہور شاعر
کبیران: کبیر توں' وڈے
کبیرہ: وڈا (گناہ کبیرہ وڈا گناہ) (و.م: کبیرے)
کبھاگ: بھیڑے بھاگ' بدقسمتی
کبھاگا: مندے بھاگ والا' بدنصیب
کپ: وڈھ' کٹ
کپ: گڈی دی اک قسم
کپا: پِپا' تنگ مونہہ دا بھانڈا
-کپا شہد دا لدیا: ملاح لوک واوھو پیسے وصولن لئی ہنگیاں چیزاں کشتی وچ لدن توں نہ کر دیندے نیں۔ وارث شاہ نے اوسے ول اشارا کیتا اے
کپاٹے: چکر' آوارا گردی' دھکے دھوڑے
کپاہ: نروں دا بوٹا تے نروں
کپاہیں: کپاہ' نروں
کپائے: کٹائے' وڈھے' کپے
کپت: بھیڑ' شرارت' خرابی' برائی
کپترے: (ک-پت-رے) کپتے' بھیڑے' شرارتی
کپتی: (مث) بھیڑے چالے والی' شریر عورت
کپٹ: (مذ) دھوکا' فریب' چھل (2) بوہے دی بھت
کپٹی: کپٹ کرن والا
کپدے: کپن توں' کٹدے (راہ طے کردے/م)
کپر: طوفان' گمن گھیر' اکو
کپران: رسے باز
کپڑ: کپڑ (2) کپڑے
-کپڑ دھڑی: کپڑے وانگ کٹن (پیتے سے سوتی کپڑیاں وچوں میل کڈھن لئی صابن لا کے نال کٹدے سن' ہن وی دھوبی کپڑیاں نوں سخت تھاں اُتے مار مار کے میل کڈھدے نیں۔

کپکپاون: (ک) کنبن' تھرتھراون' لرزن
کپن: (ک) کٹن' وڈھن' کٹن (2) پندھ طے کرن (م)
کپلیا: وڈھوایا
کپور: کافور' اک تیز بو والی وست جو کھلی ہوا وچ اُڈ جاندی اے
کپوری ریوڑی: چٹی کافور رنگی ریوڑی' ودھیا خشبوئی ریوڑی
کپینڈا: وڈھیا جاندا
کپیندے: وڈھدے
کتن: (ک) تاپن' رتن (نکلن)
کت: کِس' کہڑے' کدھر' کتھے' کنج
-کت اداہیں: کس ڈھنگ نال' کویں
-کت پھتے: کویں' کسراں' کنج
-کت کو/کوں: کاہدے لئی
-کت ول: کس پاسے
کتاب: کاغذاں اُتے لکھی/چھپی تے سیتی ہوئی شے' پستک
-کتاب مجید: قرآن شریف (علما)
کتابوں: کتاب وچوں' مراد قرآن مجید وچوں (م)
کتابت: لکھن دا فن' کوئی لکھی ہوئی شے' خط' چٹھی
کتان: السی' اک قسم دا نازک کپڑا' اک بوٹا جس دی چھل توں کپڑا بندا اے
کتب: کتاب دی جمع' کتاباں
کتر: کترن توں' کٹن' قینچی نال کٹن' کتری ہوئی شے
کترنا: جس دا ساک ٹٹ گیا ہووے
کترن: (ک) کترائی کرن' کپن' (قینچی نال) چھانگن (2) قطرن' خس' خشبوئی گھاہ
کتراں: (ک) کترا کرن' وڈھن' کٹن (ٹوکے نال)' چوہے دا دنداں نال کپن
کترویا کیتا: ترویا بھیا (2) فیصلا کیتا

کٹڑا: کٹا (جمع: کٹڑے)
کتف: (ند/ع) موڈھے' موڈھے دی ہڈی
کتک: کتیں' دیسی ورھے دا اٹھواں مہینا
کتکا: جنگ گھوٹن والا ڈنڈا
کتکے: جنگ گھوٹن والے نکے ڈنڈے (و.ر: کتکا)
کتھے: کدھرے' کاہدے لئی' کاہتوں' کیوں
کتن: (ک) کتائی کرن' سوتر ولن' چرخا پھیرن
کتن: کتیاں
کتونے: وکھائے
کتوئیں: کدھرے
کتہہ: کتے ولی' کدھرے دی
کتی: کتے' کتی
کتے: کدھرے (2) کس
کتے کم: کس کم دی
کتیاسے: اساں کتی
کتیب: کتب' مقدس کتاب' چار اسمانی کتاباں (نانک)
کتیں: کتن توں
کتینڈڑی: کتدی
کتھ: کتھا' ذکر جوگ گل' شادی ویاہ دا سلسلے دی گل (اگل کتھ)
کتھ: کتھے (2) کتی کتے دا ملاپ
کتھ تول تو کاہتوں
کتھا: جتھا' کہانی
کتھاں: (ک-تھاں) غلط تھاں' بری تھاں' نامناسب تھاں (2) "تھاں" نال تلاخ (تھاں کتھاں)
کتھاہوں: کتھوں
کتھاؤں: کوئی تھاں' کدھرے' کہیں' کتھوں
کتھائیں: کتھے
کتھن: (ک) آکھن' کہن' دسن' بولن
کتھنی: بول' کہانی' قول
کتھوری: کستوری
کٹ: تک' زخم' کٹن توں حاصل مصدر تے امر

کٹ: کوٹ' ٹ
کٹا: مجھ دا نر بال
کٹار: چھرا' تلوار' خنجر
کٹاری: چھری' خنجر' تلوار
کٹڈا: کٹا ودا (ہور ویکھو "چھپ بدلے دن کٹڈا") وڈھدا' کپدا
کٹک: فوج' لشکر
-کٹک قندھاری: قندھار ولوں نادر شاہ دا ہلا جو 1739ء نوں ہویا (وا)
-کٹک پاں چوراں تے ریٹا: مال ڈنگر ولوں لاپرواہی ورتن
کٹکاوٹ: (ک) وند وجن' دند وجن
کٹکنے: پورنے' مشق لئی ہلکیاں لکیراں وچ لکھت جہدے اتے پکی لکھائی کر کے سکھیا جاندا اے' ناتجربے کاری
کٹکے: کٹک' لشکر' فوج
کٹمالا: گلے وچ پاون والا اک قسم دا ہار' کٹھ مالا
کٹن: مصیبت' سختائی
کٹن: (ک) ٹوٹے کرن' وڈھن' کپن (2) گزارن' بتاون' بسر کرن
کٹن: (ک) مارن' مشٹن' کٹائی کرن' سٹ مارن' چھیون
کٹوارے: چھتا' پیالا (2) اک قسم دا پنچھی
کٹورے والا جھنڈا: مراد سورج
کٹوی: ہانڈی
کٹورے: اک قسم دے گھوڑے (الا)
کٹیاں: کجھ کسی' بعض
کٹیا: دور ہویا' ہلیا' لتھا
کٹیا: (کٹی-ا) جھونپڑی
کٹیاں: وڈھیاں ہویاں (2) کٹے توں مونث' مجھ دے مادین بچے
کٹیاں: وکھریاں
کٹھا: ذبح کیتا' حلال کیتا/ہویا

کٹھالی/ کٹھیالی: سنار دا نِکا جیہا برتن جس وچ سونا پگھلاندے نیں
کٹھڑی: کٹھی، حلال کیتی/ہوئی
کٹھس اوہنے کوہیا، کوہ چھڈیا
کٹھن: اوکھا، ڈُکھ، اوکھت
کٹھن: (ک) کوہن، ذبح کرن، حلال کرن
کٹھونے: اوہناں نے ذبح کیتا
کٹھی: کوہی، حلال کیتی، ذبح کیتی
کٹھیا: (کٹھی-آ) کُٹیا، جھونپڑی
کٹھیالی: کٹھالی، اوہ بھانڈا جس وچ سنیارے سونا پگھالدے نیں
کٹھیاں: کٹھی آں، میں ذبح ہو گئی آں
کثرت: بُہتائی، کثیر ہوون، اِک توں ودھ ہوون، اِک رب دی تھاں بہت سارے دیوتے مَنن، شرک، بہت، کافی، زیادتی
-کثرت سازی: بہتے بناون، اک توں ودھیرے ہوون
کثیر: کثرت نال، بُہتا، کافی
کثیرن: کثیر، کافی
کج: (فا) عیب، ڈِنگا پَن، نقص
کج: کجن توں امر تے حاصل مصدر، ڈَھک
کجا: (فا) کتھے، کدھر
-کجا رفتند آں مرداں: اوہ مرد کتھے گئے

(فا)
کجا: کُوزا، مٹی دا لوٹا، بے ڈول بھانڈا
کجاں: غیر اباد تھاں، بُری تھاں، اُجاڑ
کجاں: ڈھکاں، بند کراں (با)
کجاوہ: کچاوہ، اُونٹھ دی کاٹھی (و: نہ کجاوے/ جمع)
کجائی: غلط یاں نامناسب تھاں (ک-جائی)
کجرو: (کج-رو) بُرے چالے چلن والا (انسان)
کجڑا: ڈِنگا، نادرست (خف)
کجڑی: کَجّا، کوزا (بلھا)
کجڑے: کھلرے، پریشان (خف)
کجڑے: کوزے، لوٹے
کجڑیاں: دیگچیاں، ٹیڑھیاں
کجسائیں: کتھاواں کا، کہاں کا
کجل: سُرما
کجلا: کجل، کاجل، سُرما
کجلاون: (ک) دھندلاون، سیاہی مائل ہوون، سانولا ہوون، کجل رنگا ہوون
کجلے بھوڑے: کالے بھور (خف)
کجن: (ک) ڈھکن، لکاون، چھپاون، اوہلے کرن
کجو: پردا پاؤ، ڈھکو، لکاؤ، چھپاؤ
کجی: ڈھکی
کجے: ڈھکے، چھپائے، لکائے، ڈھکے ہوئے
کجیسی: کجے گا، ڈھکے گا
کجیوے: کرے (با)
کجھ شاہ زیادہ: شہزادے (سیف الملوک) وچ
کجھ مقتاں (وزیر زادے توں) وادھو سن
کجھ نہ گھستا: کوئی لاگت نہ آون
کچھارن: (ک) کھنگالن، انگھالن، دھوون
کچّ: بیشا (2) کچا ہوون دی حالت
کچا: ان پکیا، چھیتی ٹٹن والا، راز نہ رکھن والا، خام
کچا شیرہ: کچا دُدھ، اماں حوا دا دُدھ
کچاوا: اونٹھ دی کاٹھی (و: نہ کچاوے/ جمع)
کچج: بد سلیقگی، بُرے چج
کچجوں: کچج توں، بُرے چج، بد سلیقہ ہوون
کچجی: بد سلیقہ، بُرے چجاں والی، بے وقوف
کچر/ کچرک: کِنی دیر تک، کتنے چر تک، کد تک
کچری: کچا خربوزا، ساون توں مگروں آون والا خربوزا، کچرا
کچرا: کچا، خام، ان پکیا، یاد نہ ہوون والا، نرم، کمزور (و: نہ کچری/ خف)
کچکارے: کچ دا کم، کچ دیاں چیزاں
کچکچاون: (ک) کچ کچ دی اواز پیدا کرن، سکھچی

وٹن، دند پیہون
کچکرا: کچ دا منکا، جھوٹھا موتی
کچکن: (ک) موڑیا جاون، موچ آون، کسے انگ دا جھٹکا کھاون
کچکول: کشکول، مانگت پیالا
کچلن: (ک) مدھن، مسھون، دلن، چورا کرن
کچلی: بھرے چلن والی، بری، مندا چالن
کچور: زنباد، نرکچور جس دی خشبو کافور ورگی ہوندی اے۔ شراب، تھوم، گندے دی بو دور کرن لئی ورتیندی اے۔
کچوون: (ک) چبھوون، چُبھن، کچو کے لاون
کچہاری: کچہری، دربار
کچیاون: (ک) کچا کرن، شرمندا کرن یاں ہوون
کچیائیاں: کچیائی توں، بالپن، کچی عمر والے کم (سرتم)
کچیچیاں کھاناں/وٹناں: اندرو اندری غصا کھاون، دند پیہون
کچیون: (ک) ہوون، رجھیون، اپڑن، کچیا جاون
کچیوے: کیتا جاوے، کریئے، اپڑے، اپڑاوے، پہنچے، کچیاجاوے، ہووے
کچھ: بغل (2) کچھوکا (3) کجھن توں امر تے حاصل مصدر
-کچھ پواناں: پیائش کرانا (را)
-کچھاں آپنے: آپ سفر کراں، چاہواں
کچھاں مارن: بغلاں وجاون (خوشی نال)
کچھریاں: ماہریاں، ناہریاں، نروان (احمد)
کچھڑ: جھولی وچ، گود وچ
کچھن: (ک) طے کرن، ماپن، ناپن
کچھو: (ک) کچھوکا، کچھوا
کچھوٹا: کچھا، لنگوٹا
کچھیاں: دل تھے، کچھو لئے
کچھے: کچھ وچ، بغل وچ (2) کچھا، لنگوٹا
کچل: سُرما

کد: کدوں
کد: ضد، اڑی، چڑھ
کد: کدن توں امر تے حاصل مصدر
کداڑن: کدن، کداڑے مارن
کداں: کدوں
کداہوں: کدھروں
کدائے: کدھر
کدائیں: کتے
کدکن: (ک) کدن، کداڑن
کدن: (ک) اچھلن، ٹپن، چھال مارن، چھلانگن
کدور: کدورت
کدورت: نفرت، دشمنی، من وچ میل
کدوکا: کدوں دا
کدوکنا: کدوکا، کدوں دا، کنے چر دا
کدہیں: کدی
کدھیں: کدائیں، کدی
کدے: کدا اے
کدیڑ: کدن دا مقابلا، چھال مارن دا مقابلا
کدھی: کنارے، ساحل، کنڈھی، دریا کنڈھا
کڈاہاں: کدوں، کدوں
کڈاہیں: کدی، کسے ویلے
کڈے: کدھر
کڈیں: کدی
کڈھ: کڈھن توں امر تے حاصل مصدر، نکال
-کڈھ کوڈی: ہینا تاں کے
کڈھب: بے ڈھب، بے ڈول، بد شکل
کڈھن: (ک) اندروں باہر لیاون، خارج کرن، نکالن (2) کڈھائی کرن، کشیدا کاری کرن
کڈھن: (ک) کڈھنی نال اگ پھولن، کریدن
کڈھن/کڈھنی: تندور وچ بالن پاون دا دوشاخا، اگ پھولن والی سوئی
کڈھی: کھوکھی (دکان/مقبل)
کذاباں: کذاب دی جمع، وڈے جھوٹھے

کذب: جھوٹھ
کر: کے (2) کرن توں امر
-کر ٹھاک: روک لے (وا)
-کر جانے: سمجھے' جانے (ا)
-کر محمد باندے: چنگے کپڑے پا کے
- کر محمد بندرلتے: ودھیا بندوبست کر کے
کر زور' طاقت' شان
-کر وفر: ٹھاٹھ باٹھ' مان' شان
کراہیں: کشتیاں
کرار: (ع) بار بار حملہ کرن والا' حضرت علیؓ دا لقب
کرارے: تیز' تکھے' تیتے مسالے والے
- کرارے کاڈھے: ایہناں توں ودھ' ہمت

کراڑ: ہندو دکاندار' بانیا
کراڑی: کراڑ دا کم' دکانداری
کرامات: کرامت دی جمع
کرامات لکھاتا: معجزا دکھاون (وا)
کرامات ہے قہر: فقیر توں کرامت دکھاون اُتے مجبور کریے تاں اوہ قہر دکھاندا اے تے ایہ قہر ازمائش منگن والے اُتے پیندی اے
کرامت: بزرگی' وڈیائی' (2) معجزا' کرشما
کراں فراں: کروفر' ٹھاٹھ باٹھ
کرانہ: کنارا' انتہا (2) ہور ویکھو "کراناں"
کرانڈری: کراندی
کراناں: لالیاں تے سرگودھے وچکار اک پہاڑی سلسلا' کرانہ
کراہ: زمین پدھری کرن والا تختا' کراہیا' سانگا
کراہ: (ک + راہ) غلط راہ
کراہاں: کر کے (2) واسطے' لئی' کارن
کراہیں: کر کے
کراہون: کراہ مارن' زمین پدھری کرن (2)
کراون' چیز پاروں ہائے ہائے کرن
کرایں: کر کے

کراہیں: کراہے' غلط راہ تے پیچھے راہ
کرب: (ذ/ع) دکھ' غم' بے قراری' بے چینی
کربل: کربلا دا میدان
کرپا: (مث) مہربانی' بخشش' عنایت
کرپال: مہربان
کرپانا: شفقت کرن' کرپا کرن' مہربانی کرن
کرت: (مث) کم' کاج
-کرت پھرت: کرتوتاں پھریاں
-کرت گھن: احسان بھلاون والا' ناشکرا
کرت: لکھی ہوئی' لکھت' تصنیف
کرتار: رب' کرن والا' سرجنہار
کرتوت: مندا کم' برائی
کرٹا: جھیڑا' جھگڑا' فساد' بحث' مصیبت
کرٹے: بجن' چھلر کرٹے
کرجھن: (ک) کجھن' الجھن' کوص
کرچ: کچ یاں ہڈی دا ٹوٹا
کرختہ: کمرودے
کرو: (فا) کرے' کروا
کرد: کارد' چھری
کردل: توں کردا
کرویں: کروا ایں
کرڑ: کریر' اک کنڈیالی جھاڑی
-کرڑ کنڈا: جنڈ کریر دے ٹوکے' کنڈیالی جھاڑی
کرڑان: (ک) کریچل' دنداں دا آپو وچ رگڑ کھاون
کرڑی: کریر (خف)
کرڑی: سخت' مشکل' اوکھی
کرڑے: اک قسم دے گھوڑے
کرس: ایہنوں کرے
کرس: کنجوسی
کرسار: کرسان' کسان' کاشتکار
کرسان: کسان' واہک
کرسانیا: کسان' کرسان

کرسن: کرشن' سری کرشن جی (ناٹک)
کرسی: کرے گا
کرس: کنجوس' بخیل' کرس کرن والا
کرسی: پیڑھی' نسل: بیٹھن دی چوکی' تھاں' اٹھویں اسمان اُتے ربی تخت دی تھاں
-کرسی نشین: بیٹھن والا' بیٹھا ہویا
کرشمہ: معجزہ' جلوہ' حیران کرن والا کم
کرشن: سری کرشن جی' ہندوواں دے مشہور اوتار جنہاں دا ذکر مہابھارت وچ اے
کرفر: کروفر' ٹھاٹھ باٹھ' شان
کرک: کوک
کرکٹی: ڈھول دے سُر دا تیز ہوون
کرکن: (ک) رہٹ دا ہولے ہولے کڑن (2) کاں دا بولن (3) رڑکن
کرکن: (ک) چیس مارن' تراٹ پین' درد کرن' رڑکن' اکھ وچ تکلیف دیون
کرکن: (ک) گلا کرن' جھڑن' جھڑاون
کرکولن: (ک) اندروں کھوکھلا کرن
کرگ: کرے گا' کری
کرگس: (فا) کرگجھ' مردے کھاون والا پنچھی
کرل: اِک مچھی کھاؤ پنچھی
کرلا: موٹی دھون والا سنڈھا' کرکرلی
کرلائندے: پیڑ پاروں روندے چیکدے' فریاد کردے
کرلاون: (ک) کراہون' پیڑ پاروں ہائے ہائے کرن' چیکن' ترلے لین' رون (2) کونج دا بولن
کرلوندا: کرلاوندا' بولدا (ورنہ کرلوندے)
کرم: بھاگ' نصیب (2) کم' عمل (3) نیک عملاں دا پھل (4) مہربانی' فضل
-کرم جتائی: رب دا کرم
-کرم ڈھیمے ناہیں نال جھولیاں دے: درخت ہلاون نال مطلوبا پھل جھولی وچ نہیں آ ڈگدا یعنی لکھیا ہویا نصیب آپ چلدا اے (وا)

-کرم کستر: مہر کرن والا' رب
-کرم نہ کاری: میرا علاج نہیں کیتا
-کرم ہوتا: عطا ہوون' بخشیا جاون' مہربانی ہوون
کرما: کرما
کرماں: کرم دی جمع' نصیب' بھاگ' اعمال
-کرماں دا ویلا: خوش قسمت ویلا
-کرماں دے سٹے: جہدے کرم ماڑے ہوون' بدنصیب
کرمن ہاری: کرماں ہاری' بدنصیب' بدقسمت
کرم: میتھوں کرے' میرے نال کردیاں نیں
کرم: کیڑے (جو حضرت ایوبؑ دے سریر وچ اوہناں دی ازمائش پاروں پئے سن)
کرمانی سار: کرمان دی بنی تلوار
کرماون: (ک) کملاون' مرجھاون
کرمو باہمن: خان کھیوے دے جدی کمین دا ناں
کرن: قرنا' صدی
کرنا: قرنا' بگل' صور جو حضرت عزرائیل قیامت نوں پھوکن گے' صور اسرافیل
کرنا: (ن) اِک پھل
کرنائیں: کرنے' کرنا' جنگی بگل' صور
کرنڈن: (ک) زمین دی پدھر اُتے پپڑی جمن' نویں بیجی فصل اُتے مینہ ناں پپڑی جم جاون' خراب ہوون
کرنگ: کراں گا/گی
کرنگ: پنجرا' روح بنا جسم' ہڈیاں دا ڈھانچا' لسا ہویا سریر
کران: (ک) عمل وچ لیاون' کار کمان' بناون
-کرن کارن: سبب بناون والا' قادر مطلق
-کرن ہار: کرنہار' کرن والا
-کرنے ہار: کرنہار' کرن والا
-کرن: (ک) بھرن' چیکن' سمجھے ڈکن
کرن: (ک) کڑکن' خستا ہوون' مرجھا کے بھُر

جاوݨ (2) جھکݨ (بڑھیپے پاروں)
کروہ: قدم، الانگھ، مرن لئی پیر ٹھپݨ (2) کرن والا، چلاک، مکار
کروا: مٹی دا لوٹا
کروانی: کروان والے، کارواں والے، قافلے والے
کروپ: کوجھا (ک+روپ) بدشکل، بد وضع (2) خفا، غضب
کروٹیاں: کروٹاں، ہملیلے
کرودھ: غصا (ناٹک)
کرور: کچ دا، نازک
کرور: جھپٹا
کروفر: ٹھاٹھ باٹھ، مان
کرولݨ: (ک) پھرولݨ، کڈھݨ، کرولا دیوݨ، کریدن، چھُری یاں کڈھݨ نال اگ ہلاوݨ
کرولی: (مش) کُرلی، پانی نال مُونہہ اندر دی صفائی
کروندیا: سپ دی اک قسم
کروہنجا: ٹھوہنڈراں مار کے زخمی کیتا
کروہنجݨ: ٹھوہنڈراں مار کے زخمی کرن
کرہا: (1) اونٹھ (2) کوہلا، چوکنا
کرہوں: کرہیوں، اونٹھ
-کرہیوں: (کر ہے-اوں) اونٹھ، اُٹھ
کری: کراں (ایف)
کرے آلھنا بلبل آرسی نوں: بلبل شیشے وچ اپنا آلھنا بناوݨ دی کوشش کرے (پنچھی اکثر شیشے وچ اپنا عکس ویکھ کے ٹھونگے ماردے نیں)
کریبو: کریو (لہ)
کریچ: (کری-چ/ مش) کریت، حقارت
کریچݨ: (ک) دند پیہوݨ، کچکچاوݨ، رگڑݨ
کریدیا: کرن والے (ایف)
کریر: اک کنڈیالی جھاڑی جس نال پتر نہیں لگدے صرف گرمیاں دے موسم وچ آتشی گلابی رنگ دے پھل لگدے نیں، ایہدے پھل نوں ڈیلے آکھدے نیں جو عام کر کے اچار پاوݨ دے کم آوندے نیں
کریڑ: پیڈھی دھار والی مجھ
کریڑا: دنداں دی میل
کریڑݨ: (ک) کریچݨ
کریں: کرسی، کرے گا
کریسم: میرے کولوں کرے گی
کریگر: کاری گر، کسے فن دا ماہر
کریناں: کرناں، کردا آں
کریندڑا: کردا
کریندے چوری: چوری بناندے، تیار کردے
کرینہ: کریر (دا بوٹا)
کریوں: کریا آں، ڈکا آں، ٹکیا/ڈکا ایں
کریہہ: کریں (ایف)
کریساں: کراں گے، کریاں گے
کریہل: بچوں دے اونٹھ دا ناں
کڑ: پھٹک، معمولی اواز، خبر، اطلاع، کیڑ
کڑ: مل دی ٹھیکر (پتھلا حصا)
کڑا: سخت، ڈاڈھا
کڑانے: کڑانا یاں کرانا، سرگودھا تے لالیاں وچکارلا پہاڑی سلسلا
کڑاہ: کڑاہی، وڈی کڑاہی، حلوا
کڑاہا: کڑاہی
کڑاوا: کڑ، خبر، اطلاع (لیاوݨ والا مخبر) (2) لبھن والے
کڑائی: سختی، پکیائی
کڑساں: جکڑاں گا
کڑک: گرج، بجلی دی اواز
کڑکاٹ: کڑک، طوفان دی اواز
کڑکار: کڑک، رولا، بدل کڑکن دی اواز
کڑکارے: کڑکن دی اواز
کڑکاں: تروڑ کے (ایف)
کڑکڑاوݨ: (ک) کڑکڑ کرݨ، بھیڑاوݨ، کوکی مرکی

شے چھین

کڑکم: کڑکدے نیں، ڈراندے نیں

کڑکن: (ک) کڑک دی اواز پیدا ہوون، ٹھیکن، گج کے بولن (2) بھنن (3) تیل نوں گرم کرن یاں کلکاون

کڑکن: (ک) ٹھُس، مرکن، مرکنا ہوون

کڑکی: کڑک دی اواز نال شئی

کڑکی: (ک-ڑِک-ی) چوہا پھساون والی پھاہی، پھندا

کڑکے: گجے

کڑلا: اواز، بول، سَد، رولا

کڑم: دھی یاں پتر دے سوہرے

کڑماچاری: رشتے داری، ساکاچاری

کڑمائی: منگنی

کڑمی: بدنصیب (2) بھیڑے لیکھ والی

کڑمے: نی بدنصیب (وا)

کڑن: (ک) جکڑن، بنھن، کسن

کڑول: کڑل، وَل، ڈِنگا پن، ناڑ اُتے ناڑ چڑھن

کڑوہی: گھاہ دی ڈھیری

کڑی: اواز، پھوک، کڑ

کڑی: لڑکی، دھی، بیٹی، کُنیار

-کڑی ختم دی: اوہ کڑی جو سوہرے وچ سبھ توں اگے ہووے (جس اُتے حُسن ختم ہووے)

کڑیے: کڑی، کڑی نوں بلاون دا بول

کڑیاں: (کڑی-آں) زنجیریاں سنگل دیاں کُڑیاں (2) اِک زیور

کڑیاں: اوکھیاں، مشکل

کڑیاں تورے: پیراں دا اک زیور

کڑھن: (ک) تپن، اُبلن، پکن، کاڑھیا جاون

کڑھن: (ک) وچو وچ سڑن، غمگین ہوون

کڑھیاں: کڑھن نال، اُبلن نال

کز: کہ از (لا)

کژدم: ٹھوہنے، بچھو

کس: (مث) تنار، حَب، (2) پہاڑی ٹیلیاں دے بارشی موسم وچ پانی دے وگاہ پاروں بنے ٹوئے

کس: کسارا، گھاٹا، نقصان

کس: انھیرا

کس: کسن توں امر تے حاصل مصدر

-کس کے: کھچ کے، زور نال

-کس لے کمر: کمر کسن، کسے کم لئی پوری تیاری کرن

کس: کسے، کون

-کس طاقت: کہنوں طاقت اے

-کس طور: کویں، کسراں

-کس مُنیوں: کہنے تینوں مُن کے جوگی بنایا اے

-ہر کس ناکس: کس وناکس، ہر کوئی

-کس نوں: کاہنوں، کیوں

کسار: ککڑ جوں وغیرا دے سٹے اُتے اگے وال

کُساکھ: بھیڑی ساکھ، بے اعتبادی (ک+ساکھ)

کساں: سختیاں، تسیہے، تکلیفاں (کَس دی جمع)

کساں: ذبح ہوواں

کسانگ: کُنگ، غیرمناسب، غیرجنس

کسائی: قصائی، گوشت دا کم کرن والا (مجازن: ظالم)

کسب: کم، پیشا، ہُنر

کسبات: کسب، کم، ہنر

- کسباتی: کسب والی، ہنرومد

کسبولا: مداری دے جھُونجھے ساز والا

کسبی: کسب کرن والا/والی، چلاک، چلتر (2) طوائف، منڈی زن

کستور: کالا کتا

کستوری: ہرن دی ناف وچوں نکلن والی خشبو

کستے: کس تے، کس اُتے (فر)

کسدا: کھسدا، کھوہندا، قبضا کردا

کسدے: حلال ہوندے

کسو کی (2) آسیب' پرچھاواں
-کسر اوہنوں سوداؤں: اوہنوں سودا پاروں کملا پن اے
کسرت: ورزش' سخت محنت' پہلوانی
کسرن: (ک) کسر لگن' نقصان ہوون' بیمار ہوون
کسریٰ: ایران دے پرانے بادشاہاں دا لقب
کسی: کس ہی' کس نوں
کسکو: (ک) بولن' آکھن' مونہوں گل کڈھن
کسمہا: ویکھو "کشمہا"
کمھی: بے سمجھی' نادانی' بے وقوفی
کسمساون: (ک) ہلن' حرکت کرن' سرکن
کسنبرا: کشمہا
کسنبہ: ویکھو "کشمہا"
کشمہا: اک بوٹا جدھے نال سوہے رنگ دے کنڈیالے پھل لگدے نیں۔ ایہناں پھلاں توں لال رنگ بندا سی۔ اج ایہ پھل چنڈ بدا اوکھا کم سی۔
کسنگی: بھیڑے سنگ والا' برا ساتھی
کسن: (ک) جکڑن' سخت کرن' گھٹ کے بنھن
کسنی: سختی' بدبختی' مشکل
کسن: (ک) ذبح ہوون' قربان ہوون' کوہیا جاون' ماریا جاون
کسوبہ/کسوبھا: (مث) برائی' بدنامی' بدتعریفی
کسوت: (کس-وت) عادت' شکل' پوشاک' لباس
کسورا: مٹی دا پیالہ
کسوتیاں: کوہیاں (ک-سوتیاں/مثل)
کسی: کسر وچ' گھٹ (2) کس' برساتی نالا
کسے: کسے' ہر اک
-کسے دے سر چڑھن: کسے لئی وقف کرن' قربانی دیون (2) کسے دے متھے لگن' الزام لگن
کسے را: کسے نوں
-کسے روز دا پروہنا: کوئی دن دا مہمان
-کسے ہیٹھ گھگری دیچھاون: کسے نوں اپنا غلام بناون دی سونہہ کھاون

کسیاون: (ک) دھات دے بھانڈے وچ رکھن پاروں پکن پاروں کھاون دا زہری ہوون
کسیو: کھچیا ہویا
کسیرے: (کسی-رے) دمڑی' دھیلا' بہت نکا سکہ
-کسیرے دا ملس: دھیلے دا بندا' نکما
کش: بیرھا' سوتا (2) ایران دا اک پرانا شہر
کشادہ: کھلا' وشال' کھلی' وشال
کشادگی: کشادہ ہون'
کشاف: (ع) کھولن والا' پردے چکن والا
کشال: کشالا' دکھ' مصیبت' مشکل' اوکھا کم' ڈاڈھے' سخت منگویں
کشالڑا: کھلا' رادھو
کشالہ: تکلیف' مشکل' ہور ویکھو "کشال"
کشالے: مشکلاں' ہور ویکھو "کشال"
کشاکش: کھولن' منہ توڑ کے ازاد کرن' کھلا' فراخی' ہستائی
کشت: (مث/فا) کھیت' کھیتی' فصل
کشتکار: کرسان' کسان' کاشتکار
کشتی: بیڑی' پانی وچ چلن والی سواری
-کشتی بان/وان: ملاح' کشتی چلاون والا' مہانا
کشٹ: اوکھے کم' محنت دے کم
کشش: کھچ' چھک
کشف: (ع) کسے شے بارے غیبی علم نال پوری جانکاری لین (2) رب ولوں دل اتے کسے راز دا اترن
کشمش: سونگی' میوے' سکے انگور
کشمشی: اک قسم دا گھوڑا (2) کشمش دے رنگ دا
کشور: (کش-ور/فا) دیس' ملک' سلطنت
کشیش: کشش' سخت کھچاء' تضاد
کعب الاخبار: ابو اسحاق بن مطیع' اک یہودی عالم جو حضرت ابوبکرؓ دے سمے وچ مسلمان ہویا۔ اوہنے حضرت عمرؓ دی شہادت بارے 3 دن پہلاں

پیش گوئی کیتی سی

کعبہ: خانہ کعبہ، مکہ وچ رب دا گھر جیدے ول مونہہ کر کے مسلمان نماز پڑھدے نیں

کف: (ف) تلی (ہتھیاں ہتھ دی)

-کف دریا: دریا دی پدھر

-کفِ افسوس ملن: افسوس نال ہتھ ملن

-کف وست: ہتھ دی تلی دے برابر، پدھرا، ہموار

کَف: (ف) جھگ

کُف: کفر

کفارت: کفارا

کفاں: کف دی جمع، بانہہ، بازو

کفایت: کافی ہوون، بچت ہوون، نفع ہوون

کفتاں: عشاء دی نماز (فارسی خفتن توں وگڑیا ہویا)

کفدست: دیکھو "کف وست" (کف= پدھر)

کفر: انکار، مسلمان نہ ہوون دی حالت

-کفر دا جندرا بھجن: انکار توں اقرار کر

کفرستان: کفر دا گھر، جتھے کافر وسدے ہوون

کفنی: فقیراں دا لما چولا جو پا کے اوہ اپنے آپ نوں دنیا توں وکھ سمجھدے نیں

کفو: (ع) ہم جنس، اک قوم یاں برادری دا، اِکو جیہا، ورگا

ککا: بھورے رنگ دا، سفید

-ککا پانی: عورتاں نوں آون والا لیکوریا دا پانی (نوشہ)

ککار: رولا

ککارا: ککار، کوک، رولا، دکھ دی اواز

ککارن: (ک) کوکن، چیکن، رولا پاون

ککاون: (ک) ککارن، چلاون، رولا پاون

ککر: ککّ (2) سردیاں نوں زمین اُتے جمن والی برف دی تہہ

ککر: اِک کنڈیالا رُکھ جس نال پیلے رنگ دے پھُل لگدے نیں، کئی قسم دا ہوندا اے، دیس پنجاب وچ عام اے

ککڑ: کیکر، کسراں

ککرانہ: ککر، روڑ

ککرے: بُرے کرم والے، بُرے فعل والے، بدنصیب (ک+کرم)

ککروند: کسراں، کوہیں، کیکن، کیکر

ککریے: کنکر، روڑ

ککرے: ککر دے کنڈیالے رُکھ

ککرے کنڈے: ککر کنڈے

ککڑ: تماکو دے پتر، کچا تماکو

ککڑ: (ک-ک-ڑ) ککڑی

ککڑا: ککا، سفید

ککڑی: (ک-ڑی) ککی، بھوری، چٹی، ریت (خف)

ککڑے: کنکر، پتھر، روڑے (2) کُکے

ککڑے مکڑے: پتھر گیٹیاں، پتھر وانگوں کالے رنگے

ککڑیاں: تراں (2) ٹھکریاں (خف)

ککلی: کڑیاں دا اِک کھیڈ

ککورن: (ک) کھرچن، چھلن، کھوترن

ککوہ: تکے پیلو (ا)

ککوڑیا: بدمست کیتا (لہ)

ککوہی: کلوہڑا، پانی دا اک پنچھی جیدی اواز بڑی دردیلی ہوندی اے

ککی: چٹی، بھوری

-ککی بھوری: ککی، سنہرے والاں والی ککی عورت (جو بعضیاں دے خیال وچ منحوس ہوندی اے

ککیاں: بھوریاں، سفید

ککیس: زخم

ککھ: (1) ریلھا، تنکا (2) ذرا وی، کجھ وی، رتی، تھوڑا

گکھ ہو رہیاں: ستک کے تیلما ہو گئی آں (ہلا ہو جاون)
گکھڑ: ڈھڈ وچ اوہ تھاں جتھے بال 9 مہینے گزاردا اے
گکھاندے کولے: (پرانی املا) گکھاں دی تھلی
گکھڑو: گکھڑ، پیٹ (دا)
گکھڑیاں: کھکھڑیاں، خربوزے
گکھے: گکھڑ وچ، ڈھڈ وچ
گکن: ساز وجاون والی مضراب (عم)
کَل: مشین
کل: خبر، اطلاع، سار، سُرت، ہوش
کِل کرنی: پہلاں ای تدبیر سوچ رکھن
کل: کلم دا مختف (لفظ نال رل کے آوندا اے)
-کل جیبھا: کالی جیبھ والا، جہدی بددعا دا اثر ترت تے اٹل ہوندا اے
کل تے نارو: لوک گیت دے دو مشہور کردار جو کے دی تھاں لڑائی کرواندے تے لوکائی دے خون نال اپنی تریہ بجھاندے نیں۔ ایہ آپو وچ میاں بیوی نیں
کل: خاندان، پشت، نسل، قبیلہ (2) دو بلاں لئی زمین دا ٹوٹا
-کل پات: خاندان دا اعمال نامہ، شجرہ دی نیک نامی
-کل چجن: خاندان دی عزت نوں وٹا لاون
-کل دا ویر: پرانی خاندانی دشمنی
-کل نجاتا: اپنے خاندان بارے کجھ نہ جانن والا، خاندان وسارن والا
کُل: (ع) سبھ، سارا
-کل شئی: سبھے چیزاں (خف)
-کل شئی ہالک الاوجہ: ہر شے ہلاک ہو جاوے گی سوائے (جس نوں رب دی) توجا اے (دا)
-کل مختار: ہر شے دا مالک، مرضی دا مالک، آپ مختیار (احمد)

کلا: آرٹ، فن، مداری دا کھیڈ
-کلا کاری: فن، آرٹ
کلا: جنور وغیرا بنھن واسطے زمین وچ ٹھوکی کِل دی شکل دی لکڑ
کلا: پگ
کلاچھ: جپھا، گڈ کے پھڑن، بوچن
کلال: شراب کشید کرن یاں ویچن والا (مث۔کلالن)
کلالاں: کلال دی جمع، شراب بناون/ویچن والے
کلام: گل بات، شاعری، بول، مقدس آیت
-کلاماں: کلام دی جمع
کلاں دے: مشینی (کَل: مشین)
کلانجا: پھاہی، کڑکی جو جنور پھساون لئی لائی جاوے
کلانسرو: لطف علی دے سیفل نامے وچ اک دیو دا ناں
کلاونت: (ع ا) کلاونت، فنکار، کلا والا
کلاونت: فنکار، کلا والا
کلاون: (ک) چھڑن، اناج نوں خاص ڈھنگ نال چھڑن (2) دال یاں چاولاں وچ پکاون سے پانی پا کے تھاون دے عمل نال صاف دانے کڈھن تے روڑ چگن
کلاون: (ک) کرلاون، چیکن، کوکن
کلاوے: کلاوا، جپھی، گلوکڑی
کلاہ: ٹوپی، تاج، پگ
کلاہون: (ک) بندن، بھنڈن، ناپسند کرن
کلب: (ع) کتا (بف)
کلب یمانی، شامی: کلب یمانی تے کلب شامی، اسمان اتے دو تارا جھرمٹ
کلبلاون: (ک) ہلن، حرکت کرن، رینگن (خاص کر کیڑے وغیرا دا) (2) گھابرن، تڑفن
کلبوت: سانچا، ڈھانچا، جسم (عربی "کالبد" توں وگڑیا ہویا)

کلبی: کلب توں (کلب مینے کتا) (عل)
کلپن: (ک) تڑفن' دکھی ہوون' اندرے اندر سڑن (2) سوچن' خیال کرن
کلجگ: کل جگ' بُرا زمانا
کلجے: (کُ+لجے) بے شرم
کلجٹ: جھیڑا' رَنا
کلجھن: (ک) اُلجھن' اندرے اندر سڑن
کلچٹی: کل چِڑی' چکبری' چکور پنچھی
کلچھن: بھیڑے لچھناں والی' بدنام عورت
کلچھنی: (ک+لچھن+ی) کلچھن
کلر: (کل-ر) لُون' تھور' کھار' شور
کلرا: ویکھو "کلر" کلراٹھی زمین
کلڑا: اکلا' اکو
کلڑی/کلھڑی: اکلی
کلس: گنبد' گنبد دا خول
کلسن: (ک) درد محسوس کرن' رووݨ
کلغی: بادشاہ دی پگ اُتے ہا دے کھمباں دا طرا جو بادشاہ ہوون دی علامت ہوندا اے
-کلغی والا: مرغ پُھل' اک پُھل جو عام کر کے ککڑ دی کلغی ورگا ہوندا اے
-کلغی دھرو: کلغی والا' سَپ
کلک: کانا' جس نال قلم بݨدی اے
کلکاں: کلک دی جمع' قلم بناوݨ والے کانے
کِل کِل: رولا
کلکن: (ک) بہت گرم ہووݨ (تیل یاں گھیو دا) اُبلن
کلکن: (ک) بڑ بولن' خشی نال کلکاری مارن
کلکی: ہندواں دا اک تہوار
کلکلن: بُرا عمل (ک+لکن)
کلکھیتر: کورو کشیتر دا میدان
کلکرا: بھیڑا (خف) مندا' تکلیف دیوک' غیر مناسب
کلم: زخم' پٹ' گھاء' جراحی

کلماں: (ج ا) کلمہ
کلمل: بے قراری نال تڑفنی' بے چینی
کلمہ: گل' کلام' بول' عربی دا اوہ فقرا جو مسلمان ہوون دا کُجھ اے
کلناسیا: کل دا ناس کرن والا' پیو' پُتر تے پوترے نوں ڈنگن والا سَپ
کلنجن: (ک) بُکاں نال پانی باہر سٹن' کھٹن (2) کنجن' میٹھن
کلنک/کلنگ: (کالا+انک) سیاہ داغ' بدنامی دھبا
کلنگ: لم ڈھینگ' اک قسم دی وڈی پنچھ
کلنگی: کلغی
کلوت: کلوتر' آرا
کلوتر: آرا' آری
کلوٹے: کالے' کالے دِل والے
کلوخ: (ذ/6) مٹی دی ڈھیم' کچا وَٹا
کلور: (کال+اور) کل دل' موت دل' دُکھ دل' قہر' غضب' تکور' سیاہ' ظالم
کلوری: ویکھو "تکور"
کلوکا: کل دا' بیتیا' ماضی دا
کلوکڑی: کل دی' بیتی ہوئی' گذشتا
کلول: شرتی' خشی' زندہ دلی' ناز نخرا' مذاق' کھیڈ کِد' مسخری
کلوں: کل نالوں' کل توں (مم)
کلونت: کلاونت' فنکار
کلودشریو: کھاؤ پیو-(قرآن شریف دی پوری آیت دا ترجما اے "کھاؤ پیو تے اُجاڑا نہ کرو")
کلوہنا: کوجھا' کالا' بدصورت
کلوہنی: کلوہنا توں مٹ
کلوہیو: انھیر' کالا
کلہنی: لڑائی پاوݨ والی
کَلی: گیت دا اِک حِصا' راگنی (2) اَن کھڑیا پُھل
کَلی: کلجگ' ایہ زمانا (نانک)
کِلی: نِکا کِل یاں کِلا' کندھ دا کِل جس نال شے

وِشکلے نیں

کُلی: جھونپڑی، جھگی (2) کُل، پوری، مکمل

کُلے پٹ ہوون: بوریا بسترا سمیٹن، مکمل ہجرت کرن

کُلے: کُل، سبھ (جمع)

کَلے: کولے اُتے، کر وچ (وا)

کلیار: راجپوتاں دی اک ذات

کِلیان: کِلی، کِل ورگی کوئی شے جو کجھ ٹنگن لئی گڈی جاوے۔ ساز دا کِل جس نال تار لگدی اے، ملاح دے کشتی بنھن والے کِلے

کلید: (ف) کُنجی، چابی

کِلیاں: قصے یاں درد پاروں وغیرہ وغیرہ

کلیم: دوست، حضرت موسیٰ دا لقب

کلیں: کلیاں

کلیوں: کل توں، سارے

کلیجہ: قلب

کلہ/کلہ: لڑائی جھگڑا

کلھن: زور لاون

کلھیارے: کالے، بھولے

کم: کاج، کار، کارا (2) وزن دی مقدار (3) تھوڑا

- کم کار: کم کاج

- کم ظرف: کمینا، کجے بھانڈے والا، تھوڑ بھڑا

- کم و بیش: گھٹ ودھ، لگ بھگ

کماد: گنا، گنے دا کھیت

کمادے: کماد، گنے

کماری: کواری، سوہنی کڑی

کمام: کم، کم دی جمع

کمان: لکڑ یاں دھات دا مڑیا ہویا ٹوٹا جیدے سریاں نال ڈوری بنھ کے تیر چلاون دا کم لیندے سن

کمانچہ: نکی کمان (2) نکی قسم دی سارنگی (3) ساز وجاون والی کمان (4) کوٹھڑی، نِکا کمرا

کماندار: کمانڈر، فوج دا وڈا افسر کمان کرن والا، آگو

کمانی: سارنگی دا گز، کمانی

کمانے: کملائے، جھکے، نڈھال، پژمردہ

کمائیں: (ف ا) ویکھو "کمانے"

کماونا: کردا (2) کھٹی کردا، کھٹڑا

کماون: (ک) کمائی کرن، محنت کر کے حاصل کرن، پیدا کرن، حاصل کرن، کھٹن

کمائی: جویں کہ اوہ ہے (خف) پُوری

کمائیاں: عبادت، ریاضت (اگلے جہان لئی کھٹی)

کمائیوئی: توں لایا، کھٹیا

کمایا: کیتا

کمائیم: میں کمایا

کمبلی: کمبلی، کمبل

کمبن: (ک) کنبن، کپکپاون، ڈولن، لرزن، تھرتھراون

کمبوہ: کچ، سپ، گھوگے دے بکے بکے خول

کمبھ: ہاتھی دی مستک

کمبھ: ویکھو "کنبہ"

کمتا: کمایا گیا (ج)

کمتائی: تھوڑ، گھاٹ

کمتر: بہتا گھٹیا، نیچ

کمتی: گھٹ، گھاٹ

کمچی: چھمی، چابک

کمدا: کجبدا

کمر: لک

- کمر بندوا: کمربند، نالا، ناڑا

- کمر کسن: تیاری کرن، کسے کم لئی اسباب بنھن

- کمروں بند: کمربند، ناڑا، نالا

کمرخ: کپڑے دی اک قسم دا ناں

کرشمے: معجزے، کم، بھیڑے عمل

کمگراں: کمان گراں

کگر ملیاں: کمّی کراں دیاں عورتاں
کملا: جھلا (2) کمل، کنول (پھُل)
کملانا: کمھلاون، مُرجھاون
کملاٹو: کملا، لاروا، ناسمجھ
کملاٹے: کملا، تون، پاگل، کملا، بے وقوف
کملی: جھلی، پاگل، دیوانی
کملیاں: کملا دی جمع، بے عقل، نادان، پاگل
کمند: رسی، گنڈھ والی رسی جس راہیں انسان یاں جنور نوں دوروں قابو کیتا جا سکدا ہی کندھ اُتے چڑھن دے کم وی آوندی سی
کمندری: پھندا لاون، کمند سٹن
کموتیں: بری موت نال
کموں: کم توں
کمی: گھاٹ، تھوڑ، کسر
کمی زیادہ: تھوڑا بہت، گھٹ نہ گھٹ (عم)
کمی: نکارکن، نیچ، معمولی کم کرن والا، ملازم
کمیاب: کمیاب، گھٹ لبھن والی شے، تھوڑ والی شے
کمیت: اِک قسم دا گھوڑا
کمیں: کم، گھٹ، تھوڑا (2) کمی
کمیں: (ر ع ا) تھے، کچھ کُجھ
کمیزی: (ک-ی-ن-ڑی) کمینی
کمینوں: کمین توں، کمین گاہ، محفوظ تھاں جتھے لُک کے حملہ کردے نیں
کمینی: نیچ
کمھاون: (ک) کرماون، مُرجھاون، مسکن
کن: جسم دا اوہ انگ جس نال اواز سُندے نیں
- کن پاٹا: اجیہا جوگی جو کن پڑوا کے مُندراں پا لوے
- کن پائی: ایسی عورت جنہے زیور پاون لئی کنّاں وچ موریاں کرائیاں ہوون
- کن دھر کے: توجّہ نال
- کن دھرنا: گل سُننی، فریاد سُن کے داد رسی کرنی.
- کن رس ورتی: چپ چپیتے
- کن کھانا: رولا پاون
- کن لپیٹ/ولپیٹ کے ٹُر جاون: مقابلے توں گریز کرن، کمزوری یاں شرافت پاروں بے عزتی سہ لین
کن نہ کرنا: غور نال نہ سُننی، گل دی اہمیت نہ سمجھنی
کِن: کہنے، کس نے
کِن: کتھے نوں، کودھر
- کن گئے: کدھر گئے
کُن: (ع) ہو جا
- کُن فیکون: ہو جاندے اوہ ہو گیا (رب دا "کُن" آکھ کے سنسار بناون)
- کُن فیکونوں: ویکھو "کُن فیکون"
کُنا: وڈی ہانڈی، کُنّہ
کنالا: کُجا، ہانڈی
کنارہ: بنّی، جھول، چھالی (جھبی)
کنارا: کنڈھا، بیرا، دندا
کنارا کرنا: اِک پاسے ہو جاون
کنال: ویہ مرلے زمین دا ماپ
کنالا: گُجا (لا)
کنبل: کمبل، لوئی، کملی
کنبلی: کنبل
کنبھ: ہرودار، الہ آباد تے ہور دو تھاواں اُتے ہر 12 ورھے بعدوں لگن والا میلا، برج حمل
کنت: کونت، مالک، شوہ، خصم، خاوند
کنتے: کنت
کنتھ: کنت
کنٹھ: کونٹھ، کوڑے
کنٹ کارا: اِک کنڈے دار جھاڑی
کنج: کواری کڑی جنوں مرد نے نہ چھوہیا ہووے
کنج: ہاتھی دا وکھالن والا دند (2) سپ دی کھر

ورمے تسمن والی کمل (3) کنجن توں حاصل مصدر تے امر

کنجری: طوائف، جسم وچن والی عورت

-کنجری عدل: کنجری دا کیتا انصاف، اک کہانی جس مطابق کنجری نے مکر نال اک جھوٹھے امانت دار قاضی کولوں ماری ہوئی امانت کڈھ لئی

کنجک: نابالغ کڑی، کواری (2) کام (ون: کنجکاں)

کنجن: (ک) کنجن، قمیض دے کف آنانڈ چکن، ولیٹن، لپیٹن، سا نبھن، سمیٹن

کنجی: چابی (جمع: کنجیاں)

کنجر: ہاتھی (ناٹک)

کنچن: سونا

کنچنی: ناچی، سونے نال لدی عورت

کند: جڑھاں نال لگن والے پھل، اوہ جڑھاں جو کھادیاں جا سکدیاں نیں (شکر کندی وغیرا)

-کند مول: شکر کندی ورگی اک بوٹے دی جڑھ جو بھن کے کھاندے نیں۔ تھوڑا نشا دیندی اے

کِند: خفا، کینا

کُند: کھونڈھی، تیز دے اُلٹ، بھاری، موٹی، بھدی

-کُند فہماں: تھوڑی سمجھ والیاں، موٹی عقل والے

کندلی: سونے یاں چاندی دی تار

کندن: کھودن

کُندن: کھرا سونا

کندی: کپڑے اُتے ٹھیکن

کندھ: دیوار (2) کنارا، کندھی

کندھ: موڈھا (کندھا/بف)

کندھاڑا: موڈھا، کندھاڑا

کندھاڑے: موڈھے اُتے

کندھی: (1) کندھ (2) کنارا (دریا دا) کنڈھا، کدھی

کندھے: موڈھے، کندھاڑے

کندھیں: کندھاں اُتے

کنڈ: پٹھ، جسم وچ ڈھڈ دے مقابل پچھلے پاسے سِدھا تے ہموار حصا، پشت

-کنڈ ویکھانا: کنڈ کرن، مونہہ موڑن، بے رُخی ورتن

-کنڈ ولانا: پٹھ موڑ، ٹُر جا

-کنڈ ولانا: مونہہ پھیرنا، شکل نہ وکھاون

کنڈا/کنڈڑا: ہاتھی نوں ہانکن والا نوکیلا ہتھیار

کنڈا: سنگل، کنڈی، ایسی تھاں جتھے کجھ بنھیا جا سکے (2) نگران

-کنڈا جندرا: کنڈی تے تالا

کنڈاں: کنڈھاں، کونے

کنڈراں: خوف پاروں لوں کنڈے

کنڈڑے: کنڈے

کنڈڑیں کا ٹھیں: کھاہ پھوس، تیلے

کُنڈل: والاں وچ چکر تے گھیرے (2) مچھی پھڑن دا کنڈا

کنڈلی: نِکا کنڈل، گول گھیرا

کنڈن: (ک) رڑن، گھسیاون

کنڈی: مچھی پھڑن والا کنڈا

کنڈے: تار وغیرا دے گول یاں اَدھ گول ٹوٹے

کنڈیاری: کنڈیالی، کنڈے والی، خاردار

کنڈیاں: کنڈی دی جمع، کنڈا، مچھی پھڑن والے کنڈے

کنڈیاون: (ک) کنڈ ولاون، مونہہ پھیرن، کنڈ کرن

کنڈیتی: کنڈ کرکے

کنڈھ: پانی دا گھڑا یاں حوض

کنڈھی: کندھی، کنارا

کنڈی: کُنی (ہانڈی) گھڑا

کنز: خزانا (جمع: کنوز) (2) لغت تے فقا دی اک کتاب دا ناں

کنز قدوری: دو کتاباں دے ناں
کنز ہدایہ: کنزالہدایہ، اک کتاب دا ناں
کنس: راجا کنیش، شری کرشن جی دا ماما
کنش: کنشت، گرجا، پارسی عبادت گھر
کنعان: حضرت نوحؑ دے اک پتر دا ناں
کنعان: عراق تے مصر وچکارلا علاقہ، ایہہ اجکل چار ویساں شام، لبنان، اردن تے اسرائیل (فلسطین) وچکار ونڈیا ہویا اے۔ ایتھے حضرت یوسفؑ تے ہور بہت سارے نبیؑ ہوئے
-کنعان افروز شمع: کنعان دے علاقے نوں روشن کرن والی مشال (حضرت یوسفؑ/ تر)
کنعانی: کنعان دے علاقے دے، کنعان واسی
کنکھار: بازگشت، موڑویں اواز
کن کھل: کنکھل پہاڑیاں وچ بنے ہندو تیرتھ توں آون والا
کنگ: اک ساز جس وچ کے کدو دا خول ورتیا جاندا اے، اکتارے دی اک قسم
کنگال: غریب، نکما، کمینا، کنجوس، تھڑ غرض، مفلس، جہدے کول پیسا نہ ہووے، کنگلا
کنگالے: کنگلے، کنگال
کنگرانیاں: مٹی دے کھنڈرے بناون والیاں
کنگروڑ: ریڑھ دی ہڈی
کنگری: لیس، چادر یاں دوپٹے دے کنارے اُتے لائی جاون والی دھاگے یاں کپڑے دی نقشین پٹی، کنارا، چھت وغیرا دا کنارا یاں کنگرے
کنگریاں: چوٹیاں، اُپرلے کنگرے
کنگرائی: جسمانی کرتب وکھاون والی عورت
کنگرن: (ک) سنگرن (2) نچ کے بیٹھن
کنگل: ناری مخلوق
کنگن: کنگ یاں بانہہ دا زیور، چوڑا، کڑا
کنگھن: (ک) غلاق یاں فتور پاون، دبھاڑن، دھراں وچکار پاڑ پاون
کنندہ: (فا) کرن والا

کنندی: کنندہ توں مٹ، کرن والی
کنندے: کرن والے
کنن: (ک) لنگھن، ٹپن (2) بیٹھ ورھن، کتیاں بیہن
کنو: دھان دے پیال دا ڈھیر جس وچ کتے وڑ کے ارام کردے نیں
کنوتی: گھوڑے دے کن (جمع: کنوتیاں)
کنور: (کں، ور) راجکمار، شہزادا، راجپوت، محبوب
کنول: کول، پانی دا مشہور بوٹا تے اوہدا پھل، نیلوفر
کنوں: جاوں، تھوں، کولوں، توں، تھیں
کنہ: اصل، حقیقت، مترا، قدامت
کنہی: کنہیا، سری کرشن جی
کنی: ہانڈی
کنے: کن وچ (خف) (2) کول، پاس، نال (لا) نائیں، تک
کنے: کنارے، کنڈھے، لاگے
کنے: کنی، ہانڈی (ایف)
کنیا: کڑی، کواری، غیار
کنیادان: (ک) کنی کماون، بجھن، الرن، سنگ
کنیں: کناں وچ
کنھ: کندھاڑا، موڈھا، کندھاڑے، موڈھے اُتے
کنھے: دیکھو "کنھ"
کنہیا: سری کرشن جی دا لقب
-کنہیا کان: کنہیا تے کان دوویں سری کرشن جی دے لقب نیں
کنک: مشہور اناج، گندم
-کنک ونّا (رنگ): کنک ورگا، گندمی رنگ
کُن: گنڈھے دی پنیری (2) مصدر
کن کن: کنی، کن من
کنکوتی: کنڑی فصل اُتے پیداواری اندازا لاون والے کارندے (ایہہ لوک غلط اندازے لا کے لوکاں کولوں بددعا لیندے سن)

کنکوں: کنک توں
کن مِن: کنیاں کِنیں، ہلکی بارش
کِنساون: (ک) کنیاں کِنیں، ہلکا مینہ ورھن
کَنی: بارش دا قطرا (2) چاولاں دے پکن وچ
تھوڑی کسر (3) کِنارا، حاشیا
کو(م): کوئی، کُجھ، ورلا
کوا: کاں (؟)
کوات: کپوات، گھُمن گھیر
کوار: کواری، ڈُولمن
کواسا: اِکواسا، ذرا اُکریا ہویا
کواکب: کوکب دی جمع، تارے
کواکن: (ک) کوا توں، اکھواون
کواو: (ک + واؤ) یو
کوائی: قبا (ناٹک)
کوبکو: کُو بہ کُو، ہر کُوچا گلی
کوبھا: (نا) کھوبھا، دلدل، چِکڑ
کوبھاں: کھوبے، دریا دھارے دا کنارے وچ
دھسن
کوپ: سِر، سِری
کوپر: سِر، وڈا سِر، کھوپڑ
-کوپر کوب: سِر توڑن والا
کوپریاں: کھوپڑیاں
کوت: پُوتیاں رکھن دی ٹوکری (2) ہل دا ڈنڈا
کوتاہ: (فا) نِکا، مختصر
کوتاہی: سستی
کوترہ: اِک سو اِک
کوتل: گھوڑے دی اک قسم جس اُتے سواری
اوکھی ہوندی اے
کوتن: (ک) اندازا کرن، کھیت وچ کھلوتی فصل دا
کوتر کرن
کوتہ: کوتہ، نِکا، چھوٹا، مختصر
کوتھائیں: کتھائیں، بُری تھاں، نامناسب تھاں
کوتھرا: کتھرا، کتھرا، ناقص، خراب، میلا،
بوسیدا، بھیڑا، کمینا
کوٹ: قلعا، فصیل، شہرپناہ
کوٹ بدھوای: قلعا بنوایا اے
کوٹ ندی: دیاہ دا چلنگر (2) جزیرا نُما
کوٹھ: سمت، پاسا
کوٹا: کٹ کے صاف کیتے جوں
کوٹلے: کوٹ، علاقا، چنڈ، سمت
کوٹھچو: دیکھو "کوٹھچل"
کوٹچل: چنچل، شرارتی
کوٹھس: دیکھو ٹھس
کوٹھی لیکے: جسم بجلی وانگ لِشکے
کوٹھے: اناج دے گدام، کمرے، گھر
کوثر: جنت دی اِک نہر
کوجرا: کُجا، کوزا، وضو دا لوٹا
کوجھے: (ج ا) کوجھے، بدصورت، کروپ
کوجھی: بدصورت، کروپ (خف)
کوجھیٹیاں: کوجھیاں
کوچ: روانگی، چلانا (2) مُلاجے دا وڈا بُرش، کچ
-کوچ دا اُوی: کوچ دے حکم اُتے زبردستی
عمل کراون والا
-کوچ مقام: جتھوں کوچ کرن اے، ایہ دنیا
کوچیس بھریا: کج بھریا، بے بچا
کوچک: (فا) کودک، نِکا، نِکی عمر دا، بالک
کوچھے: بچے کنڈیالے والے
کوچن: (ک) کوچی مارن، مانجھن، صاف کرن، پوچن
کوچہ: (فا) گلی، محلا
-کوچہ بہ کوچہ: گلی گلی
کوچھا: گود، بغل، بُکھڑ
کوداز: کڈاز
کوداوسے: (ج ا) کداوے
کودک: بال، بچا، منڈا
کودھرا: اناج (ورن کودھرے/بف)
کوڈی: بُہت تھوڑی جہی رقم (پرانے زمانے وچ

کوڈی نوں ٹکے دے طور تے ورتدے سن
کوڈی: پڑ کوڈی' پنجاب دا اک کھیڈ
کوڈے: کڈے' ٹچے (خف)
کور: (ف) انھا' کورا' محروم' وانجھا' نہ ویکھن والا' بے رحم
کور: جس فصل نوں پانی نہ دتا جاوے (2) سجاف' کنارا' کسر' گھاٹ' تھوڑ' عیب
کورنکورے: کوارے' نویں نکور
کورا: رکھا' مطلبی' ان لکھیا کاغذ
کورنش کرن: تعظیم کرن' سر جھکاون
کوری: پانی پیون دی کٹوری یاں جھجر
کوڑ: کڑتن' غصہ' کسیل
-کوڑ ہوون: غصے ہوون' ناراض ہوون
-کوڑنا: غصے وچ آون
کوڑ: جھوٹھ
-کوڑ پسارا: جھوٹھا کھلارا' فانی دنیا
-کوڑ دلاسا: جھوٹھی تسلی
-کوڑا: جھوٹھا
-کوڑاں: جھوٹھ
-کوڑاویاں: کوڑیاں' نقلی' جھوٹھیاں
-کوڑے مزے: جھوٹھے سواد' جھوٹھی لذت
- کوڑیاں: جھوٹھیاں
کوڑما: پرواز' ٹبر' خاندان' گھرانا
-کوڑمے دا ناؤں: خاندان دی شہرت
کوڑھ: جذام دا روگ جس وچ انگ گل سڑ جاندے نیں
کوڑھنا: کڑھن' غصے وچ اُبلن
کوڑھیاں: کوڑھ دے مرض والیاں' بھیڑیاں
کوزہ: مٹی دا لوٹا' کُجا
کوس: کوسن توں امر تے حاصل مصدر' مندا بولن' کوسن
کوسا: کُتا' ہلکا گرم' نگھا (د ر کوسے)
کوسالا: کشالا' روگ' بیماری' دکھ' تکلیف' جھگڑا' کھینچ
کوسن: بددعاویون' برا آکھن' مندا بولن
کوصفت: کمفت' برائی' خامی' بُری صفت
کوفی: اک رسم الخط' جس نال صدیاں پہلاں عربی زبان لکھی جاندی سی' ایس وچ نقطے تے بھتان (اعراب) نہیں ہوندیاں سن
کوک: کُکار' فریاد
کوکا: نک دا لونگ
کوکاک: کوکن والا
کوکاؤ: کوکن والا' فریادی
کوکب: (ع) وڈا تارا' لشکواں تارا
کوکر: کتا
کوکری: (ک+کری) بُرے کماں والا/والی' بدقسمت
کوکش: کُکے بیلو
کوکڑیاں: کوکاں
کوکلے: نکی تار نال لمکن والے موتی
کوکن: (ک) پنچھی دا بولن (الو وغیرا) چیکن' کوکر کرن' کوک مارن' اُچی بولن
کوکنار: پوست (افیم) دا بوٹا تے پھل
کوکو: قمری دا بولن (مراد بندے دا رب نوں پکارن/ ملنا)
کوکینڈی: کوکدی' ناہراں ماردی
کوکینی: کوکدی
کوکھڑی: کُکھ' نکا ڈھڈ
کول: نیڑے (2) موری
کولا: نرم ملائم' کومل' کُوا (دونہ سولے)
کولا: وزن چکن دے معاملے وچ اناڑی' بُری عادت والا لدو جنور
کولڑا: کورا
کولڑا: کولا
کولڑو: بُری طرحاں دی
کولڑے: کولے' کویلے' بُرے ویلے

کولو کولی: نیڑے نیڑے
کولہہ/کولھہ: کول
کولے: کول، نیڑے (2) کوئلے، بالن
کوَلے: (ک-سوَتلے) بھیڑے، ماڑے
کولیس: (ک-سول-لی-س) کولے، بُرے، غلط، خراب (راہیں بجی کولیس: میں کوَلے راہ پئی/غ)
کولہہ: کول، نیڑے
کولن: (ک) کھبھن، چڑن، بے چین ہوون، رووݨ
کولھو: تیل یاں عرق کڈھن والی مشین
کوَل: کولا، ملائم، نرم
کوُں: نوں
کون و مکان: دنیا جہان، سنسار
کون و مکان دا والی: رسول کریم صلعم
کونت: کنت، خاوند، محبوب، یار، مالک، رب
-کونت وسارن چنگی: کنت نوں وسارنا پوے گا (رب نوں بخشنا ہوے گا)
کوتل: کوتل، بنا سوار گھوڑا جو سواری دے نال ترا بجاوٹ لئی ٹروا سی
کونج: مرغابی دی اک قسم جو ڈار نوں وچھڑ کے بڑی دردیلی اواز کڈھدی اے (جمع: کونجاں)
کونجڑی: کونج
کونجڑیاں: کونجاں
کوندن: (ک) بجلی، چمکن، لشکن، کھمݨ
کونڈا: کنڈی
کونسلے: کونسل (وچ کونسلے: کونسل وچ)
کون سداوئی ہیں: کیہ شے ایں، برادری کیہڑی اے
کون سو: کیہڑا
کون کوئی سہہ جانے: کون اے جیہڑا پوری جان سکے
کون وقوف: کیہڑی عقل اے؟ (یعنی کوئی عقل نہیں)

کوون: (ک) بولن، گلاں کرن، آکھن، دسن
کوہ: (فا) پہاڑ
-کوہ پیکر: پہاڑ ورگے جُثے والا
-کوہ شکن: پہاڑ بھنن والا، مُراد فرہاد
-کوہ قاف: قاف دا پہاڑ، جتھاں پریاں دا دیس
کوہ: کوہن توں امر تے حاصل مصدر، حلال، ذبح
-کوہ کھاون: ذبح کر کھاون
کوہا کاہی: ذبح کرن دا کم
کوہ: کوس، دو پوئے دو میل دا پینڈا
کوہاڑا: کہاڑا، وڈی کہاڑی
کوہاں: حلال کراں
کوہاوے: ذبح کراوے
کوہائیو(یو): کہایو، ذبح کرایا
کوہجڑی: (غ) کوجھڑی، کوجھی
کوہجی: (غ) کوجھی، بدشکل، بدصورت
کوہڑیاں: ویکھو "کوڑھیاں"
کوہسار: (فا) پہاڑ
کوہستان: کوہ، پہاڑاں دا علاقہ، پہاڑی سلسلا
کوہل: کول، نیڑے، کولہ
کوہندی: حلال کردی، ذبح کردی
کوہݨ: کوہون، ذبح کرن، قتل کرن
کوہی: کوہنا، حلال کرنا
کوہی: اک نشا آور بوٹی جیدا زہر پاگل پن دا اثر رکھدا اے (2) گالھ دے جھلاں دی بنی چڑس
کوہی: کوہ، پہاڑ، اک گوشت کھاونا پنچھی
کوہیا: ذبح کیتا، قتل کیتا
کوہیاں: کوہی دی جمع، اک گوشت خور پنچھی
کوہیں: کوہاں تک، میلاں تک، دور دور
کوء: کوئی
کوئل دا کانگ ہوون: ویاہ وغیرا وچ بُہتا گاون کارن عورت دی اواز دا بھارا ہوون
کوٹنا گھولن: مُونہہ کالا کرن، الزام لاون
کوٹلیاں: کولیاں دی

کوئی مادر جایا: کسے ماں دا جمیا
کوئے: کسے نوں، کوئی
کوئے: بولے ("کوون" توں)
کوئے: "کو" توں
کوئے جاناں: محبوب دا گلی محلّہ
کویا: بولیا
کویسر: کوی شر، گاون، شاعر دا گیت
کویلا: (ک+ویلا) ناوقت، بے وقتا، دیر نال
- کویلے: دیر نال، مندے ویلے، غلط ویلے
کوینگ: کوہیں کہ، کسراں، کنج
کویسا: کیسا، کنج دا، کیہ، کاہدا، کہیا (2) بھیڑا، فضول
کوکی: کہو جہی، کیسی
کویھے: کہو جہے، کہے
کوہیں: کسے ڈھنگ نال
کہہ: آکھ، بول، دس
کہ: کے
کہا: کہو، کوہ کے، ذبح کرا کے
کہار: ڈولی وغیرا چکن والے
کہاں: کہواں، آکھاں (2) کیہ، کتھے
کہانی: قصا، افسانا (2) گل بات
کہاون: اکھواون
کہاونی: کوہن والی
کہاہ: چرچا، پکار، کوک، فریاد
کہاہا: ہاہاکار، رولا
کہاہ: رولا رپا، چیک چہاڑا، ظلم دی دہائی
کہائی: فقیراں دی لنگوٹی
کہائیں: ویکھو "کہائی"
کہتر: کہ تر، گھٹیا
کہس: کیہ سو
کہف: (ع) غار، ہور ویکھو "اصحاب کہف"
کہکالی: لونبڑی بولن دی اواز
کہکان: اِک قسم دے گھوڑے

کہکن: لونبڑی دا بولن
کہم: میتوں آکھدا اے
کہندا: کس دا، کہدا، کیہں دا
کہنہ: پرانا
کہن: (ک) بولن، اچرن، آکھن، گل کرن، دسن، بیانن
کہوں: کدھرے، کتے
کہی: آکھی، دعا، اچھیا
- کہی وگی: آکھی بددعا دا اثر ہو گیا
کہی: کنج دی، کیسی
کہے: کنج دے، کیسے (2) آکھے (کہے چلے) کہے: سوالیا
کہے ڈھوونے: سوالیا نہ، اساں نہیں کہتے
کہے لگ گئی: آکھیا من گئی
کہیا: آکھیا، کہی گل، سنیہا
کہیر: دھند، غبار، کہر
کہیلا: گھاہ، ترڑے، کانے، گھاہ پھوس (کانڈ کہیلا)
کہیں: کسے
- کہیں کم دے: کسے کم دے
کتو: نوں، کوں
کئی: کائی، کوئی
کی: (ح) کیہ
کی بی: جد کدی
کے: کیہ
کے ول: کدھر نوں
کیا: کیہ
- کیا تھی پیا: کیہ ہو گیا؟
کیا ہروں کیا تھکوں: کیہ مکا تے کیہ ہرا (یعنی سبھ)
کیاڑا: گدی، جسم دا اخیرلا حصا (پرانے ویلے زبان توں برے لفظ کڈھن دی سزا جسم کھچ لینا ہوندا سی)
کیائی: کیہ

کیہ: تیز، متجر
کیتراں: کِنا، کِنا کُو
کیتڑے: (کے-ت-ڑے) کِنے
کیتڑے: (کی-ت-ڑے) کیتے
کیتڑیاں: کِنے ای
کیتس: کیتا سُو، اوہنے کیتا
کیتم: میں کیتا
کیتم: میتوں کیتا
کیتو: ساتوں کیتا، توں کیتا
کیتوس: کیتا سُو، مقدر وچ لکھیا سو (رب نے)
کیتی: (کے-تی) کِنے، بُہت، کئی، کِنیاں
کیتی: کِسو جِہی، کِہی، کیسی
کیتی اوس دی: اوہدے کیتے کم
کیتے: کِنے ہی
کیتے: لئی، واسطے، کارن
کیتیاں: (کے-تی-آں) کئی، کِنیاں، اَن گنت
کیتھاہوں: کتھوں، کِتے
کیجو: بھاویں، اگرچہ (2) کرے
کیجے: (کی-جے) کریئے، کرو
کیچ مکھرو: کیچ مکران، پنّوں دا شہر
کیچن: کرن، کیتا جاون
کیجے: کسیلے، کرے
کیخسرو: ایران دا اک بادشاہ
کیڈے: کیڈیاں، کِنیاں
کیڈک: کِنے کُو، کِڈے کُو، کیڈی/کِنی کُو
کیڈے: (کے-ڈے) کِدھر
کیڑ: کتا
کیروپانڈو: مہابھارت دے مشہور کردار کورو پانڈو، جِہناں وچکار لما یُدھ ہویا سی
کیری: (کی-ری) نمانی، وچاری
کیری: سواہ، کوکلے دا چورا، کولا، کشتہ
-کیری پئی: سواہ پئی (والاں وچ)
کیری: (کے-ری) دِتھوڑی، تُنی، پائی
کیری: دی
کیرے: (کی-رے) کینے، نِکھے، وچارے، غریب
کیرے: دِیوے
کریہ: کرودھ، نفرت
کیرھے: کوڑے
کیڑ: گلی دا وچکارلا حصّہ (2) خبر، اطلاع
کیس: (کی-س) حسد، جیوے
-کیس کریندی: غم کردی، دُکھ کردی
کیس: (کے-س) وال، زلفاں (2) حادثا
کیسو: زعفران، کشمیر تے یونان وچ اُگن والا اِک گنڈھیلا جس دے پُھلاں وچلے وال کیسر اکھواندے نیں، دواواں تے پکواناں وچ ورتیندے نیں (2) کیسری، زرد
-کیسر تریجے: کیسر وانگ پیلی ہون والے
کیسو: اِک پُھل
کیسوں: کیس توں (کیس: وال)
کیسے: کسراں، کویں، کنج
کیش: اعتقاد، یقین، سوچ، انداز، سچا، خُو، خصلت، گُن، وصف، یقین رکھن والا
کیشی: کیش توں، کیش ہوون
کیف: مستی، نیندر، نشا، خمار، سرور
کیف کٹوری: نشے دا پیالا، جام
کیفی: مدہوش، نشے وچ، کیف وچ
کیکاؤس: ایران دا اک بادشاہ
کیکر: کسراں، کویں، کنج
کیکوں: کسراں، کویں، کنج
کیل: کلول، کھیڈ، انند (ایف)
کیلن: (ک) منتر پڑھ کے کِل کڈھن، وس کرن، قابو پاون
کیمیا: اک علم جس وچ معمولی دھات نُوں سونے وچ بدلدے نیں۔ لیکن ایہدا مراد اے (اجکل ایس علم دا تصور بدل گیا اے)
کیں: کس دے، کہدے

کین: کینہ، حسد
کیسما: گلے دا اک زیور
کینڈی: کس دی، کیں دی
کیندے: کیں دے، کس دے
کیندے: کدھر
کینے: (کے ۔۔نے) کتھے، کدھرے
کیہ: کنج دا، کویں، کنج
کیوان: زحل سیارا، سورج پروار دا چھیواں سیارا جو اکثر منحوس سمجھیا جاندا اے
کیوانی: سیارا زحل دا (منحوس اثر)
کیول: نرا، صرف (ملما)
کیول ناں جنگ جڑے گلے: فیر جنگ کیوں ہووے گی
کیویں: کویں، کنج، جویں وی ہووے، ہر گل اُتے
کیہ دی: کون، کہدی
کیہا: کیہا، کنج دا
کیس: کیہو سو، اوہنے آکھیا
کیہی روئس: کویں، کنج

کھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 39واں اکھر ایہ خالص دیسی اواز اے تے عربی فارسی وچ نہیں ہوندا۔ گُرمکھی لپی وچ ایہدے برابر دا اکھر لکھیا (ਖ) اے۔
کھا: کھاون توں امر تے حاصل مصدر
کھابا: کھاون پیون دا کم، کھاون والی شے (2) حرام یاں مُفت دی کمائی دا وسیلا
کھابڑی: اُچی نیویں یاں ٹُٹی بھجی سڑک، کھاڑ
کھابن: (ک) رسی نال مُونہہ بنھن (ڈنگر دا)

کھاپ: کھاپا، کھپن دا کم
کھاج: کُھرک (2) کھاجا
کھاجا: خوراک، طعام، غذا
کھاجن: کھاون والی شے، کھاجا
کھاجن: (ک) کھرکن، کھاج کرن
کھاد: کھیت نوں طاقت دیون لئی پائی جاون والی گوڑی یاں مصنوعی شے
کھادا: توں کھادا، کھا لیا
کھادی: (ج ا) کھادی
کھاڑا: چھجا، چھپڑ
کھاڑی: کھوڑی (دمودر)
کھاڑے: کھڈے، ٹوئے
کھار: شورا، لُون، کلر، سجی، اک ریگستانی بوٹا جس نوں ساڑ کے سواہ سوڈے دے طور اُتے کم آوندی اے، دوائی تے صابن وچوں ورتدے نیں
کھارا: ٹوکرا، کھار والا (2) وڈا ٹوکرا (عام کر کے کانیاں دا بنیا)
کھاراں: کھاری، سواہ والے، ریگستانی بوٹے
کھارڑے: کھارے
کھاری: ٹوکری
کھاری: "کھارا" توں
کھارے چڑھن: ویاہ دی اک رسم جس وچ لاڑے نوں نہواندے تے گیت گاندے نیں
کھاڑ: کھڑکار
کھاڑی: خلیج، خشکی اندر دور تک گیا ہویا سمندر
کھالا: نکی نہر، خلیج، کھاڑی، نالی
کھالن: (ک) کھال کڈھن، نالی کڈھن، کھال وچوں مٹی کڈھنی
کھامن: (ک) بند کرن، پکن ویلے برتن دا مُونہہ آٹے نال بند کرن
کھان: کان، معدن، جس وچوں کوئی دھات نکلدی اے
کھانگڑ/کھانگھڑ: دُدھ دی مُدت پوری کر چکی مجھ

گاں
کھان: کھاون، خوراک
کھاوس: کھاوا سو
کھاوسی: کھاوے گا
کھاوم: میں کھاواں
کھاوم: میں کھاوا
کھاون: (ک) مونہہ وچ پاون، عکھ مٹاون، چکھن، بھوجن کرن
– کھاون ہاری: کھاون والی، وڈھن والی، چڑیل
کھاہدی وچ کمائی: علم فضل راہیں دُنیا کما لئی، علم گوا رنا تے دنیا کما کے کھا گئے (باہو)
کھاہڑا: راہ، جنگل وچ ڈنگراں دے چلن نال بنیا راہ
کھاہن: کھاون، کھان
کھائی: ٹویا، خندق (2) کھاون توں، کھادی
کھباڑی: اک رُکھ دا ناں
کھبرہ: موٹا رسا
کھبل: (کھب-سل) گھاہ دی اک قسم جو سخت ہوندی اے، کھاون اوکھا اے تے رسی وغیرا وٹی جا سکدی اے
کھبھائی: گھمائی
– کھبھائی واہن: گھمائی وچ کھلے پا کے چلاونڈیاں
کھبھن: کھوبھا، چکڑ، دلدل
کھبھن: (ک) چبھن، وجن، دھسن
کھپ: رولا، رپا، شور
کھپ: کھپ
کھپ: اک ریگستانی بوٹا
کھپانا: ضائع کرن (مفن)
کھپاون: (ک) ضائع کرن، شامل کرن، وچے پورا کرن
کھپر: ٹھیکرا (2) سر دی کھوپڑی (3) ہدوانے دا ٹوٹا (4) چڑھاوے دا بھانڈا
کھپرا: کھپر (2) شکاری یاں جوگی دا پیالا جس وچ کھانا گرم کردے نیں (3) اک قسم دا زہری سپ
کھپراون: (ک) تریڑاں یاں وتھاں بند کرن
کھپری: کھپر، کھوپڑی، فقیری پیالا یاں کشکول
کھپریا: کھپرا، سپ دی اک قسم
کھپن: (ک) مکن، ختم ہوون، خرچ ہوون، ضائع ہوون، دکھن (2) اکن، تھکن، ہارن، ٹٹن، کڑھن، کلپن
کھپوٹ: کھوٹ نال تابع مہمل (کھوٹ کھپوٹ)
کھپے: پوری ہو جاوے، سما جاوے
کھپھن: کفن
کھت: وڈا ٹویا
کھتا: کھرلا، پچھا
کھتری: ہندوواں دی اک ذات، بانیا
کھترہ: پریشان، تشویش (خف)
کھترا: زمین اندر بنیا پیسے رکھن والا تھاں، تہ خانا
کھترڑے: مندا حال، خستا حال
کھترڑے پانا: کھٹے پاون، پچھے پاون، گر پاون، تہ خانے سٹ دیون
کھتی: کھیڈن واسطے زمین وچ کڈھیا نکا جیہا ٹویا
کھتیاں: جن ستاریاں دا جھمکا، ست سہیلیاں دا جھمکا
کھتھیا: کھسیا ہویا، کھوہیا ہویا
کھتھم: میں کھتھیاں، کھوہیاں، لٹیاں
کھٹ: سنجھی، کھاٹ
کھٹ: کھٹن توں امر تے حاصل مصدر
کھٹی: کمائی، نفع، کھودی
کھٹ: مک، ختم
کھٹا: کھدوا
کھٹیاں: کماواں (2) کھوواں
کھٹاوے: کھداوے
کھٹڑ: اوکھی ملن والی

کمٹرو: دکھیا، گھٹیا
کھٹکن: (ک) کھڑکن، وجن، کھڑکیا جاون، چیچن، رڑکن، خلش ہوون
کھٹکن: (ک) کھڑکن، اہوڑن
کھٹکھاون: (ک) کھڑکاون، ٹھپکن، دستک دیون
کھٹن: (ک) پٹن، کھودن، ٹویا کڈھن (2) کمائی کرن، نفع کماون
– کھٹن ویلا: کمائی کرن دا ویلا (پف)
کھٹن: (ک) مٹن (ح) (2) مکن، ختم ہوون
کھٹنا: دبی شے نوں کسی نال کھود کڈھن، کھٹن
کھٹولا: منجی، کھاٹ
کھٹی: کمائی (2) ترش ذائقے والی
بھٹی: ڈھیلا، رولڑی، نکا کھٹا
کھٹے: دودھ چوندیاں لت مارن والے پشو
کھٹیا: دبی شے نوں کڈھیا، کھودیا (2) کمایا
کھٹیا وٹیا: کل کمائی، لیکھا جوکھا
کھٹیاں: ہتیاں (کل)
کھشاون: (ک) کھشا کرن، ترس کرن
کھٹیکن: چمڑا ٹھیک کرن، چمڑا رنگن والیاں دیاں عورتاں
کھجاون: (ک) تنگ کرن، نج کرن، کھجاون
کھجل: خراب خوار
کھجن: (ک) چڑن، غصہ کرن، ناراض ہوون
کھچ: مذاق، چول، مندا بول، بکواس
کھچ: کشش
کھچ: کوڑے دے مخالف پاسے دا ٹویا
کھچڑی: رلا کے پکائے ہوئے دال چاول
کھچکن: (ک) جھک جاون، سکڑن، خراب ہوون
کھچن: (ک) جھکن، دھرو ہون، گھسیٹن
کھچن: بھوگ کرن، جماع کرن
کھد: زبان تے جباڑے (دا سالن)
کھدائی: زمین پٹن دا عمل
کھدبداون: (ک) اُبلن، جوش کھاون

کھدر/کھدڑ: دیسی کھڈی اُتے بُنیا گیا موٹا سوتی کپڑا
-کھدر پوش: کھدر دے کپڑے پاون والا، غریب
کھدکھداون: (ک) اُبلن، کھدبداون
کھدن: (ک) کھدیڑن، نساون، دور بھجاون
کھدو: پیراں تے ٹاکیاں بھریا گیند
کھدیڑ: کھادا پیتا، اوجھری وچ پئی خوراک (2) کھدیڑن توں امر تے حاصل مصدر
کھدیڑن: (ک) بھجاون، نساون، دھتکارن، کھادا پیتا کڈھن، کٹن
کھدھو سوے جو کھادا سی
کھڈ: ٹویا، کھائی، کھڈا
کھڈ: ٹویا، موری، سپ چوہے رہن دی تھاں
کھڈار: کھڈاری، کھیڈن والا (2) چڑ، چالاک
کھڈارے: کھڈاون والے، ماپے (لا)
کھڈاہاں: (آو) کھیڈیے
کھڈکنے: ویاہ دی اک رسم جس وچ دولھا نوں نیک دینی پیندی اے
کھڈوالی: کھڈوال، کھڈاں وچ رہندے جنور
کھڈی: کھودی ہوئی تھاں (مراد قبر/ح)
کھڈے: کھدرے، کونے
کھڑ: پیر (ڈنگر دے)
کھرا: پورا، خالص، صحیح، پیمار، انتہائی
– کھرا دریڈا: انتہائی اوکھا، انتہائی دور
کھرا: نہاون دھوون دی تھاں، کندھاں توں بنا غسل خانا
کھرچن: (ک) کھوترن، رگڑن، کریدن، بھانڈے وغیرا توں کسے شے نوں کھرچ کے لاہون
کھرچن: دیگ وغیرا وچ تھلے لگے چاول، دیگ دا مال
کھردا: کھڑکدا (مم)
کھڑکن: (ک) کھجاون، کھرک مٹاون
کھرکے: کھوتے دے بچے (ج)

کھرکھرا: کھرکنا، گھوڑے نوں رگڑن
کھرکھسن: (ک) بکھیڑا کرن، تخل کرن
کھرل: جٹاں دی اِک ذات (2) سُرما یاں دوائی پیسن والا بھانڈا
کھرلائی: کھرلی، پشو نوں چارا پاون لئی بنائی تھاں
کھرلانٹ: (ک) پانی دی کھر پاروں، مٹی دا کھُر جاون، کھلن، حل ہوون
کھرنا: کھڑکن، وجن
کھروچن: کھرچن، کریدن
کھرون: کھپ، فساد، ضد، اڑی
کھروڑاں: پیر، پنجے، کھُر
کھروڑن: (ک) کھوترن، کھرچن، نوچن، کھوڑن
کھری: پیر دی اڈی، مجے
- کھری بھنن: تیز چلن یاں دوڑن
کھڑ: لے جا کے (ا)
کھڑ: کھلو
- کھڑ دُنبی: نُو چِھل رچک کے چلن والی، بے حیا، موٹی تازی
کھڑ: رُدھ نال تانج محل، رُدھ گھر
کھڑا: کھلوتا
کھڑا(ہ): گوا
کھڑاتی: کھڑاچی، گواچی، گمشدا
کھڑاچ: گواچ، کھڑاچن توں امر تے حاصل مصدر
کھڑاچن: (ک) گمن، گواچن، کھڑ پکن
کھڑاک: اواز، کھڑکار
کھڑاندا: گواندا
کھڑائی: گرائی، ضائع کیتی، گواچی
کھڑائے: کھلوائے (و.ن: کھڑائیاں)
کھڑایا: گرایا
کھڑایا: کھڑا ہویا (پچل)
کھڑائیس: کھلوائے سو
کھڑبڈ/کھڑبھڑ: بھیڑا، شرارت
کھڑبڈاون: (ک) کھڑبڈ دی اواز پیدا ہوون

کھڑبن: کھوبھا، دلدل
کھڑبن: (ک) نویں دُدھ ہوون، کھمن ہوون (گاں مجھ دا)
کھڑبہ: ناہموار، اُبڑ مرا
کھڑبھن: (ک) کھہرن، ٹکراون، جھٹرن
کھڑدا: لے جاندا
کھڑدیں: کھلوندا ایں
کھڑسن: لیجاون گے، لیجاسن
کھڑکار: (مذ) کھڑکن دی اواز
کھڑکناں: لے کناں والا
کھڑکن: (ک) وجن، کھنکن، کھڑکھڑ کرن
کھڑکن: (ک) کھنکن، بھن، اہوڑن، مچھرن
کھڑکے: پیچے، گورے
کھڑکھڑاون: (ک) پتراں دا ٹکرا کے اواز پیدا کرن
کھڑگ: کھڑے گا، لیجاوے گا
کھڑل: کھنڈا، ٹوٹیا
کھڑلت: بوہے دی چوکھٹ دی لکڑ
کھڑن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون (2) گواچن، گم ہوون (3) لے جاون
کھڑن: (ک) کھلن، پچل کھلن، کھلکھلاون، ہسن
کھڑنے: لیجاونے
کھڑو: لے جاوو (2) کھلوو
کھڑوسی: کھلووے گا
کھڑوتی: کھلوتی
کھڑی: کھلوتی (2) میاں محمد بخشؒ ہوراں دے علاقے دا اِک پنڈ جتھے آپ دفن وی نیں (3) نال لے گیا
- کھڑی بانہ کر کے: سِر اُتے بانہہ رکھ کے، فریادی لوک سِر اُتے بانہہ رکھ لیندے تاں مظلوم سمجھے جاندے سن تے اوہناں دل ہمیشتی توجا دِتی جاندی سی
کھڑیا: لے گیا، لے جایا گیا، لے گئے (2) گولیا

کھڑیں: گوائیں (2) لیجائیں
کھڑیندا: کھڑاچڑا، گواچڑا، ضائع ہوندا
کھڑیون: کھلوون
کھس: کھو، کھو کے
کھسا: دیسی جُتی دی اِک قسم
کھسدا: توجا کردا، خیال کردا (؟)
کھسدے: کھوہندے
کھسکن: (ک) سرکن، ہٹن، حرکت کرن، جاون
کھسم: خصم، مالک، خاوند، شوہ
کھسم مرے نوں کھوہیا
— کھسم حیاتی: میری حیاتی کھو لئی
کھسمانہ/ کھسمانا: راکھی (کھسم توں)
کھسن: (ک) کھوہون، دھکو زوری لے جاون
کھسن: (ک) ونجد کڈھن، کھساون
کھسن: (ک) کھوہیا جاون، قبضے وچوں نکلن، ٹُٹن، اُدھڑن، لوچیا جاون
کھسوٹن: (ک) کھوہون، نوچن، کھوہڑن، کہن
کھسی: کھوہی
کھسے: کھوہوے
کھسے: ڈولدے نیں (ناٹک)
کھسیاون: کھسکن، پچھے ہٹن (2) شرمندا ہوون
کھسیں: کھوہویں
کھسے: کھوہیے
کھکھڑی: خربوزا
کھکھوڑن: (ک) نوچن، کریدن
کھکھے کاسی: خالی پیالے والا، جو غریب ہومریاں دی منگن نہ جاوے
کھگ: کاں، پنچھی (2) اک قسم دی تلوار دا ناں
(3) کھگن توں امر
کھگن: (ک) کھوون، کھوترن
کھگیاں: خراپیاں (پنجل)
کھل: کھلڑی، جلد، چمڑا
کھل: مذاق ہاسا، ہس

کھل: کھلا، ازادی
کھل بہارا: کھل بہار، موج میلا
کھلا: کھلوتا، کھلو کے، کھڑا
کھلا: جُتی، پولا
کھلارو: کھڈاری، کھڈاو نہار
کھلبلاون: (ک) کھدبداون، اُبلن، کھولن
کھلدا: کھلن توں، مذاق اُڈاندا، ہسدا
کھلدے: قہقہے ماردے، مذاق اُڈاندے
کھلرن: (ک) پھیلن، پسرن
کھلڑی: کھلڑی، جلد، پوست
کھلڑے: کھلے، جُتیاں
کھلساون: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) چڑن، ناراض ہوون، غصے ہوون
کھلن: (ک) کھلوون، کھڑا ہوون
کھلن: (ک) ہسن (2) کھڑن
کھلن: (ک) مارن، کُٹن، بھنڈن
کھلو کھل: ہاسا مذاق، ٹھٹھا
کھلوارن: (ک) کھڑا کرن، کھلیارن، نشر ہوون، کھلرن
کھلواڑا: کھلیان، فصل دا ڈھیر
کھلوت: کھڑوت، جمود، ٹھہراء، ارام، تسلی
کھلی: کھڑی، کھلوتی
کھلے: کھلوتے
کھلیارے: کھلوائے
کھلیاں: (کھلے-آں) کھلوتے ہوئے، کھلوتیاں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتی آں، کھلی آں
کھلیاں: (کھلی-آں) کھلوتیاں
کھلیاں ماردی: ہسدی کھیڈدی
کھلیندیاں: کھولدی آں
کھماج: اک راگ دا ناں
کھماچ: لوہے دی اک قسم (ج) (2) اِک راگنی دا ناں (کھماج)

کھمب: کھمبی، مشروم، اِک قسم دی اُگن والی شے جو اکثر ساون تے تھکروں اُگدی اے۔ ایہدیاں بعض قسماں دا سالن بناندے نیں

کھمبنر: کھنبہ، پنچھی دے پر

— کھمبے کھنڈیرے: کھنبہ چھنڈے، اُڈن دی تیاری کیتی

کھمدیاں: چمکدیاں (بجلی دا)

کھم کھم: گھمکار، کسی رِڑکن دی اواز

کھمن: (ک) جھمکن، دمکن، کوندن، لشکن (بجلی)

کھمنیاں: بجلیاں (دی چمک)

کھن: کھنڈ، قیمتی کپڑے دے چوکور ٹوٹیاں نال بنی چدّر

کھنا: تلوار

کھنا: کھونا، گلھ دی ہڈی

کھنائی: قصور

کھنب چڑھاون: مرغے کے اواون

کھنب کرائے: دیکھو "کھنب چڑھاون"

کھنبر: کھنبا، گوڈری (الف)

کھنبہ: غلطی، جھل

کھنبھا: شائع کر

کھنبھن: (ک) اُکرن، ڈِسرن، کھلن، کھن، نچھڑن

کھندوری: بجی گیند

کھندھا: مال مویشی دا اجڑ

کھنڈ: چینی

کھنڈ: ہاتھی

کھنڈ: راتا کھاتا گھنڈ، تجربے کار، گناہگار (وا)

کِھنڈ: کھلا، منتشر، کھلا کے

کِھنڈ پُھٹ جاون: منتشر ہو جاون، دِکھر جاون، مشہور ہو جاون

کھنڈا: چودھاری تلوار، کھانڈا

کھنڈ پُڑی: ساگ پڑا جس وچ عورتاں دے سنگار دا سامان ہوندا اے

کھنڈڑے: ڈاکو، لٹیرے (2) تریڑاں پئے (بھانڈے)

کھنڈن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، کٹن، شعراں دی تقطیع کرن، تردید کرن، رد کرن

کِھنڈن: (ک) کھلارن، کھِلیں، پھیلن، منتشر ہوون

کھنڈوھون: (ک) کھوچن، نوچن، اکیڑن

کِھنڈیا: کھلریا

کھنڈیر: کھلار، کھنڈیر، پریشان کر

کھنڈھے: کھونڈھے، بھدے، تیز دے اُلٹ

کھنگالن: (ک) کھنگھالن، انگھالن، دھوون

کھنگر/کھنگھر: اک قسم دا وٹا جو وزن وچ ہولا ہوندا اے

کھنگوران: سر

کھنگھورن: (ک) کھنگھورا مارن، کھنگارن

کھنگھالن: (ک) انگھالن، دھوون

کھنگھن: (ک) کھنگھ آون، گلا صاف کرن، کھنگھورا مارن

کھنن: (ک) ٹوٹے کرن، توڑن، حصے کرن

کھنن: (ک) کھودن، کوڑن، کھرچن، مارن، کٹن، ہتھڑ کرن، ماس اُتے اکھریاں نقش اُکیرن

کھنوہن: (ک) تیز نہوں مار کے زخم رچھل دیون

کھنبہ: (غ ا) کھنا، کھونا، گلھ دی ہڈی

کھنی: چوتھائی (روٹی وغیرا)

کھنے: کھناتوں، ٹوٹے، ڈکرے

— کھنے کھوہ پاون: لاش دے ڈکرے کر کے کھوہ وچ سٹن

کھنیوڑا: کھنو، گیند

کھنیول: تلوار توں

کھنمہ: کھیے کے لشکن

کھن: چھن، ویلا، وقت، پل

کِھن: دنداں اُتے جمیا میل

کھنس: کنس، عناد، ویر، ورودھتا

کھنکار: چھنکار، ساز

کھنکن: (ک) کھڑکن، وجن، چھنکن

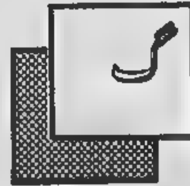
کھنکھناوݨ: (ک) نک وچ بولݨ
کھن کھن: تیزی نال، کالھی کالھی
کھنو: کھِن، پل، لمحا
کھوار: خوار (ناٹک)
کھوالے: کھوائے، کھوادے
کھولہاں: کھاندے
کھوب: ویکھو "کھوبھ"
کھوبھ: کھوبھا، دلدل، چکڑ (2) گلی زمین وچ پیراں دے نشان
کھوپا: گری، ناریل
کھوپے گری: ناریل یاں اوہدی گری
کھوترݨ: (ک) کھودݨ، کھروچݨ، چُݨن، کھٹݨ، پچھ پرتیت کرن، تفتیش کرن، پُچھ پڑتال کرن
کھوتری: کھودی، پٹی، کھٹی
کھوٹ: (مذ) ملاوٹ، سچ دا اُلٹ، نقلی، رلے والا، رلا، غلائی، دھوکھا، فریب
کھوٹا: نقلی، بناوٹی، جو اصل نہ ہووے، جعلی
کھوٹڑا: کھوٹا (مؤنث کھوٹڑی)
کھوٹی: ملاوٹی، نقلی، رلے والی، بے اصل
کھوجݨ: (ک) کھوج لاوݨ، لبھݨ، ٹولݨ، بھالݨ، ڈھونڈݨ
کھوجی: (مذ) چوراں دے پیراں دے نشاناں دا ماہر
کھودݨ: (ک) کھوترݨ، پُٹݨ، کھٹݨ، کھروچݨ
کھور: دُشمنی، خار (2) کھورݨ توں امر تے حاصل مصدر
کھور: ویکھو "کھوری"
کھورا: خالی (بھانڈا) کھوکھلا، لاغر، کمزور
کھوری: پشو نوں پانی پیاوݨ دا بھانڈا (2) کھور رکھݨ والے، دشمن، خار کھاوݨ والے
کھوری کھور: کینا، عناد، کجی دشمنی
کھورھا: کھورا، بد مزاج، کھرھرا
کھوڑ: گڈ کے (2) دنداں وچ موری
کھوساں: کھاساں، کھاواں گی (خف)

کھوسڑا: پرانی ٹٹی جتی
کھوسوں: کھاواں گے
کھوکھڑی: کپاہ دے کھڑے ڈوڈے وچوں چُݨنی کڈھ لیݨ مگروں باقی رہ گیا خول
کھوکھلا: کھوکھلا، اندروں خالی (2) ویران گھر (3) ڈھٹی ہوئی عمارت
کھولݨ: (ک) اُبلݨ، جوش کھاوݨ
کھولی: نمی، بے دُدھ مجھ (جمع: کھولیاں)
کھوتائی: کھنائی، قصور (خف)
کھونڈݨ: (ک) نوچݨ، کھرچݨ، چُونڈھݨ
کھونسڑا: ویکھو "کھوسڑا"
کھوݨ: (ک) کھسݨ، کونڈݨ (بکلی)
کھوݨ: حلیمی، بردباری
کھوہ: زمین وچ ڈونگھا پٹیا ہویا ٹویا جس وچوں پانی نکلدا اے
کھوہا: کھوہ
کھوہڑو: کھوہن والے
کھوہڑو بیڑھے: ویکھو "بیڑھا"
کھوہڑی: کھوہی، کھوہ
کھوہݨ: (ک) ویکھو "کھوہوݨ"
کھوہنی: زمین (دا) (2) مہاں بھارت جنگ ویلے فوج دی خاص گنتی (3) کھوہن توں
کھوہنے: توڑنے، کھچ کے جدا کرن، پھل توڑن
کھوہوݨ: (ک) کھسݨ، توڑن، نوچݨ، کھچ کے جُدا کرن، بوٹے توں پھل پھل توڑن
کھوہی: کھوہ، نکا کھوہ
کھوہے: تروڑے، ہور ویکھو "کھوہوݨ"
کھوئے: کھوہ کے، گوا کے
کھوی: لال رنگ دی خشبوئی گھاہ جو جنور عام کر کے نہیں کھاندے، صرف گال دے وٹاں وچ مونہہ مار لیندے نیں۔ میستاں وچ وچھاوݨ دے کم آوندی اے
کھویا: گوایا، ضائع کیتا (2) دُدھ نوں پکا پکا کے

سخت کیتا ہویا' کھوہرا
کھویاں: چمکیا' بجلی دا لشکارا
کھہاڑن: (ک) کھہن' کھہیڑن
کھہبن: (ف ا) ویکھو کھہن
کھہن: (ک) کھسرن' کھہون' لڑن' جھگڑن
کھہڑے پین: مگر پین' پچھے پین' مجبور کرن
کھہنو/ کھینو: کپڑے تاکیاں دا گیند
کھہیڑنا: کھسرن' لڑن دا بہانا لبھن' کھہڑے پین
کھہیریو: چھیڑخانی کیتی
کھیپ: خوراک' اک وار دا سامان' پور' قسط' لدن لئی تیار جنس دا پور جو اک پھیرے وچ جاوے
کھپیاں: کھیپ' تیار مال دی قسط (2) ٹھیکے معاوضے بدلے سیوا دا سمجھوتا
کھیتر: واہی بیجی یاں جنگ دا میدان
۔ کھیت آون: جنگ میدان وچ مرن
کھیتی: کھیت
۔ کھیتی ورداں دی: انگ انگ وچ پیڑاں' سارا جُثا پیڑ پیڑ
کھیتر: کھیت' میدان
کھیدن: (ک) دھوکھے نال (ہاتھی دا) شکار کرن' کھدیڑن' نساون' دور بھجاون' دتکارن
کھیڈ: من پرچاوے والا کم' کھیڈن توں امر تے حاصل مصدر
۔ کھیڈ دھارا: کھیڈ دھار گیا اے
کھیڈو وچیاں: کھیڈ نہ جانن والیاں
کھیڈن: (ک) کھیلن' من پرچاوے والا کم کرن
کھیر: اجڑ
کھیر: (کھی۔ر) دُدھ (2) دُدھ تے چاول مٹھا وغیرہ پا کے پکائے ہوئے
۔ کھیر گھیندا: گاں دا دُدھ
کھیرا: لون دا چوراہا' اک ونڈ والا ڈنگر' جوانی چ حدا جتور
کھیرو: چھیڑو' آجڑی' چھیڑا

کھیروں کھیروں: دکھو دکھ' ٹکڑے' منتشر
کھیڑا: بُتا پنڈ (2) ہیر دے سوہریاں وچوں اِک
کھیڑے: ہیر دے سوہرے
کھیڑیاں توں گھولدی: کھیڑے (رانجھے اپروں) قربان کردی
کھیس: (کھے۔س) موٹے سُوتر دی چادر
کھیکھن: ودی اُلجھن' مسلا
کھیل: پانی دی نکی نالی
کھیلا: جوان سڈھایاں وانڈ' پشو
کھیلاں: کھیڈاں
کھیلاں: (کھی۔لاں) کھیل دی جمع' کھیلنے والے (2) پانی دی زمین دوز نالی
کھیلی ہوئی اشجار: رُکھ ہوئی کھیڈوے نیں
کھیلنا: جسمانی زور دا وکھالا کرن' ورزشی مشقاں کرن' جنسی کم توں پہلاں متعلقہ حرکتاں کرن (Foreplay)
کھیلویں: نچن والے (گھوڑے)
کھیں: پتلا' لما' ماڑا
کھیوا: صاحباں دے پیو دا ناں
کھیوا: مخمور' نشیلا (2) کنارا' کونا
کھیوٹ: ملاح' مہانا
کھیوڑا: لون دیاں کھاناں دا علاقہ
کھیوندی: کھمدی' لشکدی' چمکدی (بجلی)
کھیون: (ک) کشتی چلاون' تارن' رہن
کھیون: (کھی۔وں) نشیاون' مست ہوون
کھیونا: (کھے۔ونا) کشتی چلاونا
کھیوہ کھیوہ رون: زار زار رون' زار قطار رون
کھیوے: (کھی۔وے) کھیوا توں' مست' نشئی' مکٹ (2) کنارا' کونا (اوہ)
کھیویاں: مخمور' نشیلیاں' مست
کھیہ: سواہ' مٹی گھٹا
۔ کھیہ ہونا: سواہ نال سواہ ہوون' مٹی نال

مٹی ہوون' بھڑے دا مٹی وچ رلن
کیسا: کیہ' سواہ
کیسبرن: (ک) کھبرن' گھبراون' لڑن جھگڑن
کیسرہ: بھگیاڑ (ج)
کیسرن: (ک) کھبن' لڑن' جھگڑن' گھبراون'
دھکے نال گل پون

گ: پنجابی دی فارسی لپی دا 38واں اکھر اے ایہ اواز عربی وچ موجود نہیں' فارسی وچ ہلدی اے پنجابی وچ ایہدا وٹاندرا غ تے ک نال ہو جاندا اے خاص کر گوار لہجے وچ' گرمکھی وچ ایہدا تبادل اکھر گگا (ग) اے
گابا: گاں دا بچا' وچھا (جمع: گابے/خف)
گابھ: حمل' گربھ
گاترہ: گاترا' پنجابی دے اندرلے پاسے دی لکڑ (2) کپڑے یاں چمڑے دا پٹا جو گل تے موڈھے وچ پا کے' نال پستول یاں ہور چیزاں لٹکاندے نیں
گاٹ: گوٹ' ریتی' گانی' کھیڈاں وچ کم آون والا گول کیتا ٹھیکرا یاں وٹا
گاٹا: گلا' گردن' دھون (ود: گاٹے)
گاٹے تر ڑنا: گاٹا بھن والا
گاٹیاں: چھری ہلاں (2) گاٹ دی جمع
گاج: گرج' بدل دی اواز' گج (جمع: گاجاں/خف)
گاجہ: بدل دی گرج' گج (جمع: گاجاں)
گاجے: گرجے
گاچی: بوٹا بیٹ کے نوی تھاں لاون لئی جڑاں دوالے دی مٹی جو لگی رہن دیندے نیں
گاد: کھوہ دی تہ دی مٹی' پانی ہیٹھ بیٹھا میل
گادی: گانی (عم) (2) گدا
گادھی: کولھو' کھوہ وغیرا دے ڈھکیاں گر بیٹھن دی تھاں جتھے بہ کے ڈھگے توردے نیں
گارا: چکڑ' ڈھلی کوئی ہوئی مٹی
گارن: (ک) پھاڑن' پیہن' کھتن' چوڑن
گارہاں: بیان کردی آں' دسدی آں (خف)
گاری: پھندا' پرندے پھاہن دی پھاہی جس وچ گھوڑے دے والاں دا پھندا لاندے نیں (2) نشان' گٹے (چل)
گارے: گارا' چکڑ' مٹی تے پانی دا رلا
گاشا: نفع' لبھت' فائدا' بجتی بارش کارن چنگی ہوئی فصل
گاکڑی: سخن' مشکل' اوکھا (جھکرڑے دا بوٹا جس نال کنڈیالا پھل لگدا اے)
گاکھن: (ک) کھوجن' ڈھونڈن' بھالن' پن چھان کرن' سارن' جھلن' سکھاون' جانچن
گاگر: صراحی' جھجر
گال: فرضی قصا کہانی' گل (2) گردوں یاں برف دا گالا (3) گالن (گلاون) توں امر تے حاصل مصدر
گال شدہ: تباہ شدہ بکر
گالا: چکی وچ پائی جاون والی دانیاں دی مٹھ
گالائیں: گل کریں' بولیں' آکھیں
گالہیں: گلاں
گالی: گالہ (2) گلی ہوئی' گلائی
گالے: گلا' چکی وچ پائی جاون والی اناج دی مٹھ (2) گلاوے' گلائے
گالیاں: گلاں (خف) (2) گالھاں
گالیں: گلاں (خف) گالھاں (عم)
گالہہ: گل' بات
گالہیں: گلاں
گام: قدم' چال (2) پینڈ' منزل
گام کسیلہ: انجی روں وچ کرن والا
گانچی: گھوڑے دے سم تے لگے وچکارلا حصا

گاں: مجھ ورگا مشہور پالتو جنور، گئو، گاؤ (ہندواں نیڑے پوتر منیا جاندا اے

گانا: گُٹ نال بنھیا جاون والا کسے قسم دا زیور دھاگا یاں گٹ

گانج: گنتی، حساب کتاب، انداز، گنن

گانجن: (ک) گنتی کرنی، حساب کتاب کرن، شمار کرن، بخشن

گاندھی: خشبو/عطر ویچن والا، ہندواں دی اک ذات

گانوں: (ک) (غ۔ا) ویکھو گاون

گانہ: ویکھو "گانا"

گانے: گانا دی جمع، گُٹ اُتے بنھے جاون والے کانفریاں پچل دے گنگن

- گانے بنھن: ویاہ کرن، جنج چڑھن، جنج چڑھن سے گانا بنھیا جاندا سی (صوفی شاعراں کول اگلے جہاں جاون مراد اے)

گانویں: رکتویں، جتھے، گنے

گاوا: گاں دا (دودھ، گھیو، گوشت وغیرا)

گاوار: گوار، بے وقوف (ناٹک)

گاوت: گاوندا (خف)

گاوڑی: گاں دی، گاں

گاون: (ک) سُر وچ الاپن، راگ یاں گیت سُر نال سناون (2) تعریف کرن

گاوے: گاوا، گاں دی

گاہ: اک وار، اک تھاں اُتے (2) گاہون توں امر تے حاصل مصدر

گاہ بگاہ: کدی کدی، اکثر، تھاں تھاں

گاہ بگاہاں: ویکھو "گاہ بگاہ"

گاہ گستن: پیراں ہیٹھ رونڈیا جاون

گاہاں: اگاتہ، اگے

گاہلیں: گالیس، گلاں

گاہنے: گہنے، زیور

گاہن: (ک) گاہون، رونڈن، ہر تھاں بھالن

گاہون: (ک) گہائی کرن، گاہن، فصل نوں ڈنگراں دے پیر ہیٹھ رِدھ کے دانے کڈھن (2) پھرن، ہر تھاں جاون (کسے کم لئی)

گاہیں: گاہ دی جمع، تھاواں، تھکاں

گاؤ تکیہ: بندیاں ٹیک لاون والا وڈا گول تکیا

گاؤں: گاواں

گائیاں: گاواں، گاں دی جمع

گائیک: گاون والا

گایاں: گاواں، گاں

گبار: غبار (ناٹک)

گبران: رب دے انکاری، دہریے

گبرو: ویکھو "گبرو"

گبھرو: جوان مرد

گبھن: حاملہ، گربھ وتی

گپانے: اوکھے راہ

گپت: لکویں، اوہلے والی، پوشیدا، چھپی، گجھی

گپن: (ک) چلھن وچ پھسن، دھس جاون

گپوڑ: وڈی گپ، گپ مارن والا (گپوڑیا)

گپھا: وڈی رقم، مفت دا مال

گپھن: (ک) ہضم کرن، کھاون، مفت دا مال کھاون

گت: سُر، لے، حالت، کیفیت، چال، طریقہ، ناچ، ٹور، کیتا، گزریا ہویا، مرحوم

گت: کنڈ ول دے والاں دی وٹائی

گت بگتی: لڑائی، ہتھو پائی، جھیڑا، اک دوجے دیاں گتاں نوں ہتھ

گتھم ہوون: گتھم گتھا ہون

گتھم: گتھمو، بکنی

گتھن: (ک) گنڈن، پرودن، لڑائی وچ ہتھو پائی ہوون، دھیان دیون

گٹ: تعویز، عمل پڑھیا دھاگا

گٹ: کلائی، ہتھ تے بانہہ دا جوڑ جتھے گھڑی بنھدے نیں

گٹا: گٹ، گٹھا، عمل پڑھیا دھاگا
گٹا: پیراں دے لت نال جوڑ اُتے جے کھبے دیاں اُبھریاں ہڈیاں
گٹا: گینڈا، پنجاب دا اک مشہور پھل
گٹکا: گرنتھ صاحب دی تلخیص، مقدس کتاب (2) نشے دا گھٹ، کش
گٹکا: موتی (2) نکی کتاب یاں پمفلٹ (3) گولی (4) نکی گیند (5) جوئے دی نرد (6) بھرے مونہہ وچ شے
گٹکاری لین: گٹکن، باسا بن، کبوتر واگوں گٹکن
گٹکن: (ک) گٹوں ہوون، گٹ ہوون، مست ہوون
گٹی: تاریاں دا جھرمٹ
گٹے: گٹا دی جمع، پیراں دے جوڑاں نال سجے کھبے دیاں ہڈیاں (میاں محمد بخش نے گٹے توں مراد گٹھ لیا اے)
گٹیاں: پنا، گلے دی زنجیر
گٹیاں: گٹی دی جمع، تاریاں دا جھرمٹ
گٹھ: ہتھ پورا کھلہن مگروں انگوٹھے تے چیچی دیاں نوکاں وچکارلا فاصلا
گٹھڑ: کٹر، کوتا
گٹھن: (ک) گنڈھن، جوڑن، سیون
گٹھے لانے: ذخیرا کرن، پاسے کرن، رکھن، نبیڑن
گج: گرج، کڑک، بدل دی اواز (2) ہاتھی
گجر: سویرے وجن والا شاہی نقارا
گجرا: (نا) سونے چاندی یاں پھلاں دا کڑا جو گٹ اُتے باندے نیں
گجراج: گج راج، وڈا بادشاہ
گجکن: (ک) گجن، ابلن، تھر تھر ہوون
گجگجاون: (ک) گلا ہوون، ہمسا ہوون
گجن: (ک) کڑکن، گڑکن، گرجن، بدلاں دی اواز پیدا ہوون (2) شیراں ہور درندے دا بولن
گجھ: بڑا سرا
گجھ: گجھن توں امرتے حاصل مصدر

گجھ: گجھا، چھپا، لکواں کم، گجھی گل
- گجھ لکڑے: گجھے راز، بھیت
گجھا: اندری، گجھیا، لکواں، اندرلا، پوشیدا
گجھرا: گجھ دا، راز دا
گجھر لُٹر: گجھا، پوشیدا، لکیا ہویا
- گجھڑا روگ: گجھیا مرض، اندرلا مرض
گجھڑی: گجھرا توں مونث
گجھن: (ک) رہلن، عادی ہوون
گجھی: لکی، چھپی، پوشیدا
گجھے: لکے، چھپے، پوشیدا، اندر لے (ورنہ گجھیاں)
گچ: غصا یاں صدمے پاروں اکھیں آئے اتھرو (2) چونا، رچی مٹی (3) نشے وچ گٹ (4) گلا، سنگھ (5) غصا (6) گچن توں امرتے حاصل مصدر
گچن: (ک) رلن، آمیزا تیار ہوون، چونے نال جوڑن، گاہی گنڈھن، گھوون
گچن: (ک) کمینڈ وچ پھسے، اخروٹ دا اکھٹی وچ پاون
گچی: (مث) دھون، گردن
گچن: (ک) جاون، سدھارن، ٹرن
گد: گود، جھولی
گدا: (فا) فقیر
گداز: (فا) نرم، نرمی
گدائی: (فا) فقیری
گدائے: فقیر نوں
گدریاں: پکن دے نیڑے (پھل)، زرد رنگ دیاں
گدڑ: گودڑ، کوڑا، بیکار شیواں
گدگداون: (ک) گدگدی کرن، کھکھتاریاں کڈھن
گدوں: کھوتا
گدی: ڈھال دا دستا جھوں اوہنوں پھڑدے نیں
گدی: بادشاہ یاں فقیر دی روز بیٹھن دی تھاں
- گدی والے: راج کرن والے، حکمران
گدریں: کھوتیاں

گدھا: (ع/ا) گدا' لیا
گدھڑے: گدھے' کھوتے (لا)
گڈ: رڑھا' وانڈ گڈی (2) گڈن توں امر تے
حاصل مصدر (3) اِک ہک' نال' کٹھا
گڈ جھیا: چپس گیا' اِک ہک ہو گیا' رُل گیا
گڈالی: سینے دی کوڑی
گڈاوڈ: آمو سامھنے
گڈریا: آجڑی' چاک (ملما)
گڈن: (ک) نصب کرن' ٹھوکن' نپن' دفن کرن'
بیجن' بوٹا لاون
گڈی: پتنگ (2) کپڑے وغیرا دی بالاں دے
کھیڈن دی پنی (3) جسم (ع)
گڑ: گرو' اُستاد' مرشد' رب
گڑ: ج' طرح
گراز: (فا) سور' جانگلی سور (لط)
گراس: گراہ' بُرکی
گرام: پنڈ' (2) راگ دی اُٹھان
گرامی: (فا) پیارا' وڈا' عظیم' آور جوگ (و) پینڈو'
دیہاتی
گراں/گراوں: پنڈ' مہنگا (فا)
گراتوڑا: (گراں-سوڑا) گراں' پنڈ' رنگا پنڈ
گرانی: مہنگائی' بھار' اوچیائی
گراواں: گراں دی جمع' پنڈ
گراویں: گراں' پنڈ
گراہی: برکی' نوالا
گرائیں: گراں' پنڈ' اِکو پنڈ دا
گراوس: اوہنے ڈگایا' ڈھایا
گرب: غرور' گھمنڈ' آکڑ' گمان' تکبر' ہنکار
-گرب گہیلا: مان متی' حسن تے دولت نشے
وچ مست' مغرور' گھمنڈی
گربن: (ک) گرب کرن' آکڑن' گھمنڈ کرن
گربھ: غرور' گرب
-گربھیں: توں غرور کردا ایں

گربھن: (ک) آکڑن' غرور کرن
گرپن: (ک) ہڑپ کرن' کھاون' ہضم کرن
گرت: موری' غار' کھائی
گرتھ: روک' بندش
گرجا: مرزے دا بھرا
گرجت: گرجدے نیں (خف)
گرجن: (ک) گجن' کڑکن' بدل دا بولن
گرجی: ہتھیاراں والے
گرد: ڈھوڑ
گرد: (فا) دوالے' گھیرا' مدار
-گرد بگرد: آل دوال
-گرد نواحی: گردونواح' آل دوال' دوالی
علاقا
گرداب: بھنور' گھمن گھیری' جل چکر
گرداں: گرد' ڈھوڑ
گرداون: (ک) ڈہراون' گرداں کرن' گھڑی مُڑی
پڑھنا
گردش: (مث/فا) چکر' پھیر' بُرے دن' اوکھا ویلا
گردن: دھون
-گردن کش: گردن مارن والا' قاتل (2) خود
کشی کرن والا
-گردن مار جانی غرضاں: دنیاوی غرضاں
نوں مار مکاؤ (ہا)
گردوں: گرد توں' ڈھوڑ توں' گرد نال
گردوں: اسمان
گردے: گرد' آل دوال' اِرد گرد' نیڑے' دوالے
گردھا: گدا' ایہو راہ نیڑے جانی رات' نوں
کڑیاں دا تاڑیاں مار کے نچن گاون
گرڑاٹ: بدلاں دی گج
گرڑاون: (ک) گڑ گڑ دی اواز پیدا ہوون'
اونھد دا بولن' بدل دا گجن
گرڑے: اک قسم دے گھوڑے
گرز: پہلوان دا ڈنڈا جو اک پاسیوں موٹا ہوندا

اے، ہڈیاں عشق دا ہتھیار
گرسلن: (ک) گلن، ور نال بھجن، دلمن
گرجن: (ک) رنگن، کماون، ہڑپ کرن، پھڑن
گرکن: (ک) رون، بھگیاڑ دا بولن
گرگ: (فا) بھگیاڑ (جمع: گرگاں، ور گرگوں)
گرگینز: وڈا، سردار
گرلکھ: موری
گرم: فا، تیز مزاج دا، غصیلا
گرمکھ: گرو دی مت اُتے چلن والا سکھ
گرمکھی: گورمکھی، اوہ رسم الخط جہدے نال بھارتی
پنجاب وچ پنجابی زبان لکھی جاندی اے
گرنتھ: سکھاں دی پوتر مذہبی کتاب
گرن: (ک) بھج کے نرم ہون
گروہ: جتھہ، جھنڈ، ٹولا
رگرہ: جیب، کھیسا، پلے، گنڈھ
گرہن: (ک) پھڑن، حاصل کرن، لین
گرہی/گرہی: گرہستی، دنیاداری (ناٹک)
گرہیں: گرہین، گرہن
گری: حت چھپے دا اے پھل دا اندرونی نرم گودا
گریاں: روندا، غمگین
گریز: (فا) پراں رہن، دور رہون، پرہیز کرن
گریوان: گریبان، گلما
گریہ: (فا) آہ و زاری، ویہن، رون
گڑ: پھوڑا، وڈی پھنسی
گڑا: اے ہن، اولے، ژالا باری
گڑبڑاون: (ک) گھابرن، گھبراون، ڈرن
گڑیلاں: سواری دی ڈولی
گڑچن: (ک) بھجن، لیڑن، پھن، الودا ہون
گڑشوا: "پلڑن" "تون" چلدا (لکھو)
گڑ بجن: (ک) زور نال بجن
گڑگڑاون: (ک) بجن، گڑکن
گڑگڑاون: (ک) منت ترلا کرن، عاجزی نال بولن
گڑگڑاون: (ک) گڑگڑ دی اواز پیدا ہون، حقے

دا بولن
گڑن: (ک) گڈیا جاون
گڑوات: بٹھی گل، مٹھا بول
گڑوندن: (ک) بے حرکت ہوون، گھوک سون
گڑوہتی: گڑھتی، بال نوں جمن مگروں سبھ توں
پہلاں دتی جاون والی خوراک
گڑی: گڈی، دبی
گڑے: گڑا توں، اہن، اولے، ژالا باری
گڑھ: قلعا، (2) سر، جسم (اجازت)
گڑھتی: بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی
جاون والی شے
گڑھک: اُبال، جوش، گڑھکن توں حاصل مصدر
گڑھک: تکویں مسکان
گڑھکن: (ک) اُبلن، جوش کھاون، بدل دا گجن
گڑھکن: (ک) غٹرغوں، کبوتر دا بولن
گڑھن: (ک) سمھن کرن، دودھ دا دہی جمن توں
پہلاں گاڑھا ہون
گڑھن: (ک) منکھ ہوون، سیانا ہوون، ماہر بنن
گز: لوہے دی سلاخ یاں سوٹی جو فقیر لوک ہتھ وچ
رکھدے نیں (2) سولھاں گرہاں یاں 36 انچ دا
ماپ تے ماپن والی سوٹی
گز: اک ریگستانی بوٹا
گزاریم: میں گزاراں
گزاریم: میں گزاری، میں بتائی
گزران: گزارا
گزراناں: گزراں دی جمع، گزر و سر، وقت بتاون
(2) تنخاہ
گزرن ہارا: گزرن والا، چالو، فانی، عارضی
گزریو: بیتیا، گزریا
گزشتہ: (فا) گزریا ہویا، بیتیا
گزشتی: بیتی، گزری
گزند: (فا) پھٹ، زخم، نقصان، کسارا
گزے چڑھن: بھیکھ منگن لئی ٹرن

گساہیں/گسائیں: سنیاسی، فقیر، سادھو
گشت: (فا) پھیرا، چکر (2) مضبوط، پکا، سخت
گُف: بند، اوہلے، لکواں (2) مضبوط، پکا، سخت
گُفت: (فا) آکھیا، بولیا، گل کیتی
گُفت شنید: گل بات، کہن سنن
گُفتار: (فا) گل بات، کلام (احمد)
گُفتاریں: گُفتار وچ، گل بات وچ، کلام
گک: ٹکا (جف)
گکڑے: ٹہلداسی تے عملی قسم دے لوک جو جوکاں پال کے گزارا کردے سن
گگن: اسمان
گگھاٹے: بہت رووݨ پاروں اواز دا رکنا
گل: (مث) بات، بول، کلام، معاملا، مقدما
-گل دے اسانوں: ساتوں گل دس (دمودر)
-گل نہ ساریانیں: جواب دیوݨ دی توفیق نہیں ہوئی
گل: (مذ) گلا، سنگھی، دھوݨ
-گل پلیوڑا: معافی دی اک رسم جس وچ گلے پلا پا کے معافی منگدے نیں
-گل پیچن: جکڑن، گھبرلن
-گل دا گیڑ: گلے دا پھندا
-گل گہنج: گل دے ہار، زیور وغیرا
-گل گھوٹو: گلا گھٹیا جاݨ (2) پشوواں دی اک بیماری
-گل لیندیاں: گلے لاندیاں
-گل واڑی: گلوازی، گلوکڑی، جپھی
گَل: گلݨ توں حاصل مصدر تے امر
-گل گیا: ضائع ہو گیا، برباد ہو گیا، گھُر گیا
-گل ونجدے: گھُر جاندے، نرم ہو جاندے
گِل: (فا) مٹی، زمین، دھرتی (2) تری، نمی، گلا ہوݨ دی حالت
گُل: پھل (2) دیوے وغیرا دی بتی

-گُل اندام: پھلاں ورگے (نازک) انگاں والا
-گُل بدن: پھلاں ورگے بدن والا
-گُل ڈوڈے: کلیاں، ان کھڑے پھل
-گُل رتگے ملے: خشبوئی ملے
-گُل سوری: اک قسم دا پھل
-گُل عباسی: اک قسم دا بوٹا تے اوہدے نال لگن والے پھل ایہ لموترے پھل اکثر کاسنی تے کدی کدی چٹے تے پیلے رنگاں دے ہوندے نیں
-گُل فردوس: جنت دا پھل
-گُل وقت بہاراں: بہاراں ویلے پھل (محمد)
گُل: بجھ
گلا: کرونبل، کوٹبل، ٹاہنی دا اگلا حصا
گلاب: مشہور پھل جو سینکڑے قسماں تے رنگاں وچ ملدا اے
گلادھاری: گل دھاری، اک قسم دا گھوڑا
گلال: سرخی، گلاب دا رنگ
گلالا: گل لالہ، پوست دے پھل ورگا سوہا رنگ
گلاں: گل دی جمع، مٹی، انسانی جسم (مجازی)
گلاتے: گلاں تے، پھلاں اتے
گلان: بہت وڈی گل، اچی گل نوں ودھاوݨ
گلاوݨ: (ک) گل کرݨ، بولݨ، بیان دیوݨ (2) گالݨ، نرم کرݨ
گلاء کے: گلیں لا کے، بولی بچن لا کے
گلبدن: پھل بدن، پھلاں ورگے بدن
گلبرگ: گل برگ، پھل تے پتے، پھل پتیاں
گلبن: گلاب دی کیاری، گلاب دی جڑ، پھلاں دی کیاری
گلتی: لک دوالی چدر دی پکی ولیٹ
-گلتی مارݨ: لک دوالی چدر توں انج ولیٹنی کہ آپ نہ کھل سکے
گلتھن: (ک) گندݨ، پروݨ

گلھن: (ک) اُگلن، ابھاکن
گلیرے: گل خیرا، اک بوٹا جہدے نال چیتر وچ کئی رنگاں دے پھُل لگدے نیں
گلر: اُچھاڑ
گلر: (گُل-ر) کتورا، کتے دا بچا
گلرنگاں: گل رنگاں، پھُل دے رنگ والیاں، رنگا رنگ
گلری: گلی، گل گئی
گلڑے: گلے شکوے
گلڑیں: گلے، شکوے
گلزار: باغ
گلزاری: گلزار توں، پھلاں دا باغ
گلسان: گلاں گا
گلستان: / گلستاں: باغ
گلستان!: شیخ سعدی دی اک کتاب دا ناں
گلشن: باغ
گلفام: گل فام، پھلاں ورگا سوہنا
گلکاری: پھُلاں دا کھڑن، رونق، پھُلاں دی کڈھائی دا کم، پھُلکاری
گلکاریاں: کڈھائی یاں نقش نال بنے پھُل
گلکڑی: گل وکڑی، جپھی
گلگشت: گھمکنا
گلگل: کرگل، وڈے جاتکی نبو جو اچار لئی ورتیندے نیں
گلگلاون: (ک) نرم کرن، ملائم کرن
گلگلیاں: گلگلے، گڑ تے آٹے میدے یاں ویسن نال تلے پکوان
گلگوں: گل گوں، پھلاں دا رنگوں، لال گلابی
گلماں: گلما، گریبان، گلواں
گلمے: گلما، گریبان، گلا
گلن: (ک) پھرن، گل جاون، سڑن، خراب ہوون، ضائع ہوون
گلوآسی: گل عباسی، ہلکے عنابی رنگ دا اک پھُل

گلوکٹ: گلوکڑی، جپھی
گلوکڑی: جپھی، بغلگیر ہوندیاں ہتھاں دا گھیرا
گلوں: گل توں
گلوں گلان: گل ودھاون، نکی گل دا وڈا بناون، جھگڑا ودھاون
گلوہ: پان ورگے تے کوڑے پتراں والی اک ویل جو دواواں وچ ورتدے نیں
گلوئی: گلاں کرن والا، گلا وحز، باتونی
گلہت / گلہشت: دیکھو "گلائی"
گلی: روٹی
گلے: پھل
گلیاں: ویلن روپ سوتے دیاں ڈلیاں جو گلگن توں بجارا کرن لئی ورتدے نیں
گلیاں: گلی دی جمع، روٹیاں
گلیر: گل دی بھاہی
گلیم: (فا) کمبل، لوئی، اُنی کپڑا
گلیمے: دیکھو "گلیم"
گلیں: گلاں، پھلاں
گلیں سوں: گلاں نال
گلیں نوں: گلیاں وچ
گم: گمن توں حاصل مصدر تے امر، گواچ (2) ہُسڑ، ہمس، وٹ
گم جاواں: گواچ جاواں، ہوش بھلاواں، عقل دیاں حداں توں نکل جاواں
گماشتہ: (فا) دلال، وچولا
گمان: (مذ/فا) وہم، شک، شبہا، غرور، تکبر، گھمنڈ، غصا، ظن، سوچ
گمانی: گمان والا، مغرور (ج)
گمر: دل وچ دبایا غصا، ان کڈھیا غصا
گمراہ: گم راہ، راہ بھُلیا ہویا، کراہے پیا
گمراہی: کراہے پین، پچھے راہ پین
گمروش: گھمیار
گمرو: گمراہ

گمکن: گجن' گڑھکن
گمن: (ک) جاون' جُلن' چلن' خراب ہوون'
گواچن' گم ہوون
گمیا: گواچیا (2) خراب ہویا
گُنا: حسابی طور اُتے ودھا یاں گھٹا' وگنا' چگنا. برابر
حصے کر کے حصے داراں نوں کسے علامت دی مدد نال
ونڈن' ضرب
گناہ: (مذ/فا) مندا عمل' رب دا ٹھاکیا کم (کرن)
گناہی: گناہ گار —گناہ زبون: وڈا گناہ' بھیڑا گناہ
گناہیں: گناہواں نال
گنبد: (گم-بد) گومٹ' پچھلیا دِھڑ
گنتری: گنتی
گنج: (فا) خزانا (2) والاں بغیر سر (مجازن)
—گنج بخش: خزانا بخشن والا' حضرت علی
ہجویریؒ دا لقب
—گنج بسردا: سر دا گنج (جماندرو گنجے دے وال
12 ورھے بعد اُگ آوندے نیں)
—گنج شکر: حضرت بابا فریدؒ دا لقب
—گنج قارون: قارون دا خزانا' ہور ویکھو
"قارون"
—گنج مارن: ہمکن
گنجفہ: (گن-ج-فا) شطرنج ورگا اک کھیڈ
گنجھ: گنجھل
گنجھلو: (ک) گنجھلاں پین' پے چیدا ہوون
گند: غلاظت' میل' کوڑا' بے ترتیبی
گند: پرو
گندرف: گندھک
گندڑا: گندا
گندل: (مث) ساگ وغیرا دے نروئے ٹانڈے جو
ساگ سنے پکا کھاندے نیں
گندن: (ک) والاں دی میڈھی یاں گُت کرن'
لڑیاں بناون' ہار پروون' سازش کرن
گندے پانی تھیں رب سرجی: رب نے گندے
پانی (منی) توں بنائی
گندیراں: لمے نیزے
گندھ: خشبو' بو
گندھارن: (ک) وال گُندن' کنگھی
گندھلن: (ک) گندھلا ہوون' گنگھلن
گندھن: (ک) گنڈھن
گندھولی: گنڈھیل' گنڈھے نال رلدا ملدا اک
گھٹیا بوٹا
گندھیلن: عطر پھلیل کرن والے دی عورت
گنڈ: چکی دوالے دا گھیرا جس وچ رہیا آٹا ڈگدا
اے (2) گنڈھ
گنڈا: عمل کیتا دھاگا' تعویذ
گنڈیسوں: (وال) گنڈاں گے
گنڈھ: گنڈھڑی' پوٹلی' مال اسباب (اعمال تے
عبادتاں)
—گنڈھ پھیرن: کسے نیک شگن وچ شامل
ہوون دی دعوت دیون
گنڈھ: سنگی (2) جوڑ' میل
گنڈھا: پیاز (2) ہلدی' تھوم' سُنڈھ یاں اجہی کسے
شے دی گنڈھی
گنڈھن: (ک) جوڑن' گانڈھا لاون' ترُپن
گنڈھیں: گنڈے' منتر پڑھے دھاگے
گنڈھینڈیاں: جڑیاں' بھریاں
گنگ: گنگا ندی' ہندوستان دی مشہور ندی
—گنگ دے سنگتی: گنگا ندی نوں جاون والے
سنگتی
گنگا: گنگ' ہندوستان دی مشہور ندی جہنوں پوتر
سمجھیا جاندا اے
—گنگا جل: گنگا ندی دا پانی جو پوتر سمجھیا تے
کئی مذہبی رسماں وچ ورتیندا اے
—گنگا گیاں ہڈیاں نہیں مڑدیاں: گئی چیز
نہیں مڑدی' ویلا واپس نہیں آوندا
گنگی: (گں-گی) گنگا دا

گُنگے: گُنگا توں، گونگے، گل نہ کرن والے (گنگے باٹے)

۔گُنگے دا گُڑ کھاون: زبان بند کر لینی، کجھ نہ بولن

گنگھلن: (ک) گندھلا ہوون، پانی وچ گار رلن

گِنّن: (ک) گنتری کرن، شمار کرن

گُنّن: (ک) گنا کرن، حصے ودھاون، ضرب دیون، تعریف کرن، گُن دسن، مشق کرن، معرض، غور کرن

گنواون: (ک) گواون، ضائع کرن، گما دیون

گنویوسے: گوائے گئے

گُنہ: گناہ

گُنہ: (غ ا) گُنھ

گنیش: مہادیو دے پُتر دیوتا (مہادیو سبھ توں وڈے دیوتا دا ناں اے)

گنھ: گندھ، بو

گُنھ: گُنّھن توں امر تے حاصل مصدر

گُنّھن: (ک) گوہن، آٹے وغیرا وچ پانی پا کے مُٹھ دیون (2) پروون، گندن

گن: راگ دی باریک اواز

گُن: خوبی، صفت، فائدا، وصف، وڈیائی

۔گن ونتہ: گُن والا/والی

گناندڑی: گن گیں کے (گنداری)

گِنتی: گنتی، شمار، گنتری

گِندا: شمار کردا، سمجھدا، جاندا

گنگناون: (ک) گن گن کرن، نک وچ بولن، مُونہہ وچ پڑھن یاں گاون

گُنی: تجویز، صلاح (2) گُنّن توں، سوچی

گُنیا: خوبیاں ہوئیاں، گُناں والا

گنیساں: گنی جاواں گی

گنیے: گنی، گُن والے

گو: جاوے، مڑے

۔گو کرے: جاون دی کرے، جاون دا ارادا کرے

گواتا: گراچیا، گمشدا (2) گوایا (مونث: گواتی، ودھ: گواتے)

گواچن: (ک) گمن، گمراچن، خراب ہوون

گوار: جاہل، گنوار، اجڈ

گوارنی: گوار توں مونث، گوار عورت، جاہل، پینڈو عورت

گواری: گوار توں مونث، جاہل، گنوار

گوال: گاواں دا واڑا

گوالڑ: گوالا، دودھی

گوالی: گوالن

گواں: گاواں

گواں: گوہیا، گھاہ پھوس

گوانڈھن: (مث) ہمسائی، پڑوسن، نال دے گھر دی

گواں: گواون، ضائع کرن

گواوگے: گوا دیوگے، ضائع کر دیوگے

گواون: (ک) گماون، گم کرن، گمراون، خراب کرن، ضائع کرن

گواوے: ضائع کرے

گواہنڈاں: (غ ا) ویکھو گوانڈھن (انج ای گواہنڈ تے گواہنڈوں)

گوپی: گوالن

گوپی چند: راجا گوپی چند جھدی ماں تے اوہنوں تخت چھڈا کے سادھو بنا دتا سی

گوپیاں: گوالناں

گوپھن: (نذ) گوپھیا، وٹا جس نوں رسی دی مدد نال مار کے فصل توں پنچھی اڈاون دا کم لیندے نیں

گوت: گتاوا (2) ذات دی اگوں شاخ

گوتڑے: غوطے

گوٹ: (نذ) شطرنج، لڈو، چوسر، وغیرا دا مہرا (2) گمان (3) سلائی دے دھاگے دی ریل

گوٹا: (نذ) سنہری یاں چاندی ورگے تاراں دے

دھاگے دی پٹی جو ویاہ دے کپڑیاں اُتے لاندے نیں
گوٹار: لالی ورگا پر اوس توں نِکا اک پنچھی
گوٹری: نکی گوٹ' ویکھو "گوٹ"
گوٹی: گوٹ (2) دوش' الزام
گوٹھ: پنڈ' نکی وستی' کسے بزرگ دے ڈیرا کرن پاروں بن گئی وستی
گوجھی: (غ ا) گجھی' لُکویں' پوشیدا
گوجرا: تعلق رکھدا' قابل' جوگ (گوہ گوجرا: قابل غور' بخشن گوجرا: بخشن جوگ)
گود: گدائی دا تھیلا' بغل
گودڑ: ویکھو "گُدڑ"
گوڈری: فقیری پہراوا' فقیری کپڑے' گُدڑی (2) فقیراں دا اجیہا فرقا جو صرف گوڈڑی رکھدے نیں
گوڈرن: (ک) گوڈی کرن' زمین نوں اُتوں اُتوں کھودن
گور: گرُو' گر
-گور چتری: گرُو دی پوتر کتاب
-گور دیو ستیا: گرُو بنایا' مُرشد منیا' بیعت کیتی
گور: (مث/فا) قبر
-گور انھیرا: قبر دا انھیرا' گھور انھیرا
-گور پیر پنجال: گجرات' کشمیر وچکار اک پیر دی قبر جو پہاڑ دی اُچائی اُتے اے عقیدت مند اوتھے نہ اپڑ سکن کارن دوروں دعا پڑھدے نیں
-گور کنڈی: قبر کنڈھے' موت لاگے
-گوراں: قبراں
گورا: چِٹا' سفید' صاف رنگ دا انگریز
گورخر: کھوتے ورگا اک جنور
گورستان: قبرستان
گورکھ ناتھ: جوگیاں دا گرو
گورمتا: سکھ سرداراں دا رَل کے کیتا صلاح مشورا (کرن)
گورمکھی: ویکھو "گُرمکھی"
گورن: اک وڈا پنچھی (لم)

گورن پکھ: گورن پنچھی دا کھنبھ
گورو دیو: گرُو جی
گوری: اک راگ دا ناں (2) گورا توں مونث' شیار
گوریا: گوری' شیار
گوریا: گوار منڈا' پینڈو منڈا
گوڑھا: روں دا بُوا' روں دا ڈھیر' روں دا دھڑا' اینا روں جو ہتھ وچ آجاوے
گوڑھا: زیادہ (رنگ) پکا
گوڑھیاں: راز نیاز دیاں' پکیاں (گلاں)
گوز شتر: اونٹھ دا پد' بے وقعت' بے اثر تے بے سر پیر گل
گوسالہ: گاں دا وچھا (مون: گوسالے)
گوسائیں: مہاتما' سادھو' بیراگی' ہندو فقیر
گوسفند: (فا) بھیڈ' گوسپند
گوش: (فا) کن (احمد)
-گوش گزار: کنیں پاون' سناون
گوشٹ/گوشٹی: مجلس' اکٹھ' ایسی سنگت جس وچ سوچ وچار کیتا جاوے
گوشہ: (فا) کونا' نکر' کُکر
-گوشہ نشین: کھُنجے بہن والا
گوشے: کونے' کونے وچ' نکر
گوشے گیر: کونے بیٹھن والا' دنیا تیاگن والا
گوشے پاں دے غور دِل دے نوٹے
گوشے کرن: گھُسُر کراں' کن وچ گل کرن (مم)
گوکا: (مذ) گاں دا (دُدھ' گوشت' مکھن وغیرا)
گوکڑی/گوکی: (مث) گاں دی
گوکھن: (ک) گاکھن
گوگڑ: (مث) پھُلیا ہویا ڈِھڈ' تِڈ' توند
گوگی: نکی روٹی' پھُلکا
گول: چکر ورگی بے سرا شے' حلقا (2) تلاش' گولن توں امر تے حاصل مصدر لبھ' بھال' تلاش

کر، ڈھونڈ

-گول کے: لبھ کے، ڈھونڈ کے

گول: درویشاں دی موٹی اُنّ دی کنبلی (2) فریبی، گستاخ، احمق

گولا: (مذ) غلام، گھر دے کماں لئی نوکر (2) تاش دا اک پتا (مؤنث گولی)

گول انداز: گولا چلاون والا

گولڑی: (مث) گولی، غلام، کنیز

گولک: اکھ دی پلک (2) اُن اناج (3) پیدا عورت دی ہری

گولک: گبکنی، پیسے جمع کرن والی مٹی دی گول بتر جس وچ پیسے پاون لئی لموتری موری ہوندی اے

گولن: (ک) گنے توں چھوٹی یاں اگ لاہون (2) لبھن، ڈھونڈن، بھالن، تلاش کرن

گوکن: (ک) گوہ کرن، غور کرن، دھیان

گولی: (مث) گولا توں، کنیز، لونڈی، غلام عورت (2) بندوق وچ پا کے چلائی جاون والی شے

گولے: گولن توں، تلاش کرے، لبھے، ڈھونڈے

گولیاں: کنیزاں، گولی دی جمع

گولیرو: مغل دور دے بمج، مجرم توں اُتے چاڑھ کے پوڑھی لاہ لیندے سن، مجرم یاں اُتے بھکھ نال مر جاندے، یاں چھال مارن پاروں

گومگو: وسوسے، کشش وپنج، دبیلے، دوچتی، تذبذب

گوناگوں: رنگا رنگ، قسما قسم، بہت ساریاں

گون: (ہ) رسی دا بنیا تھیلا جو اناج نال بھر کے ڈنگر اُتے لایا جاندا اے (جمع گوناں/غ)

گونجن: (ک) گونج پیدا ہوون، گھوکرن

گوندے: گاوندے

گونوگون/نی: ون سونے، طرحاں طرحاں دے

-گونوگونی بھانڈے: گوناگوں، قسم قسم دے بھانڈے (رنگ برنگے لوک)

گونہ: (فا) ونگی، طرحاں

گونہ گونہ: طرحاں طرحاں دے، رنگ برنگے، ہر پرکار دے

گونون: (ک) گمن، جاون

گوہ: ہرکلی دی نسل دا اک جنور

گوہائی: ویکھو "گہائی"

گوہر: موتی

-گوہر سلک: لڑی دا موتی، پرویا ہویا موتی، قطار دا موتی

-گوہر گنج معانی: سوہنے معنیاں دا خزانہ

-گوہر نطق: بولن دی ودھیا طاقت

گوہری: گوہر والی، موتیاں والی (2) موتیاں دا وپاری

گوہڑا: ویکھو "گوڑھا"

گوہل: (مث) گولہ — بوڑھ، روپل، گولھڑ تے توت دا پھل

گوہلیں: گوہلاں، بوڑھ، روپل یاں گولھڑ دے پھل

گوہون: (ک) ٹنگنا

گوہے: ٹنگایا ہویا گوہیا، تھاپیاں جو بالن دے کم آوندیاں نیں

گوہیرا: زہری جانگلی کرگٹ

گوہیں: گوہ دی جمع، ہرکلی دی نسل دا اک جنور

گوتل: مسافر

-گوتل واسا: مسافر دا ڈیرا، عارضی، دنیا دے چار دن

گوطرہ: مسافری، عارضی ٹھہرا

گوئے: گیند

گوئے ذقن: گول ٹھوڈی

گہہ: گاہ، کدی

گہہ: پھڑ کے

گہاوہ: (غ،ا) ویکھو گہاء

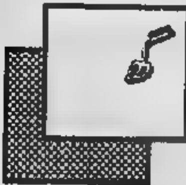
گہائی: گوہے نال تعلق رکھدا

گہتال: ٹکایا ہویا، گجھا

-گہتال چالے: مکر دے چالے، پھسارن

دیاں تدبیراں
گہنڈ: گاڑھ، دُھند
گہر گمنبیر: بہت سنجیدا، گرنتھ وچ کرتار لئی ایہ لفظ ورتیا گیا اے
گہنو: "گوہر" ویکھو
گہان: (ک) ڈاٹن، دبکاون، جھڑکن
گہلا: گیہلا، کملا، غافل، نادان
گہماگہمی: رونق، چہل پہل، موج میلا
گہمی گہم: گہماگہمی، رونق
گہنا: زیور، ٹوٹب
گہنے: زیور (2) ضمانت وچ شے رکھ کے قرض لین (گہنے پاون)
گہنے پنج: پنج زیور، پنج نمازاں مراد نیں (بھا)
گئے: ساتھ چھڈ گئے، رخصت ہوئے، لد گئے، نہ رہے، گزر گئے
-گئے اُجاڑ: اُجڑی دنیا نوں گئے، مر گئے
گئیا: گئی آ
گئیندے: گاں دے
گیا: ہندواں دے ست پوتر مقاماں وچوں اک، بہار دے شہر پٹنا وچ اک تھاں
گیان: سمجھ، عقل، وقوف، معرفت، اپڑ، پہنچ، جانکاری، علم، اندازا، عرفان
گیبرو: خیبر دا وگڑیا روپ
گیت: گاون، نغما
رگیتا: گیتا، کرشن جی دی رلکھت کتاب
گیتی: دھرتی، دنیا، عالم، سنسار، زمانا، زمین
گیٹی: بندوق نوں لاون لئی چقماق دے ٹوٹے
رگیدی: دیّوث، بے غیرت، بزدل
گیرا: مغرور
گیرڑی: فاختا، گھگی
گیرن: (ک) ڈگاون، سُٹن، جھڑکن، دھروڑن
گیرو: سُوہا، رتا، سوہے رنگ دی مٹی
گیری: گیرو، لال رنگ

گیری/ــے: فاختا، گھگی، گیری
گیڑ: پھندا، پھیر، چکر، پھاہ
گیڑا: چکر، پھیرن
گیڑن: چکر دیون، چلاون، پھیرن، پانی کڈھن لئی کھوہ یاں ٹنڈا چلاون
گیسو: (ف) وال، زلفاں
گیسوئے تار: کالے وال، سیاہ زلفاں
گیل: راہ، رستا، سڑک، پگڈنڈی (2) نال دا مسافر
گیم: میوں گیا، گئے
گیم: میرا گیا
گیندے: گینندے، گاں دے
گیندڑا: گینڈا، اک جنور جو بڑا خونی ہوندا اے
گیوسے: گئے
گیسکن: (ک) گنگن، چاہ نال پھرن
گیل: کملا
گیہلا: غافل، مست، نا سمجھ، نادان
گیہون: (ک) اِک رِک ہوون، گھل مل جاون

گھ: پنجابی دی فارسی لپی دا 41واں اکھر ایہ عربی فارسی وچ نہیں ہوندا، گرمکھی لپی وچ ایہدے تبادل گھگا ( ) اے
گھا: زخم، پھٹ
گھابرن: (ک) گھبراون
گھات: ویلے (2) طرح، طرز، انداز، شکار لئی لک کے بیٹھن (گھات لاون)
گھاٹ: بجھے ہوئے جگوں

گھاٹ: (نا) دریا' ندی دا کنڈھا جتھے دھوبی کپڑے دھوندے نیں
گھاٹ: (مٹ) کمی' تھوڑ' گھسارا' نقصان' بے عزتی
گھاٹا: (نا) نقصان' گھسارا (2) گھٹنا' سنگھنا
گھاٹڑا: (نا) گھاٹا' گھسارا
گھاٹی: اترائی' ڈھلوان' پہاڑی راہ
گھاٹے: گھسارے' نقصان' کمی' تھوڑ
گھاڑ: گھڑن دا کم' گھڑت (2) گوڑھ
گھاڑو: کاریگر' کار ساز' بناون ہار' گھڑن والا
گھاسڑا: تھوڑا پھیا گھاہ
گھاگا: گھڑے دا ٹٹا ہویا گل
گھاگے: گھاک' شورے' پرانے گھگھر' گھاگھڑ
گھالن: (ک) ملاون' درخاست کرن' کسے کم وچ جتن' محنت کرن' نذاں کرن' یاد کرن' بھیتی بھیتی اندر گھٹن
گھالی: محنت نال
گھالے: سے' جھلے' برداشت کیتے' جرے
گھانگا: پڑے پُرزے' لیراں لیراں' بیرے بیرے' پالے ہوئے
گھانگھے: ویکھو "گھانگے"
گھان: (نا) وڈا سارا ٹیا (2) کولھو' کولھو دے ٹوئے وچ آ سکن والی دانیاں دی مقدار (3) برساتی نالا جو ڈونگھا ہووے (4) بہت سارا وگیا ہویا خون' لہو دا چھپا (5) وڈی گھانی' کافی ساری شے
گھانا: رتھا' پور
گھانی: (مٹ) کولھو' تیل کڈھن دی تھاں' لپائی لئی رلایا ہویا مٹی پانی تے توڑی
گھاون: (ک) لیپن' لپائی کرن' رگڑن' گھان کرن
گھاہی: گھاہ دے' فرش
گھائل: زخمی' پھٹڑ
گھاہ: گھاس' آپ اُگی ہریاول
گھاؤ گھپ: سبھ کجھ ڈکار جاون والا (2) لاپتا' غائب
گھائیں: زخم' گھاہ
گھبکار: (مٹ) جانی رڑکن دی اواز
گھبکاوے: گھبکار' جانی وچ مدھانی چلن دی اواز
گھپ: گھور' بہت زیادہ (انھیرا)
گھت: گھات' وار کرن لئی لُکی تھاں (2) گھتن توں' سُٹ
- گھت جاؤ: جادو کر کے' جادو پا کے
- گھت ڈنڈے ڈنڈ رکھنا: دنداں دے سارے تھلے اُتریا (رسی ہتا)
- گھت نہ آپ بجھاوے: پانی پا کے (اگ نوں) نہیں بجھاندا
- گھتاں گا: پاواں گا
گھترتیم: میں گھتیا' وابستا ہویا' پایا
گھتن: (ک) پاون' داخل کرن' واڑن' سُٹن' گھاون' دیون
گھتائیں: پاندا ایں' گھتدا ایں
گھتو: پاؤ
گھتل: کم' شرارتی کم' شیطانی کم
گھتوڑے: مٹی تے ہوا دا طوفان
گھتوگی: پا دتا ای
گھتی: گئی' پائی
گھتیاں: (گھتے-آں) پایاں' پاون نال
گھتیسوں: پاواں گے
گھتیندڑی: گھتدی' پاوندی
گھتیوے: پلمر جاوے
گھتمہ: مجل' گھتیمہ
گھتما: ضائع کیتا ہویا' گوایا ہویا' راہ توں بھٹکیا' بُھلیا' گواچیا' گھتیمایا' اکیا
گھٹ: (مٹ) گھٹنا' ہتھ' گلا بدل
گھٹ: تھوڑا
گھٹ: دل
گھُٹ: (گلا) گھوٹ کے' زبردستی' مجبور کر کے' ہتھ

کے

-گھٹ لنگھاتا: گلا گھوٹ کے مار دیون

-گھٹ لینا: کوئی شے لے کے واپس نہ کرن، دیون والی شے نہ دیون

گھٹ: (مذ) پیون دی اوہ مقدار جو اک وار اندر جاوے

گھٹڑی: گھٹی، گڑھتی (2) گھٹ

گھٹڑے: گھٹ، اوہ تھاں جتھوں تلاہ یاں شہر دا پانی کنڈھے توڑ کے گزردا ہووے، نرم زمین

گھٹلی: گھٹا، ہاتھ، گھٹ، بدل

گھٹن: (ک) گھٹ ہوون، تھڑن، تھوڑا ہوون

گھٹنی: (ک) نپن، دبن، نپیڑن

گھٹی: گڑھتی، بال نوں جمن مگروں سبھ توں پہلاں چٹائی جاون والی خوراک

گھٹے: گھٹا، مٹی، دھوڑ

گھٹیا: نیویں درجے دا، اونا

گھٹیاں: گھاٹی، ڈھلوان راہ (نف) (2) گھٹ گئیاں، تھوڑیاں (3) گلیاں (چل)

گھٹیریں: گھوٹیا جاویں

گھچولن: (ک) ہتھاں نال ہلا کے پانی نوں گدلا کرن، گھولن، رولن

گھدا: لیا

گھدوسے: اساں لیا

گھدی: لئی

گھدیوسے: اسیں لیا، اسیں رکھدا

گھر: مکان، رہن دی تھاں (2) دل

-گھردا: گھر دا کوئی بندا، پروار دا کوئی ممبر

گھراٹ: آٹا پیہون والی چکی جو پانی نال چلے

گھراٹے: خراٹے

گھراں سندی: گھراں دی مالکن، خصمنی، گھر دی

گھڑاون: (ک) جڑاون

گھردے: بولدے، وجدے

گھرٹ: (مذ) اوہ برڑکا، پانی بنا رڑکیا دہی

گھرٹن: (ک) وڈھن، کپن، رگڑن، گھاون

گھرڑیندیں: رگڑیاں

گھرک بلا: جانگلی بلا جو نسن دی تھاں اگوں گھرکدا یاں حملہ کردا اے

گھرکن: (ک) حنکن، ساہ ہفلن، ہو ہکن، مری پاروں پنچھی دا آواز کڈھن، دوڑن پاروں دل دی حرکت تیز ہوون

گھرکن: (ک) جھڑکن، ڈانٹن، غصے ہوون، ڈراون، جھاڑ پاون

گھرگھراون: (ک) بلی دا غُر غُر کرن

گھرلاون: (ک) شیر دا بولن

گھرل: زمین دا ٹوٹا جو وگدے پانی نوں اپنے ول رکھ لوے

گھرلاٹاں: گھرلٹے

گھرلکا: گونج والی اواز (و.ن: گھرلکے)

گھرم گھستا: رولا رپا

گھرنال: بگل

گھرن: (ک) گھر جاون، پھسن، ولیا جاون، ہر پاسیوں قابو آون، گھیرے آون

گھڑن: (ک) وجن، گجن، اُچی اواز کڈھن

گھروگڑے: گھردے، ہیتی

گھری کرے: نس چلے، دوڑ چلے

گھریاں: گھوریاں (جمع)

گھرڑن: (ک) گھرچن، رگڑن، دیگ وغیرا وچوں کھُرچ کے کھروڑی یاں کھرچن لاہون

گھریں: گھرتوں، گھروچ، چنڈ توں

-گھریں گھنیا: گھر لیائے

گھریتا: گول چکر لاون والا (سپ)

گھڑ: گھڑن توں امر تے حاصل مصدر، بنا

گھڑا: پانی رکھن والا مٹی دا تنگ مونہہ تے چوڑے ڈھڈ دا بھانڈا، جھجر

گھڑا گھڑولی: ویاہ دی اک رسم جس وچ بھرجائیاں کھُوہ توں پانی لیاوندیاں سن جس نال لاڑا نہاوندا

سی' گھڑا بھر کے اتھرو' بہت رووَن

گھڑال: اُچی چھال مارن والا کہ گھڑ سوار اُتے دی ہو کر سکے

گھڑتل: ایجاد' گھڑت

گھڑ گھڑاوَن: (ک) بُڑبڑاوَن' کڑھن

گھڑن: (ک) گھڑائی کرن' بناوَن' ڈولن' سرجن

گھڑی: (مث) نِکا گھڑا' (2) ویلا دسن والی گھڑت

گھڑی: پل' تھوڑی دیر' اِک گھنٹا' 60 پل یاں 24 منٹ دا ویلا

-گھڑی رات رہندے: سویر ہوون یاں رات مکن توں تھوڑی دیر پہلاں

گھڑے ڈوب کرن: بے عزتی دے خیال پاروں دھی دا ہجیتی تے بے جوڑ نکاح کر دیوَن

گھڑے گھت کے اتنبی: ویکھو "گھڑے ڈوب کرن"

گھڑیالی: گھڑیال وجاوَن والا

گھڑسن: (ک) دھرو ہووَن' کھچن' گھسیٹن

گھڑیکہ: ذرا دی ذرا' گھڑی دی گھڑی

گھڑیے گھڑیے: پل پل مگروں' گھڑی گھڑی پچھوں

گھس پیا: گھس گیا

گھس جاوَن: راہ بھُل جاوَن' ہٹ جاوَن

گھس کے: بھُل کے' بچھڑ کے

گھس گیا: گڑا ہے پے گیا

گھسن: گھسن توں

گھسن: (ک) رگڑ کھاوَن' کھسن' گلن' چھوہوَن

گھسن: (ک) گھسٹن' گھسر کے ٹرن

گھسرن: (ک) گھسٹن' رگڑ کھاوَن' گھسرن

گھسرن (ک) وڑن' داخل ہووَن' دھسن

گھسکن: (ک) تِلکن' پھسلن

گھسن: (گھ-سن/ذ) گھُسا

گھسن: (ک) رگڑ کھاوَن' کھسن' گھس جاوَن' رگڑ کے پرانا ہووَن' جھڑن

گھسن: (گھ-سن/ک) رُجھکن' دیر کرن' ٹھلن'

اکن' کُنھن' ہنگن

گھسوٹی: (گھس-سوٹی/مث) کسوٹی' پتھر جس اُتے رگڑ کے سُنیارے سونے دے سیر کھ کروے نیں

گھسیٹن: (ک) دھروہوَن' کھچن' رگڑ کے کھچن

گھگھک: (گھگ-گک) چُپ چاپ' ٹھنگا

گھکن: (گھ-کن/ک) گھُمن' بھوَن' گڑن چکر لاوَن' پھرن

گھگ: (مث) گُھگی' فاختا

گھگر: وڈا سارا پاڑ' لنگار

گھگرا: (ذ) اک جھالردار سوانی لباس جو جسم دے تھلویں حصے تے پایا جاندا اے' عام کر کے چنگڑ یاں بھیچ (ہندستان توں آون والے پناہ گیر) وردے نیں

گھگری گھت بہنا: کسے تھاں ڈیرا جمالین' اُٹھن دا ناں نہ لین

گھگی: (مث) فاختا' کبوتر ورگا اک پنچھی

گھگی: (مغرا) ویکھو گھگی'

گھل: بھیج' گھلن توں امر تے حاصل مصدر

گھلائی/گھلائیا: (ذ) پہلوان' گھول لڑن والا

گھلدے: کشتی کردے' گھول کردے

گھلکن: (ک) اُڑن' لوکن' مائل ہووَن

گھلن: (گھل-لن/ک) بھیجن' بھیجن' ٹورن ارسال کرن

گھلن: (گھل-لن/ک) گھول کرن' کشتی لڑن (2) حل ہووَن' پگھرن' گھُرن (3) پیٹ ٹھیک ہووَن

گھلوتی: (مث) گھُوٹی (گم)

گھلی: قائم

گھلی: جھلی (راہ)

گھلے: بھیجے "گھلن" توں

گھلیا: بھیجا' نازل کیتا' ارسال کیتا

گھلیا: جھلیا (واہ وا ہلا)

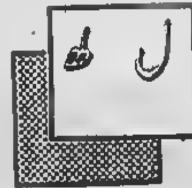
گھلیاراں: گھلواواں' روک رکھاں

گھلیارے: روکے' ٹھاکے' ہٹکے

گھُم: گھمن توں امر تے حاصل مصدر' پرت' پھیر' الٹ' فیر' مڑ (کے)
گھُم گھُم: چاٹی رڑکن دی گھمکار
گھماچے: بھوانٹیاں
گھمایاں: (ک) پھیرن' چکر دیون
گھُمّی: راہ گُما بیٹھی' گمراہ ہو گئی
گھُمر: گھیر' چکر (2) جھُرمٹ
گھمرا: گھرے پتراں تے شاخاں والا رکھ
گھمرٹا: گھمیار' کمہار (مث: گھمریٹی)
گھمرن: (ک) گھمن
گھمسان: سخت (لڑائی)
گھمکار: گھمبار' گونج' چرخا چلن یاں چاٹی رڑکن دی آواز' مسلسل تے اِکسار اواز
گھمکارن: (ک) گھمکار پین
گھمکاری: چرخے دی گھمکار (وا)
گھمکن: (ک) جھنکن
گھمگھماون: (ک) گھم گھم کرن' خشبو دار ہوون
گھمگھیر: گھُمن گھیر' چکر پھیری' گرداب' بھنور
گھُمنڈ: غرور' ہنکار
گھُمن: (ک) ٹرن' پھرن' گھُرن' چکر کھاون' بھوون (2) صدقے واری جاون (3) جٹاں دی اک ذات
گھُمن گھیر: (نا) بھنور' چکر
گھموڑے: دھکے
گھمے: گھمائی' قربان
گھمیار: گھمیار' مٹی دے بھانڈے بناون والا' کمہار
گھن کناری: کنارا کر کے' پاسے ہو کے
گھناں: لواں
گھنیہہ: ہڈیاں گالن والا' ناسور (2) سنجیدا
گھُنڈ: پشو دے گل دی گھنٹی' ٹلی
گھُنڈ: گھاگ' چلاک' مکار
گھُنڈ: پردا' اوہلا' ناراضگی (جمع: گھنڈیاں)
-گھنڈ دُھمّی: چالبازی نال گھنڈ کڈھن والی

گھنڈریں: پشوواں دے گلے دی وڈی گھنٹی
گھنڈی: گل دی ہنسلی
گھنّی: (مث) گھمل' گنڈھ' مسلا' ناراضگی' روک
گھنریں: (ج ا) ویکھو "گھنے"
گھنگٹ: پردا' نقاب' گھونگھٹ
گھنگور: کالی ہاٹھ' وسن والا بدل
گھنگھار: (ک) گھنگور
گھنگھٹ: گھنگٹ' پردا' اوہلا' گھنڈ
گھن گھوراں: گھنگور' کالی ہاٹھ' وسن والا بدل
گھنّو: (ک) لین' حاصل کرن' پھڑن' کھوہنا
گھُنّو: لوو' مو' چنڑو (2) پھپھو
گھُنّو: گھنّا' تجاہل عارفانہ رکھن والا' جان بجھ کے کمیسلہ بنن والا
گھنے: گھچے' کافی ڈھیر
گھنیر: بدل (دمودر) گھنے
گھنیری: کافی' بہتی' گھنی
گھنیرے: گھنے' کلّا' گھچے' بتھیرے
گھِن: کریہت' نفرت
گھنا: بھنا' کوزا' گھڑا
گھناون: (ک) گھِن کھاون' کریہت کرن' دل نوں بھیڑا لگن
گھناون: (ک) گھِن لگن' بودا ہوون
گھناؤنا: گھِن والا' کریہت والا
گھنتال: ڈھول وجاون دا اک انداز (گھن-تال)
گھن گھن: چھنکار
گھنرگی: بہت کافی
گھنی: بہت زیادا' کافی
گھنے: بہت سارے' گوڑھے' گچھے
گھنیاں: بہت' کافی
گھنشو: ـــمنر گھناوے
گھو بکن: گھبکن' چاٹی رڑکن دی اواز
گھوٹا: رٹا' سبق نوں بار بار دُہرا کے یاد کرن

رگڑنا (2) گھوٹی ہوئی شے' دوا وغیرہ
گھوٹن: (ک) رگڑن' بھنن' گھٹائی کرن
گھوٹو: پھاہا' گھوٹن والا (دمودر)
گھوٹے چاٹے: گھوٹ کے چٹ لئے
گھوٹیویں: گھوٹیا جاویں
گھوٹھی: (مث) چُپ کر کے وار کرن والی
گھوچن: (ک) کاٹھن' پرکھن
گھوڑ: گہرا' گوڑھا' زیادہ
گھور: گھورن توں امر تے حاصل مصدر
گھوراں: گھورن توں' گھوردا ہویا (محم)
گھور مسورے: سرگوشیاں' کنکھیاں
گھورن: (ک) تکن' نازی ملاون' بنجن' تاڑن' گھور کے ویکھن' غصے نال ویکھن' شہوت دی نظر نال ویکھن
گھورے/گھوڑے: گھورن' ظلم کرن
گھوڑی: گھوڑے دی مادا (2) لاڑھے دے جنج لے کے جاون سمے دا اک گیت
گھوک: اطمینان' بے سُرتی (دی نیندر)
گھوکار: گھوکر' سردی اواز
گھوکانا: چرخا کتن' ویلا بتاون
گھوکر: گھوک سودن (2) گھوکار
گھوکرن: (ک) گھوکن' گونجن' کسے شے دا اواز نال گونجن' پورے جوبن تے آون
گھوکن: (ک) گونجن' چرخے دی اواز آون' مکھی دا بولن
گھوکی: بے سُرتی' خماری' گھوک نیندر
گھوگھاٹ: رولا شور
گھول: (مذ) کشتی' مقابلا (2) گھلی ہوئی شے' محلول (3) گھولن توں امر تے حاصل مصدر
-گھول پیتے: ویکھے ہوئے (ساڈے اُتے) بے اثر
-گھول پیتا: اثر قبول نہ کرن' لحاظ نہ رکھن
-گھول گھلن/گھماون: قربان کرن' صدقے کرن
-گھول گھتیاں: قربان ہو گئیاں
گھولیا: قربان کیتا
گھولن: (ک) حل کرن' پانی وچ رلاون یاں گھورن (2) قربان ہونا' واری جاون
گھولی: قربان کیتی
گھولیم: میں قربان کیتا
گھونپن: گھوپن' گھوبھن' چوبھن (چھرا وغیرہ)
گھونگٹ: پردا' کپڑے دا اوہلا
گھوں موں: تذبذب' دوچتی' ڈاواں ڈول
گھمیاں: چھتیاں' اُنجاں (دمودر)
گھیسن: (ک) گھرچن' پھلیہ' رگڑن (2) ملاون' ملاون
گھیشن: (ک) ملاون' رلاون
گھیر: گھیرن توں امر تے حاصل مصدر
-گھیر گھر: پنڈ کٹھا کر کے (را)
گھیرا: کھیت دوالے دی واڑھ
گھیرم: میتوں گھیریا اے
گھیرن: (ک) تابع کرن' پھساون' شامل کرن' رلاون
گھیرنی: چرخے دا دستا جس نال چلاندے نیں
گھیلن: (گھی-لن/ک) گھیشن' دھرو ہون
گھیو: تھندیائی' تھن کاڑھ کے یاں مصنوعی طور اُتے بنائی گئی تھندیائی
-گھیو بھتا: گھیو دا خرچا' جو فقیر "سیدھا" لیندے نیں اوہ گھیو دی تھاں نقد پیسے وصولدے نیں
-گھیو شکر ہونا: اک مک ہونا' مٹھے ہونا
-گھیو متاردی اے: عشق دا اخیرلا رشتا دکھنا چاہندی اے
گھیور: گھیو کھنڈ دی مٹھیائی
گھیسی: ڈھول وجاون والی سوٹی

ل پنجابی دی فارسی لپی دا 40واں اکھر ایہدا وٹاندرا کدی کدی "ر" تے "ڑ" نال ہوندا اے۔ گرمکھی لپی وچ ایہدے تل دا اکھر للا (ਲ) اے

لا: (ع) نہیں، ویکھو "نفی"

لا ابالی: بے نیاز، پرواہ نہ کرن والا، دلیر، نڈر

لا الہ: نہیں کوئی معبود (سوائے رب دے) مسلماناں دے کلمے دے مڈھلے لفظ، رب توں سوا کسے ہور نوں معبود نہ منن

لا تقتلو: قتل نہ کرو

لاثانی: جہدا کوئی ثانی (برابر دا/دوجا) نہ ہووے، جہدے ورگا ہور کوئی نہ ہووے، لاجواب

لا حل: جہدا کوئی حل ممکن نہ ہووے

لا ریبیہ: لا ریب توں، لا ریب: کوئی شک نہیں، رہنا شک، قرآن شریف دی آیت لا ریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لا مذہب: لا الہ دا مذہب، کلمے دا مذہب (اسلام /خف) (2) بے مذہب

لا مکان: ہر تھاں والا، جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے

لا مکانی: لا مکان ہوون دی حالت

لا یدرک الابصار: اکھاں اوہدا ادراک نہیں کر سکدیاں، کوئی اکھ اوہنوں (رب نوں) نہیں ویکھ سکدی

لا یذکر: ذکر نہیں کیتا جاندا

لا یغلق باب التوبہ: توبہ دا بوہا بند نہیں ہوندا

لا: لے کے، لگ کے، لا

لا کر: لا کے

لا گلے: گلے لا کے

لاہوت: تصوف دا اک درجا جدوں سالک نوں فنا فی اللہ دا درجا حاصل ہوندا اے

لاء: توں، تھوں، لا، لگ کے، لے کے

لا ابالی: لا پرواہ، نڈر، کسے چیز دی نہ سوچن والا

لابھ: فائدہ، نفع، فیدا، لبھت

لابرن: (ک) موہنڈ، اتلا حصہ کپھن، سر کپھن

لاچھن: (ک) الجھلو، کڈن، پھلاگن

لات: عرباں دے اک بت دا ناں جو خانے کعبے وچ پیا رہندا سی

لات و منات: لات تے منات، عرباں دے دو بت جو خانہ کعبہ وچ پئے سن

لات لسانی: زبانی بول چال

لاتاں: لتاں (2) مارن، دھکارن

لاتس: لائی سو

لاتو: لایا، توں لایا

لاتے: لائے، لگائے

لاتیاں: لائیاں

لاتھا: لتھا، لاہیاں (وا: لاتھی)

لاتھے: لاہے، اتارے

لاتھیاں: لتھیاں، لاہیاں

لاٹ: (مث) شعلہ، لوہ، شعلے دی نوک، لمبو، بھانبڑ (جمع: لاٹاں)(2) گندا، پرانا

لاٹ: صاحب، افسر (لارڈ)

لاٹو: اک قسم دا کھڈونا جو رسی وٹ کے زمین اتے سٹدے نیں تے اوہ بھوندا رہندا اے (2) چھاتیاں دے ابھار (وا)

لاٹھا: (مذ) سوہنا گبھرو جوان (2) تکڑا

لاٹھی: ڈانگ، سوٹی

لاٹھے: لاٹھا دی جمع، سوہنے گبھرو جوان

لاثانی: بے مثال، جس ورگا کوئی دوجا نہ ہووے

لاج: عزت، لج، شرم

لاج لانا: بدناں کرن' بدنامی دا ٹِکا لاون

لاجورد: (لاج-ورد) نیلے رنگ دا اک قیمتی پتھر

-لاجوردی: نیلا رنگ

لاجونتی: (لاج-ون-تی) شرم حیا والی' چھوئی موئی' اک بوٹی جو ہتھ لاون نال پتے سنگوڑ لیندی اے

لاجہ: لج' عزت' بھرم

لاجھا: ساڑن والا بول' مہنا' طعنہ

لاچا: (مذ) لک بنھن والا ریشمی تہبند

لاچار: لچار' مجبور' بیں' جو کجھ نہ کر سکدا ہووے

لاچن: (ک) مستی وچ آون' چا چڑھن

لاچی: مشہور گرم مسالا' اک بوٹے دا خشبوئی پھل جو چیدے تے پکواناں وچ ورتدے نیں' ایہ ہری تے کالی دو قسم دی ہوندی اے

لادھ: خبر' رپورٹ' سار (وا)

لاڈ: پیار

لاڈلا: لاڈلا' پیار نال پالیا بال

لاڈلی: لاڈ' لاڈلی

لاڈیاں لاڈ' پیار

لارا: کوڑ دلاسا' جھوٹھی تسلی' جھوٹھے وعدے' بہانے (و-م: لاراں)

لارے: لارا دی جمع' دلاسے' تسلیاں' جھوٹھے وعدے

لاریبیا: لاریب والا' قرآن شریف دی آیت لاریب فیہ (ایہدے وچ کوئی شک نہیں)

لاڑا: دولھا' ویاہ والا منڈا' لاڑھا

لاڑی: دولھن

لاڑیا: سواریا (لا)

لاڑیاں تے گلائی منڈی: پنجھ دے علاقے وچ دو تھاواں دے ناں

لاڈھن: ترغیب دیوں

لازم: شرمندا (فج)

لازم: لازمی' ضروری

لاس: (مث) ماریاں رسی وغیرا دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاساں: لاواں گا (2) رسیاں

لاساں: لاس دی جمع' ماریاں رسی دا نشان جو پنڈے اُتے پے جاوے

لاسا: لاسا' پنچھی' خاص کر چڑیاں پھڑن والی لیسلی شے

لاش: لوتھ' نعش

لاشے: لاش توں' لاشاں

لاغر: کمزور' لِسا

لاف: (فا) شیخی' ہمنڈ' اپنی وڈیائی آپ

-لاف گزاف: (فا/مث) بیہودا بکواس' شیخی مارن

لافاں: شیخیاں' لاف دی جمع

لافی: شیخی خورا' ہمنڈ مارن والا

لافے: لافاں مارے' شیخی مارے

لاک: کھوا (2) لاکھ' مہر لاون والا لال موم

لاکڑی: لکڑ (پف)

لاکڑی: (مذ) جس نوں کوئی ذمے واری سونپی گئی ہووے' بندو بستی

لاکھ: لکھ (2) لک ورگی اک عنابی تے ساوے رنگ دی مگر شے جہنوں پھرا کے لفافے وغیرا مہر بند کرن دا کم لیندے نیں

-لاکھاں: لکھاں' کئی لکھ

-لاکھی: لکھ

لاکھا: سوہا' گوڑھا' سوہا' عنابی' لاکھ رنگا

لاکھی: لاکھا توں مونث' لاکھ رنگی

لاگ: لگے' لگن' محبت' تعلق' ویاہ شادی موقعے اُتے کمیاں نوں دتی گئی رقم

لاگاں: لاگ' محبت' لگن

لاگت: خرچا (2) دشمنی

لاگی: لاگ والے' رشتے دے سلسلے وچ آون والے نائی مراسی

لاگی: لگی
لاگے: لگے (2) نیڑے
لال: سُرخ' سُوہا (2) ہِیرا (3) لعل
لالا: گل لالا' لالے دا سُوہا پھُل
لال کھجوری: اوہ تھاں جتھے ہیر دیاں سہیلیاں کھیڈدیاں سن
لالہ: گل لالہ' سُوہا پھُل (2) ویر' بھرا (3) بلاون دا بول
لالے زاری: لالہ زار' باغ' لالے دے پھُلاں دی کیاری (لالے دے پھُل سُوہے رنگ دے ہوندے نیں)
لالی: (ع ۔ا) لالمی' مینا' اک پنچھی
لالی: لال توں' سُرخی
لالی: لولواں والا' موتیاں والا
لالے: لالے دے سُوہے رنگ دے پھُل جہناں وچکار کالا داغ ہوندا اے
لام: مراد ال م' سورۃ بقرہ دا مُڈھ (علی)
لامذھب: لا الہ دا مذھب' کلمے دا مذھب' اسلام (خف) (2) بے دین' کافر
لامعہ: (ع) چمکدی' لِشکدی' لِشکاں (چمکنی)
لاں: لواں' لگاواں (2) بند کراں (جندرا) (3) لَج (4) کھُوہ دا رسا
لانبھے: پراتہ' دُور' اِک پاسے
لانجھا: جھیلا' پواڑا' دِقت
لانڈھی: لانڈھی' کراچی لاگے مشہور وستی (خف)
لانگ: لنگوٹا' لنگوٹ
لانگاں: ہندواں دی دھوتی' ویکھو لانگ
لانگڑ: لنگوٹی دا وچکارلا حصا' لنگوٹ
لانگی مہری: مرزے دی ماں
لانگھ: لنگھن دی تھاں' راہ' لنگھن دا عمل
لانگھے: لانگھا' راہ' رستا' سفر' فاصلے
لانودیاں: (ع ۔ا) لاوندیاں
لاتا/لائی: کجی عمر دا بُوٹا جو اونٹھاں دی من پسند خوراک اے' بالن دے طور اُتے ورتیندا اے' ایہدی سواہ دی کجی بنڈی اے
-لائے: ویکھو لاتا' لائی
-لائیں: (ع ۔ا) ویکھو لاتا' لائی' لائے
-لائیوں: لائے دے بوٹے توں
لاوا: فصل کٹن والا مزدور (2) جوالا مکھی پہاڑ دا گرم مادا
لاواں: ویکھو "لاواں پھیرے"
لاواں پھیرے: ویاہ سمے ہندو دولھا دولھن نوں اگ دوالے پھیرن
لاولا: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاوم: میں لائی
لاون: (ک) لگاون' جوڑن' گنڈن (2) گنڈھن' جوڑن' مزدوری کرن' مزدوری یاں ہور کسے کم اُتے جوڑن
لاون: لُون' سالن (2) گوشت
لاؤن: کپڑے کنارے لگے بارڈ' جھگری دا کنارا
لاون پھیراں: نِکاح
لاونہار: لاون والا
لاوے ہار: لاوا' فصل کٹن والا مزدور
لاہ: لابھ' فائدا' نفع (2) لاہن توں امر تے حاصل مصدر (3) عزت' لَج
-لاہ ملاحظہ: جھاکا تے شرم' لاہ
لاہ: لاہن توں امر تے حاصل مصدر
-لاہ پرے سُکھ لوئی: نکھ توں لوئی پراتہ لاہ
لاہ: لِشک' چمک
لاہ لاہ کردی: لِشکدی' چمکدی' سوہنی لگدی (ورنہ لاہ لاہ کردے)
لاہا: (ف) نفع' فائدا' لابھ' لیھت
لاہاں: فائدا' لاہ دی جمع
لاہاں: لاہن توں' اُتاراں' ہٹاواں
لاہنگے: (ع ۔ا) ویکھو لانگھے
لاہن: (ک) اُتارن' اُتوں تھلے لیاون' لاہون'

ڈگاون' جان توں مارن' نازل کرن' وساون

لاہنا: ویکھو "لاہن"

لاہو: اتارو' ہٹاؤ (لاہن توں امر)

لاہو: بھتور' وگدا وہن' زڑھدا پانی

لاہو لتھڑی: بجھس دی رو گن' خون گھٹ ہوون دی رو گن' لہو گھٹ ہوون دی رو گن

لاہوت: رب دی تلاش دا اک مقام' ربی' ایہا مقام جس بارے فنا ہوون نال پتا لگدا اے

لاہون: (ک) اتارن' لاہن' اتوں تھلے لاہن

لاہی: اتاری (2) اتاری

لاہے: لاہ توں' فائدے' نفع (2) اتارے' لاہ کے (لاہن توں)

لاہیاں: حاں' نشیب' اُترائیاں

لائی: اجگ' تپی' داشت کیتی

لائی: پنچایت دا ممبر' برادری دا بیٹھیا منصف

لائے لگے: لگدے لائے' رشتے دار

لائیاں: عشق حقیقی (2) مزدور' لاوے دا کم' کھیت مزدوری

لائیاں نمیں: اکھاں چار کیتیاں نمیں' پریت لائی اے

لائیس: لایا سو' اوس لایا

لائیم: میں لائی/لایا

لایموت: جنہوں موت نہیں' غیر فانی

لائیو: لاوے

لب: لابھ' لالچ' حرص' لابھ' لیھ' منافع' حاصل

لب: (ف) بل' ہوٹھ' مچھ

-لب بام: (ف) کوٹھے دا چھجا یاں کنارا (بام: چھت' کوٹھا)

-لب بستہ: بند بلاں نال

-لبریز: لب ریز' مونہا مونہہ' بھر گیا ہویا

لب: خلاصا' نچوڑ' عرق' تت' ست

-لب لباب: نچوڑ' گل دا خلاصا

لباڑ: چیہڑ' تھیڑ (بے عزتی)

لباس: (ع) کپڑے' پہناوا' پوشاک

-لباس تمدہ: تمدے دا لباس' ان دا لباس' موٹا لباس

لباسی: لباس دا' لباس بارے (2) نُمائشی

لباں: بل' بُھاں (لب توں جمع)

لبانا: خانہ بدوشاں/ ٹپرواسیاں دی اک ذات

لبانے: لبانا دی جمع

لبریز: لب ریز' مونہا مونہہ (بھرا ہویا)

لبڑ: لباڑ' دھوکھے نال لٹن والا' واردات

لبڑن: (ک) لتھڑن' لتھ پتھ ہوون' گندیاون

لبوجہ: موٹا

لبے: لب اتے' بلاں اتے

لبیرا: اک قسم دا چھل

لبیک: حاضر ہویا

لبیں: بلھاں اتے' ہوٹھاں اتے

لبھاون: (ک) لوبھ دیون' ورچاون' اکساون' ابھارن' چکن' کھلارن' الاون' ریجھاون' پھساون' موہون

لبھائی دا: ویکھو "لبھاون"

لبھدی: بلدی

لبھن: (ک) ملن' جڑن' حصول ہوون' ہتھ آون (2) بھالن' ڈھونڈن' کھوجن

لبھون: (ک) لبھایا جاون' لوبھ وچ آون

لبھی: ملی' وصول ہوئی (2) لبھے ای' تینوں لبھے

لبھیا: لبھ لیا' ملیا (2) جان پچھان لیا (وا)

لبھیوسے: لبھے

لپ: ہتھ دیاں انگلاں ملا کے پیدا ہوون والی ڈونگھ تے اوہدے وچ ساون والی شے' ہتھ بھر کے

لپٹ: شعلا' سیک' گرمی' جوت

لپٹن: (ک) ولیٹن' گول کرن' تہ کرن

لچ: کمینا' بے حیا' بے شرم

لپکن: (ک) جھپٹن' دوڑن

لپن: (ک) لپن' لپائی کرن

لپوٹے: گپ باز' لپاڑیا' گپ باز جعلی فقیر جو لوکائی نوں ڈراوے
لپی: رسم لخط' زبان نوں لکھن دا ڈھنگ' اکھرالی
لپھاں: زلفاں' وال' گیسو
لپھن: (ک) جھکن' لفن' لُرن
لت: ٹنگ (2) عادت (3) ویل' نانشی
۔لت بلّی: لڑائی وچ اک دوجے نوں لتاں یاں ٹھڈے مارن
۔لت وجّس: اوہنوں لت وجے
لتاڑن: (ک) پیراں تھلے دیون' دھمن' دھولن' لتاں دا بھار پاون' کھچن' نپن' (وینہ لتاڑے' لتاڑیا وغیرا)
لتاں: ڈنڈھاں' ڈنڈا حصا' لت دی جمع' ٹنگاں
۔لتاں دے دے کٹھا: قصائی ڈنگر نوں کوہن سے لتاں نال وی دباندے نیں' اوہی حالت مراد اے یعنی بے رحمی کیتی (محم)
لتپتا: (لت-پتا) چٹخارے دار' سوادی (کھانا)
لترلتر: زبان دا قینچی وانگ چلن
لتر: جتی' چھتر
لترون: (ک) لما پے جاون' لیٹن' سوون' ستن
لتن: (ک) لبھن' لبھن' لپائی کرن
لتیں جٹ لنگایا: لتاں بنھ کے لنگایا (چور نوں چوری دا اعتراف کران یاں گناہگار نوں توبا کران لئی کھوہ وچ پُٹھا لٹکاندے سن)
لتھا: اتریا' نازل ہویا' کٹھا ہویا' آیا
لتھ پتھ ہوون: گڑچ ہوون' کسے ترل شے وچ شرابور ہوون' لبڑن
لتھڑن: (ک) لبڑن' لت پت ہوون' گندیاون
لتھن: (ک) لہن' لہون' اُترن' نازل ہوون (2) دکھو ہوون' اُجڑن' جدا ہوون
لتھی: اُتری
لتنہ: اوارا' بھراکل
لٹبہ: لمے وال' زلفاں' جوگی دے لمے وال

لٹ: لٹن توں امر تے حاصل مصدر
۔لٹ گئے: اینا شنگار کیتا کہ پنساری دی دکان لٹی لگدی اے (وا)
لٹارن: ایسی تھاں جتھے کانگ نال آئی مٹی پئی ہووے
لٹاکا: اناج وغیرا بھرن والا ڈوہرا تھیلا جو کھوتے وغیرا اتے لددے نیں (2) جنجال' وبال (3) تعلق' واسطا
لٹاں: لٹ دی جمع' جڑے ہوئے لمے لمے وال
لٹاں: لُٹ دا مال
لٹرمی: لٹی (ہوئی)
لٹک: کھچ' کشش (2) لٹکن تو' لٹک کے' لمک کے (3) ناز' ادا' نخرا' شغل (4) چمک' چمکن
۔لٹک سہائیں: مستانی ٹور نال
لٹکا: لٹک' عجب تماشا
لٹکاں: لٹک دی جمع' ناز' نخرے' اداواں (2) کشش' کھچ
لٹکن: (ک) لمکن' اٹکن' ہلمن (2) نخرے نال ٹرن' مٹک کے ٹرن' جھومن
لٹکے: ناز' ادا' نخرا' تماشا
لٹکے: گہنے (علی/ مُلّھا) لٹکے
لٹکے: لُٹ کے
لٹکیندا: سنگدا
لٹّن: (ک) ٹھکن' ڈاکا مارن' دھکے نال لین' کھوہن
لٹودھر: اوارا' لُلیا' لفنڑ' لُٹ
لٹورا: پنچھی دی اک قسم جو بڑا سوہنا گاندا اے (جمع لٹورے)
لٹی دی: مفت دی' لُٹ دا مال
لٹھ: ڈنگوری' سوٹی' ڈنڈا جس اُتے دیلے وغیرا دے چھپے چلدے نیں
لٹھ: رقابت دی اگ' ساڑا' حسد
لٹھی: لاٹھی' ڈانگ' سوٹی' لٹھی' لٹھ دے وجود والی عورت' پکے وجود والی

لشّمی: سڑی ہوئی' حاسد
لج: رسا جس نال کھوہ وچوں پانی کڈھیا جاندا اے (2) شرم' عزت' لاج' نموس' خاندانی عزت
—لج پال: عزت پالن والا' عزت دا راکھا
—لج گنواون: بدنامی کردے نیں
—لج موئیاں: شرم نال مر گئیاں
لجانواں: (غ.ا) ویکھو "لجلواں"
لجاواں: لے جاواں
لجاوگ: لے جاوے گا
لجاوئی: داغ لاون
لجپال: لج پال' عزت دا راکھا' ذمے داریاں پوُرن والا
لجلجاون: (لج-لجا-وں/ک) لجلجا ہوون' نرم ہوون
لجن: (ک) سنگن' جھکن' شرماون' لاج محسوس کرن
لجنا: ویکھو "لجن"
لجوکڑی: شرماکل
لجیس دا لوئی/لجیندا لوئی: اپنے لائیاں دا راکھا' متعلقین دی راکھی کرن والا
لجھ: جھیڑا' رنگا' لڑن بھڑن' لڑائی
لجھدا: جھگڑدا
لجھن: (ک) لڑن' بھڑن' الجھن' جھیڑن' تلاش کرن
لجھے: لڑے
لچ: لچا' غنڈا' ننگا' اکھرا' خالص' لچ لچ کرن (محم)
لچا: اوارا' غنڈا' بدمعاش' شُہدا
لچار: لاچار' وچارا' مجبور' عاجز
لچاں: (ک) جھکاون' ٹیڈھا کرن
لچر: بیہودا' فحش' ننگا
لچک: (مث) ڈھل' نرمی' لچکن دی حالت یاں خوبی
لچکن: (ک) لچک ہوون' جھکن' مڑن' دل کھاون
لچلچاون: (ک) لسلسا ہوون' نرم ہوون' لیسدار ہوون' ٹھنڈا ہوون
لچنڈرے: لچے' لچ پنا کرن والے
لچھن: (ک) لچکن' جھکن' اڑن' دل کھاون
لچھا: دھاگے دیاں تنداں دا پراگا (2) گچھا (3) سیویاں دا پوُر جو مشین وچوں اک وار نکلے (4) ریشمی
لچھمن: رام چندر دا بھرا' جدوں رام چندر جی توں دیس نکالا دتا گیا تاں لچھمن نے وی رام چندر نال بن واس لیا سی
لچھو لچھو کرن: اجیہیاں حرکتاں کرن جہناں نال دوجیاں نوں چھیڑن دی دعوت ملے
لچھوڑی: اڑی دا پھوڑا
لحد: سامی' قبر دی اوہ تھاں جتھے مُردا رکھیا جاندا اے
لحظہ: پل' لما
لحم: (مذ/ع) گوشت
لحمک لحمی: تماڈا گوشت میرا گوشت اے
لحمک لحمی دمک دمی: تماڈا گوشت میرا گوشت اے' تماڈا خون میرا خون اے
لُد: بھار' لدا' لدن توں امر تے حاصل مصدر
لُد جاون: ٹرجاون' رخصت ہو جاون
لُد گئے: ٹُر گئے' رخصت ہو گئے
لِد: گھوڑے تے کھوتے دا گوہیا
لُد: "لدن" توں امر تے حاصل مصدر' اک بھانڈے توں دوجے بھانڈے وچ الٹنا
لدل: (مذ) لدو جنور
لدنی: (ل-دن-نی) ربی دات. بنا سکھے ملن والا علم (علم لدنی)
لدن: (ک) بوجھ رکھن' لدائی کرن' چلن دی تیاری
لُدن: (ک) اک بھانڈے توں دوجے وچ پلٹاون' روڑھن' ڈولھن
لُدیا: اک بھانڈے توں دوجے وچ الٹایا' ڈولھیا

لدھا: لبھیا، حاصل کیتا
لدھرسُم: مینوں لبھے
لدھڑی: لبھی، لئی
لدھم: مینوں لبھی
لدھم: میں لبھیا
لدھو ای: لبھیا ای
لدھوسے: ساتوں لبھیا
لدھوئی: لبھیا، لبھیو ای
لدھی: لبھی
لدھیاں: لئیاں
لدھیریاں: کاشتکار خاندان دیاں عورتاں، کھیت دیاں مزدور عورتاں
لدھیم: مینوں لبھیاں
لدھیوسے: لبھیا، لِیا
لڈ: لد، لد کے، گئے
لڈ: لد کے، پا کے
لڈائی: لدّ کے، کوچ کرن دل
لڈڑی: لدی ہوئی
لڈاون: (ک) لاڈ کرن، چاہون
لڈایم: میرا لُٹ گیا، میں لٹا دِتا
لڈکا: (ل-ڈک-کا/مذ) لاڈلا، لاڈو
لڈکڑا: لڈاکا، لاڈلا
لڈکی: لڈکا توں مونث
لڈکے لاڈلے
لڈن: ہیر رانجھا دے قصے وچ بیڑی دے ملاح دا ناں
لڈّن: (ک) ہچکولے کھاون
لڈو: بوندی توں بنن والی پیلے رنگ دی مشہور مٹھائی، پرانے زمانے وچ لڈو سموسے ورگے دی بندے سن، لموترے سموسے وچ حلوا یاں بھنی چوری پا کے دیسی گھیو وچ تل لیندے سن۔
لڈّی: کڑیاں منڈیاں دا مشہور ناچ جس وچ دو قسم دیاں حرکتاں (عام کر چُٹکی تے تاڑی) ہوندیاں نیں

لڈیری: لاڈلی، لڈکی
لذات: لذت دی جمع، لذتاں، مزے، سواد
لذت: سواد، مزا
لذیذ: لذت والا، سوادی
لڑ: تانگے دے پہیے دیاں اندرلیاں لکڑاں وچوں اک، جو گانٹھ دیاں پاسے دیاں لکڑاں
لرجت: لرزدا اے، کنبدا اے (خف)
لرزہ: کنبنی
لُرکن: (ک) ہوا دا رنھا رنھا وگن
لُرکی: مچلی، دار چلی
لُرکے: آہستا آہستا چلے (دام)
لڑ: لد، گئے (ج)
لڑ: پلا، پلو، پگ دا لکڑا کنارا، تہمد دا لکڑا پلا، کپڑے دا پلا، دھاگے دی لڑی، لڑن توں امر تے حاصل مصدر
-لڑ جوڑن: رشتا گنڈھن
-لڑ لاون: لڑ نال بنھ لیا
لڑدن: لڑدے نیں (خف)
لڑکن: (ک) تلکن، لمکن، جھلمن، دل کماون، ولیٹیا جاون، تلکھن (2) لڑن
لڑکی: کن دوالے دے دال، کن دا اک زیور
لڑکے: بُندے (2) کن دی لوہ (3) کن لاگلے وال
لڑکیا: اے لڑکے، مُنڈیا
لڑکھڑاون: (ک) ڈولن، کنبن، ڈگن نوں ہوون
لڑن: (ک) لڑائی کرن، بھِڑن، جنگ کرن (2) ڈنگن، ڈنگ مارن
لڑی: (مث) پروئی ہوئی شے، مسلسل، لگاتار آوندی شے، موتی، مچھل، منکے یاں ہور چیزاں نوں دھاگے وچ پرون نال بنن والی شے، ہار، سلسلا
لڑیاں: لڑی دی جمع، ہار، پروئے ہوئے موتی
لڑیاون: (ک) لڑی وچ پرودن
لڑیئے: لڑ لگیے

لُڑھ: لُڑھن توں، رُڑھ
-لُڑھ جاون: وگاہ وچ وگ جاون، رڑھ جاون
-لُڑھ گئی: رُڑھ گئی (وا)
-لڑھا دیون: وگاہ دیون، غرق کر دیون
لڑھایم: میتھوں لڑھایا، روڑھیا
لڑھکن: (ک) لڑکھڑاون، روڑھن، گھسن
لڑھن: (ک) روڑھن، دگن، ڈُلھن
لُڑھی: رُڑھی
لَس: (مث) لیس (2) لاس، لکیر، ریکھا (3) برساتی ندی نالا
لِس: کمزوری، لِسا پن، لاغری
لِسا: کمزور، لاغر
لساں: لاسں، لکیراں (لس توں جمع)
لسان: (ع) جیبھ (2) بولی
لسانی: زبان دا
لِسانے: لسان، زبان، جیبھ (خف)
لساون: (ک) لیس پیدا کرن
لس بیلہ: کراچی لاگے اک وستی
لسّی: لسّی
لسّی گاوڑی: گاں دے دودھ دی لسی
لسیں: لساں، لکیراں
لشکار: لشکار
لشکارے: لشکارے، چمک دمک
لشکت: چمکدی اے، لشکدی اے
لشکن: (ک) لشکن، چمکن
لُشکن: (ک) پیراں دیاں تلیاں جھسن
لسلساون: (ک) چمکن، دمکن، لشکن
لَسن: لسن، تھوم
لِسن: (ک) لیسلا ہوون، نرم ہوون
لسوڑا/لسوڑھا: (نر) اک رُکھ جیدے نال بڑے لیسلے پھل لگدے نیں، وڈا جاتکی پھل اچار پاون دے کم آوندا اے تے نکے نوں لسوڑھی آکھدے نیں جو کھاون دے کم آوندا اے دواواں وچ دی ورتدے نیں
لسی: (مث) دہی رِڑک کے مکھن کڈھن مگروں باقی رہند کھونڈ (2) رِڑکے ہوئے دہی یاں دُدھ وچ پانی پایا ہویا
لسی مُندری: ویاہ دی اک رسم جس وچ لسی اندر مُندری پا دیندے نیں تے دولھا دولہن وچکار مُندری لبھن دا مقابلا ہوندا اے
لِسیے: لِسا توں، کمزور، ماڑے، لاغر
لسیاں: لسا، کمزور، ماڑا، لاغر
لشک: (مث) چمک، دمک
لشک: (مث) چمک
لشکار: لشک، چمک، دمک
لشکر: فوج
لشکن: (ک) چمکن، دمکن، گوندن، کھمن
لطافت: (مث/ع) نرمی، کوملتا، مہربانی، لطف دیون، ہلکا ہوون
لطف: (نر/ع) مہربانی، الطاف، عنایت، کرم، سواد
لطیف: (ع) مہربانی، نرم نازک، کومل
لعانہ: ملعون، لعنتی
لعب: کھیڈ، من پرچاوا، ولاوا
لعبت: (مث/ع) گڈی، گڈا، پتلی، مورت، تصویر، کھیڈ، کھڈونا، من پرچاوا
لعل: (نر) اک قیمتی پتھر
-لعل بدخشاں: بدخشان دے علاقے دے لعل
-لعل لبیں: بُلاں دے لعل (سوہے بُل)
لعلاں دے ونجارے: لعلاں دا کاروبار کرن والے
لعلولائی: خواجا فرید دا اک مرید
لعنت: (مث/ع) پھٹکار، برائی
لعین: لعنتی، ملعون
لعینے: لعین، لعنتی

لغایت: (ع) اخیر، انتہا، اک توں دوجے سرے تک

لغت: لفظاولی، ڈکشنری

لغرو: لگر، نرم لچکیلی ٹاہنی

لغزی: (ع) لغز توں (جاں) گلی چوہے یاں خرگوش دی کھو (2) بجھارت، معما، بجھلی

لغو: (لغ-و) بے ہودا، واہیات، بے معنی بکواس

رلف: بلفن توں امر تے حاصل مصدر، جھک، اُلر، تھواں ہو

لفاشیا: اوارا، گپ باز، شیخی خورا

لفافہ: کاغذ دا بنیا اُبھاڑ جو خط، چٹھی یاں سودا پاون دے کم آوندا اے

رلفدے: جھکدے

رلفن: (ک) جھکن، مڑن، ونگا ہوون، اُلرن

لقاء: (ع) درشن، دیدار، ویکھن، رسول کریمؐ دا دیدار کرن

لقاؤں: لقاؤں، دیدار توں، درشن نال

لقمان: پرانے زمانے دا مشہور حکیم تے سیانا جہدا ذکر قرآن مجید وچ وی آیا

لقمہ: (لک-ما) گراہ، برکی

لک: کمر، سریر دا وچکارلا حصا

-لک بنھن: کسے کم لئی تیاری کرن

-لک کسن: کمر کسن، لک بنھن، کم لئی تیاری کرن

لک: چھپ، لکاء، چھپاء

-لک کر: چھپ کے

لکاوگ: لکاوے گا

لکائی: چھپائی، چھپا کے، لکا کے

لکائیم: میں لکائی

لکڑ: لکڑی، درخت دا وڈھیا ہویا ٹوٹا

-لکڑ جا بنگالی: بنگالی لکڑ پھیری، بنگال دا جادو کیتا

لکڑے: (لک-ڑے) لکے، لکے ہوئے

لکشمی: ویکھو "لچھمی"

لکل امر ماتوٰی: ہر بندے لئی اوہی ہے جو اوس کیتا

لکن: (ک) چھُپن

لکن: (ک) چھپن، اوہلے ہوون، غائب ہوون

-لکن میٹی: چھپن چھوت، لکن چھپن دی بالاں دی کھیڈ

لکیا رہن نہ والا: لکیا رہن والا نہیں

لکیاں: لک والیاں

لکیرن: (ک) کھچن، لکیر واہون، خاکا تیار کرن

لکھ: سو ہزار (100'000)

-لکھ ٹکی: لکھ ٹیکر ٹل دی

-لکھ داتا: لکھ دیون والا، بہت سخی (میاں محمد بخش نے حضرت عثمان غنیؓ مراد لئے نیں)

لکھ: لکھن توں امر تے حاصل مصدر

لکھ: لُو، گرمیاں دی تتی واو

لکھارو: لکھن والا، تقدیر لکھن والا یعنی ربّ (اللہ)

لکھاری: لکھیار، مصنف، لکھن والا، لیکھک

لکھال: نتھ وچ بنکے بنکے موتی

لکھائے: بنوائے، تصویراں لیکیاں

لکھایا: ظاہر کیتا (دسویا)

لکھدی: جُھلسدی، لُندی

لکھڑی: لکھی، لکھت، تحریر، قسمت

لکھمی: لچھمی، لکشمی، دولت دی دیوی، دولت، دولت والے

لکھن: (ک) وسن، نظر آون، ظاہر ہوون، ویکھن

لکھن: (ک) لکھائی کرن، تحریر کرن، لکیرن، اُلیکن، چترن، تصویر بناون

لکھنا: ویکھو "لکھن"

لکھن: جھُلسن، لُو وچ سڑن

لکھورے: اک قسم دے گھوڑے

لکھی: لکھاں دی، قیمتی، کاشی، لکھ پتی
لکھیا: ویکھیا، سمجھیا
لکھیا: لکھیا ہویا، قسمت
لکھیں: لکھ توں (وچ لکھیں: لکھاں دے مُل دا ٹکا)
لکھاں
لکھیتی: ویکھن جوگ (وا)
لکھینے: لکھاں دے، قیمتی
لکھینے: ظاہر ہووے، دسے (بف)
لگ: ناڑ، رگ (علی)
لگ: لگن توں، لوڑ، پچھے لگ کے (بف)
-لگ ای: لگدا (بف)
-لگ پوڑی: پوڑے لگ، ملاح اُتے لگ
لگ: اُجاڑ، ویرانی، بیابان (2) ننگا، ان کجیا
لگا: لا
-لگا دامنے: دامن نال لا (کہ توں دامن تھمن والیاں توں پار لاندا ایں)
لگام: واگ، گھوڑے دیاں راساں
لگان: معاملا، زمین دا ٹیکس
لگت: لاگت، دشمنی
لگڑ: باز دی اک قسم دا ناں، شاہین
لگڑا: لگیا، لگا
لگڑاں: لگڑ دی جمع، شاہین، باز
لگڑوں: تینوں لگے
لگڑی: لگی
لگڑیاں: لگیاں
لگس: لگے گی سو (غم)
لگس: لگیوس، لگیو سو، اوہنوں لگیا (فر/لط)
لگن: (مث) تعلق، محبت
لگندن: (ک) تگندن، وڈی سوئی نال لمے لمے تروپے مارن
لگن: (ک) جڑن، جڑن (2) تعلق پیدا ہوون (3) لاگو ہوون (4) شروع ہوون (5) چمن ہوون (6) محبت کرن

لگتا: لگا
لگوں ہتھ: جے توں میرے ہتھ لگیں
لگے: لگ توں، وران، اجاڑ (2) ننگے، ان کجے
لگیاں: پریم لگی، محبت ہوئی (پیلو)
لگیاں: لگ، لگی، وران، سنجیاں
لگھاون: (ک) لنگھاون (باہو)
لگھایئے: گزاریئے، لنگھایئے
لگھندے: لے گھندے، نال لجاندے
لگھے: لنگھے، گزرے، بیتے
للاری: (ل-لا-ری/مذ) کپڑے رنگن والا (مث: للارن)
للاون: (ک) للچاون، لوچن (2) کاں دا بولن
للائی: سُرخی
للت پنجم: اک راگ دا ناں
للت: للتا، اک راگ
للچاون: (ک) لوچن، آس رکھن، لالچ کرن، سدھراون
للساون: (ک) ویکھو "للچاون"
للکار: مدد لئی اواز/چیک، فریاد، للکرا
للکارن: (ک) ونگارن، سدن، بلاون، پکارن، للکرا مارن
للورن: (ک) للچاون، بھکھے پیٹے ذی بمال وچ بے چین ہوون، شکار دی بھال وچ بیاکل ہوون، تنگی، بے چین پھرن
للورنا: ویکھو للورن (وا)
للھاوندے: للچاوندے
للھاوے: لمھاوے
للی: وجیاں پاون والا فقیر
للیاون: (ک) للچاون، سدھر کرن (2) سوہا لال ہوون (3) منت سماجت، چاپلوسی کرن
للہ: کجا ہیر، کچی عمر دا منڈا کڑی
للہ ناہیں: راہ للہ نہیں، رب لئی نہیں
للھاون: (ک) آہستہ آہستہ چلن

للکاراں: للکاراں، فریاد، ونگار
للکرن: (ک) للکارن، ونگارن
للکن: (ک) بہت ترلا کرن، خشامد یاں چاپلوسی کرن
لم یلد ولم یولد: نہ اوہنے (رب نے) کسے نوں جمیا تے نہ اوہ جمیا گیا
لما: (مذ) اُچا، جنوب
لندا: جنوب مغربی پنجاب دا علاقا، مغرب
لما دیس: ساہیوال ملتان دا علاقا
لمبڑ: لمی، لمیری
لمبڑ(دار): نمبردار، پنڈ دا چودھری
لمبن: (ک) رہن، لپائی کرن
لمبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی
لمڑے: لے
لمکاراں: لمکدیاں، لمکدے ہوئے (دھاگے وغیرہ)
لمکن: (ک) لٹکن، چلمن
لِمَن الملک: (الیوم) اج دے دن ملک کہدا اے (بادشاہی کہدی اے)
لِمَن الملکُ الیوم: اج دے دن بادشاہی کہدی اے
لُنا: جھپٹا مارن، لُٹن، جھراٹ مارن، کھوہن
لموں: لاموں (ل۔قوں) قلندر لفظ دا دوجا اکھر (ویکھو قلوں)
لمی طرف: لندے دل، مغرب ول (دور)
لمے: لما، لندا
لمیارن: (ک) لما کرن، پسارن، گل کھلار کے بیانن، لمی بحث کرن
لنب: لانبو، شعلے، لنبو
رلنب: لپائی، لپائی کر کے بند کرن
لنبڑیاں: لمیاں
لنبو: شعلے، بھانبڑ
لنبی: لانبو، شعلے
۔لنبی لائی: لانبو لایا، اگ لائی

لَن تراني: توں میں ہرگز نہیں ویکھ سکدا
لَن تنالوا البر: تسیں اوناچر رب نیڑے نہیں اپڑ سکدے جد تیک اپنی سبھ توں پیاری شے رب دی راہ وچ نہ قربان کرو(چوتھے سپارے دا مُڈھ)
لنجا: لنگڑا، لوکما، ٹنڈا
لنڈ: لچی، فاحشا عورت
لُنڈا: لنڈ مرد (2) پوچھل وڈھیا جنور (3) چڑاں ٹاہنیاں توں بغیر رُکھ (4) بدکردار
لنڈورا: پوچھل وڈھیا
لنڈی: وڈھی پوچھل والی، لنجی، لُنڈ
لنڈھکن: (ک) لڑھکن، بھوانٹنی کھا کے ڈگن
لنڈھن: (ک) رڑھن، لوھن، ڈھن
لنک: لنکا، بھارت دے دکھن وچ بحرہند اندر اک جزیرا تے دیس، اجکل ایہنوں سری لنکا آکھدے نیں، راجا راون ایس علاقے دا حکمران سی
۔لنک باشی: لنکا دے واسی (سمندر پار دے پنچھی)
۔لنک باغ: لنکا دا باغ
۔لنک دے باغ: لنکا جزیرے دے باغ (کسے ہور دی ملکیت)
لنکا: سیلون، بھارت دے دکھن وچ مشہور جزیرا
لنکا کوٹ: لنکا دا قلعا
لنگ: شرم، پردا، لج، عزت لنگ: لنگڑا ہوون دا نقص
رلنگ: انگ، لاں (2) مرد دا آلت
لنگا: لنگڑا
لنگار: کپڑے وچ کھوریاں پاڑ جس وچوں سریر دسے
لنگر: کھانا، کسے مزار نال لگدا سدا چلدا رہن والا باورچی خانا
۔لنگرپاسن: لنگر دا بھانڈا، جس بھانڈے وچ لنگر لئی دا اے

لنگر: بھار، جس نال رسا بدھا ہووے، ایہدے آسرے تے جہاز پانی وچ کھلوتا رہندا اے
لنگری: دوری، چٹو، کونڈی جس وچ مسالے وغیرا چھندے نیں
لنگڑا: لنگا، روگی لت والا (2) انب دی اک قسم دا ناں
لنگڑاون: (ک) لنگڑا کے ٹرن، لنگ مارن
لنگڑیں: لنگ، گپت انگ، آلت
لنگوٹ: لک بنھن والا کپڑا، لنگوٹا
لنگوٹڑا: لنگوٹا، لک بنھن دا کپڑا
لنگور: باندر نسل دا اک جنور
لنگی: دھوتی، تہمد
لنگین: (ل-گی ں) پار کے کاتراں کرن، لیراں لیراں، لنگار
لنگیں: انگ انگ وچ
لنگھ: لنگھن توں امر تے حاصل مصدر
لنگھائی: گزاری (2) ماروتی، قتل کیتی
لنگھایئے: پار اتاریئے (2) قتل کریئے
لنگھن: (ک) پار کرن، عبور کرن (2) بیتن
لنن: (ک) وڈھن، کپن، واڈھی کرن، کھوہن
لناک: لونے ذائقے والا، نمکین، لما سوہنا تے قائدے وند گھاہ
لنا: فصل کپن، وڈھن، ٹاہنی توں پھل، پھل کھوہن
لو: نسل، پیڑھی
لو: رلا کے کھول کے
لو: گرم تے تتی ہوا
لوا: کولا، نرم
لواٹ: لوڑ کے، ملیٹ کے، ولھیٹ کے
لوازم: لازم دی جمع، ضروری
لوال: گل لاون والا
لوائی: تکلیف، نقصان
لوبان: اک دست جو دھکاون نال خشبوئی دھوواں دیندی اے
لوبھ: لالچ، طمع
–لوبھ بھوے: کمینیاں خاہشاں، سفلی جذبات
–لوبھ رت: لالچی لہو، ڈھڈوں لالچ
لوبھاوناں: (غ ا) لبھاونا
لوبھن: (ک) للچاون، حرص کرن
لوبھے: لوبھ کرے، لالچ وچ آوے
لوت: لوط، اک قسم دا پھوڑا
لوتک: گستاخ، شوخ، شریر
لوتی: چغلی، فساد (2) بھانبڑ، لاٹبو، اگ دی میلی چنگاری (3) کم وگاڑن والی کچی رپورٹ (4) تہمت
لوتھ: لاش، مراد جسم
لوتھڑا: گوشت دا ڈکرا، لوتا
لوٹاون: لٹاون
لوٹن: کبوتر دی اک قسم
لوٹن: (ک) پرتن، مڑن، پچھانہہ آون (2) لوٹ پوٹ ہوون، لوھکنیاں لین
لوٹی: دورا، لوٹنی (2) ڈاکا
لوٹیرے: (غ ا) لٹیرے
لوٹھا: (ذ) بھلسیا ہویا، سڑیا بلیا
لوچ: (مث) نرمی، لچک، کولتا
لوچن: (ک) للچاون، لوبھن، حرص کرن، چاہون
لوچے: چاہوے، تانگھے، کرے، سوچے
لوح: تختی، پٹی
–لوح محفوظ: محفوظ تختی، جس اتے اوہ سبھ کجھ لکھیا اے جو کائنات وچ ہوندا رہندا اے
–لوح و قلم: کائنات بنن ویلے دی تختی تے قلم اتے لکھت، تقدیر
لوذ لہم: (الی الارض) جے تسیں رتی لکاؤ تے اوہ رب اتے ڈگے گی، جے زمین رتی تے لائی جاوے تاں اوہ رب اتے ختم ہووے گی
لور: (مث) نشا، ترنگ، من موج

لورا: لور، من ترنگ، سرور، نشا
لورو: لوڑدی آں، لبھدی آں (بف)
لوری: بال نوں سواون یاں پرچاون دا گیت
لوڑ: ضرورت (2) لوڑن توں امر، لبھ، ڈھونڈ
لوڑا: لوڑ، ضرورت (عم)
لوڑاں پکن: لوڑاں توڑ چڑھن، ضرورتاں پوریاں ہوون
لوڑاو: متلاشی، لبھن والے
لوڑائے: تلاش کرائے
لوڑایا: تلاش کیتا
لوڑن: (ک) ڈھونڈن، لبھن، چاہون، لوچن، خواہش کرن، ضرورت رکھن، بھالن (ویکھو لوڑنا)
لوڑوں: لوڑدی آں (بف)
لوڑ ہس: اوہنے روڑھ دتا
لوڑی: لبھدا آں، بھالدا آں
لوڑے: لوڑ
لوڑے: لوڑن توں امر، لبھے، چاہوے، لوڑدا اے، ڈھونڈدا اے، لبھدا اے، لوڑ وچ
-لوڑے، اندر وڑیا: اندر وڑنا چاہوے (عم)
لوڑیندا: ضروری، لوڑدا
لوڑیوی: چاہیدا ای
لوڑیلے: لوڑ اے، ضرورت اے
لوڑھ: ظلم، زیادتی (2) روڑھ، ہڑھ، کانگ (3) جنسی خاہش دا ہنگھر
-لوڑھ وتا: روڑھ دیون
-لوڑھ لئی: جذبات دے سیلاب وہنڑ (دا)
-لوڑھا وتا: لڑھا دیون
لوڑھائیے: رڑھائیے، روڑھیے
لوڑھن: (ک) روڑھن، ڈولھن، لنڈھاون، وگاون (2) کپاہ وچوں وڑیویں کڈھن
لوڑھی: روڑھی
لوڑھیندی: روڑھدی، ڈولھدی

لوڑھیندے: وگاندے، سٹدے، روڑھدے
لوز: (سٹ/عر) بدام
لوزین: اوارا پھراکل کتی
لوسن: سڑن، وچھن
لوطا: چیز کے تباہ کرن والی (2) اک قسم دا پھوڑا، لوت
لوط: رب دے اک نبیؑ جہناں دی قوم اُتے وسدے وسدے کے تباہ کرن دا عذاب نازل ہویا
لوک: بندے، قوم، ذات، اک برادری، (دا وسایا پنڈ)
لوک تحیلا: بخیل لوک
لوکا: لوکو، اے لوکو، اے بندے، اے بچی
لوکا یاہوڑی/یاہوڑیں: لوکو! مدد لئی اپڑو
لوکاتاں: لکویں تھاں
لوکاؤ: لکاء
لوکائی: عوام، لوک
لوکائے: (غ ا) لکائے
لوکیک: (سنس) لوکک، عام، فیشنی، عقلمندی بھریا، جاتیا پچھاتیا، چالو وہار، کاروباری، پرچلت
لوگ: (ل-سوگ) لوے گا
لولاک: پوری عبارت انج اے لولاک لما خلقت الافلاک: جے تہانوں نہ بناندا تاں (اے نبیؐ) ایہہ اسمان (وغیرا) وی نہ بناندا
لولاکی: لولاک نال تعلق رکھدا، ویکھو "لولاک"
لولام: محو، ڈبیا، مستغرق (نانک)
لولن: (ک) ہلاون، حرکت دیون
لَوْلَمْ تَمْسَسْهُ: جے اوہنوں نہ چھوہوے (الف)
لول: موتی، گوہر، مروارید
لولی: لوری
لولھا: بے وقوف، گھٹ عقل والا
لولھا: لنجا، لتاں توں رہیا، (جمع: لولھے/ عم)
لولھاں: کناں دے زیور
لوم: (عر) لعنت، پھٹکار

لومن: (ک) لمکن، کنکن، منحصر ہوون
لوں: جسم دے روئیں، وال تے اوہناں نال دے مسام
لوں لوں: لوں، جسم دے وال تے مسام
لوں لوں کنڈیا وے: لوں لوں کنڈا بن جاوے
لونہا: نقب لاون والی شے
لونبڑ: لومڑ، لونبڑ، گدڑ ورگا جنور
لوند: ازاد، بیوقوف، سُت، عام
لوندے: لاوندے
لونڈا: لنڈ، لنڈا، غنڈا، بدمعاش
لونڈا: غلام
لونکن: (ک) للورن، لورن، کاں دا بولن
لونگ: اک پھل جو گرم مسالے وچ ورتیدا اے۔(2) نک دا اک زیور جو لونگ دی شکل دا ہوندا اے
-لونگ سپاری: نک تے یونی، جنسی علامت (دا)
لونگاں منجرا: لنگ منجرا، روٹھا ور لمن دا چلنگر
لوَن: لیِن
لوَن: لاشی دا بولن
لون: نمک، کھار، شور
-لُونا: لون دے ذائقے والا، نمکین
لونا: مار کُٹ لئی ویاکل ہوون
لوون: (ک) پھڑکن، کوکن، کٹن، رولا پاون، فصل وڈھن
لوہ: لوہا
لوہ: آسرا، پناہ
لوہار: لوہے دا کم کرن والا
لو ہسنا: لوس گیا، جُھلس گیا
لوہڑ: لوڑھ، روڑھ، سیلاب
لوہڑا: مُنڈا
لوہڑے: لوڑھے، نقصان، غضب، انھیر
لوہکا: نکی عمر، ہولا

لوہکا: نکی عمر دا، بال
لوہل: لولہ، مُٹاپا
لوہ لوہ: تڑف تڑف کے، ہنجر جھل کے (ایف)
لوہلے: دیکھو "لولہا"
لوہندا: ساڑا، جُھلسدا
لوہندی: لوچدی، ترسدی، ما چھیا رکھدی
لوہندیں سکدیں: لوچیاں تے ہِک رکھدیاں
لوہن: (ک) ہنکن، تا مکن
لوہو: لہو، رت، خون
لوہون: (ک) ساڑن، جُھلساون
لوہی: لوہڑی، ہندوواں دا اک تہوار
لوہیے: ساڑیے
لوہ: چانن، روشنی
لوئن: اکھاں
لوئنیں: لوئن نال، اکھاں نال
لوئی: کمبل، بھورا، کیس، سردیاں وچ اُتے لین والی گرم چدر
لوئے: لوہ وچ، روشنی وچ
لوئے لوئے: لوہ وچ، جس ویلے اجے دن دی روشنی باقی ہووے (جس ویلے اجے جوانی دی عمر ہووے-مجازن)
لوئیاں: "لوئی" توں جمع
لویاں: سر اُتے تما
لویر: لیراں
لویرا: (لوے راں) گھر اندر دُدھ دیندے جنور دا ہوان
لویراں: لیراں، لواندرے، پُرزے، ٹوٹے
لویڑن: (ک) لبیڑن، لتھڑن
لہت: لتو (ایف) لے، لے کے
لہا: لاہا، بیاج، سود، منافع، لبھت
لہاں: لبھدی آں، لیندی آں
لہائی: اترن، گھاٹ
لہائی: اترائی

لہبہ: اک قسم دا لما تے ڈھلا پہناوا
لہرلوبھ: لالچ دی لہر
لہرن: (ک) لہراون' جھومن' حرکت کرن' لسکن
لساں: لواں گا' حاصل کراں گا
لسم: لوے گا
لسکارن: (ک) چکارن' جھکی دیون' تھاپڑن
لسک لسک: کسے کم دی بہت جلدی وچھا (وا)
لسکن: (ک) چمکن' دمکن' لشکن' ہلن' مچن' چھچاون' لسلاون
لسلاں: رالاں
لسہ لسہ کرن: لسلیون' چمکن
لسلاون: (ک) لہراون' لسکن' سرسبز ہوون' پھلن پھلن' ٹھکنا ہوون
لسندا: اتردا' تھلا (2) مغرب
لسندے: مغرب ول (2) اتردے' تھلے
لہن: (ک) اترن' اتوں تھلے آون' تھمن' نازل ہوون' لہمن' ڈھلن' غروب ہوون
لہن: لین' لون (مم)
لہن سے: لین گے' لیسن (بف)
لسنا: دُکنا' الاہما' الزام' مہنا
لہو: لہہ تون' لتھو' اُترو
لہو: رت' خون
-لہو انھیرہ: لال انھیری پاروں' جو وڈے ظلم پاروں جھلدی اے
-لہو نہاون: کسے دی جان نوں داء اُتے لاون
-لہو لہبہ: لہو لعب
لہوارو: مغرب ول نوں' لسندے ول
لہوڑا: اک قسم دا دُکھ
لہے: لتھے' اُترے (2) لوے
لہیساں: لہواں گا' اُتراں گا
لہیں: لیندے' لین
لہینگا: لویں گا

لئے کلاوے: کلاوے وچ لوے' جپھی پاوے
لئیا: لئی آ
لئیاں: لئی' لائی' بوٹے دی اک قسم
... لے لگ گئے: ... لے کے بگئے تک
لیا: لحاظ' موت
لیاندس: لیاندا سو
لیاسیں: توں لیاویں گا
لیاون: (ک) لے آون' آنن
لیاہو: لیاؤ
لیت لعل: حیلے بہانے
لیتا: دا' لیا
لیتڑے: لئے' لئے
لیتوسے: لیا اے
لیتیاں: لئی ان' لئی آں (2) لیاں
لیتھی: (ک) سے ہیں
لیوسے: چوسے گا
لیچھی: (مث) بچی کھچی شے' تلچھٹ' درق شے دا باقی یاں ویسٹا حصا' مُونہہ وچ کھر چین کرون بچیا پھوگ
لیکھا: (ع ا) لیکھا
لیر: (ل-ر) کپڑے دی کتر (جمع لیراں)
لیرا: کپڑا (جمع: لیرڑے)
لیرھن: (ک) رج کے کھاون' ڈھڈ بھرن' لیرھ مارن' بنیا کرن' سیون
لیس سواہ الاھو: اوہدے سوا کوئی نہیں (معبود)
لیس: فیتا' کپڑے تے دوپٹے دے کنارے نال لایا جاون والا فیتا
لیسی: لوے گا' لاوے گا
لیسیں: لویں گا
لیف: رضائی
لیک: لیکن' پر
لیک: لکیر (2) بدنامی دا دھبا
-لیک دا: شرمندگی پاروں

-لیک لانا: بدنامی کرن' مشہور کرن
-لیکاں لاون: بدنامی کرن' الزام لاون
لیکن: (ک) الیکن' لکیرن' لیکھن' خاکا بناون
لیکھ: (لے-کھ) قسمت' نصیب' لکھت' مضمون
-لیکھ اول دے: مُدھ توں لکھے ہوئے لیکھ' قسمت
-لیکھ لکھے سرکاری: سرکاری لیکھ لکھے' رب ولوں لکھیا' قسمت
لیکھا: اعمال (دا محاسبا) شراکت' سانجھے دا حساب' قسمت' حساب کتاب
-لیکھا لین: حساب مطابق رقم وصول کرن' قرض اگراہون' حساب لین
-لیکھا پہاڑ ہو جان: اصل رقم وچ سود وده کے وڈی رقم بن جاون
لیکھاں: (لے-کھاں) لیکھ دی جمع' نصیب' قسمت
لیکھن: (ک) لیکھا دیون' حساب دیون
لیکھنا: لیکھن' اکھاں نال ویکھن' آپ پڑھن' لکھیا سمجھن
لیکھیں: (لے-کھی-ں) قسمت وچ' نصیب وچ
لیل: (ع) رات (2) لیلا' مجنوں دی محبوبا
لیل نہار: رات دن (و.ر: لیل نہارے/لا)
لیل و نہار: رات تے دن

لیلا: (لے-لا) بھیڈ بکری دا بال
لیلاں: لیل دی جمع (لیل معنے رات/عربی)
لیلاں: لے لواں (2) سندھ دے اک رومانی قصے "لیلاں چنیسر" دی ہیروئن
لیلاون: (ک) لرن' لکن' لیلیاں وانگ حرکت کرن
لیلائے: لراں ماردا اے
لیلڑے: لیلے' بھیڈ دے بچے
لیں: ویکھو "ساڈیں سنڑیں لیں"/خف)
لیندا: لاندا (و.ر لینڈیاں)
لین: (ک) لبن' حاصل کرن' وصول کرن
-لین گالیں: گالھاں کھٹن' وحشی سٹمنیاں یاروں خاندانی بزرگاں کولوں گالھاں کھاون
لین: کھوہن' قبضا کرن' غلام بناون
لیوسے: لیا اے
لیوسے: لوے
لیہ: لے (بف)
لیہہ: رواج' لکیر' اک قسم دی جھاڑی
لیہلا: اُلی ریشمی کپڑے دا کیڑا (2) اُن نوں چمڑن والی کنڈیاری بُوٹی
لیہاں: لیہ جھاڑی' جھاڑ دے بُوٹے
لیہو: تیاں

م ھ

م: شاہ مکھی لپی وچ 44واں اکھر. گرمکھی وچ ایہدے تبادل مما (ਮ) اے. اکھر دے طور اُتے کئی معنے رکھدا اے. 1- ایہ لفظاں نوں جوڑن لئی جویں کہ کلم بکا' سکم سکا' ہم بھاتا. 2- لفظ دے اخیر وچ لگ کے' فاعل نال تعلق پیدا کر کے "میں" دے معنے دیندا اے. کیتم (میں کیتا) ڈٹھم (میں ویکھیا). ایہ اصول فارسی توں آیا اے. 3- بعض واری نفی دے معنیاں لئی لفظ دے مُدھ وچ آوندا اے. ایہدے نال اکثر "ن" دا وٹاندرا ہو جاندا اے' خاص کر "ب" تے "پ" توں پہلاں آون والا نون غنا سدا ایہدی اواز دیندا اے جویں کہ "انب" "جھونپڑی". کئی لفظاں وچ جتھے ایہ ورتیا جاوے اک مصنوعی نون غنا دی پیدا ہو جاندی اے. (لما: لماں)

ما: ماں

—ما پیو جائی: ماں پیو جمی، بھین، بھرا

ما: (ع) میرا (ف) جو، جو وی، کیہ

ماخلا: ماسوا

ماستود عکس: میں تینوں سپرد نہیں کردا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے، نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

مالا تعلمون: جو تسیں نہیں جاندے (لا)

مالی غیرو فی الکونین: میرے لئی دنیا جہان وچ ایہدے (تہاڈے) سوا کوئی نہیں

ماپین: وچکار

ماپ: (ن) ناپ، پیمانہ

ماپے: ماں پیو، والدین

ماپیاں دے سرول: ماپیاں دی کفالت ہیٹھ (وا)

مات: (مث) شکست، ہار، بھاج

ماتا: ماں (2) ہور ویکھو "ماہتا"

ماتاں: ماتا، ماں

ماتم: (ن) سیاپا، غم، وین

ماتھی: متھا

ماٹی: (مث) مٹی

ماٹھ: ماٹھن توں امرتے حاصل مصدر

ماٹھا: (1) ماٹھن والا، ٹھگ (2) ہلکا، دوجے درجے دا، گھٹیا، کمزور

ماٹھن: (ک) ٹھگن، بیٹھے بہہ کے کوئی شے حاصل کرن

ماجو: مازو، دوائی دے طور تے ورتیندا سرو ورگے رُکھ دا پھل

ماجھا: لہور، امرتسر، گرداسپور دا علاقا، سانجھے پنجاب دا وچکارلا حصّا

ماجھا: مجھ دا (دودھ وغیرا)

ماجھی: مجھ چارن والا

ماچھی: تندور چی تندور تاون والا (2) مچھیرا، مچھیاں پھڑن والا (بہ شنہ ماچھن)

ماخوذ: (ع) پھڑیا ہویا، گرفتار، وچکار آیا (2) اخذ کیتا ہویا مرکزی خیال لیا ہویا

ماخوذے: پھڑ کے، نپ کے

مادر: (فا) ماں

—مادر جایا: ماں دا جمیا، بھرا

مادہ: مدین، مونث (2) اصل شے جس نال ایہہ سنسار بنیا ہویا اے

مادی: مادے توں، سخت، ٹھوس (ون نکلدا مادی / عمم)

مادھو: حضرت شاہ حسین دا جتر

ماڈرے: میڈے، میرے (خف)

مار: (فا) سپ، ناگ

مار: نظر وچ رکھیا یاں مار (زکایا ہویا شکار جوگ جنور، لُٹ جوگ مال، تاڑ، رہزنی، لُٹ (ک)

مار: مارن توں امرتے حاصل مصدر

—مار اتارن: اگلے جہان اپڑا دیون، قتل کر دیون

—مار کے جھوڑیا اے: حملا کر کے پچھے مارے، جھپٹیا ماریا

—مار لیا میں: مینوں مار لیا

—مار وگن: بددعا دا اثر ہون

ماراں ڈھالے: قرما نتاں

ماراں راہ: راہ اُتے جھبتی ڈراں

مارم: مینوں مارے

مارو مار کرن: کاہلی کرن، جھبتی کرن

مارنے پر تقدیرے: تقدیر نے کشمہ مارے، تقدیر نے پلٹا لیا

مارے تلی زہر دی: زہر چکھے، تلی اُتے زہر رکھ کے پھکا مارے — بیتہ

مارج: لطف علی دے قصا سیفل نامہ وچ اوس دیو دا ناں جنہے شہزادی ملکاں نوں قید کیتا سی۔

مارس: مارے سو، اوہنوں مارے

مارگ: مارے گا

مارگ: راہ، رستا، سڑک

مارمیت اذ رمیت: اوہنے نہیں ماریا میں ماریا اے (القرآن/علی)

مارن: کٹن، سٹ لاون، ضرب لاون، جھنڈن، جان مارن، قابو کرن، فتح کرن، لٹن، پدہ کرن

—مارن نہ بکنا: بکواس نہیں کردے

مارنہار: مارن والا

مارو: جنگ اعلان دا نگارا، موت دا نگارا

مارو: قاتل، مارن والا، ظالم محبوب

—مارو بھکل: ظہیاں اداواں والا قاتل، محبوب

ماروان: شہزادہ ڈھول دی محبوبا دا ناں

ماروان: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

ماروت: بابل دے کھوہ وچ لٹکائے گئے دو فرشتیاں وچوں اک دا ناں (دوُجے دا ناں ہاروت اے)

ماری: ماری گئی (2) پائی، وتی، لائی

مارے پٹی: کسے دے آکھے لگے، کوئی پٹی پڑھاوے

ماریوس: اوہنے ماریا اے، ماریا سو

ماڑ: مارواڑ دی ریاست

ماڑ: ماڑی، میحل، وڈی عمارت

ماڑا: کمزور، غریب، مندے حال، بُرا (مونث: ماڑی)

ماڑی: میحل، حویلی، شاہی ایوان، حویلی، بلند چبوترا، وڈی شاندار عمارت (2) "ماڑا" توں مونث

ماڑے: ماڑا توں، کمزور، غریب، میرا

ماڑیاں: ماڑی دی جمع، چبارے، میحل، حویلیاں

ماس: گوشت، جسم، چمڑا

ماسا/ماسہ: ماشہ، تولا وزن دا بارھواں حصّا، ذرا وی، تھوڑا جیہا

ماسوا: توں چھڈ کے، داوھو، دوجا، ہور

ماسوں: گوشت توں، ماس توں

ماسی: خالا، ماں دی بھین

ماشکن: ماشکی دی عورت، پانی بھرن والی

ماشکی: مشک والا، پانی بھرن والا

مافوق: اُچیرا، باہر دا، اُتے دا

مافیہا: جو وی ایہدے وچ اے، نال تعلق رکھدا (دنیا مافیہا)

ماکو: نکی، نلی، نال

ماکول: میرے کول

ماکھی: ماکھیوں، شہد

ماکھیا: ماکھیوں والی

ماکھیوں: ماکھیوں والی

ماکھیوں: شہد، شہد

ماگرمچھ: مگرمچھ، گھڑیال

ماگھ: ماگھ، دیسی سال دا گیارھواں مہینا جو جنوری دے ادھ توں شروع ہوندا اے

ماگھی: ماگھ، ماگھ دا مہینا

ماگھی: خراسیاں دا پیر

مال: سامان، دست، سودا، ڈنگر، پشو، دولت

—مال زادی: کنجری، فاحشا دی اولاد

—مال گزاروں: مالگزاری، مالیا

—مال لوکری: اک قسم دی مالا، نوں گنڈھاں یاں لڑیاں والی مالا

مالا: ہار، گلے دا زیور

مالش: (مش) جسم دے کسے حصے اُتے کوئی روغن یاں دوائی پا کے ملن یاں جھسن دا کم

مالک: حضرت امام مالکؒ (2) ملکیت رکھن والا

مالکوس: مال کونس، اک راگ

مالے: مال، دولت (2) مالا، ہار

مالیا: حضرت یعقوبؑ دی اک بیوی دا ناں

مالیہ: مکھی، سٹے گوہے دا بھور

مالہ: مال، چرخے دا دھاگا

ماما: ماں

ماما: ماں دا بھرا

مامن: پناہ دی تھاں، امن دی تھاں

مامے دے خربوزے: اک کھیڈ جو منڈے کڑیاں رل کے کھیڈدے سن۔

ماں: جننی، والدہ، جمن والی، بچہ دی ہوئی، اولاد والی عورت

سماں یکیاں: ماں دیاں پکائیاں ہوئیاں

مانجا: (نا) مانجن، جھاڑو

مانجا: (نا) مانجا، ڈور نوں لاون والا مسالا

مانجن: (ک) رگڑ رگڑ کے صاف، اُجالن، سوتی ڈور نوں کپڑے نال صاف کرن، مارن کٹن

مانجے: رگڑ کے دھووے، صاف کر کے

مانجھ: ماجھ، راگ نغم دا اک رُوپ

مانجھا: مانجا، جھ دا (دُدھ وغیرا) (2) ڈور نوں لگن والا مسالا

مانجھا: دولھا دلوں ویاہ توں پہلاں کیتی گئی دعوت، عدواں وچ مرن سے بندے نوں منجی توں لاہ کے زمین اُتے رکھن دا کم (3) مائیاں دے کپڑے جو رو ہوندے نیں

مانجھی: ملاح، ساتا

مانہ: رہیا ہویا

ماند: ماندا، غمگین، پریشان، تھکیا، روگی، لچار، کمزور

ماندا: ساوندا، میوندا (2) بیمار، لچار

ماندری: منتر پڑھ کے سپ ڈنگے دا علاج کرن والا (جمع: ماندریاں)

ماندگی: (مث/فا) تھکیاں، سستی، ماندا ہوون دی حالت (جمع: ماندگیاں)

ماندی: ماندی، بیمار، لچار، کمزور، آزردا، عاجز

ماندے: تھکے، مندے حال (ماندا توں)

ماندلا: ماندری، جھاڑ پھوک کرن والا، منتر پڑھن والا

مانع: منع کرن والا، ڈاکن والا، روکن والا

مانگ: ہر دا چیز، والاں نوں سجے کھبے کرن نال وچکار نکی سیدھ

مانگنا: منگن، فقیر

مانگو: منگو (ع)

سانگن قربت: نیڑتا دی منگ، وصال دی

خاہش یاں مطالبا

مانگھ: ماتھہ دا مہینا

مانگھا: اک قسم دا ناچ

مانند: وانگ، وانگوں

مانندوں: مانند، وانگوں

مانو: (ماں-س) ماں

سانو شندیاں: ماں دی موجودگی وچ

مانوم: (ماں-سوم) (ع/ا) ماوم، میرے پیاوندا

مانہہ: ماتہ، وچ (2) مشہور دال

مانہہ: ماہ، چن (2) مہینا

سانہہ ماگھ: ماتھہ دا مہینا

مانی: پرانے ایران دا اک مشہور مصور

مانی اُسے: خوش نال، دل وچ تکھن نال

مانے: منترا اے، منے

مانیں: میں، مُوقعہ

ماں: لمائی چوڑائی اُچائی، جسامت، رقبہ

ماں: فخر، غرور، عزت، آکڑ

سماں منیساں: فخر کراں گا

سماں متی: عزت دے نشے وچ چور، مغرور

سماں مجے: مغرور

مان: ویکھو "ماں"

مانال: مثال

مانس: بندا

مانک: موتی، قیمتی چیز، لعل

مانن: (ک) ہنڈاون، ہنڈاون، سواد لین

مانگا: عزت حاصل کرن، سواد لینا

مانول: مانیے

مانا: (خشیاں) مانا

مانی: روٹی

مانی: مغرور، مان کرنی

مانی: دس من دا ماپ

مانے: سواد لوے (2) مان، فخر، غرور

مانیم: میں مانیا، میں مانی

مائیں: ہنڈائیں' سواد لئیں
مائینس: ماتو' چنگی طرحاں دسر کیو
ماوا: (مذ/م) واپسی دی تھاں' گھر' پناہ' اولھا
ماوڑے پیوڑے: ماپے' ماں پیو
ماونڈا: میونڈا' ساونڈا
ماون/میاون: (ک) ساون' میون
ماوی/ے: ویکھو "ماوا"
ماہ: (فا) چن (2) مہینا
-ماہ جبین: چن ورگے متھے والا' سوہنا
-ماہ دو ہفتہ: دو ہفتے دا چن' چودھویں دا چن
-ماہرو: ماہ رو' چن ورگے مکھ والا' چن ورگا
-ماہ کنوں تا ماہی: چن توں لے کے مچھی تیک' سبھن
-ماہ منور: روشن چن
-ماہ پورنی: پوہ دا مہینا
ماہر: مہارت رکھن والا' کاری گر
ماہے: ماہ' مہینا
ماہل: ماہل' ہاڑے تے کھوہ دی گردش قائم رکھن والا دھاگا
ماہنگ: منگنی
ماہنو: بندا' انسان (2) جوان مرد' قاصد
ماہنو: (غ ا) ویکھو "ماہنو" (جمع: ماہنواں)
ماہنی: مائی' روٹی (2) نوکرانی' کنیز' خدمتگار عورت (ماہنی= خدمتگار)
ماہی: مچھی (2) دوست' محبوب (ماہ توں) (3) گاں مجھ دا چھوہار
ماہیا: ماہ توں' چن
ماہیت: مترز' ماوث (خف)
ماہی: ماں
ماء: (ع) پانی
ماءِ الجبین: ماء الجبین' دُدھ دا پانی' دُدھ پاڑ کے کڈھیا پانی (جو بعض دارو وا دے طور تے ورتدے نیں)

مائدہ: اجیہا دسترخان جس اُتے کھانا پروسیا ہووے
مائل: اتارو' دل رکھن والا' کسے پاسے توجا رکھن والا
مائو: ماں
مائی: بڈھی عورت' ماں
-مائی ہیر و ہیر: جھنگ وچ مائی ہیر دا قصبا
مائیاں پانا: سنجے بٹھانا' جنج آون توں کجھ دن پہلاں دولہا/دولہن نوں اک پاسے کرن
مایا: رب دی قدرت' دولت' روپیا پیسا' غیر مستقل سامان' نظر دا فریب' بے حقیقت شے
مباح: (ع) حلال' جائز' اوہ کم تے شیواں جو مذہب اسلام مطابق جائز نیں
مبادا: متاں' جے' رب نہ کرے' انج ہووے
مبارز: جنگ لڑائی وچ اگے ودھ کے لڑن والا
مبارک: برکت والا' ودھائی' کسے گل' کم یاں نویں شے اُتے خوش ہو کے آکھیا جاندا اے کہ رب مبارک کرے
مباشرت: (ع) جنسی عمل
مبالغہ: وادھا' ودھا چڑھا
مبالی: ظاہری
مبداء: مُڈھ' بنیاد' سُوما
مبرا: بری' ازاد
مبروق: بلکواں' جس اُتے بجلی ڈِگے
مبین: ظاہر' واضح
مت: عقل' سمجھ (2) نصیحت' عقل دی گل (3) مذہب' دھرم (4) جے' شاید' متاں
-مت ماریا: بے عقل' اے مت مارے
مت: تیرا (ا)
مت: نہ' نہیں
مت: جے' متاں' ہکدھرے
-مت ساتوں کجھ ڈالے: جے ساتوں اپنے
مونہہ وچ پاوے (کھاوے/ کھم)
متر: میت' بیلی' جتر' سجن' دوست' (جمع: متراں)

سَتا: تجویز، ارادا، منصوبا، سازش، قرارداد
-ستا: سازش کرن، منصوبا بناون
سُتا: ست
ستا: کھلیا
ستارا: (ماہ+تارا) چن تارا، بُت سُندر
ستابی: ستاب، چن
ستاڑن: (ک) ڈنگر دا پیشاب کرن
متاع: (ع) مال، دولت، ساماں، فائدہ دیون والی شے (جمع: متاعاں/ مم)
متاں: متے، خورے، شاید، رکدھرے، مبادا، انج نہ ہووے
-متاں ساغر موت چکھایا: متے ایہ مر چکی اے (لو)
متاں: مت دی جمع، عقل، صلاح، سیانپ
متبسم: (م-ت-بس-سم): مسکاندے ہوئے
متبوع: سردار، جہدی پیروی کیتی جاوے
متجلی: (موت-جل-لی): روشن، جہدے اُتے تجلی ہووے
متحیر: (موت-حی-یر): حیران، حیرت وچ
متر: دوست، یار، جگری، بیلی، پیارا
متراں: متر دی جمع، دوست، بیلی، ساتھی، یار، محبوب
متراون: (ک) متر بناون، دوستی گنڈھن، یاری لاون
مترائی: مترتا، یاری، دوستی (2) مترئی، سوتیلی (خف)
متریوے: مترئے، سوتیلے
مترئی: سوتیلی
مترمی: مدہ متی، نشے وچ، متی
مترے: متے (مدہ متے)
متعاقب: (ع) مگروں آون والا، پچھا کرن والا (2) اولاد، ولی عہد، جانشین
متعال: وڈا، عالی، رب

متعجب: (موت-عج-جب) تعجب وچ، حیران
متعدی: (ع) رکھڑن والا، حد توں ودھن والا، وادھا کرن والا (2) اُڈ کے لگن والا روگ (3) جس فعل لئی مفعول دی لوڑ دی ہووے (گریمر)
متعہ: (ع) عارضی نکاح
متفکر: فکر وچ، پریشان، چنتک، فکرمند
متقدماں: متقدمین، پہلاں والے، پہلے، پچھلے
متقی: پرہیزگار، تقوا کرن والا
متکبر: تکبر کرن والا، گھمنڈی، رب دا اک صفاتی ناں
متکلم: کلام کرن والا، گل کرن والا
مُتلوّن: (م-تَ-لو-ون) تلون والا، غیر مستقل، بدلدا ہویا
متناہی: (ع) انتہا یاں انت نوں اپڑن والا
متن: (ک) مست ہوون
متوالڑے: متوالے، مست
متوالی: متواری، نشے وچ مست
متھرو: مطر، بھنگ گھوٹنا ڈنڈا
متی: نشہ، متی، ناں، غرور (وچ) مدھوش، مست، مخمور
متی: (مث/و) تاریخ، سود لاون دی تاریخ (2) سود، نفع
متی: گل، سیکھی (متن توں) ماری
متی وہاف ڈھائیں ماریاں
متے: کھلیا اے، کھلے
متیاری: نشے وچ جھومدی ہاتھنی
متیاں: مت، نصیحتاں
متیرا: ہدوانا
متیراں: متیرا، ہدوانا
متیرے: (متی-رے) ہدوانے
متین: متاں، عقل، مت
متین: سنجیدا، گمبھیر، گھٹ بولن والا
متھ: متھن توں امر تے حاصل مصدر

مَتھا: پیشانی
-متھا جوڑنی: دشمنی پاون
-مَتھا کھڑن: چہرے اُتے خوشی دا احساس ہوون' پھُل وانگ کھڑن
-متھا لاون: بحث' جھیڑا کرن
-متھا مارن: بُت جتن کرن
-متھا مُنّی: جہدے متھے یاں ہر دے وال مُنّے ہوون (پرانے سمے بدکار رناں دے متھے یاں ہر دے وال مُن دیندے سن)
مَتھوڑے: متھے
متھیل/ متھا: (نم) دھان دا انڈا (اگلے حصے نوں "پھُل" آکھدے نیں)
متھن: (ک) رِڑکن
متھن: (ک) مقرر کرن' تھمن' دھارن' ڈکن
متھور: متھے اُتے (ج)
متھی: مقرر کیتی
متھے وٹ پانا: نراضگی کرن (دا)
متھے مارنا: نراضگی نال موڑ دیون (کوئی شے)
متھے: مقرر کرے
متھیلی: من موہنی
مَٹ: مٹکا' مٹی' چاٹی' مٹکی' وڈا مٹکا
مُٹاون: (ک) موٹا کرن' تھلکا کرن
مِٹدے: گواچدے' گُمدے' غائب ہوندے
مٹروین: مٹی وچ' مٹکے وچ
مٹکانا: جسم دے کسے انگ نوں اشارے وجوں' ہلاون' اکھاں دے اشارے نال نخش حرکت کرن' نخرا دکھاون
مٹکن: (ک) ہلن' انگ ہلاون' اداواں کرن' نخرا دکھالن
مٹکی: مٹی' گھڑا
مٹن: (ک) ناس ہوون' ٹھمن' بند ہوون' غائب ہوون' گمن
مٹی: مٹکی' گھڑا (2) گھتے دی پوری

مِٹی: مِٹ' ختم
مِٹی: خاک (2) بے معنی' بے حقیقت شے
-مٹی دے اوھلے: دفن
مِٹی: مِٹّھ توں
-مٹی نہ تالوں: ان مِٹی تقدیر
مُٹیاں: مٹی دی جمع' دُدھ رِڑکن دے بھانڈے' چاٹیاں (خف) گنے دیاں پوریاں
مُٹھ: مٹھی' بِنجاں انگلاں دی بند شکل
مُٹھ میٹنا: تنگی حالت وچ ہتھ دیاں انگلاں دا مُڑ جاون (دا) مُٹھی بند کرن
مُٹھا: (نم) سُست (2) ماٹھا (3) ذائقے یاں رنگ دا ہلکا پن
مِٹھا: مٹھاس والا (2) چنگی تے موہنی طبیعت والا
مِٹھرا: مِٹھا (مث: مٹھڑی)
مُٹھرا: مُٹھا ہویا' قابو آیا' دھوکھے وچ (مث: مُٹھڑی)
مِٹھل: مٹھا' محبوب
مِٹھی: مٹھا توں' ہلکی' آہستا (2) میدے دی تلی ہوئی ٹکی
مِٹھی: نائن دا ناں جس راہیں رانجھے تے ہیر دی گل بات ہوئی (تمثیل)
مُٹھی: قابو آئی' پھسی موہ آئی (2) ہتھ دیاں بند انگلاں' مُٹھ
-مُٹھی مُٹھی: میں دھوکھے نال لٹی گئی
مِٹھے: پشو جو خوشی نال دُدھ دے دیوں
مُٹھے: قابو آئے' دھوکھے نال ٹھگے
مٹھیاں بھرن: تھکاوٹ دور کرن لئی مُٹھی چاپی کرنا
مِٹھیری: بہت مِٹھی
مٹھیس بدھ: مٹھ بھر کے' ہتھ بنھ کے
مٹھیوں: اوہنے مُٹھی
مٹھیس بدھ: مٹھ بھر کے' ہتھ بنھ کے
مٹھیوں: اوہنے مُٹھی

مثال: وانگوں، ورگا، طرحاں، نظیر
مثلاً: مثالی (ورنہ مثالے)
مثل: ورگا، وانگوں، ہار
مثنوی: دو مصرعیاں والی نظم
مثل: وانگوں، طرحاں
مثلوں: وانگوں، تشبیہ دیاں
مجاز: (ع) اختیار، کسے کم لئی حیثیت رکھن، گزرن دی تھاں، راہ، حقیقت دے اُلٹ
مجازی: بے اصل، حقیقت دی تھاں مجاز ول، رب توں سوا کسے ہور نال
مجاور: (مذ) مزار دا نوکر، یاں سیوک، درویش
مجاورانی: (مث) مجاورن، ہر سمے حاضر رہن والی نوکرانی، جھاڑو دین والی، دربار دی سیوا کرن والی درویش عورت
مجدور: چیچک نکلیا ہویا
مجذوب: جذب دی حالت وچ، درویش، مست فقیر
مجرا: (مذ/ع) وڈے لوکاں دے حضور حاضری (2) ناچ
مجرا لینا: سلام قبول کرنا
مجرد: مجرد، کلا، مادے توں پاک
مجردی: مجرد دا، کوار پن دا
مجروح: پھٹڑ، زخمی (جمع: مجروحاں/فر)
مجرے: سلام (2) ناممکن کم نوں سوکھے طریقے نال کرن (3) ناچ، مستی دا ناچ
مجسّم: جنوں جسم ملے، جو جسم وچ ہووے، جسم رکھن والا
مجلّا: روشن، لشکواں
مجلس: (مج-لس/ع) محفل، سنگت، بیٹھک، پرمیس
مجلی: لشکارن، رگڑن، مالش کرن
— مجمان: میزبان، لاگڑی (2) جوائی
مجمانی: پروہن چاری، میزبانی، مہمان داری
مجمع الحکایات: "کہانیاں دا مجموعا" اِک کتاب دا ناں

مجل: (مج-ل) ہتھ پیراں دا کھردرا پن
مجنس: اک قسم دے گھوڑے
مجنوں: قیس، لیلا دا عاشق (2) پاگل، کملا
مجنے: گھوڑے دے پچھلے پیر بنھن والا کڑا
مجوری: مزدوری
مجوڑن: پچوڑن، نچوڑن
مجوس: مجوسی، مجوسی دا کم
مجوسی: زرتشتی، اگ پوجن والا
مجہول: (ع) کاہل، سست، کما (2) نامعلوم، اِنجان
مجیٹھ: سوہے رنگ دی اک لکڑ (رنگ مجیٹھی: سوہا رنگ)
مجید: (ع) بزرگ، وڈیرا
مجیر دیوں: پناہ دیون والے، رب دے طفیل
مجھ: مجھ، وچکار، لک (جسم دا وچکار)
مجھ: مشہور دُدھیل جنور
مجھ: میں، مینوں
— مجھ تے: میرے اُتے
— مجھ نوں: مینوں
مجھر: بے شرم (2) مجھ ورگا
مجھریں: مجھاں، مجھیں
مجھل: مجھ ورگا، مجھ دا
مجھو: وچکارلا
— مجھو وا: دریا یاں نہر دا وچکارلا تھاں جتھے پانی سبھ توں ڈونگھا ہوندا اے
مجھیں: مجھاں
مچ: (مذ) بھانبڑ، مچن توں امر تے حاصل مصدر
مچ مچ: بھڑکیاں، روشن ہویاں
مچانگوا: نہیں چنگا
مچکن: (ک) چمکن، دُہرا ہوون، مڑن
مچکوڑ: زور نال نپن یاں سٹ لگن پاروں گٹ وچ ول پین یاں ٹل جاون
مچکوڑن: (ک) زور نال نپن، دباون
مچلا: (لا) مکرا، ڈھیٹھ، ضدی، نافرمان

مچلکہ: (مذ) مجرم ولوں نیک چلنی دی ضمانت، اقرار نامہ
مشٹرا: مٹھا ہویا، قابو آیا، دھوکے وچ
(مشٹ: مشٹری)
مچلاون: (ک) کچی وٹنی، مستی وچ کچی آون،
شہوت وچ آون، جوش کھاون (2) مچلن، رہاڑ
کرن، بھوئے ہوون، مچن
مچن: (ک) بند ہوون، میٹیا جاون، تایا جاون
مچھلیں: مچھیاں، رنگین مچھیاں
مچھن: (ک) اُتلا حصہ کھن، تھکن، ماشن
مچھی نوں لگایو: حضرت یونسؑ نوں مچھی نِگل گئی
سی تے تن دن اوہدے ڈِھڈ وچ رہے سن۔ بُلھے
شاہ نے اوس روایت ول اشارہ کیتا اے
مچھیتی: تندور تے مچھی کرن والی رَن
محال: ناممکن
محب: محبوب، پیارا (جمع: محباں/ مم)
محبتی: پیارا، محبت والا، عاشق (و.ن: محبتے)
محراب: جتھے سجدے کرن پاروں متھے اُتے نشان
(ملما) (2) مسیت وچ امام دی کھلون تھاں (3)
کمان ورگا طاق، عمارت وچ اک خاص شکل دے
لانگھے
محرق: (ع) ساڑ دین والا
محرقہ: (مذ/ع) میعادی بخار، ساڑن والا بخار
محرم: (مذ/ع) جانو، دل دیاں جانن والا، جس توں
پردا نہ کیتا جاوے
محرم: (مو-حر-رم/مذ) اسلامی ورھے دا پہلا مہینا
محرمیت: جانو ہوون دی حالت، محرم ہوون
محزون: (ع) دکھی، حزن والا، غمگین
محسن: (ع) احسان کرن والا
محشر: (مذ/ع) قیامت نوں بندے جمع ہوون دی
تھاں، افراتفری، قیامت
محصول: (مذ/ع) سرکاری ٹیکس، لگان، چیزاں دی
آواجائی اُتے لایا گیا ٹیکس
محض: خالص، نِرا، صرف

مخفی: تھانے عدالت وچ مخبری کرن والا، جھوٹھا مقدمے
باز، عرضی پرچے کرن والا
محظوظ: لطف اندوز، مانن والا، خوش
محفل: مجلس، بزم، سبھا، سنگت، اکٹھ
محفل اخوانہ: بھراواں دی مجلس
محقق: (مذ) کھوج کار، تحقیق کرن والا
محکم: (ع) پکا، مضبوط
محکمہ: (مذ/ع) عدالت کے سرکاری کم دی ذمے
واری دی تھاں، حکم سناون دی تھاں
محل: شاہی حویلی، ماڑی
محل نہ ماڑیاں: اُچیاں عمارتاں دی لوڑ نہیں
(ساتوں تاں کجھ ہور لوڑیندا اے/وا)

محمد حافظ: کچل سرمست دے دادا جی دا ناں
محمل: اوٹھ پالکی
محمود: تعریف جوگ، تعریف کیتا گیا (2) غزنی دا
اک بادشاہ (و.ن: محموداں/ غز)
محن: دکھ، رنج، غم
محنتاں: مشقتاں، تپیا
محنتانی: (مث): مزدور عورت
محنتی: مزدور، کمی
محو: (مح-و) گم، گواچا، ڈُبیا، غرق، عاشق
محور: (محو-ور) مرکزی نقطہ جس اُتے کوئی شے
(لاٹو وغیرہ) گھمے، دھرا
محویت: (مح-وی-یت) محو ہوون دی حالت،
گواچن، ڈُبن
محی الدین: محی الدین اورنگزیب عالمگیر، مشہور
مغل بادشاہ (2) شیخ عبدالقادر جیلانی دا لقب
(مطلب دین نوں زندا کرن والے)
محیط: گھیرن والا، گھیرا، ولگن، گولائی، سمندر
مخبول: تھکیا ہویا، کمزور، لاچار، روگی
مختار: اختیار والا، مرضی دا مالک، مختیار، کروا

دعوا
مختاری: مختار ہون' اختیار دیون یاں حاصل ہوون' جو مرضی کرن' من مرضی دا مالک ہوون دی حالت
مخزن: (ع) خزانے دی تھاں' گرام' ذخیرا
مخفی: گجھا' لکواں
مخلص: خالص ہون' اخلاص کرن والا
مخلوق: لوکائی' جنساں' خلق کیتی گئی شے (جمع: مخلوقات/احمد)
مخمل: (مث) اک قیمتی نرم ریشمی کپڑا
مخمس: ہولی
مخمور: گٹ' مست' نشے وچ' خمار وچ
مخول: (مذ) مذاق' ہاسا' ٹھٹھا
مد: الف اُتے پائی جاون والی ریکھا جو اوہنوں لکاون دی علامت اے۔ سلسلا' درجا
—مد نال پڑھن: سُر نال پڑھن' لکا کے پڑھن
مُد: نشا' مستی' مد (2) شراب (3) غرور' گرب
—مد نظر: ساہمنے' نظر وچ
مُد: (مث) کشش' کھچاء' چڑھاء' کھلار
مُد: مدت
مدار: سہارا' ٹھکانا' محور' آدھار
مدارا: مدارت' خاطر تواضع' دیکھ بھال
مداری: جادوگر' ریچھ باندر وغیرا دا تماشا وکھاون والا (2) شاہ مدار دے مرید تے چیلے
مدظلہ: رب پرچھاویں نوں لما کرے اے
مدام: سدا' ہمیشا' مدام (2) شراب
مدپا: جھیڑا' دشمنی' رنا' تنازعا
مدپڑا: دیکھو "مدپا"
مدت: (مث) چر' لما چر
—مدت پا اوہناں تھمیں ڈٹھیوں: اوہناں دے بعد نی مدت تکروں
مدتے: مدلئی
مدرس: درس دیون والا' استاد

مدعا: (مذ/ع) دلی خاہش' چاہ' مطلب
مدعی: (ع) دعوا کرن والا
مدفن: (ع) دفن ہوون دی تھاں' قبر
مدقق: (ع) باریک بین' چنگی جانچ کرن والا
مدماتی: مست' بے ہوش' نشے وچ
مدمخ: منحوس' گھمنڈی
مدن: من' رس' پھندا' پھاہ (2) شہوت دا دیوتا' کام دیوتا (3) اک پھل دا ناں
مدنی: مدینے شہر دا •
مدور: (ع) گول' دائرے دی شکل دا
مدہوش: گٹ' نشے وچ' مست' بے سُرت
مدی: (مذ-ی/مذ) بھکی' کھیڈ وچ سبھ توں پہلے نمبر اُتے آون والا
مدھ: نشا' شراب' شربت (2) شہد
مدھ ماتا: (مذ) نشے وچ' مست
مدھ ماتی: (مث) نشے وچ' مست کر دین والی
مدھرا: مٹھی' نشیلی
مدھم: ہلکا (روشن) گھٹ' دھیما' آہستا
مدھن: (ک) گھوٹن' بھیوون' دلن' مسلن' کچلن' لتاڑن' پامال کرن' پیر تھلے بھیوون
مُدھن: (ک) لتاڑن' دُلمن
مدھوا: دیکھو "مدھ"
مدھولن: (ک) مدھن' لتاڑن' مٹی وچ رولن
مُدا: اکٹھ' انبار' دستی
مُڈھ: رُکھ دا جڑھ والا حصا' شروع' بنیاد' اصل
مُڈھ دی: فطرت دی' جڑت پکھوں
مُڈھلا: مُڈھ لا' مُڈھوں' شروع توں' اواز ازل دا
مُڈھوں: شروع توں' ہرگز
مُڈھنس: اک راگ دا ناں
مُڈھی: دھاگے دی نلکی' مُڈاں دی چھلی (جمع: مُڈھیاں) قصائی دی بوٹیاں کرن والی گول لکڑ
مُداب: (ع) سوہے رنگ دا گھول (محلول)' گھلیا ہویا' محلول

مذبح: بُوچڑ خانا، جتھے ذبح کیتا جاوے (ع)
مذکور: ذکر کیتا ہویا، جس دا ذکر ہویا، ذکر
مذمت: مذمت، بھنڈیا
مذہب: (مذ/ع) راہ، دھرم، طریقہ
مذہب: (ع) سونا چڑھیا
مذی: منی توں وکھرا پانی جو مرد لنگ وچوں نکلدا اے
مَرُو: خاص
مرآت: (ع) آرسی، شیشا، آئینا
مراتب: (ع) مرتبے، درجے، رُتبے، عہدے
مراتبے: مرتبے، عہدے، اُچیائی
مراحل: (ع) مرحلے، کسے کم دے طے کرن دیاں پوڑیاں
مراد: (ع) اچھیا، خاہش، مقصد، نیت، منگی شے، مطلب
- مراد راس ہووݨ: آس پوری ہووݨ
مراد: (بلوچ) سسی دے جاٹو دا ناں
مرادف: مترادف، ہم معنے، بدل، اِکو جہیا، پچھے لگ کے ٹُرن والا
مرادی: مرضی مطابق، مراد والی، مراد دی
مراق: سنک، خبط، جنون، مالخولیا
مراقب: (ع) ذ یکنشمار، راکھا
مراقبہ: (مرا-ک-با/مذ/ع) رقبہ توں، گردن نیویں کر کے کسے خاص خیال وچ مگن ہووݨ، رب دھیان، امید
مربا/مربہ: کھنڈ دی چاشنی وچ پکا کے سانبھیا گیا پھل
مربع: چار کونیاں والی شکل، چوکور زمین دا ٹوٹا جو 25 ایکڑ برابر ہووے
مربی: (مذ/ع) سرپرست، تربیت کار، مددگار، پالنہار
مرت: موت، مرحوم
مرتب: ترتیب دِتا ہویا
مُرتد: اسلام توں پھر جاوݨ والا

مرتو: مرتیو، اجل دا فرشتا، یم دوت، موت
مرچ: اک کنڈیالی جھاڑی، (2) سخت، پکا
مرجان: مونگا، اک قیمتی پتھر
مرجھاوݨ: (ک) کملاوݨ، کملاوݨ، بوٹے دا سکݨ
مرحب: چوڑی تھاں، چوڑا ہووݨ
مرحب: جنگ خندق سے خندق نوں ٹپ کے آوݨ والے اک کافر دا ناں
مرحبا: جی آیاں نوں، شاباش (توصیف دا بول)
مرد: (فا/مذ) بہادر، فاتح، آدمی، خاوند، بندا
- مرد اللہ دے: رب دے بندے
مردار: مریا ہویا، حرام، بھیڑا بندا
مرداں: مرد، ہمت والے لوک
- مرداں مکر زنانے: مرداں نوں زنانیاں والے مکر
مردانہ: مرد، مرد دا (ہو مردانہ مرد بن کے، دل کوڑا کر کے/باہو)
مردانے: مرد
مرداویں: مردانا، مرد دے
مردک: (مذ/فا) نکا بندا، گٹھا، حقیر مرد، ذلیل آدمی
مردنگ: (سٹ) اک قسم دی ڈھولکی
مردود: ردیا ہویا، رد کیتا گیا
- مردود جنابی: رب دی درگاہ توں مردود
مرودݨ: توں مردا
مردی: مردانگی، بہادری، مردانپا
مرسے: مرد (2) مرن توں
مرزا: رانا باہ دا رہݨ والا صاحباں دا مشہور عاشق
مرزنجوش: اک قسم دا خشبوئی گھاہ
مرساہاں: ماراں گے
مرسل: جنہوں گھلیا گیا، ارسال ہویا، یعنی رسول
مرسی: مرے گا
مرشد: استاد، پیر، آگو جو سدھے راہ پائے
- مرشد بخشیا: مرشد ولوں بخشی کوئی شے
مرشو مرش کرن: وراشی جھیڑے وچ گوڑ مارن

مرصّع: جڑیا ہویا' جڑیا ہویا

مرض: روگ' بیماری

-مرض الموت: موت دا روگ' اجیہا روگ جس نال موت ہو جاوے

مرغ: پنچھی' پرندا (2) ککڑ

-مرغ اکاسی: اسمانی پنچھی (2) پری

-مرغ شکاری: شکاری پنچھی' باز وغیرا

-مرغ دل: دل دا پنچھی' دل' سوچ

مرغابی: پانی وچ رہن والا بطخ ورگا اک پنچھی

مرغائی: ویکھو "مرغابی"

مرغوب: من پسند' من بھاوندا' جس شے دی رغبت ہووے

مرغوبی: مرغوب ہون دی حالت' پسند ہون

مرغزار: مرغ زار' اجہی تھاں جتھے پانی تے ہریاول ہوون پاروں پنچھی ودھیرے ہوون

مرغولی: پنچھیاں دا چہچہاون' خوش فعلیاں' ہاسا مذاق

مرک: خاہش' تمنا' اچھیا

مُرک: میٹھاں مکروں اُگن والا اک بوٹا

مرک: ہلکی مسکان

مرک: مرکن توں

مرکب: (مر-کب) سواری دا جنور' اوٹھ گھوڑا یاں سواری گڈی' سواری

مرکب: (م-رک-کب) اک توں ودھ چیزاں توں رلا کے بنائی گئی نویں شے

مرکن: (ک) جے مرکن' مرک مرک کرن

مُرکن: (ک) چبن' مُرک مُرک دی اواز نال کھاون' چرن' مونہہ مارن' ہسن' مسکاون

مرکنا: مرکن' وں پا کے وکھیں

مُرکی: دل' جگر' چھلا' کانٹا والا' کن دا زیور

مرکے: مسکاوے' ہسے

مرکھائی: چغلی (دموور) چور پھڑن دا انعام

مرکھنا: سنگ مارن والا جنور

مرگ: (فا) موت

- مرگ انھیری جھلے: موت آجاوے (غ)

مرگ: مرے گا/گی

مرگ: (فا) ہرن' چکارا (ناٹک)

مرگ نینی: ہرن ورگیاں اکھاں والی

مرگانی: ہرن دی کھل' ہرن دی کھل

مرگھٹ: ہندواں دی مردے ساڑن دی تھاں

مرلی: وانسری' ونجھلی

-مرلی واہنا: ونجھلی وجاون (والا)

مرم: خفیا بھیت' راز دا اکھر

مرمٹی: مر کے' مٹی ہو گئے

مرمر: مر مر کے' بڑی اوکھ نال

مرمرا: خاص میرے لئی

مرمروے: مردے ویلے آئیں

مرنڈا: (م-رن-ڈا/نا) بھجے اناج تے گڑ دا بنایا کھاجا

مُرنڈن: (ک) ہتھ نال توڑن' بوٹے دے پتے یاں پھل کھوہن' نوچن' توڑن

مرن: موت (اف)

مرن: (ک) فوت ہوون' چلانا کرن' مرجاون

مرن دے: مرن دے موقعے اُتے

مرے نیمن: سوگ مناون

مروارید: موتی

مروت: (ع) لحاظ' رعایت' بہادری' نیکی' مردانگی

مروج: رائج' جو رائج اے' پرچلت

مروڑ: پیچ' ول' چکر' مروڑ

مروڑن: (ک) ول دیون' وٹ چاڑھن' توڑن' نچوڑن

مروڑی: اکھر "م" دا ہرا

مروتڑن: (ک) ویکھو "مرنڈن"

مہرہ: دریائی سپ

مرہ: واری' اک وار

مرہواں: مہماں (نوشہ)

مریادا: رسمت، پناہ
مریخ: اک سیارا جو منحوس سمجھیا جاندا اے، پرانے یونانی ایہنوں جنگ دا دیوتا جاندے سن۔ سورجی پروار دا چوتھا سیارا۔ زمین توں اگلا سیارا
-مریخ زحل دا پہرا: بُرے دن (مریخ تے زحل دوویں منحوس سمجھے جاندے ہن)
مریخوں: "مریخ" توں
مریخے: مریخ
مریلا: قاتل، مارن والا، خونی (و۔ن: مریلے)
مریلڑا: ماردا، مریلا
مریلڑی: مریلی، مارو، قاتل
مریلی: "مریلا" توں مونث
مریم: حضرت عیسیٰ دی ماں ہوراں دا ناں
مرینڈڑے: ماردے، مریندے
مریواں: ماریا جاواں
مریوسے: ماریا اے
مریہن: مارن
مرہیاں: ہرناں
مُڑ: فیر، وت، مڑن توں امر تے حاصل مصدر
مڑ: (گیا) پھر گیا، پرت گیا
مڑاندا: واپس لیاوندا، موڑدا
مڑس: خاوند، بندا، انسان، آدمی، چھوکرا، مرد
مڑکن: (ک) ٹھّپ
مُڑن: (ک) ڈنگا ہوون، کُب پون، دل کھاون، ٹیڈھا ہوون، پرتن، باز آون، پچھے آون
-مڑن مہاراں: واپسی ہووے، توجّا ہووے، جاندا محبوب پرت آوے
مڑیاں: ڈبے، صندوق
مڑھ: جسنڈ (2) کسے شے اُتے خول چڑھاون دا عمل، مڑھن توں امر تے حاصل مصدر
مُڑھاٹ: اُجاڑ ٹبا
مُڑھکا: پرسیوں، پسینا
مڑھن: (ک) منڈھن، کوئی کمل وغیرا چاڑھن، کپڑا چڑھاون، ولیٹن، قلیفن کے برجاڑھن
مڑھی: مڑھن توں (2) قبر، مزار، سمادھی، شمشان
مڑھیا: اُتے ولیٹیا، کپڑے وچ سی کے بند کیتا
مڑھیالے: مڑھیاں، اک تھاں دا ناں
مزا: (مذ) سواد، ذائقہ، چسکا
مزاج: طبیعت، سبھاء، انداز، طور، نخرا
مزاخ: مزاق، ہاسا ٹھٹھول (جمع: مزاخاں)
مزار: قبر، زیارت
مزجات: (م) تھوڑا، بے اپارا، گھٹیا
مزلو مزلی: حول حول
مزمل: کنبل یاں چادر ولیٹن والا، رسول کریمؐ دا اک ناں، قرآن مجید دی اک سورت
مزوری: مزدوری
مزید: ہور، وادھا
مژدہ: خوش خبری، چنگی خبر، خبر، اطلاع
مژگاں: پلکاں (مژہ دی جمع) چھپنیاں
مژہ: چھپنی، پلک
مَس: سیاہی
مس بھنا: سیاہی رنگیا، جدیاں مساں پھُٹ رہیاں ہوون، بالغ ہوندا منڈا
مُس: تکلی، چھوہ
مِس: تانبا، ترامہ
مسا: لوݨا، نمکین، معمولی، چھولے تے کنک دے آٹے دا رلا
مساگ: مسی، کچے اخروٹ دی چھلڑ جو دند صاف کرن لئی ورتیندی اے، سکڑا
مساں مساں: بڑی مشکل نال
مساں بھیگراں دیاں: منڈیاں دے چہرے دے ہلکے ہلکے وال، سوہنیاں دی دلفریبی
مسان: جن دا پرچھاواں، بدروح دا قبضہ، سنسان، ویران تھاں، شمشان، مڑھی، جھانی، مردے ساڑن دی تھاں، مرگھٹ
مساوی: برابر، اکو جیہا

مُسادے: موہوے' پھسائے' دھوکے وچ پھسائے
مسایا: موہیا' فریب وچ پھسایا
مسبب: (مذ/ع) سبب بناون والا' وجہا کڈھن والا
مسبوق: نماز وچ رکعتاں مگروں آکے رلن والا' پچھے رہن والا (2) بیتیا ہویا' پچھلا
مست: مستی وچ' مخمور' لور وچ' شیایا ہویا
مست الست: روز الست والے رب نال بندگی دا اقرار کرن والا
مستان: مستانا' مست جوگی
مستانڑے: مستانے' ملنگ' مست' درویش
مستحب: رسول پاکؐ دا پسند فرمایا کم' اوہ کم تے عباداتاں جو فرض نہیں۔ رسول کریمؐ نے پسند فرمائے تے کرن دا ثواب ملدا اے
مستڑے: مست
مستسقی: پانی منگن والا' تسا
مستغرق: ڈبیا ہویا' غرق' ڈونگھی سوچ وچ
مستک: متھا (2) مقدر
مستن: (ک) مستی وچ آون' مست ہون
مستور: پردے وچ' لکیا ہویا
مستورہ: مستور' پردے وچ (عورت)
مستی: مدہوشی' بے خودی' لور ترنگ
مستیندی: مستاں دی
مسجود: جہنوں سجدا کیتا جاوے
مسح: وضو کردیاں ہر تے دھون دے کجھ حصے اُتے گلا ہتھ پھیرن
مسحور: جادو نال کیلیا ہویا
مسخری: مشکری' مسخرے دا کم' مذاق
مسخرے: مراثی' بھنڈ' ہساون والے
مسد: دال یاں کھیر گھوٹن دا رچھ
مسدی: مصدی' منشی' ملازم' کمی
مسدے: (مس-دے) محروم رہے
مسرور: خوش
مسروری: خوشی

مسطر: ماپ' پیمانا' لائناں لگیا کاغذ' لائناں لاون والی پٹری' لائن
مسعود: (مذ/ع) نیک بخت (2) مراد بابا فریدؒ (دا)
مسکاون: (ک) بلھاں وچ ہسن' مسکراون' کھڑن
مسکاوے: مسکراوے
مسکر: اک ساز دا ناں
مسکراون: (ک) مسکاون' تبسم کرن
مسکن: (ک) پاٹن' بھجن' چرن' ادھورانا ہوون
مسکوڑن: (ک) دھچکے نال پاسا پرتن' مسکوڑا مارن
مسکوک: (ع) چھاپ' ٹھپا لگیا' سرکاری چھاپ دا سکا
مسکے: مسکائے' کھڑے
مسکیاں: مسکرائیاں
مسکین: (ع) غریب' عاجز' وچارا' کنگال' نرم مزاج
مسل: مثل' فائل' مقدمے دے کاغذاں دی فائل
مسلت: صلاح مشورا
مسلم: (م-سل-لم) قائم' پورا' ثابت
مسلک: (مذ) راہ' عمل' طریقا' دستور' قاعدا' مذہب
مسلن: (مس-لن/ک) مدھن' بھیہون' کچلن
مُسلی: کرلی
مسمن: (ک) بجھن' سواہ ہوون' گل ہوون
مسموع: (ع) سلیا گیا' قبول کیتا گیا (اا)
مسند (مث/ع) سرہانا' بیٹھک' تخت' بیٹھن دی تھاں
مسن: (ک)' ملسن' ترکن' خراب ہوون' تنگ آون' بیزار ہوون
مسنا: موہنا (دا)
مسواک دا صوف: مسواک دا چبیا حصا جو کھاون دی تھاں نت ڈنا جاندا اے
مسوانی: دوات
مسو بھنّی رنگیلا: مساں اُگدیاں ہیاں

مسودا: مصنف دی ہتھ لکھت' کھرڑا' آپ لکھت (جمع تے ونہ مسودے)

مسوس: (ک) گُھٹّی' دیق

مسہل: (ع) سہل کرن والا' سوکھا کرن والا' جلاب آور دوائی

مسی: اک قسم دا منجن جو سہاگناں ورتدیاں سن

مسیاں جراباں: جراباں (ج)

مسیحا: علاج کرن والا' ڈاکٹر' مسیح

مسیحے: مسیحا توں' ڈاکٹر علاج کرن والا.

مسیرو: ماسی دا پتر' دمی

مَشاطہ: (ع) دوہٹی نوں سوارن سجاون والی عورت

مشال: (مث) حق' مشعل' لکڑ دے اک پاسے کپڑا ولیٹ کے اگ لائی ہوئی

مشالچی: (مذ) مشال بالن والا

مشاہد: ظاہر کرن یاں ہوون والا

مشاہد: ویکھن والا

مشاہدہ: اکھیں ڈٹھا' ویکھیا' ویکھن

مشاہر: مشہور

مشاہرہ: مشاہرا' تنخواہ' معاوضا

مشائخ: دین بزرگ' وڈے پیر

مشت: (ف) مٹھ' مٹھی' مُکا

مشت نمونہ سن خرواروں: فارسی اکھان "مشت نمونہ از خروارے" یعنی ڈھیر وچوں نمونے وجوں اک مٹھی

مشتاق: (ع) شوق رکھن والا' تانگھواں' چاہوان

مشتری: سورج ٹبر دا سبھ توں وڈا سیارا جو سورج ولوں پنجویں نمبر اُتے اے (2) خریدار (ونہ مشتریاں/غز)

مشٹ کرنا: چپ رہنا

مشٹنڈا: (مذ) ہٹا کٹا' کم کرن دی طاقت رکھن دے باوجود نکما' لفنگا

مشرا: ہندواں دی اک ذات' مسرا' مشرا

مشرب: (مش-رب/مذ/ع) سوچ' مذہب' راہ' پانی پیون دی تھاں

مشرف: (م-شر-رف/ع) شرف والا جس نوں وڈیائی حاصل ہووے

مُشرک: (مذ/ع) شریک کرن والا' رب دی ذات وچ بھائیوال بناون والا

مشروع: (ع) شرع مطابق

مشروف: شرف والا' عزت والا

مشعال: مشال' مشعل

مشغول: رُجھت' رُجھیا ہویا' مصروف

مشغولی: رُجھت' رُجھ' رجھیا' مصروف

مشفق: (مش-فق) شفقت کرن والا' مہربان

مشق: (ع) کوئی کم سکھن لئی استاد دی نگرانی وِچ وار وار کرن دا عمل

مشک: کھل دی بنی پانی بھرن والی چھاگل یاں بوری

مشک بوری: مشک وانگ لکایا ہویا (دا)

مُشک: بو' خشبو' گندھ' سگندھ' خاص قسم دے ہرن دے ڈھڈ اندر کالے رنگ دی خشبوئی وست

-مشک تتاری: تاتاری مشک' تاتار دے علاقے دے ہرن دی مشک' کستوری

-مشک قبہ: کستوری دا بنیا گنبد

-مشک پیڑھی: خشبوئی بلے چھڈدی' جس وچوں واشنا آوے

-مشک لپیٹیاں: مشک والیاں' جنہاں وچوں کستوں دی خشبو آوے

-مشک لیا: سو نگھیا

-مشک مچایا: خشبو کھلاری

-مشک وچ بوڑیاں: خشبو وچ ڈُبیاں ہوئیاں

مُشکاں: دووین باہواں' ڈولے

مُشکاں بنھن: مجرم دیاں باہواں بنھن

مشکل: اوکھ' سختی' تنگی

-مشکل کشا: اوکھ دور کرن والا یعنی رب (2)

حضرت علیؓ دا لقب

مشکن: (ک) مشک پیدا ہوون' بو پیدا ہوون' دیگ تے آون

مشکوٰۃ: (مش-کات) فانوس' چراغ دان

مشکوں: مشک نال' خشبو پاروں

مشکی: خشبو والی' (2) دیگ تے آئی

مُشکی: مُشک رنگی' کالی' سیاہ

مشکے: مُشک اُٹھے' بو اُٹھے

مشکیالیاں: (مش-کے-لی-آں) مشکی (زلفاں)

مشکیں: مشکی' کالے

مشہد: گواہی دیون دی تھاں' حاضر ہوون دی تھاں' ایران دا اک شہر

مشہود: (ع) موجود' ظاہر' حاضر' غالب' جدے بارے گواہی موجود ہووے

مشیر: مشورا دیون والا' صلاح کار

مصاحب: درباری' صحبت وچ رہن والا' ساتھی

مصاف: میدان جنگ' رن (ا)

مصباح: (ع) دیوا' چراغ (ا)

مصبر: کالے رنگ دی اک کوڑی دوا جو جلاب آور ہوندی اے

مصحف: (مذ/ع) اسمان توں لتھا صحیفا' اسمانی کتاب' پاک کتاب' قرآن مجید

مصدی: منشی' مستری' ملازم' کمی

مصروع: ڈِگیا ہویا' مار کھادا' مرگی دا روگی

مصری: مصر واسی' مصر نال تعلق رکھن والا (2) تلوار (3) کھنڈ نوں صاف کر کے بنائی ہوئی ڈلی ورگی وست

مصرے: مصر (م)

مصفا: صاف

مصقل: صقل کرن دا پتھر' زنگال لاہن دا ژچد

مصلا: جاء نماز' کپڑا جس اُتے نماز پڑھی جاوے

مصلاحت: مشورا' صلاح

مصلحت: بھلیائی' چنگی صلاح' نیک مشورا

مصلے: مصلا دی جمع' جاء نماز

مصمم: پکا

مصنوع: (ع) بنی ہوئی شے (جمع: مصنوعات)

مصول: محصول' کرایا' ٹیکس

مضارع: (مذ/ع) ایہا فعل جہنوں حال تے مستقبل دو تھاویں ورتیا جا سکے

مضاف: (مذ/ع) جڑیا ہویا' نتھی' منسوب' دو لفظاں تے چیزاں دا آپسی تعلق دسن والے لفظ (دا' دی' دے وغیرا)

مضبوط: (ع) پکا' پیڈھا

مضحک: اک ساز دا ناں

مضحک: ہساون والا

مضطر:)مذ/ع) سوڑ والا' اضطراب وچ' بے چین

مضفیا: مضاف توں' اضاف کیتا/ کیا ہویا' نتھی ہویا' ملیا ہویا

مطالعہ: پڑھن

مطالعہ کیتا: پڑھیا

مطبخ: بورچی خانا' رسوئی

مطرب: (مط-رب/ع) گاون والا' گویا

مطربا: اے مطرب

مطرز: (مو-تر-رز) سجایا ہویا

مطعون: طعنا مِتا ماریا گیا' الزام لایا گیا (اصل معنے برچھی ماریا گیا)

مطلب: (مذ/ع) معنے' طلب کیتی شے' اچھیا

-مطلب سمجھ حسن دا: حسن دا مطلب سمجھ کے

مطلع: (مذ/ع) سورج چڑھن دی تھاں' غزل دا پہلا شعر' طلوع ہوون دی تھاں

مطلق: (مذ/ع) پورا' ازاد' بے قید' مکمل' رزا' رب دا اک صفاتی ناں

مطلق ذات: رب تعالیٰ' ذات مطلق

مطلوب: جہدی طلب رکھی/کیتی جاوے' معشوق

مطول: طول دِتا ہویا' لما کیتا ہویا' علم بیان تے

بلاغت دی اک کتاب دا ناں
مطہر: مُتہر، پاک صاف کرن والا ہتھیار، اک ڈیڑا جو مَلنگاں دے خیال وچ ہر شے نوں پاک کر دیندا اے
مطیب: خشبوئی، معطر
مطیع: اطاعت گزار، فرمانبردار
مظنی: ظن تخمین نال، میرے ظن مطابق
مظنہ: ظن، گمان، دلیل، قیاس
مظہر: ظاہر ہوون دی تھاں، اظہار ہویا
مظہری: ظاہر دا، مظہر دا
مع: نے، نال
معاذ اللہ: رب دی پناہ، رب بچاوے
معارج: معراج دی جمع، پوڑھیاں
معاش: (مش/ع) روزی، رزق، روپے پیسے
معاملہ: کیس، قضا، کاروبار، وہار، ایہیا کم جس وچ کوئی ہور وی شامل ہووے
معاملہ چلن: کسے دوجے نال کم چلن، مقدما بن جاون
معاملے دھارن: دل وچ منصوبے بناون، پروگرام بناون
معانی: مطلب، ارتھ
معاوضہ: موکھ، بدلا، مزدوری، حق محنت
معاہد: سمجھوتی، ساتھی، معاہدے وچ
معبر: (ا۔بر) پتن، گھاٹ، دریا پار کرن دی تھاں
معبر: سُفنے دی تعبیر دسن والا
معبود: جہدی عبادت کیتی جاوے
معتاد: جو عادت بن چکی ہووے (خوراک یاں نشے دی مقدار)
معتدل: اعتدال والا، وچکارلا، درمیانا
معجون: گُنھیا ہویا، خمیر کیتا ہویا، حکیمی دوا، دوا کے شت وغیرا پا کے بنائی دوا (2) افیم دی بنی اک نشا آور شے جو مُغلاں وچ کھاون دا رواج سی
معدود: (ع) حساب وچ، گنتی دے، گنے ہوئے

معدوم: (ع) عدم توں، غائب، الوپ
معذور: (ع) عذر والا، رہن، کسے وجہا کارن کوئی کم نہ کرن جوگ
معراج: (ع) پوڑی، اپر جاون، رسول کریمؐ دا اسمان دا سفر
معرفت: عرفان، جانکاری
معروف: جانیا، پچھانیا، مشہور
معزول: راج گدی توں
معشوق: جس نال عشق کیتا جاوے، محبوب
معطر: عطر بھنیا، عطر لگیا، خشبو والا
معطوف: مڑیاں، جھکیاں، ڈھہیاں، ڈھلیاں، ولیٹیاں ہوئیاں، پھیریاں ہوئیاں
معظم: عظمت والا، وڈیائی والا
معقول: عقل مطابق، مناسب
مُعلّا: (ع) اُچا، ودھیا، اُچا ہویا ہویا
مُعلقہ عَلیٰ ابوابُ العرش: عرش دے بوہیاں نال لمکدے ہن
معلم: (ا۔لم) معلوم، علم وچ، پتا، واقفی، جانکاری
معلم: (مو۔عل۔لم/ع) استاد، تعلیم دیونہار
معلول: (ع) کسے وجہا کارن ہوون والا کم
معلی: ویکھو "معلا"
معمار: عمارت، جیلی (افوی معنے ٹھلیا ہویا)
معمور: آباد، بھریا ہویا
معمول: کسے عمل وچ حرکت کرن والا (2) روز دے کم
معمول خوب کرن: روز دے کم چنگی طرحاں کرن، ہر عمل وچ کامیاب ہوون
معنبر: عنبر کی، خشبوئی
معنوی: غیر حقیقی، معنیاں پچھوں، اندری
معوذتین: قرآن شریف دیاں دو آخری سورتاں یعنی فلق تے الناس
معین الدین: خواجا معین الدین چشتی اجمیریؒ
مغاں/ان: (مذ/ع) مغ دی جمع، اگ پوجن والے، آتش پرست (2) آذر بائیجان وچ اک علاقے دا

ناں (3) سوہنے منڈے
مغرب‌زادی: مغرب زادی' مغرب دے کسے دیس
دی جم پل
مغرق: سونے چاندی دے پانی نال لشکاون
مغز: (مغ ز/ع) دماغ' بھر' غرور (2) ہی دا اندرلا
حصا' گری (3) عقل' دانائی' دماغ' سیانپ (4)
ست' روح' اعلا قسم دے موتی
مغفرت: معافی' بخشش
مغل: وچکارلے ایشیا دی اک قوم' منگول
مغلب: مغلوب کرن والا' غلبا رکھن والا
مغلق: گنجھلدار
مغلوب: جس اُتے کسے ہور دا غلبا ہووے'
ہارے ہوئے
مغلوبی: مغلوب ہون دی حالت
مغموم: جہنوں غم ہووے' اداس' غمگین
مغیو: بدلاون والا
مغیل: ببگر (خار مغیلاں: ببگر کنڈا)
مفعد: بناڈل' ایویں
- مفت برے: مفت بری
- مُفت بری: مُفتلاون دا کم' مُفت خوری
مفتون: (ع) فتنے وچ پایا ہویا (2) عاشق' جلا'
قربان ہون والا
مفتی: مفت وچ (خف) (2) فتوا دیون والا
مُفتے: مفت وچ
مفتیاں: مفتی دی جمع' فتوے دیون والے
مفرح: فرحت دیون والا' خوش کرن والا
مفروق: تفریق شدہ' چیرے والا' فرق کیتا' وکھرا
ہویا' مانگ یاں چیرے والا
مفقود: (ع) گواچیا' الوپ' غائب' ناپید (احمد)
مفکوک: چھڈایا ہویا' وکھرا کیتا ہویا
مفلس: (ع) غریب' نادار' ممتھا
مقابلہ: ٹاکرا' مخالفت' دو دو ہتھ' جانچ
مقال: (مث/ع) گل بات' بول چال' کلام

مقالے: مقال' گل بات
مقام: تھاں' درجا' مرتبا' ڈیرا' ابادی
- مقام کرن: ڈیرا لاون' اباد ہوون
مقامی: مقام اُتے' مقام دے' تھاں اُتے' تھاں
دے' کسے تھاں نال تعلق رکھدا
مقامے: مقام' تھاں (ف)
مقبول: (ع) قبول کیتا گیا' لوکاں توں پسند
مقبولی: مقبول' قبول کیتا گیا (مم)
مقت: دشمنی' نفرت
مقتل: قتل گاہ' قتل کرن دی تھاں
مقدم: پہلے نمبر اُتے' اگیرے.
مقدور: مقدر وچ' توفیق' اپڑ' طاقت
مُقر: (ع) تھاں ٹھکانا' گھر
مُقر: (ع) اقراری' منشار
مقراض: قینچی
مُقرب: (م-قر-رب/ع) نیڑلا' نیڑے والا
مُقرب: (مُو-قر-رب/ع) نیڑے کرن والا
مقرر: رسیا ہویا
مُقصر: (ع) قصور کرن والا' دوشی
مقسوم: ونڈیا ہویا' بھاگ' قسمت وچ' مقدر
مقصود: جس ول قصد کیتا جاوے' مطلب لوڑیندا
مقصوروں خالی: جہنوں مقصود نہ ملے
مقطع: غزل دا اخیرلا شعر' انتر (2) کپن دی تھاں
مقلد: تقلید کرن والا' پیروی کرن والا (ایسا بندا
تصوف نہ جانے' بڑا ہیٹھکیاں دی پیروی کر
جاوے/خف)
مقوس: (ا-کو-وس) کمان وانگ ڈنگی شے
مُقوس: (مک-وس) گھوڑے دی رسی
مقوی: قوت دیون والا
مقید: قید وچ' بندی
مقیم: (مقی-م/ع) رہن والا' ٹھہرن والا' ق
کرن والا' نماز پڑھن والا
مکہ: مکا (خف)

-مُک لت: مُکّے تے لتاں، مار، مُکّا، مُٹھ (2) مُک گیا، ختم ہویا
مکابر: وڈیائی جتاون والا، تکبر والا
مکارہ: (مک-کا-را) مکار سوانی، مکر کرن والی
مکارہ: (ما-کا-رے) مکرو مکلاں، مصیبتاں
مکاشف: کشف والا، راز کھولن، پردا چکن
مکالا: موتہ کالا
مکالکھ: مونہہ نوں کالکھ
مکالی: کالے موتہ والی
مکان: تھاں، گھر، رہن دی جگھا
مکانوں خالی: لامکاں، نتھاواں، جو کسے تھاں دا پابند نہ ہووے سگوں ہر تھاں ہووے (رب)
مکاع: مکن، ختم، اختتام
مکائیدا: ماری دا (موڑ مکائیدا: فیر ماری دا)
مکت: مکتی، نجات، ازادی
مکتوب: چٹھی، چٹھی، خط
-مکتوبُ فی الکانی: الکانی (حدیثاں دی اک کتاب) وچ درج مکتوب
مکتوم: گجھا، راز، بھیت
مکٹ: کلغی، دولھا دے سر اُتے کلغی والا تاج
مکل: (مک-حل) سرے دانی
مکل: (میک-حل) بڑیچو
مکر: مکاری، چھل، فریب
مکرر: مڑ، دوبارا
مکرن: (ک) نابر ہوون، نہ کرن، منکرن
مکروں: مکر توں، مکاری توں
مکروہ: ایہیا کم جو حرام نہیں پر اسلام مذہب وچ بڑا ناپسند کیتا جاندا اے
مُکرّم: (ع) عزت والا، آدر جوگ، محترم (خف)
مکشوف: کشف والا، کھلیا، ظاہر کیتا ہویا
مکلاوہ: مکلاوے جاون والا
مکلاون: (ک) دور ہوون، جدا ہوون، جاون
مکلایا: وداع کیتا

مکلایوس: اوس وداع کیتا
مکلف: (مو-کل-لف/ع) پر تکلف، سجیا ہویا
مُکلّل: (ع) تاج والا (2) لشکواں، چمکیلا
مکلوان: دیس دا شمالی مغربی کونا
مکلاودھ: محبوب دا رہن
مکن: (ک) ڈکن، کھیڈ وچ بالاں دا اپنے نال بدل کے دس برابر آ جاون
مکن: (ک) ختم ہوون، نبڑن، مرن
مکنا: جوان
-مکنا ہاتھی: مکنا ہاتھی، جوان ہاتھی
مکوڑے: کیڑے (لا)
مکون: پیدا کیتا ہویا، ہوند وچ، وجود وچ
مکہ: سعودی عرب دا مشہور شہر جتھے رسول کریمؐ دا جنم ہویا
مکی: مکہ شہر نال تعلق رکھدا (2) لہور وچ پیر مکی دا مزار
مکے: مکن توں، ختم ہوئے (2) مکا توں جمع
مکیاں: (مک-کی-آں) مکی، مکی
مکین: واسی، رہن والا
مکھ: ہڈیاں دا گُدا، مغز
مکھ (ہ): مونہہ، چہرا
-مکھ آلود: ناپاک، ناجائز
-مکھ بھینگیا: مکھ بھینگا، لترا
-مکھ ڈالے: مونہہ وچ پاوے، کھاوے
-مکھ سفیدی آیا: وال چٹے ہوئے
-مکھ لالی: چہرے اُتے سرخی (عم)
-مکھ موڑن: بے وفائی کرن، بے توجہی کرن
مکھاں: مکھ دی جمع، مونہہ
مکھاندرے: مکھاں دے
مکھانا: چینی توں تیار کیتی جاون والی اک مٹھیائی
مکھٹو: (م-کھٹ) کمائی یاں نفع نہ لین والا، نقصان جرن والا، نکھٹو
مکھڑا: مکھ، چہرا، مونہہ (محبوب دا سندر چہرا)

مکھن: (ک) چوپڑن، ملن (2) دُدھ رِڑکن مگروں اُتے آون والی چٹے رنگ دی تھندھیائی

مکھنا: مکھن، محبوب

مکھی: سورج مکھی دا پھُل (لا) مکھ توں

مکھیا: چودھری، نمبردار

مکھیاں: وسیاں، معطر

مکھیر: شہت دی مکھی

مگدھ: مورکھ، بے وقوف، نا سمجھ (ناٹک)

مگر: پچھے، پٹھ، کنڈ، پچھلا حصہ، پشت

مگرے: مگر

مگس: (فا) شہت دی مکھی، مکھیر

مگل: مغل (ناٹک)

مگھ: مگھر، چھت دا مورا جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے (2) پانی کنڈھے دا اک جنور (3) مگھن توں امر تے حاصل مصدر، بھڑک، اگ

مگھا: کنڈے والا مٹی دا پیالا

مگھائی: بھڑکائی، بالی (اگ)

مگھر: دیسی سال دا نوواں مہینا جو 15 نومبر دے لگ بھگ شروع ہوندا اے

مگھن: (ک) دگھن، بلن، بھکھن

مگھو آسن: طاقت دولت خوشی دا تخت، اندر دا تخت

مگھی: نکی چاٹی، پیالی، نِکا مگھا

مگھیانہ: جھنگ مگھیانہ، جھنگ دا شہر

مل: ملن توں امر تے حاصل مصدر

-مل بیٹھا: قبضہ کر بیٹھا

مِل: ملن توں امر تے حاصل مصدر

مُل: قیمت

ملاپ: میل

ملاپڑا: بہت ملاپ والا، لوکاں نال میل رکھن والا، ملن سار

ملاح: مہانا، کشتی چلاون والا

ملاح رنگیلا: رب تعالیٰ (محم)

ملاحت: (مث/ع) سلونا پن، رنگ دا ساؤلا پن (خف)

ملاحظہ: لحاظ، احترام

-ملاحظہ کرن: ویکھن، جاچن، جانچن، مطالعا کرن

ملاقی: ملاقات کرن والا/والی

ملال: (نر) غم، دُکھ، اندوہ، ملول، اداس

ملام: ملامت، تندن، تندیا، پھٹکار

ملامت: تندیا، مندا بولن

ملامتی: ملامت کرن والا، مندا بولن والا، اِک فرقا جس دے فقر والے لوکائی ساہمنے شرع خلاف حرکتاں کردے نیں تاں جے لوک اوہناں نوں برا جان کے اوہناں توں دُور رہن (فرقہ ملامتیہ)

ملائی: ملامت والے، ملامتی

ملاوا: ملاپ، میل

ملاوڑا: ملاون والا، ملاپڑا

ملاوگ: ملاوے گا (فر)

ملائک: ملک دی جمع، فرشتے

ملائم: کولا، نرم، مناسب

ملبا/ملبہ: (ہ/نر) کوڑا، اِتاں روڑے، عمارت ڈگن مگروں دی وست، بے کار چیزاں

ملت: (مث) قوم، نسل، اک تھاں رہندے یاں اکو سوچ رکھدے لوک (2) مسلک

ملٹھی: (مو-لٹھ-ٹھی/مث) اک بوٹے دی جڑ جو ریشے دی دوائی وجوں کاڑھ کے پیتی جاندی اے

ملجل: میل کچیل (خف)

ملحق: نال، لاگواں، الحاق والا

ملخ: ٹکڑی، ٹڈی دل

ملدیاں مہیں: دُدھ دیون لئی اماوا مجھ، دُدھ دیندی اے

ملدی: ملی، لبھی

ملڑے: ملے، لبھے

ملعون: جس اُتے لعنت کیتی گئی، ردیا ہویا
ملفوف: لفافے وچ، ولھیٹیا ہویا
ملک: اوٹھ پالن والا بلوچ
مَلک: (مذ/ع) فرشتا، ملک الموت، عزرائیل (ایف)
-ملک الموت: موت دا فرشتا، عزرائیل، یم دوت
مِلک: ملکیت، ملاکی
مُلک: دیس، علاقا (2) لوکائی، آبادی
ملک نکالیاں: دیس نکالا، جلاوطنی (خف)
ملکاں: ملک دی جمع، فرشتے (عم/غ)
ملکاناں: ملکاں نال تعلق رکھن والا
ملکانے: ملک، نواب، نوابی دسوں، ملکاں دے
ملکوت: رب دی راہ دا اِک دَرجا، فرشتیاں دے رہن دی تھاں
ملکوتی: فرشتیاں ورگا، ربی (حسن)
ملکی: [illegible] دی ماں دا ناں
ملکی: فرشتیاں دی (ملک توں)
ملکیں: دیساں وچ، ملکاں وچ
ملکھ: ملک، جائیداد، ملکیت
ملکھانگاں: ملک دیاں مالکاں
ملکھیسیا: (مل + کیسیا) گنترے والاں والا، مجنبی
ملگ: ملے گا، گی
ملل: (مذ/ع) ملت دی جمع، قوماں مذہب
ملم: مینوں مل، ملے
ملنگ: (مذ) درویش، سادھو، فقیر، جوگی (م + لنگ) جنہوں عزت دی پرواہ نہ ہووے)
ملنگا: اے ملنگ
مَلن: (ک) مالش کرن، ہولی ہولی ہتھ پھیرن لین
مَلن: (ک) قبضا کرن، مل مارن، زبردستی قبضا کرن، آس لا بہن
مِلن: (ک) لبھن، ہتھ آون، نال لگن، چھوہون، جڑن، ملاقات کرن، گاں مجھ دا دُدھ دیون، ڈنگراں دا ملاپ کرن
-مِلن کھائیاں: کماون توں مِلن، (دِھیاں مارن والیاں نوں پاڑ کے کماون لئی دِھیاں دِتیاں جاون)
-مِلن والے: عقیدت مند، مُرید، سلسلے وچ شامل لوک
ملنی: پہلوان عورت، مل توں مونث (مل: بہادر پہلوان)
ملوانا: مولوی (جمع تے ودھ ملوانے)
ملوسے: میلے کچیلے
ملوھنے: نُنب (کھرا) تے جُگے وچکارلا حِصا
ملوک: (ع) ملک دی جمع، بادشاہ، وڈے لوک
ملول: (ع) اداس، غمگین، افسردا، رنجول
ملولن: ملول توں، غمگین، رنجول، اداس
ملوم: معلوم
ملوں: مُدھوں، اُکا، مرلوی
ملھا: (مذ) ملھا، کوکنی بیر
ملھار: بدل، بارش دوسادن والا راگ (2) رائیں
ملھاری: سبزیاں دے بیجن/ بیجن والے، رائیں (2) بدل
ملھوترا: اروڑا ہندوواں دی اک گوت
ملیر: ملیر دے علاقے
ملیئیں: لی ایں
ملی: نیڑے آئی
ملے: رکڑے، ملن توں
-ملے میل: کڑی منڈے والیاں دی آپسی ملاقات
ملیاسے: اسیں ملے آں
ملیاں (م-ملے-آں) مل لیں نال، ملن نال، مالش کرن نال
ملیح: خوبصورت، ملاحت والا، ویکھو "ملاحت"
ملیر: سندھ دا اک شہر
ملیس: اوہنوں ملیا
ملیم: مینوں ملیا/ ملی

ملیس: اختیار کریں' مَل لویں
ملیس: (ل-ل-ل) مل نال' خرید کے
ملیندا: ملاندا
ملیوس: ملیا
ملہا: کوکنی' بکے جانگلی بیراں دی جھاڑی جس نال لگدے بیراں نوں کوکنی دے بیر آکھدے نیں
ملہار: اوہ راگ جیدے گاون نال مینہ وسدا اے
ملہاری: بدلاں والا (موسم وغیرا)
ملیپ شطہ: انگوری شراب' گلاب
ملہم: مرہم' زخماں اُتے لاون لئی دوا سلی تھندھیائی
ملھوک: غلاظت وچ پلن والا کیڑا
مم: عورت ورگی اک بلا' ڈَین' جو مشہور اے کہ بلوچستان دے پہاڑی علاقے وچ ملدی اے' مرداں نوں چِک کرلدی اے تے اوہناں دے پیراں دیاں تلیاں چِٹ چِٹ کے ایہنا باریک کر دیندی اے کہ اوہ نس کے آون جوگے نہیں رہندے
مما(ل): ددّھ' چھاتی
- ممے اپٹے پائی: اپنا دودھ پیایا
مماتی: ممات' موت
ممارکھاں: مبارکاں
ممبو: (مذ) منبر' میت دا اوہ تھڑا جس اُتے کھلو کے مولوی بولدا اے
ممتاز: (مذ/ع) امتیاز والا' نویکلا' ہورناں نالوں وکھرا
ممتازی: ممتاز' وکھرا
ممدوح: (ع) مدح کیتا گیا' جیدی تعریف کیتی گئی (احمد)
ممسک: (ع) کنجوس' شوم' تنگ دل' روکن والا
ملاتاں: صندوق' ڈبے (لط)
ممنون: احسان مند' شکر گزار
مولا/مولے: چڑی ورگا اک نکا پنچھی جس دے ڈھڈ اُتے کالیاں دھاریاں ہوندیاں نیں
مولی: ویکھو مولا (ور مولے)
ممیاں: ڈانگاں' ویکھو "مم"
ممیاون: (ک) بکری دا بولن' منکنا
ممیں: مم دی جمع' ویکھو "مم"
مَن رآنی اولادی: جے کوئی میری اولاد نوں ویکھے (لا)
مَن رَحِبَ: جو رغبت کردا اے
مَن ضَحَک ضُحِک: ہسن والے اُتے وی ہسیا جاندا اے (عربی محاورا)
مَن عَرَفَ نَفسَہ فَقَد عَرَفَ رَبَّہ: جنھے اپنا آپ پچھان لیا اوہنے اپنے رب نوں پچھان لیا
مَن مِثلِی: میرے ورگا کون اے
مَن یَھدِی اللہ: جنھوں اللہ ہدایت دیوے
من دون اللہ: اللہ توں سوا
من قلل قلل: تھوڑے (خرچ والے) لئی تھوڑا (رزق)
مَن: وڈی روٹی' روٹی' مانی
من: دِل' ذہن' روح' عقل
- من بھاون: من بھاوندے' من پسند
- من موہن: مَن موہ لین والا
من: منّن توں امر تے حاصل مصدر
- من رضائیں بیٹھے: رب دی رضا من بیٹھے
- من کر: من کے
- من گھتی: من لئی
من تاری: متاری' جنھوں ترنا نہ آوندا ہووے
من سونا: شکن مناون دیلے
منا: اے من
منا: رتی چوتھائی' پونا (2) چرخے دا اوہ حصہ جس وچوں تکلی ہوندی اے
منابر: منبر دی جمع
منادا: ڈھنڈورچی' منادی کرن والا

منادی: ڈھنڈورا، اعلان
مناقب: (فم) منقبت دی جمع، خوبیاں، گُن، تعریفاں
مناکھا: اکھاں توں رہیا، انھا
مناوا: (نذ) مناون، مناون دا کم، مناون دا کم کرن والا
منبر: (نذ) مسیت وچ دو پوڑیاں دی چونکی جس اُتے بہہ کے مولوی خطبا دیندا اے
منتر: منتر
منت: بھینٹ، نیاز، چڑھاوے دا وعدہ
منتارو: مَن تارو، ترنا نہ جانن والا/والی
منتاری: دیکھو "منتارو"
منترا: کلا
منترا: متا
منترن: (ک) مندرن، کیلن، منتر پڑھ کے قابو وچ لیاون
منتظر: (نذ/ع) اُڈیکوان، اڈو یکنہار
منج: دیکھو منجھ
منج: منجی، دھان، رسی وٹن والے ریشے
— منج کرنا: رسی وٹن لئی منج نوں سکٹن (اوہو جیہا سلوک)
منجا: منجی، مراد جنازا
منجالی: بجھ، ہڈیاں دا گودا، مغز، بِکھ
منجاہاں: گھلاں
منجو: منجی دا سنا
منجو: کانے دی چھِل
منجراون: (ک) کھڑن (پھُل دا)
منجھی: سنا
منجھی: "منجڑی" دے نال تابع مہمل (منجھی منجھی)
منجم: نجومی، جیوتشی
منجن: (ک) منیہا گھلن، سند بلاون، تورن، گھلن، روانا کرن

منجی کاکڑی: تینجی امرسدھو لہور لاگے کاکڑیاں نال دا چنڈ
منجھن: منیہا گھلیں
منجھو: وچ
منجھ کھلے: ادھ پاگل، جھلے
منجھاری: موجھاری، غمگینی، دکھ، غم، ملال، آزردگی
منجھیوال: مینوال (جھ)
مند: عیب، ماڑ، برائی، خامی
مندا: برا، مدھم، سست، بے رونق آلسی، احمق، ہیچ، ماڑا، برا، بھیڑا
مندال: شمالی علاقیاں وچ نرم لکڑ والا اِک رُکھ
مندانی: مندان، بند کرن، آد گرنتھ دا اخیرلا باب
مندائی: برائی
مندر: منتر، جادو دے بول
مندر: ہندوواں دی عبادت گاہ
مندرا: چھلا، مندری، جوگی دے کن دا والا
مندرا: چھلے، والے
مندرن: (ک) کیلن، جادو ٹونے نال روکن، سپ ڈنگے دا ٹونے نال علاج کرن
مُندری: (مث) چھاپ، انگوٹھی
مُندرے: کناں لئی موٹی تار دے کانٹے جو جوگی لوک ورتدے نیں
مندریاں: مندری دی جمع، انگوٹھیاں
مندریاں: ساز دا اک حصا
منڈرا: مندا
مندی: بُری، ماڑی
مندیائیاں: برائیاں
مندیرا: بہتا مندا، بہتا برا (مث: مندیری)
مندیل: (م) رمال، تولیا، صافا، پٹکا
مندھ: سوائی، تیویں، تریمت
مندھائی: مدھانی، دُدھ رِڑکن والا سند
مندھرا: نکے قد دا، گِٹھا

منڈھیرے: منڈے' بُرے' ماڑے

منڈہ: جادو

منڈہ: پانی کنڈھے دی زمین

منڈہ: بھس کے

منڈہ: مُنڈی' سِر

منڈہ: منتر

منڈا: وڈی روٹی

منڈا: جوان' لڑکا' طاقتور بغیر سنگ دے چھایاں چھترا

منڈا بھاسی: داڑھی' مُچھ' بھواں تے سردے وال صاف رکھن والا

منڈاسا: سِر اُتے بنھیا کپڑا

منڈپ: کسے تقریب لئی بنایا وڈا سارا ہال' 2 حویلی

-منڈپ ماڑیاں: وڈیاں وڈیاں عمارتاں

منڈکن: (ک) مڑکن' ڈھچن' ڈکن

منڈل: (نا) کردو' جتھا' سنگت' منڈلی

منڈلاون: (ک) چکر لاون' آل دوال پھرن' گھمن

منڈن: (ک) مسن' ہتھ نال ملن' مالش کرن

منڈن: (ک) منع

منڈول: (نا) چکر' گھیرا' علاقا

منڈلی: منڈل' جتھا' ٹولا

منڈی: گردن سمیت سِر

منڈی: داڑھی مچھاں بھواں منانون والا فقیر

منڈی منانا: سر منوان' سر کٹوان

منڈے چنگے: مٹھیاں بھرے

منڈیا: مُنیا ہویا' روڈا' ٹنڈ کرائی ہوئی

منڈیک/منڈیکا: مُنڈیاں دی ٹولی

منڈھ: مُڈھ' جڑ

منڈھ منگوانا: بوٹیاں دیاں جڑھاں

منڈھن: مڑھن

منڈھول: منڈھوں' اکا' بالکل

منڑی: من گئی' راضی ہو گئی

منزل: ٹھہراء' پڑاء' فاصلا جتھے اپڑنا لوڑیندا ہووے

(2) قرآن مجید دے رکیتے گئے ست حصیاں وچوں اِک (3) مکان دی چھت اتے دے کمرے ہر چھت اک حزل اکھواندی اے

منزہ: پاک (عیباں توں)

منس: بندے' انسان' خاوند' آدمی (جمع: منساں)

منسوب: نسبت نال' کسے نال متعلق' کسے دے منسے لگن' منگنی

-منسوب کیتے: منگنی کیتی (دا)

منسوبہ: منگیندڑ' منگیتر

منسی: (ع) نسیان وچ' بھلایا

منش: منس

منشا: (س-شا/مش) مرضی' سدھر' خاہش' اچھیا

منصب: عہدا

منصف: انصاف کرن والا' جج (عم)

منصور: (نا) جہدی مدد کیتی گئی (2) حسین بن منصور حلاج' اک رب پریمی جنہے "انا الحق" (میں رب آں) دا نعرا لایا تے سُولی چڑھ گیا

منصوری: حسین بن منصور حلاج دا مسلک' ویکھو "منصور"

منصورے: شاہ منصور' حسین بن منصور حلاج

منصوص: نص توں' ثابت' اوہ گل جہڑی قرآن یاں حدیث توں ثابت ہووے (فز)

منطق: گل' بات' کلام' دلیل دا علم

منطق الطیر: پکھیرو واں دی بولی' اک کتاب دا ناں

منطوق: نطق توں' گل' بولیا ہویا' مُوہوں نکلی گل دے

منظور: قبول' پسند' کیتا گیا' وارا کھاندا

منظوم: (ع) نظم کیتا گیا' نظم وچ

منعم: امیر' کھاندا پیندا' سوکھا

منفعل: (س-ف-عل) اثر قبولن والا (2) شرمندا

منقاد: (ع) فرمانبردار' عاجزی کرن والا

منقبت: (ع) صفت' تعریف (وچ نظم)

منقش: نقشاں والا، جس اُتے پھُل بُوٹے بنے ہوون

منقوش: (ع) نقش کیتا گیا، نقشاں والا (غ)

منقول: نقل کیتا ہویا

منقہ: سُکا ہویا وڈا انگور (و۔ن: منقے)

منکر: انکار کرن والا، نہ منن والا، انکاری

منکر نکیر: قبر وچ حساب کتاب لین والے دو فرشتے

منکھ: (م۔نکھ) بندا، انسان (جمع: منکھاں)

منگ: منگی ہوئی، کڑمائی والی منگیتر، منگن توں امر تے حاصل مصدر

مُنگ چنے کھیڈن: مکاری کرن (دا)

منگاساں: منگنی کراواں گا (2) منگواواں گا

منگت: مانگت، منگتا، فقیر، سوالی، پِنا

منگتا: منگن والا، فقیر

منگر: کٹورا، پیالا، چھنا

منگرو: چھنا، کٹورا

منگل: (سنہ) خوشی، کلیان، انند، نیک، رونق، آباد رنگ رلیاں، خوشی دا گیت

منگلاچار: (منگل+اچار) نیک دعا، مبارکبادی دعا

منگن: (ک) ہِنن، چاہون، طلب کرن، سوال کرن، منگنی کرن

منگو/منگوں: گاں مجھاں دا اجڑ

منگوائی: مُنگ بیجی ہوئی پیلی، کھیت جس وچ مُنگ بیجی جاوے

منگوائی: گاواں مجھاں دا رلیا ملیا اجڑ تے اوہدے بیٹھن دی تھاں، منگو بیٹھن دی تھاں

منگیسیا: (من۔گے۔سی۔آ) منگے گا ای

منگیندا: منگیندو، منگیتر

منگھ: کڑ، چھت دا پاڑ جس راہیں روشنی کمرے وچ آوندی اے

من مارو: محنتی، ہتھیلا

منن: (ک) قبول کرن، اقرار کرن، آکھے لگن، تسلیم کرن

منن (ک): وال لاہون، رگڑن، حجامت کرن، تکھن، ماخن

منوا: من، دل

منوت: منوتسو، من دا علم، نفسیات، انسانی سوچ

منور: (مو۔نو۔ور/ع) روشن، لشکدا، چمکیلا، نور والا، چانن والا

منور: (م۔نوٗ۔ر) لوہچن، لوہے دا کیل

منوکھاں: (غ ا) ویکھو "منکھ"

منول: ستاون والی (2) روٹی

منوم: اک ساز دا ناں

منوں: من توں، دلوں، من وچوں

-منوں پھندڑیاں: دل بھاون والیاں، بھڑکاون والیاں (ہف)

منوں: میتوں

مَنہ: (م۔س۔ہ) میں وچ

منہار: چوڑیاں ویچن والا، چوڑی بناون والا (منہاری: منہار توں مونث)

منہاریاں: چوڑیاں بناون تے ویچن والیاں

منی: نطفا، مرد دے آلت وچوں نکلن والا وِدھیا ترل جو بال پیدا کرن دا کارن بندا اے

منی: میتھوں (فقر منی: فقر میتھوں اے)

منی: پتھر، موتی، زیور

منی: اِک پہاڑ دا ناں

منے: میں

منے: اندر، وچ، ول، طرف، سے

منیاد: بنیاد، نینہ، مڈھ

منیادی: مڈھلا، قدیمی

منیادی: منادی

منیاری: سنگار دیاں چیزاں

منیارے: زیور، موتی، سجاوٹ دا سامان (2) منیاری دا سامان ویچن والے

منیاسے: اساں منے

منیامت: ہیرے ورگا اک قیمتی پتھر (بف)

منیاں: مرد ئیاں

منیب: سوہنی بہار

منیبہ: قائم مقام، کارندا، نائب

منیساں: مناواں گی

منیسوں: مناواں گے

منیسی: منے گا

منیم: میں منیا

منیویں: (منی-سویں) منیں (بلھا)

منھیرے: موہنہ انھیرے، سرگھی ویلے

مَن: چالھی سیروزن دا ماپ

مِنّ: مِنّن توں امر تے حاصل مصدر، ماپ/ناپ کے، تول کے

منڈے: ناپڑے

منکا: سپ دے زہر دا اثر دور کرن والا پتھر (2) موتی، تسبی دا دانا

منکن: (ک) ھیڈ بکری دا بولن، ممیاون، منمناون

منکھ (مذ): افسوس، دکھ، غم

منکھیون: (ک) افسوس ہوون، منکھ لگن

مَن مَن: مَن مَن دا، بہت بھارا

منمناون: (ک) نک وچ بولن، منکن، منمناون

مِنن: (ک) ناپن، ماپن، تولن

منتے: ناپڑے، نبیڑدے

منی: مان، غرور، آکڑ، گھمنڈ (2) سپ دا منکا، ناگ منی

منی دا: اوہ سپ جس دے موہوں موتی ڈِگدا اے تے جنگل روشن ہو جاندا اے۔ منکے والا سپ

منّو: مویا، مریا ہویا (لظ)

موانا: بھانبڑ، شعلا، سکے ککھاں دا ڈھیر جنوں اگ لائی جاوے

موانڑے: موانے، موانا دی جمع

موانے: موانا توں

موانس: (ع) میل جول، پیار (2) جنگ دا میدان (3) اک دیو دا ناں

مواشی: مویشی، جنور، چوکھر، ڈنگر

موافق: مطابق، مناسب، وارے وچ، فائدے وچ

موالی: میل جول رکھن والا، غلام، خدمتگار

موالی: مدہوش، مست

موباف: والاں وچ دلھیٹن دا کپڑا

موت: (مث/ع) مرت، چلانا، بے جان ہوون، مرگ

مُوت: مُوتر، پیشاب

–مُوت وچوں مچھیاں ٹولن/پھڑن: بے بنا کم کرن، ناممکن کم کرن

موتڑی: موت، مرگ

موتی: (1) موت (2) مانک، قیمتی، پتھر، کنی (علی حیدر)

موتی چون: سوانی تمبر دے حاشیے دی سجاوٹ دا کم (2) لوہ چون

موتائیاں کھائیاں: موٹا کرن والے کھانے، روغنی غذاواں (ا)

موٹریں: موٹی

موٹیری: ذرا موٹی، نسبتن موٹی

موٹھرا: موٹھ (2) سوت ریشم رلیا اک قسم دا کپڑا

موٹھک: مٹھ کُو، اک مٹھی بھر، تکا جیہا

موثر: اثر والا، اثریلا

موج: لہر، چھل، ترنگ، الیل (2) عیش، مزا

–موج زمانے ماری: زمانے وچ لہر آئی، فیشن چلیا

موجاں مانن نہ میں آیا: میں ایتھے عیش تے موجاں کرن نہیں آیا

موجودات: وجود رکھدیاں شیواں، جو موجود نیں

موچ: موہ، مڑ، پیر وچ داب لگن

موچی: چم دا کم کرن والا، جتیاں جوڑن تے گنڈھن والا

موچھاں: (ڑ/ا) مُچھاں

موچھے: لکڑ دے ٹوٹے

موچھیلے: مُچھاں والے

موحد: توحید پرست' رب نوں منن والا

مودود: خواجہ قطب الدین مودود چشتی (وا)

موڈھا: (موڈھ+وا) جِدا مُونڈھ تھلے نوں ہووے' اوندھا' کوڈا (د.ن: مودھی)

موڈھا: (مذ) موہڑھا' شانا' کندھا

موڈھے تیرے دوئی جیٹھ: کراما" کاتبین' موڈھیاں اُتے وسے جاندے دو فرشتے جو ہر انسان دے اعمال لکھدے رہندے نیں

مؤذن: اذان دیون والا

مُوذن: (مُو-ذن) موذی' ایذا دیون والا' نقصان دیون والا (مُم/خف)

مور: مشہور پنچھی جو اپنے رنگیلے پراں پاروں مشہور اے

مورا: میرا

موراں ہتھ مٹھا: ہتھ وچ موراں (دے کھنبھاں) دا مٹھا

مورت: تصویر' بُت' صورت

مورث: وارث کرن والا' جِدے وارث موجود ہوون

مورثی: وراثتی' وراثت وچ ملن والا

مورچہ: مقابلے لئی تیاری' میدان جنگ وچ اپنا آپ ڈھکن تے دشمن اُتے حملے دا بندوبست

مورچہ: زنگال دا داغ

مورچے تنگ ڈھکے: دشمن دے مورچے نیڑے آندے گئے

مورچھت: بے ہوش' بے سرت

مورچھل: مور دے کھنبھاں دا پکھا

مورچھڑ: مورچھل

مورکھ: بے وقوف

موری: نسر' نال' ویتی

موری: تنگ نیواں دروازا (باہو) سرنگ ورگا راہ (2) سوراخ (3) نقب (4) اِک مچھی جو اپنے ٹھکانے توں بہتا دور نہیں جاندی (5) کالے رنگ دی مجھ (6) میری

موری: باہواں پچھے لک دا حصا

مورے: میرے' میڈے

موڑ: موڑن توں امر تے حاصل مصدر' منع کر' روک' ٹھاک' پرتا' واپس کر (2) پھیرا' چکر

موڑ رہے: موڑیاں' ٹھاکیاں' منع کیتیاں' اسیں موڑ چکے آں

موڑا: واپسی (2) پرتاوا' جواب

موڑاں: موڑن توں' روکاں

موڑم: (میرے ول) موڑے

موڑن: (ک) موڑا دیون' ول دیون (2) پرتاون' واپس کرن (3) منع کرن' ٹھاکن' ورجن' ڈکن

موڑی دا: پرتائی دا' واپس کری دا

مُوڑی: سرمایا' پونجی' راس

موڑے: پرتاوے' دور کرے' پراتا کرے

موڑھا: سامان' مال اسباب (2) کانیاں دی بنیر ڈھو والی کری

موزوں: مناسب وزن کیتے ہوئے' تول تے وزن وچ پورا اترن والے

موزہ: جراب

موس: پنڈے نوں پنڈے نال دھکن

موسایا: تکلیف وچ پھسایا

موسایم: مینوں دکھ دتا

موش: (فا) چوہا

موصل: عراق دا اک شہر

موصوف: جِدی صفت کیتی جاوے' صفتاں (گناں) والا

موصول: وصول کیتا ہویا' وصول ہوون والا

موضع: پنڈ

موضوع: سرلیکھ' عنوان' مدعا' مضمون
موفور: وافر' بہت وادھو
موقن: یقین کرن والا
موقوف: دارومدار' وقف' ختم وقف کیتا گیا
موکایا: (غ ا) مُکایا' ختم کیتا' ذمے دار
موکل: اوہ فرشتا جیدے سپرد کوئی کم ہووے
موکلا: کھلا' وسیع' وشال
موکلایوس: ویکھو "مکلایوس"
موکلن: (ک) گھلن' بھیجن' ٹورن' جولن' پٹھن
موکلیندی: گھلدی' ودعیا کردی' رب راکھا آکھدی
موکلیوسے: ودا ع کیتا' گھلیا
موکن: (ک) ڈنگر نوں مرک لگن' پتلا گوہا کرن
موکوں: مینوں' میکوں
موکھن: (ک) موکھ دیون' معاوضا دیون
موگری: (مث/ن) لکڑ دا ہتھوڑا
مول: ہریاول' سبزی' رونق' بور' زخم اُتے انگوری
مول: جڑھ' کارن' بنیاد' اکا' بالکل' ذرا وی' ہرگز' اصل سبب
مول: اصل زر' اصل رقم' راس
مولا: (مولی) والی' رب
مولسری: (مو-ل-سر-ی) اک بوٹا جیدے نال نکے نکے خشبوئی پھُل لگدے نیں (2) اک راگ
مولن: (ک) زخم اُتے انگوری آون' رکھ دیاں کرونبلاں پھُٹن' ودھن' پھلن' پنگرن' ہریا بھریا ہوون
مُولوں: مُول' اکا' بالکل
مولہ: (غ ا) مولا' رب
مولی: ہرے رنگ دا مبارک دھاگا
-مولی نال بجھن: مولی نال ودھکے نوں ناپن
مُولی: سرائی موسم دی مشہور سبزی جو زمین اندر ہوندی اے

موُلے: مُول' اکا' بالکل
مولیا: مولائی' رب دا بندا
مولھہ: کلے بندے دا تیر کے دریا پار کرن سمے بر اُتے بدھا سامان
موم: (مذ) شہت دے چھتے اندر اک نرم ملوا جو ہن مصنوعی طور اتے وی بندا اے تے موم بتیاں بناون دے کم آوندا اے' شمعا
موم طبع: نرم طبیعت دا' ہر گل چھیتی من لین والا
مومل: سندھ دے اک رومانی قصے دا کردار
موں: وچ' اندر' ماں' میں' مینوں'
مون: مَن کے' منن
مون: چُپ' خموشی
مون سروپ: گھٹ بولن والا' جیدے مُونہہ وچ زبان نہ ہووے
مون برت: چُپ دا روزا
مونجھ: غم' افسوس' دکھ' اداسی' ملال
-مونجھ مونجھاری: رنج' غم' مصیبتاں' دکھ تے مشکلاں
مونجھا: غمگین
مونجھایا: غمگین کیتا' اداس کیتا
مونجھن: (ک) مرجھاون' کملاون' اداس ہوون
مونجھی: اداس
مونڈھا: مونہہ دام' پُھما' مُونہہ دے بھار
مونڈ منڈانا: کئی وار بازی ہارن مگروں مُچھاں داڑھی مناون دی سزا
مونس: (مذ/ص) انس رکھن والا' ساتھی' جتر' ہمدرد' دوست' یار
مونگ: مُنگ' مشہور دال
مونگ ڈالے: مونگ دلے' اوکھ پہنچائے
مُونہہ: جسم دا کماون پیون تے بولن دا انگ
-مُونہہ انگلاں گھتن: حیران ہوون' حیرانی نال انگلاں مُونہہ وچ دیون (2) راز فاش ہوون توں

روکن لئی مُونہہ بند کرن دا اشارا کرن
-مُونہہ اوندھے: شرمندا' نیویں پائی
- مُونہہ بوتھی: مُونہہ بوتھن' ڈھیٹھ بنا کرن
-مُونہہ دا رستم: مُونہہ زبانی رستم ورگا بہادر' خالی دا بہادر' شیخی خورا
-مُونہہ ڈھٹھے: مُونہہ وکھا' آ
-مُونہہ راتے: مُونہہ انھیرا' وڈے ویلے
-مُونہہ زور: زوراور' شہ زور' من مرضی کرن والا' من چلا
-مُونہہ سونجھلے: سویر دا سما جدوں چہرے پچھانے جا سکن
-مُونہہ موڑے کھا ماسے: ماس (گوشت) کھاون توں مُونہہ موڑلیا (حکم)
مُونہہ نال مارن: نامنظور کرن' مسترد کرن
موتھیں: مُونہہ
موتھے: موتھہ
موہ: محبت' پیار' دنیاوی محبت (2) مہر' موج
-موہ لینا: محبت وچ پھسا لین
-موہ مار: محبت دا کشتا
موہایا: موہ' محبت
موہانے: دیکھو "مہانے"
موہجھے: موچھے' لکڑ دے ٹوٹے
موہڈھے: (ج،ا) موڈھے
موہر: قطار وچ سبھ توں اگے والے پشو
موہرا: زہر' زہر مہرا
موہرک: کھیارا
موہرلا: موہر والا' سبھ توں پہلا' موہری
موہرلی: موہری توں مونث
موہری: قائد' پہل کرن والا' بانی' پہلا' ساہمنے' اگے
موہرے: اگے' ساہمنے
موہلا: موسری' دھان وچوں چاول کڈھن والا ڈنڈا

موہن: موہ لین والا
موہن ہار: موہ لین والا' محبوب
موہندا: (ج،ا) دیکھو "مُونہدھا"
موہندی: موہ لیندی' کھچ لیندی' من پرچا لیندی
موہنا: موہ لین' موہن
موہنی: موہ لین والی دلفریب عورت
موہنیاں: من کھچیاں
موہوم: وہم کیتا ہویا' قیاس دا
موہون/موہن: (ک) موہ لین' مائل کرن' رجھاون' راون
موہی: موہ' محبت
موہی: موہ توں' محبت وچ پائی' رجھائی
موہے: میرے
موہیال: پوتر' پنڈت
موہیاں: محبت وچ لئیا
موہیں: میتھوں موہ لیا سو
موہیں: مُونہہ
موئی: مری ہوئی' مرن والی
موئے: مرے ہوئے
موئے لوں: جو مرن نیڑے ہووے اوہنوں' مرے ہوئے نوں
مُوئے: وال (موم)' کیسے تھاں دے وال
موئے: رب کرے توں مرجاویں' مرن جوگے
مویاں: مرے ہوئے لوکاں
مویز: کشمش' منقا
موسلیا: موسلی' اغلام بازی کرواں دا عادی
مویم: میں مرگئی
مویوسی: مرگئی
مہ: میں (ناٹک)
مہ: چن' ماہ
-مہ پارہ: چن دا ٹوٹا' بہت خوبصورت
مہا/مہاں: بہت وڈا' عظیم
مہاجن: وڈے لوک (مہا+جن) ہندو سیٹھ

مہار: اونٹھ دی واگ
مہاراج: وڈے راج والا' وڈا
مہاریاں: مرضی تے چلن والیاں
مہاڑ: رخ' سمت' مہار' جھکا
مہاڑی: بوہے دی چگاٹھ
مہاستی: راستی دی راہ اتے قربانی دیون والی عورت' پوجا جوگ دیو (2) وڈے ست والا
مہاں: ماہ' مہینے
مہاں بلی: شاہ زور' طاقت ور' زبردست
مہانگے: مہنگے' مہنگا
مہاتا/مہاتی: ملاح' کشتی کھیون والا
مہانے: ملاح
مہانیاں: ملاحاں دیاں بیویاں
مہاوت: ہاتھی چلاون والا
مہاون: (ک) گواون' برباد کرن' تباہ کرن
مہاء: لٹا' گواء
مہانا: دو دریاواں دا سنگم
مہاین: مارن
مہانا: ملاح' کشتی کھیون والا
مہت: وڈا' عظیم' طاقتور' مہان
مہتاب: ماہتاب' چن (2) چانن
مہتر: (ف) مہ+تر' بہتر' اچیرا' ودھیا' وڈا سردار وغیرا' قوم دا سردار (2) جمادار' چوہڑا
مہتے: زمیندار دے محرر' منشی' پٹواری
مہمیس: (غ،ا) مہمیں' مٹھیاں
مہجہ: جان' روح' نچوڑ
مہجور: ہجر وچ' دور' دور کیتا ہویا
مہجوری: دوری' بچھڑنا' رہ جاون دی حالت
مہد: ماں دی گود
مہر: آس' رحم' محبت' مہربانی' کرم
۔مہر محابا: مہر محبت
۔مہر منظور ہوئے: جناں اتے پیر دی مہر ہوئے (اوہناں لئی فقیری سوکھی اے/وا)

مہر: سردار' چودھری' رئیس
مہر: سورج
مہر: موہر' سونے دا سکا
مہراجے: مہاراجے
مہر راہ: حق مہر
مہراں: اشرفیاں' سونے دے سکے
مہرائی: مہر دا کم' وڈیائی' عزت'
مہرا: مور
مہروں: مہر نال' مہربانی نال
مہرہ: مقابلا (2) ڈولی چکن والا کمی
مہری: سوانی' زنانی' بیگم' ملکہ' رانی' مہر توں مونث (2) مہر کرن والا (3) مرزے دی ماں
مہر بیٹیاں: مہر دیاں دھیاں' مہر زادیاں
مہریں: مہر اتے' مہر نال
مہریں: مہراں نال' سونے دے سکیاں نال' مہراں' سونے دے سکے
مہکار: مہک' واشنا
مہکن: (ک) خشبو کھلارن' معطر ہوون
مہل: (غ،ا) محل
مہم: (مث/ع) وڈا کم' اوکھا کم' معرکا
مہما: تعریف' آدر
مہمان: پروہنا (2) جوائی
مہمے: مہم توں
مہمیز: (فا) کنڈا (2) سواری دی اڈی نال لگا کنڈا جو گھوڑے لئی چابک دا کم دیندا اے
مہنت: (سنس) درویش' جوگی' خانگاہ دا سردار
مہنجا: میرا' منجھا (سندھی)
مہنگ: منگاپن' مہنگے ہوون دی حالت
مہنا: طعنا
مہنوں سٹھوں: مہنے تے سٹھاں توں' طعنے طعنے توں
مہنے: طعنے
مہورت: نیک ویلا' مبارک ویلا' کسے کم چھوہن

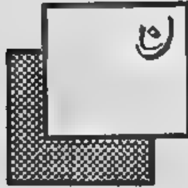
لئی چنگے ویلے دی چون
مہوس: لالچی' حرصی (2) کیمیا دا فن جانن والا
مہوش: مہ وش' چن مکھ' سوہنا
مہوں: (ع/ا) موہنہ
میں: میں ای
مہیب: (ع) خوفناک' خطرناک' ڈراونا
مہیش: ہندوواں دا اک دیوتا' فنا دا دیوتا
میلا: موہیل (2) ثابت پکے ماہنہ
میلیاں دے ارتھ: موہیالاں دے مال ڈنگر جہناں نوں کوئی کجھ نہیں آکھدا سی
میم: مہم (جمع: مہماں)
مہیں: مجھاں (2) مال اسباب' اعمال
مہیں: میں ہی' میرے' مینوں
مہین: باریک' پتلا
مہین: ٹولا' گروہ' سنگت
میندا: مہیں دا' مجھاں دا (چاک)
میندی: موہندی
مہینوال: مجھاں چارن والا' نوکراں دا داروغا جو مال ڈنگر دا ذمے وار ہووے' (2) سوہنی دے عاشق دا اپ-ناں
میئل: خلاء
ممی: ماں' مائی
مئے: شراب
مے: مَے' شراب' دارو
-مے نوش: شرابی' شراب پین والا
میاں: بزرگ' خط پتر لکھن والا ملاں' مالک' خاوند
میاں چاچا: چاچا جی' وڈیرے نوں بلاون دا بول
میان: نیام' تلوار دا خول (2) اندر (3) نقس مضمون' موضوع' دِشا (4) فقیروی جھولی
میانجوا: میانہ' وچکارلا' شریف
میا نکن: (ک) بلی دا بولن
میانوں: میاں توں (میان: تلوار رکھن والا خول)
(2) وچکاروں
میانہ: وچکارلا' درمیانہ' مناسب
میانی: میان
میپ: پیالا' ماپن والی شے' اناج ماپن دا بھانڈا
میت: (ی-ت) متر' دوست' سجن
میت: (ی-یت) لاش' لوتھ
میتا: (ی-تا) اے میت' مترا
میتاں: میت' لاش' لوتھ
میتی: میت' سجن' متر
میتھوں بھنا: میرے کولوں بچ کے
میتھے: (میں + تھے) میرے کول
میتھیں: میرے تھیں' میرے کولوں' میرے تھوں
میٹ: (ی-ٹ) گھوٹ' بند کر (اکھاں) میٹن توں امر تے حاصل مصدر
میٹن: (ک) گھوٹن' بند کرن (اکھاں' مٹھ وغیرا)
میٹی مٹھ: مٹھی بند کر کے' گناہ ظاہر ہوئے بنا
میٹی مٹھ لنگھاتا: چپ چپیتے وقت گزارن
میٹے: بند کیتے (2) مٹاوے بند کرے' دور کرے
میثاق: وعدا' سمجھوتا' معاہدا (روز میثاق/یوم میثاق: وعدے دا دن جدوں روحاں نے رب اگے منیا کہ توں ساڈا رب ایں)
میثاقوں: میثاق توں' میثاق والے دن توں' روز ازل توں
میجھ بٹاکی: مجی چربی نوں توڑ کے کھاون
میچن: (ے چن) ماپن' ناپن' مِنن' میچا لین
میچن: (ی-چن) بند کرن' میٹن' گھوٹن
میخ: کِل' دھرا' کنڈا (جمع: میخاں)
میخانہ: شراب گھر
میدان: (مذ/فا) پدھری تھاں' لڑائی لڑن یاں کھیڈن دی تھاں
-میدان دینا: کسے نوں اگے ودھن دا موقع دیون' دوجے نوں جتن دا موقع دیون
-میدان کر: پدھرا کر' ہموار کر

-میدان نشور: حشر دیہاڑے
میدنی: (ی دنی) میدی' زیارت نوں جاون والا قافلا
مَیدنی: مَیدے دی مٹھیائی
میڈے: میڈڑے' میرے
میر: (ی-ر) سردار' اگیرا
میر: پہلا
میرخاں: صاحباں دے بھرا دا ناں
-میرزادی: سید زادی (2) مراسن
-میر کرن تھیں جھگڑے: پہل کرن توں جھگڑے
میراث: وراثت' ورثا
میراں: میر میراں' محی الدین عبدالقادر جیلانی ہوراں دا لقب
میراں میراں: میر میراں' سرداراں دا سردار' ویکھو "میراں"
میرو: (ے-رو) میرا
میری: (ی-ری) سرداری' بدی' کھیڈ وچ پہلے نمبر اُتے آون والا (دوجے نمبر والا دولی یاں دوگی اکھواندا اے)
میرے باب: میرے بارے
میرن: کھیدیاں تیل نوں گرم کر کے اوہدی جھک مارن
میڑھے: خوشحال' وسدا' شاداب
میزان: ترکڑی' برابر
میسا: میسنا' چپ کر کے کم کرن والا
میسر: (م-یس-سر) دستیاب' حاصل
میش: (مش) بھیڈ' بھیڈ
میشا/میش: گاں مجھ دا کمایا چمڑا
میشک: جھگ' زیور دھون والا صابن دا رلا
میعاد: جتھی مدت' مقرر ویلا
میقات: ویلا یاں وعدے دی تھاں (2) مکہ توں دور خاص تھاواں جتھے اپڑ کے حاجی احرام بنھ لیندے نیں (3) کوہ طور دی چوٹی جتھے جا کے

حضرت موسیٰ رب نال کلام کردے سن
میکوں: مینوں
میکھاں: میخ' کل' ٹانکے
میکھلا: برہم چاریہ دی علامت' اِک رشی
میگھ: بدل' بارش
میگھ: ویکھو "میگھ"
میل: (ے-ل) ویاہ اُتے آئیاں عورتاں
-میل کٹمب: اپنے جاتی رشتے دار
میل: طبیعت دا رجحان' گناہ دی رغبت
میل: کٹھا کر' جوڑ کے' ملا کے' جمع کر
-میل لیاون: کٹھے کر کے لیاون
مَیل: گندگی
میلا/میلہ: (ے-لا) میل توں' تہوار جتھے بہت سارے لوک کٹھے ہوون (2) ملاپ' میل
-میلا رتیندا: ملاپ ہوندا
میلا: وفد (دموہ)
میلدا: ملاوندا
میلڑا: (ے-لڑا) میلا' ملاقات' رلن دی تھاں
میلڑا: (مَیل-ڑا) میلا' گندا
میلم: (ے-لم) مینوں ملیے
میلن (ک): ملاون' ملاقات کراون (2) جوڑن' گنڈھن (رسی)' گھمن کراون' چودن' جفتی کراون' نسل کشی کراون' گاں مجھ نوں چودن لئی املا کرن
میلہارا: ملاون والا
میلی: (ے-لی) ملائی
میلی: گندی
-میلی اکھیں ویکھے: بری نظر نال ویکھے
میلے: (ے-لے) ملاوے (2) ملاپ' ملاقات
میلیاں: (ے-لی-آں) ملائیاں
میلھن: (ک) سپ ورگی مستانی چال چلن' نخرے نال ٹرن
میم: مراد محمدؐ
-میم حجاز: رسول کریمؐ

-میم دے اولھے: محمدؐ دے اولھے' رسول کریم دے روپ وچ (رب دا آدن)
-میم موقوف: "میم" دا اکھر ختم کرن (مرد وجوں "مم" مکا دیو تاں باقی "رد" رہ جاندا اے)
میموں: مبارک' بھاگوان' نیک بخت
میں: وچ
میں: اپنا آپ' آناہ
-میں پرے: میرے اُتے
-میں سرو: میرے سراُتے (خف)
-میں برورتی: میرے برورتی' میرے اُتے بتی
-میں سنگ: میرے نال' مینوں (خف)
-میں کنے: میرے کول (نگل)
-میں وانگ: میرے ورگے (خف)
-میں وچ ساری عمر: میں ساری عمر وچ (غر)
-میں ول: میرے ول
مین: (سں) مچھی (2) اسمان دا بارھواں بُرج (3) فال شگون
مینا: مین' مچھی (نانک)
مینا: لالمی' مشہور پنچھی
-مینا توتا: توتا مینا' سوہنا بولن والے دو پنچھی (مراد اے اپنی میں تے اُچے بول/ بلھا)
مینا: (ی نا/فا) شیشا (2) کیمیا (3) شفاف پتھر
مینا بازار: اجیہا بازار جتھے دا ودھیرا بندوبست عورتاں دے ہتھ ہووے
مینڈ ھبگ: ڈڈو کھاونا سپ
مینڈھی: میڈھی' کھ والاں نوں وٹ کے بنائی گُت' نکی جہی گُت
میرھیں: (غ.ا) مینے
مینگلے: ناری مخلوق' جن وغیرا
مینگھلا: میگلا' مینہ' بدل
مینہ: بارش
مینہاں: مینہ دی جمع' بارش

میٹرھیں: (غ.ا) ویکھو میٹے
میتوے: ساوے' میوے' ماوے
میتی: بکھے سنگاں والی
میو: مچھیرا' ملاح
میوا: میوہ' پھل
میوان: (ک) ساوان' ماوان
میوی: مچھیرن
میوہ: پھل' بتا' نتیجا' ثمر
میوے بھریا: پھل دار
میوے: ساوے' پوری آوے
میھڈیاں: (غ.ا) میڈھیاں
میئے: مینے

ن: پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 47واں اکھر بعض وار لفظاں دے شروع وچ نگ کے اوہناں وچ نفی دے معنے پیدا کردا اے. (کرمکھی متبادل نا ن)
بھناں لفظاں وچ ایہ اک وار ورتیا جاوے عام کر کے اوس لفظ وچ دوجی تھاں معنوی فتحے دی اواز پیدا ہو جاندی اے مثال وجوں دنیا (دنیاں) نمونا (نمونناں) وغیرا. ب تے پ توں پہلاں آوے تاں ایہدی اواز "م" نال بدل جاندی اے جویں کہ انب' کنبنی' تے جھونپڑی وغیرا
ن: نہ' نہیں (نانک/بف)
نا: نہ' سابقے (اگاڑ) دے طور تے ورتیندا اے.
نالائق: جو لائق نہ ہووے وغیرا
نااہل: ناجوگ
نابر: (نا) باغی' نہ کرن والا' انکاری

نابری: (مث) بغاوت، حکم منع توں انکار
نابود: (فا) مُک گیا، اَن ہوند ہویا، نہ ہویا
نابینا: (فا) جو بینا یعنی ویکھن جوگ نہ ہووے، انھا (و.ر: نابینے/باہو)
ناپ: ناپن توں امر تے حاصل مصدر
ناپ: ناگ
ناپن: (ک) ٹرم، ماپن
ناپید: نہ لبھن والا، نایاب، اَن ہوند
ناتا: تعلق، سنبندھ، دھاگا، ناطہ ("ناطہ" غلط املاء اے کیوں جو ایہ ہندی لفظ اے تے ہندی وچ "ط" نہیں ہوندا)
ناتاں: (غ.ا) ویکھو "نہاتا"
ناتے: نہاتے، غسل کیتا (باہو)
ناتے داراں: رشتے داراں
ناتھ: (ہ) مالک، مرشد، گرو، اللہ
ناتھ بھبھوت: بھبھوت ملیا جوگی
ناٹھی: نس جاون والا، پروہنا، مہمان
ناجاق: لِسا، بیمار، روگی
ناچدا: نچن، نچدا
ناچے: نچے
ناچیزا: ناچیز، فدوی
ناحق: جو حق نہ ہووے اوہدا، دوجیکی دا
ناخدا: ملاح، مہانا
ناخن: نہوں، انگلاں دے سِرے دیاں باہر نکلیاں ہڈیاں
ناخوب: بھیڑا، بُرا، بَد، جو چنگا نہ ہووے، جو بہتر نہ ہووے (و.ر: ناخوبوں/غ)
ناخون: ناخن، نہوں
ناد: جوگی یاں سادھو دا وجاون والا سنکھ
—ناد انست: ویکھو "انہد"
نادار: غریب، لچار، جس کول کجھ نہ ہووے
ناداری: غریبی، مفلسی
نادر: (ع) انوکھا، گھٹ لبھن والا

نادم: (ع) شرمندا
نادر شاہ: ہمایوں بادشاہ دے زمانے دا اک سنیارا جو اپنے دھن دولت پاروں بڑا مغرور تے لوکاں دی بے آدری کرن والا سی
نار: (ع) اگ
نار جحیم: جہنم دی اگ (ہ)
نار عذاب: اگ دا عذاب (غ)
نار مجازی: مجازی اگ، عام اگ، چُلھے دی اگ (جو عشق دی اگ توں نرم ہوندی اے)
نار: عورت، ناری
نارائن: سنسکرت دا اک جیوتشی (2) پانی توں اُپجن والی مخلوق (سنسکرت وچ پانی نوں "نار" دی آکھدے نیں)
نارنج: سنگترا، نارنگی (و.ر: نارنجاں/ عم، نارنجوں/غ)
نارون: نار توں، اگ توں
ناروا: جہڑا "روا" نہ ہووے، نامناسب، ناجائز
ناری: (ع) نار، اگ، اگ نال تعلق رکھدا (2) (ہ) عورت، سوانی
نارے: نار، اگ (غ)
ناریا: اِک راگ
ناریاں: ناری دی جمع، نار والے، جہنمی (احمد)
نارین: ناراں، عورتاں
ناڑ: (مث) نالی، رگ، گلا (ہ) نڑا، کانا، نبض
ناڑیں: ناڑاں، رگاں، نیلیاں رگاں
ناز: (ہ/ ف) نخرا، مان
—ناز نہی: نازاں پلی
ناز وراں: نازک والے
نازاں: ناز دی جمع، نزاکت، ناز ہوون
نازک: کچا، کولا، جھیتی ٹٹن والا
نازل: اترن، لتھن، اتریا ہویا، لتھا
نازو: ناز والیاں
ناس: خراب، ستیا ناس، تباہ برباد، ختم، نشٹ (2)

نک دی موری

ناساز: خراب' نادرست' غلط' روگی' بیمار

ناسخ: لکھن والا' نیت کرن والا' روڑن والا

ناسوت: جسمی جہان' ایہ دُنیا

ناسور: اجیہا پھٹ جو سَدا وگدا رہوے' نہ درست ہوون والا زخم' کینسر

ناسی: ذکر عبادت نہ کرن والا' ناستک (2) بُھلن ہار (3) ناس ہوون والا

ناسے: نسے' روڑے' بجھے

ناسیں: ناساں وچ' نک وچ

ناشاد: ناخوش

ناصح: نصیحت کرن والا

ناصحا: اے ناصح' نصیحت کرن والا

ناصر: مددگار

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناطق: بولن والا' گل کرن والا

ناطقہ: بولن شکتی' گل کرن دی سُرت

ناطہ: ویکھو "ناتا"

ناظر: ویکھنہار

ناف: وچکار (2) دُھنی

نافذ: لاگو' کسے حکم دا پرچلت ہوون

نافرجام: بد اصل' بد انجام

نافرمان: گل نہ منن والا (2) گُل نافرمان' اک پُھل دا ناں

نافہ: ہرن دی ناف (دی کستوری)

ناقص: نقص والا' عیباں والا' گھاٹاں والا' ہیں

ناقوت قیمت بنا' کمزور' طاقت

ناقہ: اونٹھنی' ڈاچی

ناقیاندی: ناقیاں دی' ویکھو "ناقہ"

ناکہ: کُنا' بِرا

ناکھ: ناشپاتی' (جمع: ناکھاں)

ناگ: (نذ) سَپ

—ناگ برابر: ناگ ورگے' ناگ وانگوں ڈسن آون والے

—ناگ بیڑ: جوگیاں والک روالے واکالا رسا

—ناگ دون: اک پہاڑی بُوٹی جو سپ ڈنگے دے علاج وچ کم آوندی اے

—ناگ لتاڑنے: ناگ نوں پیراں ہیٹھ دِھن

ناگڑے تے ناپاڑ: ریگستانی زمین دیاں قسماں

ناگر: سوہنا' نازک' سُندر (2) نگر دا' شہری' ہشیار (3) ناگر موتھا

ناگر ویل: جیہدی نوں وڈھیا قسم دی پان دی ویل (نازک اندام سوانی)

نال: سنگ' ساتھ' نیڑے' نزدیک' نیڑلا' قریبی' کوانڈھی' وچ (ان ایہہ معنے متروک نیں)

—نال اشارت ٹکڑے کیتا: اشارے نال ٹوٹے کیتا (شق القمر دے معجزے ول اشارا اے)

—نال امر دے: (رب دے) حکم نال

—نال ایمانے ماریں: ایمان دی حالت وچ جان لویں

—نال لئی شہزادے: شہزادے نوں نال لے کے (گئی)

نال: ناڑ' رگ

نال ٹکرستا: نبض رک جاون' موت دی علامت ظاہر ہوون

نالا: ناڑا' ازار بند (2) انول نال جو بال جمن مگروں کٹ دیندے نیں

نالش: فریاد' شکایت' دہائی

نالے: ناڑے' رسے

نالے: نال' (2) فریاداں

نام: ناں' رب دا ناں یان ذکر' چنگی شہرت' نیک نامی

—نام وری: ناموری' مشہور' شہرت' نامنا

نامحرم: جو محرم نہ ہووے' ان جان' جس توں پردا کیتا جاوے' بھرا' پتر' پیو تے خاوند نوں چھڈ کے باقی ہر اک

نامرادی: بد قسمتی' مراد پوری نہ ہوون
نامردانے: نامرد' بزدل
نامش: (ف) اوہدا ناں
نامن: (ک) ناں لین' ذکر کرن' تعریف کرن
نامور: نام ور' مشہور' جاتا پچھاتا
ناموس: عزت
نامہ: خط' پتر' چٹھی' دستاویز
نامی: نامور' مشہور
نامے: نامہ توں (نامہ: خط' پتر' چٹھی' کسے قسم دی دستاویز
نامید: ناامید' بے آس
نامیدی: ناامیدی' بے آسی
ناں: اسم' نام' بندے دا سیہان لفظ
—ناں گمیاں دا: جناں دا ناں نشان گم گیا ہووے (عورت دی گالھ)
نان: ناں (پچل) (2) میدے دی خمیری روٹی
ناں: (غلط املا) نہ' نہیں (ناں دی املاء Name تے اثبات لئی اے' نفی لئی "نہ" لکھنا چاہیدا اے)
نانکے: نانکے' ماں ولوں رشتے دار (2) بابا گرو نانک
—نانک واوکے: نانکے وادکے
نانکا: اے نانک (بلاون بول) (2) نانکیاں نال تعلق رکھن والا
نانگ: (ناں ۔ گ) ناگ' سپ
—نانگ لشاں دے: زلفاں دے ناگ (اد)
نانگی: ناگی' ناگن' سپنی
نانگیں: نانگ دی جمع' سپ' ناگ
نان وائی: نانبائی' نان بناون والا' تندورچی (جمع نانوائیاں/ عم)
نانوں: (غ۔ا) ناؤں
نانوے: (غ۔ا) ناویں' ناما' خط' دستاویز
ناہنہ: نہیں' نہ
ناواں: ناں (2) رقم' روپے پیسے
ناواں لاون: بدنامی ہوون' تہمت لاون
ناوک: (مذ/فا) لوہے دے پھل والا ہلکا تیر جو ہلکا ہوون پاروں تیز رفتار ہوندا اے
ناول: نواں' تازہ' سجرا
ناہ: نہ' نہیں
ناہا: نہیں سی
—ناہا لنڈا چہ مدا: جدوں لندا چہ مدا نہیں سی' یعنی روز ازل' آد
ناہب: بیہے دی وچکارلی لکڑ
ناہر: بگھیاڑ (2) شیر
ناہری: بگھیاڑنی' شیرنی' بگھیاڑنی یاں شیرنی وانگوں ظالم
ناہڑ: ویکھو "ناہر"
ناہست: (ف) عدم وجود اک ہوند
ناہنجار: بدذات' بے بجا
ناہو: نماؤ
ناہی: منع کرن والا' ٹھاکن' والا' نہیں
ناہید: زہرا سیارے دا دوجا ناں۔ ویکھو "زہرہ"
ناہیں: نہیں
ناہیوں: ناوجود' نیستی
ناہ: نہ' نہیں
ناؤ: کشتی' بیڑی (2) ناں (نانک)
ناؤں: ناں
نایاب: نادر' نہ ملن والا
نبات: مصری (2) نباتات' بوٹے' رکھ
نباتات: ہریاول' سبزا' اگن والیاں چیزاں
نباہوں: نبھاون والا' نبھاؤ
نباہے: نبھاوے
نبڑن: (ک) مکن' ختم ہوون' باقی نہ رہون' فیصلہ ہوون' نجٹھن
نبڑے: مکے نبیڑے گئے
نبودوں: نابودوں' ویکھو "نابود"
نبودے: نابود' نہ ہوون' مکن' ختم ہوون' ان ہوند

نبول: نہ بول' (نبولے: نہ بولے)
نبہ: دوہترا' دِھی دا پُتر
نبیڑا: (ن-سبے ڑا/ڑی) نبڑاو' مُکاو' کم مکن
نبیڑن: (ک) مُکاون' ختم کرن' مار دیون
نبھ: اکاش' اسمان
نبھاگا: (ن-بھاگا) بدقسمت
نبھاوندیاں: (ج-ا) نبھاوندیاں
نبھاہن بھاری: نبھاون اوکھا اے
نبھاہندا: نبھاوندا' منزل تیک اپڑاوندا
نبھت: (ن-بھت) نامعلوم
نبھرائی: (ن-بھرائی) جِھدا بھرا کوئی نہیں
نبھن: گزرن' نبھائے جاون' وسر ہوون' توڑ
چڑھن' پُورا ہوون
نبھیدیں: نبھاندی
نبھیوسے: نبھائی
نپ: پھڑ
نپاواں: نہ پاواں' نہ حاصل کراں
نپاوے: نہ ڈولے' نہ لبھی
نپایا: نہ پایا
نپایم: میں نہیں پایا' میں نہیں حاصل کیتا
نپرن: (ک) نپیڑن' گھٹن' دَلن' ہتھ نال
بھیون
نپٹ چکھا: گاں بھَو دے تھنّاں توں دُدھ چنگو
لین والا سب
نپٹ سکھیلڑے: مکمل ارام دہ
نپٹن: (ک) نبڑن' نجھن بھگن' ختم ہوون
نپتی: پلی ہوئی' پروردا
نپٹن: (ک) گھٹن' دبن' دھن' بھیون' نپڑن'
دبوچن' دفن کرن' دبن
نپوڑن: (ک) پھڑن' گرفتار کرن
نپیرے: پھڑ' پھڑ کے
نپیرنا: شکنجا' تل کڈھن والا آلا
نپیڑن: (ک) دبن' گھٹنا' بھیون' بدھن'

نچوڑن' رس کڈھن' پیڑن
نپیندا: پیندا' پھڑوا
نپیوسے: نپے' پھڑے
نت: سدا' ہمیشہ
نت فِکر: شر دا اندیشا
نتارن: نچوڑن' نکھارن' ترل دے اُتوں لاہون
نتانا: ماڑا' لسا' وچارا' کمزور' نترانا' بے راکھی
(مشن: نتانی)
نترانا: نتانا' کمزور
نترن: (ک) نکھرن' صاف ہوون' مَیل دا تھلے
بیٹھن
نتور: نہ تور (ن)
نتیوسے: نیت لئے
نتھ: نک دا زیور
نتھ وچ ہوون: وَس' قابو وچ ہوون
نتھاواں: جِھدا کوئی ٹھکانا نہ ہووے' بے گھر (2)
لامکاں' جو تھاں دا پابند نہ ہووے یعنی رب
نتھاویں: نتھاواں' بے ٹھکانا
نتھرن: (ک) نترن' مَیل تھلے بیٹھن' صاف
ہوون
نتھلی: نِکی نتھ' نتھنی جو سہاگ دی علامت سمجھی
جاندی سی)
نتھن: (ک) نتھ پاون' نکیل' وس کرن' نتھی
کرن' نال لاون' نتھی کرن
نتھور: بِھلتر' لکڑ دا چھُڈ گیا ہویا باریک ٹوٹا' ناسور'
ٹھیک نہ ہوون والا پھٹ
نٹ: (مذ) تماشا وکھاون والا' بازی گر
نٹ کلیان: اِک راگ دا ناں
نٹن: (ک) مکرن' نہ کرن' نامنظور کرن (2)
نٹاں والا کم کرن' تماشا وکھاون
نٹنی: (مث) نٹ عورت' ناچ کرن والی' بیکھنی
نٹھ: نٹھن توں امر تے حاصلِ مصدر
رنٹھ: زمین اُتے کھلر کے بیٹھن' پٹھ بھار بیٹھ

نٹھن: (ک) نسن' دوڑن' نیجن
نٹھن: (ک) ٹھ کے بہون' ارام نال بہون
نٹھی: نسی
نٹھے: نسے' دوڑے' بھجے
نثار: (ع) قربان' فدا
نج: ذات' ذاتی
نج: افسوس دا بول' نہیں' شالا انج نہ ہوندا
نجابت: نجیب ہو ہوون' خاندانی ہوون (2) پنجابی زبان دا اک شاعر
نجات: چھٹکارا' رہائی' خلاصی' بخشش (ورنہ نجاتوں) (آس نجاتوں' نجات دی آس توں/فر)
نجار: ترکھان' لکڑ دا کم کرن والا
نجاست: گندگی' ناپاکی
نجانے: (غ ا) نہ جان' نہ جاون (فر)
نجائیں: نہ جائیں' نہ جاویں نہ جا
نجبا: نجیب دی جمع' شریف' بھلے مانس (اا)
نجھن: (ک) نبڑن' جھلن' مقابلہ کرن' پورا کرن
نجس: ناپاک' پلیت
نجم: تارا
(کتاب نجم' نجم الدین ابو الحسن علی بن داؤد اک حنفی فقیہ)
نجم نساء: نجم النساء
نجیب: خاندانی' چنگی اصل دا
نجیک: نزدیک' نیڑے کول
نجھن کار: ڈنڈ' ٹنکار' رولا
نچ: نچن توں امر تے حاصل مصدر
نچاؤ: نچاون والا
نچائیاں: نچائی آں (ملما) نچاون دا کم کیتا
نچت: نچنت' دیکھو
نچڑن: (نچ-ڑن/ک) چچن' قطرا قطرا کر کے لہن' چوون' عرق پاں رس نچڑ جاون' نکلن
نچلا: ارام' نال سکون نال
نچلے: نہ چلے (فر)

نچنت: بے وہم' بے فکر' سکون نال (نہ چنت)
نچنت: نچنت' بے فکر (پف)
نچند مڑے: نہ چمن والے' روشن
نچن: (ک) ناچ کرن' رقص کرن
نچڑن: نچڑن' قطرا قطرا ٹپکاون
نچڑیں گیاں: نچڑیاں جاون گیاں' چوپیاں جاون گیاں
نچھڑے: ناچیز' فدوی
نچھ: جلوہن' نزلے پاں کسے ازکیے پاروں نک تے مونہہ وچوں ہوا دا اواز نال نکلن (2) تنگ کرن والا بندا
نچھکا: یتیم' کھٹر
نچھن: (ک) نچھ مارن (مث) اک بوٹی جس نوں سنگھن نال نچھ آوندی اے
نحس: بد شگن' منحوس
نحق: ناحق' غلط' کفر
نحل: شہت دی مکھی (2) ہدیا' مفت دتی شے' وڈھ' فرقا
نحن اقرب: "نحن اقرب الیه من حبل الورید" (اسیں انسان دی شہ رگ توں وی چوکھے نیڑے آں ——— القرآن)
نحن قسمنا: اساں (تہاڈے وچکار معیشت دی) ونڈ پائی اے
نحو: دیاکرن (گریمر) دی اوہ وڈ جو لفظاں دے جوڑ میل نال بحث کردی اے
نحوست: منحوس پنا
نحوستاں: نحوست' منحوس
نحوی: گریمر نال تعلق رکھدا
نحیف: کمزور' لچار
نخ: نہوں (2) کچا ریشم
نخاس: پشو منڈی
-نخاس چوڑ ہوون: میلا اجڑ جاون' بے رونقی ہوون

نخچیر: شکار
نخشب: (نخ-شب) عراق دا اِک شہر
نخصمی: جُدا قسم (مالک) نہ ہووے
نخل: (نذ/ع) رُکھ، کھجی دا رُکھ
نخون: نہوں، ناخُن
ند: ندی، دریا
ندا: (مث/عر) آواز
ندارد: غیر حاضر، خالی، کورا، کوئی نہیں
ندامت: شرمندگی
ندان: نادان، ایانا، ناسمجھ
نداون: (ک) فصل وچوں بُوٹیاں اکھاڑن، نکائی کرن
ندائیاں: ندا توں، اواز، سدا، ندا
ندائیں: ندائی اواز، صدا، سدا، بلاوا
ندر: نظر، ویکھن، نظر کرم (نانک)
ندول: کانگڑا وِچ بیاس دریا کنڈھے کٹوچ راجپوتاں دی پرانی راجدھانی
ندری: ندر، نظر کرم
ندسے: (ن-دس) نہ دسے
ندوسا: بے دوش، بے گناہ
ندیکھے: نہ دیکھے، نہیں دیکھے
ندیندے: نہ دیندے
ندھرا: (ن+دھرا) جو کسے دھر دا نہ ہووے، ناقابل
نڈر: بے خوف، اَن جھک، نہ ڈرن والا
نڈھا: مُنڈا، جوان، ایانا
نڈھڑے: نڈھے، جوان، نکی عمر دے، ایانے
نڈھی: کڑی، نڈھا توں مونث، جوان کڑی
نڈھی: نڈھی، نکی عمر دی، بالڑی (بف)
نڈھے: مُنڈے، نوجوان
نڈھیاں: نہ ڈھیاں، نہ دیکھیاں
نڈھیپا: نڈھے پن دی عمر، مُنڈپنا، لڑکپن (Teen age) (وہ: نڈھیپے)

نذر: نذرانا، ڈھوآ، عقیدت یاں ڈر پاروں دِتا جاون والا تحفا
-نذر لگان: نذر کرن (متفل)
-نذر گزارن: سیوا وِچ پیش کرن
نذرانہ: نذر، خراج
نر: (ند) مرد، مذکر، بہادر، دلیر، بندا، آدمی
نِرا: خالی، محض، صرف
نراس: نر-آس، نا اُمیدی
-نراس دی راس: نا اُمیدی دی راس (پونجی)
نراسا: نراس، بے آس، نا امید، بے لالچ
نراسن: (ک) نراس ہوون، نا امید ہوون
نراسی: نراس توں، نا امیدی وِچ
نراسے: نراس، نا امید، بے آس، نا امیدی وِچ
نراشا: ویکھو "نراسا"
نرالا: (ند) انوکھا، عجیب، اچرج، وکھرا
نراں: نر توں جمع
نران: ناشتا
نراون: (ک) نرائی کرن، گوڈی کرن، فصل وچوں جڑی بُوٹیاں کڈھن
نرائن: رب، خدا (خف)
نربان پد: نروان مکتی، جدوں دنیا دی ہر اچھیا مک جاوے
نر بندھن: بِنا بندھن، سارے جوڑاں ساکاں توں ازاد
نربھو: نڈر، بے خوف (نانک)
نرت: سج پن، آہنگی
نِرخ: (فا) بھاء، مُل، ریٹ
نرد: بازی، جواء، جواء کھیڈن دے دانے، گوٹ یاں گاٹیاں
نرداں: نرد دی جمع، جواء کھیڈ لئی ہر قسم دیاں گاٹیاں تے دانے
نِردھن: غریب (نِر+دھن) جس کول دولت نہ

ہووے

نرڑن: (ک) جکڑن، بنھن، دو ڈھگراں نوں اِکو رسے نال بنھن

نرک: دوزخ (نرکوں: نرک توں)

نرکھیں: نہ رکھیں

نرگ: دوزخ

نرگس: اِک پھُل دا ناں، اک شہزادے دا ناں جو چھپڑ دے پانی وچ اپنا عکس ویکھ کے اپنے آپ اُتے عاشق ہو گیا سی تے اوتھے ای جان دے دِتی۔ جتھے اوہ مویا سی اوتھے اِک بُوٹا تے پھُل اُگیا۔ پھُل اکھ دی شکل دا سی (یونانی دیو مالا)

نرگُن: ہندو مستاں دے، برہمن، رب دا غیر شخصی روپ

نرلج: بے لج، بے شرم

نرلی: نرالی، وکھری، عجیب (ہد)

نرم: نازک، کولا، سخت دا اُلٹ، پولا

نرماون: (ک) نرم کرن، غصیاں رِند دور کروا دیون

نرماثل: نرمل، دنیاوی آلائش توں پاک

نرمل: دنیاوی آلائش توں پاک (نانک) صاف باطن، سادھو

نرمل: نرما، دیسی رُوں دی اک قسم (خف) نرم، نازک، کولے

نرملتری: ویکھو "نرمل"

نرنجن: دنیاوی آلائش توں پاک، نرمل (نانک) رب خدا

نرنے: خالی، سکھنا

نروآ: نرویا، تازہ

نروار: انصاف، برابری، نکھیڑا، وکھرا، پچھان

نروارن: (ک) کھولھن، سمجھاون، نیاں کرن، فرق کرن، انصاف کرن، تمیز کرن، نکھیڑن

نرول: خالص، صاف، کھرا، کھوٹ توں پاک

نرولن: (ک) کھوٹ توں پاک کرن، نکھیڑن، کھوٹا کھرا وکھو وکھ کرن

نروئی: صحیح سالم، تندرست، (2) تازہ

نرویر: نروار، انصاف

نرویری: انصاف، نروار کرن، منصف

نروئی: نرویا، تازہ

نرہن: نہ رہن

نرہیاں: نہ رہی آں (ع) نہ رہیاں

نریکھن: (ک) نجھرن، ویکھن، تکن

نرینہ: نر، مذکر، منڈا، مردانہ جنس

نریہا: نہ رہیا

نڑ: اندروں کھوکھلا اِک قسم دا کانا، نڑا

نڑا: نڑ

نڑن: (ک) نرڑ کرن، جکڑن، بنھن

نڑی: حقے دا اوہ حصہ جس پاسے مونہہ لا کے چھکدے نیں

نڑیاں: حقے دی نڑی (2) نڑ، کانا، گنے کانے

نزار: ماڑے حال، محتاج، غریب، پتلا

نزاع: (مذ/م) بکھیڑا، فساد، تنازعہ

نزع: موت تے زندگی وچ کھچو تانی دا ویلا، مرن دا ویلا

نزول: نازل ہون، لتھن، اُترن، نازل ہوئی شے، نزلہ

-نزول کیتا: رب نے لاہیا

-نزول ہوئے: اترے

نزولوں: ریشے کارن، نزلے پاروں (محم)

نزہت: پاکیزگی

نس: سدا توں، ہمیشہ (2) نسن توں امر تے حاصل مصدر (3) رات

نسار: (مث) کھوہ دی نالی جس وچ بنڈاں پانی سٹدیاں نیں

نساہا: (ن-ساہا) تھکیا ٹُٹیا، ساہ ٹُٹیا، بے دم

نساء: (م) عورتاں، سوانیاں

نسب: خاندان، جد، نسل

نسبت: تعلق، رشتا، واسطا (2) منگنی

نسترن: چٹے پھلاں والا اک باگی بوٹا

نستعلیق: لکھائی دی اک قسم جس وچ لفظاں دیاں گولائیاں تے نوکاں اُتے زور دِتا جاندا اے

نسا خاں: اک قوم دا ناں جہدا ذکر میاں محمد بخش نے "سیف الملوک" وچ کیتا اے

نسچا: ویکھو "نشچا"

نسو: ویکھو "نسرن"

نسرن: (ک) فصل دا سِٹے کڈھن تے آون' پکا ہوون

نسرین: اِک پھُل دا ناں

نِسکے: نہ سکے

نسکھن: سکھنے' خالی

نسل: (مث/ع) جد' اولاد

نسلے: نسل

نسناس: لنگور' باندر دی شکل والا اک داستانی جنور' چمپینزی تے بن مانس وغیرا (جمع: نسناساں)

نسنگ: (ن+ سنگ) بنا سنگے' ان جھک' نشنگ' بنا شرم جھاکے دے

نسنیگی: نسنا ایں

نسن: (ک) بھجن' دوڑن' نٹھن' فرار ہوون

نسوکڑ: نسے' نسن والے (خف)

نسوں: نہیں ساں (لا)

نسونتھا: نہیں ساں (لا)

نسھرو: نواں سجایا ہویا

نسی: نہیں سی

نسیم: نرم وگدی ہوا

نشا: نسچا' دل دا اطمینان' یقین' تسکین بھریا چرا

–نشا دواون: یقین دواون

نشابری: (مث) مشہوری

نشاط: خوشی' سرور' فرحت' سواد' مستی

نشان: داغ' دھبا' (2) علامت' (3) تھوہ پتا

نشانہ: ٹیچا' متھی ہوئی شے جہنوں تیر وغیرا ماریا جاوے

نشانی: اولاد' جانشین' چیلا' وارث' نشان (جمع: نشانیاں/دا)

نشتر: چاقو' تیز دھار والی چیرا دیون والی شے

نشٹ: خراب (ہ)

نشر: (ع) کھلرن' چرچے ہوون

–نشر ہوون: ہرپاسے چرچے ہوون' شُہرت ہوون' بدنامی ہوون' لیک لگن

نشست: بیٹھن' بیٹھن دی تھاں' بیٹھک

نشنگ: مست' بے خبر' غافل' اطمینان

نشور: (ع) زندہ کرن یاں ہوون' حشر دیہاڑ مُویاں دا قبراں وچوں نکلن

نشہ: (مذ) مستی' مستی پیدا کرن والی کوئی وی شے

نشیاون: (ک) نشے وچ آون' مست ہوون یاں کرن

نشین: (فا) بیٹھن والا' بیٹھا ہویا

نص: (مث/ع) بنا شک گل' دلیل' قطعی حکم واضح تے صاف گل (قرآن مجید)

نصاب: (مذ/ع) سرمایا' مال' دستا' کسے شے دی مقرر ہوئی حد

نصاریٰ: (نصارا) عیسائی

نَصرٌ مِن اللہ: رب ولوں امداد....

نُصرت: فتح' مدد

نِصف: (مذ/ع) ادھ' ادھا

نصف اللیل: اَدھی رات (ع)

نصفوں: نصف توں' ادھ توں

نصیب/نصیبہ: مُقدر' حِصّا' رب ولوں مقرر' قسمت

نصیباں: مرزے دی ماں دا ناں

نصیر: رب دا اک صفاتی ناں' مدد گار

نطاقت: کمزور (ن+طاقت)

نطع: بساط' چمڑے دا وچھونا

نطفہ: (نط–فا) پُ' نر دی منی جو مادا دے اندر جا کے بال بناون دا کارن بندی اے

نظارہ: درش، دیکھن دی حالت تے شے
نظارم: میں ویکھے، نظارہ کیتا
نظام: طریقہ، کم کار چلاون دا کوئی اصول یاں ڈھانچا
نظام الدینؒ: حضرت نظام الدین اولیاء
نظم: (مث/ع) ترتیب، کوئی خاص ڈھنگ یاں، بنھ، لکھ سر، شاعری دی اوہ قسم جس وچ بحر ردیف قافیہ وغیرا دی پابندی ہووے
نظیر: مثال (2) نظر
نعامت: نعمت (نظم)
نعل: گھوڑے دے پیراں نال لگے ں شکل دے لوہے، جُتی کھری
۔نعل دھری وچ آتش: اگ وچ نعل نوں رکھیا (ٹونا کرن لئی/ غ)
نعلین: نعل دی جمع، جُتیاں، جُتیاں دا جوڑا
نعلیناں: نعلین، جُتیاں
نعمت: رب ولوں ملی کھان ہنڈاون دی چنگی شے
نعیم: انعام وچ ملی شے، نعمت، جنت
۔نعیم جناں: جنت نعیم
۔نعیم دوامی: سدیوی نعمت، ایسی نعمت جو سدا لئی اے، جنت
نعیماں: نعیم، نعم، نعمتاں
نغارہ: نقارا، نگارا
نغز: انوکھا، اچرج، چنگا، بجھارت، پہیلی
نغزک: چنگی شے، چنگا کم، نغز
نغلہ: نگلا، گل اُتے نہ کھلوون والا
نفاس: پیلا پانی، اوہ پانی جو بال جمن مگروں عورت نوں 40 دن تک آوندا رہندا اے
نفاق: (ع) پھُٹ، دوری، پاڑ
نفخ: اپھارا، ہوا، گیس، پھوکن، ہوا بھرن
نفر: (مذ/ع) بندا، ملازم، غلام، نوکر، سپاہی، پیادا
۔نفرِ ندیم: پرانا غلام، گھر دا غلام (جو کئی رازاں دا جانو ہوندا اے)

نفس: (نف-س) جان، روح
نفس: (ن-فس) ساہ، دم، جادو، ٹونا، فریب
نفس امارہ: انسان نوں بدی بدکاری والے پاسے لے جاون والا نفس
نفس لوامہ: انسان نوں بدی بدکاری توں دور کرن والا نفس
نفس مطمئنہ: انسان نوں قرآن سنت اُتے عمل کراون والا نفس
نفس مقدس: پاک ذات، پاکیزا ذات
نفسانی: نفس والا، خود غرض
نفسی خلطہ: نفسانی خواہش، کام شکتی
نفع: فائدا، (جمع: منافعے)
نفقات: (ع) خرچے
نفوس: نفس دی جمع، بندے
نفی: نہ ہوون، وجود نہ رکھن، گھٹ کرن یاں ہوون، انکار (کرن) کسے شے دا اقرار کرن توں پہلاں انکار جویں کہ لا الہ، اپنے وجود دا انکار
نفیوں: نفی توں
نقاش: نقش کرن والا، چترکار، مصور
نقباہن: نقیب، بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا
نقد: کسے شے دا مُل، روپے پیسے، پرکھ، تنقید
نقدی: روپے پیسے، نقد، (2) تنقید
نقرہ: (ع) چاندی، چاندی رنگا چٹا گھوڑا
نقرے: چٹے گھوڑے
نقش: روپ ریکھا، ٹھپا، مہر، کوئی تصویر یاں خاکا، تحریر
۔نقش بناسیاں تے: بناسے اُتے نقش، فانی (نظم)
۔نقش ونگار: نین نقش، شکل صورت، تصویر
نقشاں: نین نقش، شکل صورت، رنگ روپ
نقص: (ع) عیب، گھاٹ، خامی، اوناپی
نقطیوں خالی: اجیہے حرف جنہاں اُتے یاں ہیٹھ

کوئی نقطا نہیں ہوندا جویں کہ ط م ع وغیرا

نقل: اتارا' اِک تھاں توں دوجی تھاں جاون' لکھت نوں دیکھ کے اتارا کرن (2) سانگ

نقل: (مذ/م) شراب نال کھادی جاون والی شے

نقلی: نقل کرن والا' نقلیا' مراسی' بھنڈ

نقیب: اعلانچی' بادشاہ دی سواری اگے اواز لاون والا

نک: چہرے اُتے نیکھاں تے ساہ لین والا انگ جو عزت دی علامت وی سمجھیا جاندا اے

-نک توڑن: نک چڑھا کے نخرا کرن والی

-نک چڑھانا: عیب کڈھن' پسند نہ کرن' ناپسندیگی پاروں نک بھوں چڑھاون

-نک وڈھا کے: بے عزتی کرا کے

-نک گھرڑیندیں: نک رگڑدیاں

-نک توں: عزت دی خاطر

نکارا: ناکارا' بیکار (2) انکار کرن والا

نکارے: ناکارا' کسے نہ کم دے' بیکار

نکاریاں: نکمیاں' کسے نہ کم دیاں

نکاس: نکلن دا راہ' نکل

نکاسن: (ک): نکالن' باہر کڈھن

نکال: نکاس' نکالن توں امر تے حاصل مصدر' باہر کڈھ' نکلن دا کم' نکالا

-نکال گیتس: نکل گیا' کھسک گیا (لہ)

نکالی: کڈھی

نکالن: (ک) کڈھن' نکالن' نکائی کرن

نکائی: نہ کائی' نہ کوئی' کوئی نہیں

نکتہ چین: نکتا لبھن والے' نکتا چینی کرن والے

نکتیوں خالی: دیکھو "نقطیوں خالی"

نکھ: نہ کجھ

نکر: نہ کر

نکروا: نہ کردا

نکرما: ن+کرما' بدبخت' بدنصیب' بھیڑی قسمت والا (مث: نکرمن)

نکڑا: (نک-ڑا) نکا' چھوٹا

نکلن: (ک) مقابلے لئی ساہمنے آون' باہر آون' ثابت ہوون' ظاہر ہوون' ایجاد ہوون

نکلیاسے: نکلے (ج)

نکمڑے: نکمے

نکوسن: (ک) دند کڈھن

نکوئی: نیکی

نکمند: اوہ گھوڑا جس اُتے سواری نہ کیتی گئی ہووے

نکہت: خوشبو' مہک

نکیاون: (ک) نکا کرن

نکیر: منکر نکیر دو فرشتیاں وچوں اِک جو قبر وچ حساب کتاب لین آون گے (2) نکیل

نکیری: نکیل

نکیل: اوٹھ یاں ہور جنور دے نک وچ پایا جاون والا چھلا جس پاروں اوہ چلاون والے دی مرضی مطابق چلدے نیں

نکیلن: نکیل پاون' نتھن' وس کرن

نکھ: کھجوری پتراں دی چٹائی

نکھ: نہوں دے پنجے' نہوں

نکھاوی جائے: نہ کھادی جائے

نکھتا: نکلیا

نکھتی: نکلی

نکھتے: نکلے' دنیا تے آئے

نکھٹ: ختم' غائب' مر

نکھٹ جانا: ختم ہو جاون

نکھٹن: (ک) ختم ہوون' زور گھٹن' نبڑن

نکھٹو: نکھٹی' کجھ نہ کھٹن والا' بیکار' بے فائدا

نکھٹی: ختم ہوئی' مکی

نکھٹے: (ن - کھٹے) مکے

نکھدھ: نکمند' بیکار' نکما

نکھرن: (ک) صاف ہوون' اُجلن' میل نکلن' نکھار آون' چمکن' نجن' پھبن

نکھڑن: (ک) وچھڑن' وکھرا ہوون' جُدا ہوون' نکھیڑا ہوون' کھمن ہوون
نکھڑیا: ظالم' قاتل (2) نکھڑن توں
نکھیڑدی: نکھیڑدی' ڈکھ کردی
نکھوڑ گئے: مُکا گئے (وا)
نکھوڑن: (ک) نکھڑن' وکھرا کرن' انکھیڑن' نبیڑن' مکاون' ختم کرن
نکھی تپ: جوگی ورزش دا آسن' جسم دا سارا بھار ہتھ تے پیر ہیٹھیاں اُتے پاون
نکھیدن: (ک) نندن' بھنڈن' نکھیدی کرن
نکھیڑ: نکھڑن توں' نکھیڑیا ہویا' وکھریواں
نکھیڑی: وکھری (کیتی)
نکھیڑے: وکھراوے' وکھرا کرے' نکھیڑا کرے
نگ: نگینا' تھیوا
نگار: (ذ/فا) معشوق' بُت' نقش' تصویر
نگارا: نقارا
نگاردا: بھاندا' ا لیکدا
نگاہ: نظر' دس
نگاہا: اک تھاں نہ رہن والا
نگدی: ناگری' ویسن دی بنی موٹیاں سیویاں ورگی مٹھیائی
نگر: وستی' شہر
۔ نگر جا ویکھے ہیکھ چتارے: اپنے شہر جا کے بھیس بناون والا سامان لئے
۔ نگر نہیں پاندا: کوئی شہر محلا (میلو وچ) نہیں لبھیا
نگر: ٹھوس' سخت' مضبوط' بھارا
نگلن: (ک) کھاون' لنگھاون' سنگھ توں تھلے لاہون
نگندن: (ک) کھندھوئی نال وڈے وڈے تروپے لاون' سیون' لے بخیے بھرن
نگنی: ہنا کُن' بے معنی' بد خصلت (جمع نگنیاں)
نگوڑے: تباہ کیتے
نگوں سر: سر نیواں' شرمندا

نگونی: (مث) معمولی' بے حیثیت
نگہ: نگاہ' نظر
نگیا/نگیا: نہ گئی آ (فر)
نگیں/نگین: نگینا' تھیوا' نگ
نگینہ: نگ' قیمتی پتھر (جمع تے ودھ نگینے)
نگھ: سیک' مناسب حد تک گرمی' رضائی دی گرمی
نگھار: غرق ہوون' نگھرن توں
نگھارے: ڈبوئے
نگھاریا: دھنسایا' غرق کیتا
نگھر: دھنس
نگھرن: (ک) زمین وچ دھسن' غرق ہوون' مل لینا
نگھریا: (ن+گھریا) نہ گھروالا' بے گھرا
نگھور: ڈوب' غرق کر
نگھیرنے: ڈبون' غرق کرن' نگھارن
نل: نال' شعری لوڑ پاروں نل لکھدے نیں
نل: اک راجا جِہدا عشق لوک کہانی دے روپ وچ جیوندا اے۔
نلاج: نلجا' بے عزت' بے شرم
نلاوے: نہ لاوے
نلاویں: (ن-لا-وی-ں) نہ لاویں
نلائی: نہ لائی
نلائیں: نہ لائیں
نلج: بنا لج' نلجا' بے عزت' بے شرم
نلیاں: دھاگے دی نلکی
۔ نلیاں دا وقت: نلیاں وٹن' ششن دا ویلا
نلیر: ناریل دے کھوپے دا بنیا حقا
نم: جیم' دھریک ورگا اک کوڑا رکھ
نم شام: نماشیں' اجے پوری شام نہ ہووے
نمایا: نوایا
نما(ں): تھوڑا
نماج: نماز (نانک)
نماجے: نماز

نمارہ: نہ مار
نماشاں: شام، ترکال
نماشی/نماشیں: شامیں، ترکالاں ویلے
نماں: نواں
نمانا: عاجز، وچارا، مسکین، شوہدا، مظلوم، (مونث: نمانی، جمع: نمانے)
نمائی: وکھاوا، نمائش
نمشن: (ک): نبڑن، نپٹن
نمدہ: نمدا، موٹا کپڑا، کمبل
نمدی: نودی، نیویں ہوندی
نمرد: نامرد، بزدل، گھٹ ہمت
نمردی: نمرد ہوون دی حالت، نامردی، گھٹ ہمتی، بزدلی
نمرود: (مذ/م) حضرت ابراہیمؑ دے سمے دا اک مشہور بادشاہ جو اپنے آپ نوں رب اکھواندا سی
نمسکار: دوویں ہتھ بنھ کے سلام آکھن
نمک: لون
۔نمک بھر دھروا: (برہوں دے وچ کھائیں) لون چھڑکدا اے (برہا دے زخماں اُتے/غز)
نمناکاں: نمناک، گلا، اتھرو بھریاں (اکھاں)
نمون: (ک) نِون، جھکن، اُلرن، نلفا ہین
نموجھان: مرجھایا ہویا، شرمندا، پژمردا
نمود: وکھاوا، علامت، نشان، ناں
نموز: ناموس، عزت
نمول: نہ مول، ذرا دی نہیں، اکا نہیں، مول نہیں
نمولی: نم دا پھل
نموں جھوں: ویکھو "نمو جھان"
نمیں: نہیں
نمے: نمو پائی، ورھے (2) نم ہوئے، وتر ہوئے
نمیرا: نہ میرا
ننان: خاوند دی بھین
نناݨے: ننان (خف)
ننت: دل تھے دا اِک زیور

نتھی: کن دی رنگی والی یاں مُرکی
نند: تھکن، ہوانا
نندہ: نیندر (2) نندن توں امر تے حاصل مصدر، مندا آکھن، مذمت کرن
نندہ: نیندر، سون
نندراکل: نندراولا، جنہوں ہر ویلے نیندر آئی رہوے
نندراولے: نیندر والے، سون توں بے تاب
نندراون: (ک) نیندر آون
نندرائی: نیندر والے
نندرایا: اُنیندرے وچ، نیندر توں دور (ہور ویکھو "نندراولے")
نندن: نناں
بندن: (ک) نندیا کرن، بھنڈن، مندا آکھن، بُرا آکھن، مذمت کرن
نندیا: (مث) مذمت، ملامت، برا آکھن
نندیئے: ننانے، نی ننان
نندھڑا: نڈھا، نکی عمر دا، بال
نکارن: (ک) نہ کرن، انکار کرن، اوا کرن، منسوخ کرن
ننگ: ننگا، نکما، غریب، بے عزت، شرم بد نامی دا خیال
۔ننگ بھڑنگا: ننگم ننگا
۔ننگ ثبوت: ظاہر ثبوت، کھلا ثبوت
۔ننگ ناموس: عزت
ننگرائی: ینگرپا، نوجوان، جوانی
ننگیاون: (ک) ننگا کرن
ننوں: نونوں، اکھر "نوں" توڑ، ویکھو "تھنوں"
ننھالے: نانکے
نو: نے
نو: نواں
۔نوورتی: سجرویاہی
نوات: نبات، مصری

نواج: نماز
نواح: دوال، اردگرد (ودھ نواحوں)
نواحی: دوالی علاقا، اردگرد دا، وساں
نواڑ: پرانہ ست، دُور کر
نوارن: (ک) ترن، بھرن، چلن، سیر کرن (2) نکھیڑن، تجزیا کرن
نواری: نرالی
نوارے: نیارے، نرالے
نواڑے: کشتیاں (لط)
نواز: نوازن توں، عطا، دان، دین
نوازش: مہربانی، عنایت، نوازن دا کم
نوازن: نوازش کرن (2) سودھن، غلطیاں توں پاک کرن، دیون، عطا کرن
نوازو: نواز، نوازن والا
نوازی: مہربانی، دیون
نواس: رہائش، وسن
نواسن: (ک) رہن، وسن، رہائش کرن
نواقف: ناواقف، انجانو
نوال: (عر) نصیب، حصا، عطا کیتی گئی شے (2) بے لوڑ وال
نوالا/نوالہ: گراہ، بُرکی
نوالاں: ویکھو "نوالیاں"
نوالڑا: گراہ، بُرکی، نوالا
نوالن: (ک) بخشش کرن، تحفا دین، سارن
نوالیاں: جھوٹیاں، بے لوڑ وال
نوالے: گراہ، بُرکی، کھانا
نواں: نیا، تھوہ
نواں: نیواں پاسا، ڈھلوان
نواوے: جھکاوے
نوائے: جھکائے، سر نیواں کرے
نوائیں: جھکائیں
- نوایا: نیواں کیتا، جھکایا
نوبت: نگارا، نقارا (2) واری، وار، (3) دھونسا
نوبنو: تروتازہ، نو بہ نو، نواں نرویا
نوتن: (ک) نیوندرا دیون، نیوندرن
نوتن: نواں
نوتا: (ان + رتا) چنگا بدلا
نوٹن: (ک) بند کرن، میٹن، میچن (اکھاں)
نوچن: (ک) کھروڑھن، نہوں مارن، کھرچن، اکھیڑن
نوچی: (مث) نچن والی
نوح: رب دے مشہور پیغمبر جنہاں سمے بہت وڈا طوفان تے ہڑ آیا سی
نوخیز: نوجوان، کچی عمر دا
نور: (مذ/عر) چانن، روشنی (2) رب
-نورالعین: اکھاں دا چانن (بہت پیارا)
-نورعلیٰ نور: چانن اُتے چانن
-نور نے سرما پہاڑ کیتا: نور نے پہاڑ نوں سرما بنا دِتا، کوہ طور دے واقعے ول اشارا جدوں رب دے نور دی جھلک پاروں طور پہاڑ سڑ گیا سی
نوراتے: نو راتاں، نوں رات جاگ کے مزار اتے عبادت کرن (نوراتے ڈیون)
نورانی: نور والا، چمکیلا، روشن
نورنگ نگر: سوہنا شہر
نورنگاں: نوں رنگ دا
نورن: (ک) نوارن ہون، ازاد ہون، دُور ہون، علاج پاروں روگ وچ افاقا ہون
نوروز: نواں دن، ورھے دا پہلا دن، ایران وچ ایہدی مناسبت نال خوشی دا تہوار دی منایا جاندا اے
نوروں: نور توں، روشنی توں
- نوروں سرج اتاریا ای: نور توں بنا کے زمین اُتے گھلیا اے
نوری: چانن دا، نور دا، روشن، لشکدا، منور (2) فرشتا جہدی پیدائش نور نال ہوئی
-نوری ناری خاکی: فرشتے جن تے انسان

نورے: پازیب، پیراں دے زیور

نوریں: نورے، پازیب

نوژ: جھک، نیواں ہو (نوژن توں امر تے حاصل مصدر)

نوژن: (ک) نرڑن، جکڑن، بنھن، کسن

نوڑھن: (ک) جکن، کُباہوون، تھلے لگن

نوازادہ: پوترا

نوساز: نویں تیار

نوسر: اِک پچھل دا ناں

نوسرباذی: ٹھگی

نوش: (فا) پیون

-نوش کر: پی

-نوش کرن: پیون

نوشاب: دودھیا پیون، شربت یاں شراب

نوشاہی: حضرت نوشہ گنج بخش" نوں من والا

نوشتہ: (ن-و-ش-ت/فا) لکھیا، لکھن، لکھت، لکھی ہوئی

نوشتوں: (ن-و-ش-توں) نوشتہ توں، لکھی ہوئی شے پاروں، قسمت پاروں

نوشوہ: نوشا، دولھا، لاڑا، بنڑا

نوشہ: لاڑا، بنڑا، جوان

نوشیرواں: ایران دا مشہور بادشاہ جو اپنے عدل کارن مشہور اے

نوکتے: بے وقتے، کویلے (غ)

نوک: (مث) چنجھ، کسے شے دا چُبھواں باریک سرا

نوک نوک: طنز، تمسخر، مہنا

نوکاں نوکاں: نوک نوک، طنز، مہنا

نوکن: (ک) بھروہای دا روون، چیک چہاڑا کرن

نوکے: چیکے، رووے، چیک چہاڑا پاوے (باہو)

نوکھنڈ: نوں کھنڈ، زمین اُتے خشکی دے نوں ٹوٹے، نوں براعظم

نول: (ن-و-ل) نواں، تازا، پُربہار، سوہنا جوان

نول: مندا بول، پھٹکر، مہنا

نول نسل: سِدھا چت لیٹن دی حالت

نولن: (ک) جھڑکن، مندا آکھن، گالھاں کڈھن

نومن: بہت زیادا، بہت کانی

نومیدی: ناامیدی (محم)

نوندھرن: (ک) ویکھو "نہوندرن"

نونہ: (غ ا) نہوں، ناخن

نونہال: نو آگے، بال

نِون: (ک) نیواں ہوون، جھکن، اُرن

نون: لون

نوہاں: (غ ا) نونہاں، پتراں دیاں بیویاں

نوہری: راجپوتاں نے یاں بیکانیر نال تعلق رکھدی

نوہیرنا: نہیرنا، نہوں وڈھن والا آلا

نوہیں: نہوں، ناخن (محم)

نوی: نہیں

نِوے: جھکے، نیواں ہووے

نوید: (فا) اطلاع، خوشخبری

نویرا: نکی عمر دا، محبوب، نوخیز، نواں، تازا، سجرا

نویڑا: نویرا، نراں، نویکلا

نویڑے سن: جوانی، نوعمری

نویکلا: وکھرا، الگ

نویلا: نویکلا، نواں

نویں: (غ ا) نِوے، جھکے

نہ: نہیں، نی

-نہ اس بھائی بھیناں: اوہدے بھائی بھین نہیں

-نہ کھڑ موکلیوسے: نال نہیں کھڑیا، نال نہیں لے کے گیا

-نہ گلدی دال: دال نہیں گلدی، کم نہیں بندا

-نہ لجیا: بے شرم

نہار: سویر، خالی پیٹ (ع) دن

نہار: رخ، مونہہ، سمت، مہاڑ

نماراں: ویکھاں، (پگل) سویراں، دن

نمارن: (ک) دیکھن، تکن، غور نال دیکھن، بجھن، نظر بنھ کے دیکھن، پچھانن لئی غور نال دیکھن

نماری: سویر دی خوراک، ناشتا (2) پاوے دا بنیا ہویا مخصوص سالن جو سویرے کھاوا جاندا اے

نماریاں: نماری، گوشت پکن

نمال: بہت خوش، راضی، کامیاب (2) زکھ، آئیا ہویا (3) دیکھنہار

-نمال ہوون: خوش ہوون، راضی ہوون

نمالاں: نمال دی جمع، زکھ (احمد)

نمالن: (ک) نمارن (2) خوش ہوون

نمالی: (مث) تکائی، گدا

نماں: (ق) لکیا، گجھا، (2) نہیں آں

نمانی: (ق) نمان توں، لک، گجھ، تجی، پوشیدا، لکویں، چھپی

نمانیاں: نماں توں، گجھے، لکویں، غائب

نماون: غسل کرن

نماون: بھرن، جکڑن، کسن، گاں یاں مجھ نوں چون لگیاں اوہدیاں لتاں بنھن

نمائے: نہیں سن (لو)

نمایت: بہت، بے حد

نمچا: سچا، پکا یقین، تسلی، اطمینان (2) زین بڑا التوزے تھلے موتیاں دی جھالر

نمنو نابر: بگیاڑ، گرگ

نمنو ندی: کھال، کھالا

نمرا: لمے کمان ورگے سنگاں والا ڈانڈ (مث: نہری)

نہری: نہر نال تعلق رکھن والی، نہر دے پانی توں سیراب ہوون والی زمین، لمے سنگاں والی گاں (نمرا توں)

نمڑن: (ک) نیون، جھکن، اکرن

نمفتہ: لکویں، گجھے

نہم: نہیں، میتوں نہیں

- نہم و ساہ: میتوں وساہ نہیں

ننہفت: (ق) لکویں، گجھے، پوشیدا

نہنن: (ک) نوتھا موٹہ بھرن، نموس (2) قابو کرن

نہوالدے: نہوائدے

نہوالن: (ک) نہاون، غسل دیون، دھوون

نہورا: بہتا، گوڑ، بول، طعنا، چبھویں گل، جھگر

نہورن: (ک) بہتا دیون، بول مارن، ٹوک لاون

نہوڑن: (ک) تباہ کرن

نہوتیرا: نہ ہوندا

نہوندرن: (ک) نہوں مارن، نہوندر نال کھرچن، نہوں چوبھن، دلوندھرن

نہوونمارا: نہ ہوون ہارا، ناممکن، جو ممکن نہ ہووے

نہووے: نہ ہووے

نہنی: کپڑے یاں چاٹی رکھن والا چوکور سٹینڈ

نہیرنا: نہوں لاہون والا اوزار

نہیڑن: (ک) بہتا دیون، بول مارن، جھنجوڑن

نہیڑے: جھنجوڑے، بہتا دیوے، وتی کرے، تنگ کرے

نہیریم: میں نہیں چاہیدا

نہیں داڑھی: داڑھی نہیں ہے۔ (داڑھی والے (مرد) دا اعتبار ہوندا اے پر عورتاں دے داڑھی نہیں ہوندی ایس لئی اوہناں دا اعتبار نہیں کیا جا سکدا/وا)

نہیں گا: نہیں اے

نہیں ملک ٹوک سامان: فرشتیاں نوں (الیس) سامان دی لوڑ نہیں

نہیں: ندی، نیں، نہر

نئے: (ع ا) نیں، نہر

نئے: (ق) وانسری، دنجلی، پائپ، حقے دی نال

نیارا: نرالا، عجیب، عجب (2) سنیارے دی دکان

دی نال تے ہونج وچوں سونے دے ذرے ڈھونڈن دا کم (3) دسدا
نیارڑا: نیارا' وکھرا
نیاری: نیارا توں' وکھری' عجیب
نیاز: عاجزی' دُعا' تبرک' چڑھاوا' پردا' خاہش' اچھیا
نیاز مند: عاجز' محتاج
نیازی: نیاز مند' عاجز' نیاز والے (2) پٹھاناں دی اک گوت
نیام: تلوار دا اچھاڑ
نیاں: انصاف
نیانو: نیاؤں' نیاں' انصاف
نیاناں: بال' ایانا' نا سمجھ
نیاء: نیاں' انصاف (نانک)
نیائیاں: ترچڈ نال گڈا کاشت ہویا رقبا
نیائیاں: وانگ' طرحاں
نیایوں: نیاں توں' انصاف توں
نیت: (نی-ت) نیت کرنا' دھارنا
نیت: نی-یت) ارادا' دھارن
نیتا: لے گیا' لے لیا' نال لے گیا
نیتر: نین' اکھ
نیترا: نتارا' نچوڑ' اگے آن والی شے' مکھن (2) بال (3) دُدھ کڈھن سے ڈنگر دیاں لتاں بنھن والی رسی
نیتراں: (ک) گاں مجھ نوں چون سے لئی بنھن' رِڑکن سے مدھانی نوں رسی پاون' نیانے نوں بنھن
نیتم: میتوں (نال) لے گیا (خف)
نیتن: (ک) نِیت' بنھن' نیت کرن' دھارن' ارادا کرن
نیترے: نیتے (نماز)
نیتی: (نی-تی) نیت کیتی (نماز دی)
نیتی: (نے-تِی) نیت' اصول' عمل' کم (2) پالسی
نیتے: نیت کیتی' شروع کیتی (نماز)

نیچے: موقعے
نیچی: کشی' مضبوط
نیچھ: (مث) نظر' ناز
نیچھن: (ک) و-یکھن' تاڑن' تکن' غور نال و-یکھن
نیچ: (نی-چ) نیویں ذات دا' کمینا
نیچا: (نے-چا) حقے دا اوہ حصا جتھے نڑی تے ٹاٹا اک کیتے ہوندے نیں
نیر: پانی (2) اتھرو
-نیر چلن: رووݨ' اتھرو وگاون
-نیر چھاٹے: مُونہہ وچ پانی پاوے (دمودر)
-نیر ٹھلن: اکھاں دا پانی (اتھرو) ٹک جاون
-نیر نہ ٹھلن: اتھرو نہ ٹھلن
نیّر: (نَر-یَر) چانن دیون والا' تارا یاں سورج
نیرا: نیر
نیران: نار' اگ (خف/لا)
نیراں نیر' اتھرو
نیرت: جنوب مغرب' دکھن پچھم
نیرنگ: (فا) جادو' ٹونا
نیرے: نیر' اتھرو' ہنجو
نیڑاں: (ک) نیڑے ویکھن' راکھی کرن
نیزا: لمی سوٹی اگے لوہی نوک لا کے بنایا آلا جو پرانے سمے لڑائی ہتھیار دے طور اُتے ورتدے سن
نیساں: لے جاساں' لے جاواں گا (خف)
نیساں/ن: وساکھ' ستواں رومی مہینا جو اپریل وچ آوندا اے۔ آکھیا جاندا اے کہ ایس موسم دی بارش دا قطرا سِپی دے مونہہ وچ پوے تاں موتی بن جاندا اے
نیسم: میتوں لے جاوے گا
نیسو: نہیں ہاں
نیسو لوکھ: نویں تاں نہیں
نیسوں: لواں گے
نیش: (مذ/فا) ڈنگ

۔نیش عقرب: ٹھوہے دا ڈنگ
نیشاں: نیش دی جمع' ڈنگ
نیشکر: گنا
نیشتار: ٹھوہر' کنڈیالا ترکھ
نیک: چنگے عملاں والا
۔نیک ساعت رجوع ہوئی: مبارک گھڑی مڑ آئی
۔نیک نہاد: نیک ناں' نیک عادتاں والا
نیکر: لے کے (لا)
نیکوکار: نیک
نیک کاری: چنگے کم' نیکیاں
نیکوئی: نیکی
نیگر: ینگر
نیل: اک سو کھرب (2) مصر دا مشہور دریا (3) سٹ پاروں سرِ اُتے نیلے رنگ دا نشان (4) کپڑے نوں لایا جاون والا نیلا رنگ
نیل ندی: نیل دریا
نیلا: نیلے رنگ دا (2) اک قسم دا گھوڑا (3) زہر دا رنگ
نیلا گھوڑا: اسمان
نیلک: نیلے رنگ دے موتیاں والی بلاک (بلاق) جو نک دے وچکارلے چھیکے (دوہاں ناساں وچکار) پائی جاندی سی
نیلوفر: کنول دا پھُل تے بوٹا' برساتی موسم وچ پانی وچ اُگن والا بوہے سُندر تے کئی رنگاں والا پھُل' کمل' کول
نیلی: مرزے دی اک گھوڑی دا ناں' تیز رفتار گھوڑی
نیم: (ن۔م) سمجھوتا' معاہدا' وعدا' ریت' رسم' اصول' کرن دا کم' سماجی یاں مذہبی اصول
نیم: (ن۔م/فا) ادھ' نصف
۔نیم خواب: ادھ سُتے' نیندرائیاں (اکھاں)
نیمچہ: (نیم۔چا) نکی تلوار' خنجر

نیں: ندی' دریا' نہر
نیں چندن: جھناں دریا
نین: اکھاں' نیتر
نین پران: ہوش حواس' جسم دی سکت
نین دکانے: نظر کھچی' نظرماری' دیکھیا
نیندراولے: نندراولے' نیندر والے
نیندڑی: نیندر' غفلت دی نیندر
نینترے: لینترے' لچاونترے
نینگر: جوان منڈا' نوجوان
نینگر: جوان کڑی' نڈھی
نینو: نیناں والی
نینوں: نین
نینہ: نیونہ' پیار' محبت' عشق
نینہہ: دیکھو "نیں"
نینہہ: نیونہہ' محبت' عشق پیار
نینہڑا: نیونہہ' عشق
نینی: نیونہہ لاون والے
نینھگا: نہیں گا' نہیں اے
نین: اکھاں (جمع: نیناں)
۔نین نرگسی: نرگس دے پھُلاں ورگیاں اکھاں
۔نین نمھے: جھناں اکھاں وچ شوخی نہ ہووے (شریف اکھاں)
نیناں: اکھاں
۔نیناں کچیاں پلیاں: ناتجربے کار اکھاں (جو بہت نہیں لڑا سکدیاں)
نینن: اکھاں
نینیں: اکھاں وچوں
نیو: بنیاد' مُڈھ
نیواں: دیٹھا' گلیاں توں تھلے (وا) جھکیا
نیوتس: لے گیا
نیور: پیراں دا زیور' پازیب
نیوگ: آریا سماج وچ خاوند کولوں اولاد نہ ہووے

دی صورت وچ کسے ہور ولوں اولاد لین دا اصول

نیول: نیولا

نیولا: بلی نالوں نِکا جنور جو سپ مار سکدا اے

نیولی: یوگ ابھیاس دے 6 کرم

نیول: (ع ا) نیونہ' محبت' نیون توں امر تے حاصل مصدر

نیوں کے: جھک کے

نیوندرا: حصّا' کسے کم وچ چنداریاں بھاگ

نیوندرن: (ک) نیوندرا پاون' نوتن' حصا پاون

نیوندی: جھکدی' نیویں ہوندی (خف)

نیون: (ک) نیواں ہوون' جھکن

نیہا: نیونہ

نیہری: والدین ولوں ملیاں والیاں

نیہن: (ک) گھٹ کے بنھن' جکڑن' جوڑن

نیہور: نہور' نیوندر

نیہوڑا: نیونہ

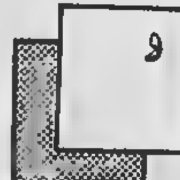
نیہن: نیونہ

نیہنو: چلا' گوبھیا

نیہو: نہیں اے

نیہی: وڑھے دے لکڑ جس اتے بھانڈے ٹنگدے نیں

نیہیں: نہیں

و پنجابی دی فارسی اکھرپٹی دا 48واں اکھر ایہدا وتاندرا کدی کدی "ب" نال ہوندا اے۔ پنجابی وچ ایہ 3 قسم دا ہوندا اے' (1) پہلی قسم او دی اواز پیدا کردی اے جویں جو' بو تے چور' ورگے لفظاں وچ (2) دوجی قسم اُو دی اواز وچ اے جویں نُور' کُوڑ' ورگے لفظاں وچ۔ ایہدا وکھالا کرن لئی و اُتے پیش پائی جاندی اے۔ "و" دیاں اُپرلیاں دوویں قسماں حرف علت (Vowel) دے طور اُتے ورتیندیاں ہن۔

(3) "و" دی تیجی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے جویں واری' جواب ورگے لفظاں وچ (4) بعض لوکاں دے خیال وچ "و" دا اِک چوتھا روپ "وَ" دی اے ایہدے لئی عورت تے اَوکھا ورگے لفظاں دی مثال دیندے نیں جنہاں وچ ایہ خالی او دی تھاں آؤ دی اواز دیندا اے۔ جے ایہنوں من لیا جاوے تاں "اَو" توں "و" دی پنجویں اواز منا پئے گا جو روپ ورگے لفظاں وچ ورتیندی اے۔

پہلی' دوجی تے چوتھی (نالے پنجویں) قسم دا "و" جے لفظ دے شروع وچ آوے تاں ایس توں پہلاں الف لانا ضروری سمجھیا جاندا اے۔

فارسی وچ دو لفظاں وچکار "تے" دے معنے دیندا اے دروبام (2) پنجابی اصول وچ لفظ دے اخیر اُتے کرن والے دے معنے دیندا اے کھاؤ' کرو. وابتغوا الیہ الوسیلۃ تے لبھو اوہدے ول وسیلا.

واپر: واپرن توں امر تے حاصل مصدر

واپرن: (ک) بیتنا' وہاون' ورتن

واپرے: گزرے' بیتے

واپس: پچھے نوں' مڑن' پرتوا' مڑ آون یاں ہوون

واپسیں: پچھلا' انتلا' آخری

واقعہ: مونث (1) گل بات' خبر' حال (3) قابو وچ' وس

سولت جھکن: حال جھکن' مزاج جھکن

سولت عظیم کنالی: وڈا مونث' کنالی ورگا مونث

وانڑی: سولت' گل بات

وانل: بکھی واس' ٹپری واس

واتوں: گلاں (2) موہوں

ٹے: وات توں' مُونہہ (لا)
ٹ: راہ' رستا' پَینڈا' پندھ' خبر' سفر (2) منزل'
ت (3) تولن والا وٹا
—وات پوَے وچھوڑاں: ڈِگا راہ پوے
پسی سفر ملا کے ڈِگا پندھ کرنا پوے گا)
—وات جھاکن: راہ دیاں کھٹنائیاں جھاکن
—وات نہاراں: راہ ویکھاں (خف)
واٹاں: وات دی جمع' راہ' رستے
واٹاؤ: مسافر(نانک)
واٹھ: رُکیا' وات پے گیا' رُدا ہویا
واٹویں: وٹے ہوئے' دِل چڑھے
واٹیں: واٹاں' رستے
واج: اواز' سَد' بلاوا
واجا: وجاون والا ساز '
واجب: ضروری' لازمی' فرض جِدا ادا کرنا ضروری ہووے
واجب الدار: پھانسی جوگ' دار جوگ
واجبی: مُناسب' معمولی
واجد: پاون والا' جِنوں کُھ لِے
واجڑے: واجے
واچ: دیکھ' غور کر (واچن توں امر تے حاصل مصدر)
—واچ گُراں: گرووں نوں چیتے کر کے (چیلے لوکاں نوں قابو کر لیاۓ)
واچاں: سلامیاں جیہی لئی ہتھ باہر کڈھن
واچدیاں: دیکھدیاں' پڑھدیاں
واچن: (ک) پڑھن' دیکھن' توجا کرن' چیتے کرن' بولن
واچے مورے لی: میرے دل دی توجا کرے
واچھ: پنڈ دے نمبردار ولوں غیر زمین دار لوکاں اُتے لایا گیا ٹیکس
واچھڑ: بیٹے دا بچانڈا
واچھنا: (ک) واچھ لاون (دیکھو "واچھ") چنّدا

وصولن' اگراہن
واحد: (ذ / ص) اِک' اِکو' اکلا
واخ: یقین' درست' گمان
واد: ازم' کوئی مذہبی' سیاسی یاں ہور کسے قسم دا نظریا جویں سماج واد (سوشلزم) اَت واد وغیرا
وادی: (ذ) اسٹ (ist) جویں سماج وادی (سوشلسٹ) اَت وادی وغیرا. کسے نظریے دا حامی تے پرچارک (2) عادت (مث) پہاڑاں وچکارلی ہری بھری تھاں
وادی مقدس: وادی ایمن جتھے حضرت موسیٰؑ گئے سن
وادھا: اضافا' زیادتی' ودھ کرن دی حالت' ﷺ بچ' ودھیا ہویا' رہندا
وادھو: فالتو' لوڑ توں ودھ
وادھو وادھی: ودھ توں ودھ' روز ودھدی
وادھے: ودھ' ودھدے
واڈھاں: وڈھ توں' کٹ وڈھ' کشت و خون
وار: کھیتر' میدان (2) پوڑی' جنگی نظم جس وچ بہادراں دی بہادری دے جَس لکھے جاندے سن (3) دن (4) واری (5) وارن توں امر تے حاصل مصدر' قربان کر (6) ہلا' مار
—وار بھجن: کم دا مُڈھ رکھن توں پہلاں مبارک دن لبھن (کم کرن دی کاہل ہووے تاں کسے نوں وار بھجن دا چیتا نہیں ہوندا/دا)
—وار سٹاں: قربان کر دیواں
—وار کرن: قربان کرن' ہلا کرن
وارا: وٹا' واری
وارتا: آپ بیتی' ہڈ ورتی' کہانی
وارث: جائداد ورثا حاصل کرن والا
وارثی: وارث' حقدار
وارد: آون والا' ہوون والا' ورتی' واپری
واردات: (مث) ہو گئی' ہو گیا کم' کوئی واقعا یاں وقوعا' کوئی جرم یاں کارا

وارداتی/وارداتیا: (نا) واردات کرن والا
وارن: (ک) قربان کرنا، صدقے کرنا، قربانی کرنا، گھول گھماون، نچھاور کرنا
وارو: قربان کرو
وارو وار: واری واری، اِک بعد اِک، اپنی واری نال
واری: وارن توں، قربان کیتی (2) وار توں، کسے کم لئی ملن والا موقعا، نمبر
واری: قربان (2) نمبر، وار
واری: لحاظ، شرم، خاطرداری
وارے: وار، دن، ویلا، ویلے، سمے
واریاوے: (تیتھوں) قربان کیتا
واریاں: قربان جاواں
واڑا: وگلن، بھیڈ بکریاں ڈکن دی وگلن، فصل دی سنبھال کرن والی حد بندی
واڑاں: واڑ، وگلن، فصل دی سنبھال کرن لئی کسے قسم دی حد بندی
واڑی: واڑ، واڑا، خربوزے یاں ہدوانے دا کھیت
واس: واہ، وس
واس: واسا، وسنی، رہائش، رہن تھاں، ڈیرا
واس: باس، خشبو
واسا: رہائش، وسوں، واس، رہن، وسنی
واسڑا: واسا
واسطہ: تعلق، ربط، رشتا، ناتا، سنبندھ (2) ویلا، کارن، سبب (3) مجرماں دا ایجنٹ، بھیتی، رازداں، جرم شریک
وَسِعَ کُرسِیُّہُ السموات والارض: اوہدی کرسی وچ سبھے اسمان تے زمین سمائے ہوئے نیں
واسنا: ہوس
واسنگ: کالا سپ
واسنگ ناگ: بہت وڈا سپ، اژدہا
واسو: وشنو، نارائن
واسہ: ویکھو "واس" تے "واسا"

واسی: وسن والا، باشندا، وسنیک
واسطے: واسطے، لئی، خاطر
واشنا: خشبو
واصل: ملن والا، جدا میل ہو گیا ہووے، وصل والا
واعدا: وعدا، بچن، معیت، دعون بکھی، موت دا سدا
وافر: کافی، ودھ، بہت
واقدی: ابو عبد اللہ محمد بن عمر، اِک اُگھے عرب مورخ جو 21 توں ودھ کتاباں دے لکھاری نیں
واقف: جانو، اشنا، جان پچھان والا
واقفی: جان پچھان، اشنائی
واک: بول، فقرا، گل، کلام، حکم
واکن: واگوں، وانگ
واکوں: وانگ
واگ: لگام، گھوڑے دی رسی جس نال اوہدا رخ موڑدے نیں
ــواگ موڑن: سفر تے جاون توں رو کن یاں ڈکن، رب توں منگن
ــواگ ولائی: واگ موڑی، واپسی دا ارادا کیتا
ــواگ ولائے: واگ موڑے، واپس آوے
واگاں: واگ
واگاں: واگ دی جمع
واگی: نقلی (2) وگ چارن والا
وال: پیٹے یاں بھانڈے دی تریڑ (2) اُلٹ (3) جسم دے کسے حصے اُتے اُگے لے لے کالے ریشے (4) بطور بھیتر جو والاں دے مگنے رہندا اے جویں کہ بکروال، میخوال
ــوال شگافی: وال دی کھل لاہن، باریک بینی توں کم لین، موشگافی
ــوال وال تے خار: وال دے کنڈے، عاشق دے وال جو کنڈیاں وانگوں کھلوتے ہوون

والا: کن دا مُرکی ورگا زیور' کانٹا (2) اعلیٰ' مالک
والاشان: شان والا
والاں دھاری: والاں دی لکیر
والتین: (وت-تی-ن) انجیر دی سونہہ (قرآن)
وَالحمدُللہ: تے منتاں رب لئی نیں
والڑی: والی' دی (2) کن دی والی
والڑے: والے' دسے (2) وال (3) کن دے والے
والزیتون: (وز-زے-توُن) زیتون دی سونہہ (قرآن)
والشمس: (وش-شم-س) سورج دی سونہہ
والصبر: تے صبر
والقلم: قلم دی سونہہ
واللیل: رات دی سونہہ
والوں: وال توں' ذرا برابر
والوں نکی تے کھنیوں تر کھی: وال توں پتلی تے تلوار توں تیز (پل صراط)
واللہ اعلم: تے رب ای سبھ توں وڈا جانو اے
والنزعت غرقا: قسم اے ڈُبیاں نوں گھسیٹ کے لے آون والیاں دی (قرآن)
والی: مالک' سرپرست' حمایتی (2) کن دا چھلا یاں کانٹا (3) ریت (خف) (4) رت
والے: کناں دے کانٹے' چھلے (2) مالک' حمایتی' رکھن والا (3) وال (مم)
والیاں: والی دی جمع' کناں دے زیور' کانٹے
والیں: پُھا (کرن) انکاون
واں: اوتھے' اگلا جہان (ملما)
وانں: طرز' سر لے
وانج: محروم رکھ ("وانجن" توں)
وانجیا: محروم' ہتھل
واند: فرصت' ویلھ' موقعا' فراغت
واندا: ویلھا' فارغ' کلا
واندک: ویلھ' فرصت

واندے: کلے (توں) (ملا) ویلھے' خالی' محروم' فارغ
وانڈھ: اوپری تھاں اُتے جاون' پروہنا بنن
وانڈھا: وانڈھے گیا ہویا' اوپری تھاں اُتے گیا ہویا
وانڈھڑی: پردیسن
وانڈھی: مسافر' سلوک دی منزل دے مسافر' بے سہارا' مہمان (جمع وانڈھیاں)
وانس: بانس
وانگ: وانگوں' طرحاں' بار' وانگن' ورگا
وانگن: (ک) اُتانہ چکن' پہیے نوں چک کے تیل وغیرا دیون یاں درست کرن
وانگن: وانگوں' طرحاں' بار (مم)
وانگے: وانگوں' طرحاں' بار (خف)
وانگیں: وانگوں' طرحاں' بار (نوشہ)
وانڑ: (ک) واہون' بیجن' واپرن
وانڑ: مُنج دی وٹی رسی جو منجیاں بنن دے کم آوندی اے (2) گیت' گاون (خف)
واہا: ڈول جس وچ پا کے حضرت یوسفؑ کھوہ وچوں کڈھے سن' ڈول
واتا: بانا' لباس' ویس' بھیس (2) شرط' بازی
وانی: واہنی' اُجاڑ' بن
واہ: وس' طاقت' زور' جتن' محنت (2) باہا' شہر دا وگاہ' رستا' راہ (مراد دنیا) (3) واہن توں امر تے حاصل مصدر (4) چلا کے' وار کر کے (واہ چھریاں /غ)
واہ چلن: زور چلن' منی جاون
واہ سبھ ویکھ گئے: عمراں چلدیاں رہن گیاں (ویلا بیتدا رہوے گا (وا)
واہاں: واہ دی جمع' کوششاں' جتن' واہ (چلدے)' زور' چلاواں (تلوار وغیرا)
واہب: (ع) بخشن والا' بخشش والا
واہتے: واسطے

واہدا: (غ ا) ویکھو "وادھا"

واہرو: بچا کرن لئی گھلیا گیا دستا' امدادی دستا' چور پھڑن لئی لوکاں دا دستا' مدد' ساتھ' (جمع: واہراں)

واہرن: (ک) شہوت وچ آون' مشکن

واہرو: ساتھ دیون والا' حملا روکن والا' واہری

واہڑا: نکا دریا' نالا' کھال

واہل: ہریاول' سبزا (اا)

—واہل بھن: دریا ترن لئی جھتیاں لیڑے پر اُتے بنھن

واہن: ویہن' وگدا نالا' نہر

واہندی: ویہندی

واہندرے: وگدے' جاندے' چلدے

واہن: فاحشا عورت (2) سواری دا جنور (3) ہل چلائی زمین جتھے ہور ہل چلاون سوکھا ہوندا اے' کھیت' میدان

واہن/واہون: (ک) چلاون' ٹورن' واہیا جاون (قلم/ہل) بیجائی لئی ہل چلاون

واہنا: ننگا (پیروں)

واہوواہی/واہی: پورے زور نال' پوری سکت نال

واہی: چلائی (2) سہارا' ٹیک' آسرا (3) وجائی (مُرلی) (4) کسان

واہے: واہن توں' چلائے (تکرار' ہل' قلم)

واہیاں: واہی' کاشتکاری' ہل جوتن

واہیں: واہ' نجات دی راہ' کوشش' ٹھکانا' راہ' تھاں' مقام

واء: ہوا' باد

واء مراد: مُراد دی ہوا

واء ورولا: ہوا دا گول چکر' گھمن گھیری

وائی: واء' ہوا' بادی' ڈھڈ وچ ہوا بھرے رہن

وائی: ہوا' ہوا دے گھوڑے چڑھن

وائی سوئی: ہوا دی جمی' تیز رفتار

وائے: افسوسیا بول' کسے نوں دکھ وچ ویکھ کے آکھیا جاون والا ہمدردی دا بول

وائیاں: واہ' اُڈدی خبر' افواہ

وائیچکے: ودکا' واہ نکلن دی اواز

وبا(ع): بیماری' چھوت دا روگ

وبال: مصیبت' بھار' عذاب

— وبال آلودہ: وبال وچ پھسیا' مصیبت ماریا

وبھڑن: (ک) وگڑن' ناراض ہون' وگاڑ پین

وپار: کاروبار' محنت' ڈیوٹی

وپن: (ک) لگ جاون' خرچ ہو جاون

وچھل: حدوں ودھی رنجھ

وچھلاون: (ک) کھولن' کھلار کے رکھن' پڑھن لئی کتاب نوں کھولن

وچھن: (ک) چھلن' اچھلن' بے معنی گلاں کرن

وَت: ہور' ودھ' فیر' مُڑ (2) ہو' ٹُر (وتن توں) (3) وتر' گِل (4) پھرن' ہمکن

وتاں: پھراں

وتاون: صدقے کرن

وتاوں: جتنوں' پیکن' بُھٹھا

وتدرے: جاندے' جاون

وَتر: گِل' ولہ' گِلا کرن

وِتر: طاق (مُراد رب دی ذات) عشا دی نماز دیاں 3 خاص رکعتاں' ترچھی لکیر

وترن: (ک) گِلا ہون' پر سیجن' بھسیجن' گِلا کرن' وتر لاون

وتعز من تشاء: تے (رب) جنوں چاہوے عزت دیوے

وتن: (ک) جاون' ٹرن' پھرن' ونجن' مجلن

وتی: وتن توں' گئی' ٹری

وتے: جاوے' ودے

وتیں: جاویں

وتین: ویکھو "والتین" تین = انجیر

وتھ: وست' شے' چیز

وِتھ: دُوری' فاصلا

وتھری: وچھی
وتھرے: وچھے (لا/چ) (ورنہ وتھریاں)
وتھراں: وتھ' وست' شے' چیز
وتھوں: وتھاں' وِدریاں' فاصلے
وتھے: وتھ' فاصلہ
وتیتھا: وتھ' دوری
وٹ: وٹن توں' کما' حاصل کر' کھٹ (2) وَل وٹے' موڑ (3) راہ' واٹ (4) حبس' گرمی' تاء' حس (5) وٹا' بدلائی
وٹ ڈولا: ڈولا وٹن' لڑائی لئی تیار ہوون
وٹ ہستی: ہستی کما (بدل) بہتر ہستی حاصل کر
وٹا: بدلا' پرتاوا' (2) عیب' بدنامی (3) پتھر
وٹاسٹا: لین دین' اولا بدلا' بدلے دا رشتا
وٹالیوں: بٹالا شہر توں
وٹاناں: بدلاون' تبدیل کرن
وٹاویں: وٹے وچ' بدلے وچ
وٹائی: بدلائی' تبدیل کیتی' ونڈائی' ادھو ادھ یاں ایہو جیہے کسے حساب نال زمین کاشت اُتے دتے جاون دا اصول
وٹایا: تبدیل کیتا' بدلیا
وِٹراں: (ک) رُسن' رُٹھن' غصے ہوون' ناراض ہوون' ضد کرن' نہ کرن' ناراضگی کارن وکھرے ہو بیٹھن' رل ورتن نہ کرن
وٹڑیں: کانٹا' کن دا زیور
وٹڑے: وٹے' پتھر
وٹن: بدلن
وٹن: (ک) چاڑھن' ول دیون' موڑن (2) ناراض ہوون' (3) خراب ہوون (دُدھ وغیرا) (4) کل وصولن' کھٹن' کماون
وٹنا: اُبٹن' ہلدی تے ہور چیزاں رلا کے بنایا ہویا لفنوا جو رنگ نکھارن لئی ورتیندا اے
وٹوراں: ہوون' ناٹھن
وٹوں: وٹے توں' پتھر توں

وٹی: تبدیل ہوئی (2) دو سیر دا وٹا
وٹی بیٹھی ایں: محبوب بنا ناراض تے گم صُم بیٹھی ایں (وا)
وٹے: وٹائے' وٹیا جاوے' خراب ہووے (دُدھ وغیرا)
وٹے: وٹیئے' ڈھلے
وٹیاں: وٹ' نکا راہ
وٹیساں: وٹاواں گا/گی' بدلاواں گا/گی
وٹیل: کنڈیالے' کنڈیاں والے
وِٹھ: ہٹھ
وُٹھ: ورھیا
۔وُٹھ اتے: ورھن لئی تیار
وٹھا: ورھیا' ورسیا
وٹھڑی: وٹھی' وسی' سیراب ہوئی' بارش وسی
وٹھڑے: (مینہ) وسے' ورھی' ورھے
وٹھن: بھڑن' بکڑن' نپن
وُٹھن: ورھن
وٹھونئے: ٹھونئے' بچھو
وٹھونیں: (ن ج) ویکھو "وٹھونئے"
وٹھوہاں: ٹھونہا' بچھو
وٹھی: قابو وچ (آوندی) ورسی' ورھی' ورتی
وٹھیاں: ورھیاں
وٹھیل: وٹیل' کنڈیالے' کنڈلاں والے
وثوق: پک' مضبوطی' بھروسا
وج: وجن توں امر تے حاصل مصدر
وج: بجلی (ذمودر)
وج وجا: کھلے عام' تیج وج کے
وجائی ٹھوک: ٹھوک وجاون' چنگی طرحاں پرکھن
وجائی وجدی: وجایاں وجدی اے' تُجایاں نجدی اے
وجد: حاصل کرن دی حالت' حال' سرور' مستی
وجدان: چھیویں حس' اندرلی اکھ' پنجاں حواساں توں وکھرا گُن جو کسے گل بارے دسے

وجسوں: اوہنوں وجہ
وجنتہ الکافر: تے کافر لئی جنت (دنیا مومن لئی بندی خانا تے کافر لئی جنت اے)
وجن: (ک) کھڑکن، جھٹکن، ٹکرن، ٹکراون
وجوب: (ع) واجب ہوون، لازمی ہوون
وجود: جسم، پنڈا، سریر، ہوند
وجوگ: جدائی، فراق، وچھوڑا، ہجر
وجوہ یومئذ: اوس دن اوہناں دے چہرے (کالے ہوون گے)
وجہ: چہرا، شکل (2) کارن، سبب
وجی: نازل ہوئی، بلا آئی
وجی بمب: کوچ نقارا
وجھ: دبے جاون، ونھیا ہوون
وجھاپ: دُکھاپ، وین، رووَن، کرلاون، کسے گل دا دُکھ، احساس محرومی
وجھاپن: رووَن، وین کرن، کرلاون
وجھاں: سڑ جاندا، بل جاندا
وجھن: (ک) وِنھیا جاون، چھدن، ونھن، کالمہ منڈا کرن
وچ بھانبڑ باغ: بھانبڑ وچ باغ، حضرت ابراہیم دے واقعے ول اشارا اے جدوں اگ، باغ بن گئی سی
وچ خواب: سفنے وچ
وچ قہر: قہر دے نال، غصے نال
وچ ویریں: ویراں وچ، مخالف ہوندیاں
وچار: خیال، تدبیر، سوچ
وچار چیتا: بدنامی دا چرچا ہوون، لوکاں دا کسے نوں منڈا سمجھن
وچارا/وچارہ: جِہدا کوئی واہ نہ چلے، بے چارا
وچارن: (ک) سوچن، سمجھن، دھیان دیون، توجا کرن، گوہ کرن، کسے دے اخلاق بارے بدگمانی کرن، بُرا سمجھن، سوچن
وچاریئے: سوچیے، (وچارن توں) (2) نی وچاری

وچالے: وچ، وچکار (2) وچولے
وچپایا: بڑھاپا
وچرا: وچا، وچکارلا
وچرول: وچوں دی، وچکاروں
وچڑن: (ک) وگڑن
وچکار: درمیان، وچ
وچلن: (ک) چھلن، بکھرن، ڈِٹھن، وِگڑن
وچوکی: وچلی
وچولا: وچکار آون والا، گل کراون والا، دلّا، قاصد (مونث: وچولن، وچولی)
وچہ: (غلط املاء) وچ
وچھیڑا: (وچ-ھ-را) وچھڑا
وچھا: گاں دا جوان ہوندا ٹر
وچھالے: وچھائے
وچھاونے: وچھائی ہوئی شے، وچھونے
وچھڑن: (ک) الگ ہوون، وچھوڑا کرن، جدا ہوون، پراتہ ٹر جاون
وچھنا: وچھڑیا (ورنہ وچھنے، وچھنیاں)
وچھن: (ک) وِچھ جاون، کھل جاون، پسرن، کشادہ کرن
وچھوڑ: جُدا کر کے (وچھوڑن توں)
وچھوڑا: جدائی، ہجر، دوری
وچھیرا: وچھّا

وحدہ لا شریک: وحدہٗ لا شریک، اوہ (رب) کلا اے، اوہدا کوئی بھائیوال نہیں
وحشت: خوف، ڈر، (خاص کر اکلاپے دا)
وحشی: جانگلی، اَجڈ، انسانی صفتاں توں دور
وحی: غیبی اشارا، ربّ دا سنیہا
وخت: دِکھت، مشکل
ودوان: وڈا پڑھیا ہویا (جمع ودواناں/ علما)
ودوت: چلاک، ذہین، عالم، دانا
وداع: وداعیا، رخصت

وروہ: برہا، وچھوڑا

ووی: (مث) مرد دے لِنگ وچوں نکلن والا لیسلا پانی جو منی توں اڈ ہوندا اے

وویا: (مث) تعلیم

وولع: ووعیا، الوداع، رخصت

ووھ: زیادہ، فالتو، جسم دا کوئی ودھیا ہویا غدود

وَدھ: طریقہ، ڈھنگ، جاچ، ودھن توں امر

ودھا: وِدھیا، ہویا

ودھارن: ظلم، زیادتی، معاملا ودھ جاون

ودھائی: وَدھ بڑھکرن دی وڈی مدھائی جِس نال گڑوی ہووے، ودھوئی

ودھاون: اک مقدس مذہبی رسم

ودھاء: توسیع، ودھی ہوئی شے (Extension)

ودھائی: مبارک

ودھایم: ودھاوتی (لیں)

ودھدا: بچدا

ودھری: چمڑے دی چٹی

ودھن: (ک) حرکت کرن، اگانہ کرن، وڈا ہوون، ودھ جاون، باقی بچن

ودھن: کنباون والی، ڈراونی

ودھوئی: "ودھائی" ویکھو

ودھیان: ودھن، زیادا ہوون، اگے ہوون

ودھیرو: ہور وَدھ، بہتا ودھ

ودھیرا: ہور ودھ، بہتا زیادا

ودھیساں: ودھاواں گے

ودھیک: ودھ، ودھ کے، وادھو

ودھیکی: وادھو دا، وادھو، زیادتی

وڈ: وڈا ہوون

– وڈ وڈیرے: وڈے، بزرگ، پُرانی نسل

وے

وڈا: عمر، گُن یاں کسے ہور پکھوں وَدھ

وڈارن: اُڈاون، اُڈارن (لیف)

وڈائی: بڈائی، اوپری، پرائی، اچرج، عجیب

وڈائی: وڈیائی

وڈلیا: ودھلیا

وڈبھاگی: وڈے بھاگاں والی، خوش نصیب

وڈپت: وڈا پَن

وڈڑے: وڈے، وڈیرے

وڈکا: وڈیرا، بزرگ

وڈن: (ک) چھوہوں، ارمبھن، شروع کرن

وڈورن: (ک) غصے ہوون، مندا بولن، وڈھن پین، بدناں کرن

وڈوہن: وڈورن، بڈورن

وڈہنس: راج ہنس، وڈا ہنس

وڈیاون: (ک) تعریف کرن، مندا آکھن

وڈیرن: (ک) تعریف کرن، وڈیاون

وڈھ: وڈھن توں امر تے حاصل مصدر

وڈھن: (ک) کپن، ٹکن، قتل کرن، سٹن، ٹوٹے کرن

وڈھون: (ک) وڈھن پین، گرم ہو کے بولن، غصے ہوون، گالھ مندا بولن

وڈھی: رشوت، (2) وَڈھ دِتی

– وڈھی کھین: رشوت لیندے (وا)

ور: ساتھی، خاوند، لاڑا، برابر دا، جوڑ

–ور دیون: فائدا دیون، دِلی مُراد پوری کرن

وراوے: بچے، رُوپ وٹایا، جِھے، آئے

وراگ: وچھوڑا، فراق، جدائی

وراگن: تیاگن، وراگی ہوون

وران: اُجاڑ، ویران

وراکین: بِنا، بغیر، باجھ، وَرا، دکھرا

ورہن: (ک) رِجھن، ورجن

ورت: ورتن توں امر تے حاصل مصدر

ورت گیا: بیت گیا

ورتارا: ورتاء، سلوک، انداز، طور طریقہ، لین دین، سبھاؤ، تعلق، مزاج

ورتاں: ویٹاں
ورتب: ورتن دا انداز، چالے، بل ورتن، طور طریقا، دوجیاں نال ورتارا
ورتن: (ک) استعمال کرن، کم وچ لیاون (2) بل ورتوں، سلوک، ورتارا، لین دین، (3) کھلرن، پسرن، ہوون
ورتوں: استعمال
ورتی: بیتی، طاری ہوئی، کھلری، پسری، استعمال کیتی، سلوک کیتا
– ورتی ہووے: ہوئی ہوئی ہووے، گزری ہووے، بیتی ہووے، واقعا ہویا ہووے
ورتے: بیتے
ورتیاں: ملیاں ہوئیاں، سازباز کرن والیاں
ورتھا: بے کار، بے فائدا، برتھا
ورتھا: کمائی، کتھا
ورج: ورجن توں امر تے حاصل مصدر، روک، ٹھاک، ہٹک، منع کر
ورجن: (ک) ٹھاکن، روکن، منع کرن، ہٹکن، ہوڑن، ڈکن
ورجو: روکو، ٹھاکو ("ورجن" توں)
ورجے: ٹھاکے، ہوڑے، منع کرے
ورجیاں: ٹھاکن نال، ہٹکن نال، ورجن نال
ورجھیا: تاڑ، نیجھ
ورچاون: (ک) پرچاون، رجھاون، ولاون
ورد: دُہرائی، کوئی وظیفا پڑھن
– ورد کرن: وظیفا کرن، دہراون، کوئی عمل پڑھن
وردھ: ورودھ، خلاف، الٹ
وردھا: غصے والا، مخالف
ورسا: ورکھا، بارش
ورساں: ورسے، ورھے
ورسن: (ک) ورھن، برسن، برکھن
ورسو: بھاویں ورھا پوے (لفظ) وسائے، ورھے
ورسی: زہری مسکان، زہرخند
ورسی کرکے: ہس کے، زہری مسکان کر کے
ورف: برف
– ورف فہاری: ہلکی ہلکی غبار وانگوں ڈگدی، برف، دھند
ورگ: ڈیل ڈول، ویس، جسامت، طرز
ورگا: وانگوں، مانند
ورل: موری، سوراخ، تریڑ، جدائی، دوری، وتھ
ورلا: کوئی کوئی، ٹاواں ٹاواں، شاذونادر، کوئی اک
ورلاپ: وین پاون، کرلاون
ورلی: ورلا توں، مونث، کوئی کوئی
ورلے: کوئی کوئی، شاذو نادر
ورم: دُکھ (غم) (2) سوج
ورمی: ورم، دکھ، غم، غمگین
وَرن: ور، ساتھ (2) رنگ، ذات
ورنن: (ک) بیان کرن
وران: (ک) پرناون، ویاہون، ویاہ ہون
وران: (ک) پرچایا جاون، ولایا جاون
ورودھ: خلاف، مخالفت وچ، دشمنی
ورولا: جھکڑ، ہوا دا چکر
ورہ: (غ ا) ورھا
وری: ویاہی، پرنیجی
وری: اوہ زیور تے کپڑے جو لاڑھے دلوں ووہٹی نوں دتے جاندے نیں
وری چڑھانا: کھیڈ دی واری چڑھاون، کسے دے سر تے احسان چڑھاون
وری سوئی: ویاہ اُتے ووہٹی نوں ملن والا ساماں
وریام: بہادر، گبھرو جوان
ورید: رگ، شہ رگ
وریساں: ایس عمر وچ
ورھا: سال، 365 دن دا سا
ورھاوے اکھیں: اکھاں ورھاوے یعنی رووے
ورھن: (ک) اتوں تھلے ڈگن، برسن، ورسن

ورمی: ٹھردی
ورمی کھتن: رسی نال مُن کے زمین وچوں (دا)
ورمے: سال (2) ورسے' دسے' برسے (3) ویاہ لیاوے
ورمسے: ویاہ لیاوے
وڑنا: وڑن توں امر تے حاصل مصدر
وڑایا: داخل کیتا' واڑیا
وڑائچ: جٹاں دی اک ذات
وڑپہ: جہلم گجرات وچکار اک پہاڑی دا ناں (نج)
وڑن: (ک) داخل ہوون' اندر جاون' دخول
وڑے: داخل ہوئے
وَڑے: وڑا دے جمع' وڈی وڑی' بھلے (دہی وڑے)
وڑیا: داخل ہویا' اندر گیا
وڑیوے: داخل ہوئے' وڑے
وڑھی: پیش آئی
وڑھی: وگی
وزیر: (مذ/ع) بادشاہ دا نائب' صلاح کار
وَس: اختیار' اعتبار' بھروسا
وس: وسن توں امر تے حاصل مصدر
وس رس: ویاہتا جیون دا سواد (2) اپنے وس کرن دا چاہ
وس واس: رہائش' میل
وس وسیبہ: وسن' رہن
وِس: زہر' وِش
وسار: ہلدی' ہردل
وسار: ترکش (پیلو)
وسارا: بُھلا (وسارن توں امر تے حاصل مصدر)
وسارا: بُھلایا (کیتم یار وسارا: یار نے بھلا چھڈیا/ خف)
وسارن: (ک) بُھلاون' دل توں لاہ دیون
وساری: ہلدی' وسار

وساری: بُھلائی
وسارین: بھلاویں
وساریو: بُھلا دتا' وسار دتا
وساریوس: اوہنے بُھلا دتا
وساریوئی: بُھلا دتا ای
وساسی: وساوے گا
وساکھ: بکری ورھے دا دوجا مہینا جو 15 اپریل توں شروع ہوندا اے
وساکھی: وساکھ دا (عم) (2) وساکھ مہینے وچ کنک دی واڈھی اُتے منایا جاون والا پنجابیاں دا قومی تہوار
وساہ: یقین' اعتبار' بھروسا' اعتماد
وساہی: اعتباری' وساہ دا (بے وساہی: فریب' دھوکھا)
وسبہ: چالے' کرتوت' سبھا' طور' طریقا
وست: شئے' مال' اسباب' سامان' اجاجا' مواد' چیز' جنس' سوغات
وستو: وست' شے (ہند)
وستوں: وست' شے' تحفا' سوغات' مواد
وستون پہاڑ: کوہ بے ستون' اوہ پہاڑ جنوں کٹ کے فرہاد نے نہر وگائی سی
وستی: آبادی' گراں' رونق' پنڈ
وستے: وست' شے' رونق' مال (عم)
وسدی: دل دیندی' دل مائل کردی' ڈھلدی
وسر: وسرن توں امر تے حاصل مصدر' بھل
وسرگئی: بھل گئی
وسراندا: وساندا' ورھاندا (مینہ/خف)
وسرانے: بھلے
وسرن: (ک) بُھلن' اُکن' چیتے نہ رہن
وِسری: بھلی
وسریا: بُھلیا
وسریم: مینوں بُھل گیا
وسس: وسے گی' ورھے گی

وسّیں: وسّیں گی، وسیں گی
وسعت: (سٗ/فا) کھلار، وشالتا
وَسَقٰهُمْ رَبُّهُمْ: تے رب اوہناں نوں پلاوے گا (الا)
سکرن: (ک) ریجھن، جال ہوون
وسلاں: وسل، گنڈھے (عربی "بصل" توں وگڑیا)
وس لائیم: میں پورا واہ لایا اے
وسّم: وسدا اے (میرے)
وسّم: وسے
وسّن: (ک) نرم ہوون، ڈھلا ہوون، رہن (2) درھن، برسن
وسن: (ک) وساہ کماون، اعتبار کرن، بھروسا کرن
وسنیک: (وس۔نیٗ۔ک) واسی، رہن والا، باشندا
وسواس: وسوسے، شیطانی سوچاں، بے یقینی شک، وہم، ڈر (جمع: وسواساں/غم)
وسورا: وسوسا، شک، شبہا، دکھ، غم
وسورے: غم، دکھ (جمع)
وِسولا: وِس والا، زہری
وسوں: وسن، رہائش، آبادی، رہتل، واسا، رہن
وَسّے: وس (2) وسن توں
وِسے: بھلے، بھیجے
وِسے ناہیں: وساہ نہ کرے
وسیب: رہتل، تہذیب
وسیرا: وسن، رہائش، وسوں، رہن، بسیرا
وسیرا: بُجھیا ہویا
وسّی: وسدا اے، رہندا اے (بف)
وسیری: (ند) کسے تھاں اُتے عارضی ڈیرا کرن والا مسافر
وسیساں: وساواں گی، اباد کراں گی
وسیسی: وساوے گا
وسیع: (ند/فا) کھلا، وِشال
وسیلہ: راہ، ذریعا، واسطا (جمع: وسیلے)
وسیلی: (و۔س۔لی) وسن والی، رہن والا
وسیواں: رہائش، رہن، وس
وسیوں: وسوں، ابادی
وسے: وسدا جیون گزار رہے (وا)
وِش: وس، زہر
وشنو: ویشنو، ہندواں دا پرورش دا دیوتا
وشوامتر: (وِش۔وا۔مت۔تر) اک مہارشی
وصاف: بہت زیادا تعریف کرن والا
وصال: (ند/ع) وصل توں، ملاقات، ملاپ، وصل ہوون، رب نال میل (توحیدی)
وصالے: وصال، میل (جمع)
وصایا: وصیت دی جمع (وصیت: تاکیدی گل)
وصف: صفت، خوبی، گُن
وصول: حاصل، قیمت، بے باق، جمع، داخل، ملیا ہویا
وصولن: (ک) وصول کرن، لین، اگراہون
وصیل: وصال پاون والا
وضع: انداز، طور، طریقا، روپ
وضو دا تبھنا: (ڈھلا ہویا وضو دا تبھنا) وضو گھڑی مڑی ٹُٹ جاندا اے
وطن: دیس، اوہ تھاں جتھے واسا ہووے
وطنی: ہم وطن، اپنے دیس دے
وطی: (ع) جماع
وعد وعید: وعدے وعید، عذاب دے دعوے، دھمکی
وعظی: وعظ کرن والا
وفا: کیتی گل نبھاون، قول پورا کرن
وفائی: وفا کرن والے، وفادار
وَفِي أَنفُسِكُمْ: تے اوہ (رب) تہاڈے نفساں وچ موجود اے (خف)
وَفِي أَنفُسِكُمْ (أَفَلَا تُبْصِرُونَ): تے اوہ تہاڈے نفساں وچ اے، کیہ تسیں نہیں ویکھ سکدے
وقار: (ند/ع) عزت، غیرت، رعب

وقت: ویلا' سما (2) بُرا ویلا' مصیبت (وا)
- وقت ضعیف ظہیری: بڈھاپے تے کمزور ہے
- وقت گزار: ویلا گزار کے' ویلا بیتن مگروں
وقتی: عارضی' تھوڑی دیر دا
وقر: عزت' وقار
وقف: رکن' کوئی شے کسے نوں دے دیون تاں جے لوک فائدا اٹھاندے رہن (2) ساکن دے بعد غیر متحرک حرف آون جویں تیار وچ "ر"
وقواق: اِک رُکھ جہدے پتر انسانی سر ورگے ہوندے نیں
وقوف: عقل' سمجھ' سرت
وکار: پاپ' وگاڑ (بف)
وکائی: وِکی ہوئی
وکا: وکے ہوئے
وکائیاں: وِکی ہوئی آں
وکاوے: وکے' وکدا اے
وکڑ: زمین دا ٹوٹا (2) کمھلک' کھلدار' بیچیدا
وکڑے: وکڑ' زمین دا ٹوٹا' رکڑ' پانی وچکار زمین
وِکن: (ک) سَون سے گاں مجھ دے بڑے بھمن' سَون لئی اکا تیار ہوون
وِکن: فروخت ہوون' وِیچیا جاون
وکیل: (مذ/مر) وکالت کرن والا' کسے دی گل دُوجے تائیں دسن والا
وِکھ: علیحدا' الگ' جدا
وِکھ: زہر (نانک)
وکھال: وکھا
وکھالا: وکھاوا' اظہار' مظاہرا
وکھالی: وکھاوا' ظاہر ہوون' اظہار' جھلک' تجلی
وکھاہاں: اسیں دیکھے
وکھت: پواڑا' چا' مشکل' مصیبت
- وکھت پا دیون: مشکل پا دیون' پواڑا بنا دیون
وکھرا: علیحدا' جدا' الگ
وکھراون: (ک) وکھرا کرن' علیحدا کرن
وکھرن: (ک) کھلرن' منتشر ہوون
وکھرے: علیحدا
وکھو وکھرے: وکھو وکھ' علیحدا علیحدا
وکھی: (مث) پسلی' جسم دا پاسے والا حصا
وکھے: وچ
وگ: وگن توں امر تے حاصل مصدر' ٹُر' چل
وگ: مال ڈنگر دا اجڑ
وگاتنگ: مسلسل' اِکتار' واہو واہی
وگار: بِنا مزدوری دتے کم' مفت دی مزدوری (وگار لین' کٹن)
وگاڑ: خرابی' (2) ناراضگی' دشمنی
وگاون: چلاون (چاقو چھری) دوڑن (پانی یاں ہور کوئی ترل)
وگاوے: چلاوے
وگاہون: (ک) سُٹن' جھٹ نال شے نوں زور سٹن
وگاہوے: سٹے
وگاء: وار کر' چلا (2) پانی دوڑ لے
وگائی: چلائی (چھری' تلوار)
وگتا: (و-گت-تا) بیتیا' گزریا' گوایا' لنگیا
وگترا: وگتا' گواچیا' لنگیا' ہتھوں نکلیا
وگتی: ویکھو "وگتا" (ورنہ وگتیاں)
وِگڑن: (و-گ-چن/ک) وگڑن' خراب ہوون' وگوچا آون
وگدا: چلدا' چوندا' ڈگدا' وہندا (پانی)
وگڑن: (ک) خراب ہوون' وِگاڑ پین' ناراضگی ہوون
وگسی: وگے گا/گی' چلے گا/گی
وگلن: (ک) ولن' گھیرن' کھن' روکن' تھاں گھیرن یاں ولن
وگن: (ک) حرکت کرن' ٹرن' جاون' چلن' جلن'

نسن، جاری ہوون (ہوا پانی وغیرہ)
وگو: جاؤ (حکم)
وگو جانا: ضائع ہو جاون، گواچن، گُمن
وگوچا: وگ گئی شے، ہتھوں نکل گئی شے، گھاٹ، نقصان، گسارا
وگوچڑا: وگوچا، نِکا وگوچا
وگوتا: نقصان ہوون، مذمت کرن، نندن، تباہ کرن، گواون، بدناں کرن (ہور ویکھو وگوون)
وگوون: (ک) وگاڑن، گواون، برباد ہوون
وگی: چلی، اُتری، قسمت دی لکھی، پوری ہوئی
وگیاں: گئیاں، ٹُریاں
وگیندا: وگدا، ویہندا
وگیندی: وگدی، ویہندی
وگھرن: (ک) بدلاں دا لانبھے ہوون، نمبل ہوون، کھلون (بدل)
وگھریا: صاف ہویا (بدل)
وگھریاں: کھلیاں (بدلیاں/خف)
وَل: وَٹ، چُنٹ، کپڑے وچ مٹیاں سلوٹاں (2) ویل سارے نال آکھن والا ہوتا(3) صحت، ٹھیک، بیماری توں تندرست (4) چکر، خم، پیچ، کنڈا (5) پیچ، ڈھنگ، طریقہ (6) فیر، مُڑ، بعدوں (7) پاسے، نُوں، طرف (8) مُڑ کے، پرت کے، ولے توں
وَل چَھل: فریب، دھوکھا، مکاری
وَل وَل: گھڑی مُڑی، وار وار
ول وس وسا: چنگا واسا، خوش وس
ول ول پیا: دکھرن لگ پیا
وَلا: ول، پردا، راز داری (2) بہانا، ٹالا، لارا (3) چکر، فریب، دوروں چکر کٹ کے راہ (4) مُڑ، دوبارا
ولاپن: (ک) ورلاپ کرن، ورلاپن، ڈُسکن، رووَن
ولاڑ: ایویں، اجائیں، بے فائدا، بیت، گزر
ولاسن: (ک)، چَسن، چوپن، مزے اڑاون، عیش کرن

ولاں: ول، پاسے (2) ویلاں
ولاں چھلاں: وَل چھل، فریب، مکر
ولاں: ولوں، ول
ولاوڑا: چکر، ولا، تسلی، جھوٹھی تسلی، چکر بازی (و.مذ ولاوڑے)
ولاون: (ک) پرتاون، موڑن، ولن، دھوکھا دیون، بھرماون، اصل کم توں توجا پرے کرن، ولان، پرچان، محبت دا یقین دواون
ولاہو لوہا: تلواراں لوو (دمودر)
ولاؤ: گھر لیاؤ، بھلاؤ
ولائی: موڑی، پرتائی (2) ٹال دتا، چکر دے دتا
ولائیاں: موڑیاں
ولایا: موڑیا، واپس کیتا، پرچایا، گھیرا/ولگن پائی
ولایت: دیس، دیس دے لوک، سرکار، ملک، حکومت، بادشاہت، بدیس، غیر ملک، سمندر پار، برطانیا (2) ولی ہوون دا درجا
ولا یقوم قیامۃ: اتے نہیں قائم ہووے گی قیامت
ولٹوہی: چل دی بی دُدھ دی گڑوی
ولدا: واپسی، مڑن (2) جواب
ولدی: جوابی
ولڈی: مُڑدی، پرتدی
ولساں: مُڑاں گی، پرتاں گی
وَلقد کرمنا: تے اساں عزت دتی
وَلقد کرمنا بنی آدم: تے اساں بنی آدمؑ نوں عزت دتی (قرآن شریف)
ولکن: (ک) ڈسکن، رووَن
ولکوون: (ک) گوون، گنھن (آٹا، مٹی)
ولگن: (مث) چار دیواری، احاطا
ولی: جھلی، بے وقوف، کملی (جھلی ولی) (جمع: ولیاں)
ولن: (ک) وَل پاون، گھیرن، گھیرا پاون، گھیرے وچ لینا، احاطا کرن (2) پرتن، واپس آون
ولوڑن: (ک) رڑکن، بلوون

ولول: ولولا، جوش، جذبا (2) کَل کَل، مُرُ مڑ، فیر، گھڑی مڑی

ولوندھرو: پلی دا بنیا، ودھے ہوئے نہوں

ولوندھرن: (ک) نوچن، تباہ کرن، پنجے مارن، نہوندراں مارنا

وَلوول: پیچ، کُنجھاں، کُنڈل

ولہو: ڈار، اُجڑ، وگ، ٹولی

ولی: رب دا جتر، عارف، ولایت دے درجے نوں اپڑیا ہویا

—ولی اللہ پہراونے دا: جنے فقیراں ورگا لباس پایا ہویا اے

—ولی اللہ دے: رب دے ولی

ولیا: (ولے-آ) گھیرے لیا، قابو کیتا، مڑیا، پرتیا، پلٹیا

ولیں: ولوں، طرفوں

ولیہاں: (ولی-ہاں) ولیاں، پیراں، ولیاں دا

وَلہ: ویل

وِلہ: نمی، وتر، گِل

ولہاوندے: ونڈدے

ولہاون: (ک) ونڈن، تقسیم کرن

ولہاوے: ونڈے، تقسیم کرے

ولیٹ: ولپیٹ

ولیٹ گیا: ولیٹیا گیا، تہ بہ تہ ہو گیا

ولھن: (ک) سلھن، گلا ہوون، بھجن

ولیٹن: (ک) لپیٹن، ولن، کٹھا کرن

ولیندا: چکر کھاندا، پیچ و تاب کھاندا

ومن کثر کثرۃ: تے کثیر (خرچنہار) لئی کثیر (رزق)

وَمن یعمل سوءً یخزبہ: تے جو برائی کرے گا اوہدا بدلا پاوے گا

ون: ورن، برن، شکل، رنگ، قسم، ذات، وَنگی، نمونا، انداز، روپ، شکل صورت سبھاء، طور، انگوں

ون ون: رنگا رنگ (ہور ویکھو "ون")

وِن: بن، بنا، بغیر

—ون کتے: بنا کتے

وناسری: درخت گذھ چھاواں

ونا: بنا، دولھا، لاڑھا

ون وناں: قسما قسم

ونارن: (ک) چھٹن، چون کرن

ونج: جا، جا کے

—ونج کر: جا کے

—ونج کراہاں: جا کے

ونجاون: (ک) گواون، خراب کرن، ضائع کرن

ونجایا: ضائع کیتا، گوایا

ونجایم: میرا گوا دِتا، ونجا دتا

ونجایم چس: میرا چس (سواد) گوا دتا

ونجن: (ک) جاون، جُلن

ونجنڑے: ونجن دے، جاون دے

ونجو: جاؤ

ونجو کیں: ونجا کے

ونجے: (ف ا) ونج، جا

ونجیں: جاویں، ہوویں

ونجیندی: ونجاندی، گوواندی

ونجیونا: جاون، گواچن، ونجن

ونجھ: بیڑی کشتی چلاون والے سند (2) وانس

ونجھ: ونج، جا

ونجھل: مرزے دے پیو دا ناں

ونجھلی: وانسری، وانس دا موریاں والا ساز جو مونہہ تے انگلاں نال وجاندے نیں

—ونجھلی واہن: وانسری وجاون

ونجھو: (ف ا) ونجو

وندالن: (ک) راضی کرن، ولاون

وندالے: من پرچاوا

وندلاون: (ک) وراون، پرچاون

وندنا: جنگل جھاڑیاں صاف کر کے مکان یاں

کاشت لئی بنائی تھاں۔ ایسی دِکّن جو باقی علاقے توں وکھری کیتی جاوے

ونڈ: ونڈ توں امر تے حاصل مصدر، تقسیم، حصّا، بھاگ، قسمت، وغیرہ

ونڈا: مجّھ گاں نوں پاون والے دانے (2) ونڈن توں، تقسیم

ونڈن: (ک) تقسیم کرن، ونڈ کرن، ٹوٹے کرن، حصے کرن، دیون

ونڈویڑی: کہاڑ

ونڈی: تقسیم

ونڈے: ونڈ وچ، قسمت وچ، نصیب وچ

وَنگ: چوڑی

ونگ: ٹیڈھ، ٹیڈھا پن، ڈِنگ

ونگار: چیلنج (2) کسے کم وچ ہتھ ونڈاون لئی آکھن

—ونگار کے: چیلنج کر کے

ونگارن: (ک) للکرن، للکارن، مدد لئی پکارن، چیلنج کرن، بلاون، پکارن، سَد مارن

ونگاں: چوڑیاں

ونگڑیاں: ونگاں، چوڑیاں

ونگن: (ک) بھنن، جکڑن، توڑن

ونگے: ڈِنگے، ٹیڈھے.

ونّی: ورگا، بھاہ ماردا (رنگ) (کنک ونّی)

ونّے: جیہے، ورگے، رنگے

ونّ: رنگ، ڈنگی، قسم، انداز، روپ، شکل، سبھاء، طور، ورن، قسم، نمونا

ونّ: رُکھ، درخت (2) اِک خاص قسم دا رُکھ جس نال پیلو دا پھل لگدا اے (3) جنگل (پف)

—ون کنڈا: جنگل دا کنڈا (پف)

—ون لتھا: جنگل وچ ڈیرے لائے، بن واس لے لیا

—ون لتھن: قسم توں ڈگ پین، بے وقار ہوون، غیر معیاری ہو جاون

—ون وانسے: موٹے موٹے رُکھ جِنھاں نوں گھٹ پانی دی لوڑ ہوندی اے

ونڑ: بِن، بنا، بغیر

ونڑا: آٹا

ونڑاں: جنگلاں، وَن دی جمع

ونج: کاروبار

ونجارا: پھیری لا کے سودا ویچن والا، پھرن والا

ونجن: میں خریدیا، میں ونج کیتا

ونجن: (ک) ونج کرن، وپار کرن

ونیٹیاں: وانس تے نوے تے کانے دا سامان بناون والیاں عورتاں

ونگی: ونّ گی، نمونا، قسم

وُنن: (ک) اُنن، بنن

ونی: بچی، وہٹی

ونیں: ون دے رُکھ

وواللہ: لفظ "اللہ" دا وِگڑیا روپ (تھل)

وواہون: (ک) ویاہون، پرناون

ووائی: (مث) ویاہی، پرنائی

وودھ: برسات (خف)

ووڈاج: لین دین

ووہٹی: ووہٹی، بھرویاہی

ووہٹیاں دے ونج ہو گئے: غریب ووہٹیاں نے لوڑیندا سامان خریدیا

وہ: دیہ، پچے، ورتے

وہ: واہ، تعجب دسن والا لفظ

وہ: اوہ

وہ آدم: آدم دے جمن توں ہُن تک دا ویلا (خف)

وہا: بیت، گزر

—وہا گئے: اپنا وقت گزار گئے

وہاب: رب دا اک ناں

وہابی: وہاب یعنی رب دی

وہاج: کاروبار، بھتی، ونج

وہاجن: (ک) کمٹھن، ونج کرن، سیہڑن
وہاجے: مُل لوے
وہاجیو: کھٹیا، سیہڑیا، سودا کیتا
وہار: ویکھو "وِیہار"
وہاندڑے: بیتے، ورتے، وہے
وہانا: گزر گیا، وگ کے تُر گیا (وَہیہ توں)
وہائی: ورتی، گزری، بیتی، ضائع گئی، ہڈ ورتی
وہائے: ویکھو "وہانا" (2) سرلہنے
وہاون: (ک) بیتن، گزرن، گنگھن، گزارن
وہاوے: گزارے، بیتے، ورتے
وہاء: گزر (ج) گزارے، لنگھائے
وہائی: بیتی، گزاری، لنگھائی
وہائے: بیتے، گزرے، گزارے، ضائع
—وہائے خنجر: خنجر چلائے، پھیرے
وہائیں: لنگھاویں
وہت: جہلم ندی (ا)
وہترو: ویہتر، جنور، پشو، ڈنگر، مویشی
وہٹری: ووہٹی
وہرو: مہر، مہربانی، واہر، مدد، یاوری (خف)
وہرتے قہرو: ویکھو "ویرتے قہر"
وہری: جنسی ملاپ لئی تیار
وہریاں: (غ ا) ورھیاں، ورسیاں (لا)
وہسن: (ک) مسکاون، ہسن
وہلا: چھیتی، جلدی
وہلاں: جنگل
وہم: گمان، علیکھے بھری سوچ، اجہی سوچ جو
حقیقت اتے نہ ہووے
وہنجن: (غ ا) وہنجن، جاون
وہندا: وگدا، جاندا
وہنڈری: ویہندی، بیتدی
وہن: ویکھو "وہیں"
وہولی: (غ ا) ووہٹی (محم)
وہولا: رُتبا، کرہا (وہ رہ ہولے)

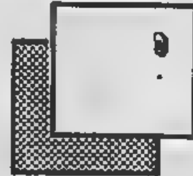
وَھُوَمَعَکُمْ: تے اوہ تہاڈے نال اے
وھو معکم اینما کنتم: تے اوہ (رب) تہاڈے
نال اے تسیں جتھے وی ہووو
وِہونی: بِنا، بغیر، محروم
وِہی: وہی کھاتا، رقم حساب دا رجسٹر
وہیے: وگے
وہیا: اوتھے ای
وہیاں: وہی دی جمع، کراڑ دے کھاتے
وہیر: ٹولی، قافلا، قطار در قطار ہو کے دوڑن، فوجی
ساز سامان، فوجی قافلا، فوجی علاقے کول پرداری
گھر، ہم ہا کے، سرکاری نوکر، فوجی
وہیر: چلدا، وگدا، وگدے (2) ننا برساتی نالا
وہیرے: حملے، ہلے (ہجوم دا ہلا)
وہیڑے: مہنے، طعنے، طنز
وہیلا: وہیلا
وہیلے: ویہے
وہیں: اوتھے، اگلے جہان
وہیندا: وگدا، چلدا
وہیونا: وقت دِسر ہووڑ
ویاج: سُود، بیاج
ویار: ملامت، بدگوئی، شکایت، شکوا
ویاون: (ک) جمن، بال جمن
ویاہ: رسمات، پنڈ، خُشاب توں دکھن جہلم دریا دا
ناں (3) شادی
ویاہون: پرناون، ویاہ کرن، شادی کرن، ورن
ویپرواہ: بے پرواہ
ویت: بیت، گزر
ویترنو: ویترن توں امر تے حاصل مصدر، کتر،
کٹ
ویترن: (ک) کترن، کٹ وڈھ کرن، قینچی نال
کٹن
وِیتی: بیتی، گزری ہوئی، ورتی
وِیتے: بیتے، گزرے

ویشٹہ: و-شن توں امر تے حاصل مصدر، ڈولہ
ویٹاں: ڈولھاں
ویشن: (ک) ڈولھن، کیرن، چھلکن، ڈگن، وٹن، ڈھین
ویٹی: ڈولھی، سٹی، وگی (ورنہ ویلے)
ویج: (وی-ج) بیج، بو، اگا، اگز
ویجے: (وی-جے) بیجے، اگائے
ویچاگ: وچار
ویچالے: وچالے، وچ
ویچن: (ک) فروخت کرن
ویخ: (غ،ا) دیکھ
وید: (وے-د) ہندوواں دیاں چار پوتر کتاباں جنہاں وچ سبھ توں پرانی "رگ وید" ہے جو پنجاب وچ لکھی گئی
وید: طبیب، ہندی طریقے مطابق علاج کرن والا ہندو معالج
ویدگی: وید دا علم، حکمت
ویدن: پیڑ، درد، دکھڑا
ویدنا: مرض دی تاریخ، حقیقت حال
ویر: (وے-ر) واری، وار
ویر: دشمنی، دروھتا
—ویر ویاہون: دشمنی وچ بدلا لین
—ویرن: دشمن
—ویری: دشمن
ویر: بھرا، بھائی، ماں پیو جایا
ویراں راہدن: بھراواں دے نال سورن والی (کالم)
ویرا: (وے-را) ویلا، وقت (شح)
ویرارادھ: (وی-ارادھ) بہادر توں تنزرانا دیون (2) راس دھاری
ویرارادھتاں: راس دھاری عورتاں
ویران: دران، سُنا
ویرانہ: اُجاڑ، بیابان

ویرائی: پرانا دشمن، ویری
ویرن: ویری، دشمن
ویرن: بھرا، ویر
ویری: (وے-ری) وار، سے، ویلے، واری
ویری: دشمن
ویڑھ: بھنور، گھمن گھیری، گرداب
ویڑھا: صحن، گھر دی وکھن دا اندرلا حصا
ویڑھیاں: گھیرا
ویس: بھیس، لباس، پہراوا، پشاوا، فقیری لباس (2) بیس، جوانی دا کوہ
ویساتی: بھی ہوئے (لا)
ویسارے: وسارے، بھلاوے
ویساں: جاساں، جاواں گا/گی
ویسلا: گھیسلا، ست، مطمئن
ویسوں: جاواں گے
ویسی: جاوے گا/گی
ویسے: (وے-سے) ویس وچ، لباس وچ
ویسیں: جاوے گی
ویطعمون الطعام علیٰ حبہٖ مسکیناً
واسطے رب دی محبت پاروں مسکیناں، یتیماں تے قیدیاں نوں کھانا کھواندے نیں
ویکاسے: وکاسے
ویکھاں: راہ پیہ کے اُڈیکن
ویکھن: (ک) تکن، تکن، نظر کرن
ویکھنا آیا ای: ویکھن دا حکم ملیا اے
ویکھیا: تکیا، پچد، نصیحت
ویگ: شہوت، مشکیا ہویا ہوون دی حالت
ویگی: غیر
ویل: (وے-ل) اجیہا بوٹا جو اپنیاں نازک ٹاہنیاں پاروں سہارے دا لوڑ وند ہوندا اے۔ بنا سہارے زمین اُتے لیٹ جاندا اے (2) ویاہ یاں خوشی سے گاون وجاون والیاں نوں ونڈی گئی رقم (3) ویلا، سوتھا، وقت

ویل: دوزخ دا اِک درجا
ویلاں: (وے۔لاں) ویل، قربان، نثار، صدقے
ویلاں: ویل، خوشی دے موقعے اُتے وار کے دِتے گئے روپے پیسے، ولاں
ویلاں: (وی۔لاں) وڈیاں لہراں یاں چھلّاں
ویلن: (ک) ویلنے نال روئی وغیرا کڈھنا (2) کپاہ نوں ویلنے وچ دے کے وڑیویں کڈھنا (3) پیڑن، رس کڈھنا (گنے دا)
ویلنا: کپاہ وچوں رُوں تے وڑیویں وکھراون والی مشین، گنے دا رس کڈھن دی مشین، رُوں ویلن والا سند
ویلنے ویلیاں: ویلنے نال ویلیاں ہوئیاں اِکساہریاں
ویلنیاں: ویلنا دی جمع، ویکھو "ویلنا"
وَیلی: بیبی
ویلے: ویلے سر
ویلھ: فارغ وقت، فراغت
ویلھا: فارغ (2) چھیتی، جلدی، کاہلی
ویلھی: فارغ، خالی، بنا کسے کم دے
ویلھک: فرصت، فراغت (2) جلدی، کاہلہ
ویلھے: فارغ، فرصت نال
ویلھے: ویلے، وقت (نجل)
ویمحتاج: بے محتاج (الف)
وینٹی: مذہبی آگوواں تے بزرگاں ورگا احترام
ویندا: جاندا، جاوے
ویندے: جاندے
وینڈا: انگوٹھی، چھاپ، مُندری
وینس: اژدہا
وینتا: چتّیاں چتّیاں چیراں چُنّی
وینہ: بناوٹی چھپڑ
وینی: جاندی
وَین: غم دا گیت، نوحا، ماتمی بول، موت اُتے روندیاں غم دے فقرے
وَین ایلنڈیاں: مقدا بولدیاں، وَین کردیاں
وَینا: جاون
وِینی: (وی۔نی) گُٹ، بانہہ، کلائی (جمع: وینیاں)
ویوجھن: (ک) پھل کے زیادا ہو جاون (پانی وغیرا پاروں)
ویہ: وِس، زہر، جنسی اچھیا دا جوش
ویہ/ویسہ: وگ، وگ کے، چل کے
ویہ سرواہیاں: تلواراں دا چلنا
ویہاج: کاروبار، دہاج
ویہاجا: ویہاج، کاروبار
ویہاجن: خریدن، کاروبار کرنا
ویہار: سلوک، سبھا، انداز، طور طریقا، کاروباری اتبار
ویہاں: ویہ دی جمع، 20
ویہباں: جسم، جنسی اعضاء
ویہو: آکڑ، ضد، غصا، اَڑ، رہاڑ، انکار
ویہربھنا: باغی ہو کے حکم منن توں نہ کر دیونا
ویہرتے قہر: ویہرن والے اُتے رب دا قہر پیندا اے
ویہرن: (ک) اڑنا، تکرانا، نہ کرنا، آکی ہووَن، باغی ہو کے مقابلے اُتے آونا، حکم نہ منّنا
ویہڑا: ویکھو "ویڑھا"
ویہڑن: (ک) ولنا، گھیرنا، مل مارنا
ویہساں: جاساں، ویساں
ویہل: ویلھ
ویہلا: ویکھو "ویلھا"
ویہلک: ویلھک
ویہندا: جاندا
ویہندم مری: مری جاندی آں
ویہندی: وگدی، جاندی
ویہندے: وگدے، جاندے، چلدے
ویہندے ساتھ لڑائی: ساتھ چھڈی جا رہے نیں
ویہن: (مذ) وگن، وگاہ، وہا، دریا دا چلاء

ویہن: (ک) حرکت کرن' ٹرن' جاون' وگن' جاری ہوون (2) رِلکیا جاون
وِیہہ: ویہ 20

ہ: پنجابی دی فارسی لپی دا 51کواں اکھر گُرمکھی وچ ایہدے تُل دا ہاہا(ਹ) اے۔ اکثر عربی لفظاں دے اخیر اُتے ایہ تانیث دی نشانی اے جویں رشیدہ' حافظہ وغیرا' پنجابی وچ اصلوں ایہ لفظاں دے انت وچ نہیں آوندا' عام کر کے ایاں زبر ہوندی اے (زبر نوں ادھا الف گِنیا جاندا اے) پر عربی فارسی اصول مطابق اخیر اُتے ہ لے آوندے نیں ایہ عادت اَینی ودھی اے کہ ٹھیٹھ پنجابی تے ہندی لفظاں دے اخیر اُتے وی الف دی تھاں ہ پا دیندے نیں جویں روپیا پیسا نوں روپیہ پیسہ' کتھا نوں کتھہ تے ٹبا نوں ٹبہ لکھن۔ اصولی طور اُتے ایہ غلط اے۔

ہا: سی' آہا' آہیا (زمانہِ ماضی)
ہا: آہ' افسوس یاں دکھ ویلے مُوہوں نِکلی اواز
ہابیل: حضرت آدمؑ دا پُترؑ جو اپنے بھرا قابیل ہتھوں قتل ہو گیا سی
ہات: ہتھ (ہلما)
ہاتف: (مذ/ع) سد لاون والا' اجیہا اواز مارن والا جِہدی اواز سُنیندی اے پر اوہ آپ نہیں دِسدا
ہاتھ: ہتھ (2) ڈونگھائی
—ہاتھ متھے پر دھر کے: متھے اُتے ہتھ رکھ کے' افسوس (ہا)

—ہاتھ موڑنا: ہتھ ملدی آں' پچھتاوندی آں (ہیف)
ہاتھی: مشہور گرانڈیل جنور
—ہاتھی چور: اک لوک کہانی جس وچ سنار نے بادشاہ دا سونے دا ہاتھی چوری کر لیا سی
—ہاتھی سُنڈ: ہاتھی دی سُنڈ ورگے نک والی
—ہاتھی کجے وچ پا پھراتا: ناممکن گل کرنا
ہاٹھ: گھٹا' گھٹا بدل' ورھن والا بدل (2) وڈا لشکر' فوج دا پڑاء' گھڑدوڑ
ہاٹھ جوڑن: گھوڑ دوڑ لئی گھوڑیاں دا مقابلے تے آون
ہاٹھاں: مینہاں بنھ کے' بدل
ہاچھہ: دُور نگھیائی دا اندازا' حالات نوں جانچن
ہادی: (مذ/ع) ہدایت دیون والا' راہ پاون والا
ہاڑ: ہڈی (ہیف)
ہار: مالا' گجل' موتی یاں کسے ہور شے نوں پرو کے گل وچ پاون والی شے (2) ہارن توں امر تے حاصل مصدر' ہر' شکست (3) وانگوں' طرحاں (4) پنڈوں باہر شاملات' سانجھے کھاتے دی زمین
—ہار سنگار: ٹیپ ٹاپ' سجاوٹ (2) اِک قسم دا پھُلاں والا بوٹا
ہارا: والا' کرن والا (ہنگیتر)
ہارو: ہارن والا
ہاروت ماروت: دو فرشتے جو انساناں وانگوں گناہ کرن پاروں بابل دے کھوہ وچ پُٹھے لٹکائے گئے
ہاروتے ماروتے: ویکھو "ہاروت ماروت" (مُہم)
ہاری: ہار گئی (2) ہالی' کسان' واہک
ہاڑ: دیسی سال (بکری سمت) دا چوتھا مہینا جو 15 جون دے لگ بھگ شروع ہوندا اے۔ ہاڑھ
—ہاڑ بولن: میدان جنگ وچ بہادراں دیاں بڑیاں توں وجن والے (فرضی) نعرے
ہاڑا: ترلا' واسطا
ہاڑن: (ک) تولن' جوکھن' کویڑ لاون' جانچن' ک.

دا اندازا لاون
ہاڑی: ستّی، ساتھی (2) ہاڑ وچ سینی جاون والی فصل ربیع (3) جانگلی خُرانی
ہاڑے: ہاڑا دی جمع، ترلے، واسطے
ہاڑے گھتاں: ترلے پاواں
ہاڑھ: جاڑھ، داڑھ (2) ذائقا
ہاس رس: طنز و مزاح، مزاحیا رنگ
ہاسی: ہاسا، مذاق
ہاسی ریشہ: ہاسے جوگ، ہاسو ہیتی
ہاسے: سن (ہاسے) ہے ساں
ہاک: ہوکا، ہیک، نعرا
ہاکا: ہاک، رووݨ، ڈَیݨ
ہاکرہ: ہاک، پنچھی اُڈاوݨ لئی اواز
ہاکن: (ک) بلاوݨ لئی آپی سد مارݨ (دا)
ہال: بلاوݨ لئی ماری گئی اواز
ہال اوئے: تکلیف، مُشکل سے وَدجیاں دی مدد لیݨ لئی ماری گئی اواز
ہالا: چکر، دھوڑ دی رُت وچ جِن دوالے دِسݨ والا گھیرا (ہالہ)
ہالک: (ع) ہلاک ہو جاوݨ والا/والی
ہالہ: ویکھو "ہالا"
ہالا بھرن: زمین دا معاملا تارن، کسے بزرگ نوں نذرانا دیوݨ
ہالی: ہل واہوݨ والا، کِسان، کرسان
ہالے: محصول
ہام: حضرت نُوحؑ دے اک پتر دا ناں
ہان: ہانہ، دِل، کالجا
ہانجھ: بدل دا پَر، اکھ (2) اِچھیا، چاہ
ہانجھ گھن کے: بدل دا پَرا، اکھ نال لے کے (دا)
ہانڈا: کھپل، بے فائدا کیتا گیا پِنڈا
ہانڈی: سالݨ پکاوݨ والا مٹی دا بھانڈا، سبزی، سالݨ پکاݨ شیواں
ہانڈھن: (ک) کسی شے (شکار) نوں باہر کڈھن، بھرن، گھمن، وتن
ہانس ملک: ملک ہانس، ساہیوال دا اک پنڈ، جتھے بہہ کے وارث شاہ نے اپنا مشہور قصا "ہیر رانجھا" لکھیا (مم)
ہانک: للکر، للکار، چانگھر
ہانہ پلٹنا: دل پھیر لیݨ
ہانھوں: ہانہ توں، دِلوں
ہان: برابر، ہم عمری، اک عمر دا ہووݨ، ساتھ
ہانی: نال دا، ہم عمر، پیارا، ہان دا، برابر دا، ساتھی، دوست، جگر، سجن، بیلی
ہاوا: غم، چِنتا، دکھ پاروں گرم ساہ
ہاوݨ ہان: نال دے (مم)
ہاوے: ہاویہ، دوزخ
ہاویہ: دوزخ دا سبھ توں ڈونگھا درجا
ہاہو: دُکھڑا ویݨ
ہاؤں: ہان، ہانہ، کالجا، دِل
ہائے: تکلیف دکھ سے مونہوں نکلن والا بول، نعرا
ہائے سی جنبش والی: ہاہا کرن لئی نعرا ک (مم)
ہائے سی ماروں: مرن ویلے یاں زخمی ہووݨ پاروں ہائے
ہباں: سبھاں، سمتاں
ہبڑ: ودھا، مبالغے والی گل
ہبس: (ک) مُسن، تڑکݨ، پیا ہو کے بو چھڈنا ہیکن
ہبک: تلی، ہتھیلی
ہبکار: مہک، خشبو دا کھلرن
ہبکن: ہبن، بو چھڈن، مہکن، تڑکن
ہیوڑ: دُکھ، تکلیف

ہمہ/ ہمو/ ہمے: ہمہ، ہمو، ہمے

ہمے: ہمہ

ہمتاں: ہمتاں

ہپڑن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن

ہپن: (ک) ہڑپن، ہڑپ کرن، رگلن

ہمن: (ک) ویکھو "ہفن"

ہت: دل، من

ہت بھایا: دل نوں چنگا لگا

ہتا: مصیبت ماریا

ہتاون: (ک) پسند آون، چنگا لگن

ہتاوے: چنگا لگدا اے

ہتکاری: چاہوندا، محبت ہسیا (نانک)

ہتیا: (مث) قتل، ظلم (آپ ہتیا: خودکشی)

ہتیارا/ ہتھیارا: ہتیا کرن والا، ظالم، خونی

ہتیاری: ہتیارا توں مونث، ظلم کرن والی

ہتھ: انسانی سریر وچ گٹ توں اگلا، انگلاں تے تلی والا انگ

-ہتھ بنھا کے: ہتھ بنھ کے، بے وس کر کے

-ہتھ پکڑ کے جتیاں: (صرف) جتیاں پھڑ کے (گھروں نکل گئین)

-ہتھ پوں: ہتھ پاندا اے

-ہتھ جوڑن: مدد کرن، بل ورتن کرن، کم آون (2) معافی منگن

-ہتھ دھو بہن: ضائع کر بہن

-ہتھ دھو کے جانا: خالی ہتھ جاون، نامراد جاون

-ہتھ دھوون: ضائع کرن، ہتھوں جاون دین، کھا بیٹھن

-ہتھ کرن: ہتھ دی صفائی وکھاون، دھوکھا دیون

-ہتھ ملن: پچھتاوا کرن

-ہتھ نہ ہوون: وس وچ نہ ہوون

-ہتھ وکھانا: نبض وکھاون، حکیم کولوں مرض دی جانچ کراون (2) دھوکھا دیون

ہتھا: چکی دی ہتھی

ہتھاں تے: موتھے تے ای

ہتھریں: ہتھیں، ہتھو پائی

ہتھوڑی: ہتھ کڑی

ہتھوڑیاں: ہتھ کڑیاں، کنگن (وا)

ہتھوں: سکوں، کولوں، بلکہ، بجائے

-ہتھوں ہتھڑے دے واہریں نہیں ملدے: چوراں نگر واہر لا کے مال ڈنگر واپس لیا جا سکدا اے پر ظالم مالک کول ڈنگر واپس آون نوں تیار نہیں ہوندے

ہتھی: ہتھ دا سہارا (2) دستا، کسے مشین دا اوہ حصہ جس اُتے ہتھ رکھی دا اے

ہتھے: سہارا (مج)

ہتھیارا: ظالم، مارو

ہتھیں: ہتھاں نال

ہتھیں بدھیں: ہتھ بنھ کے، عاجزی نال

ہتھیں گانیاں: فقیری کنگن

ہتھیاری: ہتھیاراں دا، اسلحے دا (مج)

ہتھیاون: (ک) کھوہون، دھکو زوری لین، چالبازی نال لین

ہتھیڑن: (ک) ہتھ وچ لین، ہتھیں کرن

ہٹ: ہٹی، دکان (2) ضد (3) ہٹن توں امر تے حاصل مصدر

ہٹ پساری: دکان کملاری (جنگ کھوہن دا سامان کھلاریا)

ہٹ: ہٹن توں، تھک

ہٹی: ہٹی، تھکی، تھکن پاروں رہ گئی

ہنکورن: (ک) روندیاں اُبھے ساہ بھرن

ہنکن: (ک) روکن، منع کرن، ٹھاکن

ہنکن: (ک) ا نکن (گاں مجھ دا)

ہنکے: روکے، ٹھاکے، منع کرے

ہنگیاں: ٹھاکیاں، منع کیتیاں، روکیاں

ہنگیں: منع کریں، ٹھاکیں
ہٹن: (ک) تھکن، رکن، ہسن، ہٹن، تھکاوٹ
نال نڈھال ہوون
ہٹوہٹ وکایا: دکان تے وکیا
ہٹی: دکان
ہٹی: تھکی، اکی (ہور ویکھو "ہٹن")
ہٹیاں: ہٹ گئیاں، دور ہوئیاں (2) دکاناں
ہٹیاں: تھک گئی، تھکیاں
ہٹھ: ہٹ، ضد
ہٹھاں: (ح/ا) ہیٹھاں، تھلے، نیویاں
ہٹھاہاں: ہیٹھاں
ہٹھی: ہٹھ والا، پکے ارادے والا، چھپیا کرن والا
ہٹھیرے: بہتا ہیٹھاں، مقابلے وچ تھلے
ہج: چوبھ، نوکیلی شے دا دباء
ہجر: دوری، جدائی
ہچکن: جھکن، جھکاون
ہجن: (ک) ہج مارن، ارک چبھوون، چوبھ دیون
ہجوکا: (ذ) ہج، چوبھ، ٹھڈ
ہجوم: رش، ٹھپ، لوکائی دا وڈا اکٹھ
ہچوں: ہجو
ہچکن: (ک) سنگن، جھکن، جھجکن
ہچن: (ک) ہچکن، سنگن، جھکن، جھجکن
ہچھا: اچھا، چنگا (ورنہ ہچھی، ہچھے)
ہدال: اُدھال
ہدالا: (ح/ا) اُدھالا
ہدوانا: تربوز (فارسی "ہندوانہ" توں)
ہدور: ڈگن، غلط ہوون
ہُدہُد: چٹی راہ، لمی چنجھ والا اِک پرندا جو لکڑ وچ ٹھونگے ماردا اے
ہدی: قربانی دا جنور جو کعبے نوں گھلیا جاوے
ہدیہ: تحفا، کسے تحفے دا بدلا، پوتر شے دا مُل (جمع: ہدیے)
ہدے: عہدے، ذمے داریاں، گرمی، اگ دا شعلا

ہدھ: دھک کے، نوری
ہڈ: ہڈ، وڈی ہڈی
ہڈاں: ہڈیاں
ہڈاں دے کیڑے: تجھے دشمن، جو دِسدے نہیں (مجازی /دا)
ہڈاندا: ہڈاں دا، ہڈیاں دا (لا)
ہڈورتی: آپ بیتی، سردرتی
ہڈول: دلول
ہڈوے: ساک (اِک ہڈی دے)
حذا جنون العاشقین: ایہ عاشقاں دا جنون اے
ہر: رب، ہری، اللہ (2) سبھ
ہرا: ساوا، تازا، سبز
ہرات: افغانستان دا اک شہر
ہراس: خوف، ڈر، دہشت، ہول
ہراسن: (ک) ڈرن، ہولن
ہراسی: ہراس، خوف (عم)
ہراسیاں: ہراس وچ، خوفزدا
ہراول: فوج دا اگلا دستا
ہرشہ: کھوہ دا سامان
ہرج: (ذ/ع) کسارا، نامناسب ہوون، نقصان
ہرجا: چٹی، جرمانا
ہرجانہ: ہرجا، چٹی، جرمانا، ڈن
ہرجائی: ہر تھاں، ہرجاء، ہر تھاں دا، بے وفا
ہرجاے: ہر تھاں
ہرچند: بھاویں، بے شک
ہروا: ہار دا
ہرول: ہلدی، دسار
ہردلعزیز: ہر دل عزیز، ہر من پیارا
ہرسن/ہرشن: (ک) خوش ہوون، ودھن پھُلن
ہرکاروں: ہر کم توں
ہرکارہ: قاصد، چپڑاسی، ہر کم کرن والا
ہرکس: ہر اِک
ہرکن: (ک) ڈراون، دھمکاون، پچھے کرن

ہرکیرت: صفت' تعریف
ہَرکھ: (نذ) خوشی' سوگ دا اُلٹ
ہَرکھ: (نذ) سوگ' غم' جھورا
ہَرکھن: (ک) خوش ہوون
ہرکھن: (ک) افسوس کرن' جھُرن' غم کرن' پچھتاوا کرن
ہَرمل: (مث) اِک جھاڑی جس نال چِٹے پھُل لگدے نیں۔ ایہدے بیج وی ہرمل اکھواندے نیں تے ساڑن اُتے تیز بو دیندے نیں' عام کر کے ایہدے بیج بھکھدے کولیاں اُتے پا کے دھوف دِتی جاندی اے جس نال خارش وے جراثیم مرجاندے نیں
ہرمل دانہ: ہرمل دے بیج
ہرن: (نذ) تیز دوڑن والا مشہور جنور
۔ہرن ہوناں: دوڑ جاون
ہرن: (ک) ہار جاون' شکست کھاون (2) ہرا ہوون' دُکھ درد دور ہوون
ہُرن: (ک) مینہ وسن
ہرول: (ہرسول) کسان نوں دِتا جاون والا قرضا
ہردلے: ہرپاسے دے
ہرولیاں: اگلا' حملا آور دی اگھل
ہَرہَر: ہر اِک' عام آدمی' ہرشے
ہَریا: ہرا' ساوا' سرسبز
ہُریا: ہویا' دُکھا' وسیا (مینہ)
ہریاری: ہرجائی' ہر تھاں یاری لاون والا' ہر بوہے جاون والی عورت
ہریاں: (ہرے آں) ساویاں' سبز بوٹیاں' ہریاں نوں
ہریاں: ہار گئیاں
ہریاول: سبزا
ہریائی: ہریالی ' سبزا
ہریڑ: کوڑے پھلاں والا اک رُکھ تے اوہدا پھل جو دواواں وچ ورتیندا اے

ہرکِک: ہر اِک' ہریک
ہرِیل: ساوا' سبز
ہڑ: ہڑھ' سیلاب' کانگ' روڑھ
ہڑبہ: جباڑا
ہڑبڑاون: (ک) گھابرن' بوندلن' بدحواس ہوون
ہڑپن: (ک) ڈکن' بند کرن' (پنجرے وچ)
ہڑپن: (ک) ہڑپ کرن' کھاون' ہضم کرن
ہڑتھاں: ہاواں
ہڑک: کنگ' تھتھلی
ہُڑکن: (ک) گھراڑے مارن' ڈبکن
ہڑکون: ہڑک نوں' ہڑک' کنگ' تھتھلی
ہڑن: (ک) آکڑن
ہڑن: (ک) پنجرے وچ بند ہوون' ڈکیا جاون
ہَڑے: ہڑ' سیلاب
ہڑیاں: ہیڑیاں
ہڑھ: (نذ) ویکھو "ہڑ"
ہڑھن: (ک) رُڑھن' ہڑ دی مار وچ آون
ہزار: (فا) دس سو (2) بُلبل
ہزاری: گھوڑے دی اِک قسم
ہزال: ہزل آکھن والا' مسخرا
ہزل: ہلکا غزل (جمع: ہزلیات/احمد)
ہزیمت: شکست' بھاج
ہژدہ: (فا) ہژدہ' اٹھاراں' دس تے اٹھ
ہس: گلے دا زیور (جو غلامی دی علامت اے) (2) ہنسلی دی ہڈی (3) سی' ہے سو (4) ہسن توں امر تے حاصل مصدر
۔ہس تر خسیاں: جھوٹھی لڑائی
۔ہس کرچی: ہس کے کر (بلھا)
ہس گئے: بے دم ہو گئے' بے حِس ہو گئے' ناطاقت ہو گئے
ہست: (ہ) ہاتھی (فا) ہوند' وجود' ہوون
ہستی: ہاتھی (2) عورتاں دیاں چار قسماں پدمنی' چترنی' سنکھنی' تے ہستنی وچوں آخری تے سبھ توں

بندیں قسم
ہستی: ہاتھی (2) ہونْد
-ہستی جھیڑے: ہوون دے جھیڑے' دنیا
داری
ہُسڑ: حبس' نُڑ' سیک' حبس' ساڑ
ہُسڑن: (ک) گرمی پاروں بیزار ہوون' ہارن'
اکن' تھکن' ہٹن' کسے دی کمی محسوس کرن' اُداس
ہوون' اوددرن
ہُسڑیا: اوددریا
ہُسن: (ک) مسکاون' کِھڑکِھڑاون' کِھلن' کھڑن
ہِسن: (ک) گِل ہوون' بجھن' تھکن' کمی آون'
کمزور ہوون' تھران' پکاون دے عمل وچ (ساگ
یاں حلوے وغیرا دا بجھن پاروں) گھٹن' سیک
پاروں تھڑن
ہُسن: (ک) ہٹن' تھکن' ہرن' ہٹن' بیزار
ہوون' بے دم ہوون' ناطاقت ہوون
ہسوار: سوار' اسوار
ہی رسی: ہس کے عمر لنگھائی' وسی
ہِسے: گٹے' تھوے' سنگڑے
ہسیر: سیر' دوری پاروں ریک' تانگھ' اُڈیک' ہِجر
ہرن دی حالت
ہسیرا: گل دا اِک گنا
ہیسرن: (ک) جستجو کرن' تا نگھن' اوددرن' ہر
ویلے نظر وچ رکھن' شکار لئی پچھا کرن
ہسنڈڑی: ہسدی
ہش: اونٹھ نوں اُٹھاون' بہاون لئی یاں کوئی کم
کراون لئی بولیا جاون والا شبد
ہشاون: (ک) اونٹھ نوں بہاون (لئی ہش ہش دی
اواز کڈھن)
ہشتاد: اسّی
ہشدھات دی لٹھ: اُٹھ دھاتاں (سونا' چاندی'
لوہا' تراما' جست' پتل' سِکا تے ٹین) رلا کے بنائی
گئی لٹھ

ہشدھاتی: اٹھاں دھاتاں دی
ہشکارن: (ک) شِشکارن' ہلاشیری دیون' ہلکارن
ہُشیار: عقلمند' سرتی' چالاک
ہفت: (فا) سَت (7)
-ہفت ہزاری: سَت ہزاری' پرانی فوج دا
اِک عہدا
ہفتاد: (فا) ستّر
ہفن: (ک) ہمبھن' تھکن' ساہ چڑھن' ہو ہکن
ہفیم: افیم' افیون
ہِک: اِک' بعض' ذرا (کم)
ہِک پناہ خدا ئے: صرف رب دی اِکو پناہ
ہِک رتی: ذرا ماسا' ذرا دی
ہِک: سینا' چھاتی
ہِکا: اِکو' وحدت والی گل
ہکارا: ہوکا دِتا' سَد ماری
ہکارن: (ک) بلاون' سَدن' ہاک مارن' ہکارے
مار کے پنچھی اُڈاون' کھدیڑن' ہنکارن
ہکائی: کتے دا ہو نکن
ہِکائی: اِکو ای
ہکبکاون: (ک) ہکا بکا ہوون' حیران ہوون'
گھابرن' بوندلن
ہِکدن: اک دن
- ہِکدن پِھرسی پاسا: اک دن پلٹا ہووے
گا' اِک دن قسمت بدلے گی
ہِکڈیہنہ: ہِک ڈیہنہ' اِک دن
ہکر: زور دی اواز' ہاکر
ہِکری: اک واری
ہِکڑائی: اِکتائی' اِک ہوون' وحدت
ہِکڑو: اِک ای' اِکا
ہِکڑیاں: بعض' رِکھیاں' اِکناں' معضیاں
ہِکس: کسے اک' اک نے' اِک نوں
ہکّے: ویکھو "ہِکس"
ہکلاں: ہکل' کلے (2) نعرا' ہاکر

ہکلاون: (ک) تھتھلاون، لکنت نال بولن
ہکلن: (ک) ہوڑن، ہکن، ورجن، ٹھاکن، منع کرن، روکن
ہکلن: (ک) اُبکو، ابھاکرن، اُلٹی کرن
ہکن: (ک) اواز کڈھنی، ہاک لاون، (2) ٹورن
ہکناں: بعضیاں
-ہکناں کھوہ تلاء میستاں: بعض نے لوکائی سیوا دے کم کیتے یعنی کھوہ، تلاء تے میستاں بنوائیاں
ہکیناں: بعضیاں، اِکناں
ہکو: اکو، اک ای
-ہکو ہک کرن: وکھو وکھ کرن، اِکو جیہا کرن
ہکورا: اِکو وار، اکٹھا، اکہرا
ہکی: اِک
ہکیاں بکیاں: ہکا بکا، حیران
ہکیلا: اکلا
ہکھ/ ہکھی: آس، چاہ، تانگھ، اُڈیک، ہرکھ
ہگاڑن: (غ ا) اُگھاڑن (کھولھن)
ہل: (نا) واہی بیجی وچ زمین کھودن والا آلا
ہل: نال، مطابق
ھل جزاء الاحسان الا احسان: احسان دا بدلا احسان ای ہوندا اے
ہلا: اچھا، چنگا، گل دا ہنگارا
ہلاّ: حملا
-ہلا شیری: ودھائی دیݨ یاں جرٲت ودھاون دا بول
ہلارن: (ک) الارن، ہلارا مارن
ہلارے: ہلاٹا، جُھلاٹا، جھولے، جیکر دا اگے پچھے آنانہ نوں جاون دا عمل
ہلاس: خوشی، انند، پرہنسا (2) نسوار
ہلاکی: ہلاکت، موت
ہلال: شروع دناں دا چن
ہلاں: چڑھائیاں

ہلاٹا: عادت پاون
ہلاہل: مارو (زہر)
ہلبلاون: (ک) گھابرن، بوندلن، ہڑبڑاون
ہلچن: (ک) ترثن، تلو مچھی ہوون
ہلچل: (مث) افراتفری، کھلبلی، بے قراری، ہنگاما، ہل جل
ہلدر/ہلدھر: ہلدی، وسار
ہلدی: وسار، ہلدر، زمین وچ جمن والیاں پیلے رنگ دیاں گنڈھاں جو پیہ کے سالن وچ مسالے وجوں تے دواواں وچ ورتدے نیں
-ہلدی چاتس رخسارے: مکھ ہلدی وانگ زرد ہو گئے
ہلڑ: رولا گولا، ہنگاما، دہائی
ہلسن: ک) خوش ہوون، مزے اُوڈاون، شہوت وچ آون
ہلکارا: ہلکایا، پاگل
ہلکارن: (ک) اکساون، امادا کرن، شُشکارن
ہلکان: تھکیا ہویا، مرن نیڑے، ہلاک
ہلکن: (ک) ہلکا ہوون، پھاوا ہوون، کُتے وڑھن نکروں پاگل ہوون
ہلکن: (ک) تنگ ہوون، ہلا کرن، ڈھونڈن، لبھن
ہلکے: گھٹ، تھوڑے، گھٹ وزن دے
ہلن: حرکت کرن، ڈولن، جنبش کرن
ہلن: (ک) عادی ہوون، ہل جاون، بھجن
ہُلن: (ک) کھلرن، پسرن، مشہور ہوون، دُھمن، مشکن، خشبو نال بھر جاون
ہلوٹن: (ک) ہلوٹا مارن، جھنجوڑن، جھوٹن، رکھ دیاں ٹاہنیاں ہلاون
ہل ہابیہ: رولا رپا
ہلہلاون: (ک) ہلن، کنبن، ڈولن
ہلی: مست
ہلے: حملے
ہلّے: جھوکے، ہلے (واء یاں خشبو دے)

ـکُھلے گُل رتّے: خشبوئی کُھلے
ہلیا: کھلریا، ودھیا، مشہور ہویا، نشر ہویا، ھُنڈیا
ہلکیاں: ہلکے کتّے دے وڈھن پاروں ہلکایا بندا جو
پانی توں ڈردا اے
ہلیں: اِلاں (لا)
ہمّ: اسیں (2) ہاں (3) دی (4) کٹھے اِک تھاں
ـہم آغوش: جھولی وچ، جپھی پائی
ـہم بستر: اکو بسترے اُتے نال سون، جنسی
ملّ
ہمّ: میتوں اے
ہمّ: ھس، وَٹ، ہجوم، بھیڑ
ہُما: اک پنچھی جہدے بارے مشہور اے کہ اوہ
جہدے سر اُتوں گزر جاوے اوہ بادشاہ بن جاندا
اے
ہمارا: ساڈا، اساڈا/ محم) (ورۃ ہمارے)
ہمائی: ہُما پنچھی نال تعلق رکھدا
ہمایوں: خُش قسمت، برکت والا، ہُما ورگا، جس
دے سر اُتے ہما بہ جاوے
ھمبھن: (ک) ھمک چھڈن، تڑکن، بو چھڈن
ھمکن: (ک) ہبکن، کھرکن، ہنجن
ھمن: (ک) ہفن، ہٹن، ہسرن، تھکن، اکن
ہمدم: ہم دَم، دوست، ساتھی، جتر
ہمراز: راز وچ شریک
ہمراہی: راہ وچ شریک، سفر دا ساتھی
ھمرسے: اندرسے، چاولاں دی مٹھیائی
ھمری: ساڈی، اساڈی، میری (لا) (ورۃ ھمرے)
ہمزات: ہم ذات، اکو ذات دا، اپنے ورگا
ہمزاد: پچھاواں، موکل، کم آون والا جن
ہمسری: برابری
ھمسلکھ: کڑم، بیوی یاں خاوند دے خاندان دا
ہمشیرہ (فا) بھین
ہموار: پدھرا، اِکسا ہرا
ہموزن: ہم وزن، برابر وزن دا، برابر تُل دا

ہمہ: (فا) سارا، سبھ، سبھے
ہمہ اوست: سبھ اوہی اے، وحدت الوجود یعنی
کائنات وچ جو کجھ اے اوہ رب ای رب اے
ـہمہ تن چشم: سارا جسم اکھاں (بنالیّم)
ہمیانی: گتھلی
ہمیش: ہمیشا، سدا
ہمیل: گیل، گلے دا اک زیور
ھمکن: (ک)، ہمکن، بو چھڈن، ترکن
ہَن: نیں، اے دی جمع
ہَن: قاتل، قتلام کرن والا
ہُنال: اُنہال، گرمیاں دی رُت
ہنبانہ: تازا کرییا
ہنبھی: ہوں بھی، میں وی
ہنج: ہنجھ، اتھرو
ہنجار: آخری، بگل (2) رسم، طور، طریقا، قاعدا،
راہ
ہنجرنا: گستاخی کرن، چنگا کھاون پیون دے باوجود
مالک دے آکھے نہ لگن
ہنجڑوں: ہنجھو، اتھرو
ہنجڑیاں: اتھرو، ہنجو
ہنجو/ ہنجھو: اتھرو
ہنجو ورد روائیاں: درد نے میتوں اتھرو روایا اے
(ح)
ہنجھ: ہنجو، اتھرو
ہنجھوں: (ج ا) ہنجو
ہنجھ: ہنجو، اتھرو (ہا) (2) ہنس، بگلا (الف)
ہُنڈ: مکا
ہنڈول: ہوندوں، توں ہوندا
ہنڈ/ہنڈھن: ترپھر کے، گھوم کے، تجربے وچوں
لنگھ کے، ہنڈن توں
ہنڈا/ہنڈھاؤ: ورت، ورت کے پرانا کرن، ماتن
ہنڈن: (ک) ورتن، استعمال کرن، ورتیا جاون
(2) ترپھر کے ویلا بتاون، تکن (3) شکاری دی

بحال کرن
ہنڈول: اِک راگ دا ناں
ہنڈول گوپی: بالپن وچ سری کرشن نال کھیڈیاں
کڑیاں دا جھولا تے اوہدا گیت
ہنڈولا: اِک راگ دا ناں، ہنڈول
ہنڈرے: پھِردا اے
ہنڈ ھیپڑے: ہنڈاوندے (ہنڈاون توں)
ہنر: فن، گُن، فریب
ہنس: پانی دا اِک بگلے ورگا چٹے رنگ دا جنور
–ہنس موتی: ہنس دے کھاون والا موتی، قیمتی
شے
(ہنس رانی: کام دیو دی ماں)
ہنسیاری: ہتیاری، ظالم عورت
ہنکار: خودی، گمان، غرور
ہنکارن: (ک) مغرور ہوون، گھمنڈ کرن، ہنکار
کرن، آکڑن
ہنکاری: ہنکار وچ، غرور وچ
ہِنکن: (ک) گھوڑے دا بولن، بھُوئے ہوون
ہِنگ: (مث) اک بدبودار شے جو دوا دے طور
تے ورتیندی اے
ہنگاماں: ہنگاما، گھپ رولا
ہنگلاون: (غ۔ا) انگھلاون
ہنگنا: بماریاں تکلیف پاروں کراہن
ہنگورا: ہنگارا، گل سُندیاں ہوں ہاں کرن
ہنگے: سکے
ہُنگھارن: ہنگھارا بھرن، گل سُندیاں ہوں ہاں
کرن
ہنگھالن: انگھالن، دھوون، کھنگھالن
ہنگھن: سکن، تکن، ہمت رکھن (2) اِحلا ہوون
ہنوُد: ہندو دی جمع
ہنونت: ہنومنت
ہن ہن: ہانک کے دھک کے
ہنیری: امیری (دمودر)

ہنکاراں: ہنکن، گھوڑے دا بولن
ہنُول/شنہ: عقل جاڑھ، عقل داڑھ
ہنہناون: ہنکن، گھوڑے دا بولن
ہُنے: اجے ہمیتی، تھوڑی دیر پہلاں
ہوَ مُعکُم: اوہ تہاڈے نال اے (رب)
ہُو بہو: اِن بِن، اکا اوہی
ہو جاوے: اوہ ہو جاندا اے (ا)
ہوا: واء، (2) لالچ، حرص، مان، غرور، جھوٹھی
عزت تے رعب، خیر خاہی، حمایت، تکبر
–ہوا نہ پانی: ہوا دی نہیں لگی، خبر نہیں
ہوئی
–ہوا وگڑان: اِجارنکن، لوکاں دی سوچ بدلن
ہوآ: (ہو–آ) ہول، دِل وچ ہل جُل، رنج
ہوآ: ہویا، ہوئے
ہواراں: پیر دے نشان، کھوج
ہواڑ/ہواڑھ: بھاف، ساہ، گرم ساہ، عشق دا سیک
ہوا نکن: (ک) گدڑ دا بولن، ریکن، اُچا بولن
ہوائی: ہوا (2) افواہ (3) ہوا نال تعلق رکھن
والی
–ہوائی گلاں: سُنیاں سنائیاں گلاں، کچیاں
گلاں، افواہ
ہوائیں: ہوا دی جمع، حرص، لالچ، غرور
ہوتے: ہووے
ہوت: پُنّوں، بلوچاں دی ذات، اکثر پُنّوں لئی ورتیا
گیا لفظ
ہوت علی: پُنّوں دے پیو دا ناں (ا)
ہوڑن: (ک) اٹکن، رد کرن، ورجن، ٹھاکن، منع
کرن
ہوٹھ: (مذ) بُل، بُلھ
ہوچن: (ک) اُکن، نشانے نہ لگن
ہوچھ: کمین پُنا، تھڑدلی
ہوچھا: کمینا، کم ظرف
ہودج: عماری، محمل، اُوٹھ دا کجاوا

ہوری: ہاتھی اُتے دی کاٹھی (ورنہ ہودے)
ہوڈی: (مذ) ضدی، متعصب، اڑیل
ہورہ: مزید، غیر، دُوجا، اُڈ، وکھرا
--ہور دھرۂ: ہور پاسے، ہور سمت، ہور تھاں، کسے ہور پاسے
ہورس نُوں: کسے ہور نوں
ہورن: (ک) منع کرن، ٹھاکن
ہورہ: ملکا
ہوری: ہور دی، ہور، دوجے
ہوری: ہولی، ہندواں دا تہوار جس وچ اِک دُوجے اُتے رنگ سٹدے نیں
ہوڑ: ضد، اڑی، ہٹھ (2) ہوڑن توں امر تے حاصل مصدر، ٹھاک، روک، دھک کے، ٹک کے
ہوڑا: مناہی، بانہہ
ہوڑا: لکڑ دے بوہے وچ اِکا ٹوہا جس وچوں ہتھ لنگھ سکدا اے پر پشو نہیں (2) کنڈی
ہوڑدی: منع کردی، ٹھاکدی، روکدی
ہوڑن: (ک) ٹھاکن، ہٹکن، ورجن، منع کرن، موڑن، روکن
ہوڑے: ٹھاکے منع کرے، روکے
ہوڑھن: ویکھو "ہوڑن"
ہوس: لالچ، حرص، بھکھ، واسنا، جنسی بھکھ
--ہوس کارا: لالچی بندا
ہوس: ہوسی، ہووے گا/گی، ہووے گا سو
ہوس: (س) اوہدا
ہوسو: ہووو گے
ہوسوں: ہوواں گے
ہوسی: ہووے گا/گی
ہوش: سُرت، سمجھ، عقل، حواس قائم ہوون دی حالت
--ہوش آوے: سمجھ آوے، جوانی آوے
ہوشناک: ہوش والا، چلاک، سیانا
ہُوک: درد بھری اواز

ہوکا: آہ، ہاہ
ہوکا: اعلان، نعرا
ہوکران: (ک) ہوکا مارن، اُچی بولن، ہاک مارن، واج دی تفصیل اُچی اواز وچ دسن
ہوکرن: (ک) بڑلن، ہوکرا مارن، اُچی بولن، ویل دی دس پاون، ہوکا دیون
ہوکن: (ک) ہفن، گھرکن
ہوکھاں: سدھے کھلوکے، مستعد
ہوگ: ہووے گا/گی
ہول: ڈر، ہیبت، خوف، گھبرا
ہول: چھلکے سمیت بھجے ہوئے چھولیاں دے ڈوڈے (جمع "ہولاں" ورتدے نیں)
ہول: رولا، شور
ہولارے: (ڑا) ہلارے
ہولاں: ہلاواں، ٹھنڈے ساہ
ہولسی: ڈرے گا
ہولن: (ک) ڈرن، گھابرن، سہمن، ہول کھاون
ہولی: ہلکی، نیویں، آہستا، سُست، (اواز)
ہولے: قربان کرے
ہولے ہولے: رکے رکے، آہستا آہستا
ہوم: ویکھو "ہون"
ہومے: خدی، غرور، ہنکار
ہوں: میں
ہوں: ہاں، آں، ہے آں
ہون: دیوتیاں نوں راضی کرن لئی گھیو، تل، جوں وغیرہ اگ وچ سٹن، ہندواں دی اک عبادت
ہونٹھن: (ک) جھوٹرن
ہونج: جھاڑو دے، صاف کر، جھاڑو نال اکٹھا کر
ہونجھ: ویکھو "ہونج"
ہوندے زور: قوت ہوندے ہوئے، زور ہوندے ہوئے
ہونس: ہوس، لالچ، حرص
ہونکلساون: (ک) ساہ پھلن، ہفن، ہو ہکن، دم

چڑھن

ہو نکن: (ک) ہٹنا، ساہ چڑھن

ہونگ: پشوآں نوں ہانکن دی اواز، بیمار دی تکلیف دی اواز

-ہونگ دیون: پشو نوں بکریاں موہوں اواز کڈھن

ہونگرن/ہونگن: ہنگارا مارن، کرلاون، ہائے ہائے کرن

ہونوتاں: (غ ا) ہوونا

ہون: (ک) ہوون، تھیون

ہوناں: موجودگی، جمن، رہن، ٹھہرن

ہووس: ہووے سو

ہووس: ہوندی سو، ہووے سو، اوہنوں ہووے

ہووگ: ہووے گا/گی

ہووم: میرا ہووے

ہوون: (ک) وجود وچ آون، ہو جاون

-ہوون ہار: ہوون والی، ہونی

ہونی: ہوون والا واقعہ، جو ہونا سی، قدرت دا کم (2) تیرے لئی ہاں

ہوہو: بدنامی، بے عزتی

ہو سکے: ہوکے، ہوہ کے

ہوسے: (ہ-وسے) برف دا گھر، ہالا (نانک)

ہویا محبوب نہ جاوے: محبوب نہیں بنیا جاندا

ہویدا: ظاہر، عیاں، ساہمنے

ہویم: میں ہویا، میں ہوواں

ہئی: سی

ہے: سن

ہیا: جرأت، حوصلا، دل

-ہیا دھڑکے: دل دھڑکے

-ہیالیے: دل وچ (بف)

ہیاؤ: ہیا، دل

ہیبت: ڈر، خوف، رعب

-ہیبت ناک: ڈراونیاں

ہیت: موہ، پیار، واسطے

ہیٹھ: تھلے، ہیٹھاں

-ہیٹھ سٹیا: تھلے سٹیا، تخت توں معزول کیتا، تختوں لاہ سٹیا

-ہیٹھ گھگری وچھانا: خاوند بناون

ہیجڑا: ہجڑا، کھسرا، نامرد، بزدل مرد توں مہنا

ہیجلا: ہیج کرن والا، پیار جتاون والا

ہیچ: ناکارا، پوچ، گھٹیا، بے حقیقت، نیویں

ہیر: لوک داستاں دا مشہور کردار، رانجھے دی پریمکا

-ہیر سندا: ہیر دا

ہیرا: قیمتی پتھر جو زیوراں وغیرا وچ لاندے نیں

-ہیرا ہرن: کالا ہرن، ودھیا نسل دا ہرن

ہیران: ہیر

ہیرن: بھال وچ ہوون، ٹولن، تلاش کرن

ہیرے: ہیر، نی ہیر

ہیرے: اک قسم دے گھوڑے

ہیڑا: (ہے-ڑا) ہجوا، زنخا

ہیڑی: ہیری، شکاری، پشوآں دا آجڑی

ہیز: (اصل املا: حیز) کھسرا، نامرد، کھسی "ہیجڑا" ایسے لفظ توں وگڑ کے آیا اے)

ہیز کرن: کھسی کرن، ہجوا بناون، نامرد بناون

ہیزم: سکا رکھ، بالن جوگ رکھ، بالن

ہیس: ہے سو، اوہنوں اے

ہیسیا: جو ہے سی

ہیکل: وڈی عمارت، عبادت گاہ

ہیکل بیکل کرنا: حیران رہ جاون، بہانے بازی کرن

ہیکھ: آس، امید

ہیکھی: ہیکھ کرن والا، آسی، امیدوار، ہیکھو

ہیل: راہ، واشنا، آہستا چلدی واء

ہیلاں: ہیل دی جمع، خشبوئی واء دے بلے

ہیلیر: حیا، بہانا

ہیلوا: "ہے اللہ" توں وگڑیا

ہیں: ایں
ہنسیاری: ہپاری
ہنسیارے:
ہیلت: ہلت' عادت
ہنگرن: (ک) گستاخی کرن' بڑن' اگوں بولن
ہینا: (اں-سا) کمتر' نتواں' محروم (مشتق ہینی)
ہینی: بتی' گزری' ورتی
ہیٹے: (ہے-ٹے) والے
ہے واؤ: اے ہوا
ہیوں: ہے آں' اسیں آں
ہیہات: افسوس
ہے ہے: افسوس دا بول' ہائے ہائے' ہیہات' افسوس
ہیڑا: ہیا' دل
ہیٹی: ایہ ای

ی: پنجابی اکھرپٹی دا انتلا اکھر' ایہدیاں چار قسماں ہوندیاں نیں۔ (1) پہلی قسم نوں فارسی وچ یائے معروف آکھدے نیں جو "اِی" دی اواز دیندی اے جویں پھیر' ویر تے جی ورگے لفظاں وچ۔ ایہ نسبت تے تعلق یاں جوڑ دسن لئی لفظ دے اخیر اتے لگدی اے۔ جویں لہور توں لہوری' کتاب توں کتابی' کدھرے کدھرے نادین تے مونث روپ دی بناندی اے جویں لوہار توں لوہاری (ایہ پنجابی دے بڑا گھٹ لہجیاں وچ ہوندا اے) کدی شے نوں نکیاون لئی وی ورتیندی اے۔ ڈھیر توں ڈھیری
(2) دوجا روپ فارسی وچ یائے مجہول اکھواندا اے جنوں پنجابی وچ وڈی ے آکھدے نیں ایہ "اے" دی اواز دیندی اے جویں کہ دیر سویر تے میلے ورگے لفظاں وچ۔ ایہ اکثر جمع دا اک روپ بناون دے کم آوندی اے گھوڑا توں گھوڑے' بندا توں بندے۔
(3) تیجی قسم پنجابی نال تعلق رکھدی اے تے "اَے" دی اواز دیندی اے جویں تیر' دیر وغیرا وچ۔ ایس صورت وچ ایہ لفظاں دے اخیر وچ بہت گھٹ آوندی اے
(4) اہدوکت تنے قسماں حرف علت (Vowel) دے طور تے ورتیندیاں نیں۔ ی دی چوتھی قسم حرف صحیح (Consonant) دے طور تے ورتی جاندی اے تے عام کر کے اکھر دے مُدھ وچ آوندی اے۔ یار' یعقوب وغیرا وچ۔ ایس "ی" نوں گنوار لہجے وچ "ج" نال بدلیا جاندا اے جیوں "یوسف" نوں "جوسب" آکھنا

یا: (حر) اے' بلاون دا بول۔ (پنجابی وچ نہیں ورتیندا' عربی لفظاں تے عبارتاں دے کلاسیکی پنجابی وچ در تیجی پاروں آگیا اے۔)
یا اباتا: اے (ساڈے) باپ (ا)
یا حبیبی: اے میرے پیارے' میرا بجا
یا غالب: اے غالب
یا قادر: اے قدرت رکھن والے
یاترا: سفر' زیارت' کسے پوتر تھاں دی زیارت (یاتری: یاترا کرن والا' مسافر)
یاجوج ماجوج: دو قوماں جنہاں دا ذکر قرآن مجید تے انجیل وچ آیا اے۔ بعضیاں دے خیال وچ قدیم تاتاری حملاور جنہاں توں تنگ آ کے چینیاں نے کندھ بنا کے اوہناں دا راہ ڈک دتا سی' فسادی تے بھیڑوی لوک
یاجوجا: یاجوج ماجوج نال تعلق رکھن والا (مم)
یاجوجاں: ویکھو "یاجوج ماجوج"
یاد: چیتا' چیتے' یار' یاد رکھن دی شکتی (2) یا

کراون لئی پتر

یار: (مذ/فا) محبوب، پیارا، سجن، بیلی، مِتر، جانو

-یار وِہاں جھوکاں: محبوب دی وستی، بیلی دا گھر

-یار نہ یار: جانو تے انجانو، مِتر تے دشمن

یاراں باشیاں: یار باشی

یارانا: (غ/ا) یارانا

یارڑی: یاری

یارنی: محبوبا، ناجائز تعلقات رکھن والی عورت

یارویار: موت نوں دوست

یارھویں: یارھاں تاریخ، جِس دی یارھویں نوں دتی جاوے والی نیاز

-یارھویں والا: مُراد حضرت شاہ عبدالقادر جیلانی

یاس: (مث) ناامیدی

یاس نگر: ناامیدی دی وستی، ناامیدی

یاسمین: رویل، چنبیلی

-یاسمینوں: یاسمین، رویل، چنبیلی

یافت: (مث/فا) پاون، حاصل، لبھت

یافتہ: پایا ہویا، جنہوں لبھ ہووے، کھٹّی

یافث: حضرت نوحؑ دے اک پُتر دا ناں

یاقوت: شوہے رنگ دا اک قیمتی پتھر، اکثر محبوب دے بُلاں نوں ایہدے نال تشبیہ دیندے نیں

یاور: (مذ/فا) مددگار، حامی، ساتھ دیون والا

یاوری: مدد، حمایت، ساتھ

یاہراں: (غ/ا) یارھاں، گیاراں

یارھی: یارھویں

-ٹھل: بے وقوف، -ٹھلیاں مارن والا

-یمن: (ک) گجل خراب ہوون، خراب ہوون

یتیم: (ع-م/ع) کلا رہ جان والا، جِہدے ماں پیو مرجاون، بے آسرا، کلا

یثرب: مدینے شہر دا پرانا ناں

یترق: ساڑ دیندی اے

یخ: (فا) برف، ٹھنڈا، ٹھنڈا ہو کے برف وانگوں جمیا ہویا

یخنی: (مث) اُبلے ہوئے گوشت دا پانی جو روگیاں نوں دیندے نیں

ید: (ع) ہتھ (اسم)

یداللہ فوق ایدیھم: رب دا ہتھ اوہناں دے ہتھاں توں اچیرا اے

ید بیضا: سفید لشکدا ہتھ، حضرت موسیٰؑ دا معجزا سی کہ اوہ اپنا ہتھ بغل وچوں باہر کڈھدے سن تاں اوہ لشکدا سی

یدھ: جُدھ، جنگ، لڑائی

یرتع ویلعب: کھیڈے کھاوے (ا)

یرکن: ڈرن، ترہیع

یرولی: یار رکھن والی، زانیا

یزداں: (فا) رب

یزدانی: رب دا، ربی

یزید: امیر معاویہ دے پُتر دا ناں جِہدی حکمرانی سمے حضرت امام حسینؑ والا دکھانت ہویا

یٰس: یاسین، قرآن شریف دی اک سورت دا ناں جو اوکھ ویلے پڑھن دا رواج اے

یسبح للہ: ہر شے رب دی تسبی کردی اے

یسر: (ع) امیری، کھلھائی، وشالتا

یٰسین: یاسین، سورت یاسین جو اوکھ ویلے پڑھے جان دا رواج اے

یعقوبؑ: مشہور پیغمبر جو حضرت یوسفؑ دے والد سن

یغما: لُٹ مار، غنیمت

یقبل التوبۃ: اوہ توبا نوں قبول کردا اے

یک: (فا) اک

-یک رو: اک پاسے نوں

یکا: یک، اِک، اکلا

یکایک: اکو ڈِکی، اکدم، اچن چیت

یکباری: اکو ڈِکی، اکٹھی، اکو وار

یکبارے: یکبار' اِکوڑی
یکتا: اِکو کلا' بے مثل
یکتائے زمانے: زمانے وچ اکو
یکجا: اِک جا' اکٹھے' یکجان
یکرنگی: اِک رنگی' اِکو اِک تے ودھیا' رب دے رنگ دا
یکساں: اِکساہرا' اِکو جیہا
یکسو: اکدم
یکمشت: سِلا
یکے: یکا' منفرد' دکھرا
یگانہ: یکتا' کلا' اکا' اکو اک
یگانگی: یگانہ توں' اکو
یل: (ف) پہلوان
یلدا: سبھ توں لمی رات' انھیری رات (شب یلدا: انھیری رات)
یم: جم' موت' موت دا دیوتا (2) سمندر
یمحو اللہ ما یشاء: رب جو چاہندا اے 'مٹاویندا اے
یمدوت: جم دوت' ملک الموت' موت فرشتا
یمن: عرب دے جنوبی علاقے دا اک دیس
یمن: برکت' فیض' سکھاوں
ینزل اللہ کل یوم: اللہ ہر روز نازل کردا اے
یوت: جیا' چمک (2) ڈھونڈن والا (3) سو
یوسف: حضرت یوسف "رب دے نبی' جہناں دے سوہپن تے زلیخا دے پیار دا قصّا مشہور اے
یوسف زیب: حضرت یوسف ورگا سوہپن والا
یوگ: جوگ' جوگی پنا' بے شکل
یوگی: جوگی
یوم: (ع) دیہاڑا' دن' وار
یوم الست: ازل دا اوہ دن جدوں رب نے روحاں نوں کٹھا کر کے پچھیا کہ کیہ میں تہاڈا رب نہیں؟ تے روحاں آکھیا ہاں' توں ساڈا رب ایں
یوم تبدل الارض غیر الارض: جس دیہاڑے زمین غیر زمین نال بدل جاوے گی
یوم تشق السمآ بالغمام: جس دن اسمان بدلاں نال پاٹ جاوے گا
یوم میثاق: وعدے دا دن' دیکھو "میثاق"
یوم نشور: نشور دا دن' دیکھو نشور
یونان: گریک' یورپ دا اِک دیس جو کسی زمانے وچ اپنے فلسفے تے سیانیاں پاروں بڑا مشہور سی
یونس: رب دے نبی جو ترے دن مچھی دے ڈھڈ وچ رہے
یہود: یہودی' حضرت موسیٰ دی امت (2) کنجوس تے پیسے دا لالچی
یہودا: حضرت یعقوب دے سبھ توں وڈے پتر دا ناں' حضرت یوسف دا سبھ توں وڈا بھرا
یئیگاں: "ی" دے اکھر توں

حوالے:

● مہان کوش' بھائی کاہن سنگھ' بھاشا وبھاگ پٹیالا' 1989
● شبد رُوپ تے شبد جوڑ کوش' ہرکیرت سنگھ' پنجابی یونیورسٹی پٹیالا 1989
● ہندی شبد ارتھ پاریجات' چتر ویدی دوارکا پرشاد شرما' رام لال بکسیلرز الاہاباد 1929
● پدم چندر کوش (سنسکرت ہندی ڈکشنری) پنڈت گنیش دت شاستری مہرچند لچھمن داس سنسکرت پستکالیہ' لہور 1925
● مختصر پنجابی لغت' شریف کنجاہی دغیرا' شعبا پنجابی پنجاب یونیورسٹی لہور 1981
● پنجابی اردو لغت' تنویر بخاری/ہفت زبانی لغت' اشفاق احمد وغیرا' اردو سائنس بورڈ' لہور 1988
● سندھی اردو لغت' ڈا. نبی بخش بلوچ' سندھی ادبی بورڈ
● فرہنگ عامرہ' عبداللہ خان خویشگی' مقتدرہ قومی زبان اسلام اباد 1989
● پلیٹس/سنسکرت کلاسیکل ہندی ڈکشنری' سنگ میل پبلیکیشنز لہور
● نسیم اللغات اردو' سید مرتضیٰ حسین دغیرا' شیخ غلام علی' لہور 1989
● لغات فریدی' ڈا. مہر عبدالحق' سرائیکی ادبی مجلس' بہاولپور 1984
★ ایہناں توں وکھ کلاسیکی شاعراں دے کلام دیاں دستیاب تے ہور ڈیڈھ سو توں اُتے کتاباں)